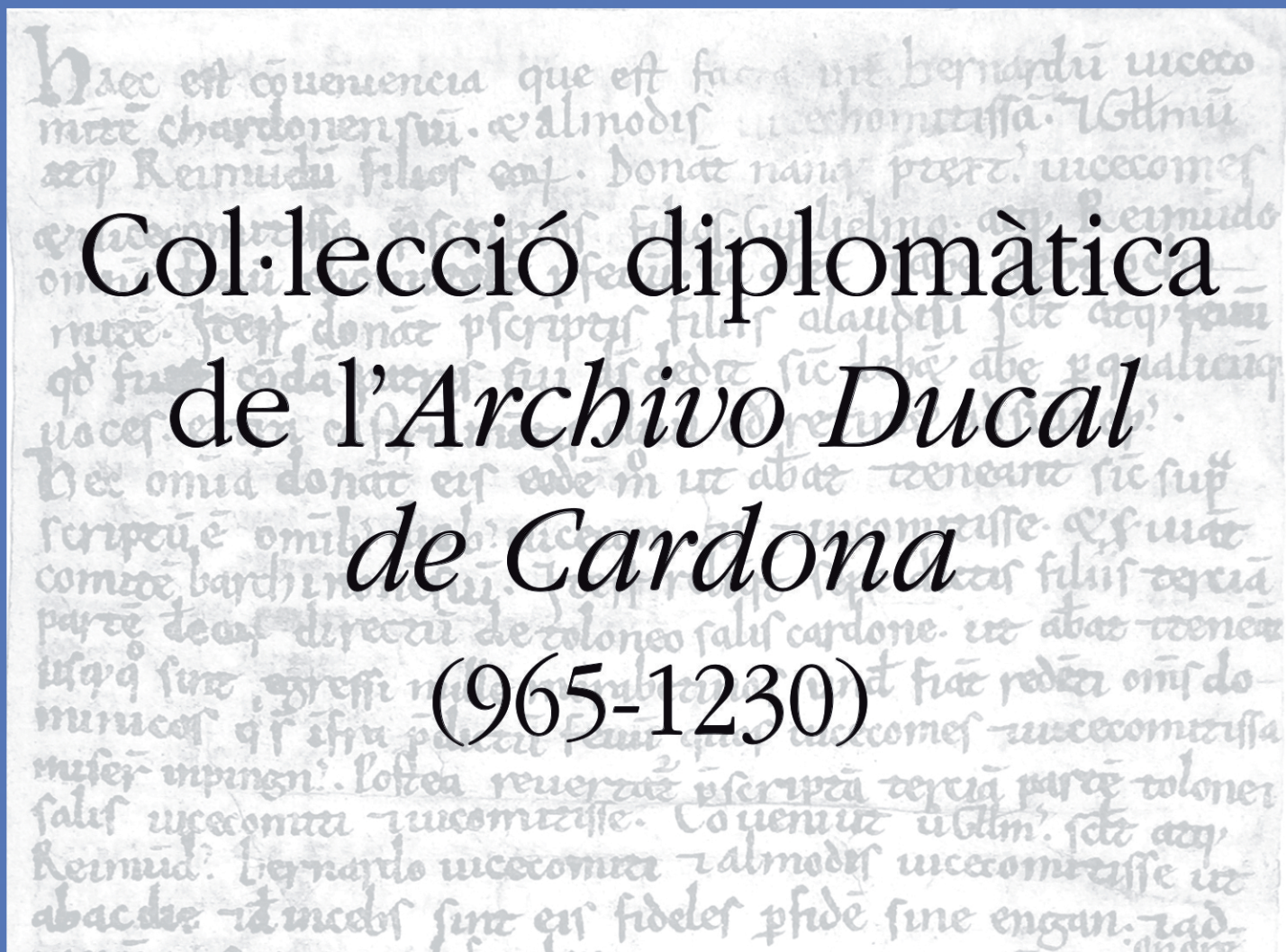

FUNDACIÓ NOGUERA

COL·LECCIÓ DIPLOMATARIS

Edició a cura de

FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL

Barcelona, 2016

**COL·LECCIÓ DIPLOMÀTICA
DE L'ARCHIVO DUCAL DE CARDONA
(965-1230)**

FUNDACIÓ NOGUERA

---

www.fundacionoguera.com

Col·lecció Diplomataris

Director tècnic: Josep Maria SANS I TRAVÉ

FUNDACIÓ NOGUERA

Diplomataris, 71

**Col·lecció diplomàtica
de l'*Archivo Ducal
de Cardona*
(965-1230)**

Edició a cura de
FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL

BARCELONA, 2016

© Francesc Rodríguez Bernal, 2016
Edita: Pagès Editors, SL
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat
Primera edició: desembre de 2016
ISBN: 978-84-9975-827-5
DL L 1464-2016
Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, SL
www.bobala.cat

SUMARI

	<i>Pàgina</i>
Introducció	7
Els vescomtes de Cardona: estudis	7
Els orígens del patrimoni vescomtal	12
L'Archivo Ducal de Cardona	58
Tipologia de la documentació	62
Criteris de transcripció i edició.	65
Bibliografia i fonts citades	68
Procedència de les fonts citades a l'estemma i a les notes del diplomatarí	72
Documents.	75
Índex d'escrivans.	763
Índex toponomàstic.	769

INTRODUCCIÓ

ELS VESCOMTES DE CARDONA: ESTUDIS

Amb tota seguretat els estudis més remots sobre els Cardona tenen el seu inici en la figura de Bernardo José Llobet, arxiver de la casa ducal de Cardona i autor d'un primer llibre d'història dels fets del llinatge que es remunta a la segona meitat del segle XVII.¹ Un treball directe sobre les fonts documentals familiars constitueix el fonament major de les seves dues obres més importants sobre el llinatge. A més de la mencionada, publicada el 1664, sortia a la llum un any més tard el seu *Declaración del árbol de la genealogía de los antiquísimos, nobilísimos y excelentísimos vizcondes, condes y duques de Cardona en el principado de Cataluña*.² Incapaç de deslliurar la recerca de la seva ocupació principal —arxiver a sou dels hereus de la nissaga vescomtal cardonina—, les seves primeres reflexions històriques i genealògiques el porten a vincular l'origen de família Cardona als avantpassats dels comtes d'Anjou, per la seva línia paterna, i amb els emperadors francs per la materna: “Don Ramon Folc, primer d'aquest nom, (va ser) fill de Fulcon, comte d'Anjous, no de la línia de Vitichindo, que va donar inici a la seva en temps de l'emperador Ludovic Pius o de Carles Calb, sinó de l'altre, de la qual va tenir la seva descendència Godofre Guisogonelo, que era molt més antiga en aquell comtat, i al regne

---

1. Es tracta de Bernardo José LLOBET, *Epítome de la genealogía y descendencia de los antiquísimos y excelentísimos duques de Cardona*, Barcelona, Antonio Lacaballería, 1664.

2. Bernardo José LLOBET, *Declaración del árbol de la genealogía y descendencia de los antiquísimos, nobilísimos y excelentísimos vizcondes, condes y duques de Cardona en el principado de Cataluña*, Barcelona, Antonio Lacaballería, 1665.

de França, i tant com els seus primers reis. Casà aquest D. Fulcon amb doña Argencia, germana (segons es diu) de l'emperador Carlemany; i per tant, filla del rei Pipí".³ En aquells anys, la interpretació va resultar del grat de la casa ducal i dels historiadors que posteriorment la llegiren amb entusiasme. Des de llavors seria considerada com la història vertadera dels orígens del llinatge i transmesa com a tal fins a pràcticament el segle XIX.

Justament al voltant dels anys vint d'aquella centúria, el canonge Jaume Villanueva s'aplicava fermament a la revisió de la història primigènia dels Cardona. Aquest erudit i membre de l'Acadèmia de la Història es troba aleshores realitzant els seus *Viages literarios*, quan arriba a la vila de Cardona i s'acosta a la seva església. Amb un estil epistolar vuitcentista molt a la moda ens explica com l'abat de Sant Vicenç de Cardona li mostra els resultats del treball de reorganització i catalogació dels documents conservats en aquesta església.⁴ Seduït per la troballa, la seva estada a Cardona li permet estudiar els pergamins i comparar-los amb les dades aportades per Llobet un segle i mig abans. El resultat d'aquesta investigació és una primera contextualització precisa dels primers avantpassats del llinatge que el porten a la data de 986, moment que correspon a la primera carta de franquícia del comte de Barcelona Guifré a la vila de Cardona.⁵ Insatisfet amb el seu descobriment Villanueva es dedica a la construcció d'una genealogia de la casa vescomtal que farà arribar fins al 1099, any de la mort del vescomte i bisbe Folc II, i en la qual ofereix algunes dades documentals sobre cadascun dels personatges que troba als documents.⁶

L'erudició d'aquest estudiós, la sagacitat de la seva crítica històrica i la seva fidelitat vers la documentació han fet de la producció historiogràfica de Villanueva un punt de partida indiscutible per als historiadors que, en el futur, rebutgen encertadament les hipòtesis del mite carolingi en l'origen i l'evolució dels Cardona. Per a aquests historiadors, el problema resideix sempre a acostar la llum vers els orígens del llinatge, buscar els avantpassats més

3. *Ibíd.*, fol. 27v.

4. Jaume VILLANUEVA, *Viage literario por las iglesias de España*, vol. VIII, València, Impremta Oliveres, 1821, pp. 144-145.

5. *Ibíd.*, pp. 148-158.

6. *Ibíd.*, pp. 158-164.

allunyats i oferir informació biogràfica sobre cada membre de la casa.

Al principi del segle xx, la investigació històrica sobre els Cardona es reprèn amb una intenció diferent: realitzar la història de la ciutat de Cardona és l'excusa que permet a Josep Ballaró i Casas i a Joan Serra i Vilaró reescriure el passat del llinatge, basant-se en les sòlides obres diplomàtiques publicades fins a aquell moment.⁷ Rigor i erudició es posen al servei de la història local i aquesta *Historia de Cardona* publicada el 1906⁸ és, a la moda postromànica, un ferm compendi d'història i èpica que es recolza sobre les fonts documentals publicades. Sembla que aleshores no es pot afegir res a les paraules de Villanueva. Vençuts en aparença els inicials problemes genealògics del llinatge —almenys fins a finals del segle x— i esgotades les possibilitats d'utilitzar la documentació publicada per omplir de continguts destacables les microbiografies dels vescomtes, una nova generació d'historiadors s'aplica llavors a explotar les fonts a la recerca de noves interpretacions.

A finals dels anys vint Ferran Valls i Taberner realitza un estudi sobre un personatge de la família que, malgrat la seva importància, havia passat completament desapercebut. Ens referim a Pere de Cardona —de filiació llavors encara desconeguda—, que va aconseguir la dignitat cardenalícia sota el pontificat d'Alexandre III.⁹

El 1932 es volgué tornar novament al problema dels orígens per intentar resoldre els dubtes que l'obra de Llobet havia despertat. La pregunta reapareix una vegada i una altra: quina és la procedència dels Cardona que ja havien estat fixats a partir del 986? El 1932 Ferran Valls i Taberner reuneix un petit conjunt de documents procedents de diversos arxius catalans i s'aplica a aquesta qüestió.¹⁰ Des d'aquest instant, els medievalistes tenen un nou personatge sobre el qual fixar la seva atenció: el bisbe Guisad d'Urgell, germà del vescomte Guadall I d'Osona. El testament

---

7. En l'instant en què va parèixer aquella publicació ja havien estat editades les obres de Pròsper de Bofarull (*Los condes de Barcelona vindicados*, Barcelona, 1836), les obres de Villanueva, o la *España Sagrada* de Flórez.

8. JOSEP BALLARÓ I CASAS i JOAN SERRA i VILARÓ, *Historia de Cardona*, Barcelona, La Académica, 1906.

9. FERRAN VALLS i TABERNER, "Le juriste catalan Pierre de Cardona, cardinal de l'église romaine sous Alexandre III", *Mélanges Paul Fournier*, París, 1929, pp. 473-476.

10. FERRAN VALLS i TABERNER, "La primera dinastia vescomtal de Cardona", *Estudis Universitaris Catalans*, XVI (1932), pp. 112-121.

d'aquest bisbe ofereix tantes dades sobre la seva família que permet retrocedir en la genealogia cardonina fins a mitjan segle x.

A la dècada dels cinquanta encara veu la llum una biografia d'un altre Cardona il·lustre. Tot i que allunyat de la cronologia del nostre treball, aquest estudi sobre Ramon de Cardona, virrei de Nàpols i potser el més important rival polític del Gran Capitán a finals del segle xv, resulta paradigmàtic de l'interès que desperta la nissaga dels Cardona en aquells anys.¹¹ Amb molt poc temps de distància veiem desenvolupar-se a Catalunya una historiografia que combina rigor metodològic amb un discurs proper al nacionalisme polític. Baluard d'aquest paradigma fou la col·lecció "Història de Catalunya". El seu tercer volum, realitzat per Santiago Sobrequés i Vidal, fou consagrat a una síntesi de les nobleses catalanes¹² que ofereix un obligat quadre general de la casa dels Cardona. L'explicació dels orígens del llinatge assumeix amb naturalitat les dades dels seus predecessors, afegint-hi la notícia sobre el vescomte Francó oferta per Ramon d'Abadal i de Vinyals alguns mesos abans.¹³ A l'obra de Sobrequés la història de la noblesa és fàcil de fer. Es tracta de conduir el discurs històric de cada llinatge cap a finals de l'edat mitjana. Els orígens de les famílies prefiguren el seu futur i els seus temps més llunyans no fan més que confirmar el seu èxit ulterior.

Paral·lelament a aquests treballs, l'historiador Joan Serra i Vilaró¹⁴ aconsegueix realitzar la seva *Historia de Cardona* en tres volums.¹⁵ *Els senyors de Cardona* és el títol del primer d'aquests llibres. Una llarga vida dedicada a l'estudi de Cardona dóna com

11. Manuel BALLESTEROS-GAIBROIS, *Ramon de Cardona, colaborador del rey católico en Italia*, Madrid, Instituto de Estudios Africanos-CSIC, 1953. Darrerament ha estat publicada una obra sobre aquest personatge: Antonio J. PLANELLS CLAVERO, *Ramon de Cardona y la batalla de Ravenna. 1512*, Madrid, Bubok, 2012. La comprensible temptació d'oferir un resum sobre els orígens del llinatge a la introducció de la obra dóna com a resultat un text imprecís que denota un gran desconeixement de la bibliografia especialitzada posterior al segle xvii: cf., per exemple, pp. 11 i ss.

12. Santiago SOBREQUÉS, *Els barons de Catalunya*, Barcelona, Vicens-Vives, 1961.

13. *Els primers comtes catalans* ("Història de Catalunya, 1"), Barcelona, Vicens-Vives, 1980 (primera edició de 1958), p. 78.

14. Xavier PEDRALS I COSTA, "Mossèn Joan Serra i Vilaró: un erudit excepcional", *Analecta Sacra Tarraconensis*, vol. 67/1 (1994), pp. 105-122.

15. Joan SERRA I VILARÓ, *Historia de Cardona* (3 vols.), Tarragona, Sugrañes Editor, 1962-1968. En realitat són quatre volums. El tercer, dedicat a l'església de Sant Vicenç, va restar com a projecte inèdit. Finalment fou publicat per Montserrat CASAS NADAL, *La canònica de Sant Vicenç de Cardona a l'edat mitjana*, Cardona, Ajuntament de Cardona, 1991, vol. 1.

a resultat la millor monografia mai escrita sobre la família dels vescomtes de la ciutat, que és encara avui el treball més complet sobre la matèria. Tot i l'evident desordre compositiu, excessivament dependent de la qualitat documental que tingué al seu abast, l'estudi de Serra i Vilaró té el gran mèrit de reprendre tota la historiografia precedent i oferir una abundant recopilació de documents, la majoria dels quals no havien estat publicats fins a aquell moment.

El 1981 apareix una nova reflexió sobre el llinatge vescomtal. Una acurada investigació portada a terme en diversos arxius per Manuel Rovira i Solà refà la genealogia dels Cardona primigenis i rebutja documentalment el pretès vescomte Francó d'Osona, contextualitzant-lo en el seu vertader territori d'acció, el Berguedà.¹⁶

Encara a finals d'aquells anys, Montserrat Casas Nadal reprèn el seu interès pels Cardona i ofereix unes breus pinzellades del vescomte Ramon Folc III (1145-1175). Unes notes referents al seu testament conservades a l'Arxiu Ducal de Medinaceli li permeten esbossar el seu patrimoni i apuntar una interessant hipòtesi sobre l'arribada de les terres de la vall de Lord a mans dels Cardona.¹⁷

Amb el temps la bibliografia sobre el llinatge cardoní ha crescut de manera important.¹⁸ Andreu Galera i Pedrosa apareix com la figura cabdal. La seva publicació del *Diplomatari de la vila de Cardona*¹⁹ es converteix en el recull documental més important aparegut fins avui i els seus estudis sobre diversos aspectes vinculats amb l'administració i la gestió dels béns vescomtals a la vila són referència obligada per als investigadors tant de la ciutat com del llinatge.²⁰ Al llarg del nostre segle, els treballs han estat

16. Manuel ROVIRA I SOLÀ, "Noves dades sobre els primers vescomtes d'Osona-Cardona", *Ausa*, IX/97 (1981), pp. 249-260.

17. Montserrat CASAS NADAL, "Unes notes sobre Ramon Folc III, vescomte de Cardona (1151-1176)", *Homenatge a la memòria del prof. Dr. Emilio Sáez*, Barcelona, 1989, pp. 3-7.

18. Fora de la nostra cronologia, destaquem, a tall d'exemple, Maria Teresa Ferrer Mallol, "Ramon de Cardona, militar y diplomático al servicio de cuatro reinos", *Revista da Faculdade de Letras*, sèrie II, vol. 15 (1998), pp. 1433-1451.

19. Andreu GALERA I PEDROSA, *Diplomatari de la vila de Cardona (966-1276)*, Barcelona, Fundació Noguera, 1998.

20. A tall d'exemple: Andreu GALERA I PEDROSA, "La extracció de sal gema en el nordeste peninsular: las salinas de Cardona durante la Edad Media (siglos X-XIII)", a *Actas de las I jornadas sobre minería y tecnología en la Edad Media peninsular*, León, Fundación Huillera Vasco-Leonesa, 1996, pp. 225-239, i, molt especialment, *Territori, senyoriu i jurisdicció a la Catalunya Central. La batllia de Cardona (ducat de Cardona) i la baronia de Santa Maria d'Aguilar (s. XI-XVI)*, tesi doctoral inèdita, Barcelona, Universitat de Barcelona, 2001.

també destacables.²¹ Nosaltres mateixos hem fet diverses aportacions en els àmbits de la publicació documental, de la reflexió metodològica, de contextualització de documents ja coneguts, del paper del llinatge a la frontera i, encara, de diversos personatges de la nissaga dins la cronologia que proposem aquí.²²

ELS ORÍGENS DEL PATRIMONI VESCOMTAL

Un dels elements més atractius de la documentació que presenta el nostre diplomatarí és la gran quantitat de dades noves que aporta per a l'estudi de les xarxes castrals de frontera i dels diferents llinatges de famílies de castlans ubicades dins l'òrbita cardonina i, molt especialment, per a la reconstrucció de l'estructura i el funcionament dels primers nuclis patrimonials del llinatge. Els documents editats, conjuntament amb les fonts ja conegudes i publicades amb anterioritat, ens donen eines per a rastrejar els orígens del patrimoni vescomtal des del segle x, seguint la lenta formació dels seus primers nuclis d'hisendes, la construcció de la seva influència sobre Cardona, la creació d'una xarxa de castells de frontera dominats per una restringida llista de castlans fidels a la família i, finalment, per a establir el seguiment de les propietats gironines que la nissaga administrava com a feus comtals des de l'època de la vescomtessa Guisla.

Al segle x, les propietats dels vescomtes eren essencialment de dos tipus. Per una banda, trobem terres fiscals, que es podrien denominar terres públiques, que són propietat de l'autoritat comtal. Per una altra, les terres de caràcter privat, béns immobles que pertanyen a la família i que poden ser, per tant, alienats o utilitzats en donacions a institucions religioses o a diversos fidels de la família.

A partir de les dades recollides fins ara es pot assegurar que les vies d'accés dels primers Cardona a la terra són dues: les donacions comtals —feus i també alous— i les compres a particulars. En primer lloc, cal destacar la donació per part de la dinastia comtal de Barcelona d'importants feus comtals durant el segle x.

21. Josep Maria SALRACH, "La història de Catalunya avui. La llarga edat mitjana", *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, XXV (2014), pp. 261-297, especialment p. 290.

22. Ens permetem remetre als nostres treballs que apareixen a la bibliografia d'aquest estudi.

Com a agents del poder públic, els vescomtes van rebre dels comtes de Barcelona, juntament amb els privilegis propis de la seva investidura, lots de terres i poders especials que els permetien gaudir d'una situació de privilegi —econòmic i de dret— davant dels seus contemporanis. Ambdós elements eren necessàriament complementaris. Les terres rebudes havien d'assegurar el manteniment de les seves famílies segons els principis de la vida aristocràtica i garantir els mitjans per al correcte desenvolupament de les seves funcions públiques, i sovint es van veure afavorits amb noves donacions comtals que es van sumar a les anteriors. Ara bé, ni totes les terres fiscals van tenir la mateixa importància per a la família ni els objectius de comtes i vescomtes van ser sempre concurrents. Si els primers tenien un interès especial en la colonització i fixació poblacional en les terres de frontera, els seus delegats vescomtals preferien treure el màxim profit dels aous interiors, més segurs i millor comunicats. En segon lloc, ha de donar-se una major importància al paper jugat per la compra de lots de terres a particulars. Entre els Cardona va ser molt freqüent el recurs a les monedes per l'adquisició d'aous —inclosos castells termenats—, que van anar engrandint la hisenda vescomtal seguint una evolució clara i definida vers la concentració geogràfica dels patrimonis familiars al voltant de nuclis concrets. Tota aquesta activitat s'insereix en una lògica de concentració i d'ocupació de territoris que marquen una clara tendència nord-sud al voltant d'estratègies o lògiques que tenen com a destinació —ja al segle XI— la frontera meridional del comtat d'Osona-Manresa.²³

Segle x: els feus comtals

S'assegura —i no sense raó— que els feus constituïen un element clau en les relacions entre les famílies comtals i els vescomtes, representants de la seva autoritat.²⁴ Així, haurien estat

23. Sobre aquesta qüestió, Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "La cañera hacia el sur. La acción de los vizcondes de Osona-Cardona sobre la frontera meridional catalana en el siglo XI", a RODRÍGUEZ MOLINA, J. i TORO CEBALLOS, F. (coords.), *III Estudios de Frontera. Convivencia, defensa y comunicación en la frontera*, Alcalá la Real, Diputación Provincial de Jaén, 2000, pp. 559-568. També Francesc RODRÍGUEZ-BERNAL, "Las lógicas nobiliarias de frontera en la Cataluña de los siglos X y XI", a RODRÍGUEZ MOLINA, J. i TORO CEBALLOS, F. (coords.), *VI Estudios de Frontera. Población y poblamiento en la frontera*, Alcalá la Real, Diputación Provincial de Jaén, 2007, pp. 621-638.

24. Josep Maria SALRACH, "Orígens i transformacions de la senyoria a Catalunya (segles IX-XIII)", *Revista d'Història Medieval*, 8 (1997), pp. 25-55.

donats a aquests en pagament dels seus serveis i per garantir-los la potència material suficient que els permetés exercir amb eficàcia totes les funcions que els eren encomanades: representatives, judicials, administratives, militars i policiaques.²⁵ La transcendència d'aquestes propietats relacionades amb la funció pública i l'important lucre que oferien als seus beneficiaris aviat les convertiren en les preferides entre l'aristocràcia. A més, la possibilitat d'articular clientele locals associades a aquestes terres va estimular el desig de les famílies de consolidar-se dins dels càrrecs públics. Òbviament, enfront d'aquestes pretensions s'alçava la voluntat del poder central d'establir les bases del joc representatiu sobre la mobilitat d'aquests càrrecs.²⁶

Pel que fa al llinatge cardoní, la documentació més reculada ja mostra petjades de feus comtals que els foren atorgats al llarg del segle x. Aquests feus comtals apareixen localitzats com a mínim en dues zones diferents del comtat d'Osona: les proximitats de la ciutat de Vic i la frontera meridional del comtat.

El primer lot de terres fiscals que van arribar a mans dels Cardona es troba molt al nord, en el territori proper a la ciutat episcopal de Vic, als llocs de Seva, Vilanova i Tavertet. El 993, el comte en una pignoració que realitza d'aquests dominis al vescomte Ramon i a l'abat Arnulf (membres de la nissaga vescomtal) es refereix a "...el meu mas, feu de Sevedano, que vos teniu, amb els seus termes i afrontacions; i el feu de Vilanova amb els seus termes i afrontacions; i el feu de Save i Tavertet...".²⁷ Estem convençuts que, en el moment de la redacció del document, aquest mas comtal de Seva, Vilanova i Tavertet ja portava dècades sota domini fiscal cardoní. Unes terres estables, segures i protegides per la proximitat de la xarxa castral vigatana²⁸ haurien estat el perfecte incentiu per aconseguir que Ermemir I —el primer vescomte d'Osona de la família cardonina— arrelés fermament als nuclis de

25. Cf. Josep Maria SALRACH, *El procés de feudalització (segles III-XII)* ("Història de Catalunya, II"), Barcelona, Edicions 62, 1987, p. 218.

26. Josep Maria SALRACH, "Orígens i transformacions de la senyoria a Catalunya (segles IX-XIII)", *Revista d'Història Medieval*, 8 (1997), p. 43.

27. "...mansum meum feo quod vos tenetis de Sevedano, cum terminus et suis affrontationibus et ipso fevo de Vilanova simul cum suis terminis et cum suis affrontationibus, et ipso fevo de Save vel de Tavarteto...", Archivo Ducal de Cardona (ADC), lligall 193, núm. 2812 (23, III, 993).

28. Manel RIU I RIU, "El paper dels «castra» en la redistribució de l'hàbitat al comtat d'Osona", *Ausa*, X, 102-104 (1982), pp. 401-409.

poder del comtat (centrats sobre la ciutat de Vic i el seu palau episcopal) quan fou nomenat vescomte de la regió, dignitat que ocupava des del 911.²⁹ No oblidem que aquest vescomte Ermemir I era un nouvingut al comtat, on no coneixem cap presència seva ni d'un familiar seu abans d'aquella data. Efectivament, fins a aquesta primera presència documental al testament del comte Guifré II de Barcelona-Osona-Girona³⁰ signant com a marmessor testamentari, Ermemir I és un desconegut en la documentació catalana. Els seus feus comtals a prop de la vila episcopal li asseguraran una forta presència patrimonial i fixaran les basses d'una representació comtal forta al voltant del palau episcopal.

El segon lot de feus, el trobem a la frontera. Al sud del comtat d'Osona, la dinastia comtal barcelonina sembla haver volgut establir nuclis de població estables que asseguressin una major protecció a les regions interiors. Amb aquest objectiu hauria delegat en els seus vescomtes l'explotació d'una part dels seus feus i l'organització de la regió. Tres pergamins ens permeten seguir l'estructuració d'aquest espai. En primer lloc, la donació feta pel comte Borrell de Barcelona al cenobi de Santa Cecília de Montserrat. Gracies a aquest pergami sabem que els vescomtes administraven un alou fiscal de terres situades a la zona avançada de la frontera meridional del comtat osonenc. Va ser el 950 quan, en descriure les afrontacions de les terres que componen la seva donació, el comte va fer referència a un "alou vescomtal, és a dir, meu, del donador".³¹ Sens dubte creiem que s'ha d'associar aquest alou vescomtal amb la persona de Guadall I, que aleshores gaudia de la dignitat de vescomte de la regió i que, a més, va estampar la seva signatura al document immediatament després de la marca del comte. El segon testimoni ens trasllada una mica més al nord i fa palesa la presència comtal a la ciutat de Cardona. Es tracta

29. Arxiu Capitular de Vic (ACV), calaix 9, Episcopologi 1, núm. 23. Publicat a Ramon ORDEIG I MATA, *Catalunya Carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1999, doc. 103, pp. 142-143, amb data del 31 d'octubre de 911.

30. Existeix un segon exemplar d'aquest document que ofereix una data diferent: Arxiu de la Corona d'Aragó (ACA), Cancelleria, Pergamins, Guifré II, doc. 3. Editat a Antoni UDINA I ABELLÓ, *Els testaments dels comtes de Barcelona i dels reis de la Corona d'Aragó. De Guifré Borrell a Joan II*, Barcelona, Fundació Noguera, 2001, doc. 1, pp. 69-70, amb data del 31 de desembre del mateix 911.

31. "...alode vicecomitale sive de me donatore...", ACA, Monacals d'Hisenda, pergamins de Santa Cecília de Montserrat, carpeta 4, sense número (14, X, 950). Publicat per Ramon ORDEIG I MATA, *Catalunya...*, doc. 662, pp. 509-510.

de les anomenades terres “del comte Borrell” que apareixen com a límits d’una vil·la que els vescomtes compren als termes de la ciutat de la sal el 975.³² Finalment, encara a Cardona, el comte Borrell dóna dues peces de terra al vescomte Ermemir I el 984.³³ Aquestes propietats, segons exposa el comte en el document, procedeixen “pro benefici” i afronten amb d’altres propietats ubicades “a terres del meu fill”.³⁴

En resum, podem indicar l’existència al segle x d’unes propietats fiscals localitzades en dos nuclis territorials del comtat d’Osona. La primera i més antiga, a la regió de Vic, fixa el patrimoni fiscal dels Cardona en una època que podem fer coincidir amb l’aparició del vescomte Ermemir I. Aquests feus converteixen de mica en mica la nissaga en una família capaç de competir amb els bisbes de la ciutat quan els seus feus es completin amb les compres alodials que faran a la regió. El segon nucli de les seves terres fiscals, més tardà, s’ubica a la zona avançada de la frontera meridional, al terme de Castelltallat i a la ciutat de la sal, llocs on la autoritat comtal hauria volgut una forta presència del seus vescomtes i de la seva xarxa de magnats locals per tal d’assegurar la regió i frenar les incursions musulmanes.

En aquests feus interiors, la presència vescomtal era molt abundant. Des de començament de segle podem constatar importants compres a la regió, que arriben a sumar més d’una desena abans del 980.

Dels feus als alous: inici de la patrimonialització del càrrec vescomtal

El patrimoni que, des del començament del segle x, els vescomtes d’Osona acumulaven procedent dels feus comtals es va veure aviat augmentat amb els lots de terra que ells mateixos van adquirir al llarg de la centúria. La compra fou el recurs més utilitzat per dilatar la seva hisenda. Els beneficis que la família obtenia gràcies

32. ADC, lligall 183, núm. 2066 (22, II, 975). Publicat, a partir d’una còpia del segle XVIII conservada a la Biblioteca de Catalunya, per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 3, pp. 55-56.

33. ADC, lligall 157, plec 1, fols. 8v-9r; núm. 12 (5, XI, 984). Ho editàvem a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, “Documents carolingis del castell i terme de Cardona”, *Acta Mediaevalia*, 30 (2011), doc. 10, p. 25.

34. “...qui mihi advenit pro beneficio vel quaecumque voce...”, “...affrontat ipsa una pecia de terra, de una parte, in terras de filio meo...”, *ibídem*.

a l'exercici de la seva responsabilitat pública eren reinvertits en compres que els permetien incrementar el seu patrimoni.

Just al moment en què els Cardona apareixien com a vescomtes del comtat d'Osona, ja estaven afermant el seu poder patrimonial a la regió en la qual desenvolupaven la seva activitat d'agents del poder comtal. A partir del 911 i en molt pocs anys, es van fer amb grans extensions alodials al comtat, que foren aconseguïdes gràcies a una intel·ligent política de compres a particulars. Els exemples documentals que poden oferir-se ens indiquen que les inversions inicials es van centrar en la zona meridional de Vic, sens dubte la ciutat més important de la regió. Així, veiem que el 917 els vescomtes van comprar terres i alous a Valldoriola, al terme de Seva, on tenim constatades almenys dues adquisicions més el mateix any.³⁵ A més, és molt possible que el vescomte Ermemir I portés a terme encara una transacció més al mateix lloc.³⁶ No tenim cap dubte que aquestes compres inicials responen a una lògica de concentració del patrimoni familiar al voltant del primer patrimoni fiscal del llinatge. La mort del vescomte Ermemir i l'arribada al poder del seu successor, Guadall I, va venir acompanyada d'una consolidació dels assentaments territorials que la família anava adquirint al comtat d'Osona. A grans trets, es va fer palesa la necessitat d'ordenar les propietats al voltant d'un nucli organitzatiu i simbòlic, un lloc que permetés exercir la gestió i l'autoritat amb més eficàcia. Era necessari un castell alodial, propietat íntegra del llinatge. Aquest desig es convertí en realitat en una data que hem de situar entre l'any 933 —primera aparició del vescomte Guadall a les nostres fonts— i el 947 —primera menció de l'esposa del vescomte, Ermetruit—, quan els vescomtes van adquirir el castell de Rupit³⁷ amb tot el seu

35. Arxiu de la Mesa Episcopal de Vic (AMEV), lligall 2059, plec VIII, fol. 7 (18, III, 917). Publicat per Ramon ORDEIG I MATA, *Catalunya...*, doc. 160, p. 190; AMEV, lligall 2059, plec VIII, fol. 7 (17, V, 917). Ho edita ibídem, doc. 165, p. 192.

36. AMEV, lligall 2059, plec VIII, fol. 8v (13, II, 926). Publicat per ibídem, doc. 296, p. 269. El document només diu que la propietat comprada estava situada al comtat d'Osona.

37. La notícia d'aquesta transacció procedeix d'un pergami de l'any 977, una donació que els vescomtes Guadall i Ermetruit van fer al seu fill Ermemir II del castell de Rupit: ADC, lligall 158, núm. 10 (10, X, 977). El document indica que la propietat havia estat comprada anteriorment per Guadall i que la vescomtessa la posseïa com a part de la seva dècima: "...quod nobis advenit ad me Wadlodo vicescomes pro mea comparacione et ad me Ermetruite per meum decimum...". Aquest fet ens permet datar de manera aproximada el moment de la compra entre el 933 (primera menció

terme.³⁸ Rupit hauria estat, a la llum de les fonts escrites, la primera propietat castral del llinatge cardoní.³⁹

L'adquisició de Rupit va permetre a la família vescomtal el domini directe de l'ampli terme que quedava sota la influència d'aquesta fortalesa, així com un control més directe i de proximitat sobre les seves propietats fiscals i alodials. L'extensió del territori que a partir de llavors passava a ser de domini alodial és especificada en la mateixa donació del 977 a què hem fet referència, el text de la qual ens descriu un terme castral extens que anava des del riu Ter al sud fins a l'actual Hostalets d'en Bas o Sant Esteve d'en Bas, arribant per la seva part més oriental fins a la terra de Sant Martí. El castell de Rupit, situat al centre d'aquest espaiós territori, era el lloc idoni per establir-se. De tots els *castra* documentats al segle x entorn a la ciutat de Vic, aquest era un dels més septentrionals,⁴⁰ raonablement allunyat de les fronteres musulmanes més properes i molt menys atractiu per a un possible saqueig que la ciutat de Vic o els assentaments ubicats a la seva plana.⁴¹ Seguint la compra del castell de Rupit, el llinatge s'aplica a l'adquisició de terres al voltant del seu nou nucli de poder entre el 955 i el 973, quan no a l'interior mateix del terme del castell: el 955 la vescomtessa Ermetruit adquiria una honor al Mont Pruit.⁴² Quatre anys més tard va ser el seu espòs qui va comprar a Deci i El-lo unes cases prop del castell de Rupit.⁴³ Juntament amb aquesta última propietat, en el seu extrem més occidental, el 972 la vescomtessa va comprar una vinya, segura-

---

de Guadall com a vescomte) i el 947 (moment de la primera aparició d'Ermetruit com a esposa de Guadall).

38. "...ipso castello Ruppido et chasas, chasalibus, cum solos et superpositis, curtis et ortis, terras et vineas, pomiferis et [...], pratis, pascuis, aquis currentibus vel residentibus, molinos, molinares cum suorum caput aquis, et monia eorum quod in illis continet, montes, valles cultis vel incultis, petras mobiles vel immobiles, cavis, cavernis vel spelunciis, viaductibus vel reductibus et omnia quantum ibidem habemus..."

39. No tenim dificultat a considerar que Rupit hauria estat també la primera residència de la nissaga vescomtal, i no Savassona o Casserres, com han indicat altres autors anteriors.

40. Si ho contextualitzem en el treball de Manuel RIU i RIU, "El paper...", pp. 401-409.

41. La topografia del comtat d'Osona en el seu període 798-993 es pot seguir a Jordi BOLÒS i Víctor HURTADO, *Atles del comtat d'Osona (798-993)* ("Atles dels comtats de la Catalunya Carolíngia"), Barcelona, Rafael Dalmau Editor, 2001.

42. ACA, Monacals d'Hisenda, vol. 4769, fol. 32v, núm. 223 (21, X, 955). Publicat per Ramon ORDEIG i MATA, *Catalunya...*, doc. 741, pp. 568-569.

43. Arxiu Històric Comarcal d'Osona (AHCO), *Llibre de las rendas...*, fol. 156, núm. 2 (19, IX, 959). Editat a *ibídem*, doc. 830, pp. 628-629.

ment als mateixos particulars que el 959 van vendre les cases al seu espòs.⁴⁴ Si aquestes compres són dintre o molt a prop del seu castell, també són properes a les terres fiscals que el llinatge rebé a l'inici del segle x, si no dins mateix del fisc: quan Guisad I dóna al seu fill el castell de Rupit el 977, s'exceptuen quatre àrees concretes situades dins del terme del castell, que Guisad I denomina "alous". Els noms de dues d'elles coincideixen amb les propietats fiscals que els comtes de Barcelona haurien donat a Ermemir I dècades enrere.⁴⁵

Al segle x, la família vescomtal defineix la seva àrea d'influència inicial, teixint les xarxes del seu futur domini senyorial. Organitzades les seves primeres propietats al voltant del castell de Rupit, el llinatge gira la seva mirada cap a la fixació del seu patrimoni espiritual. Una segona fase d'adquisicions tindrà lloc al llarg dels anys seixanta i setanta del segle x, quan la vescomtessa Ermetruit —esposa del vescomte Guadall I— inicia una política de compres al voltant del terme de Casserres, al sud-oest del terme de Rupit, política ja ben coneguda per la historiografia i que, en poques dècades, acabarà gestant la base patrimonial del primer centre espiritual del llinatge que fou, a més, la seva primera necròpoli familiar: el monestir de Sant Pere de Casserres. Al llarg del segle x, els vescomtes d'Osona posseeixen un nucli patrimonial estable controlat des del seu castell alodial de Rupit i estan assentant les bases per la construcció a la regió d'un referent espiritual, el monestir de Sant Pere de Casserres.

*Patrimonis episcopals al servei de la concentració patrimonial.
L'exemple del bisbe Guisad II d'Urgell*

La condició material de la família Cardona al llarg dels segles x i xi es va veure afectada per les possessions que els secundogènits de la nissaga van aportar a les hisendes familiars. Ferment establerts a les seves catedres episcopals, van utilitzar els beneficis que els atorgava el seu alt rang per a crear patrimonis

44. AHCO, *Llibre de las rendas...*, fol. 5v, núm. 7 (5, V, 973). Publicat per ibídem, doc. 1134, p. 824.

45. "...exceptas ipsum alodium quod habemus in Cheroso vel in Save, vel in Tavartedo, vel in ipsum Avenco...". Compareu-ho amb les terres fiscals esmentades a ADC, lligall 193, núm. 2812 (23, III, 993) "...mansum meum feo quod vos tenetis de Sevedano, cum terminus et suis affrontationibus et ipso fevo de Vilanova simul cum suis terminis et cum suis affrontationibus et ipso fevo de Save vel de Tavarteto...".

privats que estaven a l'alçada de qualsevol gran senyor de l'època. El temporal de les institucions eclesiàstiques era sovint el destí final d'aquests dominis episcopals; però durant cent anys els bisbes de la família vescomtal osonenca van preferir desviar-ne alguns cap als seus germans, els vescomtes, quan van creure propera la seva mort. D'aquesta manera responien a la generositat d'aquells que havien posat part del patrimoni familiar al servei de les seves carreres a l'Església. Laics i eclesiàstics contribuïren plegats a la creació d'un important senyoriu prop de Vic que aviat seria referència territorial ineludible per als seus contemporanis.

El patrimoni acumulat al llarg de la seva vida pel bisbe Guisad II d'Urgell, germà del vescomte Guadall, no era gens menyspreable. Dispersos per tota la Catalunya cristiana, els seus alous, terres i cases han cridat l'atenció dels medievalistes per la seva qualitat i quantitat.⁴⁶ La seva darrera voluntat, redactada abans d'emprendre el viatge a Roma l'any 951, vuit anys després d'obtenir el pal·li episcopal, ens permet conèixer l'estat de la seva hisenda en aquell moment.⁴⁷ Aleshores Guisad era ja, sens dubte, un gran senyor. El seu domini s'estenia sobre terres, zones d'explotació de fruiters i alguns molins on el seu gra era transformat en farina. Com altres bisbes de la seva època, prenia part activa a les campanyes militars a cavall, cosa que justificava que fos propietari d'espasa, escut, frens i selles de muntar. Finalment, no hem d'oblidar els seus serfs i esclaus: dos serfs, una serva i cinc sarraïns. Tot i així, els vint-i-sis anys que el separaven de la mort en el moment de redactar el seu testament li van permetre incrementar aquest patrimoni de manera notable. Sabem que entre el 951 i el 978 el bisbe Guisad va realitzar almenys onze operacions immobiliàries. Cinc noves terres van arribar a les seves mans: dos alous al comtat d'Osona, a Santa Eulàlia de Riuprimer⁴⁸ i a Torroella;⁴⁹ a

46. Per exemple, Pierre BONNASSIE, *La Catalogne du milieu de x^e à la fin du xe siècle. Croissance et mutations d'une société* (2 vols.), Tolosa de Llenguadoc, Publications de l'Université Toulouse-Le Mirail, 1975-1976, que ho va resumir en un mapa. El patrimoni d'aquest bisbe tampoc passà desapercbut a Jordi Bolòs i Víctor Hurtado, que li dedicaren un espai destacat al seu *Atles del comtat d'Urgell (v. 788-993)*, Barcelona, Rafael Dalmau, 2006, pp. 108-109.

47. Arxiu Capitular d'Urgell (ACU), *Liber Dotaliorum*, vol. I, fol. 257v, doc. 805 (8, VI, 951). Publicat per Albert BENET I CLARÀ, *Diplomatari de la ciutat de Manresa (segles IX i X)*, Barcelona, Fundació Noguera, 1994, doc. 27, pp. 52-54.

48. AMEV, vol. XVI, núm. 113 (17, VI, 959). Ha estat editat per Ramon ORDEIG I MATA, *Catalunya...*, doc. 826, pp. 625-626.

49. Terme de Sant Martí de Sentfores, AMEV, vol. VIII, núm. 361, pp. 302-303 (4, IV, 964).

més, li coneixem tres permutes al comtat d'Urgell: una li va procurar alous a la *vila Susagarri* i al Puig de Clarà;⁵⁰ una compra li donà nous alous prop de la Seu d'Urgell, a Novés,⁵¹ i una donació testamentària de terres a la vall de Fígols.⁵² A més, el 978 el bisbe s'havia després de terres a Terrassola,⁵³ Calders,⁵⁴ Navès (en dues ocasions⁵⁵) i Navarcles. Encara s'ha de parlar d'una donació conjunta amb el comte de Barcelona d'un alou a Santa Maria de Gerri, d'ubicació incerta.⁵⁶

Però el seu testament ens permet també reconèixer estratègies d'adquisició que hem vist ja en els seus familiars laics. Una tendència natural vers la concentració patrimonial li havia fet adquirir un alou a la vila d'Alàs, on la seva parentela posseïa terres des dels anys vint.⁵⁷ Però la seva hisenda incloïa a més multitud d'alous i terres repartits pels comtats d'Urgell, Girona i Osona a més de ramats de bestiar d'una importància considerable: de quaranta-una eugues, sis ases, dos cavalls, nou vaques i més d'un centenar d'ovelles.

Les dades ofertes ens permeten distingir entre les terres que, en morir, serien donades al temporal de les institucions pietoses i aquelles que, en canvi, s'afegirien finalment al terrenal de la seva nissaga. Les compres i els alous que Guisad posseeix al comtat d'Osona, lloc on els seus germans i nebots són la segona autoritat política en són un bon exemple: Osor o Terrid es troben a

50. ACU, *Liber Dotaliorum...*, vol. I, fol. 92r, doc. 266 (31, XII, 966). Publicat per Cebrià BARAUT, "Els documents dels segles IX i X conservats a l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell", *Urgellia* 2 (1979), doc. 153, p. 108.

51. ACU, pergamins, núm. 94 (18, III, 975). Publicat per ibídem, doc. 168, pp. 117-119.

52. ACU, *Liber Dotaliorum...*, vol. I, fol. 181, doc. 564 (17, IV, 978). Publicat per ibídem, doc. 176, pp. 123-124.

53. ACU, *Liber Dotaliorum...*, vol. I, fol. 92, doc. 266 (31, XII, 966). Publicat per ibídem, doc. 176, doc. 153, p. 108.

54. Ibídem.

55. "...in pago Orgellitano, in apendicio de valle Linsitana, in locum vocitatum Novas...", ACU, *Liber Dotaliorum...*, vol. I, fol. 89, doc. 252 (13, VI, 953). Publicat per ibídem, doc. 125, pp. 90-91. També: Arxiu Episcopal de Solsona, Títols de Navès, núm. 5, escriptura 107 (10, I, 973). Publicat per Antoni LLORENS, "Els documents dels segles X i XI de l'Arxiu Capitular de Solsona", *Urgellia*, 11 (1992-1993), apèndix 7, p. 456.

56. Ferran VALLS I TABERNER, "Els orígens dels comtats de Pallars i Ribagorça", *Estudis Universitaris Catalans*, IX (1915-1916), p. 30.

57. ACU, pergamins, núm. 50 (8, IV, 929). Publicat per Cebrià BARAUT, "Els documents...", *Urgellia*, 2, doc. 92, pp. 69 -70; ACU, pergamins, núm. 51 (14, XI, 929). Publicat per ibídem, doc. 93, p. 70. Ambdues propietats són contigües i la primera limitava amb dues propietats anteriors del comprador, el vescomte Ermemir I d'Osona.

la Vall d'Osor, a pocs kilòmetres al sud de Rupit i són propietats que Guisad donarà a la seva família en redactar testament. Retinguem, a més, que al mateix indret la família comprarà un alou important el 964, arrodonint el procés de concentració patrimonial. Més al sud, els seus alous de *Vall Magna*, *Prato de Stefanello* o *Castellar* rodegen per la seva banda meridional els fiscs comtals que els seus familiars havien rebut anys enrere. També aquí, els seus familiars compraran possessions a finals de segle. Finalment, a l'oest de Vic, la ciutat més important de la regió, trobem noves adquisicions del bisbe, totes concentrades entorn de Santa Eulàlia, a més de *Torricella*, que limita amb la ciutat episcopal. Una interessant inversió que va obligar el bisbe a gastar un centenar de sous en un únic alou.⁵⁸

La resta de propietats de Guisad, repartides per tot Catalunya, no fa sinó confirmar la nostra hipòtesi que les compres no escapen a la lògica de la concentració patrimonial. Pràcticament totes les situades fora del comtat d'Osona seran donades a institucions eclesiàstiques (Navès, Adrall, Alàs i Vilanova a la Seu d'Urgell, Llinyà a Sant Fèlix de Girona i Merenyà a Sant Pere de Rodes) i la mateixa sort seguiran els alous menys segurs, els situats prop de Manresa (Manresa, Calders, Navarcles).

Descens a Cardona (968-1010)

La relació dels Cardona amb la ciutat que donaria nom a la seva família, tan estreta en els anys que vindrien, no era ni tan sols un projecte seriós el 911. No va ser fins al 968 que els vescomtes prengueren un contacte ferm amb la ciutat de la sal. La data és molt significativa, ja que se situa a penes a tres anys d'una expedició musulmana encapçalada pel governador de Saragossa contra terres de Barcelona. Amb la intenció de pressionar el comte Borrell perquè firmés un tractat de pau, el 965 una expedició punitiva composta per soldats musulmans havia travessat la frontera i havia hostejat amb èxit els súbdits del comte. Uns mesos més tard, una ambaixada cristiana viatjava a Còrdova per

58. AMEV, vol. xvi, núm. 113 (17, VI, 959). Ha estat editat per Ramon ORDEIG I MATA, *Catalunya...*, doc. 826, pp. 625-626. Compareu aquestes xifres amb les despeses efectuades uns anys abans per Ermemir en la compra dels seus alous a Alàs (7 sous en total) o amb el que costarà a la vescomtessa Ermetruit la compra de totes les terres al voltant de Sant Pere de Casserres abans de l'any 1000 (150 sous).

negociar els termes de la pau. Algunes notícies procedents de textos àrabs ens han conservat el preu d'aquest conveni: pells, un centenar d'espases franques —fet que ens dóna idea de com era d'apreciat el producte de les forges catalanes sudpirenaiques—, cuirasses, trenta esclaus esclaus i la promesa de destruir els forts de la frontera. Dues altres comissions enviades a la capital del califat el 971 i el 974 suggereixen que la treva no va ser total i que aïllades incursions de rapinya es podrien haver perllongat durant aquests primers anys.

A partir d'aquestes dates es poden destacar dos elements que afecten el patrimoni de la regió cardonina. D'una banda, es percep una forta tendència de vendes de terres per part de particulars. De l'altra, veiem un increment de la presència vescomtal a la regió, on apareixen com a compradors i receptors privilegiats de terres i alous. Així, veiem com a Cardona quatre peces de terra de cultiu i una vinya van ser donades per la família encapçalada per Quíxol als vescomtes l'any 968.⁵⁹ La hisenda, que era una herència (fet que podria indicar que l'establiment d'aquests personatges era remot), s'ubicava al centre d'altres terres propietat dels donadors i els seus veïns. Destaquem que abans d'aquesta data no hi ha notícies directes de la presència dels Cardona a la regió. Cap de les afrontacions de les terres que el 968 rebien, per exemple, no fa referència a una possessió vescomtal. Com ja s'ha vist, tampoc no hi ha encara notícia d'un alou fiscal a la regió sota control dels vescomtes, si exceptuem Castelltallat, molt més al sud. La tònica és clarament canviant durant els anys següents. El 974, el vescomte Guadall comprava la vil·la de Canal, al terme del castell cardoní.⁶⁰ Fins i tot el seu germà, el bisbe Guisad d'Urgell, va incrementar la seva presència al lloc, en un clar suport a la política familiar.⁶¹ Durant els anys següents, tant la política internacional com els afers dinàstics locals, dins la mateixa família vescomtal, afegiren un cert grau d'instabilitat a la regió. D'una banda, els últims atacs musulmans del 974 foren seguits pels rumors de la mort del califa cordovès, que es veia propera, per la política d'hostilitat

59. ADC, lligall 157, plec 1, fols. 1r-v (22, XI, 968). Publicat per Antonio PAZ I MELIÀ, *Series de los más importantes documentos del Archivo y Biblioteca del Excmo. Sr. Duque de Medinaceli*, Madrid, 1915, que va transcriure el document original (ADC, lligall 158, núm. 1).

60. ADC, lligall 183, núm. 2066 (22, II, 975). Publicat per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 3, pp. 55-56.

61. "...de quarta vero parte in terra de me emtore vel de fratrem meum nomine Wisado, episcopo...", *ibidem*.

de Borrell II vers al-Àndalus, per l'arribada al poder d'al-Mansur i encara pels saquejos sobre regions de Barcelona, Girona i, de nou, Barcelona els anys 978, 982 i 984, respectivament. De l'altra, la mort, el 978, del vescomte Guadall I deixà el poder en mans de la seva vídua Ermetruit, que sembla frenar l'arribada al poder del seu fill, Ermemir II. No sabem del cert si existeix una relació directa entre tots aquests factors d'inestabilitat a la regió i el fort increment que a partir del 979 es constata en les vendes de terres a Cardona, vendes que són realitzades tant per particulars com per grups familiars extensos: durant els quatre anys que van des del 979 fins al 982, les vendes de terres són molt nombroses i aviat els vescomtes seran pràcticament els compradors únics d'aquestes terres i alous a Cardona.⁶² La vila de la sal es convertia així en el segon gran nucli patrimonial del llinatge durant l'últim quart del segle x.

Organització del senyoriu cardoní després del 986

La funció més important que els Cardona tenien com a vescomtes, és a dir, com a delegats del poder públic, a la frontera meridional era l'organització dels territoris més propers a la terra musulmana. Disposar la població local per la defensa enfront d'atacs externs i encapçalar la lluita era sens dubte la tasca essencial d'aquesta funció. Per això s'havia d'adequar l'espai amb la intenció que fos menys vulnerable. Això hauria estat impossible si no s'hagués pogut comptar amb un nucli de població estable i suficientment nombrós per afrontar la defensa del lloc amb certes garanties i assegurar-ne el desenvolupament econòmic i la prosperitat demogràfica.

No s'ha de pensar que a finals del segle x Cardona estigués despoblada. Però els habitants, disminuïts i desmoralitzats per l'última incursió dirigida per al-Mansur, eren sens dubte insuficients per

62. Vendes efectuades per famílies: Ermemir i la seva esposa Seseneda i Moscono i la seva esposa: ADC, lligall 158, núm. 5 (14, III, 980); Altimiro i la seva dona Elio: ADC, lligall 177, núm. 1464 (30, III, 980); Guifredona, Argemir i la seva esposa Arleva: ADC, lligall 157, plec 1, fols. 3v-4r, núm. 7 (18, V, 981); Gotmar, Gontari i la seva esposa Peberuça: ADC, lligall 158, núm. 8 (27, XI, 981); Alfonso, la seva muller Sarovilda i Aio: ADC, lligall 177, núm. 1466 (29, XII, 982). Vendes de particulars: Gotmar, Lanfred, Mir i Vivenda: ADC, lligall 177, núm. 1465 (4, V, 979); Fruila: ADC, lligall 158, núm. 5 (14, III, 980); Ermeriga: ADC, lligall 158, núm. 9 (29, XI, 981); Gotmar: ADC, lligall 158, núm. 4 (18, XII, 981). Els vam publicar a Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", docs. 2, 4, 5, 6, 9, 1, 3, 7 i 8, respectivament.

a assegurar la defensa de la regió. Això explica que la necessitat de nous pobladors induís el comte de Barcelona a oferir un gran nombre de franquícies i privilegis a les persones que decidissin instal·lar-se de manera permanent en un indret que, ja aleshores, estava clarament sota influència directa de la nissaga vescomtal.⁶³

A finals del segle x, la colonització de la regió era encara una feina a fer. Tot i la forta presència vescomtal i els privilegis atorgats als nous pobladors el relleu no oferia expectatives clares d'èxit als nous colons. Davant dels grups que desitjaven consolidar el seu assentament s'aixecaven les dificultats pròpies d'un lloc que es volia mantenir poblat, essencialment, per la seva importància estratègica. Per fer-lo habitable era necessària la desforestació de gran quantitats de zones boscoses, així com irrigar les noves terres, arrencar terreny a la vegetació circumdant, colonitzar els boscos i les petites llores, i expulsar els animals salvatges que poblaven la zona abans de poder-hi residir amb certes garanties. No es podia descuidar pensar que, a més, els pobladors passarien una part del seu temps col·laborant en la construcció de noves torres de guaita i en la reparació de les estructures defensives que, al costat del castell, havien de permetre'ls resistir qualsevol nou atac procedent del sud, car al costat dels amplis drets de què gaudien, la seva carta de població deixava molt clares també les obligacions dels colons.

La documentació que hem conservat de Cardona i el seu terme és el testimoni més eloqüent d'aquestes dificultats. Quan analitzem els noms que els seus habitants van utilitzar al llarg de la primera meitat del segle xi per referir-se al territori que els envoltava descobrim que estan carregats de significació. En primer lloc, es fa patent que pertot arreu s'estenia el bosc. Inhòspit, asfixiant-ho tot, la seva presència la testimonien termes com *boscho* o *pinell*. Alguns veïns s'hi van enfrontar i van sortir airoso de la seva lluita contra la natura, assentant les seves possessions sobre les muntanyes o llores; són el *Sobremont*, *Mont Ardèvol*, *Puig Farner*, la *Coma* o la *Trasserra*. Serullo, veí de la vila, s'havia construït una casa al

63. Una edició d'aquest document, és la de Josep Maria FONT RIUS, *Cartas de población y franquicia de Cataluña* (2 vols.), Madrid-Barcelona, CSIC, 1969, doc. 9, pp. 14-19 i comentada a les pp. 615 i ss. (23, IV, 986). En el present diplomatari publiquem una traducció castellana del document localitzada a l'Archivo Ducal (doc. 18).

cim de la serra.⁶⁴ L'esforç per arrabassar la terra a la natura es fa patent en altres topònims com *Selva Seminata*. Paral·lelament, les noves edificacions defensives i la reconstrucció de les preexistents van avançar ràpidament. Si el 1013 coneixem l'existència de la *Torre de Sesgato*,⁶⁵ una *Torre d'Erovaldo* està testimoniada abans de la meitat del segle XI;⁶⁶ i aviat es van acabar tant la *torre vescomtal*⁶⁷ com les *guardies*. El lent procés colonitzador del paisatge té el seu ressò en d'altres topònims: *Fornells* o *Corso* fan referència a la construcció de petits forns per al servei de la comunitat i a la necessitat d'irrigació de les noves terres, respectivament. L'aigua era molt abundant a la regió; la vila era travessada per petits cursos d'aigua (*torrents*) que anaven a parar al Cardener i a l'Òdena.⁶⁸ Però era necessari reconduir-la als llocs que la farien productiva. Per aprofitar la força de les aigües descendents, a les ribes dels rius es van erigir els molins.⁶⁹ Uns molins propietat d'un tal Traserigo, testimoniats el 1025, mostren que abans de mitjan de segle la diversitat de l'esforç realitzat permetia a la comunitat viure amb una certa prosperitat.⁷⁰ En l'organització de l'espai s'havia de tenir en compte que de vegades s'originaven petits rius intermitents durant l'època de les pluges.⁷¹ L'aigua procedent d'aquestes tempestes s'afegia a la que, des dels rius, era habitualment utilitzada per a irrigar els cultius. Certes canalitzacions (*aquarum cum ipso rego*) permetien transportar l'aigua vers les vinyes que aviat dominarien precàriament el paisatge. Igualment, quan les vinyes s'allunyaven dels cursos d'aigua, els esforços es projectaven en la construcció de pous i l'adequació de les vies que permetien accedir-hi.⁷² Aquest

64. "...in mansione de Serullo, ad ipsa serra...", ADC, lligall 173, núm. 1162 (19, I, 1036).

65. "...et pervadit usque ad ipsa turre de Sesgato cum suos heres...", ADC, lligall 173, núm. 1142 (2, I, 1013).

66. "ante ipsa turre de Enovaldo", ADC, lligall 173, núm. 1155 (19, V, 1031).

67. "locum quem dicunt turre vicecomitale", ADC, lligall 173, núm. 1157 (18, XI, 1031).

68. Biblioteca de Catalunya, Arxiu Històric (BCAH), ms. 729, vol. iv, pp. 214-218 (23, X, 1040). Publicat per Cebrià BARAUT, "Les actes de consagracions d'esglésies del bisbat d'Urgell, (segles IX-XII)", *Urgellia*, 1 (1978), doc. 54, pp. 128-131.

69. BCAH, ms. 729, vol. iv, fols. 47-48, pp. 93-95 (21, III, 1039). Publicat per Joan SERRA I VILARÓ, *Historia...*, p. 77-80.

70. "ad ipsos molinos de Traserigo"; ADC, lligall 173, núm. 1151 (16, III, 1025).

71. BCAH, ms. 729, vol. iv, fol. 205, p. 311 (17, V, 1058). Publicat per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 36, pp. 111-112.

72. "...in strata qui vadit de ipso pozo ad casa de Levegilde...", ADC, lligall 173, núm. 1138 (12, VII, 999).

treball en construccions més complexes permetia l'existència de, com a mínim, dues fonts. Cap al 1030 la població ja els ha donat noms: són la *font antiga* i la *font mentirosa*.⁷³

Uns cinquanta anys després de la carta de poblament, després de no pocs esforços que havien ocupat membres de diverses generacions, nombrosos alous es van alçar al voltant del territori dominat per l'antic castell. Es tracta d'una concentració de terres productives (*cultum*) on es cultivava la vinya. La trobem pertot arreu: davant del castell, a les ribes del riu i fins i tot sobre la mateixa muntanya de sal, on la vinya apareix ja com l'afrontació més comuna de les propietats. D'altres alous suporten activitats diverses, com ara el colomer que se'ns menciona el 1041.⁷⁴ La conservació i la reparació de les vies de comunicació van ocupar part del temps dels pobladors. La *via antiga*⁷⁵ apareix documentada a finals del segle x i als seus marges apareixen descrits camps i cases, construccions realitzades segurament amb la fusta arrabassada al bosc, i que es van multiplicar a la vila i a la vall. Tampoc no és difícil, al segle xi, topar amb mansions senyoriales o *palaus* on resideixen els magnats locals.⁷⁶

Tots aquests signes ens parlen d'una notable prosperitat aconseguida ja abans de mitjan segle xi i que fou fruit del gran esforç invertit pels colons, però també de l'eficaç direcció dels vescomtes a la regió. La pròspera situació de què gaudia la vila féu que aviat els vescomtes poguessin delegar el control del castell a una família de castlans: es tracta de Sunifred, aviat anomenat *de Cardona*. Originaris de la Molsosa, un lloc més proper a la frontera meridional, Sunifred i els seus successors seran els encarregats de residir al castell de Cardona i de gestionar els seus recursos davant l'atenta mirada dels vescomtes de Cardona. Ja el 1021 les nostres fonts anomenen aquest home "vicarius de Cardona" i sabem que realitzà aquesta funció fins a la fi dels seus dies.⁷⁷

73. BCAAH, ms. 729, vol. iv, p. 225 (22, VIII, 1034). Publicat per ibídem, doc. 23, pp. 89-90.

74. "...casas, casales et palomario et ortos..." (1041, VI, 17). ADC, lligall 173, núm. 1144.

75. BCAAH, ms. 729, vol. iv, fol. 74 (28, I, 993). Publicat per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 8. pp. 66-67.

76. BCAAH, ms. 729, vol. iv, p. 225 (22, VIII, 1034). Publicat per ibídem, doc. 23, pp. 89-90.

77. BCAAH, ms. 729, vol. iv, p. 231 (16, III, 1021). Publicat per Ferran VALLS I TABERNER, "La primera...", pp. 123-124.

Una vila pròspera no resultava aleshores indiferent a les institucions eclesiàstiques ni als seus representants, que no tardarien a fer-se presents a Cardona. El 1018, per exemple, apareix un alou propietat de Sant Joan⁷⁸ que s'afegia al temporal de la congregació religiosa que, ja aleshores, residia al castell. L'existència d'aquesta darrera comunitat, funcional des de finals del segle x, concentrava al seu voltant la majoria d'homes d'Església de la ciutat que residien a la mateixa vila. Podem imaginar que es tractava no tan sols de garants espirituals, sinó també d'una clientela necessària per al desenvolupament de la regió. Als anys trenta del segle xi, quan potser ja feia temps que s'havia iniciat la construcció de l'església de Sant Vicenç, eren aquests sacerdots els que compraven abundants terres i alous a Cardona. Fou, sens dubte, el cas de Vidal, que el 1035 va decidir adquirir una terra que li va costar 3 sous i 3 *arienzos*.⁷⁹ Però també Guillem, un altre sacerdot, comprà a la mateixa època un alou a Cardona que li costà 12 *mancusos*.⁸⁰ Les compres d'ambdós personatges incloïen vinyes, cases, horts i els seus sistemes d'irrigació. I les dues propietats, a més, estaven situades ben a prop de torres defensives (a *les guardies* l'un i a *les torres* l'altre). Ni tan sols llavors s'havien de menystenir el perills que comportava viure a prop de la frontera.

L'estabilitat i la proximitat del poder polític havien contribuït, sens dubte, al desenvolupament de la regió. Una vegada consumada la seva patrimonialització, la transmissió del càrrec vescomtal es féu també dins la mateixa família vescomtal i sense tensions familiars aparents. Superat el conflicte obert que suposà la mort de Guadall el 978, des del 986 els vescomtes passaren el títol vescomtal de germà a germà sempre dins de la més agradable normalitat. A més, des de l'any 1000, el vescomte Ramon havia associat el nom de la vila al seu, fent-se conèixer com a *vicecomes Chardonensis*, mostrant públicament el seu afecte pel lloc i fent palesa la importància que el control de la frontera tenia a l'inici del nou mil·lenni. Foren temps de prosperitat per al llinatge, que controlava també el poder espiritual de la regió: Arnulf, germà del vescomte Ramon I, era ja una llegenda viva (defensà Barcelona dels atacs d'al-Mansur el 985 i fou capturat i enviat a Còrdova)

78. "... in domo Sancti Iohannes...". ADC, lligall 173, núm. 1146 (23, XII, 1017).

79. ADC, lligall 173, núm. 1161 (26, VIII, 1034).

80. ADC, lligall 173, núm. 1162 (19, I, 1036).

quan fou nomenat bisbe de Vic el 992.⁸¹ Aquest fet va donar un gran impuls a les relacions entre el poder polític i les institucions religioses, que es desenvoluparen amb més fluïdesa quan foren controlades pels membres d'una mateixa nissaga, però també va fomentar una gestió conjunta de propietats fiscals, episcopals i alodials del llinatge que a les dècades següents donaria lloc a diversos plets amb la seu vigatana.

El procés d'arrelament dels Cardona a la vila de la sal es va anar reforçant en aquells anys per diverses vies. En primer lloc, els vescomtes van sotmetre al seu control els diversos senyors locals. Alguns d'ells senyorejaven sobre algunes forteses secundàries i conservaven antics privilegis en l'administració de justícia, confirmant així el deteriorament de la pràctica del poder públic a la regió. L'any 1000, el vescomte Ramon va adquirir una fortificació a Cardona, i amb ella la facultat de jutjar a la seva demarcació.⁸² L'homogeneïtzació dels sistemes judicials sota un mateix senyoriu i la centralització del control regional van ser sens dubte factors que impulsaren la marxa vers la cohesió social i l'estabilitat dins dels seus dominis. En segon lloc, es va culminar el procés de concentració de les hisendes vescomtals que convertí Cardona i el seu voltant en el segon dels nuclis patrimonials del llinatge. Tot i que entre els anys 70 i 80 del segle x els vescomtes es feren amb un lot patrimonial important a la vila, aquest sembla respondre més a l'aprofitament de l'increment de les vendes que a una estratègia de concentració patrimonial a Cardona, fet que donà com a conseqüència que les propietats comprades fossin encara relativament disperses pel terme. Arrodonir i concentrar aquestes propietats fou la tasca duta a terme a partir del 999, quan les compres vescomtals es focalitzen en finques que afronten amb terres pròpies o que es troben ben a prop dels seus límits. El 999, el vescomte Ramon I es va fer amb una terra que afrontava amb propietats familiars pertot arreu, excepte per torrent de la Condamina.⁸³ Un any més tard, la terra dels esposos Trasovad i Ermengarda, limítrofa amb la Condamina vescomtal, incrementava

81. FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "La frontera meridional catalana en el siglo XI: un espacio vizcondal", a Juan MARTOS QUESADA i Marisa BUENO SÁNCHEZ (eds.), *Fronteras en discusión. La Península Ibérica en el siglo XII*, Madrid, A. C. Almudayna, 2012, pp. 53-73.

82. ADC, lligall 158, núm. 16 (7, IX, 1000).

83. ADC, lligall 158, núm. 14 (18, IV, 999). Editat a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 12, p. 28.

el patrimoni del mateix vescomte.⁸⁴ El 1005 es repetia la mateixa operació amb l'alou de Fredegonça, Belluça i Maria, el qual limitava amb terres del vescomte comprador per un dels seus extrems.⁸⁵ Les vinyes vescomtals i un curs d'aigua eren els límits de la vinya de Gerderic i la seva esposa quan les van vendre al vescomte Ramon I per tres sous el 1010.⁸⁶ De manera paral·lela, la vescomtessa Engonça va fer la seva pròpia aportació a la fixació del llinatge sobre les terres de Cardona i Clariana amb una intel·ligent política de compres de vinyes a la vila de la sal i de molins a la vora del Cardener, al nord-oest de Cardona, a Clariana. Entre 1015 i 1020, Engonça de Cardona fomenta la presència de la família vescomtal convertint-la en una potència econòmica de primer ordre a la regió.⁸⁷

Els exemples mostren l'èxit de la iniciativa que va empènyer els Cardona, des de les seves hisendes de Rupit, a concentrar l'interès sobre Cardona des de finals del segle x. És el primer pas de la cursa cap al sud que convertirà els vescomtes cardonins en els grans senyors de la frontera meridional del comtat d'Osona durant la centúria següent.⁸⁸

Topografia i organització del patrimoni vescomtal al segle xi

Quan en algun moment situat entre l'abril del 1054 i el març del 1055 el vescomte Ramon Folc I de Cardona, nét de Ramon I, jurava defensar el patrimoni de Sant Vicenç de Cardona i Sant Pere de Casserres, era poc més que un adolescent.⁸⁹ Però als seus aproximadament quinze anys era ja un dels homes més poderosos

84. ADC, lligall 158, núm. 17 (4, VIII, 1000). Editat a ibídem, doc. 15, p. 30.

85. ADC, lligall 158, núm. 18 (16, III, 1005).

86. ADC, lligall 158, núm. 19 (28, IV, 1010).

87. Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "La mujer aristocrática como emprendedora en la frontera meridional catalana: el ejemplo de la vizcondesa Engonça de Cardona", a Francisco CEBALLOS i José RODRÍGUEZ MOLINA, *VIII Estudios de frontera. Mujeres y frontera*, Jaén, Diputación de Jaén, pp. 403-414.

88. Francesc RODRÍGUEZ-BERNAL, "La carrera...", pp. 559-568.

89. Juntament a la seva mare, va afegir a la carta de dotació de Sant Vicenç de Cardona el paràgraf següent: "...ut nemo successorum meorum accipiat potestatem Cardonensis castri usquequo sacramento se obliget honor pretexti partiris habitum vel habiturum nequaquam auferre diminuere vel vitio quolibet evertere sed fideliter supradicto Sancto Vincentio sibique famulantibus observare et ab adversis defendere", Arxiu Parroquial de Sant Miquel i Sant Vicenç (APSMV), Fons Sant Vicenç, ACC, núm. 1 (23, X, 1040). L'afegit ha de correspondre a l'època ressenyada. El document va ser editat per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 33, pp. 103-108.

de la Catalunya del seu temps. Tot aquell poder procedia tant de l'explotació d'un patrimoni aristocràtic heretat del seu pare Folc I (germà de Ramon I) com de l'acumulació de feus i d'influència procedent dels comtes de Barcelona, Urgell i Cerdanya. Castells, aous, drets sobre llocs i persones, privilegis aristocràtics i feus diversos s'havien atresorat al llarg de generacions fins a convergir en les mans de la seva mare, la vescomtessa Guisla, qui, després d'administrar-lo i incrementar-lo en nom seu, se'l retornava el maig del 1054.

Aquest ingent patrimoni era també, en part, resultat dels canvis socials i polítics que es van produir a Catalunya al llarg de la primera meitat del segle XI. Els antics agents públics que extreien els seus beneficis més importants de la lluita armada contra l'Espanya musulmana eren ara els senyors de les terres públiques sobre les quals s'assentaven. En el moment en què l'autoritat comtal va donar indicis de ser incapaç de frenar la multiplicació dels senyories jurisdiccionals els Cardona es van llençar a dilatar els seus dominis. D'alguna manera havien estat pioners a l'hora de beneficiar-se d'aquests esdeveniments i a assegurar-se la col·laboració de subordinats. Els anys del 1030 al 1050 van augmentar el nombre de districtes castrals sota el seu control i es van procurar l'assistència de tota una sèrie de caps de nissaga locals amb els quals van establir relacions que podem anomenar ja feudals: serveis a canvi d'usdefruit de territoris.

La família de Ramon Folc I de Cardona feia més d'un segle que pertanyia a l'alta noblesa catalana. Però la seva herència no era únicament el component aristocràtic. Les seves possessions terrenals es desplegaven, ja el 1055, de cap a cap per cinc comtats de la Catalunya del moment: Girona, Osona, Urgell, Berga i Barcelona. Les rendes que els proporcionaven havien de ser molt importants, tot i que el vescomte Ramon Folc no les gestionava personalment. Des dels castells ubicats als seus dominis, els seus subordinats s'encarregaven de l'administració i la protecció de les terres i les persones. Aquests recaptadors o assistents vescomtals estaven dirigits pels castlans, sens dubte els homes més propers al vescomte: més d'una desena de llinatges controlats pels seus caps de família, homes que s'han unit als seus senyors per llaços de dependència, per conveniències feudals. Ramon Folc I es feia acompanyar per aquests homes a les seves cites públiques, com a mostra del seu poder i la seva influència. Els castlans, per la seva banda, signen amb orgull els pergamins vescomtals i tanquen

files al costat del senyor: el seu lloc era al costat del senyor de Cardona. El maig del 1054 tots van assistir a la cessió de poders entre la vescomtessa Guisla i el seu fill. Setze noms apareixen a continuació de la signatura del vescomte, la majoria dels quals afegeix un referent toponímic al seu nom que es correspon a un castell de l'òrbita cardonina: "Bermon de Cardona, Rotlan Guitard de Calonge, Odó de Matamargó, Borrell Bonfill de Fals, Ermemir de Castelltallat, Onofé Dac de Pujalt, Borrell Traver, Berenguer Ermemir, Guillem Bonfill, Bernat Sunyer de Fullit, Grau Seniofré, Guillem de Brull, Guadall de Tagamanent, Guifré Isarn de Rupit, Borrell de Cabrera i l'abat Bernat".⁹⁰ Si exceptuem Borrell de Cabrera i Borrell Trasuer, potser familiars d'algun dels seus acompanyants o magnats locals que van assistir a l'acte, tots els assistents formen part de la comitiva vescomtal, car els toponímics els delaten: absolutament totes les fortaleses que citen estan sota l'òrbita vescomtal. Són els castellans dels Cardona ("omnes meos castellanos", com els anomena el mateix Ramon Folc I al seu primer testament),⁹¹ agents vescomtals en unes propietats que al llarg dels anys s'havien concentrat al voltant de diversos segments territorials molt ben definits, nuclis patrimonials organitzats al voltant de Rupit, Cardona i la línia sud de la frontera meridional del comtat osonenc.

LES TERRES DEL NORD: RUPIT, CASSERRES, SAVASSONA

Sens dubte el lloc més destacat d'aquest primer nucli patrimonial és Rupit. Des que a principis del segle x la recerca de terres protegides duigués els vescomtes d'Osona a dilatar el seu patrimoni a l'àrea de l'antic castell de Rupit, aquest lloc es va erigir com el centre més estimat del llinatge. Els seus límits ens són avui ben coneguts: el comtat de Girona, el riu Osor, el terme de Solterra, Vilanova, Seva i Cabrera, entre d'altres.⁹² Els nombrosos alous adquirits allà al llarg del temps van prendre una nova dimensió quan

90. "...Sig+num Bermundus de Cardona. Sig+num Rodlan Guitardus de Colonico. Sig+num Otto. de Matamargo. Sig+num Borrellus Bonefilio de Falcs. Sig+num Eromir de Castelltallat. Sig+num Onofre Dac de Pugal. Sig+num Berall[o] Traver. Sig+num Berengario Ermemir. Sig+num Guillermus Bonefilio. Sig+num Bernard Suner de Fulia. Sig+num Gerallus Seniofret. Sig+num Guillermus de Brul. Sig+num Guadall de Tagamanent. Sig+num Guifredus Isarn de Rupid. Sig+num Borel de Cabrera. Bernardus abba...", ADC, lligall 158, núm. 46 (27, V, 1054).

91. ADC, lligall 158, núm. 57 (20, III, 1055).

92. *Ibidem*.

es va promoure la creació del monestir de Sant Pere de Casserres com a centre espiritual i econòmic vinculat al llinatge. Era sens dubte el millor lloc per a dur una vida aristocràtica. Lluny de les escaramusses frontereres i de les intrigues polítiques, el castell de Rupit i el seu entorn van proporcionar repetidament a la família el decorat ideal per al repòs després d'una esgotadora vida pública. Les dones del llinatge, molt especialment, van viure a la regió fins al final dels seus dies, com la vescomtessa Ermetruit, determinant en la fundació del monestir de Sant Pere. El 1054 feia ja quasi vint anys que Engonça, l'àvia paterna de Ramon Folc I, residia a la regió. Aquell mateix any va ser Guisla la que abandonà les seves obligacions polítiques i familiars i s'instal·là a la mateixa zona.

Els textos treuen sovint a escena els personatges que administraven el castell de Rupit sota la direcció dels Cardona i que vetllaren en nom seu per la seguretat de la regió. Per a aquesta funció es requerien els serveis d'un veritable professional, que a més conegués l'entorn i les seves particularitats polítiques i religioses. Possiblement per tots aquests motius la castellania va recaure en mans dels descendents d'Isarn, senyor del castell de Savassona. El fundador d'aquesta família, casat amb Alba, era ja esmentat com a vicari l'any 990, quan venia unes terres a la vila d'*Escabecados*, al terme de Savassona.⁹³ A l'època del vescomte Ramon Folc I exercia com a castlà del lloc Guifré Isarn, possiblement fill de l'anterior. El 1055 es trobava entre els castllans i fidels que el vescomte esmentava al seu testament, document en què, a més, Guifré Isarn destaca com a marmessor testamentari del seu senyor.⁹⁴ Aleshores ja duia més de vint anys com a castlà de Rupit, ja que apareix citat a diversos documents vescomtals. El seu nom era recollit entre un grup de nobles pròxims a la nissaga cardonina la tardor del 1033, en el plet que va enfrontar la vescomtessa Engonça d'Osona amb el bisbe de la seu de Vic

93. ACV, calaix 6, núm. 873 (20, V, 990). Editat a Ramon ORDEIG I MATA, *Catalunya...*, doc. 1581, pp. 1128-1129.

94. "...rogo uxorem meam Ermessinda vicecomitissa et Honofredum Dachoni et Guifredum Isarni, ut si mors mihi advenerit...ed precipio ad omnes meos castellanos, ad Bermundus Sunifredi, et Bernardum abbati, et Ottone Randulphi et Armemir Allemar et Rodlannum Gitardi et Honofredum Dachoni et Borrellum Bonefilii de Kalaph et Bernardum Reimundi et Guadallum Tagamanent et Guillerum Ermengaudi et filios Guillelmi Onofredi de Boxoadosso...", ADC, lligall 158, núm. 57 (20, III, 1055).

pel castell de Calaf.⁹⁵ L'any 1044 encara el veiem, amb altres personatges de l'entorn vescomtal, en la donació que van efectuar els marmessors testamentaris del difunt bisbe Eribau d'Urgell a favor de Sant Vicenç de Cardona.⁹⁶ Altres documents coetanis subratllen la seva vinculació a la regió de Rupit. La convenença feta entre la vescomtessa Guisla i el seu fill el 1054, per exemple, porta també la seva signatura: Guifré Isarn de Rupit.

Si aquest petit noble s'afanyava a mostrar públicament la seva vinculació al llinatge vescomtal, fent ostentació de la seva condició de castlà dels Cardona, era possiblement perquè a ulls dels seus contemporanis aquesta posició l'aixecava per sobre del seu simple estatus de senyor alodial de Savassona. Hem de recordar que, en efecte, la fortalesa de Savassona havia estat de la família de Guifré Ysarn des dels seus orígens. No és estrany, per tant, que el 1055 el vescomte Ramon Folc no el mencionés entre els seus castells.

La situació de la fortalesa va fer un canvi radical el mes de novembre de l'any 1066, quan el senyor alodial de Savassona i la seva esposa Ermengarda van decidir vendre-la, amb tot el seu terme, cases, murs, pedres i diverses elevacions i roques, als vescomtes Ramon Folc i Ermessenda.⁹⁷ No ens consta, en efecte, que el castlà de Rupit aconseguís perpetuar la seva sang, fet que segurament tingué influència en aquesta decisió. No són citats fills seus en l'adveració sacramental del testament de la seva esposa Ermengarda, redactat el 1069.⁹⁸ Savassona passaria així a la hisenda vescomtal per compra, després de pagar quaranta unces d'or en moneda de Barcelona.⁹⁹

Els llargs anys en què Guifré Isarn, senyor de Savassona, es va mantenir al capdavant del castell de Rupit es veieren enter-

95. "...atque nobiles, Hermessindis comitissa, et Guifredus vicecomes Confluetarnus..., Guifredus Isarni...", ADC, lligall 191, núm. 2597 (13, X, 1033).

96. BCAAH, ms. 729, vol. IV, fol. 104r, p. 208 (30, XII, 1044). Editat per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 35, pp. 110-111.

97. ADC, lligall 193, núm. 2810b (4, XI, 1066).

98. Adveració sacramental del testament d'Ermengarda, esposa de Guifré Isarn: ACV, calaix 6, núm. 2181 (9, II, 1069). La testadora deixa les seves propietats al seu espòs (possiblement perquè no tenia fills) consignant que, a la mort d'aquest, els dits béns passessin a l'Església.

99. Compareu aquest preu amb el que havien costat contemporàniament al comte Ramon Berenguer I algunes de les seves adquisicions al comtat d'Osona: seixanta-cinc unces per Gravalosa, un castell de frontera; setanta unces per la fortalesa de Malla, al sud de Vic, i cinc-cents pel castell de Copons. Cf. Pierre BONNASSIE, *La Catalogne...*, pp. 690-691.

bolits per la actitud despòtica d'aquest castlà que el va enfrontar amb algun dels magnats locals. Els documents ens han transmès el cas del matrimoni format per Sunyer Onofre i la seva esposa que, cansats dels abusos comesos a les seves terres pel castlà de Rupit, decidiren demanar audiència als vescomtes Ramon Folc I i Ermessenda per exposar-los públicament les seves queixes i que, finalment, recuperaren els béns que els havien estat alienats.¹⁰⁰

Tot i aquestes malifetes, els Cardona van mantenir l'antic senyor de Savassona al capdavant de Rupit durant el temps que va durar la seva llarga vida. El 1074, la castllania passava a mans d'un altre llinatge quan Guifré Guislabert de Cruïlles hi accedia en els mateixos termes en què ho havia fet el seu antecessor, a canvi de participar a les hosts vescomtals quan fos cridat pels seus senyors, exceptuant si era per a lluitar a Espanya.¹⁰¹

Uns vint-i-cinc quilòmetres més al sud, a l'oest de la serralada de Matagalls, s'alça un altre castell termenat que centralitzava la gestió de les terres vescomtals de la regió. Es tracta del castell del Brull —també anomenat de Sant Martí—, situat a la vessant meridional de l'actual municipi de Seva. La direcció de la castllania del Brull és especialment difícil de seguir en aquesta època. La informació documental no ens permet trobar castellans del Brull vinculats als Cardona fins a l'any 1054.¹⁰²

Igual que succeí amb la fortalesa de Rupit, la castllania de Sant Martí del Brull va ser confiada a diversos membres d'una única família. Però, a diferència d'aquella, diversos membres de l'estirp de castllans van governar el castell de manera alternativa, amb una lògica que, almenys inicialment, no sembla obeir a criteris de successió. És l'any 1054 quan apareix en escena un personatge anomenat Guillem del Brull.¹⁰³ És lògic pensar que es tracta del mateix Guillem Umbert que el 1055 apareix citat entre els castllans del vescomte Ramon Folc I.¹⁰⁴ L'estiu del 1061 apareix vinculat

100. ADC, lligall 158, núm. 48 (29, IX, 1061).

101. ADC, lligall 193, núm. 2816 (18, V, 1074).

102. Coneixem la notícia, que no cita les seves fonts, publicada a *Els castells catalans*, iv, Barcelona, Rafael Dalmau, p. 755, segons la qual "el comte Borrell infeudà el castell del Brull, el 10 de les calendes d'abril del 994, a Ramon, vescomte de Cardona". Nosaltres no hem sabut trobar rastre documental d'aquest fet. Destaquem, tanmateix, que el 23 de març del 993 aquest comte empenyorava al mateix vescomte diversos feus a Seva i Tavertet.

103. ADC, lligall 158, núm. 46 (27, V, 1054).

104. ADC, lligall 158, núm. 57 (20, III, 1055).

a la fortalesa Ot Randulf.¹⁰⁵ Aquest personatge era un habitual a la documentació vescomtal i ja havia mostrat la seva vàlua com a castlà en altres fortaleses de la família. El 1055 s'havia posat al capdavant del feu comtal de Gironella, a la ciutat de Girona, i en aquella mateixa època tenia, també per delegació vescomtal, la castlania de Matamargó i segurament també la de Rocafort. El 1070 trobem novament Guillem Umbert vinculat al Brull. Aleshores rep pels seus serveis quatre cavalleries de terra i es compromet a seguir el vescomte en les seves cavalcades, fins i tot si es desenvolupen més enllà de la frontera.¹⁰⁶

En els últims anys del tercer quart del segle XI la paraula frontera era identificada per tots els homes de la mainada vescomtal amb les terres que s'estenien més enllà de l'Anoia. Però, per als seus avis, els primers colons que van acompanyar els vescomtes en el seu descens des de les terres de Rupit, aquella paraula havia de tenir un significat diferent que inclogués territoris situats uns quaranta o cinquanta quilòmetres més al nord. Per a aquells primers aventurers —tots ells desapareguts ja el 1070—, la frontera era Cardona.

Cardona

El segon gran segment patrimonial que els Cardona exploten al segle XI comprèn una extensa àrea l'epicentre de la qual se situa entorn del castell de Cardona. La ciutat de la sal i el seu context territorial constituïen un veritable eix dinamitzador de l'economia vescomtal. Ubicada en un lloc estratègic i afavorida per la proximitat de les mines salines¹⁰⁷ i per una bona comunicació terrestre, la ciutat de la sal posseïa el privilegi i el caràcter d'un

105. ACA, Monacals d'Hisenda, vol. 4769, fol. 39v, núm. 242 (15, VIII, 1061).

106. AMEV, llibre 15, núm. 41 (23, VIII, 1070). Va ser editat a *Catalunya romànica*, II, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1984, p. 150.

107. L'única monografia sobre la sal de Cardona —però que no concerneix al segle XI— és la de Catalina MENIZ MÁRQUEZ, "Vente et impôt du sel en Catalogne. Les salines de Cardone", a *Le roi, le marchand et le sel*, Paris, 1987, pp. 99-104. No existeix, tanmateix, un estudi específic sobre aquest tema. Per tenir-ne una visió global hem de recórrer encara a Manuel GUAL CAMARENA, "Para un mapa de la sal hispana", a *Homenaje a Vicens Vives*, I, Barcelona, 1965, pp. 483-497, però les seves dades sobre les mines de Cardona (pp. 490-496) són decepcionants. S'ha de veure també Yves MALARTIC, "Le sel en Catalogne", a *Les pays de la Méditerranée Occidentale au Moyen Âge. Études et recherches*, ("Actes du 106e Congrès National de Sociétés Savantes", Perpinyà, 1981), París, C.T.H.S., 1983, pp. 182-183.

bullició lloc de pas. Juntament amb el senyoriu sobre el castell, exercit per una família vinculada als comtes per llaços feudals, els senyors posseïen a la regió moltes altres propietats. Es tracta de diverses terres cultivades i alous de diversa índole, a més de la muntanya de sal, l'extracció de la qual donava enormes beneficis a la família. En l'últim quart del segle es considerava que amb la meitat del seu *toloneo* es podia pagar l'edificació d'un castell de frontera i d'una església annexa.¹⁰⁸ A poc a poc s'anà creant una important xarxa de camins que, utilitzada des d'antic, confluint a la vila de Cardona¹⁰⁹ i que ens apareix habitualment en afrontacions de les propietats rurals.¹¹⁰

La consagració de Sant Vicenç de Cardona i l'impuls donat a la vida canonical va atraure artesans a la ciutat i el seu terme, àvids de servir la nova clientela. El monestir i els seus representants dinamitzaven el mercat de la terra: compraven i venien vinyes, camps i cases.¹¹¹ Tot i que desenvolupaven la seva vida professional a la canònica, alguns dels religiosos vivien en cases situades al peu de la muntanya on s'ubicava la fortalesa. Les seves propietats es disseminaven per tot el terme. El sacerdot Vidal, a qui ja hem vist comprar alguna vinya, va adquirir diverses mansions, entre les quals la tercera part d'una casa i unes terres que la circumdaven, i on es va instal·lar amb la seva companya.¹¹²

La família vescomtal no es mostrava, de cap manera, aliena a la dinàmica de les terres que envoltaven el seu castell més em-

108. "...et ad edificamentum de predicto castro et ad ecclesiam eiusdem loci dimito medietatem tolonei salis Cardone. Et tandium habieat ipsum toloneum redditum castrum usque dim sit edificatus et insulfus et bene munitus et ecclesia eius", i també "precipio ut coniuux mea vicecomitissa et Bernardus Amati teneant ipsum toloneum tantum si venerit ad ipsum sal de Cardona usque dum redditos abeant meos debitos a maiore usque a minore...". ACA, Monacals, Pergamins de Sant Benet de Bages, doc. 2287 (23, VI, 1083). Publicat per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 66, pp. 134-138.

109. Jordi BOLÓS, "Aportacions al coneixement de les vies de comunicació", a *Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, tom XXIII, 1991, pp. 409-436.

110. "...de meridie in via et de occiduo similiter in via...", ADC, lligall 173, núm. 1179 (4, XI, 1075); "...apud vero circii in ipsa via...", ADC, lligall 173, núm. 1192 (23, IV, 1044).

111. "...qui mihi advenit de comparacione de terra Sancti Vincentii...", ADC, lligall 173, núm. 1174 (11, III, 1052).

112. Potser una serventa: "...vinditor sum tibi Vidal sacer cum fidele tua Adalez femina...", ADC, lligall 177, núm. 1173 (31, XII, 1046). Molts anys més tard encara compraria una altra casa: "...subtus kastrum Kardone...", APSMV, Fons Sant Vicenç, ACC, núm. 1418 (16, IV, 1076).

blemàtic i des de finals del segle anterior els seus membres es comptaven entre els propietaris de terres i aous. Els seus eren anomenats *aous vescomtals* i sovint servien de límit a altres terres de particulars.¹¹³ A la part més alta de la vila s'erigia el castell de Cardona, la fortalesa central d'aquest segon nucli patrimonial. Estava situada en un lloc estratègicament molt privilegiat, ja que el seu domini assegurava el pas des del sud a les fèrtils terres del Vallès i la seva defensa permetia tancar l'entrada al comtat de Barcelona per la seva rereguarda interior.

Les particulars circumstàncies del lloc feien que la seva protecció fos especialment delicada. A Cardona menys que en cap altre lloc no es podia prescindir d'un eficaç administrador que pogués treure el millor profit possible de la vida social de la ciutat. Massa a prop del galimaties quotidià de l'anar i venir de persones i mercaderies, però excessivament lluny del centre de decisió dels comtats catalans, la ciutat de la sal necessitava un home de la més absoluta confiança dels vescomtes. El 1055 aquest home era Bermon Sunifred, descendent d'una família que, des de les primeres dècades de la centúria, s'havia fet amb un lloc de privilegi entre la petita aristocràcia local servint fidelment els Cardona.

Els primers indicis segurs que vinculen la parentela vescomtal a la família de Bermon Sunifred es remunten a l'època en què els pares d'aquest, Sunifred de Cardona i Belacer, van ser cridats pel vescomte Bermon a fer-se càrrec de l'administració de la fortificació de Cardona, pels volts de 1021, quan "Seniofred, vicari de Cardona" signava la donació feta per la vescomtessa Engonça i el seu fill, el vescomte Bermon, a l'església de Sant Vicenç de Cardona.¹¹⁴ Entre aquell any 1021 i el 1041, moment de la seva desaparició a les fonts catalanes, Sunifred va acompanyar i aconsellar els tres germans que van ocupar la dignitat vescomtal en aquelles dates: Bermon I, Eribau I i Folc I. Havia estat escollit marmessor testamentari pel vescomte Bermon l'hivern del 1026, circumstància que ja dóna una idea de la confiança de què gaudia entre els seus senyors,¹¹⁵ com quan el feren signar alguna de les

113. "...et de meridie in ipso alod vicecomitale; et de occidiuo similiter...", ADC, lligall 173, núm. 1178 (25, I, 1010).

114. "Sunifredus, vicarius Cardonensis" és la primera aparició documental de Sunifred de Cardona: APSMV, Fons Sant Vicenç, ACC, núm. 931 (16, III, 1021). Publicat per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 15, pp. 77-79.

115. BCAH, ms. 729, vol. iv, pp. 227-230 (11, I, 1026). Publicat per ibídem, doc. 19, pp. 82-85.

convincences realitzades pel mateix vescomte Bermon,¹¹⁶ o actuava com el seu marmessor testamentari.¹¹⁷ La carrera de Sunifred continuà amb els germans del difunt Bermon I signant contínuament en qualitat de testimoni en les seves donacions,¹¹⁸ testificant al seu favor en alguns judicis,¹¹⁹ vetllant també pel compliment de les seves disposicions testamentàries¹²⁰ i imposant la seva rúbrica com a testimoni d'excepció en altres papers de la família.¹²¹ L'èxit d'aquesta família a Cardona els va obrir les portes d'altres castlànies menors, com ara la de Mirambell.

Sunifred de Cardona va desaparèixer de les fonts el maig del 1041 després de vint anys servint fidelment els Cardona. A partir d'aquesta data no trobem cap personatge exercint la castellania de la fortalesa de la ciutat de la sal fins que l'any 1054 Bermon Sunifred, fill de l'anterior, apareix citat com a Bermon de Cardona. És molt significatiu que les dates extremes d'aquesta absència d'un castlà a Cardona (1041-1054) coincideixin exactament amb els anys en què la vescomtessa Guisla es va fer amb el poder, un cop desapareguts el seu espòs Folc I i el seu cunyat Eribau I, com a tutora del seu fill Ramon Folc I. Una explicació senzilla seria que durant aquests anys la vescomtessa hauria traslladat la seva residència a Cardona per assumir personalment les gestions pròpies del govern de la ciutat, fent innecessària la presència d'un castlà. La majoria d'edat de Ramon Folc I reobriria les portes de la gestió del castell als descendents del seu primer castlà. El 1054, Bermon, fill de Sunifred, s'agenollava davant de l'adolescent vescomte i de la seva mare i els prometia defensar la fortalesa,

116. "Sinfre de Cardona" signa la convinença entre el vescomte Bermon i Rotlan Guitard: ADC, lligall 192, núm. 2666 (28, III, 1030).

117. BCAH, ms. 729, vol. iv, pp. 226-227 (18, IV, 1030).

118. Arxiu Diocesà de Girona (ADG), Pergamins ss. IX-XIII, carpeta 2, núm. 41 (27, XII, 1032). Publicat per Ramon MARTI, *Col·lecció diplomàtica de la Seu de Girona (817-1100)*, Barcelona, Fundació Noguera, 1997, doc. 205, pp. 222-224; donació a Gombau: BCAH, ms. 729, vol. iv, p. 225 (22, VIII, 1034). Publicat per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 23, pp. 89-90.

119. ADC, lligall 191, núm. 2597 (13, X, 1033).

120. Sunifred com a executor testamentari de Folc I: ADC, *Cartoral de Sant Vicenç*, i, núm. 25 (30, IV, 1040). Publicat per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 31, pp. 99-100.

121. És testimoni de l'adveració sacramental del testament del bisbe Eribau: BCAH, ms. 729, vol. iv, fols. 67r-68v, pp. 134-137 (1, V, 1041). Publicat per Ferran VALLS I TABERNER, "La primera...", pp. 129-132.

ajudar-los contra els seus enemics i franquejar-los el pas a Cardona cada cop que li fos requerit pels seus senyors.¹²²

Des d'aleshores, Bermon de Cardona apareix repetidament com un home proper a l'entorn juntament amb l'abat Bernat de Sant Vicenç, Onofre Dach, Rotlan Guitard o Borrell Bonfill. Així, el podem veure, per exemple, actuant com a fiador del vescomte Ramon Folc I per la quantitat de dos mil sous (o quaranta unces d'or de Barcelona) en les convinences que van liquidar les responsabilitats de l'assassinat del vescomte Folc I.¹²³ El maig del 1054 estampava la seva signatura en la convinença que detallava els termes de la retirada de la vescomtessa Guisla a favor del seu fill Ramon Folc I.¹²⁴ Un any després, el seu nom apareixia el primer en la llista de castellans que el vescomte esmentava en el seu testament.

La confiança de Bermon Sunifred amb els seus senyors li va permetre introduir en l'entorn d'aquests alguns homes de la seva família. El seu germà Ramon Sunifred apareix esmentat en l'entorn vescomtal l'any 1055, signant un document del vescomte Ramon Folc I.¹²⁵ Durant els anys següents, Bermon va ser, efectivament, un dels consellers més escoltats del jove vescomte: li vendrà part del seu patrimoni¹²⁶ i li fa costat en les seves convinences i cerimònies.¹²⁷ El 1062, repetint el gest que havia fet el 1054, s'ha d'entregar a la cort dels comtes de Barcelona com a presoner del seu senyor, que garanteix, amb l'entrega de deu dels seus fidels, el pas franc dels homes de Ramon Berenguer I i Almodis

122. ADC, lligall 190, núm. 2446. El document no conté cap clàusula de datació, però ha de ser anterior al 27 de maig de 1054, data en què Bermon Sunifred comença a aparèixer en altres documents catalans com a "Bermundus de Cardona".

123. ADC, lligall 158, núm. 45. El document, molt deteriorat no té data. Una excel·lent còpia tardana va ser publicada per Ferran VALLS I TABERNER, "La primera...", pp. 134-136.

124. "Sig+num Bermundus de Cardona", ADC, lligall 158, núm. 46 (27, V, 1054).

125. Ramon Sunifred atestat a l'entorn vescomtal: Arxiu del Monestir de Montserrat (AMM), Sant Benet de Bages, núm. 1452 (23, III, 1055). Josep Vicenç MESTRE I CASANOVA, *Història del castell d'Òdena*, ("col·l. Història d'Òdena", 1), Òdena, Ajuntament d'Òdena, 1988, pp. 108-109, va publicar una traducció d'aquest document.

126. En concret la "turra de Vidaltruite": ADC, lligall 158, núm. 55 (11, I, 1071).

127. ADC, lligall 193, núm. 2781 (1064, IV, 9); BCHA, ms. 729, vol. iv, fol. 151, p. 203 (4, V, 1064). Publicat per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 47, pp. 118-119; AMEV, llibre 15, núm. 41 (23, VIII, 1070). Publicat a *Catalunya romànica*, vol. II, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1984, p. 150. *Querimonia*: ADC, lligall 158, núm. 48 (29, IX, 1061).

a les forteses que tenen en feu pels comtes.¹²⁸ A partir d'aquell moment, la seva presència es rarifica i el 1071 desapareix de les nostres fonts, com també sembla que ho fa el seu llinatge de la castlania cardonina.¹²⁹

La xarxa castral de frontera

Els Cardona accedeixen al control de la frontera a partir de dues grans adquisicions alodials fetes a l'època dels comtes de Barcelona Borrell II i Ramon Borrell. La documentació conservada ens demostra que abans del 983 els vescomtes d'Osona estan organitzant els territoris al voltant del castell de Fals. Quinze anys després, el 998, compraven al comte Ramon Borrell un terme extensíssim que fou immediatament segmentat pels Cardona en diverses unitats castrals per afavorir la seva administració territorial (Castelltallat, la Molsosa, Calonge, Conill, Mirambell i Calaf). Tots aquest territoris s'articulen, al llarg del segle XI, com el tercer nucli territorial —i segurament el més lucratiu— de la nissaga vescomtal.

Aquest tercer segment territorial sota el domini directe dels Cardona s'articula, doncs, al voltant dels límits meridionals del comtat de Berga i comprèn les terres que envolten la seva fronte-

128. Bermon apareix en aquesta ocasió juntament amb altres membres del consell vescomtal, com l'abat Bernat, Bernat Berenguer de Castelltallat, Rotlan Guitard o Bernard Ramon de Talamanca: ADC, lligall 158, núm. 49 (11, I, 1062).

129. No creiem que s'hagi de donar cap crèdit a la notícia, de finals del segle XII, que fa d'un tal Pere, fill de Guinedella, el castlà de Cardona en una data que oscil·la entre el 1053 i el 1073: cf. Francesc MIQUEL ROSSELL, *Liber Feudorum...*, doc. 217, p. 226. La frase "sacramentale quod fecit Petrus Raimundo comiti Barcinonensi super castro de Cardona et quibusdam aliis, et, ut videtur fuit castlanus de Cardona" no es troba en un document jurídic, sinó que és la rúbrica que el precedeix. Es deu a la mà de Ramon de Caldes, personatge a sou de la monarquia catalana. És un text totalment intencionat. A més, el document que segueix aquesta notícia totalment historiogràfica no és, com es podria esperar, un sacramental del tal Pere realitzat al comte de Barcelona pel castell de Cardona, sinó per totes les propietats sobre les que Ramon Berenguer I deia tenir jurisdicció (els comtats de Barcelona, Girona i Osona, la ciutat de Girona i una llista de castells entre els quals es trobava el de Cardona, sense que per això s'hagi d'inferir automàticament que el tal Pere hagi estat mai castlà de tots ells (que no ho va ser), sinó que jurava no atacar els llocs sobre els quals el comte tenia o deia tenir poder. El text de Ramon de Caldes és el resultat d'un gest servil vers la monarquia d'Alfons el Trobador i el seu fragment té, per tant, un valor ideològic i historiogràfic, però no jurídic. Vam aprofundir sobre aquesta qüestió en un treball anterior: Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "Entre le récit historique et le discours politique: le *Liber Feudorum Maior* d'Alfons II, roi d'Aragon", a Rossana CASTANO, Fortunata LAPELLA i Tania SORRENTI (cur.), *Comunicazione e propaganda nei secoli XII e XIII. Atti del convegno internazionale (Messina, 24-26 maggio 2007)*, Viella, 2008, pp. 541-561.

ra austral a l'interior del comtat d'Osona-Manresa. Sobre la línia meridional del riu Anoia els Cardona es feren amb una important porció territorial, molt compacta, que organitzaren en diversos termes o castells al capdavant dels quals es posaren, majoritàriament, els caps de llinatge de les oligarquies locals que controlaven, com a castlans del llinatge, els territoris cardonins de frontera. Aquest espai es configura ràpidament com una sòlida àrea d'influència que, amb el temps, constituirà un espai determinant en la configuració del futur comtat de Cardona.

Tot indica que l'organització social i administrativa de l'espai castlà de frontera fou una tasca que es dugué a terme durant els anys posteriors a l'expedició catalana a Còrdova i protagonitzada per una generació de germans que es passaren successivament la dignitat vescomtal entre 1010 i 1041. Amb la desaparició dels darrers vescomtes d'aquesta generació (Folc I i Eribau I) la vescomtessa Guisla mantingué i consolidà aquesta estructura castral entre els anys 1041 i 1053, moment en què fou tutora del seu fill Ramon Folc I, puix que el 1055 el territori ja apareix ben estructurat i amb les famílies castlanes definides al voltant dels vescomtes cardonins.

Els caps de llinatge que formaven la xarxa de castlans de frontera dels Cardona procedien, segurament, de la petita aristocràcia local que s'havia fixat al territori de frontera pels volts del 1010 i que es van veure arrossegats a l'òrbita vescomtal quan els grans llinatges i les institucions eclesiàstiques convertiren la seva presència a la frontera en hegemònica. Els Cardona aconseguiren la seva fidelitat a canvi de protegir els seus interessos de l'ambició dels senyors comtals i episcopals i, també, contribuïren a la seva promoció social en introduir-los dins del seu cercle de fidels col·laboradors. La fidelitat i la gestió d'aquests caps de llinatge feren possible el control vescomtal i l'organització d'un gran nombre de castells, especialment els que apareixen entre Fals i Gàver.

Castell de Fals

El terme de major extensió de la regió fronterera situada al sud del comtat d'Osona sota control de la família vescomtal potser corresponia al castell de Fals. Ubicat en una de les zones més endarrerides de la frontera, els seus límits occidentals i septentrionals es trobaven també sota l'estela dels vescomtes, cosa que

els convertia en un espai atractiu, ubicat entre dos cursos fluvials. El castell de Sant Mateu de Bages es trobava a l'altra banda de la vall de Nas Canals, una mica més al nord, seguint el curs del riu Cardener, que descendeix des de més enllà de Cardona. Al sud de Fals es trobava el terme del castell d'Aguilar, que constituïa el domini més important de la diòcesi de Vic abans d'arribar a Copons, situat encara més al sud. L'indret fou durant els segles x i xi un enclavament estratègic de gran rellevància, atesa la seva situació fronterera, la seva ubicació en el triangle Cardona-Manresa-Alta Segarra i el fet que aquest indret dominava la via principal que comunicava Barcelona amb la frontera meridional del comtat osonenc.

Fals fou, des de l'inici, una possessió alodial de la nissaga vescomtal osonenca que arribà les seves mans abans del 983.¹³⁰ Dècades després d'aquesta adquisició, el 1013, el castell i el seu terme foren reclamats pel bisbe de Vic com a propietat de la seva seu, al·legant que el seu antecessor, el bisbe Arnulf, havia deixat tota l'herència a Sant Pere de Vic.¹³¹ Els Cardona —capitanejats per la vescomtesa Engonça— demostraren que el vescomte Erme-mir II era senyor alodial de Fals i que ho va donar en herència al seu germà, el vescomte Ramon I (marit d'Engonça, que ja era difunt el 1013), i entre tots dos ho tingueren durant més de trenta anys, segons els testimonis aportats a la causa per la vescomtessa. Aquest fet esperonà el desig de la nissaga de tenir ben controlat el terme i s'afanyaren a consolidar el seu control sobre la regió per fer front a les ambicions de la seva ausetana. Abans del 1018 ja havien construït una torre al terme i aquell any el vescomte Bermon la donava, juntament amb masos i horts, a Bonfill de Fals, cap de la nova nissaga de castlans que dominaria el terme durant diverses generacions.¹³²

Bonfill de Fals es convertí aviat en un fidel lleial dels vescomtes de la generació de Bermon I, i el veiem repetidament al costat d'aquest i dels seus germans. A partir del 1041 fou tutor de Folc, un dels dos fills del difunt vescomte Folc I, segons apareix

130. Segurament la presència dels Cardona a la regió és anterior a la carta de població que el comte Borrell féu a Castelltallat el 982.

131. Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, *Mil·lenari del castell de Fals*, Les Torres de Fals, ed. Ajuntament de Fonollosa, 2014, pp. 23 i ss, amb reproducció facsímil del document d'aquest plet i correcció i traducció catalana d'Oscar DE LA CRUZ PALMA, pp. 31-37.

132. ADC, lligall 158, núm. 30 (9, XII, 1018).

al testament del bisbe Eribau.¹³³ La seva presència es dilata fins al 1055.

Castell de Castelltallat

A l'oest de Fals es trobava el terme de Castelltallat, anomenat també *Montedon* a la documentació de l'època. Montedon era un feu comtal dels Cardona¹³⁴ i la fortalesa formava, juntament amb la Molsosa, Calonge, Calaf, Mirambell i Conill, un autèntic passadís vescomtal vers la frontera extrema, situada més enllà de Pujal o Gàver. Els comtes de Barcelona degueren oferir el feu d'aquesta fortalesa i el seu terme als Cardona a finals del segle x. Recordem que en aquells anys els Cardona ja posseïen alous en aquest lloc, i que algun document de donació d'alous de Montedon atorgat pel comte Borrell de Barcelona a Santa Cecília de Montserrat porta la signatura del vescomte Guadall.¹³⁵ Amb tot, a la carta de poblament que el comte fa a la vila el 982 els Cardona no hi apareixen, però a l'inici de la centúria següent la seva presència com a senyors feudals del lloc és indubtable.

El castell i el seu terme van ser subinfeudats pels vescomtes a la família d'Ermemir, personatge que apareix anomenat com a *ministrat* del vescomte Ramon I ja l'any 1005 i que aviat signa documents com a Ermemir de Castelltallat. El règim de tinença de la fortalesa (un senyor eminent, el comte de Barcelona, un senyor feudal, el vescomte de Cardona, i un castlà, Ermemir de Castelltallat) es visualitza fàcilment en un jurament de fidelitat que Ermemir va fer al comte de Barcelona el 1041 quan col·locava les

133. Apareix mencionat, efectivament, com a *nutritus* de Folc. Bonfill de Fals fou, a més, marmessor testamentari del bisbe Eribau el primer de maig de 1041 (ADC, lligall 158, núm. 38).

134. Castelltallat era una propietat comtal. El 25 de setembre de 982, de fet, els comtes Borrell i Ledgarda donaven carta de franquesa als seus habitants (ADC, lligall 177, núm. 1421). Els Cardona parlen repetidament de feu quan es refereixen a Castelltallat: "...conveniunt predicti vicecomes et vicecomitissa iamdictis comiti et comitisse ut donent potestatem eis aut uni ex eis... de ipso castro quod dicunt Castelltallat...", ADC, lligall 158, num. 49 (11, I, 1062). Documents posteriors ens confirmen que Castelltallat era un feu que els Cardona posseïen dels comtes de Barcelona. Ho faria el vescomte Bernat Amat al seu segon testament: "...fevum quoque quod avis meus Raimundus Fulchonis tenuit per comitem, scilicet Castellum Talad...", ADC, lligall 158, núm. 80 (6, XI, 1124).

135. ACA, Monacals, Pergamins de Santa Cecília, carpeta 4, s. n. (14, X, 950). Ho editava Ramon ORDEIG I MATA, *Catalunya...*, doc. 662, pp. 509-510.

seves mans entre les del jove comte i la seva esposa Elisabet pel castell de Castelltallat, exceptuant els seus senyors, els Cardona.¹³⁶

La capacitat demostrada per aquest llinatge al capdavant de la seva castellania degué ser suficient perquè, traspasat Ermemir pels volts de 1054, els seus descendents ocupessin el seu lloc de manera natural. El primer a fer-ho hauria estat Berenguer Ermemir, fill d'Ermemir de Castelltallat i de la seva esposa Maiassenda. A la seva mort, el seu fill Bernat Berenguer encara assumiria el càrrec deixat pel seu pare.¹³⁷ D'aquest llinatge procedia també Hug Ermemir, que apareix com a abat de Sant Vicenç de Cardona durant les dècades posteriors.¹³⁸

Entre 1087 i 1099, Bernat Berenguer, fill d'Estefania, presta jurament de fidelitat al vescomte Folc II per aquest castell de Castelltallat,¹³⁹ i hi perllongaria la seva presència fins ben entrat el segle XII.¹⁴⁰

Castell de la Molsosa

Seguint el curs de la frontera sud del comtat de Berga iniciat amb Fals i Sant Mateu de Bages, es troba el terme del castell de la Molsosa. El lloc va estar poblat des de ben antic i ja a la primera meitat del segle XI es constata a la regió una intensa activitat comercial que es plasma en compres i vendes de propietats. Així, a l'inici del 1032, per exemple, Sala, Miró i Guillem venien als esposos Guisad i Glasídia una peça de terra i una vinya a l'Obac de Prades, a la Molsosa, per tres sous.¹⁴¹

Al llarg de tot el segle XI, l'administració de la regió va estar en mans de la família d'Ermemir, que ostentava la castllania de Castelltallat i que també eren propietaris de terres a la Molsosa.¹⁴²

136. "...exceptus vicecomite de Carduna...", ACA, Cancelleria, Pergamins, Ramon Berenguer I, sense data, doc. 69 dup. Publicat per Francesc MIQUEL ROSSELL, *Liber Feudorum...*, doc. 205, pp. 215-216.

137. *Bernat Berenguer de Castel Taiad* apareix esmentat a ADC, lligall 158, núm. 49 (11, I, 1062).

138. Sobre l'abat Hug Ermemir, remetem a Montserrat CASAS NADAL, *La canònica...*, pp. 71-72 i 119-120.

139. ADC, lligall 177, núm. 1423 [1087-1099].

140. L'última menció que coneixem de Bernat Berenguer és ADC, lligall 158, núm. 76 (23, VI, 1124).

141. ADC, lligall 188, núm. 2214 (28, I, 1032).

142. "...quod emi de Ermemiro de Castro Tallado...", ADC, lligall 188, núm. 2215 (13, IX, 1035).

Després de la desaparició d'aquest Ermemir de Castelltallat, el nom de Bernat Berenguer es comença a fer freqüent associat a tots dos indrets. Ràpidament el veurem ocupant un lloc de privilegi entre els tradicionals *sires* que formen part de l'entorn vescomtal. Junta-ment amb els més habituals (Onofre Dac, Borrell Bonfill, Bermon Sunifred o Rotlan Guitard) és ofert com a *hostaticus* pel vescomte Ramon Folc, garantint amb la seva presència el pagament de mil sous de moneda de Barcelona.¹⁴³

A la segona meitat del segle XI, la història dels castellans de la Molsosa s'uneix a la referida respecte a Castelltallat, ja que la mateixa família concentrarà a les seves mans ambdues castellanies.

Castell d'Aleny

Només una notícia tardana —de finals del segle XI— ens permet vincular aquesta fortalesa amb la nissaga cardonina ja a la primera meitat del segle XI. Aquesta notícia procedeix del testament d'Ermemir de Castelltallat (1082), que deixava la castlania del lloc d'Aleny a la seva esposa. Aquest document, que serveix per a definir el terme de la propietat castral (al comtat de Manresa, al terme de la Molsosa i afrontant per orient amb Boixadors, pel sud amb Calaf, per occident amb Castellfollit i pel nord amb Calonge), permet també establir el senyoriu dels Cardona i la seva data amb una certa precisió:¹⁴⁴ en enumerar l'origen dels seus drets sobre el mencionat castell *Maiassendis*, exposa que li vingué per compra feta pel seu pare, pel seu marit Ermemir de Castelltallat i per donació dels seus senyors Eribau i Folc. Aquesta menció només es pot referir als germans Eribau I i Folc I, els quals van governar conjuntament durant un període molt precís, entre 1030 i 1033, segons les nostres fonts.

Castell de Calonge de Segarra

Des de les seves primeres mencions documentals, el trobem sota l'òrbita del llinatge vescomtal. Recordem que era propietat alodial del bisbe Arnulf de Vic, que havia mort entre els seus

143. ADC, lligall 158, núm. 49 (11, I, 1062).

144. BCAAH, ms. 729, vol. IV, fol. 201 (26, IX, 1082). Va ser publicat per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 64, pp. 132-133.

murs en retornar malferit de la campanya de Còrdova el 1010,¹⁴⁵ i que havia passat per aquesta via a mans dels seus nebots. El seu emplaçament ens és ben conegut. Està situat a l'actual comarca de l'Anoia, prop de la riera d'Enfesta, i limitava amb els termes de Castellfollit de Riubregós, Pinós, la Molsosa, Aleny i Dusfort. Essent un dels més antics emplaçaments vinculats al llinatge és també subjecte precoç d'una convinença feudal. L'any 1030 apareix ja un castlà vinculat al lloc i estretament lligat als vescomtes per un pacte escrit. Es tracta de Rotlan Guitard, que, a canvi de participar activament a les hosts vescomtals, rep dels seus senyors la castllania i la seva *decima*.¹⁴⁶ Amb tot, la relació de Rotlan Guitard amb la nissaga vescomtal ja venia de lluny. El 1017 ja havia posat el seu nom entre els testimonis que van confirmar la venda feta pel vescomte Bermon I i la seva mare Engonça a favor de Rotlan Sendred.¹⁴⁷ En el document aquest home apareix al costat d'altres tradicionals pròcers adscrits als vescomtes: Ermemir de Castelltallat o Bonfill de Fals.

La seva posició al capdavant de Calonge es dilata en el temps de manera ininterrompuda fins a mitjan 1075, en què va ser substituït per un altre castlà professional, Ecard Mir, procedent del llinatge dels Torroja. En aquella època Rotlan devia ser ja septuagenari, i encara va viure alguns anys més.

Castell de Calaf

Avui sabem del cert que, el 998, Calaf i el seu terme van ser venuts pel comte Ramon Borrell al llavors vescomte de Cardona, Ramon I.¹⁴⁸ El vescomte degué confiar la tutela del lloc al seu germà Arnulf, que llavors ja feia anys que exercia de bisbe de la

145. Sobre aquesta campanya militar i les seves conseqüències per a l'aristocràcia vescomtal, remetem a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "La frontera meridional catalana...", pp. 53-73.

146. "...conveniencia que fuit facta inter Bermundum viceomitem et Eriballum et Fulcho et Rotlan Guitard...", ADC, lligall 192, doc. 2666 (28, III, 1031).

147. APSMV, Fons Sant Vicenç, ACC, núm. 1572 (12, IV, 1017). Ha estat editat per Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 13, pp. 73-74.

148. Fins ara no hi havia proves documentals que permetessin adherir-se a l'afirmació de Ramon d'ABADAL, *L'abat Oliba...*, p. 180. El testimoni d'un judici celebrat el 1033 li dóna la raó. El vescomte Folc I afirma, en referir-se a Calaf i al seu terme, que "...resonat in scriptura venditionis quam exinde Remundus Borrelli, divinae memoriae, comes fecerat Remundo vicecomiti...", ADC, lligall 191, núm. 2597 (13, X, 1033). De fet, hem conservat l'original i diverses còpies del segle XI d'aquesta donació comtal al vescomte Ramon I: ADC, lligall 177, núm. 1422 (2, III, 998).

seu de Vic.¹⁴⁹ És molt possible que per fer més fàcil la gestió de les fortaleses al seu càrrec Arnulf administrés Calaf conjuntament amb llocs com Llavinera o Aguilar, propers a Calaf, però pertanyents no a la família vescomtal, sinó a l'església osonenca. En morir el bisbe l'any 1010, el seu successor, el Borrell de Vic, degué confondre aquesta unitat de gestió, que era merament administrativa i circumstancial, amb drets de propietat de la seu sobre Calaf. A aquesta circumstància, ja de per si infreqüent, es va unir una posterior donació que els comtes Ramon Borrell i Ermessenda van efectuar a favor de l'Església de Vic, atorgant-los senyoria sobre Calaf, oblidant que el lloc on s'aixecava Calaf era inclòs en l'extens terme venut als vescomtes osonencs el 998. Això explica que l'any 1015 el bisbe Borrell, successor d'Arnulf, atorgués carta de poblament a Guillem de Mediona. El document emplaçava Guillem a construir una fortalesa i atraure cultivadors, i passava la propietat del lloc a la seu després de la mort del receptor.¹⁵⁰

Durant el govern del vescomte Bermon no sembla haver-hi hagut cap interès per Calaf, cosa que mostra que, o bé la família vescomtal havia estat confosa per la gestió conjunta d'Arnulf, o bé van deixar d'actuar a la seu esperant que, finalment, aquesta reconegués que el seu poder sobre Calaf era únicament feudal i no eminent. La situació, però, va fer un gir el 1033, quan el vescomte Folc va reclamar a l'Església osonenca els drets de la seva família sobre el lloc. El judici, al qual hem fet referència abans, va posar de manifest que existia una duplicitat documental: per una part, els vescomtes van mostrar el document de venda signat pels comtes Ramon Borrell i Ermessenda; per l'altra, el bisbe Oliba va mostrar als presents el pergami de donació que els mateixos comtes van fer a Vic. Com que la compra efectuada pel vescomte Ramon era anterior a la donació que portava l'abat i bisbe Oliba, els presents van decidir —no sense consultar abans els seus llibres de dret— retornar la propietat de Calaf a la família vescomtal de Cardona, tot i que havia estat la seu la que havia edificat i poblat el lloc.

Malgrat aquesta sentència, els documents esmentats presentaven problemes evidents, car la primera donació no mencionava expressament el nom de la vila, tot i que els testimonis asseguraven

149. Vegeu Arcadi GARCIA I SANZ, "Arnulfo, obispo de Vic (992-1010)", *Ausa*, xxxiii (1960), pp. 401-411.

150. ACV, calaix 9, Episcopologi II, núm. 16 (30, IV, 1015). Va ser publicat per Josep M. FONT RIUS, *Cartas de población...*, doc. 12, pp. 23-25.

que quedava dins dels límits establerts. Calaf degué continuar en mans de Vic, ja que el 1038 la família vescomtal tornava a reclamar els seus drets davant una altra assemblea de nobles i jutges. Aquest cop, Folc I va fer parlar testimonis que trenta anys abans havien acompanyat el seu pare en la delimitació del lloc, posant al costat d'aquell làpides i marques i llaurant amb solcs els límits de la seva nova compra. El veredictes dels jutges no va arribar, car el bisbe Oliba va decidir renunciar als seus drets evitant així una segona sentència desfavorable per a la seva seu.¹⁵¹ Amb tot, es pactà una solució en virtut de la qual els vescomtes van decidir renunciar a la seva senyoria eminent a canvi de convertir-se en feudataris de Calaf.¹⁵²

Fins a finals dels anys cinquanta, el castlà de Calaf degué ser Borrell Bonfill de Calaf, que és esmentat així en el primer testament del vescomte Ramon Folc el 1055.¹⁵³ Anys més tard, Ricard, fill d'Ermengarda, presta jurament de fidelitat als vescomtes Ramon Folc i Ermessenda per aquesta fortalesa.¹⁵⁴ La circumstància que en el mateix document se'ns informi que Ricard era també castlà de Correà, al nord de Cardona, ens fa pensar en la possibilitat que es tractés d'un home proper a la clientela vescomtal del terme de Cardona i que li fos atorgada aquesta nova responsabilitat com a reconeixement als seus serveis.¹⁵⁵ Al començament del 1078 el seu fill rep de mans dels vescomtes el castell de Calaf.¹⁵⁶ Galceran Ricard i la seva mare Ledgarda compten, a més, amb un home del vescomte per dur a terme les seves funcions. Aquell any el mercat de Calaf ja ofería grans beneficis, una part dels quals anava a parar directament a les arques vescomtals.¹⁵⁷

151. (21, VIII, 1038). El document, avui perdut, fou sortosament publicat per Fertan VALLS I TABERNER, *La primera...*, pp. 125-126.

152. AMEV, vol. XIII, núm. 56 (22, VIII, 1038). Publicat per Eduard JUNYENT, *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba*, Barcelona, IEC, 1992, doc. 131, pp. 220-222.

153. "...et precipio ad omnes meos castellanos: ad Bermundum Sunifredi...et Borrellum Bonefilii de Kalaph...", ADC, lligall 158, núm. 57 (20, III, 1055).

154. ADC, lligall 191, núm. 2599 [1054-22, I, 1078].

155. "...et post aiudi vos fare de ipso kastro de Kalaf vel de ipso kastro de Curriza...", *ibídem*.

156. "...donant namque predictus vicecomes et vicecomitissa ad iamdictus Gaucerandus Ricardi et mater eius iam dicte, ipsum castrum qui habet nomine Calaph...", ADC, lligall 191, núm. 2598 (23, I, 1078).

157. "...retinent apud se domnus vicecomes et vicecomitissa ipsas mensuras vel ipsa ledda quam exierit ex ipso mercato supranominato de Calaph", *ibídem*.

Al mateix temps que els vescomtes s'asseguraven l'administració del lloc, no van oblidar prestar jurament als senyors eminents, els bisbes de Vic. L'arribada d'un nou personatge a la càtedra osonenca o la mort del vescomte de Cardona implicà sempre la renovació dels pactes feudals acordats durant els anys trenta del segle XI.¹⁵⁸ El castell de Calaf tenia, a més d'un mercat, una seca, on els Cardona feren moneda pròpia en diverses ocasions.¹⁵⁹

Castell de Conill

Tenim notícies que el lloc estava poblat i que hi havia una activitat documental des dels anys trenta del segle XI. El 17 de març de 1032, a Conill es compraven i es venien terres. Emo havia venut a Guifré una peça de terra que tenia per aprisió el mes de març del 1031.¹⁶⁰ La terra afrontava amb les hisendes d'altres propietaris, fet que ens dóna la idea que en aquells anys la terra fèrtil era ocupada per alguns habitants que les treballaven. A la seva dreta es trobava el torrent que permetia el seu reg i una terra d'un tal Sendred Bullit; al sud hi havia les terres de Guinedeld i encara més a l'est el que el document anomena pròpiament la vila de Conill,¹⁶¹ Oliba Altemir i Sunifred Sendred eren els propietaris de les hisendes situades al nord.

Al llarg de la primera meitat del segle la zona degué ser fortificada i es va erigir algun edifici important que els habitants coneixien com a castell. Existeixen molt poques mencions documentals d'aquesta fortalesa, les restes de la qual no han arribat fins a nosaltres.¹⁶² Però el 1055 el vescomte Ramon Folc I la menciona entre la resta de castells sota el seu poder en redactar el primer testament.¹⁶³

158. Convinences efectuades entre el bisbe de Vic i els Cardona, pel castell de Calaf, fins a principi del segle XII: ADC, lligall 191, núm. 2601 (18, XI, 1078); AMEV, Pergamins, vol. 13, núm. 57 (29, X, 1087); ADC, lligall 191, núm. 2602 (30, VI, 1101).

159. "...et de ipsa moneta de Calaf habeat Sanctus Petrus et iamdictus episcopus et succesor eius medietate, et in ipso monedario similiter...", ADC, lligall 191, núm. 2600 (29, X, 1087). Editat, a partir d'una còpia incompleta del segle XIII, per Joaquim BOTET I SISÓ, *Les monedes catalanes*, vol. 1, Barcelona, IEC, 1976, pp. 217-217.

160. "...in locum que vocant Conilio...", ADC, lligall 190, núm. 2410 (17, III, 1031).

161. *Ibidem*: "...et de occiduo in villa de Chonilio...".

162. Cf. les línies que li dediquen els autors d'*Els castells catalans*, v, Barcelona, Rafael Dalmau, 1997 (2), p. 361.

163. "...simul cum ipso castello de Puio Alto et de Gravar, et ipsum de Chunill...", ADC, lligall 158, núm. 57 (20, III, 1055).

La història dels castellans de Conill coincideix plenament amb l'itinerari dels senyors de Pujalt, és a dir, amb Onofre Dac i Mir Onofre, car tant una fortalesa com l'altra van estar a les seves mans simultàniament fins a finals del segle XI.

Castell de Mirambell

Els límits que aquest castell tenia al segle XI estan clarament descrits en un pergami del 1060 que ha arribat fins nosaltres. A orient limitava amb el puig de Calaf, on acabaven Calaf i Mirambell. Des d'allà s'estenia fins al puig que havia estat d'Ató Sunyer fins a la torre d'*Ialafalas*. Seguia després pel sud fins la coma de *Tornone* i la *Font Mentirosa*, arribant a una zona agresta anomenada *parietes Tortuosas*. Seguidament, per occident, afrontava amb el terme de Pujalt, seguint el camí que va a Pujalt i a la *Strata d'Spinale*. Finalment, al nord, es trobava amb el terme de Conill, descendent per la coromina vescomtal fins a les vinyes de Company Mir, realitzant un llarg recorregut a través de torrents, camps de blat i elevacions fins a trobar-se novament amb el puig de Calaf.

El desenvolupament de la regió per part dels vescomtes anava necessàriament unit a la construcció d'una petita fortalesa, que no devia existir encara a finals del segle X i que trobem documentada als anys trenta de la centúria següent. Degué ser el vescomte Eribau qui en va ordenar la construcció i sobre qui va recaure la responsabilitat de posar-la sota l'administració d'un castlà, funció que recauria en tot un estrany a l'entorn vescomtal, a qui les fonts anomenen Isimbert de Mirambell. L'any 1033 aquest home apareixia ja participant activament en la querella que va enfrontar el vescomte Folc amb el bisbe Oliba de Vic pel castell de Calaf.¹⁶⁴ Uns anys més tard tenim vinculat a aquest castell Sunifred de Cardona, que no va trigar a organitzar els seus nous territoris. L'any 1037 la fortalesa de Mirambell entrava ja, de manera natural, en el circuit dels intercanvis patrimonials que aquest home realitzava amb la seva esposa.¹⁶⁵

Pels volts del 1060, les clàusules que regien les condicions del castlà de Mirambell (que també ho era de Cardona, com hem vist) van ser revisades per ambdues parts en un nou document. Una

164. "Isimbertus de Mirambello", ADC, lligall 191, núm. 2597 (13, X, 1033).

165. Sunifred de Cardona dóna a la seva esposa Belacer la meitat del castell de Mirambell: ADC, lligall 188, núm. 2238 (8, I, 1037).

convinença recull els termes de l'acord: Bermon (fill de Sunifred de Cardona) ofereix al seu senyor la quarta part dels delmes de la parròquia de Mirambell,¹⁶⁶ posa un home a la seva dependència i cedeix tots els homes del castell al servei de les cavalcades que porti a terme el vescomte. A canvi Ramon Folc I es compromet a no oferir la castlania de Mirambell més que a Bermon o els seus hereus, li promet la castlania de Clariana tal com la va tenir el seu pare Sunifred, i oblida els altercats sorgits sobre alguns alous de Cardona.¹⁶⁷ Immediatament després, en efecte, Bermon Sunifred rep la castellania de Mirambell, amb tot el seu terme, que apareix escrupolosament delimitat.¹⁶⁸

Castell de Pujalt

A l'extrem més oposat dels dominis vescomtals es troba el castell de Pujalt. Els seus límits són avui ben coneguts gràcies una vegada més als testimonis documentals, car foren descrits amb precisió la primavera del 1064, data en què Onofre Dac, castlà també de Conill, rebia la castellania de Pujalt i el seu terme de mans dels vescomtes Ramon Folc I i Ermessenda. El castell de Pujalt afrontava en la seva part oriental amb els termes de Conill i Mirambell; al sud es trobava amb Gàver i Santa Fe, fins a topar, per l'oest, amb els termes avançats de Malacara i Serra. Al nord el protegeixen les forteses vescomtals de Castellfollit de Riubregós i Calonge de Segarra.¹⁶⁹

El castellà Onofre Dac i el seu fill eren autèntics professionals, que ja tenien al seu càrrec altres importants castells a la mateixa regió. A més d'organitzar la zona de Pujalt des dels primers anys

166. Sant Pere de Mirambell, a l'actual municipi de Calonge de Segarra (Anoia).

167. "...et definivit predictus vicecomes et predicta vicecomitissa ipsasque omnes querelas que habet de Bermundo predicto, de ipsos alous que emit Bermundo in Cardona...", ADC, lligall 191, núm. 2540. El document ha de ser datat just abans que Bermon rebés efectivament la castlania de Mirambell de mans de Ramon Folc, l'abril del 1060.

168. ADC, lligall 192, núm. 2659 (1060, IV, 10).

169. "...a parte orienti in termino de Cunillo et de Mirambello, et pervadit usque ad ipsa Buadela; a parte vero meridie affrontad in termino de Gavar et de Sancta Fide; de occiduo affrontad in termino de Mala Chara et de Serran; circeana iterum pars definit in termino de Castello Fullit et de Colonico...", ADC, lligall 192, núm. 2660a (30, V, 1064).

del govern del vescomte Ramon Folc I,¹⁷⁰ van aconseguir també, a principis dels anys seixanta, la responsabilitat de la gestió del terme de Sudeva.¹⁷¹

Castell de Gàver

L'últim lloc avançat de la frontera meridional del comtat d'Osona-Manresa sota el poder dels Cardona era la fortalesa de Gàver. L'indret ja apareix esmentat amb un castell el 1055. Aquell any el vescomte de Cardona Ramon Folc el cita entre la resta de castells que pertanyen a la seva família,¹⁷² encara que en realitat és possible que es tractés d'un domini compartit, ja que en el futur veurem una altra família signant un document de venda d'una part de la fortalesa. A la segona meitat del segle XI apareix associat a aquest castell un personatge anomenat Guillem Bonfill. Recordem que un dels personatges que presenten la cerimònia de cessió de poders al jove Ramon Folc I el 1054 responia a aquest mateix nom.¹⁷³ Guillem Bonfill i la seva esposa Gerberga van ser propietaris alodials d'una sisena part de Gàver fins a finals de l'estiu del 1078, quan van decidir vendre els seus drets i propietat als vescomtes Ramon Folc i Ermessenda.¹⁷⁴

El document d'aquesta venda ens permet fixar els seus límits i el del seu districte tal com allà apareixen esmentats. Gàver es trobava al comtat de Manresa i limitava per la seva part més oriental amb els termes de Pujalt, de *Parietes Tortas* i de Segur. Al sud resseguia els límits de Segur per Santa Maria, fins a la frontera amb Montpalau, elevant-se per la seva banda occidental i septentrional al voltant d'Estaràs fins a arribar novament a Pujalt.¹⁷⁵ El districte d'aquest castell tenia ja el 1078 una població

170. No per res Onofre Dac és anomenat en alguns documents *Onofre Dac de Pujalt*: ADC, lligall 158, núm. 46 (27, V, 1054), o fins i tot *Onofre de Pujalt*: ADC, lligall 193, núm. 2781 (9, IV, 1061).

171. Cf. l'última referència documental de la nota anterior.

172. "...simul cum ipso castello de Puio Alto, et de Gravar, et ipsum de Chunill...", ADC, lligall 158, núm. 57 (20, III, 1055).

173. ADC, lligall 158, núm. 46 (27, V, 1054).

174. "...vendimus vobis ipsam sextam partem quam habemus et habere debemus in ipso castro que vocant Gabar vel in ipsa villa que ibidem est...", ADC, lligall 158, núm. 56 (17, IX, 1078).

175. "...a parte orientis in termino de Podio Alto vel in Parietes Tortas sive in teminibus de Segur; de meridie similiter in termino de Segur et de Sancta Maria et Monte Palatio; de occiduo et de circio in terminum de Staras et de Podio Alto...", ibídem.

suficient per a mantenir una església, possiblement Santa Maria de Gàver, que rebia els seus delmes i primícies.¹⁷⁶

El castell i el seu terme eren conservats pels Cardona a finals del segle xi. El 1083, el vescomte Ramon Folc tornava a esmentar-lo en el seu testament.¹⁷⁷ El 1098 el seu germà, el bisbe Folc II de Barcelona, el recordava entre les possessions de la seva família.¹⁷⁸

El patrimoni feudal gironí

Durant l'època del govern de la vescomtessa Guisla (1041-1053) els Cardona accediren a una sèrie de feus comtals de caràcter castral que motivà juraments de fidelitat a la casa comtal barcelonina: Tagamanent, Talamanca, Gironella i Farners.¹⁷⁹ D'aquest conjunt de castells feudals dispersos, en destaquen dos ubicats al comtat de Girona, on tradicionalment la nissaga havia tingut una presència destacada, però molt inferior a la que posseïa al comtat d'Osona: la Torre Gironella i Farners. El primer ubica el llinatge a la capital del comtat gironí, controlant un dels seus baluards més estratègics. El segon té una funció de control cabdal sobre vies de comunicació i les viles interiors del comtat.

El contacte més estret dels Cardona amb la vila de Girona s'estableix ja a finals del segle x, quan el levita Arnulf és escollit abat de la comunitat de canonges de Sant Feliu, església situada a la part nord del nucli històric fortificat. Aquest personatge, germà del vescomte Ramon I de Cardona, adquirí un gran prestigi després de tornar de la ciutat de Còrdova, on havia estat compartint captiveri amb d'altres aristòcrates catalans que, com ell, foren fets

176. "...et in ecclesia qui in ipsa villa est, cum decimis et primitiis quas pertinent eiusdem ecclesie...", *ibídem*.

177. "...et ipsum castrum de Calonge, et ipsum castrum de Gavar...", ACA, Pergamins, Sant Benet de Bages, núm. 2287 (23, VI, 1083).

178. "...et kastrum Mirambellis cum suis terminis, et kastrum Gavari, et Rubionell cum illorum terminis...", ADC, lligall 158, núm. 64 (18, V, 1098).

179. La vescomtessa Guisla prestà jurament de fidelitat als comtes Ramon Berenguer I, i en el document —que no porta data, però que degué fer-se tot just després de la mort del vescomte-bisbe Eribau, el 1041— ja se cita la *statica* de Tagamanent. En arribar a la majoria d'edat (*circa* 1054: en el primer testament del vescomte de 1055 ja apareixen aquests castells com a feus comtals) seria el mateix Ramon Folc I qui juraria fidelitat per Tagamanent, Talamanca, Castelltallat i Gironella. Els documents foren publicats per Francesc MIQUEL ROSSELL, *Liber Feudorum...*, docs. 202 i 203, pp. 213-215.

presoners durant l'assalt a Barcelona el 985.¹⁸⁰ A partir del 992 compaginà aquesta responsabilitat amb la mitra episcopal ononenca fins a la seva mort, que tingué lloc el 1010 al castell familiar de Calonge de Segarra, on arribaria greument ferit després de la seva participació a la campanya militar contra Còrdova. Haurien de passar dècades abans que un altre membre de la seva nissaga tingués un cert protagonisme a la ciutat comtal gironina.

Torre de Gironella

Aixecada amb tota probabilitat a finals de la primera meitat del segle XI, es va convertir aviat en un baluard d'una importància singular per a la dinastia comtal de Barcelona, que la incloïa habitualment als juraments que li prestaven els seus fidels.¹⁸¹ Va ser el comte Ramon Berenguer I de Barcelona qui la va donar en feu al jove vescomte Ramon Folc I tan aviat com aquest va accedir a la majoria d'edat. Degué ser entorn del 1054 quan, ja casat, el vescomte jurava fidelitat al líder de la família comtal de Barcelona pel castell de Gironella.¹⁸²

De seguida Gironella va entrar de ple al circuit de les hisendes vescomtals, tot i que aquest cop en feu dels comtes de Barcelona. L'any 1055, el vescomte Ramon Folc l'esmentava ja en el seu testament juntament amb els tradicionals castells familiars.¹⁸³ En aquell mateix text apareix Umbert Odó entre els castllans que són citats com a propis pel testador, personatge que identifiquem com a castlà de Gironella. Es tracta, efectivament, del mateix *Umbert, fill de Girberga* que tenim constatat fent jurament de fidelitat al comte Ramon Berenguer I de Barcelona pel castell de Gironella.¹⁸⁴ Certament, Umbert Odó està molt testimoniats en els documents

180. FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "La frontera meridional catalana en el siglo XI: un espacio vizcondal", a JUAN MARTOS QUESADA i MARISA BUENO SÁNCHEZ (eds.), *Fronteras en discusión. La Península Ibérica en el siglo XII*, Madrid, A. C. Almudayna, 2012, pp. 53-73, especialment pp. 54-59.

181. AA.VV., *Els castells catalans*, III, Barcelona, Rafael Dalmau Editor, pp. 216-217.

182. ACA, Cancelleria, Pergamins sense data de Ramon Berenguer I, doc. 631 dupl. (27, V, 1054 - 20, III, 1055).

183. "...simul cum ipsos que habeo in Gerundense, ipsum de Gerundella...", ADC, lligall 158, núm. 57 (20, III, 1055).

184. ACA, Cancelleria, Pergamins, Ramon Berenguer I, doc. 52 (a. 20, III, 1055). Ha estat editat per FRANCESC MIQUEL ROSSELL, *Liber Feudorum...*, doc. 384, pp. 401-402.

comtals.¹⁸⁵ Aviat, però, es fa un lloc entre els fidels cardonins i el documentem com a castlà d'altres fortaleses vescomtals. Umbert Odó es retirarà al monestir de Sant Benet de Bages el 1085, fet que indica que no es devia veure ja capacitat per dur a terme les seves funcions de manera eficient. Encara visqué fins al 1092, moment en què feia testament i delimitava la llarga llista dels seus béns.¹⁸⁶

Uns anys abans de la retirada d'Umbert a Sant Benet, els vescomtes de Cardona decidiren rellevar-lo de la seva responsabilitat a Gironella. Fou a finals de la primavera del 1082 que Berenguer Ramon d'Hostoles rebia la potestat sobre el castell i la seva castellania que s'estenia des del puig del palau comtal de Girona fins al pont de la ciutat.¹⁸⁷ Aquest, de fet, constitueix un dels pocs testimonis de la presència dels Cardona sobre el baluard al segle XI.

Castell de Farners

A uns trenta quilòmetres al sud de Girona, es troba el segon feu comtal d'importància que és controlat pel vescomte Ramon Folc I a partir del 1054. El centre neuràlgic d'aquest feu, el constitueix la fortalesa de Farners, una plaça forta que havia arribat a mans dels Cardona per idèntica via que Gironella. Apareix mencionada als mateixos documents que l'anterior, i el seu castlà era igualment un personatge habitual a l'entorn comtal de Ramon Berenguer I de Barcelona. Ramon de Ramon, així s'anomenava, havia aparegut amb freqüència als documents del comte de Barcelona fins a la

185. La seva presència es pot seguir a diversos documents, entre el 1054 i el 1066: ACA, Cancelleria, Pergamins, Ramon Berenguer I, doc. 157 (11, XII, 1054); ACA, Cancelleria, Pergamins, Ramon Berenguer I, doc. 193 (12, XI, 1065); ACA, Cancelleria, Pergamins, Ramon Berenguer I, doc. 203 (7, V, 1057); ACA, Cancelleria, Pergamins, Ramon Berenguer I, doc. 287 (1, X, 1062); ACA, Cancelleria, Pergamins, Ramon Berenguer I, doc. 5 (c. 4, X, 1057); ACA, Cancelleria, Pergamins, Ramon Berenguer I, doc. 303 (12, II, 1064); ACA, Cancelleria, Pergamins, Ramon Berenguer I, doc. 356 (1, IX, 1066). Tots ells han estat editats a Gaspar FELIU i Josep Maria SALRACH (eds.), *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I* (3 vols.), Barcelona, Fundació Noguera, 1999, docs. 443, 479, 490, 499, 597, 615 i 676.

186. Apareix, efectivament, associat a Conill, Matamargó, Sallavinera i el Brull. Vegeu les referències del seu testament a Fortià SOLÀ i MORETA, *El monestir de Sant Benet de Bages*, Manresa, Centre Excursionista de la Comarca del Bages, 1955, p. 135.

187. "...dedimus ipsum castrum de Gironella cum fevo quod in castellania iamdicti castru pertinet, scilicet quod est de ipso colle palatii usque ad pontem Girunde...", ADC, lligall 158, núm. 50 (5, VI, 1082).

mort del seu senyor, moment en què se'ns documenta com un dels homes de confiança del vescomte Ramon Folc I.

Raimundus de Farnari era ja mencionat el 1055 en el primer testament de Ramon Folc I, igual que ho havien estat tots els personatges que formaven part del seu entorn més proper. Aleshores s'inicia la seva etapa com a habitual de la cúria comtal de Barcelona. El castlà de Farners garantia, per exemple, un crèdit monetari del comte de Barcelona el 1061,¹⁸⁸ i encara el veurem repetidament al costat dels comtes en altres documents públics.¹⁸⁹ La situació canvià de manera dràstica després de la mort de Ramon Berenguer I. Aleshores Ramon de Ramon comença a freqüentar els documents del vescomte Ramon Folc I, que aleshores s'estava posicionant fermament al capdamunt d'un sector de la noblesa catalana després del fratricidi comtal. La primavera de 1080 la seva signatura abonava les intencions del vescomte de fer-se amb la vila de Manresa, que li era entregada pel comte Berenguer Ramon II.¹⁹⁰ L'any 1085 el veiem jurant fidelitat per Farners al mateix vescomte,¹⁹¹ que, de fet, ja l'havia escollit entre els seus marmessors testamentaris anys abans.¹⁹² A partir d'aquest moment, el castell de Farners es fa menys freqüent als documents vescomtals, tot i que sabem del cert que hi mantenen encara la seva presència durant dècades.

En resum, el patrimoni cardoní s'organitza inicialment al voltant dels feus comtals que acompanyen la seva dignitat vescomtal. Les compres d'alous propers d'aquestes propietats i l'adquisició del castell de Rupit permeten al llinatge la creació d'un primer nucli patrimonial al voltant d'aquesta fortalesa, la patrimonialització dels primers feus i l'assentament de les bases d'una primera necròpoli familiar. A partir del 968, la seva presència sobre Cardona es fa evident i a través de compres i donacions aconseguen fixar un

188. *Ibidem*, doc. 173 (1061, VII, 27).

189. Vegeu, per exemple, Francesc MIQUEL ROSSELL, *Liber Feudorum...*, docs. 39, 149, 153, 229, 225 i 392.

190. ADC, lligall 129, núm. 52 (22, V, 1080).

191. Arxiu patrimonial Cruilles-Peratallada (ACP), *Llibre de l'Antiga Arxivació de la casa patrimonial de Farners*, núm. 408 (1085, IX, 30). El document original s'ha perdut i en aquest llibre només disposem d'un regest, publicat per Pere GUIFRE I RIBAS i Santi SOLER I SIMON, *Els Farners, vassalls de senyors i senyors de pagesos*, (col·l. Estudis i textos, 11), Santa Coloma de Farners, Consell Comarcal de la Selva, 1996, doc. 1, p. 73.

192. "...et Raimundi Raimundi de Sancta Columba...", ACA, Cancelleria, Monacals, Sant Benet de Bages, doc. 2287 (23, VI, 1083).

segon gran domini territorial que s'anirà consolidant a mesura que es trenqui l'equilibri de forces sobre la frontera meridional del comtat d'Osona. Allà, a la frontera, els Cardona creen la seva gran xarxa de domini castral sòlidament recolzada en una potent estructura de nissagues de castlans fidels a la família que converteixen el llinatge en referencial a la Catalunya central des del punt de vista patrimonial i en essencial en la política catalana a partir del vescomte Ramon Folc I.

L'ARCHIVO DUCAL DE CARDONA

El present diplomatarí conté els documents conservats a l'Archivo Ducal de Cardona i que hem pogut consultar amb autorització expressa de la casa ducal al llarg de les nostres dues breus estades a Madrid durant l'hivern de l'any 2000, a l'antiga seu de l'Archivo. Durant aquell any tinguérem l'ocasió de realitzar, com diem, dues estades que serviren, de fet, per fer-nos una idea global de la seva estructura arxivística, per fer un buidat complet i aconseguir reproduccions de tots els documents dels segles x, xi, xii i principis del xiii amb la intenció, inicialment, de fer-les servir per a completar la redacció de la nostra tesi doctoral, aquell any ja pràcticament enllestida. El gran volum de documents inèdits trobats i la seva importància per a la història del llinatge, tema central de la nostra tesi doctoral, convertiren en inútils les nostres conclusions anteriors relatives a l'estructura familiar, les seves relacions amb els diferents poders comtals i senyorials, la complexitat de les seves xarxes clientelars així com la potència patrimonial del llinatge i —molt especialment— els primers segles d'acumulació del patrimoni castral, alodial i feudal. Fou, de fet, el nostre treball posterior sobre els documents d'aquest arxiu el que ens obligà a replantejar completament les conclusions aconseguides fins aleshores, tot fent inútil la nostra tesi anterior i envellint les nostres publicacions sobre el particular. Fins aleshores, la nostra tesi es fonamentava únicament (i aleshores crèiem que sòlidament, seguint els exemples anteriors de Shideler, Ruiz-Domènec o Garí que, com nosaltres, havien construït les estructures familiars, polítiques o patrimonials dels Montcada,¹⁹³ dels vescomtes de Barcelona¹⁹⁴

193. John C. SHIDELER, *Els Montcada: una família de nobles catalans a l'edat mitjana*, Barcelona, Edicions 62, 1985.

194. José Enrique RUIZ DOMÈNEC, *L'estructura feudal*, Barcelona, Edicions del Mall, 1985.

i dels Castellvell,¹⁹⁵ respectivament, sense utilitzar fonts procedents dels arxius familiars) en documents externs a l'univers arxivístic del llinatge objecte d'estudi. El nostre treball fou, doncs, avortat just abans de néixer i a l'inici del 2001 vam decidir començar novament el nostre estudi a partir del recull complet, que ja aleshores superava els mil documents. El producte d'aquesta feina veié la llum, finalment, el maig de 2004, data de la defensa de la nostra nova tesi doctoral.

Estructura arxivística

L'Archivo Ducal de Cardona recull tota la documentació de la casa ducal tal com va quedar després de la segregació arxivística duta a terme a l'Archivo Ducal de Medinaceli com a conseqüència del repartiment de diversos títols nobiliaris (i de les seves respectives propietats i arxius patrimonials vinculats) que, després de la mort del Sr. Luis Jesús Fernández de Córdoba y Salabert, duc de Medinaceli, convertí les seves tres filles en titulars dels ducats de Medinaceli, Lerma i Cardona, respectivament. Actualment (en el moment de la nostra consulta) el fons consta, essencialment, de 210 lligalls que recullen la documentació generada per la família vescomtal, comtal i ducal de Cardona des dels seus orígens fins la desamortització, i els dos volums (de dimensions considerables) corresponents al *Cartulari de Sant Vicenç de Cardona*.

L'organització dels 210 lligalls de l'Archivo Ducal de Cardona es pot resumir de la manera següent:

lligalls 1-101, documentació miscel·lània dels segles XVI a XIX;

lligalls 102-126, plets dels segles XVII a XIX;

lligalls 127-128, documents relatius al marquesat de Pallars;

lligalls 129-153, còpies simples dels documents dels lligalls 158 a 210 fetes a la segona meitat del segle XVII (circa 1660-1668) per Bernardo José Llobet i els seus col·laboradors;

lligalls 154-156, còpies simples dels documents dels lligalls 127 a 128 fetes pels mateixos autors que els anteriors;

lligall 157, còpies de tots els documents dels lligalls 158 a 210 (consultant, quan era possible, les còpies dels lligalls 129 a 156) que foren fetes per Vidal i el seu equip durant la primera meitat del segle XIX;

195. Blanca GARI, *El linaje de los Castellvell en los siglos XI y XII* (Medievalia, Monografías, 5), Bellaterra, IUEM/UAB, 1985.

lligalls 158-170, documents de caire familiar i domèstic, dels segles X a XIX;

lligall 171, documentació miscel·lània (segles XI-XIX);

lligalls 172-195, documents jurisdiccionals i patrimonials dels segles X a XIX;

lligalls 195-202, censos i rendes (del segle XIII en endavant);

lligalls 203-204, documentació econòmica i comptes de tresorers;

lligalls 205-207, memorials, calendaris de censos i documentació miscel·lània;

lligall 208, documentació miscel·lània;

lligall 209, documents relatius als ducs de Cardona i Medinaceli (1633-1815) i documents varis referits a Vicfred, Torà, Ardèvol, Aguda, Riner i Òdena (1096-1357);

lligall 210, documents relatius a diverses propietats de la ciutat de Barcelona (segle XIX) i alguns pergamins del Pallars (del segle XI en endavant).

Ja durant la nostra primera presa de contacte amb els diferents lligalls vam veure que a les numeracions correlatives dels documents inclosos a cada unitat arxivística hi havia importants mancances que obeïen, segurament, a pèrdues de documents que havien tingut lloc al llarg dels segles per diverses circumstàncies. Això no resultava pas sorprenent, puix que l'arxiu havia estat traslladat de lloc diverses vegades (fet que sempre dona lloc a pèrdues), molts documents foren trets per a la seva presentació a plets i judicis i després no tornaren, alguns es podrien haver perdut durant la darrera segregació arxivística o per d'altres circumstàncies, i d'altres, simplement, s'havien fet malbé amb el pas del temps i estaven en un estat molt dolent, com ho demostren les còpies fetes per Llobet i Vidal als segles XVII i XIX respectivament, on es fa palès que contínuament es troben amb mutilacions per rosegadors i d'altres desperfectes als pergamins sobre els quals treballen. Si bé la densitat de les pèrdues no és alarmant, sí que és significativa en alguns dels lligalls (tot i que, com diem, la major part dels documents antics de l'arxiu foren copiats completament en dues ocasions, fet que minimitza les pèrdues dels originals). Com a exemple, oferim una petita llista dels documents dels lligalls 158-174 que ja l'any 2000 s'havien perdut: lligall 158 (documents 1, 11, 50, 52, 60, 67, 72, 73, 89, 111, 138, 140, 152, 160, 161, 162, 181, 193, 194), lligall 159 (documents 206, 207, 208, 219, 220, 221,

224, 228, 230, 231, 232, 240), lligall 160 (documents 266, 280, 289, 296, 297, 298, 304, 305), lligall 161 (documents 308, 309, 314, 318, 324, 325, 326, 327, 337, 338, 340, 349, 350, 351, 352), lligall 162 (documents 364, 365, 366, 367, 368, 371, 382, 385, 390, 392, 402, 404, 405), lligall 163 (documents 419, 420, 422, 423, 427, 428, 435, 445, 446, 447, 448), lligall 164 (documents 461,462, 463, 466, 467, 481, 482, 485, 486, 487, 488, 491, 494), lligall 165 (documents 499, 507, 517, 518, 519), lligall 166 (documents 597, 611, 631, 637, 668, 678), lligall 168 (documents 779, 787, 808, 822, 827, 829, 854, 860), lligall 169 (documents 885, 896, 897), lligall 170 (documents 930, 933, 940, 946, 954, 956, 959, 961, 964, 966, 967, 975, 979, 981, 982), lligall 171 (documents 983 i del 1021 al 1039), lligall 172 (documents 1072, 1073, 1085, 1086, 1087), lligall 173 (documents 1099, 1100, 1131, 1191), lligall 174 (document 1265).

Menció a part mereix una de les pèrdues més sorprenents i significatives, la dels lligalls 127-128 on hauríem d'haver trobat els pergamins originals relatius al Pallars i que durant la nostra estada ja no eren a les seves caixes respectives, que eren completament buides.

El *Cartulari de Sant Vicenç de Cardona*, conservat també a l'Archivo Ducal de Cardona, consta de dos volums de documents relligats d'aproximadament 500 mil·límetres d'ample per uns 800 d'alçada on hi ha els documents de la canònica del castell des del segle x fins al xv. Es tracta d'un element clarament aliè a aquest arxiu (hom hauria esperat trobar-ho a Cardona) i que, en un moment determinat, fou integrat a l'Archivo Ducal.¹⁹⁶ El nostre recull inclou també alguns documents procedents del primer volum d'aquesta col·lecció, que foren transcrits *in situ*.

196. L'amic Andreu GALERA I PEDROSA ens donà la notícia que el fons Mas i Margineda hi ha una caixa amb la seva correspondència, que inclou 11 cartes del notari Josep Maria Thomasa, adreçades des de la ciutat de Manresa, entre els anys 1892 i 1899. En una d'aquestes cartes, amb data del 15 d'abril de 1892, el notari diu: "Cuando tomé posesión de la Abadía estaban sus archivos en pesimo estado y se propuso ordenar lo que era peculiar à su dignidad y para ello dispuso por orden cronológico todos sus pergaminos en un (?) de 907 y los encuadernó en libros fáciles de manejar, y después copió en libros separados las mismas escrituras, y por último formó la Historia de su Iglesia, ordenando el catálogo de sus abades, examinando con crítica los puntos dudosos de su antigüedad. En la actualidad los pergaminos y libros obran en el Archivo de Señor Duque en Madrid". Es tracta clarament dels dos volums que nosaltres vàrem consultar a l'ADC. La referència arxivística és Arxiu Històric de Cardona, XVI.4, Fons Mas i Margineda, Correspondència, carta del notari Josep Maria Thomasa, del 15 d'abril de 1892. Des d'aquí li fem reconeixement pel seu ajut.

El diplomatarí de l'Arxívu Ducal de Cardona

La present publicació recull tots els documents dels segles x al XIII (fins a 1230) que vàrem aconseguir reproduir durant les nostres dues estades per a la seva posterior transcripció i estudi. La major part procedeixen dels lligalls 158 al 210, on es concentren la quasi totalitat dels pergamins originals de la cronologia mencionada, tot i que hem afegit també còpies simples de documents que vàrem trobar en diferents lligalls (5, 7, 68, 14 i 157), així com algunes transcripcions fetes *in situ* sobre originals conservats al *Cartulari de Sant Vicenç de Cardona* i les còpies dels originals del lligall 158 que foren fetes per Vidal durant el segle XIX, de les quals tenim també reproducció i que hem utilitzat per completar llacunes als pergamins originals. En definitiva, oferim documents procedents dels lligalls 5, 7, 68, 144, 157, 158, 165, 171, 173, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 182, 183, 184, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194 i del *Cartulari de Sant Vicenç de Cardona*, selecció que es correspon amb les unitats arxivístiques on vàrem trobar documentació de la cronologia mencionada. En total, 475 documents, inèdits en la seva majoria.

TIPOLOGIA DE LA DOCUMENTACIÓ

L'Arxívu Ducal conserva els documents que foren generats i rebuts per la nissaga vescomtal des de la seva etapa fundacional fins a la desamortització. Això inclou tant els documents propis de la nissaga com els que el llinatge anà incorporant al seu arxiu procedents de les posteriors adquisicions patrimonials i pels seus enllaços matrimonials. Per presentar els documents que editem i indicar la riquesa de la informació que contenen els hem agrupat en diverses tipologies, que apareixen en negreta precedint el regest de cada document. Són les següents:

Vendes. Formen el gruix de la documentació durant el segle x i la primera meitat de la centúria següent. Representen un fidel reflex de la política del llinatge vescomtal d'aquesta primera etapa, caracteritzada per adquisicions als diferents nuclis patrimonials i futurs indrets d'assentament, especialment a la vila de Cardona i a diversos indrets de la frontera. També trobem documents referits a personatges vinculats a futures castlanies que amb el temps serien controlades pels Cardona, sobretot a la línia fronterera que es correspon amb la part meridional del comtat d'Osona. Són els

següents: 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 51, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 94, 99, 100, 101, 102, 104, 106, 108, 109, 110, 112, 113, 114, 116, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 129, 130, 131, 134, 140, 141, 142, 143, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 155, 156, 157, 158, 171, 173, 175, 176, 177, 178, 180, 181, 182, 189, 195, 197, 198, 199, 200, 202, 204, 205, 207, 213, 216, 218, 220, 232, 234, 235, 236, 239, 241, 244, 247, 253, 255, 262, 264, 269, 270, 272, 283, 285, 286, 287, 311, 312, 319, 320, 322, 324, 329, 336, 373, 374, 394, 408, 413, 426, 447, 451.

Donacions. En un primer moment es tracta de donacions comtals, tot i que ràpidament apareixen documents d'aquesta tipologia associats a intercanvis familiars (dons a diversos membres de la nissaga) i a transaccions efectuades a la clientela de castllans que es forja lentament al llarg del segle xi. Els documents de fora de l'àmbit familiar es refereixen tant a donacions episcopals o comtals com a donacions entre particulars. També tenim documentades donacions testamentàries fetes per marmessors. En total, són els següents: 2, 5, 17, 34, 46, 52, 60, 65, 66, 70, 90, 96, 103, 105, 111, 115, 118, 128, 132, 135, 154, 159, 184, 185, 187, 190, 206, 217, 219, 223, 224, 225, 227, 228, 233, 245, 246, 256, 261, 263, 266, 284, 289, 290, 291, 293, 295, 303, 304, 306, 308, 314, 323, 335, 338, 342, 343, 344, 351, 362, 363, 365, 368, 372, 375, 391, 396, 401, 403, 410, 414, 420, 422, 428, 430, 431, 432, 433, 436, 448, 452, 459, 461, 465, 472, 473, 474.

Pignoracions. És un recurs utilitzat quan un dels atorgants té necessitat de numerari o de serveis directes. En tenim exemples comtals, vescomtals i també entre particulars: 21, 248, 313, 345, 359, 367, 392, 397, 404, 409, 421.

Delimitació de terme. En conservem només un exemplar i és clarament un fals del segle xiii o posterior: 24.

Plets. Els primers que conservem enfronten els Cardona amb institucions eclesiàstiques pel control de diversos indrets de frontera, especialment Fals i Calaf. Després fan referència a conflictes amb castllans i amb membres laterals de la nissaga vescomtal. En conservem també de relatius a personatges de fora del llinatge. A partir del segle xiii, la seva tipologia canvia i ens apareixen en forma de sentències: 50, 55, 98, 192, 316, 349, 376, 454, 456, 467.

Confirmacions. Es tracta de documents en què l'autoritat comtal o vescomtal referma un privilegi anterior. El receptor pot ser una institució eclesiàstica, un membre de la nissaga vescomtal o una comunitat: 93, 348, 355, 356, 424, 457.

Peticions. Extremament rares, formen part de la documentació estrictament privada. Tenim una petició d'ajut perquè els vescomtes defensin drets d'un particular: 95.

Donacions *propter nuptias*. Pròpies del segle XII al nostre diplomatar, en tenim alguns exemples, especialment referits a la nissaga dels Torroja: 364, 390, 423, 442, 460.

Convíncences. És la tipologia pròpia de l'organització feudal. És utilitzada pels vescomtes des de 1031 al nostre diplomatar tant per establir pactes amb les famílies de castlans com per formalitzar pactes familiars. Pot aparèixer també en forma de concòrdia o pacte. De vegades es corresponen amb un jurament de fidelitat que també hem conservat: 79, 80, 137, 139, 163, 164, 165, 166, 167, 169, 172, 179, 186, 188, 191, 193, 194, 196, 203, 208, 210, 211, 212, 214, 215, 221, 226, 229, 230, 237, 238, 240, 242, 243, 251, 254, 257, 258, 259, 260, 265, 267, 268, 275, 279, 280, 281, 282, 292, 301, 302, 305, 307, 309, 317, 318, 321, 325, 326, 327, 328, 330, 331, 332, 334, 337, 339, 340, 341, 346, 347, 351, 353, 354, 357, 358, 361, 366, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 388, 395, 398, 399, 402, 407, 416, 419, 429, 434, 435, 437, 438, 444, 445, 449, 450, 453, 458, 462, 464, 468, 471, 475.

Juraments de fidelitat. Apareixen amb molta freqüència durant el segle XI. Es tracta del tradicional *iuro ego*, en què el castlà jura o bé fidelitat personal a un membre de la nissaga vescomtal, o bé fidelitat sobre una propietat. També hi ha algun exemple en el qual és un Cardona qui fa jurament a una autoritat comtal: 97, 136, 160, 161, 162, 170, 174, 222, 250, 273, 274, 276, 294, 296, 297, 300, 310, 315, 406, 412, 415, 466.

Testaments. Tenim testaments de diversos membres de la nissaga, com també de personatges aliens al llinatge, i tant d'homes com de dones: 107, 127, 144, 168, 252, 299, 333, 350, 352, 360, 377, 393, 405, 439, 455, 470.

Advercions sacramentals de testament. Es tracta de la confirmació d'un testament anterior efectuada i jurada pels testimonis i/o marmessors testamentaris del difunt: 133, 138, 249, 271, 278, 288, 378, 387, 389, 417, 441.

Carta de poblament, de franquesa o de privilegi. Habitualment donada per una autoritat (comtal, vescomtal, episcopal) a un particular o a una comunitat. També poden aparèixer en forma de documents de protecció, en què un particular declara el seu desig de protegir una institució eclesiàstica. Hem conservat diversos exemples de privilegis des del segle x. Són els següents: 15, 18, 183, 369, 440, 443.

Permutes. Document molt estrany a la pràctica de la nissaga laica vescomtal (209, per exemple). En tenim testimoniat algun exemple entre particulars: 201, 209, 231.

Memòries. Entre la rara documentació privada, trobem recopilacions de propietats establertes en forma d'*hic est breve* i encara de plets anteriors: 277, 298, 370.

Arbitri. Document en què es reclama la intercessió d'un tercer en la resolució d'un conflicte: 371.

Carta. Es tracta de missives enviades per particulars en les quals es tracten temes d'àmbit privat o polític: 385, 418.

Capbreu. Recull la totalitat de privilegis i propietats d'una institució: 386.

Querimònia. Aquesta tipologia recull una sèrie de malifetes exposades per un particular contra un altre i denunciades davant d'una autoritat pública o privada: 400, 411, 427.

Renúncia. Exposa la renúncia d'un particular a diversos drets. Habitualment tenen com a protagonista receptor una institució eclesiàstica, tot i que també es dona entre familiars i fent referència a drets d'herència: 324, 425, 463, 469.

Reconeixement de deute. El document es genera quan hi ha la necessitat de tenir constància documental d'un deute d'un altre: 445.

CRITERIS DE TRANSCRIPCIÓ I EDICIÓ

L'àmbit cronològic d'aquest diplomatarí va des del 965, data del primer document, fins a l'any 1230. Els documents han estat numerats i ordenats d'acord amb la datació que hem establert. La data, donada segons el còmput actual, és expressada en anys, mesos i dies. Molts dels documents transcrits ens han arribat sense cap data. Amb tot, hem cregut necessari oferir una datació aproximada a partir de diferents criteris que apareixen sempre desenvolupats en nota. Igualment apareixen al mateix indret,

degudament justificades, les dates escollides quan els documents aporten elements contradictoris o impropis (xifres romanes incoherents, contradiccions entre dues o més dates que apareixen al mateix document...). Quan ha estat possible i sempre a partir de la notícia documental, després de la data s'esmenta el lloc on va ésser redactat el document. Els registos van precedits d'una paraula que vol recollir la tipologia documental per afavorir-ne l'estudi temàtic i, seguidament, s'ofereix un resum en què es fa menció del contingut del document. Dintre dels registos hem intentat mantenir-nos fidels a la informació que apareix estrictament al document a què es refereixen, posant dintre de claudàtors tota informació aliena al document (numeració dels comtes i vescomtes, localitzacions geogràfiques...).

A l'estemma, donem notícia dels originals (amb una *A* cursiva), dels segons originals (amb una *A'*) i de les còpies fetes amb posterioritat (*B*, *C*, *D*...). Els testimonis desapareguts, perduts o simplement mai trobats apareixen entre claudàtors. Les transcripcions editades d'un document, anotades amb minúscules cursives (*a*, *b*, *c*...), apareixen ordenades d'acord amb la seva data de publicació, seguides d'indicacions que permeten trobar la referència completa de l'edició a l'índex de fonts publicades que apareix al final d'aquesta introducció. Quan l'obra editada ofereix únicament un resum o un regest del document en qüestió, ho anotem convenientment. La indicació de l'original va sempre seguida de l'esment de l'estat de conservació del document segons el criteri següent: bo, si no presenta cap raspadura, forat, tall, mutilació ni cap altre inconvenient per a la seva lectura completa sense necessitat d'utilitzar la llum ultraviolada; regular, si té alguna raspadura, petit forat, tall o mutilació que afectin lleument el text, que facin necessària la utilització de llum ultraviolada per a la seva lectura, però que, malgrat tot, és completament llegible; dolent, si el pergamí presenta algun inconvenient o deteriorament lleu dels mencionats que en fa impossible la lectura completa, obligant a la utilització de còpies posteriors per a la seva transcripció sencera; molt dolent, si el document és il·legible (completament tacat de tinta, completament gastat...) a diverses parts o no es pot manipular sense posar en perill la seva existència. Sempre als originals donem seguidament notícia de característiques especials del document (partit per ABC, sinal·lagmàtic, amb línies cal·ligràfiques, amb inicial dibuixada, elaborada o simplement ascendent o descendent), i de les seves mides (primer base i després alçada) expressades

en mil·límetres. Tant als originals com a les còpies autèntiques o simples posteriors, indiquem el lloc on es conserva actualment el document i, si ha desaparegut, la indicació de l'última referència arxivística coneguda a través, essencialment, dels manuscrits o de les edicions més antigues.

Referint-nos a la transcripció pròpiament dita, val a dir que donem sempre la transcripció efectuada a partir del document original. Quan aquest no s'ha conservat, donem la lectura de la còpia més propera cronològicament a l'original si es conserva a l'Archivo Ducal de Cardona. Quan això no ha estat possible (pel mal estat de conservació de l'autèntic més proper a A), transcrivim a partir d'altres testimonis de l'Archivo Ducal que apareixen sempre indicats abans de la transcripció (apud B, C, D...). Igualment apareix anotada en nota al peu qualsevol indicació sobre reconstrucció d'alguna lectura d'un document que s'hagi fet, indicant a partir de quina còpia o còpies hem treballat per omplir aquests buits. Hem d'avançar que en algunes ocasions ens hem trobat amb la impossibilitat de transcriure l'original (per pèrdua o pel seu deteriorament) i que el següent testimoni cronològicament més proper era la còpia de Bernardo José Llobet. Malauradament, aquestes còpies fetes al segle XVII es troben en un estat de conservació molt dolent a causa de la humitat que ja al segle XIX (quan l'Archivo Ducal de Cardona fou traslladat a una cova per protegir-lo de l'exèrcit napoleònic) era evident. Això explica que aleshores els responsables de l'arxiu aconsellessin a la casa ducal la urgència de la realització completa de noves còpies a partir dels originals conservats. Aquelles primeres còpies del segle XVII, doncs, no es poden manipular sense perill de la seva destrucció, fet que ens ha obligat en alguna ocasió a fer transcripcions a partir de les còpies posteriors, habitualment les de Vidal, del segle XIX.

En les transcripcions, la norma general ha estat la de seguir amb el màxim respecte l'original. Tal com és habitual, però, hem adoptat tot un seguit de criteris, fruit d'una llarga tradició paleogràfica a Catalunya, per tal de facilitar-ne la lectura i la comprensió.

Hem seguit la disposició del text a línia tirada, sense separacions ni anotacions que assenyalin un canvi de línia al pergamí o a l'autèntic consultats. Hem desenvolupat les abreviatures i regularitzat l'ús de *u* i *v*. Per evitar notes reiteratives, hem optat per reduir l'anotació de lletres mancants, habitualment *h* (*omo*, *ec*, *anc...*), *r* (*tera...*), així com les sobrants *h* (*hocciduo...*) o les

intercalades (*ehc, ahnc...*) i les característiques reiteratives, com *d* en comptes de *t* (*affrontad...*), o la *ch* en comptes de *c* (*choma, chondamina...*). També s'ha normalitzat la utilització de les majúscules i de la puntuació seguint criteris actuals. Hem introduït el punt i a part quan s'esmenten la data, els actors, la relació de testimonis i confirmants i la subscripció de l'escrivent i dels copistes successius quan es tracta de transcripcions de còpies. Finalment, s'ha optat per introduir el punt i a part en alguns casos en què hem cregut que facilitàvem la comprensió d'un document.

A l'aparat crític apareixen també els ratllats, cancel·lacions, espais en blanc, afegits, anotacions marginals, correccions i, quan ha estat possible, lectures diferents d'alguns fragments de text donades per diferents còpies consultades.

Signes emprats

[ ] Lletres, paraules o frases il·legibles o inexistents per falta de suport material que han estat reconstruïdes.

[...] Lletres, paraules o frases que no han pogut ésser transcrites per falta de suport material o per l'estat de conservació del document.

< > Lletres o paraules que hem introduït per tal de fer més entenedor el text.

\ / Escrits sobre la línia

/ \ Escrits sota la línia.

BIBLIOGRAFIA I FONTS CITADES¹⁹⁷

ABADAL, Ramon d'. *Els primers comtes catalans*, Barcelona, Vicens-Vives, 1958.

— *L'abat Oliba de Vic i la seva època*. Barcelona, Aedos, 1962 (3).

BALLARÓ I CASAS, Josep; SERRA I VILARÓ, Joan. *Historia de Cardona*, Barcelona, La Académica, 1906.

BALLESTEROS-GAIBROIS, Manuel. *Ramón de Cardona, colaborador del rey católico en Italia*, Madrid, Instituto de Estudios Africanos-CSIC, 1953.

197. Exceptuem les fonts que ja apareixen citades a l'estemma i a les notes del diplomatarí.

- BARAUT, Cebrià. "Els documents dels segles IX i X conservats a l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell", *Urgellia* 2, 1979, pp. 7-146.
- BENET I CLARÀ, Albert. *Diplomatari de la ciutat de Manresa (segles IX i X)*, Barcelona, Fundació Noguera, 1994.
- BOFARULL, Pròsper de. *Los Condes de Barcelona vindicados* (2 vols.), Barcelona, 1836. (Reimpressió: Barcelona, Fundación Conde de Barcelona, 1988).
- BOLÓS, Jordi. "Aportacions al coneixement de les vies de comunicació", a *Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, tom XXIII, 1991, pp. 409-436.
- BOLÓS, Jordi; HURTADO, Víctor. *Atlas del Comtat d'Urgell (788-993)*, Barcelona, Rafael Dalmau Editor, 2006.
- *Atlas del Comtat d'Osona (798-993)*, Barcelona, Rafael Dalmau Editor, 2001.
- BONNASSIE, Pierre. *La Catalogne du milieu de x^e à la fin du xe siècle. Croissance et mutations d'une société*, (2 vols.), Tolosa de Llenguadoc, Publications de l'Université Toulouse-Le Mirail, 1975-1976.
- BOTET I SISÓ, Joaquim. *Les monedes catalanes* (3 vols.), Barcelona, IEC, 1976.
- CASAS NADAL, Montserrat. "Unes notes sobre Ramon Folc III, vescomte de Cardona (1151-1176)", a *Homenatge a la memòria del prof. Dr. Emilio Sáez*, Barcelona, 1989, pp. 3-7.
- Castells Catalans, Els* (6 vols.), Barcelona, 1966-1982.
- FELIU, Gaspar; SALRACH, Josep Maria (dirs.). *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I* (3 vols.), Barcelona, Fundació Noguera, 1999.
- FLÓREZ, E. (et alii). *La España Sagrada*, Madrid, 1747-1918 (58 vols.).
- FONT RIUS, J. M. *Cartas de población y franquicia de Cataluña* (2 vols.), Madrid-Barcelona, CSIC, 1969.
- GARCIA, Arcadi. "Arnulfo, Obispo de Vic (992-1010)", *Ausa*, 23, 1960, pp. 401-411.
- GARÍ, Blanca. *El linaje de los Castellvell en los siglos XI y XII. Medievalia*, Monografías 5, Bellaterra, IUEM/UAB, 1985.
- GUAL CAMARENA, Manuel. "Para un mapa de la sal hispana en la Edad Media", a *Homenaje a Jaume Vicens Vives*, Barcelona, 1965, pp. 483-497.

- GUIFRE I RIBAS, Pere; SOLER I SIMON, Santi. *Els Farners: vassalls de senyors i senyors de pagesos*, Santa Coloma de Farners, Consell Comarcal de la Selva, 1996.
- JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba*, Barcelona, IEC, 1992.
- LLOBET, Bernardo José. *Epítome de la genealogía i descendencia de los antiquísimos y excelentísimos duques de Cardona*, Barcelona, Antonio Lacaballeria, 1664.
- *Declaración del árbol de la genealogía y descendencia de los antiquísimos y excelentísimos vizcondes, condes y duques de Cardona en el principado de Cataluña*, Barcelona, Antonio Lacaballeria, 1665.
- LLORENS, Antoni. “Els documents dels segles x i xi de l'Arxiu Capitular de Solsona”, *Urgellia*, xi, 1992-1993, pp. 301-486.
- MALARTIC, Yves. “Le sel en Catalogne”, a *Les pays de la Méditerranée Occidentale au Moyen Âge. Études et recherches* (“Actes du 106 Congrès National des Sociétés Savantes, Perpignan, 1981”), París, CTHS, 1983, pp. 181-200.
- MARTÍ, Ramon. *Col·lecció diplomàtica de la Seu de Girona (817-1100)*, Barcelona, Fundació Noguera, 1997.
- MENIZ MÁRQUEZ, Catalina. “Vente et impôt du sel en Catalogne. Les salines de Cardona”, a Jean Claude HOCQUET (ed.), *Le roi, le marchand et le sel. Actes de la table ronde “L'impôt du sel en Europe, XIIIe-XVIIIe siècle”*. Saline Royale d'Arc-et-Senans. 23-25 Septembre 1986, París, 1987, pp. 99-104.
- MESTRE I CASANOVA, Josep Vicenç. *Història del castell d'Òdena* (col·l. Història d'Òdena, 1), Òdena, Ajuntament d'Òdena, 1988.
- PAZ I MELIÀ, Antonio. *Series de los más importantes documentos del Archivo y Biblioteca del Exmo. Sr. Duque de Medinaceli*, Madrid, 1915.
- PEDRALS I COSTA, Xavier. “Mossèn Joan Serra i Vilaró: un erudit excepcional”, *Analecta Sacra Tarraconensia*, 67/1, 1994, pp. 105-122.
- PLANELLS CLAVERO, Antoni J. *Ramon de Cardona y la batalla de Ravenna. 1512*, Madrid, Bubok, 2012.
- RIU I RIU, Manuel. “El paper dels ‘castra’ en la redistribució de l'hàbitat al comtat d'Osona.”, *Ausa*, 10, 102-104, 1982, pp. 401-409.

- RODRÍGUEZ BERNAL, Francesc. “La carrera hacia el sur. La acción de los vizcondes de Osona-Cardona sobre la frontera meridional catalana en el siglo XI”, a José RODRÍGUEZ MOLINA i FRANCISCO TORO CEBALLOS (coords.), *III Estudios de Frontera. Convivencia, defensa y comunicación en la Frontera*, Alcalá la Real, Diputación Provincial de Jaén, 2000, pp. 559-568.
- “La mujer aristocrática como emprendedora en la frontera meridional catalana: el ejemplo de la vizcondesa Engonça de Cardona”, a FRANCISCO TORO CEBALLOS i JOSÉ RODRÍGUEZ MOLINA (coords.), *VIII Estudios de frontera. Mujeres y frontera*, Jaén, Diputación de Jaén, 2011, pp. 403-414.
- “La frontera meridional catalana en el siglo XI: un espacio vizcondal”, a Juan MARTOS QUESADA i Marisa BUENO SÁNCHEZ (eds.), *Fronteras en discusión. La Península Ibérica en el siglo XII*, Madrid, A. C. Almudayna, 2012, pp. 53-73
- ROVIRA I SOLA, Manuel. “Noves dades sobre els primers vescomtes d'Osona-Cardona”, *Ausa*, 9, 1981, pp. 249-260.
- RUIZ DOMÈNEC, José Enrique. *L'estructura feudal*, Barcelona, Edicions del Mall, 1985.
- SALRACH, Josep Maria. *El procés de feudalització (segles III-XII)* (Història de Catalunya, II), Barcelona, Edicions 62, 1987.
- “Orígens i transformacions de la senyoria a Catalunya (segles IX-XIII)”, *Revista d'Història Medieval*, 8, pp. 25-55.
- “La història de Catalunya avui. La llarga edat mitjana”, *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, xxv, 2014, pp. 261-297.
- SHIDELER, John C. *Els Montcada: una família de nobles catalans a l'edat mitjana*, Barcelona, Edicions 62, 1985.
- SOBREQUÉS, Santiago. *Els barons de Catalunya*, Barcelona, Vicens-Vives, 1961.
- SOLÀ I MORETA, Fortià. *El monestir de Sant Benet de Bages*, Manresa, Centre Excursionista de la Comarca del Bages, 1955.
- VALLS I TABERNER, Ferran. “Els orígens dels comtats de Pallars i Ribagorça”, *Estudis Universitaris Catalans*, ix, 1915-1916, pp. 1-105.
- “Le juriste catalan Pierre de Cardona, cardinal de l'église romaine sous Alexandre III”, *Mélanges Paul Fournier*, París, 1929, pp. 473-476.

PROCEDÈNCIA DE LES FONTS CITADES A L'ESTEMMA I A LES NOTES DEL DIPLOMATARI

- ALVIRA CABRER, Martín, *Pedro el Católico, Rey de Aragón y Conde de Barcelona (1196-1213). Documentos, testimonios y memoria histórica*, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 2010.
- BACH, Antoni. “Els documents del segle x de l'Arxiu Capitular de Solsona”, *Urgellia*, XIII, 1996-1997, pp. 37-334.
- *Diplomatari de l'Arxiu Diocesà de Solsona (1101-1200)*, Barcelona, Fundació Noguera, 2002.
- BARAUT, Cebrià. “Els documents dels anys 1051-1075 de l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell”, *Urgellia*, 6, 1983, pp. 7-244.
- BENET I CLARÀ, Albert. *La família Gurb-Queralt, senyors de Sallent, Oló, Avinyó, Gurb, Manlleu, Voltregà, Queralt i Santa Coloma de Queralt*, Sallent, Institut d'Arqueologia, Història i Ciències Naturals, 1993.
- BOFARULL I SANS, Francesc de. “Documentos para escribir una monografía de la villa de Montblanch”, *Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, VI, 1898, pp. 423-579.
- BOFARULL, Pròsper de. *Los Condes de Barcelona vindicados* (2 vols.), Barcelona, 1836 (reimpressió: Barcelona, Fundació Conde de Barcelona, 1988).
- BOTET I SISÓ, Joan. *Les monedes catalanes*, vol. I, Barcelona, IEC, 1976.
- CARUANA GÓMEZ DE BARERA, Jaime. “Itinerario de Alfonso II de Aragón”, *Estudios de Edad Media de la Corona de Aragón*, vol. 7, 1962, pp. 73-298.
- CASAS NADAL, Montserrat. *El monestir de Sant Vicenç de Cardona a l'edat mitjana. Alguns aspectes de la seva història des dels orígens fins al 1311*, vol. III (Diplomatari inèdit de tesi doctoral), Barcelona, Universitat de Barcelona, 1989.
- Catalunya Romànica* (25 vols.), Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1986-1996.
- DESJARDINS, Gustave. *Cartulaire de l'abbaye de Conques et Rovège*, París, Alphonse Picard, 1879.
- DIAGO, Francisco. *Historia de los victoriosissimos antiguos condes de Barcelona*, Barcelona, Imprenta de Sebastián Comellas, 1603.
- GALERA I PEDROSA, Andreu. *Diplomatari de la vila de Cardona (966-1276)*, Barcelona, Fundació Noguera, 1998.

- MARCA, Pèire de. *Marca Hispanica sive limes hispanicus*, París, 1688 (reedició: Barcelona, Base, 1972).
- MIQUEL ROSELL, Francesc. *Liber Feudorum Maior* (2 vols.), Barcelona, CSIC, 1954.
- MIRET I SANS, Jaume. "Itinerario del Rey Alfonso I de Cataluña y II en Aragón (de 1174 a 1185)", *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, 2, 1904, pp. 389-423.
- MIRET I VIVES, Josep. *Traslado de las escrituras pertenecientes al reynado del Sr. Dn Pedro I de Cataluña y II de Aragón y 14º conde de Barcelona (que empezo à reynar en 26 de Abril de 1196 y acabo el 13 de setiembre de 1213)*, 1817.
- ORDEIG I MATA, Ramon (cur.). *Catalunya Carolíngia, IV. Els comtats d'Osona i Manresa*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1999.
- PAZ I MELIÀ, Antonio. *Series de los más importantes documentos del Archivo y Biblioteca del Exmo. Sr. Duque de Medinaceli*, Madrid, 1915.
- PUJADES, Jeroni. *Crónica Universal del Principado de Cataluña*, Barcelona, Imprenta de José Torner, 1832.
- RIBERA, Manuel Maria. *Centuria Primera del Real y Militar instituto de la ínclita religión de nuestra señora de la merced, redempción de cautivos christianos*, Barcelona, Pablo Campins Impresor, 1726.
- RODRÍGUEZ BERNAL, Francesc. "Autour de la lettre du sacristan Pere de Vic à la vicomtesse Guillaume de Cardona. Un essai de mise en contexte", a Martí AURELL (cur.), *Convaincre et persuader. Communication et propagande aux XII et XIII siècles* (Civilisation Médiévale, 18), Poitiers, 2007, pp. 303-324.
- "Entre le récit historique et le discours politique: le *Liber Feudorum Maior* d'Alfons II, roi d'Aragon", a Rossana CASTANO, Fortunata LATELLA i Tania SORRENTI (cur.), *Comunicazione e propaganda nei secoli XII e XIII. Atti del convegno internazionale (Messina, 24-26 maggio 2007)*, Viella, 2008, pp. 541-561.
- *Els vescomtes de Cardona al segle XII. Una història a través dels seus testaments*, Lleida, Universitat de Lleida, 2009.
- "Documents carolingis del castell i terme de Cardona (979-1000)", *Acta Mediaevalia*, 30, 2011, pp. 11-33.
- *Mil·lenari del castell de Fals*, Les Torres de Fals, Ajuntament de Fonollosa, 2014.
- "El castell de Fontanet (Torà de Riubregós, la Segarra) i

els seus primitius senyors”, *Urgellia*, 18, 2011-2014, pp. 401-424.

SÁNCHEZ CASABÓN, Ana Isabel. *Alfonso II, Rey de Aragón, Conde de Barcelona y Marqués de Provenza (1162-1196). Documentos*, Zaragoza, Institución Fernando el Católico, 1995.

SERRA I VILARO, Joan. *Història de Cardona* (3 vols.), Tarragona, Sugrañés ed., 1962-1968.

UDINA I MARTORELL, Frederic. *El Archivo Condal de Barcelona*, Barcelona, CSIC, 1951.

VALLS I TABERNER, Ferran. “La primera dinastia vescomtal de Cardona”, *Estudis Universitaris Catalans*, xvi, 1932, pp. 112-121.

VILLANUEVA, Jaime. *Viage literario a las iglesias de España* (22 vols.), Madrid-València, Real Academia de la Historia, 1803-1852.

DOCUMENTS

965, maig, 13

Venda. *El comte de Barcelona Borrell [II] ven a Aldemar un alou anomenat Moratell, situat al comtat d'Urgell, pel preu de 100 sous, en espècie.*

[A] Original, perdut.

B Còpia, de 1211, pel prevere Pere, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2351.

In nomine Dei eterni et salvatoris nostri Ihesu Christi. Ego Borrellus, comes, marchio, vinditor sum tibi Eldemare emtore. Per hanc scriptura vindicionis mee vendo tibi alaudem meum que vocant ipso Moratello, in comitatum Urgellensis, in apendicio de Valle Aria vel de rio Merdario. Et abet affrontaciones: de I part, ad Cercho vel ad ipsa zelada de Vidale, et pergit per ipsa fonte de ipso Moratello; et de alia, in rio Merdario; et de III, in ipso Puió Bexoso; et de IIII vero parte, in ipsa Porteda, et vadit per capud de ipsa insula de Arannone usque ad ipsa fonte de Aria. Quantum infra istas affrontaciones includunt sic vindo tibi ipsum meum alaudem, quod superius resonat, ab integrum, ita propter precium solidos c, in rem valentem, quod tu emtor mihi dedisti et ego, venditor, in presenti bonis hominibus recepi; et nichil que de ipso precio apud te, emptore, non remansit. Et est manifestum. Quem vero ipsum alaudem quod superius scriptum est, de meo iuro in tuo trado dominio et potestate, faciendi exinde quicquid voveritis eidem fieri firmata habeas potestatem ex presenti die tempore. Quod si ego venditor, Borrellus comes, aut ullus homo qui

contra hanc ista scriptura vindicionis ad inrumpendum venerit, non hoc valeat vindicare quod rumpet, sed componat ipsum alaudem superius scriptum in duplo, cum omni sua inmelioracionem. Et tunc inantea ista scriptura vindicionis firmis et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta scriptura ista vindicionis III idus madii, anno x^{mo} regnante Leutario rege.

Sig+num Borrellus comes marchio, qui ista scriptura rogavi scribere et testes firmare.

Sig+num Viusibaldus. Sig+num Compagus. Sig+num Richolfus.

Wusrimirus, presbiter, rogatus scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

Actum est hec translatum fideliter factum x kalendas novembris anno Domini MCCXI.

V., presbiter, qui hoc (ss) fecii.¹

R[amon], presbiter, qui hoc (ss) fecii.²

Petrus, presbiter, qui hoc in Tarrega fideliter translatavit, die et anno quo (ss) [supra]

2

968, novembre, 22

Donació. *Quíxol i els seus fills Oriol i Sigfred donen al vescomte Guadall quatre peces de terra i una de vinya que tenen al comtat d'Osona, a la vila de Vinyoles.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, abans a l'Archiu Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 1; actualment a l'Archiu Ducal de Medinaceli, fons de Cardona.
- B Còpia en paper, molt deteriorada, sense data, Archiu Ducal de Medinaceli, fons de Cardona.
- C Còpia simple, ex A, del segle XIX, per Vidal, Archiu Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 1r-v, núm. 1.
- a Editat a Antonio PAZ I MELIÀ, *Series de los más importantes...*, núm. cxc, p. 310, ex A i B.
- b Ramon ORDEIG I MATA, *Catalunya Carolíngia*, IV, doc. 1038, pp. 758-759, ex A i B.

1. Tota la línia, autògrafa.

2. Tota la línia, autògrafa.

Apud C

In nomine Domini. Ego Chixilo et filios meos Auriolo et Sigifredo, donatores sumus tibi ad ipso vicecomite nomine Godaldo, petias quatuor de terras et unam de vinea quas nobis advenit de genitore nostro. Et est in comitatu Ausonia, in villa Vigolas. Et affrontat ipsa prima pesia de terra: de oriente de me donatore vel meos heres et de meridie in terram Bexio, et de occiduo in terram de me donatore vel veos heres et de cirtio similiter. Et alia affronta: de oriente, de me donatore vel veos heres; et de meridie in terra Enego; et de occiduo in terra Bonfilio presbitero: et de circio in terra Enego. Ipsa tertia pesia de terra affronta: de oriente in terram Stefano; et de meridie in terram Enego; et de occiduo in strata; et de cirtio in terra Stefano. Quarta petia de terra afronta: de oriente in terram Bellarone et de meridie in terram Enego et de occiduo in terram Argemire et de cirtio in terra Enego. Et ipsa vinea afronta: de oriente in terra Bonefilio presbitero; et de meridie in terra de me donatore; et de occiduo in terram Feruco; et de cirtio in terram Aludia femina. Quod infra istas afrontaciones includunt donamus vobis ipsas nostras heretates ad omnem integritatem, cum esio sive regresio suo, sic donamus tibi. Quem vero predicta de meo iure in vestro trado dominio potestate, quod contra hac ista carta donationis venerit pro inrumpendum componat quantum in his resonat in duplo et <in>antea nostra donatio firmis permaneat omnique tempore.

Facta scriptura donationes decimo kalendas desembris anno decimoquinto regnante Leotario Rege.

Sig+num Chixilo. Sig+num Auriolo. Sig+num Sigifredo, qui ista carta donatione fecimus et testes firmare rogavit.

Sig+num Giomara. Sig+num Gontefredo. Sig+num Mergado.

Sig+num Scafredus, sacerdos, qui ista carta donatione scripsit et subscripsit die et anno quod supra.

3

972, abril, 24

Venda. *Iuvila i la seva muller Mindrio venen a la vescomtessa Ermetruit una casa amb terres i arbres fruiters situada al comtat d'Osona, a la vila de Seva, per 40 sous.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb moltes perforacions que afecten repetidament el text, 215 × 112 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 2.
- [B] Còpia molt parcial, potser del segle XII, perduda, abans a l'Arxiu Parroquial de Sant Miquel i Sant Vicenç de Cardona, Fons Sant Vicenç, ACC, plec de títols del Ducat de Cardona.
- C Còpia simple, ex A, de 1669, per J. B. Llop, que va consultar el document quan encara no estava tan degradat, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, plec 1, fol. 1v-2r, núm. 2.
- D Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 1v-2r, núm. 2.
- a Joan SERRA VILARÓ, *Historia...*, I, p. 43, ex B.
- b Andreu GALERA I PEDROSA, *Diplomatari...*, doc. 2, p. 55, ex a.

In n[omine Domi³]ni. Ego Iuvila et uxori mee Mindrio, venditores sumus tibi Ermetruite, vicecomitissa, emptrice. Per hanc scriptura venditionis mee vendimus tibi casa cum curte, et ortos, et terras cultas et incultas, et cum ipsis pomiferis, et cum ipsas trillas quas nobis <advenit de> Gofredus et parentorum nostrorum et comparatione ; quod est in comitatu Ausona, in terminio de Save. Et a[ffrontat] : de parte orientis, ipsa casa cum curte, et orto, et terras cultas vel incultis et pomiferis cum ipsas trilas, in terris de Eldecorode, femina vel suos heres; et de meridie, in terram de Adalindo; et de occiduo in strada vel in ipso rio quod discurrit; de circii, in strada. Quantum in istas quatuor afrontationes includunt sic vendimus tibi casa cum curte, et terras cultas vel incultas, et pomiferis, et cum ipsas trillas, ab integrum, cum exio et regresio e[arum], propter pretium solidos xxxx quod [tu em]ptrice dedisti et ego manibus meis recepit et exinde non remansit. Est manifestum. Quem vero [ipsa] omnia resuperius⁴ reso[nat] de nostro iur[e] in ves[tro] trado [dominio] et potestate ad faciendum [quod] volueris. Quod si ego venditores aut ullus homo [quod] contra [hanc] ista carta venditionis venerit p[ro] in rumpendum non hoc valeat vind[icare, sed c]omponat [i]sta omni[a in duplo] cum sua melioratione, et [hec v]enditionis firmis permaneat [omnique temp]ore.

F[acta carta venditione] VIII kalendas madii anno XVII re[gn] ante Leutario rege, filio Lu[dovici].

3. El text que es troba entre claudàtors ha estat reconstituït a partir de la còpia simple de l'arxiver Vidal (D). Som conscients que, en rigor, després de la desaparició de B, hauríem d'haver utilitzat el testimoni C en tractar-se del més proper a l'original. Nogensmenys, el mal estat de conservació de C el fa immanipulable, ja que hi ha un risc seriós de desintegració. Aquesta circumstància justifica, creiem, que utilitzem D per solucionar les llacunes de A.

4. Scilicet: *res superius*.

Sig+num Iuvila. [Sig+num Mindr]io, quod hanc v[en]ditionis feci[mus et] firmare rogavimus.

Sig+num Feriol. [Sig+num] Ricardo. [Sig+num Galindo].

[Sig+num Giscalfredus] sacerdos quod hanc venditionis scripsit die [et anno quod su]pra.

4

975, febrer, 22

Venda. *Elo i Auria venen al vescomte Guadall la vila de Canal, al terme de Cardona, pel preu de 6 sous, en espècie.*

- [A] Original, perdut. Abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 3.
- B Còpia notarial en paper, de finals del segle XVI o inici del XVII, autoritzada per Joan Busquets, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 2066.
- [C] Còpia perduda, abans a l'Arxiu Parroquial de Sant Miquel i Sant Vicenç de Cardona, Fons Sant Vicenç, Arxiu Capitular de Cardona, plec de títols del Ducat de Cardona, s. n., ex A.
- D Còpia simple, del segle XVIII (ca. 1783-1786), BCAAH, ms. 729, vol. iv, fol. 64, ex C.
- E Còpia simple, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 2r, núm. 3, ex A.
- a Editat a Ferran VALLS i TABERNER, *La primera dinastia...*, doc. 3, p. 116.
- b Edició parcial a Joan SERRA i VILARÓ, *Història*, I, p. 43, ex a.
- c Andreu GALERA i PEDROSA, *Diplomatari...*, doc. 3, pp. 55-56, ex D.

Apud B.

In Dei nomine. Elo <et> Auria venditores sumus tibi Wadaldo vicescomite emptor. Per hanc scriptura venditionis nostre vendimus tibi villa una nostra, propria que dicunt ad ipsa Kanale et advenente novis per genitorum nostrum. Et est ipsa villa, cum ipsas terras vel cum ipsos ortales, in kastrum Kardona vel in eius terminos. Et affrontat: de i parte <in> strada publica; et de alia parte in ipso torrente que iscurrit; de tertia parte in terra de comite Borrello; de quarta vero parte de me emptore vel de fratrem nostrum nomine Wisado episcopo. Quantum in istas affrontationes includunt sic vindimus tibi ipsa omnia ab integrum, cum [ex]io⁵ vel degresio⁶ suo in pretium soli[dos sex, in rem valentem]. Quod si nos venditores aut ullus homo aut ulla persona que contra hanc

5. Les parts absents per deteriorament del suport material han estat completades ex E.

6. Scilicet: *regresio*.

venditione venerit pro inrumpendum non hoc valeat vindicare sed componat aut componam tibi ista hec omnia in duplo cum omnem suam inmelioratione, et hanc venditio firma permaneat omnique tempore.

Facta venditione VIII kalendas martii, anno XX regnante Letario rege filium Lodovici.

Sig+num Elo. Sig+num Auria quod hanc venditione fecimus et firmare rogamus.

Sig+num Eldesindus. Sig+num Goddemare. Sig+num Giscafredus.

(SS) Moratone,⁷ sacer, scripsit.

5

977, octubre, 10

Donació. *Els vescomtes Guadall i Ermetruit donen al seu fill Ermemir el castell de Rupit, comprat amb anterioritat, amb totes les seves pertinences.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, amb diverses perforacions que afecten el text i una mutilació al costat dret, malgrat que un fragment del pergamí mutilat s'ha conservat en un fragment a part, 340 × 223 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 10.
- B Còpia simple de 1669 per J. B. Llop, que va copiar el document quan encara era llegible quasi íntegrament, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 10.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 4v-5v, núm. 10.

[In nomine Domini. Ego W⁸]adal[lus, vice]scomes, et u[xor mea Er]metuites, donatores s[umus tibi, filio nostro Ermemiro.] Certum quidem et manifestum est enim [nullo cogentis] imperio nec sua[dentis ingenio sed propria et ex]pontanea hoc quoque vobis elegit bona volupta[s ut ti]bi carta donati[o]nis fecissemus de ipso [castello que vocant de Ruppido, et de ipso] aulode quod ibi habemus sicuti et facimus, [quod n]obis advenit: ad me Wada[l]do], vices[comite, pro] mea comparatione, et ad me Ermetruite per meum decimum. Et est ipso castello cum ipso aulode in [comi-

7. Interpretem així la lectura que de l'original féu Joan Busquets a partir de la seva transcripció, on el notari llegeix, literalment, *Aa ora de orie*.

8. Text entre claudàtors reconstituït a partir de C.

tatum Auxona, in suo ipso ter]mino vel appendicio de ipso castro Ruppido. Et affrontat ipso castello, cum ipso aulode, id est: [ipso castello] Ruppido, et kasas, casalibus, cum exis et superpositis, curtis et [ortis], terras et vineas, pomiferis [vel inpomiferis, silvis et garricis], pratis, [pascuis, aq]uis currentibus vel residentibus, molino[s, mo]llinares cum suorum caput aquis et omnia eorum quod in illis [continent], montes, valles cultis vel incultis, petras mobiles vel immobiles, cavis, cavernis vel spelunciis, viaducti[bus vel reductibus, et omnia quant]um ibidem habemus [vel] posidemus, et per quacumque [v]oce vel augmentare potuerimus, exceptus ipsum alode quod habemus in Cheroso, vel in Save, vel in Tavartedo, vel in ipsum Avenco. Afrontat: de oriente, [ad ipso grado, cum ip]sas medalias, vel ad ipsos parceros, vel in serra Sancti Marti[ni; et] de meridie, in flumine de Zere; et de occiduo, in ipso grado de Save vel in Novelles, vel in suos montes; et de [circii, in ipsa rocha de Cabreira Vilia], vel in ipso boxo, vel in ip[s]o collo de Quatuor Chasas. Quantum infra [istas afron]tationes includunt sic donamus tibi adque concedimus ipsa omnia super scripta, totum [ab integrum, quantum ibidem habemus] vel habere debemus vel augmen[tare] potuerimus, exceptus ipsum [aulode quod habemus in C]heroso, vel in Save, vel in Tavertedo, vel ad ipso Aberico. Et est manifestum. Quem vero predict[o ipso castello, cum ipso aulode, sicut] superius resonat, de nostro iure [in tuo] tradimus dominio et potestate, ad faciendum quodcumque volueris, in Dei nomine, liberam habeas potestatem. Et insuper, post obitum nostrum, ere[ditate facias ipsos nostros aulo]des similiter cum fratribus tuis et sororibus tuis. Quod si nos donatores aut ullusque homo [qui contra] hanc ista carta donationis venerit ad inrumpendum, non hoc valeat vindicare, sed [componat ipso caste]llo cum ipso alode, sicut superius resonat, in duplo, cum omni suarum inmelioratione, et inantea ista [donatio firmis] et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta donatio sexto idus [octobris, anno vigesimo tertio regnante Leutarius]rex, filio Ludovici.

WADALDUS,⁹ vicecomes, qui ista [donatione] feci et firmare rogavi et signavi. Sig+num Eimetruites, qui anch vendit[i]one feci et simul firmare] rogavi.

9. En majúscules i autògrafa.

Sig+num Lupone. Sig+num Mirono. Sig+num Arnulfus, levita (ss). Sig+num Reimundus]. Sig+num Brugualdus. Sig+num Sallane. Sig+num Eldomares. Sig+num Reinardus. Sig+num Sancho. Sig+num Goltredus. Sig+num Stephanus. Sig+num Ato. BARONE.¹⁰ Sig+num Amalrigo. Sig+num Moratone.¹¹

Sig+num Ranimirus presbiter rogatus [scripsit et] sub (ss) [die et anno] quod supra.]

6

977, novembre, 30

Venda. *Riquer i la seva muller Ihilo venen a Mascaró i a la seva esposa Bonadona una peça de terra que tenen al lloc de Vallcorba, per 6 argenciades, en espècie.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular; una mica gastat a la part superior; inicial descendent, 197 × 93 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 179, núm. 1621.

In Dei nomine. Ego Rikario et uxori tua Ihile, vobis entoribus nostri, Maskarone et uxori tue Bonadona. Per hanc scriptura vindicionis nostri vindimus vobis i pecia de terra [...] Et advenit de parentorum. Est ipsa terra in fines de Valle Lorde, sed in locum quem dicitur Valli Corba. Et afronta: de i parte, in terra de Aderga vel suos filios; et de ii, in terra de Maskarone; et de iii, in terra de Dod et Remun. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa terra ab integrum propter precio argenciadas vi, in rem valentem. Et est manifestum. Et qui contra hanc ista karta vindicionis venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare, set componat, et ista karta firmis permaneat omnique tempore.

Facta ista karta vindicionis pridie kalendas decempber, anno xxiii regnante Leutario regis, filius Ludovico.

Sig+num Rikerus. Sig+num Ihilo, qui ista karta vindicionis fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Rihila. Sig+num Gintiles. Sig+num Galito.

FRAGIMIRUS¹² presbiter, petitus scripsit et (ss) die et anno quo supra.

10. En majúscules.

11. *Sig+num Moratone*, signatura que omet C.

12. En majúscules.

979, maig, 4

Venda. *Gotmar, Lanfred, Miró i Vivenda venen a la vescomtessa Ermetruit [d'Osona] i als seus fills el vescomte Ermemir, Llop i Miró una terra que tenen al lloc d'Ardèvol, al terme de Cardona, pel preu de 10 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat alguna taca d'humitat a la part superior que gairebé no afecta el text, 215 × 107 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1465.

a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc 1, pp. 17-18.

In nomine Domini. Ego Godemares, et Landefredus, et Miro, et Vivenda, vinditores sumus vobis Ermetruites, vicescommitissa,¹³ et filios suos, Ermemir vicescommes,¹⁴ et Lobo, et Miro, emtores. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis terra nostra, propria, culta et erema, qui nobis advenit de aprisione. Et est in termine de Cardona, ubi Ugerio Ardevalo, ipsa comma que vocant Azernosa. Qui infrontat¹⁵ ipsa comma, culta vel erema, de omnesque partes in stirpe de Fundus usque ad capud. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa terra, culta vel erema, totum ab integrum, cum exio vel regressio suo, propter precium solidos x, in rem valentem. Et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quem vero predicta ipsa terra de nostro iure in vestro tradimus dominio et potestate, ad omnia quecumque facere volueritis. Et si nos vinditores aut ullusque homo qui ista vindicio venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare, sed componat ipsa terra in duplo, cum omni sua inmelioracione, et inantea ista vindicio firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta vindicionis III nonis mai, anno xxv regnante Leutarius rex.

Sig+num Godemares. Sig+num Landefredus. Sig+num Miro. Sig+num Vivenda, qui ista vindicione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Fedancio. Sig+num Domnucio. Sig+num Recosindus.

Sig+num Ranimirus, presbiter, rogitus scripsi et sub (ss) die et anno quod supra.

13. Sic.

14. Sic.

15. Sic.

8

980, març, 14

Venda. *Les dues parcelles formades per Ermemir i la seva esposa Sesenada i Moscono i la seva muller venen a [la vescomtessa] Ermetruit [d'Osona] i als seus fills Ermemir, Llop i Miró una terra que tenen al castell de Cardona, al lloc d'Ardèvol, pel preu de 3 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb una petita perforació que afecta una firma, reconstruïble, 245 × 185 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 5.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, plec 1, fol. 4v, núm. 5.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 3r, núm. 5.
- a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 2, pp. 18-19, ex A.

In Dei nomine. Ego Ermemirus, et uxor sua Sesenada, et Moscono, et uxoris sua, simul, vinditores sumus vobis Ermetruites et filiis suis Ermomirus, Lupus et Miro, emptores. Per anc scriptura vinditionis vendimus vobis, in apenditio de castrum Cardona, in loco ubi dicitur Ardevol, in ibidem loco, vindimus vobis terram culta et erma, qui nobis advenit de aprisione vel per quacumque voce. Et afrontat ipsa terra: de una parte, in strata; de alia, in ipso Pugol; de tertia et de quarta, in nos comparatores. Quantum in istas afrontationes includunt, sic vindimus vobis ipsa terra, ab integrum, cum exio vel regresio suo, in propter pretium solidos III, in rem valentem. Et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Et qui hoc inquietare voluerit in duplo componere faciat, et inantea ista venditio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista venditio II idus marcii, anno XXVI regnante Leutario rege.

Sig+num Ermemirus. Sig+num Sesenanda. Sig+num Mirone. Sig+num Imul, qui ista venditio fecimus et firmare rogavimus.

Sig+[num Sa¹⁶]ncio. Sig+num Oliba. Sig+num Garsias.

Ermemirus, presbiter, requisitus scripsit et subsignavit, die et anno quod supra.

16. Text entre claudàtors reconstituït a partir de C.

980, març, 14

Venda. *Fruil-la ven a la vescomtessa Ermetruit [d'Osona] i als seus fills Ermemir, Llop i Miró una terra que té a l'apèndix del castell de Cardona, a Ardèvol, per 2 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, amb diverses perforacions. El document es troba, a més, partit transversalment per la meitat, 245 × 185 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 5.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, feta segurament quan el document era encara totalment llegible, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, plec 1, fols. 4r-v, núm. 5.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 2v-3r, núm. 5.
- a Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 3, pp. 19-20, ex A.

[In Dei Nomine¹⁷]. Ego Fruila venditor sum vobis Ermetruitice vicecomitissa, et [filiis suis] Ermemirus, et Lupus, et Miro, emptoris. Per han scriptura vendi[tionis vendo vobis], in apendicio de castrum Cardona, in loco ubi dicitur [Arde]val, in ibidem loco, vindo vobis terra culta, qui michi advenit [de aprisione] vel per quacumque voce. Et afrontat ipsa terra: de una parte, in strata; de alia, in terra de Arifonso vel suos heres; de tertia, in terra de Frango; [de quarta, in] terra de Arnulfo. Quantum in istas afrontationes includunt [sic ve]ndo vobis ipsa terra, tota ad integrum, cum exio vel regresio suo, [propter] pretium solidos II, in rem valentem, et nichil exinde non [remansit]. Est manifestum. Quod vero predicta te[rr]a, sicut superius resonat, de meo in vestro trado dominio et potestatem, a propium. Quod si [ego venditor] aut ullus homo qui contra anc ista [v]enditio venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set componat ipsa terra [in] duplo, cum sua immelioratione, et inantea ista venditio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista venditio II idus martii, anno XXVI regnante Leutario rege.

Sig+num Fruila, qui ista vendicio fecit et firmare rogo.¹⁸

Sig+num Sancio. Sig+num Sepila. Sig+num Gissalezo.

Ermemirus, presbiter, rogatus scripsit et subsignavit, die et anno quod supra.

17. Text reconstituït a partir de C.

18. Tota aquesta línia, *om. C.*

10

980, març, 30

Venda. *Altimer i la seva muller Elio venen a la vescomtessa Ermetruit [d'Osona] i als seus fills Ermemir i Llop una terra al lloc d'Ardevol pel preu de 5 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 164 × 111 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1464.

a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 4, p. 20.

In nomine Domini. Ego Altimerus et uxori tue Eilo, vinditores sumus vobis Ermetruites, vicescomitessa, et filiis suis Ermemirus, et Lupus, et Miro, emtores. Per ahnc¹⁹ scriptura vindicionis vindimus vobis, in apendicio de castrum Cardona, in locum ubi dicitur Ardevol, in ibidem loco, vindimus vobis pecia 1 de terra, culta et erma, qui nobis advenit per apreone²⁰ vel per quacumque voce. Et afrontat ipsa terra, culta vel erma: de una parte, in strata; de alia, in terra de nos emtores; de tercia, in Petra Fexa vel in termine de rio Nero; de m^{ta} in torente pluviale. Quantum in istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa terra, sicut superius ressonat, totum ab integrum, cum exio vel regresio suo, in propter precium solidos v, in rem valentem, et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quem vero predicta terra, sicut superius resonat, de nostro iuramos²¹ in vestro tradimus <dominium> et potestatem. Quod si nos vinditores aut ullus omo qui contra ista vindicio venerit pro inrumpendum non ohc²² valeat vindicare, set componat vobis in duplo, et inantea ista vindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista vindicio m kalendas aprilis anno xxvi regnante Leutario rege, filio Leudevici.

Sig+num Altimirus. Sig+num Eilo, qui ista vindicio fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Wadamiro. Sig+num Galindo. Sig+num Alorico.

Ermemirus presbiter, rogitus scripsit sub (ss), die et anno quod supra.²³

19. Sic.

20. Scilicet: *aprisione*.

21. Scilicet: *iure*.

22. Sic.

23. Segueix a aquesta línia, en diferent tinta i lletra del segle xvii, el que sembla una operació pel càlcul de la data del document: 952 + 23 = 975. El lector notarà que l'autor de l'operació va veure xxiii on nosaltres llegim clarament xxvi.

11

981, maig, 18

Venda. *Guifreda, Argemir i la seva muller Arleva venen a la vescomtessa Ermetruit [d'Osona], al vescomte Ermemir [d'Osona, fill d'Ermetruit] i a Llop [germà d'Ermemir] unes terres que tenen a Bergús, al terme de Cardona.*

- [A] Original, perdut, abans a l'Arxivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 7.
 B Còpia simple, de 1669, per J. B. Llop, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 7.
 C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 3v-4r, núm. 7.
 [D] Còpia parcial, perduda, ex A, abans a l'Arxiu Parroquial de Sant Miquel i Sant Vicenç de Cardona, Fons Sant Vicenç, ACC, plec de títols del Ducat de Cardona.
 a Joan SERRA I VILARÓ, *Història...*, p. 44, ex D.
 b Andreu GALERA I PEDROSA, *Diplomatari...*, doc. 6, ex a.
 c FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 5, p. 21, ex C.

Apud C²⁴

In nomine Domini. Ego Guifreda, nera de Argemiro, et uxor mea Arleva, venditores sumus vobis Ermetruites vicescomitisse, et Ermemiro vicescomes, et Lobo, emptores. Per hanc scriptura venditionis nostre vendimus vobis sortes nostra de terra, nostras, proprias, qui nobis advenit de parentorum.²⁵ Et est in fines Cardona, ubi vocant Bergusi, ad Sancto Ioanne, in ipsa villa. Qui infrontant ipsas sortes: de una parte, in terra de Donado; et de alia, in ipso singulo super ista villa; et at²⁶ tertia, in ipsa via antiqua quod pergit ubique; et de quarta in terra de Egoardo. Infra istas afrontaciones sic vendimus vobis, in ipsa villa, ipsas nostras hereditates, cultum vel incultum, cum ipsas petras, totum ab integrum, et exio vel regressio earum, propter pretium solidos.²⁷ Et est manifestum. Et de nostro iure in vestro tradimus dominio et potestate. Quod si nos venditores aut ullusque homo inquietare voluerit in dublo²⁸ vobis componere faciat, et ista venditio firmis permaneat.

Facta ista venditio decimo quinto kalendas iunii, anno vigesimo septimo regnante Leutarius rex.

24. Oferim la versió de C per les raons citades més amunt.
 25. Segueix *nostrum*, ratllat.
 26. Sic.
 27. Segueix un espai en blanc amb punts suspensius.
 28. Sic.

Sig+num Guifreda. Sig+num Argemiro. Sig+num Arleva, qui ista venditione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Adala. Sig+num Godemare. Sig+num Ermemirus.

Ramirus, presbiter. rogatus scripsit, subsignavi, die et anno quod supra.

12

981, novembre, 27

Venda. *Goldemar, Gontari i la seva muller Peberuça venen a la vescomtessa [d'Osona] Ermetruit i a[ls seus fills] Ermemir i Llop unes terres situades a Cardona, al lloc anomenat Palau, per 21 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, puix que presenta diverses perforacions i una trencadissa transversal al mig, 230 × 185 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 8.
- B Còpia simple, de 1669, per J. B. Llop, realitzada quan el pergamí estava en millor estat, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 8.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 4r, núm. 8.
- a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Documentos carolingis...", doc. 6, p. 22, ex A.

In nomine Domini. Ego Golde[ma²⁹]res, et Gontarius, et [u]xor mea Peberucia, v[enditores] sumus [vobis] Ermetruite vicecomitissa, et Ermemiro, et Lobone, emptores. Per [hanc] scriptura venditionis [nostre] vindimus vo[bis terras nostras], proprias, qui nobis advenit de comparatione. Et sunt ipsas terras in termino de [castro] Cardona, [in] loco ubi vocant [Palatios]. Et afrontat ipsa mea terra de me Goldemare: de tres partes, in terra de vos em[ptores]; et de III, in torrente. Et ip[sa terra de me Go]ntario afrontat: de una parte, in strata; et de alia, in terra de Sendredo vel suos heres; et de cirtio, in terra de Cixelo vel suos heres; et de quarta, in terra de Adala. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsas terras [cul]tas, totum ab integrum, cum suarum exio vel regresios, propter precium solidos XXI, in rem valentem. Et est manifestum. Et de [nostro i]ure in vestro tradimus dominio et potestate. Et qui hoc vobis inquietare voluerit in duplo vobis componere faciat, et [ista] venditio firmis permaneat omnique tempore.

29. El text entre claudàtors ha estat completat amb C.

Facta ista vinditio v kalendas decembris, anno xxviii regnante Leutarius rex.

Sig+num Godemares. Sig+num Gontarius. Sig+num Peberucia simul in unum ista vendicio fecimus et firm[are roga]vimus.

Sig+num Recosindus. Sig+num Lobatone. Sig+num Maniulfus.

Ramirus, presbiter, rogatus scripsit [(ss)], die et anno quod supra.

13

981, novembre, 29

Venda. *Emeriga, muller, ven a la vescomtessa Ermetruit [d'Osona] un alou que té a Cardona, al lloc anomenat Bergús i Coma, per 7 sous i 4 argenços, en espècie.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent atès que presenta diverses perforacions que afecten el text, 206 × 101 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 9.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, que va llegir el text quan el seu estat de conservació era millor, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 9.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 4r-v, núm. 9.
- a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 7, pp. 22-23, ex A.

Ego Ermeriga, femina, venditor sum tibi Ermetruite, vicecomitissa, emptrice. Per hanc scriptura vinditionis mea vendo tibi aulodem meum proprium, qui mihi advenit de genitore meo. Et est ipso aulo³⁰ de terras, et vineas, et casas et ortio, et cultum et heremu[s³¹]. Et est in fines Cardona vel suis [aiasensiis, in loco] ubi vocant Begurti et in Comma, [et in Segalarios]; et ipsa sorte in ipsa casa in castro Cardona et ipsa cas[a...] in ips[...]. Et afrontat ipsa hec omnia: [de una] parte, in ipsa serra de Planecias; et de alia, in ipsos Lociares; et de III, in ipsa serra de Valle Lagostera; et de IIII, in ipsa [Curte] Morischa. Et ipsa casa et ipso ortio: in castro de Cardona cum suis afrontationibus. [In]fra istas afrontationibus [sic] vendo tibi ipsas meas hereditates in terris et in vineis, et in ipso campo, in Segalarios, ipsa medietate ; et in [ip]sa alia medietate ipsa mea hereditate; et in ipsa [aliut sic]ut superius resonat, totum ab integrum, [cul]tum vel heremum, cum suorum

30. Scilicet: *aulodio*.

31. El text que falta s'ha reconstituït a partir de C.

exios vel regresios, [prop]ter pretium solidos VII et ar[genteos] III, in rem valentem. Et est manifestum. [Quod] de meo iure in tuo trado dominio et potestate, ad omnia quecumque face[re] volueris. Quod si ego venditrix aut ullas[que] homo qui hoc tibi inquietare voluerit, in duplo tibi componere faciat et [ista] venditio firmis permaneat omnique tempore.

Facta ista venditio III kalendas decembris, anno XXVIII regnan[te Leuta]rius rex.

Sig+num Ermeriga, femina, qui ista venditione feci et firmare rogavi.

Sig+num Tr[asovad]us. Sig+num Ermemirus. Sig+num Godemares.

Sig+num Ranimirus, presbiter, rogatus scripsit et sub (ss), die et anno quod supra.

14

981, desembre, 18

Venda. *Godemares ven a la vescomtessa [d'Osona] Ermetruit, a Ermemir [vescomte d'Osona] i a Llop la vila i els horts que tenen a Cardona, al lloc anomenat Coma, pel preu de 20 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, mutilat i perforat per diversos indrets, 236 × 88 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 4.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, realitzada quan el document era encara quasi totalment llegible, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, plec 1, fol. 3r-v, núm. 4.
- C Còpia, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 2r-v, núm. 4.
- a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 8, pp. 23-24, ex A.

[In nomine³²] Domini. Ego Godemares vobis [emptoribus meis Ermetruit vicescomitissa, et Ermemiro vicescomite, et Lobo] emptores. Per hanc [scrip]tura vindicionis mee vend[o vobis ipsa villa, cum] ipsos pala[cios, et ipsos ortales, que s]unt in c[astro Cardona, ubi] vocant in Comma, et ipsa terra ipsa Comma Profunda, qui est [super Sancto] Saturnino, culta [et herema, qui michi] advenit de compa[racione. Et af]rontat ipsa villa, cum ipsos

32. Text entre claudàtors reconstituït a partir de C.

Palacios et ipsos ortales: de una parte, [in terra d]e vos, emptores; et de [alia, in clauso] de Cluio, subtus ipsa fonte; [et de tertio, in] terra de Ermeng[ar]d[o]; et de III, in terra de L[anov]ardo, homo [de Visado], episcopo. Et ipsa [te]rra ipsa Comma [pro] funda [super] Sancto Satur[ni]no, afron[tat: de prima parte], in terra de me venditore; et de alia, in [terr]a de Bonu [cio, et de] ipso Terradello qui super ipsa terra [est de Gode]mare, filio de Morena; et [de tertia, in terra] de me venditore, qui est sub ipso ser[radell]o; et [de quarta, pro ipso] serradello qui ascendit usque [dum videat ipsa] chasa de Pedueso. Qu[antum infra i]stas afron-taciones includunt sic vendo vobis ipsa villa, [cum ipsos pal]acios, et ipsos orta[les], et ipsa [comma profun]da, et [rem], totum ab [integrum, cum e]xio vel regresio, in precium solidos xx, in rem valentem. Et ex[in]de non remansi[t. Est] mani[festum]. Et de meo iur]e in vestro trado dominio [et potestat]e, et de omnia quicum-que facere volueritis. Et quis inquietare voluerit in duplo vobis compo[nere] faciat, et cum omnem] suarum inmelioracionem, et in[an]tea ista vendic[i]o firmis permaneat omnique tempore.

Facta ista venditio xv kalendas ianuarii, [anno vigesimo sexto regnan]te Leutarius rex.

Sig+[num] Godemares, qui ista venditione feci et firmare rogamus.

Sig+num Durandus. [Sig+num Recosindus]. Sig+num [Ramio].

Ranimirus, presbiter, rog[a]tus scrip[sit et subsig+navi], die et anno [quod supra.]

15

982, [setembre, 25]

Carta de poblament. *Carta de poblament atorgada pel comte Borrell de Barcelona als habitants de Montedon [Castellat].*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat algunes petites perforacions que poden ser reconstruïdes sense gaires dificultats, amb inicial dibuixada descendent que sobresurt per la part superior de la caixa del text, 360 × 370 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, doc. 1421.

In nomine Sancte, hac perpetue et inmanentis Trinitate. Omnibus nichil abetur a cconstitucione³³ incognita set omnibus

33. Segueix un espai raspat.

ominibus sit cognita et pate facta qualiter ego, Borrellus, gracia Dei comes et marchio, Suniarii comes, bone memorie, filius necne et Richelle comitissa, cui Deus sit memorie, atque mulier mea Leudegards comitissa, superna tribuente clemencia aliquam tulum providens pro amore diviniter celestis patrie et pro timore orribilis Iehenna penarum, considero pondus peccatorum meorum et pertimescho diem venturi iudicii quod Deo propicio adquisiturus sim, et ut ante tribunal Christi veniam ad ipsis cimerear de peccatis meis adiuvante Deo, in corde meo consideraba, pro amore Dei et congregacio populo cristianorum, in onore Dei omnipotentis et Sanctorum omnium, ut per largire fescissemus omnem sensum atque servicium et auferre omnem iugum censualem ad [om]nes homines habitantibus infra termines kastrum Montedono, que nuncupant Taliado, pro omnes voces unde mihi successit iamdicto castro, sicuti et facio, quem oportet esse liberum. Ideo volo et iubeo ut sit liberum iamdicto kastro, cum omnes eius fines vel termines, sicut iussit domnus Karulus rex, seu eius filius Ludovicus, esse civitate Barchinona libera per illorum iussione necne et preceptum seu et per donacione quos de eis acceperunt comites seu abitantibus iamdicta civitate et vel ita comine morat in precepciones Sancti Patris. Donacionem regie potestatis que in quibuscumque personis conferuntur sive conlate sunt meorum iure persistat meorum nomine eas potestas intulerit regis, ea videlicet racione, ut ita huiusmodi regali munificencia conlacio atributa in nomine eius qui hoc promeruerit transfusa permaneat, ut quicquit de hoc facere vel iudicare voluerit sue sit potestati. Ideo iubeo ut sit liberum iamdicto castro cum omnes eius fines et termines sicut subtus commemorat et roboratum est, ita ut nullus comes, vicarius, villicus, prepositus, auctor vel procurator, nec nulla persona maior minorque ibidem a usus sit petere vel requirere nec auferere ullum servicium sensualem³⁴ ut nullod³⁵ modo exceptus ipsa decima ut offerat Deo, et cui ego iuffero aut successores mei; et pergant pariter in exercito contra partes Spanie in servicio de me iamdicto comite vel sucesores mei; et si de eos fuerit horta contemptio aut querimonias de eis exierint, nullus eos a usus sit distringere nisi ante me aut successores mei u\l/ omnia emendent iuta legis ordine et precepcione ne ne Sancti Patris, et sicut lex gotorum continet. Est prefato kastro in comitatum Minorisa, in

34. Scilicet: *censualem*.

35. Sic.

ayacencias de ipsa marcha, quorum termine incipiunt: ab oriente, ad ipso bancello, et sic vadit per ipso torrente et pervenit \a ipsa/ area qui fuit cuisdam Gisardani; et deinde vadit per ipsa helzina qui fuit de Eldrudo, et sic descendit per ipso torrente qui fuit de filio condam et pervenit ad villa que nuncupant de Porchos; et de meridie nempe ascendit per ipsa serra que vocant Sentilies et vadit a collo que fuit de Atulfo et sic vadit ad ipsa antiqua de torrente Bono et sic ascendit usque ad ipso collo de Corregone et sic vadit per ipsa esponda et sic descendit ad ipsa villa que vocant Lobosa et sic vadit ad ipso arcio; et de occiduo vero latus, incipit ad ipsa toscela et ascendit ad ipsa turre qui fuit de Nantovigio et sic vadit per ipso torrente de Matadeporros et sic vadit usque ad Petrafica et pervenit ad ipso collo que vocant Sorba; a parte vero circi decendit per sum[it]atem de ipsa serra et sic vadit per ipso collo qui fuit de Marvano et venit ad villa qui fuit de Marvano et venit ad villa qui fuit de Agela et sic descendit ad ipsa a<r>-cha ubi est ipsa cruce que iussit facere iamdicto Suniario comite bone memorie, et pervenit ad ipsa villa que vocant Mulnenti et sic pervenit ad ipso petrone qui est ad ipso termino de Salave et sic decendit ad Fonte Frede et ascendit per sumitate de Puio Groso et vadit a villa qui fuit de Dacho et pervenit ad ip³⁶ altare et sic finit in iamdicto Bacello sive in ipso collo de ipsa Figera. Prefati quoque termini iamdicto kastro cum omnibus adiacenciis suis et cum omnibus domo qui ibidem constructi sunt vel construende esse possunt omnia volo et iubeo et trado in potestate habitantibus infra iamdictos termines qui ibidem abitant ad abitaturi sunt ad ibidem venturi ad abituri sunt hac liberum teneant in illorum potestate quietu ordine quisque deos quantum acquisitum ibidem abet adquisiturus esse possint ad possent ad quos iuxte ibidem habere valeant aut posseant exceptum ipsum meum alode que ibidem habeo aut iuste adquisiturus erus ero secundum iussionem et preceptum quod superius resonat. Ut nullum de iamdictas personas nullum sensum atque servicium vel tributum ad iamdictas abitantes vel abitatores vel successores eorum requirere nec auferre pressumat set unusquisque liber sit in sua potestate et si seniores elegerint abeant potestatem ex se te voluerunt comendere ad omnes de meos comitatos de alios comitatos nec \ad/ alio comite.

Quod si ego iamdictus Borrello comes ad ullus ex success[or] es mei aut qualibet persona maior minorique aliquid agere aut

36. Scilicet: *ipso*.

sensum acquirere aut tributum aufferere aut ullam inlicita ibidem r[ep]ere presuncerit non \hoc/ valeat vindicare set per omnia remaneat et insuper componat in vinculo ad iamdictos abitatores vel abitores autri libras quinque et insuper peccatum animee mee anime illius sit obligatum et in potestate per satis abitatores vel abitores hoc integ<r>er et sanum intactum persistat iamdictum castrum cum omnes eius fines et termines cum omnes inmelioraciones et inantea ista scriptura pacta vel placita firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta autem hec paginola, pacta vel placita, sub incarnatione Domini anno DCCCCLXXXII indiccione × era millesima, XXVII kalendas octubras,³⁷ anno XXVIII regnante Lotarius rege, Ludovici quidem prolis.

Sig+num Borrellus comes. Sig+num Legars comitissa, qui ista scriptura largicione seu pacta vel placita pariter fecimus et firmare rogavimus.

Seniofredus (ss) Sig+num Amalrigo. Sig+num Wisado.

Sendredus iudice, qui hec scripsit (ss)

16

982, desembre, 29

Venda. *Alfons, la seva muller Sarovilda i Aio venen a la vescomtessa Ermetruit [d'Osona] i als seus fills Ermemir, Mir i Llop una peça de terra que tenen a Ardèvol, al terme de Cardona, pel preu de 12 argenços.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 180 × 105 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1466.

a Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 9, pp. 24-25.

In nomine Domini. Ego Adevonso, et uxori mea Sarovilde, et Aio, femina, vinditores sumus vobis Ermetruite vicescomitissa, et Ermemiro et Lobone, emtores. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis terra nostra, propria, qui nobis advenit de apri-sione; ad me Aio de viro meo. Et est ipsa terra in fines Cardona, ubi vocant Ardevale, in caput de ipsa Azernosa. Et afrontat ipsa terra erema: de I parte, in terra de Usila; et de alia, in terra de

37. Sic.

Fidela et Fadriberto qui est condam; et de III parte, in terra de Undela et suos eres, qui sunt condam; et de IIII, in ipsa comela qui scurrit.³⁸ Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa terra erma, ab integrum, cum exio et regresio suo, propter precium argencios XII. Et est manifestum. Et qui oc³⁹ vobis inquietare voluerit in duplum vobis componere faciat, et ista vindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta carta vindicione IIII kalendas ienuarii, anno XXVIII regnante Leotarius rex.

Sig+num Adevonso. Sig+num Sarovilde. Sig+num Aio, qui ista vindicione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Trasoario. Sig+num Sancio.⁴⁰ Sig+num Ermomiro.

Durandus, clericus, rogitus scripsit et (ss), die et anno quod supra.

17

984, novembre, 5

Donació. *El comte Borrell dóna a Ermemir, vescomte [d'Osona], a qui anomena "fidele meo", unes peces de terra situades al castell de Cardona, al peu del castell, i que afronten amb terres del comprador i amb una altra terra del fill del comte.*

[A] Original, perdut. Abans a l'Arxivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 12.

B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 12.

C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 8v-9r, núm. 12.

a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 10, p. 25, ex C.

Apud C.⁴¹

In⁴² nomine Domini. Ego Borrellus, gratia Dei comes et marchio, donator sum tibi, fideli meo Ermemiro, vicescomite. Per hanc scriptura donationis dono tibi petias duas de terra qui mihi advenit pro beneficio vel quaecumque voce. Et est in castro Cardona, subtus ipso castello. Et affrontat ipsa una petia de

38. Scilicet: *discurrit*.

39. Scilicet: *hoc*.

40. Scilicet: *Sancio*.

41. Vegeu la nostra introducció.

42. Segueix *Dei*, ratllat.

terra: de una parte, in terras de filio meo; et de alias tres partes, in vias. Et ipsa alia petia affrontat: de duas partes, in terra de te Ermemiro vicescomite; et de tertia, in torrente; et de quarta, in via vel in ipso rio. Infra istas afrontaciones sic dono tibi ipsas duas petias de terra, cum ipsum caput rego, ab integrum, cum exios vel regresios earum, et de meo iure in tuo trado dominio et potestate, ad omnia quacumque facere volueris. Quod si ego donator, aut ullusque omo,⁴³ qui ista donatio venerit ad inrum-pendum non hoc valeat vindicare, sed componat ipsas terras in duplo, cum omnia sua inmelioratione, et inantea ista donatio firmi permaneat omnique tempore.

Facta ista donatio nona novembris, anno trigessimio primo regnante Leutarius rex.

Sig+num Borrellus, gratia Dei comes et marchio, qui ista donatione fecit firmare rogavi.

Sig+num Lupus. Sig+num Ratefredus. Sig+num Miro

Sig+num, Ranimirus presbiter, rogitus scripsit et subsig(ss) navi, die et anno quod supra.

18

986, abril, 23

Carta de poblament. *Traducció castellana de la carta de poblament de Cardona.*

A Traducció, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 5v-8v, núm. 11.

Regnante para siempre nuestro Dios y Señor Jesucristo en la sexta edad del mundo, en el sexto miliar del siglo, en la era veinte y quatro annio de la trabea de la encarnación de nuestro Señor Jesucristo nuevecientos ochenta y seis de la resurrección de nuestro Señor; celebradora a dos del mes de abril⁴⁴ de la luna veinte, nuestro Dios, donándonos su auxilio y el Espiritu Santo, con su amor y gracia confortándonos, estando debaxo de la obediencia del grade imperio de Luis y su hijo Leuterio, reyes, año primero de su regnado y con aplauso de la Iglesia de Dios, yo,

43. Sic.

44. Sic, malgrat que a l'original llatí hi diu clarament *II nonas aprilis*.

Borrell, por la gracia de Dios conde y marqués, hago precepto y sinceridad⁴⁵ y también liberación franquesa en el castillo nombrado Cardona y a sus adjacentes, y a todos los habitantes, y a los successors, progenies y posteridades de aquellos, de todos los bienes y facultades de ellos <que> de qualquier modo pertenezca al uso de los hombres y co[...] aquellos como hasta hoy o en tiempos pasados, quieta y sucessivamente han tenido y possehido, tengan y possehan para siempre, felismente, sin duda alguna ni molestia de ninguna persona. Porque cuando edificó mi aguelo Wifredo conde y marqués, de buena memoria, este castillo de Cardona con sus términos hizo y prometió debajo de su palabra y con privilegio, que firmó, que todas las gentes habitadoras que quisiesen venir a estar y habitar y en dicho castillo y adjacentes vivir, quieta y passificamente dichos bienes tuviessen y perpetuamente posseiessen. Y si acaso alguno dijado⁴⁶ de la mano de Dios o hombre maligno inchado de sobervia, inquieto, alguna cosa los quitasse o robasse de sus facultades y bienes, aquel que huviese perdido pueda recuperar de aquel que lo prendio y quietó⁴⁷ al doble; y si perdiere un asno aquel que lo perdio pueda tomar dos mejores; y de otro modo, en todas las cosas mandó que se observase y guardasse de la propria manera, recuperando al doble, como está dicho. Y si acaso, aunque sea uno de los propios habitantes, recibiese algun bufeton de mano de algun maligno hombre, pudiesse el tal que le recibió da<r>le dos más fuertes sin duda ni recello, ni temiesse que se le hiciese cargo ni calumnia en ningún juicio. De la propria manera mandó que se tubiesse y mandasse en las otras plagas o cuchilladas, que se pudiesse el tal que las rercibió dar el doble; y de esta suerte perdonó a todos los habitantes deste lugar de sobre nombrado la quarta parte de aquel tolaneo para que entre ellos dividiessen de manera lo hacen al dia de oy; y que no hiziesen sin ningu censo ni aubiesen ni diessen sino lo devido a la Santa Iglesia de Dios lo que es verdadera primicia y verdadera decima, y fiel ofrecimiento y santo sacrificio. Y si algún criado o criada hubiesen huido entre ellos o algún hombre con mujer agena o esposa o [...] segas o algún falsificador o cuminoso, estubiese seguro en los demas habitantes, sin duda ni recelo, porque de otros modos las culpas en todas

45. Sic. en comptes de *securitatem*.

46. Sic.

47. Sic.

mandó ley y justicia nuestra entre ellos guarden como assí lo havia [...] encomendado a los jueces debajo cuia potestad lo havia dexado [...] de [...] mi hermano M[ir]on conde [...] con estilo lo confirmó de la manera [...] y confirmada [...] ja arriba [...] lo salvador ansi sea. Y yo Borrell, conde y marqués, y mis hijos Raimundo y Armangol, juntamente en uno condes, con todo el regimen de nuestros padres o de todos los fieles nuestros, todos conformes y de un parecer desta suerte en mejor; estatuimos y confirmamos y desta suerte mandamos, se guarde de aquí adelante en tiempos venideros que todo hombre que quiera vivir o desea habitar en este lugar designado o en sus terminos, el qual huvo o principió y ahora tiene y tener debe [...] como los habitadores del haian pedido adquirir en todos los lugares o a cristianos o paganos o en el término, aunque inculto y en ciertos lugares, en dominio y quierta paz tengan y posean como ya arriba se ha dicho y diximos, sin alguna inquietud, funecion o pecho o reddi-tio y sin duda alguna de ningún hombre de grado y de nuestra sciencia y seguramente para siempre. Mandamos y ordinamos y también en mejor statuhimos, esto es: si algún hombre dejado de la mano de Dios y maligno y inflamado de soberbia y escandaloso, algún hombre el qual aqui quiera venir o vivir en este lugar, después que haia tenido felix entrada partiendose para volver o venir, alguno dejado de la mano de Dios le saliese al encuentro sin culpa suia y le guitase de lo que traxese, aquel que perdiere siete veces pueda tomar de los bienes de aquel que se lo quitó y todos los habitadores deste lugar le aiuden; y si un asno perdiere, siete asnos mejores haga de tomar y desto no se le pueda hazer <c>alumnia alguna en ningún juicio; de la propia manera y de otros modos en los bofetones, plagas, cuchilladas o otras injurias y en todas las otras cosas tan solamente siete veces mandamos se [...] o se defienda y por ello después en ningún juicio se le pueda hacer cargo ni calunnia alguna, porque así los perdonamos a todos los habitadores deste lugar. Y a todos aquellos que [...] y vinieren aquella quarta parte de aquel derecho dicho toloneo de la manera <que> fue de principio y hasta oy al presente está puesto, y desta suerte [...] siempre haga aceptando en puro los dineros, censos y decimas [...] los quales mandamos dar a la casa de San Vicente, del modo lo hicieron nuestros parientes como también semanalmene dichas sumadas de sal y la leña necessaria; y vosotros ningún dinero o retribución, función o censo a ninguno hagais, sino a la Iglesia santa que es verdadera primicia, ver-

dadera decima y verdadero sacrificio y amorosa ofrenda a Dios y a su Iglesia; y que hagais las obras al castillo, esto es, al de tres muros,⁴⁸ y sobrepuestos, y valles hasta llegar al profundo en la propia semana, un dia, para libraros y defenderos, tanto de los paganos quanto de los malos christianos. Y hos fuere mayor necesidad, todos vosotros mandareis sobre vuestra conciencia del modo vereis, de la manera mas hos convenga, y hos defendais de vuestros enemigos. Y si vosotros, por vuestro amor, hicieredes algun servicio a vuestro señor o amigo vuestro y le visitareis con alguna cosa de vuestros bienes o le hospedareis o recibieredes en vuestras casas como ha sido siempre buena costumbre de largo tiempo atras hecha por los buenos hombres y es y será siempre de aquí en adelante, o algun servicio por vuestro amor hicieredes, o en sus necesidades les cuidaredes en algo, eso ninguno no lo compute por ningún censo ni mal exemplo ni ningun mal vicio. [...] algún hombre maligno, o señor inico o animo danyado que este pretense quisiere computar a mal censo por algunos malos medios o tenimientos quis*>*ere aumentar para que fuese en axemplar, en ninguna manera pueda hacer esto, antes bien, en sus ojos mire en esta scriptura y con sus orejas oiga y corazón suio entienda y [...] se aparte para que no esté ageno de [...] y si a tan gran señor no tuviera respeto y en su malicia quisiere [...] y no quisiere evacuar su intento, sea apartado [...] y por pena temporal [...] en [...] entre vosotros estos malhechores según ley seran juzgados, porque no es bien que los malos habite con los buenos. Y esteis en la gracia y amor con Dios en ley recta y derecha justicia en cuanto es ocurrencia según el canon y leyes de los godos Y esso te [...] tiempo [...] mercado perfecto y una moneda y limp[...] sin falsedad alguna y como tal haia sido la primera tal [...] que siempre tenga una misma firmesa. Y de los mismos criminosos hombres lo que diximos arriba, después de hecha la ley los quales de aqui se fueren no permitimos aquellos otra vez estar entre vosotros en la Iglesia ni en vuestro consejo ni en ninguno aiuntamiento, sino que primero haian venido a verdadero conocimiento y confessión y haian tenido verdadera penitencia. Y doy vos en patrón o capitán a Ermemiro vizconde y a su successor para que en qualquier ocasión vos llamare y juntare le sigais a donde él quisiese en toda las cosas. Y el proprio dia de jueves siempre sea de vosotros de aquella sal, en todo ti-

48. Sic, per ...*id est, turre, muros...*

empo como lo fue des del principio. Y si por algún tiempo algún hombre mal intencionado contra vosotros acerca lo dicho se levantara para contradecirlo, o batallando contra vosotros, todos vosotros levantandos contra él para matarle y batallando⁴⁹ en quanto a vosotros fuere y pudieredes con él a vida⁵⁰ de Dios. Más adelante, si alguno de vosotros de ninguna manera lo hiciere o quisiere volver atrás sea apartado de vosotros, todos los habitadores de vuestro consejo, y en vuestras yglesias, hasta la entrada de la santa Iglesia de Dios, mandamos ser descomulgado; y perderá toda su hacienda quanta tubiere allí. Y si alguno de vosotros quisiere entre vosotros hacer mayor, sea como el más mínimo y joven, porque a vuestro patrón y capitán y a todos los ministros suios, en todas las cosas mandamos los guarde. Y observar con mucho acato, de la manera <que> conviene, en todos mis enemigos, en quanto pudieredes; primeramente os levantareis para resistirles, pelear y batallar contra ellos. Empero, si alguna potestad o imperio de rey o de príncipe o hombre codicioso inducido a malicia, en ninguna ocasión o en largo tiempo venidera después de nosotros, el qual esté privilegiado, o desto presamiere o tentare aconsellar o romper esto, encomendamos y por la inmensa trinidad le decimos y fortalecemos para que, qualquiere que fuere quien el privilegiado a la propria terra o provincia fuere señor o artifice fuere ere[...]ces fuere y zelo de Dios tubiere y deseare gozar [...] al instante salga a la demanda y esta nuestra canonica sentencia de la manera nosotros la confirmamos o firmamos para que siempre de se este decreto. Y quien esto hiciere resplandesca delante de Dios en todas las cosas de la manera <que> en la sagradas leyes se contiene, en donde se dize: “resplandescan los justos como el sol, en el rey, en del padre dellos. Y y quien procurare romperle, que sea algun indigno transgresor, sepa que una y universal Iglesia perpetuamente manda estar a las leyes y nosotros, confederados en uno, haciendo un cuerpo, pronunciamos y estatuimos canonica sentencia, predicación apostólica en la palabra divina evangélica, sepa que esta herido e innodado y conosca eser privado de la bienaventuranza eterna. Hecha commemoración o precepto o confirmación e indigula⁵¹ agnition la qual ninguno ose interpretar o romper, con menosprecio procure turbar

49. Segueix, duplicada, la frase *contra vosotros, todos vosotros levantandos contra el para matarle y batallando*.

50. Scilicet: *con la ajuda de Dios*.

51. Sic.

desde ahora y por tiempo venidero lo que principalmente mandamos del modo está escrito y constituido en tiempo de ese mes de abril, a nueve de las kalendas de mayo, luna XVIII, PCTVII, aculus giri solar despues que han entrado se hacen xv y antes que salgan al cabo tenemos A XIII.

En este año murio Lauterio rey, el qual reinó xxx y meses × después de su muerte, año 1 entrando y regnando su hijo Luis rey.

Sen+yal de Borrell, por la gracia de Dios conde y marqués. Sen+yal de Raimundo, por la gracia de Dios conde. Sen+yal de Armengol, conde. Sen+yal de Ermemiro, por la gracia de Dios vizconde, los quales este precepto <con> fuerza nuestra y de todos los príncipes de nuestro reyno, o pontífice, o clerigo, abades, canonges y grados de la Iglesia, o legos, vizconde y ancianos o jóvenes, personas, a nuestro régimen obedientes, todos juntos lo confirmamos y a grande honor lo referimos que ay más que se pueda hacer por amor del projimo. Y se cumpla y hágase siempre y de ninguna manera se ofusque al olvido este señal y eso tube en mi alma por esta tuve fuerzas y a todos rogamos formen. S.X.⁵² Vivas por la gracia de Dios Opispe. Senyal⁵³ de Odó, por la gracia de Dios abad del monasterio de San Cucufate. Sen+yal de Ennego, que le llaman Buen hijo. Sen+yal de Bonusio. Sen+yal de Giberto, visconde. Sen+yal de Ermengaldo, sacerdote y juez. Sen+yal de Wisado. Se+nyal⁵⁴ de Jocefredo, hermano de Borrello conde. De Seniofredo se+nyal.

Se+nyal de Wifredo, por la gracia de Dios visconde. Condemaro, por la gracia de Dios, aunque indigno, obispo, presbítero y humile prelado. Se+nyal de Raymundo. Se+nyal de Franconario. Se+nyal de Godofredo. Se+nyal de Wisquebaldo. Se+nyal de Sendrado Wisfredo. Se+nyal de Ermengauda, conde.

Sen+yal SXICCAMISS presbiter, ccmigis ccsis.⁵⁵ In dec. Esto dize.

Ranemiro Presbiter. Sig+no de mi, Geronimo Alsina, de la villa de Cardona, del obispado de Celsona, por las autoridades apostólicas y real, notario público, a lo susodicho testigo. Sig+no de mi, Juan Torrebruna, de la villa de Cardona, de la diocesis de Selsona, por la autoridad ducal, notario público testificante. Sig+no

52. Scilicet: Sen+yal.

53. Sic, sense creu.

54. Sic.

55. El traductor no va encertar a llegir a l'original la frase "Sig+num Ranimirus, presbiter, cum literis rasis" i es limità a copiar les diferents lletres que interpretà.

de Pedro Verdera, por las autoridades apostolicas y pública, notario público de la villa de Gerundella, de la diócesis de Celsona oriundo, empero ahora habitador en Cardona, de la propira diócesis, el qual éste traslado de su original, del modo que se pudo leer, fielmente sacado y con él, con toda la verdad comprovado y testificado como de suso<dicho> se contiene, de mi propria mano escribí con los espacio dejados, es a saber.⁵⁶

19

986, desembre, 29

Venda. *Guiscafred, Ansald, Alvonc i Gostremir venen a la vescomtessa Ermetruit, a Ermemir i a Llop una terra que tenen per aprisió a Cardona, al lloc anomenat Ardèvol, pel preu de 5 sous, en espècie.*

[A] Original, perdut.

B Còpia simple, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 8v-9r, núm. 12.

In nomine Domini. Ego Giscafredo et Ansald et Alarigus et Gostreiro, venditores sumus vobis, Ermetruitibus vicescomitissa et Ermemirus et Lobone, emptores. Per hanc scriptura venditionis nostre vendimus vobis terra culta et erema nostra, propria, qui nobis advenit de aprisione. Et est ipsa terra in fines Cardona, in locum que vocant Ardevole, qui afrontat ipsa terra: de una parte in terra de Beremundo et Evio; et de alia in terra de me Giscafredo venditore; et de tertia parte in terra in terra⁵⁷ de vos comparatores; et de quarta parte in terra de Domenicho, qui est condam. Quantum infra istas afrontationes includunt, sic vendimus vobis ipsta⁵⁸ terra culta et erema, ab omnem integritatem, cum exio et regresio suo, propter pretium solidos quinque, in rem valentem. Et est manifestum. Et de nostro iure in vestro tradimus dominio et potestate. Et qui oc vobis inquietare⁵⁹ voluerit in duplo vobis componere faciat, et ista venditio firma permaneat omnique tempore.

56. Sic. El copista va decidir acabar aquí la seva traducció, tot i que l'original llatí encara afegeix d'altres dades. Vegeu, per exemple, la transcripció de la carta de poblament original que en féu Andreu GALERA I PEDROSA, *Diplomatari...*, doc. 7, pp. 60-66.

57. *In terra*, duplicat a B.

58. Scilicet: *ipsta*.

59. Sic.

Facta carta venditione quarto kalendas ianuarii, anno vigesimo nono regnante Leotarius Rex.

Sig+num Gischafredus. Sig+num Ansaldo. Sig+num Alarigus. Sig+num Ermamiro.

Durandus, clericus, rogatus scripsit et +, die et anno quo supra.

20

990, juliol, 26

Venda. *El comte Borrell de Barcelona, la seva esposa i el comte Ramon [Borrell] venen a Audesind i a la seva muller Ermetruit un alou que tenen a Tagamanent, pel preu de 5 pesades, en espècie.*

[A] Original, perdut.

B Còpia simple, del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/1c.

C Còpia, del 26 de juny de 1315, autoritzada per J. Llobet, notari de Cardona, Arxiu de la Corona d'Aragó, Cancelleria, Pergamins, Borrell II, doc. 57.

a Frederic UDINA I MARTORELL, *El archivo condal...*, doc. 225, pp. 413-414, ex C.

b Ramon ORDEIG I MATA, *Catalunya carolíngia...*, IV, doc. 1587, pp. 1132-1133, ex C.

Apud B.

In Dei nomine. Ego Borrellus comes gratia Dei et marchio et uxor sua Ermeruds, cometissa, et Raimundo comes, vinditores sumus vobis Audesindus et uxor sua Ermetruite, emtores. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis aliquid de alaudem nostrum, proprium, qui nobis advenit ad me Borrellus et Raimundo per parentorum nostrorum vel per omnesque voces, et ad me Emeruds per decimum. Et est ipso alaude in comitatum Ausona, in terminio de Tagamanente. Id est boscho cum omni genera arborum, et cultum et ermum, et petras et omnia que infra sunt, cum ipsos pugos et ipsa serra que dicunt de Alarigo, et ipsas aquas, et ipsos mulnars, et casas cum solos et superpositos, et terras, et vineas cultum vel ermum. Qui afrontat ista hec omnia qui in ista scriptura resonat: de aurientis, in ipso pugo de Amalfredo vel in ipso truliolo supirano; et de meridie, in ipsa strada qui vadit ad Tagamanente; et de occidio in ipso quadello vel in ipso avancho; et de circii in terra de Milizia vel suos heres. Quantum in istas IIII^{or} affrontaciones includunt, sic vindimus vobis ipsa hec omnia quod superius resonat, totum ab integrum, cum exio vel regressio suo, in precium pesadas v quod vos emtores nobis

dedistis et nos recipimus. Et est manifestum. De nostro in vestro tradimus dominio et potestatem ad proprio facere quod volueris. Quod si nos vinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta vindicione venerit pro inrumpendum aut nos venerimos, no hoc valeat vindicare sed componamus ista hec omnia in duplo et in vinculo cum omne suam inmelioracione. Et qui ista carta disrumpere voluerit, cum \Iuda/ Scariot participacione abeat in infernum, et ita Dei inveniat et vitam eternam non accipiam, et hanc ista vindicione firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicione v^o kalendas augustas, anno III° regnante Hugone rege +.

Sig+num Borrellus comes gratia Dei et marchio. Sig+num Ermeruds +. Sig+num Raimundo, comes, qui nos simul in unum ista vindicione fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Stefanus. Sig+num Gondefredus. Sig+num Seniofredus. Sig+num Suniario. Sig+num Bonefilio.

Vives, presbiter, qui ista carta vindicione scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

Arnallus, levita, qui hunc translatum scripsit vi[...] september, die et anno quod su(ss)pra.

21

993, març, 23

Pignoració. *El comte de Barcelona Ramon [Borrell] pignora al vescomte Ramon i a l'abat Arnulf els feus que tenen a Sevedano, Vilanova, Seva i Tavertet.*

[A] Original, perdut.

B Còpia simple, del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2812.

In nomine Domini. Ego Reimundus gratia Dei comes ac marchio impignorator sum vobis Reimundo vicecomite et Arnulpho levita atque abbas. Manifestum est enim quod impignoro vobis ipsum mansum meum fe<v>o quod vos tenetis de Sevedano, cum terminis et suis affrontationibus, et ipso fe<v>o de Villanova simul cum suis terminis et cum suis affrontationibus, et ipso fevo de Save vel de Tavarteto, cum illorum affrontationes et termines, cum ipso censo et ipsa exhibitio que ad meam vocem pertinent, in cultum, in heremum, in vineis vinealibus, in arboribus pomiferis

vel impomiferis, in silvis et garricis, in pratis et pascuis, in aquis aqualibus, in molendinis et molendinaribus, in viaductibus et reductibus omnia et in omnibus quicquid dici vel nominari potest. Quantum ibidem habeo vel haberi debeo per quacumque voce, totum vobis impignoro, et de meo iure in vestro trado sub isto videlicet ordine: ut si ego suprascriptus Raimundus comes, ad istas kalendas primas augustas venturas sine⁶⁰ dederò in vestra potestate sine vestra deceptione ipsum castellum quem vocant Duo Castella, cum suis terminis et cum omnia sua castellania quem Bonefilius, filius Falcucii, hodie eam tenet aut valente de ipsa marchia, id est, medietate de Torrezella vel de Mediano vel de Castello Fullito cum illorum terminis de ipsas kalendas augustas suprascriptas inantea incurrant ipsos feos suprascriptos ad vestrum alodem proprium de vobis suprascriptos fratres ut quicquid exinde agere vel facere volueritis plenissimam, in omnibus licentiam habeatis et preservatis ab omni integritate. Et si ego impignorator aut ullusque homo qui contra hanc impignoratione venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare sed componat aut componam vobis iam suprascripta omnia in duplo, cum omne sua immelioratione, et inantea ista impignoratio firma permaneat omnique tempore.

Facta impignoratione x kalendas aprilis, anno vi regnante Ugone rege, qui dux fuerat preidem.

+ Raimundo, gratia Domini comes que et marchio, qui ista impignoratione fecid actalisque signum impressi et firmare rogavi.

Sig+num Guifredo de Balcaregno. Seniofredus (ss). Sig+num Iaucefredo. Sig+num Brogardo.

Sig+num Bonushomo levita, scripsi et (ss).

22

998, març, 2

Venda. *Els comtes de Barcelona, Ramon [Borrell] i Ermessenda, venen al vescomte Ramon [I de Cardona] una terra que tenen al comtat de Manresa, al terme del castell de Castelltallat, al puig de la Mollosa, per una mula i 3 mancosos.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 224 × 155 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1422.

60. Scilicet: *sive*.

- B* Còpia del segle XI, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 13.
C Còpia, ex *A*, del segle XI, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 13b.
D Còpia simple, ex *B*, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 13.
E Còpia simple, ex *D*, del segle XIX per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol, 9r-v, núm. 13.

In nomine Domini. Ego Reimundus gratia Dei comes et marchio et uxori mee Ermessindis comitissa nos simul in unum, venditores sumus tibi Reimundo vicecomite emptore. Per hanc scriptura vinditionis vendimus tibi terra nostra, herema et culta, quod habemus in comitatu Menresarense, infra terminio de Monte Donno, que vocant Castello Talado, in locum que vocant pugo de ipsa Mulsusa. Et advenit mihi hec omnia per voce parentorum et ad me Ermessindis per meum decimum. Id est turre cum ipsas casas et curtes et ortos et terras cultas et incultas silvis, garricis, pratis, pascuis, aquis, aquarum omnia et in omnibus. Et affrontat hec omnia de parte oriente ad ipsa turre de Leduro; et de meridie in Segarra, ad ipsa Lavinera; et de occiduo ad Necutus, in terminio de Castro Fulito vel ad ipsa benna de ipsa Pelosa; de parte vero circi subvingitus in serra de Sacha Oculos vel in ipsa turre de Marvano. Quantum infra istas affrontaciones includunt sic vendimus tibi ista omnia que superius resonnat totum ad integro cum exiis et regresiis eum et cum ipsas decimas et omnes redibitiones earum propter pretium mula I et mancosos III tantum quod tu emptor nobis dedisti et nos venditores accepimus. Et de nostro iure in tuo tradimus ut quicquid exinde facere volueris tuis et in cun tamtum arbitrio. Quod si nos venditores aut ullus homo vel femina qui contra hac scriptura vinditione aliquem litem intulerit aut tibi deinceps esitare voluerit non hoc valeat vindicare quod inquirat sed in duplo tibi exsolvere cogatur prefatum alode cum sua inmelioratione et inantea ista scriptura firma permaneat omnique tempore.

Facta scriptura vendicionis VI nonis marcii, anno II regnante Rodoberto rege.

Sig+num Reimundus gratia Dei comes et marchio. Sig+num Ermessindis comitissa simul in unum qui hanc vinditione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Lubeto. Sig+num Bonefilio. Sig+num Donutio

(ss) Isarnus, presbiter, qui ista vinditione scripsi et subscripsi sub die et anno quo supra.

998, març, 18

Venda. *Iula i la seva muller Engonça venen a Odesind i a la seva dona Ermetruit una terra que tenen al comtat d'Osona, al terme de Tagamanent, al lloc anomenat coll d'Alarig, pel preu de 10 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació magrat una petita perforació que afecta una única paraula de la primera línia; presenta una inicial dibuixada, 172 × 103 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/2.

In nomine Domini. Ego Igila et uxor sua⁶¹ Engoncia vinditor[e]s sumus vobis Audesindus et uxor sua⁶² Ermetruite, emptores. Per hanc scriptura vindimus vobis terra propria qui nobis advenit de parentorum meorum vel per quacumque voce, et ad me Engoncia per meum xm.⁶³ per quacumque voce, et est ipsa tera⁶⁴ in comitatu Eusona, in terminio de Tagamanente, in locum que dicitur in ipso Collo de Alarigo. Et afrontat ipsa tera: de oriente, in via; et de meridie, in ip⁶⁵ in boscho; et de occiduo, in ipso boscho; et de circi, in ipsa serra. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis cum ipsas litteras suas, ab omnem integritatem, cum exiis vel regressus earum, in aderato et definito, in propter precium solidos x, in rem valentem. Quem vero predicta terra de nostro vero in vestro tradimus dominio et potestate a proprio. Quod si nos vinditores aut ullusque omo subposita persona que contra ac ista carta vinditionis venerit ad inrumpendum, non hoc valeat vindicare set componamus vobis in duplo cum omnem suam inmeliorationem et inantea ista vinditio firmis et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta karta vinditionis xv kalendas aprilis, anno II regnante Ratberto rege.

Sig+num Iugila. Sig+num Engoncia, qui ista vinditione fecimus et firmare rogavi.

Sig+num Borrellus. Sig+num Albarego. Sig+num Elias.

Wifredus, sacer, qui hec scripsit et (ss) cum ipsas literas fusas in verso VI, die et anno quo supra.

61. Scilicet: *mea*.

62. Scilicet: *mea*.

63. Scilicet: *decimum*.

64. Sic. L'error és, de fet, característic a tot el document.

65. La segona lletra, raspada. Després segueix *...sa serra que dis...*, eliminat.

998, març, 27

Delimitació de terme. *Umbert Odó, senyor de Rocafort, juntament amb Ermessèn i Mir Odó, fan escriure els límits de tots els termes del castell de Matamargó.*

[A] Original perdut?

B Trasl·lat notarial, del 7 de juliol de 1332, autoritzat pel notari de Cardona Bernat de Sant Gervasi, Archivo Ducal de Cardona, lligall 178, núm. 1564a.

C Trasl·lat notarial, ex B, del 23 de novembre de 1335, autoritzat pel notari Pere de Casagualda, Archivo Ducal de Cardona, lligall 178, núm. 1564b.

a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 11, pp. 26-27, ex B.

Hoc est translatum bene et fideliter factum nonas iulii, anno Domini millesimo ccc^{mo} tricesimo secundo, sumptum a quodam originali instrumento, cuius tenor, de verbo ad verbum, sequitur in hunc modum: In Dei nomine. Anno secundo \regni Roberti regi/ ego, Umbert Odo, domino de Rupeforta, et domina Ermessen et Mir Odo, cum nostros castlanos⁶⁷ et vicarios facimus scribere omnes terminis nostro castro⁶⁸ Mathamargo, in circuitu sicut hodie tenemus et habemus in pace, cum vicarios meos Xerbaldi, et R[aolf] Geribaldi de Murede, et R[amon] Bernardi Davi, et Oldosen. In primis dividit apud termini Cardone et Bigurcii, a parte orientis, sicut vadit illa \via/ Carale qui vadit ad Cardona, qui est ante vila Ones, et descendit per ipso comelar subtus ipsa olzina de vila Ones, sicut aqua vadit per tempus pluviarum, et vadit tote usque ad Collo de Lacera, et ascendit per ipso Serral, et vadit directum ultra nostro manso de Caçaregs, et venit de ipsa via Carrale qui dividit inter nos et Salau usque ad capud de Torrent Bo, qui dividit inter nos et Salau, usque in flumine Devere, et exit ad collo ante mansum de Caus, et vadit per illa via, et descendit ante nostra alzina de Conomines, per ipsa limde, a parte orientis, ubi sunt arbores glandiferos, et vadit subtus ipsa Conemina Iusana quod donamus ad Sancti P[etri]. Et exit ad ipso pugolo qui ibi est, a parte occidentis, et exit a Dolo Pugol, subtus vineas de homines nostros de Molsosa, et vadit per ipsa Plana de Preseguers sicut est termina-

66. El document és segurament fals. Entre les raons que ho justifiquen, cal destacar el mateix Umbert Odó, que no és present a la documentació catalana abans de 1047. Sobre aquesta qüestió, vegeu la nostra introducció a Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", p. 13.

67. Segueix *facimus scribere*.

68. Segueix *nostro*.

tum. Et descendit in rivo Valle Magna, usque ad illo torrente, sicut dividet inter nos et Valle Magna, et exit ad ipsa nostra fonte que ibi est, et exit per ipso torrente amunt, et exit ad illo collo, super Manso de Panasogues, et vadit ad ipso torrente, subtus cirera, et exit ad ipso vilar, sicut est terminatum inter nos et Valle Magna, et ascendit per illa Serera, usque ad illas vias qui se iungint, et vadit directum ad ipsa Archera, et exit ad illas Cobertrades, et vadit directum ad ipsa Rochera de Queralt, et ad illa Fonte de Box, et per illo cingle, et exit a Col de Rasa, et vadit per ipsa via Caral, et exit ad ipsa cobertrada qui est inter nos et Pinos, et Ardevol, et via Carale qui vadit ad turre vicecomitale, et exit ad Collo de Cog, et exit subtus Coma Figera, qui est nostra. Et exit super illa rovira de Sancti Vincenci, per illa linde et in ipso torrente, super illa turre de Lodornosa, qui est de militem de Pinos <qui> tenet per nos,⁶⁹ et descendit per ipso torrente usque in flumine Duerie, et ascendit per ipso rivo amunt, et ascendit per ipso pug usque ad campo de Pic, qui est noster, et exit ad pug de Sami, qui est meo, et revertatur in rivo Duerrie, et ascendit per ipso torrente de Requies, et exit ad coma de Carabaga, et exit directum amunt ad capud de ipso torrente quomodo descendit inter nos et manso de Pontorro, et venit in rivo Duerrie, et descendit per ipso rivo, venit ad Sancte Andree de Fornels, et vadit per ipsa Pariera Longa, subtus mansum de Baruls, et exit directum ad illas Rochas qui sunt subtus manso de Rauro, et exit ad ipso torrente. Et ascendit per ipso torrente usque ad illas forcades, et exit directum per ipsos pedrigals qui sunt ante mansum de Vilalta, et exiit directum ad ipso collo qui est super illas rochas de Cantacalapads, et ascendit per ipso torrente, usque ad via Caral qui transit per Plano Bigurcii; quomodo vadit ipsa via Carral sic vadit termino nostro usque ad collo de Miro Valda, ibi dividit inter nos et Bigurcii, prope illas vineas quo tenent homines de Camards, per nos, et faciunt nobis sensum,⁷⁰ et sicut termes firmatas inter nos et Bigurcii; et exiit ad ipsa Cober, super Molars, et exiit ad roure de Cods, et descendit in torrente de Molario, et descendit per illo torrente usque ad illa via de Garrigal, et descendit per illa via usque ad estrada publica, et vadit directum per illa via publica, et descendit usque ad capud de ipso Comelar, subtus ipsa alzina, cum illa discurret tempore

69. Scilicet: <qui> tenet per nos.

70. Sciliter: *censum*.

pluvie. Quantum iste affrontaciones in⁷¹ et iste termine ambiunt, sic tenemus et habemus per directo de nostro castro Matamargo.

Actum est hoc VI kalendas aprili.

Sig+num Umbert Odo, sig+num domina Ermessen, sig+num Mir Odo, si⁷² Xerbaldi, sig+num Raolf de Murede, sig+num \R[aimundi]/ Bernardi Davi, sig+num Oldosen, nos seniores, et vicarios nostros, qui hoc mandavimus scribere et firmamus et ad testes firmare rogamus.

Sig+num R[aimundi] B[erenguer]. Sig+num R[aimundi] Mir. Sig+num Miro B[erenguer]. Sig+num Geraldi Duran. Sig+num Trasualdi Salla de Soler. Gerbert de Sancti Geraldi. Sig+num Mir Bofil, visores et auditores.

Bonfili, iudex, qui hoc (ss) sig+num posui.

Bermundus, presbiter, qui hoc scripsit die et anno quo (ss) supra.

Ego Bononatus de Buxo, infirmarius et notarius publicus monasterii Sancti Vincentii de Cardona, hic propria manu subscribo. Ego Bernardus de Sancto Gervasio, notarius publicus Cardone, hic mea propria manu me subscribo. Ego Raimundus Pons, presbiter et regens monasterii de Valmanya et notarius publicus, qui mea propria manu me subscribo. Ego Ferrarius de Bayona, rector ecclesie de Gaver, et notari publici, qui omnia predicta examinavi de verbo ad verbum, et hic me subscribo pro teste.

Ego Guilabertus de Fonte Calide, rector ecclesie Sancti Iohannes de Bigurcio et notarius publicus eiusdem, hec scribi feci, cum supraposito in prima linea, ubi dicitur regni Roberti regi, et in III^a linea, ubi dicitur via, et in XVIII^a linea, ubi dicitur Raimundi, et clausi et meum sig(ss)num apposui.

25

999, abril, 18

Venda. *Duran i la seva muller Elvira venen al vescomte Ramon [I d'Osona] una terra que tenien pels seus pares a Cardona, al lloc anomenat Palau, pel preu de 2 sous, en espècie.*

71. Scilicet: *includunt*.

72. Scilicet: *Sig+num*.

- [A] Original, perdut.
 B Còpia del segle XII, pel levita Pere, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 14.
 C Còpia simple, ex B, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 14.
 D Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 9v-10r; núm. 14.
 a Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 12, p. 28, ex B.

Apud D

In nomine Domini. Ego Durando et uxor mea Elvira, venditores sumus tibi Reymundo vicecomite emptore. Per hanc scriptura venditionis nostra vendimus tibi terra nostra propria que nobis advenit de parentorum. Et est ipsa terra in fines Cardona, in locum quod vocant Palacios. Et afrontat de una parte in terra de te comparatore; et de alia et de tertia similiter de te emptore; et de quarta parte in ipso torrente in fundus de ipsa Chondomina. In infra istas afrontationes sic vendimus tibi ipsa terra ab integrum cum exio et regressio suo, propter pretium solidos duos in rem valentem. Et est manifestum. Et si quis ullus homo qui hoc venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare, sed in duplum componat.

Facta carta venditione decimo quarto chalenda may, anno tertio regnante Rodeberto rex.

Sig+num Durando. Sig+num Adalvira, quod ista venditione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Salla. Sig+num Espanesindo. Reunimirus, presbiter +.

Durandus, presbiter, rogatus scripsit (ss) signavi die et anno quod supra.

Petrus, levita, qui hoc translatum scripsi cum literis suprapositis in secundam et tertiam lineam die et anno quod supra.

26

999, juliol, 12

Venda. *Liula i Guisad venen a Odó i a la seva dona Flamídia, el primer, un tros de terra, i el segon, dues terres i una vinya, tot situat a Bergús, al terme de Cardona, pel preu d'un sou i 5 argenços.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 301 × 81 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1138.

a Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 13, pp. 28-29, ex A.

In nomine Domini. Ego Luila et Guisado vinditores sumus tibi, Eudo et uxori mea⁷³ Framidia. Vindimus vobis, ego Luila, sorte I de terra, et ego Guisadus, sortes II de terra, et sorte I de vinea, nostro, proprio, qui nobis advenit de comparacione et parentorum, in fines Cardona, in Begurcio. Afrontant de I parte ad ipsas casas de Adanagilde et de alia in terra de Seniulfo et de III in terra de Argelo vel suos eres, et de IIII in estrada qui vadit de ipso pozo ad casa de Levegilde. Infra istas afrontaciones includunt, sic vindimus vobis ab integrum, cum exio et regressio, in precio solido I et argencios v. Et qui hoc vobis inquietare voluerit, in duplo vobis componat.

Facta carta vindicione IIII idus iulii, anno III regnante Robertus rex.

Sig+num Luila, sig+num Guisado, qui ista vindicione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Guifredo. Sig+num Levegilde. Sig+num Ermomiro.

Redemirus, presbiter, rogitus scripsit et (ss) die et ann⁷⁴ quod supra.

27

999, agost, 20

Venda. *El prevere Argemir ven al vescomte Ramon [I de Cardona] unes cases, horts i terres que té al castell de Montedon, per 80 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, puix que es troba molt gastat i amb diverses perforacions que afecten repetidament el text, 351 × 123 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 15.
- B Còpia coetània. Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 15b.
- C Còpia simple, ex B, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 15.
- D Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 10r-v, núm. 15.

73. Scilicet: *tua*.

74. Scilicet: *anno*.

Sub imperio pater qui verbo condidit cu[n]cta. E⁷⁵]go Argimirus, presbiter, venditor sum tibi Raimundo vicescomite. Per ista scriptura vinditionis mee vendo vobis casas, casalibus, ortis, [o]rtalibus, terras et vineis, cultum et eremum et arbores qui mihi advenit hec omnia per comparatione. Et est omnia in comitatu Minorisa, in castro Monte Donno. Et affrontat ipsos campos a collo de Ermesinna de parte orientes; et de meridie et de occiduo in terras de Aduolfo; et de circi in strata. Et ipse closus que fuit de Senderedo afrontat: de parte orientis in terra de Gudisclo; de meridie in strata; et de occiduo in terra de Baron; et de circi in terra de Gudisclo. Et ipse closus qui fuit de Rosso affrontat de oriente in terra de Mirone vel eres; et de meridie et de occiduo et de circii in stratas. Et cioso qui fui de Ovimia affrontat de oriente in torrentem; et de meridie in via; et de occiduo in vinea de Setelde; et [de circi] in terra de Agela. Et [ipsa an]tiga qui fuit de Squenildo, affrontat: de parte orientis, in vinea de te comparatore; et de meridie et de occiduo in strata; et de circi in vinea Santa Cecilia. Et ipsa coma ad ipsa Cabrafiga afrontat: de oriente in eremum; et de meridie in strata; et de occiduo in Semitario; et de circi in terra que fuit de Donadeo. Et ipsas terras a Salvanera afrontant de parte orientis in ipsa petrica; et de meridie in eremum vel pedrico; et de occiduo [et de circii] in terra de Miro vel eres. Et ipso closello qui fuit de Torello et alio que fuit de Galinno, et ipsa casa qui fuit de Trasmiro et alia casa qui fuit de Ermemiro et de Santa Sutiranas vinea qui fuit de Ovitria affrontat: de parte orientis in garriga; et de meridie in vinea de Torello; et de occiduo in torrentem; et de circi in vinea qui fui de Dela. Et alia vinea qui fuit de Lobaton, afronta: de parte orientis in torrentem; et de meridie in vinea qui fuit de Gorsimia; et de occiduo in serra; et de circi in vinea de Tederego. Et ipsa vinea qui fuit de Arnallo afrontat de parte orientis in torrentem; et de meridie in vinea Santa Cecilia; et de occiduo in serra; et de circi in vinea de Leduro. Et ipsa terra et vinea qui fuit de Nagra afrontat de orientis in torrentem; et de meridie in vinea de Emesinna; et de occiduo in strata; et de circi in vinea Ermengardo. Et ipsa curte cum vinea et terra qui fuit de Giscafredo et terra que fuit de Utriolfo et terra que fuit de Guansero afrontat de orientis in strata; et de meridie in semitario; et de occiduo in semitario; et de circi in Serra. Et terra qui fuit de Gissado afrontat: de orientis

75. El text que falta, reconstruït ex *D*.

in terra de Lobeton; et a meridie in torrentem; et de occiduo in Yimite; et de circi in terra de Lobaton. Quantum inter istas afrontationes includunt sic vendo vobis ipsas casas et terras et vineas et arbores ab integrum cum exio et regresio earum propter pretium solidos octoaginta. Et est manifestum. Quod si ego venditor aut ullusque omo qui ista scriptura venditionis disrumpere voluerit non hac valeat vindicare set componat hec omnia in duplo cum sua immelioratione, et inantea ista carta venditionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta vindicionis decimo tertio kalenda septembris, anno III regnante Rodoberto rege.

Argimirus, presbiter, scripsit et rogavit fir[ma]re.

Sig+num Vifredus. Sig+num Seniofredus. Sig+num Guillermus.

Eriniarus, presbiter, quod hec scripsit et + signavi die supra anno quod <supra>.

28

1000, juny, 20

Venda. *Oliba i la seva dona Glasenja venen a Otger i a la seva esposa Emmo una peça de terra que tenen a Cardona, al terme de Mata-margó, pel preu de 42 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat tres petites perforacions que no afecten negativament el text, 260 × 72 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 178, núm. 1565.

a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 14, pp. 29-30.

In nomine Domini. Ego Oliba et uxor sua⁷⁶ Glaseza, vinditores sumus vobis Odgero et uxor sua Emo. Per hanc scribtura vindicionis nostre vindimus vobis pecia I de tera,⁷⁷ cum ipsos arbores et cum ipsa casa, qui nobis advenit de comparacione. Et est ipsa tera et casa in castro Cardona, in terminio de Matamorgo. Et afrontat ipsum alodem de I parte in torente qui discurit, de alia in tera Ermenof, de III <in terra> de Sunielde, de IIII in strada. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic vindimus vobis,

76. Scilicet: *mea*.

77. Sic. És habitual en aquest document del prevere Guisad que la *rr* aparegui substituïda per una *r* única; Així, és recurrent la forma *torente* en comptes de *torrente*, etc. Aquestes particularitats no han estat anotades per evitar redundàncies.

ab integrum, in precio solidos XLII, in rem valentem. Et nihil exinde non remansit. Et si quis contra ista carta venerit ad inrumpendum, non hoc valea vindicare; et inantea firma permaneat omnique tempore.

Facta carta vindicionis iix⁷⁸ kalendas iulii, anno IIII regnante Rodberto rex.

Sig+num Oliba. Sig+num Glaseza, qui ista carta vindicionis fecit et testes firmare rogavi.

Sig+num Sunield. Sig+num Ansefret.

Sig+num Gisado Miro, presbiterus, qui ista carta rogitus scripsi et sub (ss) die et an<no> quod subpra.⁷⁹

29

1000, agost, 2

Venda. *Els esposos Trasovad i Ermengarda venen al vescomte Ramon [I de Cardona] una peça de terra situada a Cardona, a Bergús, per 6 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa d'algunes taques d'humitat que han gastat el text en diversos punts, encara que és encara llegible, 301 × 93 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 17.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 17.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 11v, núm. 17.
- a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Documents carolingis...", doc. 15, p. 30, ex A.

In nomine Domini. Ego Trassovado et uxor mea Ermengarda vinditores sumus tibi Rraimundo vicecomite emptori. Per hanc scriptura vinditionis nostre vindimus tibi pecia I de terra nostra propria qui nobis advenit ad me Trasovado de genitori meo, ad uxori mea per suum decimum. Et est ipsa terra in fine Cardona, vel in Bergucio, qui afrontat de I parte in terra de Sancto Vincentio; et de alia et de tercia in strata; et ad IIII parte in ipsa vestra condemina vicescomitale. Quantum infra istas afrontationes includunt sic vendimus tibi ipsa terra ab integrum cum exio et regresio suo, propter pretium placibile solidos VI, in rem valentem.

78. Interpretem XII (2 + 10), i no VIII (10 - 2), a la nostra datació.

79. Sic.

Et est manifestum. Si quis ullus omo qui ista scriptura vindicio-
nis venerit tibi pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, sed
componat in duplum et inantea ista venditio firma et stabilis
permaneant omnique tempore.

Facta carta venditione IIII nonas agusti, anno v regnante
Rodberto Rege.

Sig+num Trasovado. Sig+num Ermengarda, qui ista venditione
fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Bellatone. Sig+num Gulgiselo. Sig+num Ortolu.

Durandus, presbiter, rogatus scripsi et sub (ss) die et anno
quod supra.

30

1000, setembre, 7

Venda. *El levita Guifré ven al vescomte Ramon [de Cardona], fill de la
vescomtessa Ermessenda, el castell de Correà i tot el seu terme per
300 sous, en espècie, amb la reserva de la meitat de la propietat en
usdefruit fins a la seva mort.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, a causa de diverses per-
foracions que afecten el text, especialment a la part central. El pergamí està,
a més, mutilat per la seva part superior; 290 × 140 mm, Archivo Ducal de
Cardona, lligall 158, núm. 16.
- B Còpia del segle XIII, Archivo Ducal de Cardona, ibídem.
- C Còpia simple, ex A, de 1669 per J. B. Llop, que va consultar el document quan
la seva lectura completa, encara consultant B (aleshores també en un estat de
conservació dolent), era ja impossible, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129,
núm. 16.
- D Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall
157, plec 1, fols. 10v-11v, núm. 16.

In nomine Domini. Ego Guifredus [levita, venditor sum tibi
Raimundo vicecomite, filio Ermetruite vicecomitissa emptore⁸⁰.] Per
hanc scriptura vindicionis vindo tibi in ipsum c[astrum vel cas]-
ste[llum quod dicunt Curreano, cum suas terras vel muros, vel
solarios, vel casas, cum] solar et superpositos vel omnem edificium
que ibidem infra [suprascriptos castro...] et ne [...] alaudem quod
ibidem abeo vel abere debeo in montibus, in vallibus, in casis
ca[salibus] in terris, in vineis, in hortis, [ortalibus,] in pratis, in

80. El text reconstruït, ex D, que copia a C.

pasquis, in [silvis] atque garricis, in petris atque chav[er]nis, in molinis, in molindinaris, [in a]quis aquarum, vieduct[ibus atque r]eductibus, in omnem censum vel redibuciones eius in omnia et in omnibus quidquid dicit vel nominari potest vindo tibi ipsa mediet[ate] qui advenit per comparacione vel per quamcumque voce. Et est hec omnia in chomitatu Orgillense vel in eius termines. Et affrontat [hec omnia de p]arte orientis in chomitatum Begitano; et de meridie in Pegaroles; et de occiduo in ipsa Temillegine; et de circi [in ipso Quito. Quantum in] istas totas afrontationes includunt sic vindo tibi de ipsum castrum cum omnia suprascripta ipsa medietate. Et ip[sa alia medietate de ipsum castrum vel] de omnis causas quod infra eius termines sunt vel de ipsa condireccione quod ibidem est aut erit, teneo [om]nibus diebus vite mee [et post obitum meum remane]eat ad te Rraimundo⁸¹ vicescomite aut unum de filiis tuis vel posteritati tue. Hec omnia tibi vendo totum ad integrum [cum exio vel regresio suo] propter pretium solidos ccc, in rem valentem, quod tu emptore mihi dedistes et ego de presente man[ibus me]is recepit; et e[st] manifestum quem vero supra]sripta hec omnia de meo iure in tuo trado dominio et potestate, abende, vindendi, donandi seu eciam comutandi et q[uidquid exinde] facere vel iudicare volueris libera in Dei nomine habeas potestatem. Quod si ego vinditor aut illus omo que contra hanc ista scriptura [venditionis venerit] ad inrumpendum aut inquietare voluerit non hoc valeat vindicare quod repetit, sed componat in duplo omni supra]scripta, cum omnen suam] inmeioracionem, et inantea ista vindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta vindici[onis septimo idus septembris] anno IIII regnante Rroberto rege filio Uugonis regi.

Sig+num Guifredus levita qui ista carta vindi[cionis fe]cit et testes firmare roga[vi]t.

(ss) RICOSINDOS⁸² presbiteri. Sig+num Seniofredus. Sig+num Lobo. Sig+num [G]ilaberto. Sig+num D[...]

Durandus, presbiteri, rogitus scripsit [et] sub (ss) scripsit die et anno quod supra.

81. Sic.

82. En majúscules.

31

1001, febrer, 14

Venda. *Les tres parcelles formades per Suger i la seva esposa Riquilda, Setlung i la seva muller Liulo i Ermemir i la seva dona Flamídia, venen a Guifré una peça de terra situada a la vall de Lord, al lloc anomenat puig d'Abelça, pel preu de 3 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada, 400 mm × 65 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 179, núm. 1622.

In nomine Domini. Ego Suger et uxor sua Requilde et Setlungo et uxor sua Liulo et Ermemiro et uxor sua Flamidia tibi entor nostro Wifredo consta nos tibi vindere deveremus sicuti vindimus tibi pecia 1 de terra qui nobis advenit de parentorum. Et est ipsa terra infra fines de Val de Inlordense, in locum qui dicitur ipso pugo que vocant Abelga. Et afronta ipsa tera: de parte oriente, in tera de Ermemiro vinditore; et de meridie in strata plupica⁸³ qui vadit at lipsa⁸⁴ villa; et de occituo⁸⁵ in ipsa era de Esclusa; et de circii in strata puplica. Quantum in istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa pecia de tera cum ipsas⁸⁶ arbores. Vindimus tibi ipsa nostra ereditate ab omne integritate, in precio solidos III et argencios III, in rem valentem. Et nichil quo de ipso precio aput te entore⁸⁷ non remansit. Et est manifestum. Et qui contra hanc ista carta vindicionis veneri ad inrumpendum aut nullus omo qui inquietare voluerit,⁸⁸ filii, patres, eredes, non hoc valeat vindicare set in duplo tibi componere faciat et carta ista firmis permanea.

Facta ista carta vindicionis XVI kalendas marcii, anno v regnante Radeberto rege.

Sig+num Sungenro. Sig+num Requilde. Sig+num Sedungo. Sig+num Liulo. Sig+num Ermemiro. Sig+num Flamidia, qui ista carta vindicionis fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Dede. Sig+num Marcuzo.

Trasuandus, presbitero, qui ista carta vindicionis rogitus scripsi et (ss) sub die et anno quod supra.

83. Scilicet: *publica*

84. Scilicet: *ipsa*.

85. Scilicet: *occiduo*.

86. Sic.

87. Sic.

88. Sic.

1002, abril, 2

Venda. *Xigela i la seva muller Guinedella venen al prevere Bonfill una terra al costat de Santa Maria de Suderlian, a la vall de Lord, al comtat d'Urgell, pel preu de 3 argenços, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 277 × 86 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 179, núm. 1606.

In nomine Domini. Ego Chigela et uxori sue Guinedelles, vinditores sumus tibi Bonefilio, presbitero. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimusque tibi terra nostra propria quod abemus in comitatum Orgello, in terminio de Valle Lordense, prope Sancta Maria de Suderliane, qui nobis advenit de comparacione. Et adfrontat: de parte orientis in terra de Gisclavara; et de meridie in terra de me comparatore; et de occiduo, in terra de Gischavera vel de Sancta Maria; et de circii in ipsa strada. Quantum istas III afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa terra ab intecrum, in precio argencio III, in rem valentem, et ichil⁸⁹ exinde non remansit. Et est manifestum. Quem vero predicta terra que tibi vindimus de nostro iure in vestro tradimus dominio et potestate ab omnem intecritate⁹⁰ ut quicquid exinde facere vel iudicare volueris libera in Dei nomine plenam abeas potestatem cum exio vel regresio suo a proprio. Quod si nos vinditores aut ullusque omo inquietare voluerit non hoc valeat vindicare set componat aut componamus tibi ipsa terra in duplo, cum omni sue inmelioracione et inantea ista carta vindicionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta vindicionis III nonis aprilis, anno VI regnante Radeberto rege.

Sig+num Chigela. Sig+num Guinedelles, qui hunc ista carta vindicioni nos fecimus et firmare rochavimus.⁹¹

Sig+num Centullo. Sig+num Mirone. Sig+num Suniefredo.

Wifredus, presbiter, rogitus escripxit⁹² et (ss) die et anno quod supra.

89. Scilicet: *nihil*.

90. Sic.

91. Sic.

92. Sic.

33

1005, març, 16

Venda. *Fredegonça, Bellúcia i Maria venen al vescomte Ramon [I de Cardona] i a la seva esposa Engonça un alou que tenen a Cardona, a la Coma, pel preu de 26 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent a causa de les perforacions que presenta a la part central, 276 × 91 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 18.
- B Còpia simple de 1669 per J. B. Llop, que encara va poder llegir el text complet, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 18.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 11v-12r, núm. 18.

In nomine Domini. Ego Fredeguncia et Bellucia et Maria, vinditores sumus vobis, Raimundo vicechomite et uxori tua Emguntia vicechomitissa, emptores. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis alodem nostrum proprium, id sunt, terras et vineas et arbores et casas, que nobis advenit de ienitores nostros. Et est hec omnia in fines Cardona, in locum que vocant Choma[su⁹³]per Pala et Segal[ari]os. Que afrontat ipso alodem de Choma terras et vineas et casas: de una parte in ipso alodem de vos emptores; et de alia [in ter]ra de E[r]memiro; [et] de III in vinea de Sancto Petro; et de III parte in ipsa qui vadit per ipsa serra. Et ipsas vineas que sunt in Segalarios afrontant: de una parte in vinea de Mascaron; et de alia in ipso torrente; et de III in vinea de Aliario; et de III in ipsa garriga. Quantum infra istas [om]nes afrontaciones includunt sic vindimus vobis in ipsas terras et in ipsas vineas et in casas et ortos et cholubarario et arbores quan[tu]m nobis ibidem abemus, nostras ereditates ab omnen integritatem cum exios et regressios illorum propter precium placibile solidos xxv in rem [va]lentem. Et est manifestum Si quis ullo omo aut nos ipsas suprascriptas vinditricas que hista carta vindicione ve[ne]rit pro inrumpendum vobis, h[oc v]aleat vindicare set in duplum componat et inantea ista vindicio sit firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista car[ta vin]dicionis xvii kalendas aprilis, anno viii regnante Rodberto rex.

Sig+num Fredeguncia. Sig+num Bellucia. Si[g+nu]m Maria, que ista carta vindicionis fecimus et firmare rogavimus.

93. El text entre claudàtors, ex C.

Sig+num Ermomir, ministrat. Sig+num Erm[emi]rum de Palacio. Sig+num Gibertus

Dur[an]dus presbiter, rogitu[s] scripsit et [+] die et anno quod supra.

34

1005, octubre, 25

Donació. *Trasoad dóna al seu germà Goltred i a Provença un alou amb les seves cases i vinyes i la resta de béns que té a Solsona, com a premi pels serveis prestats i pels que prestarà el receptor en vida del donant.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, i que presenta diverses perforacions que afecten el text, recomponible, d'altra part; inicial descendent, 220 × 110 mm, Arxiu Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1667.
 a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "El castell de Fontanet...", doc. 1, p. 419, ex A.

In nomine Domini. Ego Trasovado, manifestum est enim quia sic placuit et placet animis meis nullus quoque gentis imperio nec suadentis ingenio set propria et expontanea mihi elegit bona voluntas ut cartam fecissem de meum alaudem sicuti et facio. Per hanc scriptura donacionis mee dono vobis, ad fratre meo Goltredo et ad Provancia, ipsum meum alaudem, terras et vineas in kasas, in kasalibus, in ortis, arboribus, in omnia et in omnibus quidquid visus sum abere. Et est infra terminos de Celsona; et afrontat: de I parte in ipsas Tortellas; de alia in ipsa guardiola; de III in stanza; de IIII in ipso pendedico. Quantum inter istas afrontaciones inclu[n]t sic dono vobis ipsum hec omnia quod [su]perius resonat ab integrum, propter vestro bono servicio quod vos [m] ihi fecistis et sic faciatis omnib[u]s diebus vite mee in vita vestra teneatis et possideatis omnibus diebus vite vestre. Et post obitum vestrum sic remanet ad unus de proximis vestris. Et si nullus omo inquietare voluerit in duplo vobis componeat et inantea ista karta donacione firma permaneat.

Facta ista karta donacionis VIII kalendas november anno VIII regnante Radebertus rex.

Sig+num Trasovado, qui ista carta donacionis rogavi scribere et testes firmare.

Sig+num Bonushomo. Sig+num Oriolo. Sig+num Durando.

Mascharone, presbiter, rogitus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

35

1007, juny, 19

Venda. *Gelderic i la seva muller Ermoviga venen al vescomte Ramon [I de Cardona] una peça de terra que tenen al castell de Cardona, pel preu de 3 sous.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, tot tacat de tinta i pràcticament il·legible, 262 × 87 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 21.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, quan el document era encara llegible, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 21.
- C Còpia simple, ex *B*, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 12v-13r, núm. 21.

Apud C⁹⁴

In nomine Domini. Ego, Aguiano et uxore mee Rranlo, venditores sumus tibi Enguncia vicecomitissa emptrice. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi vinea nostra propria qui nobis advenit de nostra plantacione. Et est ipsa vinea in finibus Cardona vel ad ipsa fonte de illa Loreda. Quod afrontat ipsa vinea de una parte in ipsa vinea de Guansero et de Holiba; et de alia parte in ipsa via qui vadit ubique; et de tertia parte in vinea vicechomitale; et de quarta parte in ipso torrente. Infra ista afrontaci[ones includunt sic donamus tibi ab omnem integrita]tem, cum exio et regresio suo propter pretium placibile solidos quatuor et medio, in rem valentem. Et est manifestum. Et si quis ullus homo qui ista carta venditionis venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set in duplum componat et inantea ista vendicio firma permaneat omnique tempore.

Facta carta venditione decimo tertio kalendas iulii anno undecimo regnante Rodbertus rex.

Sig+num Aguiano. Sig+num Rranlo, qui ista vendicione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Avino. Sig+num Holiba. Bernardus, levita.

+ Durandus, presbiter, rogitus scripsit et + die et anno quod supra.

94. A és pràcticament il·legible. Transcrivim C, ja que el manuscrit B és avui dia immanipulable.

36

1007, desembre, 3

Venda. *La dona anomenada Argel-ló, el seu fill Riculf i la seva esposa Sibil-la, i la filla de tots dos, Orúcia, venen a la vescomtessa Engonça un molí que tenen al comtat d'Urgell, al castell de Clariana, per 1 sou i 3 argenços, en espècie.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb tres petites perforacions i text gastat a la banda inferior esquerra, 302 × 90 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 24.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 24.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, núm. 24.

In nomine Domini. Ego Argelo, femina, et filio meo Richulfo et uxori mea Sibila, et filia mea Orucia, venditores sumus tibi Enguncia, vicechominissa, emtrice. Per hanc scriptura vindicionis nostri vindimus ti[bi molí⁹⁵]nare nostro proprio, qui nobis advenit de parentorum et ad me Argilo per meo decimum. Et est ipso molinare in chomitatu Urgello, in castrum Cleriana vel infre suos [term]ines. Qui afrontat ipso molinare cum suo caput aquis et suo rego et suo casale de I parte in flumine Cardosnario; et de alia in ipsa reclosa de Seniofredo et de Orucio et illorum eredes; et de tercia in ipsa insula de Distro; et de quarta parte in Rocha fundata et in via qui vadit contra Clariana. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi in ipso mulinare, cum suo [ca]put aquis et suo rego et [s]uo casale et suo exio et regressio ipsas nostras hereditates quos nos ibidem abemus vel abere debemus per quacumque voce, ab integrum, ad tuum proprium ego Rriculfo tres ereditates propter precium placibile solido I et argencios III, in rem valentem. Et est manifestum. Quod si nos vinditores aut ullusque homo qui ista carta vindicionis venerit pro inrumpendum non hoc valeat vindicare set componat in duplum cum omnem suam inmeliorationem et inantea ista vindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta carta vindicione III nonas decembris, anno XII regnante Rodbertus rex.

Sig+num Argelo. Sig+num Rriculfo. Sig+num Sibila. Sig+num Orucia, qui ista vindicionis fecimus et firmare rogavimus.

95. El text entre claudàtors procedeix de C.

Sig+num Giscafredo. Sig+num Wifred, ministrat. Sig+num Galito.

Durandus, presbiter, rogatus scripsi et sub (ss) die et anno quod supra.

37

1007, desembre, 30

Venda. *Oliba i la seva esposa Emmo venen a la vescomtessa Engonça dues peces de vinya situades a Cardona, a Lesceres, pel preu de 5 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb una petita perforació a la part superior dreta que afectava el text ja a mitjan segle XVII, 220 × 72 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 22.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 22.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 13r, núm. 22.

In nomine Domini. Ego, Oliba et uxori mea Emmo, vinditores sumus tibi Enguncia vicecomitesa. Per hanc scriptura [vindi]cionis nostre vindimus tibi pecias II de vineas cum arboribus, que nobis advenerunt de complantacione. Et sun[t] ipsas II pecias de vinea in comitatum Urgellitensis, in finibus Cardona, vel ad ipso Collo de Laceres. Et a[front]tant ipsas II pecias de vinea de parte orientis in vinea de Vities; et de meridie in torente que discurit et d[...]; et de occiduo in vinea de Oliba; et de parte vero circii in via que perquit ubique. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsas II pecias de vinea ab integrum cum ixio⁹⁶ vel regresio, in precio placibile solidos v in rem valentem. Et est manifestum. Quod, si ego \nos/ vinditores aut ullusque omo venerit pro inrumpendum, non hec valeat vindicare set componat cum sua inmelioracione et ista vindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista carta vindicionis III kalendas ianuarii, anno XII^{mo} Rodberto rege regnante.

Sig+num Oliba. Sig+num Emo que ista vindicio rogavimus scribere et testibus firmare rogavimus.

Sig+num Argiano. Sig+num Mirone. Sig+num Oliba.

96. Sic.

Argiricus, presbiter, rogatus scripsit (ss) et die et anno quod supra.

38

1008, gener, 27

Venda. *Adalaida i els seus fills Guiscafred, Sinofred, Fulgenci, Siginisc, Guisad i Zenó, juntament amb Engonça i els seus fills Sallamon, Guifred, Adangel, Arivensi, Suger i Company, venen a la vescomtessa Engonça un molí que tenen al comtat d'Urgell, al castell de Clariana, pel preu de 2 sous i 4 argenços, en espècie.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb diverses perforacions i una mutilació en tots dos extrems, encara que hem conservat el fragment corresponent a la banda esquerra, 310 × 85 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 23.
- B Còpia de 1669, per J. B. Llop, realitzada quan el document era íntegre, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 23.
- C Còpia, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, núm. 23.

In nomine Domini. Ego Adaladis, [femina, et fili⁹⁷]us meis, id est: Guiscafredus et Singifredus et Fulgencius et Sigiricus et Guisadus et [Ceno], et Engovara et filiis meis, id est: [Sa]lla[mone et G]udicelus et Adarageldo et Arivonsus et Sugerus et Compago, vinditores sumus in unum tibi emptrice nostra Enguncia vi[cecomitis]sa. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi mulinare, qui nobis advenit de parent[orum.] Et est ipso mulinare in comitatum [U]rge[llense, in] castro Clariana, in flumen Cardonario, in loco quo vocant a[d ip]sa insula de Bonessindo, qui est condam. Et affro[ntat] ipso mulinare: de parte orie[ntis in insula de] Od[e]gario, qui est condam; et de meri[di]e, in terra de [Su]gero; et de occiduo in Roca; et de circii in terra de [Odesi]no, qui fuit coma.⁹⁸ Quantum infra istas [afrontationes inclu]dunt sic donamus tibi ipso mulinare, cum exio et regresio, ab omnem integritatem, propter precio placibile solidos II et argencios III, in rem [va]le[ntem. Et est m]anifestum. Et qui contra hanc ista carta vindicionis inquietare⁹⁹ voluerit in duplo componat et is[ta] c[a]rta firma permaneat omnique tempo[re.]

97. El text entre claudàtors procedeix de C.

98. Scilicet: *condam*.

99. Sic.

Fa[cta carta v]indicacionis vi^{to} calendas fevrouarii,¹⁰⁰ anno iix^{mo}¹⁰¹ regnante Radeberto rege.¹⁰²

Sig+num Adalai[dis.] Sig+num Giscafredus. Sig+num Sigifredus. [Sig+num Ful]iencius. Sig+num Sigiricus. Sig+num Guisado. Sig+num Ceno. Sig+num Salamone. Sig+num Gudisilus. Sig+num Adanageldus. Sig+num Arevonsu[s. Sig+]num Sugerus. Sig+num Compango, qui ista carta vindicionis fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Adanageldus. Sig+num On[egal]dus. Sig+num Gisivodus.

ESPERAINDEO,¹⁰³ presbiter, rogitus scripsit (ss) sub die et anno quod supra.

39

1009, febrer, 14

Venda. *Centolli i la seva esposa Madrona venen al bisbe Arnulf [de Vic] un tros de viña en el lloc anomenat el Bosc, al terme de Cardona, pel preu de 2 sous i 4 argenços, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 405 × 110 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1140.

In nomine Domini. Ego Entollo et uxori sue Madrona, vinditores sumus tibi Arnolfo episcopi emptori nostro. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi pecia i de vinea qui nobis advenit de edificacione. Et est ipsa vinea in fines Cardona, in locum que dicitur in ipso boscho. Et afrontat ipsa vinea de parte orientis et de meridie et de occiduo et de circii cum vineas de me comparatore. Quantum in istas quatuor afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa pecia de vinea ab integrum cum exio et regresio suo ad tum proprium, in precio solidos ii et ar<g>entis iii placibiles in res valentem. Et est manifestum. Quod qui ista vindicione inquietare voluerit, non hoc valeat vindicare, set in duplo tibi componat cum omnes suas inmelioracionem et ista vindicione firma permanea et omnique tempore.

100. Scilicet: *fevrouarii*.

101. Interpretem que el copista va invertir l'ordre dels numerals amb la intenció d'escriure xii, i no de voler operar (x - ii = viii) amb ells. Per això la nostra data de 1008 i no 1004, com resultaria del segon supòsit.

102. Segueix *filio*, ratllat.

103. En majúscules.

Facta ista vindicione XVI kalendas marcii, anno .XIII regnante Rrodeberto rex.

Sig+num Centollo. Sig+num Madrona, qui ista carta vindicione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Marchucio. Sig+num Damele. Sig+num Altemiro

Seniofredo, presbiter, scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

40

1010, gener, 25

Venda. *Guillem Bernat, Reinard, Gerberga, Ermengarda i Bona venen a Ava, també anomenat Ricard, una peça de terra situada al lloc de les Llibres, al terme de Cardona, pel preu de 2 mancosos, en espècie.*

A Pergamí original, en estat de conservació dolent, amb diverses raspadores que afecten el text i quatre mutilacions de dimensions reduïdes provocades per rosegades d'animals i que afecten també al text, 372 × 84 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1178.

In nomine Domini. Ego Gui[llem B]er[nard et] Reinard et Gerber[ga et E]r[meng]ards et Bona, nos simul in unum vinditore sumus tibi Ava, que vocant Ricard, emtor[i] nostro. Per hanc scriptura [vindici]onis vindimus nos tibi pescia I de terra qui nobis advenit de comparacione et de parentorum vel per ullasq[ue] voces. Et est ips[a h]ec omnia in fines de Cardona, ubi vocant ad ipsas Libras. Et afrontat ipsa hec omnia: de parte oriente, in ipso alod de Mager; et de meridie in ipso alod viscecomitale; et de hocciduo, similiter; et de circii in ipso scinglo. Quantum intra istas quatuor afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsum hec omnia ipsas nostras voces quod ibi abemus, totum ab integrum, cum exis vel regresis earum, inprescio plascibile mancosos II nous, in res valentem. Et est manifestum. Et si nos vi[ndit]ores aut nullusque ommo qui ista carta vindicionis inquietare vel disrumpere voluerit non hoc valeat vindicare sed in duplo vobis componat aut componamus, et inantea firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicionis VIII kalendas frebuarii, annos XIII regnante Filipo reg[e].

Sig+num V<v>illem Bernard. Sig+num Retnard. Sig+num Gerberga. Sig+num Ermengards. Sig+num Bona, qui ista carta vindicione fescimus et ad testes firmare rogavimus.

Sig+num Bernard Ioannnd. Sig+num Guillem Amalrig. Sig+num Sinfret Adalbert. Sig+num Compan Gerbert.

Vidal, sacer, rogitus scripsi die et anno (ss) quod supra.

41

1010, febrer, 6

Venda. *Amil i la seva esposa Ermoviga venen a Ermemir tres vinyes situades al comtat de Manresa, al castell de Fals, al lloc anomenat Portella, pel preu de 3 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa d'una raspadura transversal que afecta algunes paraules del text, reconstruïbles malgrat tot; inicial descendent, 282 × 64 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 176, núm. 1396.

In nomine Domini. Ego Amil et uxor sua, Emoviga, vinditores sumus tibi Ermomiro, emtor. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi pecias III de vinea cum terra culta vel erma nostra, propria, qui nobis advenit de compara.¹⁰⁴ Et est ipsa hec omnia in commitatum Minorisa, in chastrum Falchus, in locum qui nunchupant¹⁰⁵ ad ipsa Portela. Et afrontat ipsa hec omnia: de orientem, in terra de Dacho vel in Rochas Fundatas que ibidem sunt; de meridie in terra [de] Sancto Vincencii vel in vinea de Gonberto; et de occiduo, in st[ra]ta publica vel in vinea de Gisaluret; de parte vero circii, in vinea de Durando. Quantum infra istas III^{or} afrontaciones includunt, sic vindimus tibi ipsa hec omnia, totum ab integrum, c[um] exiis vel regresiis earum, in propter precium solidos III, in rem valentem. Et est manifestum. Et est manifestum¹⁰⁶ quem vero predicta ipsa hec omnia quod superius resonat, de nostro iure in tuo tra[di]mus dominio ad potestatem, ad omnia facere quod volueris. Quod si nos vinditores ad uullusque homo que contra anc ista venerit pro inrumpendum non hoc valeat vindic[ar]e, set conponamus tibi in duplo, cum¹⁰⁷ cum omnem suam inmelioracione, et inantea ista carta vindicio fir¹⁰⁸ sit omnique tempore.

104. Scilicet: *comparacione*.

105. Sic.

106. Frase duplicada al text.

107. Segueix *cum*, duplicat.

108. Scilicet: *firma*.

Facta ista carta VIII^{mo} idus febrerii, ano XIII^{mo} regnante Radeberto <rege>.

Sig+num Amil. Sig+num Ermoviga, qui ista karta fecimus et firmavimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Duran. Sig+num Arnallo. Sig+num Reimundo.
Gislafredus, hec scripsit et (ss) die et ano quod supra.

42

1010, abril, 28

Venda. *Gelderic i la seva muller Ermoviga venen al vescomte Ramon [I de Cardona] una peça de terra que tenen al castell de Cardona, pel preu de 3 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb perforacions repetides que afecten el text, especialment a la banda superior, 393 × 72 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 19.
- A' Pergamí original, molt mutilat a la banda dreta, Archivo Ducal de Cardona, íbidem.
- B Còpia simple, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 19.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 12r-v, núm. 19.

In [nomine Do¹⁰⁹]mini. Ego G[elde]ricus et ux[ori s]ue Er[mova] ra vinditores sum[us tibi] emptore nostro Rai[mundo vice]comitis. [Per hanc]scriptura [vinditione nos]tre vindimus tibi ꝛ pecia de vinea qui nobis advenit de no[stra] com[plantac]ione. [Et est ip]sa vinea in fines c[astr]o Ca[rdo]na, in loco que vocant ad ipsos Fornelos. Et afrontat ipsa vi[nea] de parte orientis et de meridie et de ociidio¹¹⁰ de te ipso comparatore; et de circi in rivo qui discurit. Quantum in istas afrontaciones includunt, sic vindimus tibi ipsa vinea cum illorum arboribus et exio vel regresio ab omnes integritate proter¹¹¹ precio placibile de solidos III, in rem valentem. Et est manifestum. Et qui contra hac ista carta vindicionis venerit pro inrumpendum non hoc valeat vindicare, set componeat in duplo cum omni suam immelioracione et inantea ista vindicio firmissima et stabilis permaneat omnique tempore.

109. Text entre claudàtors, completat ex C.

110. Scilicet: *occiduo*.

111. Scilicet: *propter*.

Facta ista carta vindicionis III^{to} calendas madii, anno xv regnante Raberto rege.

Sig+num Geldericus. Sig+num Ermovara, qui ista carta vindicionis fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Oliba. Sig+num Oriolus. Sig+num Bonefilius.

Sperandeo, presbiter, rogatus scripsit (ss) sub die et anno quod supra.

43

1010, abril, 29

Venda. *Duran i Rosa venen al vescomte Ramon [I de Cardona] una vinya que tenen a Cardona, al lloc anomenat Loreda, pel preu de 12 argenços.*

- A Pergamí original completament il·legible a causa d'una taca de tinta que oculta tot el text, 201 × 67 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 20.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, que va llegir el document en un millor estat, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 20.
- C Còpia simple, ex *B*, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 12v, núm. 20.

Apud *C*¹¹²

In nomine Domini. Ego Durandus et Rosa, femina, venditores sumus tibi Raymundo vicecomite, emptore. Per hanc scriptura vinditionis nostra vindimus tibi vinea nostra propria quod nobis advenit per plantatione et per fevum ad me Rosa. Et est ipsa vinea in fines Cardona, in locum que dicunt Loreda. Et afrontat ipsa vinea de una parte in Chachimine de ipsa terra, id est, in terra de Ballaron; et de totas illas partes in vineas de te ipso emptore. Quantum infra istas afrontationes includunt sic vendimus tibi ipsa vinea ab omne integritate cum exio et regresio suo, et pretium argencios duodecim. Et est manifestum. Si quis ullus homo qui hoc tibi inquietare voluerit, in duplum tibi componat et inantea ista venditio firma permaneat omnique tempore.

Facta carta venditionis tercio calendas madii anno decimoquinto regnante Rodoberto rex.

112. Il·legible completament *A* i immanipulable *B*, donem la versió ex *C*.

Sig+um Durando. Sig+num Rosa, qui ista venditione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Sella. Sig+num Trasovado. Sig+num Unifredo.

Durandus, presbiter, rogatus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

44

1011, gener, 10

Venda. *Sonegild i la seva dona Riquilda venen a Odeguer i a la seva dona Onesta una peça de terra amb arbres, situada al lloc de Fornells, terme de Cardona, pel preu de 3 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb una petita trencadissa a la part superior dreta i una altra, més important, però que gairebé no afecta el text, a la part inferior esquerra, inicial descendent, 313 × 49 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1139.

In nomine Domini. Ego Sonegildo et uxor tua Requille vinditores sumus vobis emtoribus Odegario et uxori tua Onesta. Per hanc scriptura vinditionis vindimus vobis pecia I de terra cum suis arboribus qui nobis advenit de comparatione. Et est in apendicio de Cardona, in loco que dicunt Fornellos. Et afrontat: de I parte in torrente qui discurrit; et de alia in terra de vos comparatores; et de III in via. Quantum istas afrontationes includunt sic vindimus vobis ipsa terra ab inegrum in precio solidos III, in rem valentem. Et est manifestum, et inantea ista carta vinditionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista vinditionis III idus ianuarii, anno xv regnante Roberto rege.

Sig+num Sonegillo. Sig+num Rechilde, qui ista carta vinditionis fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Trasuero. Sig+num Quintila. Sig+num Certullo.

Eldomares, le[v]ita, qui esta carta vinditionis rogatus scripsit et (ss) die et anno quo supra.

1011, abril, 2

Venda. *Ellemar i la seva muller Quixil-ló, juntament amb Sendred i la seva muller Emmo, venen a Sunyer una terra alodial que tenen al comtat de Manresa, al terme de Castelltallat, pel preu de 6 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada que abraça tota l'alçada de la caixa del text, 362 × 65 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1425.

In nomine Domini. Ego Ellemar et uxori sue Chixilo et Sendredo et uxori sue Emmo, vinditores sumus tibi Sunero, emtore. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi alaudem nostrum proprium, cultum vel eremum¹¹³ quem nobis advenit de comparacione. Et est ipsa terra in chomitatum Minorisa, in castrum Montedonno. Et afronta ipsa terra de orientis in terra de Undisclò; et de meridie in Sumaserra; et de occiduo, in terra de te emtore; et de circi in terra de vicecomite. Quantum istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio et regresio suo, in propter precium solidos vi, in rem valentem. Et est manifestum. Quod si nos vinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista karta vindicionis venerit pro inrumpendum non hoc valeat vindicare set componat in duplo cum omne suam immelioracionem. Et inantea ista karta vindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista karta vindicio IIII nonas aprilii, anno xv regnante Radeberto rex.

Sig+num Ellemare. Sig+num Chixilo. Sig+num Sendredo. Sig+num Emmo, nos quem ista karta vindicione fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Felice. Sig+num Vifredo. Sig+num Elleviso.

Oliba, sacer, qui ista karta vindicione scripsi et (ss) die et anno quod supra.

113. Segueix *nostrum proprium*, duplicat.

1013, gener, 2

Donació. *Liula dóna a Eudes i a la seva dona Famídia la tercera part del seu alou de Bergús, al terme de Cardona, amb la condició que el serveixi durant tota la seva vida.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat que la tinta s'ha escorregut en diverses paraules, sense fer-les il·legibles; inicial descendent, 405 × 110 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1142.

In nomine Domini. Ego Liula <donatore sum> tibi, Eudo, et uxori tua, Famidia. Certum quidem et manifestum est quia placuit animis meis et placet nullo quoque agente inperio nec suadente ingenio set propri<a> et expontanea mihi plegit¹¹⁴ bona voluntas ut vobis cartam fecisse ipsa tercia partem de omne alodem meum, id est: terras, vineas, casas, casalibus, ortis, ortalibus et omnem genera arborum, sicuti et facio. Et omnia advenit mihi per comparacione et per mea edificacione. Et est ec omnia in fines Cardona, in Bergucio sive in Coma. Qui afrontat hec omnia: de parte orientis in ipso Puio de ipso Coscholio; et de meridie in ipso Puio de ipsa rabacia; et de occiduo, in ipsa Serra de Ermomiro, et pervadit usque ad ipsa turre de Sestato, cum suos eres; et de circii in Coma, in Palacio. Infra istas afrontaciones includunt sic dono vobis ipsa terciam partem de omnem alodem meum sicut suprascriptum es<t>, ab integrum, cum exio et regressio, in tale conventum ut istum abeatis et in omnem alium que remanet ereditatem equaliter dividatis cum eres vestros. Et insuper dono vobis media vacha, et cum ipsa medietate de omnem suam naturam; et de media asina ipsa medietatem cum omnem suam naturam. Ec omnia dono vobis in tale voce ut mihi bene servatis et me custodiatis in vita mea et bene faciatis pro anima mea. Et si quis illus omo qui ista carta donacione venerit pro inrumpendum non hoc valeat vendicare set in duplo componat cum omnem suam immelioracionem, et inantea ista vendicio donacio firma permaneat.

Facta carta donacionis IIII nonas generi, anno XVII regnante Rodberto rex.

Sig+num Liuda, qui ista donacione feci et testes firmare rogavi.

Sig+num Adroario. Sig+num Durando. Sig+num Guifredo. Sig+num Adanagilde. Sig+num Frugia.

114. Scilicet: *placuit*.

Recemirus, presbiter, rogitus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

47

1013, març, 21

Venda. *Adalberga, juntament amb el seu fill Pere i la seva dona, Quixil·ló, venen a Sunyer una terra cultivada que tenen al lloc de Prades, terme de Montedon (Castelltallat), al comtat de Manresa, pel preu de 2 sous, en espècie*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 268 × 108 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1426.

In nomine Domini. Ego Madalbega, femina, et filio meo Petro et uxori sue Chixilo, vinditores sumus tibi Suniario emtore. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi tera¹¹⁵ chulta¹¹⁶ et erma qui nobis advenit de genitor et genitrice vel per quaquamque¹¹⁷ voce. Et est ipsa tera in chomitatum Minorisa, in chastrum Mont<e>don, in lochum que dichunt Prades. Et adfronta ipsa tera: de orientis in terra de Livolo vel eres suos; et de meridie in terra de Durando; et de ociduo in terra de Gilio vel suos eres; et de circii similiter. Quantum in istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio vel regresio suo, in propter precium solidos II, in rem valentem. Et est manifestum. Quem vero predicta ipsa terra de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem, ad omnia que facere volueris. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista charta vindicionis venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindichare set componat tibi ipsa terra in duplo cum sua inmeliacionem et inantea ista charta vindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista¹¹⁸ charta vindicio XII kalendas apreluii, anno XVII regnante Roberto rege.

Sig+num Adalberga. Sig+num Petro. Sig+num Chixilo, nos qui ista charta vindicione fecimus et firmare rogavimus.

115. Sic, reiteratiu a tot el document.

116. Sic, reiteratiu a d'altres mots, com *chulta*, *charta*, *vindichare*, etc., al mateix document.

117. Scilicet: *quacumque*.

118. Segueix un espai amb una mica de tinta correguda.

Sig+num Sanla. Sig+num Trasinundo. Sig+num Durando.

Raimundus, sacer, qui ista charta vindicione scripsit et (ss) die et anno quod supra.

48

1013, abril, 2

Venda. *Livol, Sesnana i les seves filles Bonadona, Xixil-ló, Ballovisa, Lobeta i Livol venen a Sunyer una peça de terra que les venedores tenen al lloc de Prades, al castell de Montedon (Castelltallat), al comtat de Manresa, pel preu de 2 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 291 × 65 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1427.

In nomine Domini. Ego Livol, femina, et Sesnana et filias suas Bonadona et Chixilo et Ballovisa et Lobeta et Livol vinditores sumus tibi Suniario emtore. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi pecia I de terra chulta¹¹⁹ et erma qui nobis advenit de paretorum ut per qualesque voces. Et est ipsa terra in chomitatum Minorisa, in chastrum Montedon, in locum que dichunt Prades. Et adfronta ipsa terra: de oriente, in terra de Ellemar; et de meridie in se<r>ra; et de occiduo, in terra de me comparatore; et de circi in cinglo. Quantum in istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa tera ab integrum, cum exio et regresio suo, in propter precium solidos II, in rem valentem. Et est manifestum quem vero predicta ipsa tera de nostro iuramus in tuo tradimus dominio et postetatem ad omniaque facere volueris. Quod si nos vinditrices ad ullusque omo qui contra hanc ista charta vindiconis¹²⁰ venerit pro inrumpendum non hac valeat vindichare, set componat in duplo cum suam melioracione et inantea ista charta vindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista charta vindicion IIII nonas aprelii, anno XVII regnante Roberto rege.

Sig+num Livol. Sig+num Sesnana. Sig+num Bonadona. Sig+num Chixilo. Sig+num Ballovisa. Sig+num Lobeta. Sig+num Livolo, nos qui ista charta fecimus et firmare rogavimus.

119. Sic, reiterat a d'altres mots.

120. Scilicet: *vindicionis*.

Sig+num Francemiro. Sig+num Gudamiro. Sig+num Guifredus.
Raimundus sacer scripsit et (ss) die et anno quod supra.

49

1013, abril, 6

Venda. *Guisad ven a Eudo i a la seva dona unes cases, uns horts i unes eres que té a Bergús, al terme de Cardona, pel preu de 2 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb diverses raspadures que afecten lleugerament el text i amb la tinta parcialment escampada a la part central, 178 × 95 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1143.

In nomine Domini. Ego Wisado vinditor sum tibi Eudo et uxor tua Flamidia. Vindo vobis casas meas et ortos et era qui mihi advenit de parentorum. Qui afrontat ec omnia de II partes in terras et casas de vos emtores et de III in terra de Sancto Ioanne; et de IIII in terra de Durando. Infra istas afrontaciones includunt sic vindo vobis ipsas casas cum solos et superpositos, et ipsos ortos cum exios et regressios earum, in precio solidos II. Et quem hoc vobis inquietare voluerit in cuplo vobis componat et inantea ista vindicio firma permaneat.

Facta carta vindicione VIII idus aprilis, anno XVII regnante Rodbertus rex.

Sig+num Wisado, qui ista vindicione feci et firmare rogavi.

Sig+num Guiliara. Sig+num Livielde. Sig+num Durando.

Rece[mi]rus presbiter, rogitus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

50

1013, agost, 1

Plet. *Declaració de la vescomtessa Engonça [d'Osona-Cardona] davant el comte Ramon [de Barcelona] en contra de la decisió dels jutges Guifré i Olivà de Granera a partir de la reclamació del bisbe Borrell [de Vic] perquè la vescomtessa no pugui deixar en herència als seus fills el castell de Fals, ja que, segons Borrell, és propietat de l'església de Sant Pere de Vic, tal com ho demostra el*

testament del bisbe anterior, Arnulf. La declaració d'Engonça i els testimonis aportats al·leguen que la vescomtessa tenia dret a la propietat del castell de Fals, perquè feia més de trenta anys que el seu marit, el vescomte Ramon [I de Cardona], en continuació del germà d'aquest, el vescomte Ermemir [II d'Osona], el tenia en alou. Davant d'aquesta reclamació, el jutge Guifré dóna la raó a la vescomtessa, reconeixent la seva propietat del castell de Fals per llei, i així ho accepta el bisbe Borrell.

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, molt gastat i perforat a la part central inferior, amb inicial descendent, 485 × 210 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 29.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, que va veure el document quan ja era molt difícil de llegir, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 29.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 16r-v, núm. 29.
- D Còpia simple, ex A, de finals del segle XIX o principis del XX, Archivo Ducal de Cardona, lligall 176, plec 2, núm. 1395.
- E Còpia simple, ex D, de principis del segle XX, Archivo Ducal de Cardona, ibídem.
- a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, *Mil·lenari del castell...*, pp. 31-33, amb reproducció facsímil, correcció i traducció catalana del professor Oscar de LA CRUZ PALMA (pp. 35-37).

Conditiones sacramentorum quas iustificanc his viris, id est: Wifredus iudex et Ollivano de Granera, et protulit eos vicecomitissa Engoncia pro se et filios suos in conspectu domino Raimundi gratia Dei comite et eius coniux Ermessindis comitissa, in presentia multorum bonorum hominum qui subterius roboraturi erunt, a petitione Borrello episcopo, qui prosabat et petebat prefata vicecomitissa et filios suos de kastello que dicunt Falcos cum suis pertinentiis vel adiacentiis quod ad illorum kastrum pertinet, dicens vel adfirmans quod sede Sancti Petri debebat eum sortire per vocem condam Arnulfo episcopo cum filios prefata vicecomitissa eo quod ille quo Arnulfus relinquit omnem suam ereditatem ad domum Sancti Petri sedis Vico per suum test[amentum], quem, contra hoc ordinante iudice, iamdicta vicecomitissa, in loco filiis suis, ad cuius vice legavit suum tutor, responsum paravit in placito, ita respondit: "nequaquam, domine, in predicto kas[tello] vel suis pertinentiis atque finis sive adiacentiis hereditatem relinquere potuit condam episcopus Arnulfus a prefata sede, quia condam Ermemirus vicecomes eum tenuit per suum proprium alaudium et relinquit ipsum castrum iamdictum Falchos cum suis terminis vel adiacenciis, cum exiis vel regresiis earum, tam rusticum quam urbanum, quantum ad ipsum castrum pertinet vel pertinere debet,

si[cut] in illarum resonat scripturis vel insertum est, sic relinquid ad virum meum, fratrem suum Raymundum vicecomitem, et inter illos ambos haberet eum posessum xxx^a annos et amplius per illorum proprio alaude, exceptus illo tempore quod condam Arnulphus in captivitate fuit detentus”.

[Et] sic iam suprascriptum est ita. Ordinatione iudice predicta testimonia ibi adduxit: “Nos testes prolatos unum damus testimonium per trinum et unum Deum super altare scilicet Iohannis abba, in sede Vico, quia, ut iamdicta vicecomitissa adfirmat, ita vidimus tenere et possidere iamdictum kastello Falcos ad Erme-miro vicecomite et a fratre suo Raimundo per illorum proprietate xxx^a annos et ultra, sicut superius scriptum est, cum omnibus possessionibus et terminis et pertinenciis suis.”

Igitur ego Guifredus levita et iudex in hanc causam ordinavi, intellexi hoc sufficienter per legem impletam sed in illius sententiam qui dicit: “nam quod per xxx^a quisque annos expletis interrupcionis temporis possidet nullatenus pro repetentis calumniam admitere potest”. Ideoque consigno et confirmo predicto castro cum sua pertinentia sic superius a testibus iustificatum, et in potestate iamdicta tenere suosque proles, ut per cuncta tempore in illorum [c]onsistat potestate proprialiter et nullus sit acisus unc numerum tricennale. Et ego Borrellus aepiscopus recepi prefata testimonia sacramentum testificantia, et ideo [sic] evacuo ut ultra amplius non repetam nec ego nec ullus me succedens adque persona hoc¹²¹ infringere temptet, quod qui fecerit, praedicta omnia duplicata componat et damnum quod lex continet de transaccione tricennii et inantea haec diffinitio firma persistet.

Facta exemplaria securitatis kalendas augusti, anno xviii quo Rodbertus francorum regnand[i] sumpsit] exordium.

51

1014, juny, 17

Venda. *Sunyer i Elduara venen a Algeric i a la seva dona unes terres, cases, casals i un colomer ubicats al lloc de Marbusca, a Cardona, pel preu de 7 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 219 × 88 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1144.

121. Segueix, novament, *hoc*.

In nomine Domini. Ego Sunario et Eldovara, vinditores sumus vobis emtoribus nostris Argerigo cum uxor sua Cogivoro. Per hanc scriptura vindiccionis¹²² vindimus vobis terras et casas et casaes et palomario et ortos et ipsas arbores quem nobis advenis de parentorum. Et est in fines Cardona, in ipso colo de Marbusca. Et afrontat ipsum hec omnia: de I parte in via; et de alia in cingulo; et de III in serra vel in terras de te comparatore; et de IIII in terra de Richero vel suos eres. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsum hec omnia quod superius resonat ab integrum, cum exio et regresio earum, in precio solidos VII, in rem valentem. Et est manifestum. Et si ullusque omo qui ista carta inquietare voluerit in duplo vobis conponat, et inantea ista carta vindiccionis firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta vindiccionis XV kalendas iulii, anno XVIII regnante Rodeberto rex.

Sig+num Suniario. Sig+num Eldovara, qui hunc ista carta vindiccionis fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Richero. Sig+num Vichafredo. Sig+num Oldemar.

Vidales, presbiter, rogitus scripsi et sub(ss)si die et anno quod supra.

52

1015, febrer, 21

Donació. *Exibi i la seva dona Olina donen a Guillem una vinya al lloc de Planes, al terme de Cardona.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat que és una mica gastat de l'extrem dret, encara que totalment llegible, amb inicial descendent i dibuixada, 302 × 58 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1145.

In nomine Domini. Ego Exibio et uxor mea Olina, tibi Guilgelmo, per ac scriptura donacionis donamus et facius tibi carta per filiatico de I sorte de vinea qui nobis advenit de comparacone per ullasque voce. Et est in fines Cardona, ad ipsas Planas. Et afronta: de parte orientis et de parte occiduo, in vineas de Loderrii; et de meridie in via publica; et de circii in vinea de Undiscllo. Quantum istas afrontaciones dicunt sic vindimus, donamus et

122. Sic, característica reiterada al document.

facimus pro ammorem Domini nostri Ihesu Christi et per filiatichos, quod super hoc scriptum est, ab intecrum.¹²³ Et qui hoc tibi inquietare voluerit in duplo tibi conponat.¹²⁴

Facta ista carta donacionis viiii kalendas marcii, anno xviii regnante Radberto rex.

Sig+num Exhibio. Sig+num Olina, qui ista carta fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Ermemiro. Sig+num Guimara. Sig+num Ansolfo.

Galindo, presbiter, rogatus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

53

1015, setembre, 13

Venda. *Sinuerga i el seu fill, Langobard, venen a Eldemar i a la seva dona una vinya i dues terres que tenen a Tresserra, al terme de Cardona, pel preu de 4 argenços.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa de diversos raspats que afecten lleument el text, amb inicial descendent, 250 × 90 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1141.

In nomine Domini. Ego, Sinniverg[a] et filio me[o] Languardo et Argilo, vinditores sumus vos Eldemares et uxori tua Silmera. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis sorte i de vinea et dues de terras quem nobis advenit de parentorum. Et sunt in fines Chardona, in Tressera. Et afronta ipsas sorte de vinea et ipsas dues de terras: de i parte in ufe[...]; et de alia in terra vos comparatore; et de iii in vinea de nos vinditores et de in serra. In istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa vine¹²⁵ cum ipsas terras ab integrum, cum exio et regresio, in precio argencios iii. Et est manifestum. Si quis ullus omo quem ista charta disrumpere voluerit, in duplo vobis conponat; et inantea firma permaneat omnique tempore.

Facta charta idus setembe, anno xx regnante Rodberto rex.

123. Sic.

124. Sic.

125. Sic.

Sig+num Sinuerga. Sig+num Languardo. Sig+num Argilo, qui ista vindicione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Estevana. Sig+num Miro. Sig+num Duran.

Vifredo, clerico, rogitus scripsi (ss) die et anno quod supra.

54

1016, maig, 11

Venda. *Els esposos Ermemir i Guinedeld venen a la vescomtessa Engonça una peça de vinya que tenen a Cardona, al lloc anomenat Vall Lagartosa, per 2 sous, en espècie.*

- A Pergamí original en un estat de conservació molt dolent, amb nombroses perforacions i taques de tinta que el fan pràcticament il·legible, 443 × 68 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 25.
- B Còpia simple, de 1669, per J. B. Llop, que va llegir el document en millor estat, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 25.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, núm. 25.

Apud C

In nomine Domini. Ego Ermemiro et uxori mee Winedelde venditores sumus tibi Enguncia vicecomitisse emptore. Per hanc scriptura venditionis nostre vendimus tibi pecia una de vinea cum terra qui nobis advenit de comparatione et pro quaecumque voces. Et est ipsa vinea cum terra in finibus Cardona, in locum de Valicorga, ubi vocant Valle Lagartosa. Et affrontat ipsa vinea de omnesque partes in vinea et in terra culta vel erema de me emptrice. Quantum infra istas afrontationes includunt, sic vindimus ipsa vinea cum terra ab integrum cum exio et regresio sub precium solidos duos placibiles in rem valentem. Et est manifestum. Et quia hoc tibi inquietare voluerit non hoc tibi valeat vindicare, set in dublo tibi componat cum omnem suam inmeliorationem, et ista vendicione firma permaneat modo omnique tempore.

Facta ista vendicione quinto idus madii, anno vigesimo regnante Rradeberto Rrege.

Sig+num Ermemiro. Sig+num Windelde, qui ista venditione fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Padro. Sig+num Miro. Sig+num Bernardo.

Seniofredo presbiter, rogitus scripsit et + die et anno quod supra.

1016, agost, 18

Plet. *Querella dirimida entre el vescomte Bermon [I de Cardona] i Miró sobre diverses terres.*

- [A] Original, perdut.
 B Còpia de 1146, pel monjo i sacerdot Bernat, opistògrafa, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 32.
 C Còpia simple, ex B, de 1669, per J. B. Llop, que consultà el document ja en un estat de conservació dolent, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 32.
 D Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 17v-18r, núm. 32.

[In Dei nomine. Hec est exemplar difinitionis qui editus est ex placito inter Bernardo¹²⁶ vicecomite et Mironum Ostolense, videlicet ex...¹²⁷] terris vel silva que dicunt Avezar, unde multa contentio inter eos con[... et placitum per fideiussorem cum Arnallo iudice cum termino constituto ut per legalem] ordinationem hoc difinissent quod si quis ex eis se substrasset mille solidos exinde composuissent ipso adque termino ad[veniente congregatis ab utraque parte sicut permisserant ad hoc difiniendum quod habuerat ibi Gu]ifredum levitam, qui iudicem, et Guifredum laicum, cum prefato Arnallo. Ubi vero dictus vicecomes et Mironem intimaverunt illorum negotio [in conspectu iamdictos iudices et multorum virorum ibidem assistentium] quem prelibatus Miro hoc quod ibi tenebat vel requirebat voluit defendere cum testibus suis per tricellam tempus possessionis per vocem alaudis condem [Godofredi fratrique sui Guimarani vel illorum posteritate. Idem contra hoc Bermundus vice]comite ita reproducit nequaquam per possessionem quod Miro proclamat: "Admitere debeo quod avus nostris seu [...itor atque avunculi nostro tenuerunt hoc per terminos antiquos de ipsa forest comitale et defendere ...]eis avere per triginta a]nnos et amplius in presentia iamdictos fratres sive

126. Sic. Fins a l'època de Bernat Amat I de Cardona no s'ha documentat l'existència de cap vescomte Bernat a la nissaga dels Cardona. Aquesta dada, i el fet que a la resta del document es fa referència sempre a Bremon i no a Bernat, ens porta a pensar que aquesta primera menció és una errada del monjo Bernat, autor de la còpia més antiga que hom coneix de l'original. L'errada és del tot comprensible, atès que a l'època del mencionat copista governava a Cardona el vescomte Bernat Amat I.

127. Reconstruïm el text que falta a B a partir de D, ja que C és immanipulable. El pergami original ja havia desaparegut al segle XVII, raó per la qual l'arxiver autor de C va recórrer al testimoni B quan realitzà la seva còpia. En aquell moment, l'estat de B ja no devia ser gaire bo, fet que explica les llacunes freqüents a C, llacunes que després passaren a la còpia que de C va fer Vidal. Per aquesta raó, la nostra edició de B és incompleta, tot i que l'hem combinat amb D.

successores quorum voces pro prephato Mirone proclamat ut sic". Prosecuturus est [...istis. Ita testimonia lega sufficienter in conspectu iudicum exhibuit illa... pro prephati iudices. Sic] lex precipit quem constituta est de alienos terminos ut vidimus inspectoribus loci monuimus iamdicto Mironi ut recepisset testes ad ipso vicecomite perfectos. [Idem ipse iussionem nostram contempnens noluit ipsos recipere. Nos autem] prelibati iudices secundum institutionem legis qui dicit: si vero ordenante iudice un[a p]ars testes adduxit et dum oportuerit [... debere recipi pars de iudicio absque iudicis consultu...] prelatos testes recipere et quod ipsi testimonio suo firmavit qui eos protu[lit] sua instantia consignare et postea qui sede iudice sustulit producere [testem alium onmino erit illicitum. Ideoque recipimus tres testes quorum nominata sunt H]onoratus et Undilanus atque Anfara. Ita iurantes illos vero testes, iuramus predic[os testi]um et verum super altari Sancti Andrea qui situs est in Pruit, que vidimus [tenere et possidere iamdictas terras vel silvas que dicunt Aveznos, per vocem de i]pso forest comitale et defendere atque censum aprehendere ad condam Guadalli vice[c] omitti vel ad fratres suos Ermemiro necnon ad Arnulfo simul et Raimundo [triginta annos et amplius per ipsos terminos antiquos qui constituti sunt ad ipsam for]est de supradicto Godafred et Guimarano et illorum posteris, quorum voce iamdicto Mirone proclamat terminos aut hiis excipiunt atque in ipso torrent ad ipsos [ponsilganus... comitalis ospitare consueb]ant ex hic ascendit per sumitatem ipsius Rocha usque ad castello que dicunt Foradat; deinde per superiorem rocam et vadit per terminos fixos excepta in ipsa coma usque [in rupe Gerundela et temineat inde et vadit su]per ipsos Chers. Per hos namque terminos vidimus iamdictam possessionem vel defensionem, et approbamus per super annexum iuramentum in Domino. Ego [namque Arnaldus iudex qui hunc colliga]vi placitum recipi hec testimonia et consigno iamdicta forest cum prephatos terminos in potestate et dominatione iamdicto vice[comite]. Quod si quis homo disrumpere vo]luerit, v libras auri persolvat pro hunc pactum [et isti] definitioni firma permaneat.

Facta difinitio vel consignationi per sacramentum [conditioni decima quinta chalendas septembris] anno vigesimo primo regnante Rodoberto rege.

S[ig+num] Onoratus. Sig+num Anfara. Sig+num Undilanus testes sumus [¹²⁸et hunc iuramentum iuramus.

128. A partir d'aquí, el text segueix al dors del document.

Sig+num Radfredus. Sig+num Brocardo]. Sig+num Guifredo.
Guifredus levita qui est iudex. (ss) Arnaldus iudex.

Sig+num Guifredus.

Hec tamen carta propter vetustatem translata est episcopo Sanctus Petrum Castri Serrensis in presentia Constantini prioris eiusdem loci et Bernardi Petri atque Ugonis et Bernardi Ioachimus atque Petri de Guillelmi et [Arnaldi] Berengarii ac Pontii, undecim chalendas septembris, anno decimo Ludovici Iunioris.

Bernardus sacerdos et monachus, qui hoc trans[latum sig+navi] die et anno quod supra.

56

1016, desembre, 17

Venda. *Guillem ven a Trasoada i a la seva dona Adalès un alou amb el seu castell i pertinences que té al comtat d'Urgell, al lloc de Fontanet, pel preu de 8 unces d'or, en espècie.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb diverses perforacions a les parts dreta i esquerra que fan impossible una lectura completa; presenta una inicial descendent, 422 × 220 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2329.

a Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "El castell de Fontanet...", doc. 3, pp. 421-422, ex A.

Vindicio per scritura¹²⁹ facta [...]ut an hac d[...] hunc carta vindicionis inte<r> Geriman quia finem seculi abeat firmata te. In Dei omnipotenti nomine. Ego Quigelmo vin[ditore] sum vobis Trasovero et uxori mea¹³⁰ Adalec, emtores. Per hanc scritura vindicionis mee vindoque¹³¹ vobis alodem meum quo ego [abeo] in comitatum Urgiliense, in terminio de Fontanedo vel in eeius¹³² termines vel int<ter> eius confinio. Advenit hec omnia ad me Qui[gelm]o per genitore meo vel per genitrice mea. Pono autem eius afrontaciones de omnesque partes: de parte circi in castro que [4]sit Gigerola et sic devadit per valle Selarios usque in ecclesia que vocant Sancta Sussana; et de meridie afrontat in ri[vo Mer] dero et sic vadit per ipsa carganta que vocant de Samuel usque

129. Scilicet: *scritura*.

130. Scilicet: *tua*.

131. Sic.

132. Sic.

in ipsa Guardia que dicurrit <in> Pelosa sive in Toran[o...] ipsa Acuda; de aquilonis afrontat in terminio de Val de Fravosa vel in <i>pso Pugo de Sancti Saturnini. Qu[antum] istas afrontaciones includunt sic vindo vobis ipsa mea ereditate ab intecrum,¹³³ id sunt, casas cum cursas, cum solos et superpo[sitos et] universis edeficiis,¹³⁴ terras, vineas, ortis, ortalibus, montis et vallis, planum et declivum, ferulas et colles, boscos et sil[vis et ga]riciis, molindinis et inmolindinis, aquis, aquaribus, regos et caputregos, pratis, pascuis, petras et petricus, cas[as c]onstructum et suaque edificia constructa et destructa et sua eius sediccionem, cum cultis adque ed¹³⁵ eremum, cum v[...]as et reductas, cum claudiferis, cum termines et sua eius pertinencia, totum ab intecrum, in aderato et ad fe[...] octo uncias de auro cocto sicuti, in rem valente, quo vos emtores precium ex in de mora dedistis et ego vindi[tor] omnibus meis intecriter a mobiliter accepit et nihilque de ipso predio aput vos emtores non remansi[it. Est m]anifestum. Quem vero predicta nec omnia que vobis vindo de meo iure en vestro trado dominio et potestate [in om]ni intecritate ipsa mea ereditate simul cum exis et re[gressi]s earum ad vestrum plenisimum proprio [...]la voce ibidem ad opus meum non reservo nec hodie nec post h[odie] nec ad futura nec per nulla tepora¹³⁶ hec [...]vindo vobis totum ab intecrum quod ego ibi abeo vel abere debeo per quacum[qu] es voces ad vestram plenisima licencia. Quo[d] vinditor au alicuius hominis viventis qui contra hanc vindicione dis[r]umpere voluerit non hoc valeo vindi[care] set componat in duplo cum omnem suam inmelioracionem et inantea ista vindicione firma et stabilis permaneat modo [vel omnique] tempore.

Facta vindicionem xvi kalendas ienuarii, [an]no xxi regnante Roberto rege.

Sig+num [Quigelm]o, qui ista vindicone feci et proptis meis animis bonisque voluntatem et firmavi et testes firmarique rogavi.

Sig+num Donuco. Sig+num Gerberno. Sig+num Quitardo. BERNARDUS, SACER.¹³⁷

V[VU]ADAL, presbiter, qui ista carta rogitus scrisit (ss) die anoque supra.

133. Sic.

134. Sic.

135. Scilicet: *et*.

136. Scilicet: *tempora*.

137. Autògrafa i en majúscules.

57

1017, desembre, 23

Venda. *Xeno i els seus fills venen a Quíxol una peça de terra que tenen a Bergús, al terme de Cardona, pel preu de 6 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb dues figures mil·limètriques que no afecten el text i amb una inicial descendent, 370 × 71 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1146.

In nomine Domini. Ego Cheno et filiis meis, id est, Chintulo et Vinedelde et Bonofilio et Remundo et Vilmundo et Oriol, vinditores sumus Chixulo. Per hanc scriptura vindicionis vindimus tibi de I pecia de terra ipsos nostras hereditates quem novis advenit de parentorum. Et est in fines Cardona, in loquo que dicunt Begurcio. Et adfrontat ipsa terra: de I parte in terra de te comparatore; et de alia in terra de Ennego; et de III in terra de Ermemiro; et de III in domo Sancti Iohannes. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic vindimus tibi de ipsa pecia de terra ipsa nostras ereditates, ab integrum, cum exio vel regresio earu, precio solidos VII, in rem valentem. Et est manifestum. Et si ullusque omo quem ista carta inquietare voluerit in duplo tibi componat, et inantea ista carta vindicionis firmis permaneat, omnique tempore.

Facta carta vindiccionis x kalendas genuarii, anno XXII regnante Rodeberto rex.

Sig+num Cheno. Sig+num Chintulo. Sig+num Vinedelde. Sig+num Bonofillo. Sig+num Remundo. Sig+num Vilmundo. Sig+num Oriol, qui ista carta vindiccionis fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Vifredo. Sig+num Durando. Sig+num Trasovero.

Vidal, presbiter, rogitus scripsit et subscrip(ss)si die et anno quod supra.

58

1018, gener, 30

Venda. *Guifré i la seva muller Ermúncia venen a Quíxol dues vinyes a Selvasembrada, al terme de Cardona, pel preu de 6 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent dibuixada, 283 × 91 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1147.

In nomine Domini. Ego Vifredo et uxor mea Emuncia, vinditores sumus tibi, emtore nostra Chixulo. Per hanc scriptura vindiccionis vindimus tibi pecias II de vinea qui nobis advenit de comparacione. Et est in fines Cardona, in loco qui dicitur Selva Seminata. Et afrontat: de I parte in terra de Gavila; et de alia in vinea Malanego; et de III in vinea de Davidia; et de IIII in vinea Seniofredo. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic vindimus tibi ipsas II pecias de vineas ab integrum, cum exio vel regresio eorum, precio placibile solidos VI, in rem valentem. Et est manifestum. Et est manifestum.¹³⁸ Et si ullusque omo qui ista carta inquietare voluerit, in duplo tibi componat, et inantea ista carta vindiccionis firmis permaneat omnique tempore.

Facta comparacionis III kalendas febrerii, anno XXII regnante Roberto rex.

Sig+num Wifredo. Sig+num Ermuncia, qui ista carta vindiccionis fecit et firmare rogavit.

Sig+num Gavila. Sig+num Villelmu. Sig+num Miro.

Vidal, presbiter, rogitus scripsi et sub(ss)si die et anno quod supra.

59

1018, agost, 5

Venda. *Deixiló i la seva muller venen a la vescomtessa Engonça un molí que tenen al comtat d'Urgell, al castell de Clariana, al costat del riu Cardener, pel preu de 4 mancosos.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, puix que diverses perforacions afecten repetidament el text en la part superior central principalment, 367 × 83 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 26.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, que el va llegir en un millor estat, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 26.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 15r, núm. 26.

In nomine Domini. Ego Dex[ila et¹³⁹] ux[ori mea Al]lena vind[i]tor[is sum]mus ti[bi] Engoncia v[ice]chomitisa. Per hanc scriptura vindiccionis nostre vindimus tibi mu[li]nar cum rego et chapu[t

138. Frase duplicada al text.

139. Reconstruïm el text que falta a A a partir de C.

rego], pet[r]is [atque s]axis, glevas, glevariis et cum illorum aze-
 cenciis¹⁴⁰ qui ad eorum pertinet. Et est hec omnia in chomittatu
 Urgili[en]se, in chastrum Cleriana, in flumine c[h]ardesner, qui no-
 bis avenit de parentorum vel de comparacione vel per quacumque
 voce. Et affrontat ipse mulinare cum ipso rego et chapud rego:
 a parte orientis in flumine Chardesnero; et de meridie in strata
 publica; et de occiduo in terra de nos vinditores vel in terra de
 Suniario vel suo ere[s; a] parte vero circi in terra de nos vindito-
 res vel in ipsa faxa. Quantum istas totas afrontaciones includunt,
 sic vindimus tibi in ipso mulnare, cum rego et chapud [re]go,
 totas nostras voces quod ibidem abemus vel abere debemus, ab
 integrum, in precio manchsos¹⁴¹ IIII^{or}. Et est manifestum. Quem
 vero predicta hec omnia que tibi vindi[m]us de nostre iure in tuo
 tradimus dominio et potestate ab omni integrietate ut quicquid
 exinde facere vel vindichare volueris libere in Dei nomine plenam
 abeas potestate cum exio et regresio earum a proprio. Quod si
 nos vinditores aud ullusque omo qui contra hanc vindicione ve-
 nerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindichare, sed componat
 aud componamus tibi in duplo cum omnes suas inmelioraciones
 quantum inmelioratum fuerit ad eadem tempore et inantea ista
 charta firma permaneat omnique tempore.

Facta charta vindicionis nonis augusti anno XXIII regnante
 Rodberto reie.

Sig+num Dexter. Sig+num Allena, qui ista karta vindicionis
 fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Trasovarius. Sig+num Ladroarius. Sig+num Rodballus.

Bonefilius presbiter, qui ista karta rogitus scripsit et (ss) die
 et anno quod supra.

60

1018, desembre, 9

Donació. *El vescomte Bermon [de Cardona] dóna a Bonfill de Fals i a
 la seva muller una torre situada al comtat de Manresa, al castell
 de Fals.*

140. Sic.

141. Scilicet: *mancusos*.

- A Pergamí original en estat de conservació regular, amb dues petites perforacions que afecten una línia del text, 265 × 101 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 30.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 30.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 16v-17r, núm. 30.

In nomine Domini. Ego Bermundo vicehomite donator sum vobis Bonefilio de Falcos et uxori tue Ermengards. Per anc scriptura donacionis me dono vobis ipsam turrem cum ipsas mansiones et curtes cum solos et superpositas et ortos, ortalibus et arboribus, qui mihi advenit de parentorum vel per ullasque voces. Et est hec omnia in chomitatum Minorisa, infra termines de castrum Falcos, in loco que nuncupant Castros, ipsa ture¹⁴² qui fuit de Franc condam et uxor eius Clarinda condam. Et afrontad ipsa hec omnia suprascripta: a parte orientis in torent qui est super ipsam turem et sic pervadit per ipsam quastam; et de meridie afrontad in alodio de Asfredus; et de occiduo in alodio de Brocard et sic pervadit usque ad ipso torent; a parte vero circii in ipso rio qui venit de Vila Longa. Quanti isti termini ambiunt et istas afrontaciones includunt, sic dono vobis ipsam turem et kasas, casalibus et ortis, ortalibus, terras, vineas, arboribus, petras, domos factis vel faciendis, que non serviant nisi ad vos et ad ipsi cui vos [...] taveritis. Et hoc quomodo suprascriptum est sciat vestrum proprium ad vestrum plenisimum alodium. Et est manifestum. Quem vero predicta ista donacione s[upra]scripta que ego vobis dono de meo iure in vestro trado dominio et potestate ad omnia facere quod volueritis. Quod si ego donator ad ullusque omo vel femina quis contra hanc ista carta donacionis inquietare vel disrumpere voluerit, non hoc valeat vindicare et componat ista donacio in duplo cum omnem suam inmeliacione et inantea ista carta firma stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta donacione v idus december, anno XXIII regnante Radberto rege.

Sig+num Bermundo vicecomes, qui ista carta donacionis mandavit scribere et ad testes firmare rogavi.

Sig+num Erumir de Casteltalad. BERMUNDO VICECOMITE.¹⁴³ + Sig+num Brocard Lopard. Sig+num Ballofre.

142. Scilicet: *turre*.

143. Autògrafa.

Lobus sacer, qui ista carta donacione scripsit et (ss) die et anno quod supra.

61

1020, gener, 30

Venda. *Miró i Ximerga venen a la vescomtessa Engonça una vinya que tenen a Cardona, al lloc anomenat Laureda, per 3 sous.*

- A Pergamí original, en estat regular de conservació, molt gastat però sencer i llegible, 486 × 76 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 27.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 27.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 15r-v, núm. 27.

In nomine Domini. Ego Miro et uxori sue Chimverga vinditores sumus tibi Enguncia vicechomitisa emptice nostra. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi i pecia de vinea cum terra qui nobis advenit de edificacione. Et est ipsa vinea in fines Cardona, in locum ubi vocant ipsa Laureda. Et afrontat ipsa vinea de parte orientis in ipsa vinea de Wadamir; et de meridie et de occiduo in ipsos torentes de Dela et Ere; de circii in ipsa via qui pergit ad ipsas Laceras. Quantum in istas afrontaciones includunt, sic vindimus tibi de ipsa vinea cum terra et arbores ipsas nostras voces, ubi invenire potueritis ab integrum cum exio et regresio suo ad tuum proprium, precio solidos III. Et est manifestum. Et qui hoc tibi inquietare voluerit non hoc valeat vindicare sed in duplo tibi componat cum omne sua inmelioracione et ista vindicione firma permaneat modo omnique tempore.

Facta ista vindicione III kalendas februari, anno XXIII regnante Radeberto rege.

Sig+num Miro. Sig+num Chiniverga, qui ista carta vindicione fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Miro Gafero. Sig+num Abograsicia. Sig+num Randorgila.

Seniofredus presbiter rogitus scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

62

1022, abril, 21

Venda. *Fruga i la seva muller Emmo venen a Ermemir una terra situada a Bergús, al terme de Cardona, pel preu de 12 argenços.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial allargada que ocupa quatre línies del text, 342 × 68 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1149.

In nomine Domini. Ego Fruga et uxori mee Emo vinditores sumus tibi Ermomiro. Per hanc scriptura vindicionis vindimus tibi terra qui nobis advenit de parentorum. Est in fines Kaardona, in Begurcio. Qui afrontat: de i parte, in terra de Sancto Vincencio; de alia, in cinglo; de iii in ipsa rasa. Infra istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio vel regresio, in precio arienzos xii. Et est manifestum. Et qui ohc vobis inquietare voluerit non ohc valeat vindicare, set in duplo componat.

Facta karta vindicione xi kalendas madii, ano xxvi regnante Rodbertus.

Sig+num Fruga. Sig+num Emo, qui ista vindicione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Suniario. Sig+num Eudo. Sig+num Daniel.

Raimundus, presbiter, scripsit et (ss) die et anno quod supra.

63

1022, juny, 2

Venda. *L'ardiaca Arnau ven a Borrell i a la seva dona Adaleç un alou ubicat al comtat d'Urgell, al lloc anomenat Moratell, pel preu de 600 sous.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, a causa de diverses taques d'humitat que l'esquitxen i, sobretot, d'una petita mutilació que travessa el document de forma horitzontal per tota la part superior dificultant la lectura completa de la primera línia, 433 × 101 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2358a.

[B] Trasllat, probablement del segle XII, perdut.

C Trasllat notarial, ex A, realitzat pel notari Joan Solanova, del 28 de desembre de 1568, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2359.

D Trasllat, ex B, datat el 23 d'octubre d'algun any del segle XIII (la data del trasllat està mutilada). El nom de l'escrivà es il·legible, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2358b.

In nomine D[omini. E]go Arnallus, archilevita, vinditor sum vobis emptoribus nostris Borrello et uxori tua A[daleize].¹⁴⁴ Per hanc scriptura vindicionis mee vindo vobis alaudem meum proprium qui mihi [adv]enit de comparatione de seniore meo Ermengaudo comite. Et est ipse alaudes que vocant Moratello in comitatu Orgello. Et abet afrontaciones ipse alaudes: de una parte in rivo Merdario; de II in termino de ipsa Figera: de III in Valle Ariga; de IIII in ipsa Celada. Quantum infra istas afrontationes includunt, sic vendo vobis ipsum alaudem ab omni integrietate, ipsas meas voces propter precium solidos cccccc.¹⁴⁵ Et est manifestum. Ut ex presenti die et tempore firmam in Dei nomine abeatis potestatem. Quod si ullus vivens fratres, filii, heredes aut ullus vivens contra ista kartam vinditionis temere vel inquietare aut inrumpere conaverit non valeat vindicare set componat vobis in duplo cum omni sua inmelioratione et inantea ista karta vindicionis firmus permaneat omnique tempore.

Facta ista karta vinditionis IIII nonis iunii, anno XXVI regnante Rutberto rege.

ARNALLUS, ARCHILEVITA,¹⁴⁶ qui istam kartam vinditionis scribere rogavi et testes firmare.

Sig+num Miro. Sig+num Richulfus. Sig+num Salla. Sig+num Durandus. Sig+num Bernardus. Sig+num Reimundus.

Durandus, sacer, rogitus scripsit et sub (ss) die et anno quo prefixo.

64

1022, desembre, 30

Venda. *Elebó, Ramio, Bernard, Quíxol i Xusca venen a Sunifred unes cases, una peça de terra i tres semodiates de vinya que tenen a Tagamanent, pel preu de 4 mancusos, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial doblada i descendent, 315 × 130 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833-3.

In nomine domini. Ego Ellebo, et Ramio, et Bernardus, Chixol et Chusca, nos simul in unum, vinditores sumus vobis Seniofret,

144. Apud C.

145. Sic.

146. En majúscules.

emtores. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi chasas et pecias I de terra et de ipsas vineas semodiatas III qui michi advenit de genitores nostros. Et est in chomitatu Ausona, in terminio de Tagamanent, in valle Avacono. Et afrontat ehc omnia: de parte orientis, de me comparatore; et de meridie, in ipsa strada que pergit a Tagamanent; et de occiduo, in tera de Guifret de Montechalvo; et de circii, in ipso rio. Quantum in istas quatuor afrontaciones includunt, sic vindimus vobis ipsas chasas cum ipsa terra et ipsas semodiatas III de vineas, totum ab integrum, cum exios vel regresios earum, in preter¹⁴⁷ precium manchosos IIII, in rem valentem, et nichil exhinde non remansit. Et est manifestum. Quem vero predicta omnia de nostro iure in tuo tradimus cominio et potestatem ad faciendum omnia auod volueris. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui contra ista vindicione venerit ad inrumpendum, non ohc valeat vindichare, set componat ec omnia in duplo, cum omnem suam inmeliacionem, et inantea ista firmi stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicione III kalendas genuari, anno XXVII regnante Radberto rege.

Sig+num Ellebo. Sig+num Ramio. Sig+num Bernardus. Sig+num Chixol. Sig+num Chusca, qui ista vindicione fecimus et firmare rogavimus.

Ellebonus,¹⁴⁸ levita (ss), qui <s>cripsit die et anno qud supra.

65

1023, gener, 27

Donació. *El veguer Trasoad dóna a la seva muller Adalès el castell de Fontanet, situat al comtat d'Urgell.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb un esquinçament important a la part dreta que n'impedeix la lectura completa, amb una inicial dibuixada, molt elaborada, descendent, 370 × 160 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2330.
- B Trasllat notarial, del mes de juliol de 1513, autoritzat pel notari Andreu Ferrer, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2330b.
- a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "El castell de Fontanet...", doc. 4, pp. 422-423, ex A.

147. Scilicet: *propter*.

148. En majúscules.

In nomine Domini. Ego Trasuerius, vicario, donator sum tibi uxori mea nomine Adal[ez], femina, emtore. [per hanc s]criptura donacionis mee dono tibi ipsum chastrum de Fontanedo ab ipsa omnia quod ego abeo et abere debeo, qui michi atvenit de genitor[e mei] sive de comparacione vel per quachumque¹⁴⁹ voce. Et est ipsum hec omnia in chomitatum Urgellitense, in locum que dicitur ipso Fontaned. Et afrontat [ipsa] omnia: de parte orientis in castro que vocant Figerola et sic evadit per Valle Sellarios usque in ecclesia que vocant Sanctam Sussanam; et de meridie quoque afrontat in rio M[erdario] et sic vadit per ipsa garganta que vocant de Samuele usque ad ipsa Guardia que dicunt Pilosa, et pergit ad ipsas fexas de Ivora, et [...ip]sa \s/trada qui est ultra rio Merdario et pervenit at castrum vocitum Torano; et de occiduo, in ipsas Acutas vel in terminio de Biosca; et aquilonis vero affronta in terminio de Valle Frausa vel in ipso¹⁵⁰ puteum de Sancti Saturnini. Quantum/ inter istas afrontaciones includunt sic dono tibi ipsum castrum quod iam supra nominatum est, totum ab integrum, cum fines et termines earum et suas pertinencias qui ibidem sunt: casas, curtes, terras, vineas, ortis, arboribus, mulinis cum regos et caput regos et redactus, montibus, vallibus, silvis, garricis, boscos, gladiferis, pratis, pasquis et ipsa parrochia cum ipsas decimas, cultum ad eremum. Hec omnia tibi dono totum ab integrum aput omnis voces quibidem¹⁵¹ habeo, cum esios et regressios earum, ad proprium. Quod si ego donator aut ullusque omo inquietare voluerit ista donacione non hoc valeat vindicare, set compono aut componam tibi in duplo cum omne sua inmeli-oracione. Et inantea ista donacione firma \et/ stabilis permaneat omnique tempore. In tale¹⁵² videlicet racione ut in diebus suis teneat et possideat, post obitum su<i> remeanat¹⁵³ ad filio nostros¹⁵⁴ ELMUNDO¹⁵⁵ qui de me et te est creati.

Facta ista donacione VI kalendas FREBUARI,¹⁵⁶ anno XXVII regnante Radberto rege.

149. Sic.

150. Scilicet: *in ipso*.

151. Scilicet: *qui ibidem*.

152. Segueix *rac*, cancel·lat per punts.

153. Sic.

154. Scilicet: *nostro*.

155. En majúscules.

156. Sic i en majúscules.

Sig+num Trasuario, qui ista donacione feci, firmavi¹⁵⁷ et firmare rogavi.

Sig+num Guitardus Sendret. Sig+num Vilielmo Ab. Sig+num Vilielmo Plaxia.

WITARDUS SACER QUI ISTA CARTA DONACIONIS ROGITUS SCRIPSIT¹⁵⁸ (SS) die et ano que¹⁵⁹ supra.

66

1023, març, 25

Donació. *El vescomte Bermon [I de Cardona] i els seus germans, l'ardiaca Eribau, Folc i Ramon, donen a la seva mare, la vescomtessa Engonça, un alou que tenen al comtat d'Osona, al castell de Corneli, amb la condició que tot els reverteixi a la mort de la receptora.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, gastat i perforat en repetides ocasions i mutilat transversalment a la banda esquerra, 226 × 114 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 31.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, realitzada quan l'original era encara totalment llegible, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 31.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 17r, núm. 31.

Apud C

In nomine Domini. Ego Bermundus vicecomes et frater mei Eriballus archidiachonus et Falco et Raymundus, donatores sumus tibi, matri nostre domne Enguncie, omnem nostrum alodium quem habemus in comitatum Ausone, scilicet in Savo et in castro Cornelli et in terminis eius et in Tavartedo et in terminis eius et in Pruido et in Fabrigas et in Soschenda sive in Fornils et in bassis eidem et in ipsos vallos et in ipso Chorro. Hoc totum tibi tradimus cum terminis et afrontationibus suis quantum ibi habemus per ullasque voces vel ulloque modo, in tali convenientia ut post mortem tuam ad nos revertatur.

157. El sacerdot Guitard va escriure inicialment *firmare*, pero va rectificar seguidament, cancel·lant l'última síl·laba per punts i completant la paraula que donem a la nostra transcripció.

158. Tota la frase en majúscules.

159. Sic.

Actum est hoc VIII kalendas aprilis, anno vigesimo septimo Rodoberto regis.

Bermundo vicecomite +. Eriballus archidiachonus +. Folco +. Raimundus +.

Sig+num Raimundus Mir. Sig+num Borrelli Delani. Sig+num Miro clerico. Sig+num Oliva Fulc. Sig+num Oliva Butiron. Sig+num Guifre Adrovarii.

Sig+num Bonefilius gratia Dei abbas, qui hoc scripsit sub die et anno quod supra.

67

1023, maig, 18

Venda. *Gotmar i la seva dona, juntament amb Suger, Bernat, Sunifred i Ermetruit, venen a Guisad i a la seva muller Glasídia una peça de terra cultivada que tenen a Prades, al comtat de Manresa i terme de Castelltallat, pel preu de 10 sous.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb una inicial dibuixada descendent, 255 × 90 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1424.

In nomine Domini. Godmaro et uxor sua Trasgoncia et Singer femina, Bernard et Seniofret et Ermetruita vinditores sumus vobis Guisado et uxor sua Glasidia emtores. Per ista scriptura vindicionis nostre vindimus vobis pecia I de terra culta quem nobis advenit de genitorum nostrorum vel per omnes voces. Et est in comitatum Minorissa, in castrum Montedono, in Prades. Et affrontad ipsut aulode de orient in strada; de meridie in terra vicecomital; de occiduo, in terra de nos comparatores; de circi in terra de Blandrigo. Quantum in istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa terra ab integrum, cum exios et regresios earum, in propter precium solidos x. Et est manifestum. Quod si nos vinditores aud ullusque omo quem contra ista vindicio venerit pro inrumpendum non hoc valead¹⁶⁰ vindicare set componad ipsa omnia in duplo et inantea ista vindicio firma stabilis omnique tempore.

Facta vindicio xv kalendas gunii,¹⁶¹ anno xxvii regnante Radberto rege.

160. Sic. i reiteratiu a d'altres mots al mateix document: *componad...*

161. Scilicet: *iunii*.

Sig+num Godmar. Sig+num Trasgoncia. Sig+num Singer.
Sig+num Bernardo. Sig+num Seniofret. Sig+num Ermetruit, qui
ista vindicione fecit et firmare rogavi.

Sig+num Ermemir. Sig+num Brugio.

Oliba, sacer, scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

68

1023, juny, 12

Venda. *Ema i la seva muller Aludia venen a Isimbert [de Mirambell] i a la seva dona Beliards una peça de terra que tenen al comtat d'Osona, al terme del castell de Mirambell, al lloc anomenat "al costat de l'era de l'Oriol", pel preu de 6 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa de diverses mutilacions localitzades a la part superior del document, que afecten, però, només algunes lletres de la primera línia, reconstituïbles, d'altra banda, i per algunes raspadures que afecten ocasionalment el text, inicial descendent, 324 × 72 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2246.

In nomine Domini. \Ego/ Ema et uxori sue¹⁶² Aludia [v]inditores sumus vobis Isimberto et uxori su[e] Beliards, emt[ores]. Per anc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis pecia de terra qui nobis a[d]venit de comparacione. Et est ipsa terra in comitatum Ousonensi, in kastro Mirambello, in loco que dicunt prope ipsa era de Oriol de Colsona. Et afrontat ipsa pecia de terra: de parte orientis in vinea Oriol; et de meridie in terra Oriol; de occiduo, in torte vel in ipsa via qui vadit ubique; et de parte vero circii in terra ego.¹⁶³ Quantum infra istas affrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa pecia de terra, cum ipso vetere et suo exio, ab int<tegrum>, in precio solidos vi, in rem valentem. Et \est/ manifestum. Quem vero istum predictum de nostro iuro in vestro tradimus dominio et potestate et inantea ista vindicio firma permanea omnique tempore.

Facta ista carta vindicionis II idus iunii, anno xxvii regnante Radberto rex.

Sig+num Ema. Sig+num Aludia, qui ista carta vindicionis fecimus et testes firmare rogavimus.

162. Scilicet: mea.

163. Sic.

Sig+num Gellemiro. Sig+num Atila. Sig+num Visado.

Seniofredus, presbiter, rogitus escripxit et sub (ss) die et anno quod supra.

69

1023, desembre, 28

Venda. *Mir ven a Ermemir i a la seva dona Madrona dues terres situades a Bergús, al terme de Cardona, pel preu d'1 sou.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 291 × 97 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1150.

In nomine Domini. Ego Mirone vinditor sum tibi Ermomiro et uxori tua Madrona. Vindo vobis sortes II de terra qui mihi advenit de parentorum. Et sunt in fines Kardona, in Begurcio. Qui afrontat ipsa I terra: de II partes in terra de vos emtores; et de III in Sserra¹⁶⁴ vel in terra de Seniulfo; et de IIII in terra de Daniel. Et ipsa alia terra: de I parte, in terra de Sancto Vincencio; et de alia, in terra de Seniulfo; et de III, in terra de Seniulfo vel in Sserra; et de IIII, in terra de vos emptores. Infra istas afrontaciones includunt sic vindo vobis ipsas terras cum omni edificia facta et facienda, ab integrum, cum exio et regressio, in precio solido I. Et qui hoc vobis inquietare voluerit in duplo vobis componat, et inantea ista vindicio firma permaneat.

Facta charta vindicione v kalendas generii, anno xxviii regnante Rodbertus.

Sig+num Mirone, qui ista vindicione feci et testes firmare rogavi.

Sig+num Eudone. Sig+num Suniario. Sig+num Guadamiro.

Recemirus, presbiter, rogitus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

164. Sic, reiteratiu més endavant.

1024, juliol, 10

Donació. *Folc i Eribau i els seus germans donen al vescomte Bermon, germà de tots plegats, uns alous que tenen al comtat d'Osona, al castell de Corneli.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, perforat a diversos indrets, gastat i partit per la meitat, encara que conservem tots els fragments, 134 × 179 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 33.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, feta quan el document era parcialment llegible, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 33.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 18v, núm. 33.

In nomine D[omini. N¹⁶⁵]os Fulco et Eribal[lo] archilevita at[que] Raimundus et Girb[erga] vicecomitissa et Azalez et Amal[tr]ude et [G]uislla, feminas, nos simul in unum [prefa]ti fratres et sorores donatores sumus tibi Bermundo vices[comi]te fratre nostro. Certum quidem et manifestum est quod p[la]cuit animis nostris et [placuerit] a nullusque quogentis imperio nec suadentis ingenio, sed propria [et e]xpontanea hoc elegit nostra bona voluntas, ut tibi, iamdicto fratre nostro Bermundo, karta fecissemus de alodes nostros. Per hanc scriptura donacionis sicuti et facim[us.] Et sunt ipsi alodes: casas cum solos et superpositos, et curtes, et hortos, et ortalibus, et terras cultas et ermas, et vineas et vineales, molinos et molina[re, et pratis, pascuis, silvis, garricis, pomiferis et omnia germina arborum qui ibidem sunt, viaductibus et reductibus. Et est hec omnia in comitatu [Ausona], infra terminio de castro Cornelii, in locis vocatis id est Save, et in ipsa via de Tavartedo, et in valle Cherosa, et in Montedolios et in valle Soscada. [E]t afrontat hec omnia: de parte orientis, ad domum Sancti Martini que dicunt Cantalupos, vel in rocha de Latione; et de meridie in collo de Ausone vel de vill[a Ba]ncellos; de occiduo in rocha Falconera vel in collo de Terradas; de circii afrontat in duos montes. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic d[onamus] tibi iamdicto fratre nostro quantum ibidem habemus vel habere debemus per voce genitorum seu parentum nostrorum sive per comparacione vel per nostas scripturas seu per q[ualicumque] voce donamus tibi hec omnia predicta, totum ab integrum, cum exiis et regresiis earum. Quem vero predicta hec omnia de nostro

165. Afegim, ex C, el text que falta.

iure in tuo tradimus atque [concedimus] dominio et potestate ad omnia quicquid facere volueris in Dei nomine firmam et liberam habeas licentia et potestate. Quod si nos donatores [vel predic]tas donatrices aut ullusque omo vel femina qui contra ista scriptura donacione inquietare vel inrumpere voluerit, non hoc valeat vindicare quod requ[isierit, sed com]ponat tibi hec omnia ipsa quod superius resonat in duplo, cum omni sua inmeliore, et inantea ista scriptura donaciones fir[ma et stabilis] permaneat modo vel omnique tempore.

Est facta ista carta donationis vi idus iulii, anno xxviii r[egnante] Rodberto Rege.

Sig[+num Fulconis]. Sig[+num Raimundus]. [Sig[+num Giber]ga. Sig[+num Aralez. Sig[+num Amaltrudis. Sig[+num Guislla] nos qui simul in inum ista karta donacionis fecimus firmavimus et [firmare rogavimus].

Sig[+num Bermundus Falco +. Sig[+num [...]

(ss) [...] et monachus qui ista karta donacionis rogatus scripsit s[ub die] et anno quod supra (ss)

71

[1023-1024]

Venda. *Ermetruit, a qui diuen Bonamossa, permuta amb Ramon els drets sobre uns molins que tenen al comtat d'Osona, al castell de Tagamanent, pel preu de 3 mancusos, en espècie.*

A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, bastant gastat per la banda esquerra, cosa que en fa molt difícil la lectura en aquest indret, 220 × 94 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/7.

[In nomine Domini. Ego Er]metruit que vocant Bonamoça, quomutatrice sum tibi Ramon, emtore. Per ahnc scriptura quomitatione quomito tibi ipsas meas voces quod ego abeo in mulinos [II ...]os et terra, et ipsa insula, et alias terras, totas meas voces quod ibi abeo per compara[tione aut] per qualescumque voces. Et sunt ipsos mulinos et terras in apendicio Tagama[nent, in...] ipso congosto. Et adfrontat ipsa ec omnia: de oriente in ipsa estrada qui pergit per congosto vel in ipsa terra de Eriman; de meridie in ipso torente que pergit de ipsas [...]; de occiduo in [...] es; de circii in ipso rio¹⁶⁶ de Santi Martini. Quantum infra istas

166. Segueix rio?.

afronta[ciones inclu]dunt sic quomutoto tibi ipsas meas voces quod habeo in ipsos II mulinos [...]as[...]si[...] ermum in [...] aquas, in petras, et in tota que omia, cum exiis et re[gresiis earum], totum ab integrum. Quod si ego quomutatrice aut ullusque omo qui contra [ista karta quomuta]cione venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindichare, sed componat [hanc omnia] in duplo cum illorum immelioracione.

Facta ista quomutacione XII [...] anno XXVIII regnante Radberto rege.

Sig+num Bonamosa, qui ista [karta quomutacione] fecit et fimare rogavit.

Sig+num Bonefilio. Sig+num Wifredo. [Sig+num ...]

[...] quod ista charta scripsit die et (ss) anno quod supra.

72

1025, març, 16

Venda. *Baró i la seva dona Ermetruit venen a Ramon i a la seva dona Gerberga una vinya a Cardona, situada al costat dels molins de Traserig, pel preu de 3 sous i 4 argenços.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa d'una important taca situada a l'extrem superior dret, que dificulta visiblement la lectura del contingut, amb inicial descendent, 290 × 75 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1151.

In nomine Domini. Ego Baron et uxori mea Ermetruite, vinditores sumus vobis Remundo et uxori tue Gerber[ga, emtores]. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis vinea nostra propria, qui nobis advenit per carta donacionis de [...] Est ipsa vinea in fines Cardona, ad ipsos molinos de Traserigo. Et afrontat: de I parte in vinea de Bonofi[lio; et d]e alia in vinea de Suniario; et de III in terra de Traserigo; et de IIII iterum in vinea de Bonofilio. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa vinea ab integrum, cum exio et regressio suo, precium solidos III argencios IIII. Et est manifestum. Si quis ullus omo qui hoc vobis inquietare voluerit in duplo vobis componat, et inantea ista vindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta carta vindicione XVII kalendas aprelis, anno XXVIII regnante Rodberto rege.

Sig+num Baron. Sig+num Ermetruite, qui ista vindicione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Bonofilio. Sig+num Godino. Sig+num Bernardo.

Durandus, presbiter, rogitus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

73

1025, abril, 21

Venda. *Emmo i Bonadona venen a Ramon i a la seva muller Ermelda una vinya que tenen a Marbusca, al terme de Cardona, pel preu d'1 sou i 3 argenços, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 320 × 93 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1152.

In nomine Domini. Ego Emo, femina, et Bonadona, vinditores sumus vobis imptorius nostris Remundo et uxori sue Ermelde. Per hanc scriptura vindiciois vindimus vobis preiola I de vinea qui nobis advenit, ad me Emo, de viro meo, et ad filia mea de parentorum. Et est in fines Cardona, in loco que dicitur Morbusca. Qui adfrontat: de I parte, in torente; et de alia, in terra de te comparatore, et de III in terra de Gondebaldo; et de IIII, in vinea de me comparatore. <Quod> in istas afrontacioes includunt sic vindimus vobis ipsa peciola de te¹⁶⁷ vinea, ab integrum, cum exio vel regresio earum, precio placibile solido I et argencios III, in rem valentem. Et est manifestum. Et si ullusque omo qui ista carta vindiccionis¹⁶⁸ inquietare voluerit in duplo vobis componat, et inantea ista carta vindiccionis firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta vindiccionis XI kalendas madii, anno XXVIII regnante Rodeberto rex.

Sig+num Emo. Sig+num Bonadona, qui ista carta vindiccionis fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Golisdo. Sig+num Salamon. Sig+num Onofredus.

Vidal, presbiter, rogitus scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

167. La paraula *te* està cancel·lada per punts.

168. Sic, i reiterat més endavant.

1026, febrer, 12

Venda. *Coldrecod i els seus fills Guifré, Bonfill, Sunyer, Goma, Ermetruit i Mir venen a Sunifred i a la seva muller Belacer una peça de terra que tenen al terme de Mirambell, a les Fontanelles, pel preu de 7 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent a causa de contínues perforacions que afecten la part inferior del document i amb diverses mutilacions provocades pels rosegadors i que es localitzen a les parts superior i inferior del pergamí. Malgrat això, aquestes anomalies afecten molt lleument el text, de manera que la seva lectura no es veu impedida de forma irreparable; presenta una inicial descendent, 281 × 102 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2247.

In nomine Domini. Ego Coldrecod et filis meis [Ve]fret [et Bonifi]llo et [Sun]iario et Go[ma] et Ermetruit [et] Mir vinditores sumus vobis Seniofret et uxor sua Belacer [em]tores. Per hanc scriptura vindiccio¹⁶⁹ nostre vindimus vobis pecia I de terra qui nobis advenit de aprissionis. Est ipsa pecia de terra in comitatum Aussonensis, in kastrum Mirambello, in locum que vocant ad ipsas Fontinellas. Et affrontat ipsa pecia de terra: de parte orientis, in terra de Bernardo; et de meridie, in strada p[u]blica; de occiduo, in terra de Alover; et de parte vero circi, in ipsa ser<r>a vel in terra de Lobus. Quantum istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa pecia terra ab integrum in precio placibile solidos VII, in rem valentem. Et est manifestum. Quem vos istum predictum de nostro guro¹⁷⁰ in vestro tradimus dominio et potestatem ad vestram prop[iam] et non sit disrupta.

Facta karta vindiccio¹⁷¹ pridie idus febrerii, annos xxx regnante Rodberto rex.

Sig+num Coldrecod. Sig+num Vefre. Sig+num Bonifilio. Sig+num Suniario. Sig+num Goma. Sig+num Ermetruit. Sig+num Mir, qui ista karta vindiccio[nis] fecimus et testes firmare rocamus.¹⁷¹

Sig+num Bonuç. Sig+num Seniofredus, presbiter (ss). Sig+num Wigelm[i]. Sig+num Liula.

169. Sic. La característica apareix al pergamí reiteradament sobre la mateixa paraula.

170. Scilicet: *iuro*.

171. Sic.

RAIMUNDO,¹⁷² presbiter, qui ista karta vindi[cionis] rog[itus scri]psid s[ub] (ss) [die et] anno quod supra.

75

1026, desembre, 23

Venda. *Riquilda i el seu fill Triuturand venen a Ramon una vinya situada al lloc de Marbusca, al terme de Cardona, pel preu de 4 argenços.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 382 × 77 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1153.

In nomine Domini. Ego Rrequilde, femina, et filio meo Triuturando, vinditores sumus tibi Raimundo, emtor nostro. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi sorte i de vinea cum terra, qui nobis advenit, a me Riquilda, de comparacione, et ad filio meo, de parentorum. Et est ipsa vinea in fines Cardona, in locum ubi vocant Morebuscha. Et afronta ipsa vinea cum terra: de parte orientis in vinea Emo; et de meridie similiter in vinea Emo; et de occiduo, in vinea me comparatore; et de latere vero circii in terra Baron. Quantum in istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa vinea, cum terra, ab integrum, cum exio et regresio suo, in precio argencios iii. Et est manifestum. Et qui hoc tibi inquietare voluerit non hoc tibi valeat vindicare, set in duplo tibi componat, et ista vindicione firma permaneat modo <et> omnique tempore.

Facta ista vindicione x kalendas ianuarii, anno xxxi regnante Radeberto rege.

Sig+num Requilde. Sig+num Triuturando, qui ista carta vindicione fecimus et testes firmare rogavimus. Sig+num Rrichario. Sig+num Ionibaldo. Sig+num Veldesivido.

Seniofredo, presbitero, rogitus scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

172. En majúscules.

76

1027, febrer, 2

Venda. *Ermenulf i la seva muller Ermengarda venen a El-lo i als seus fills una vinya, amb terra i arbres, ubicada al lloc de Tresserra, al terme de Cardona, pel preu de 5 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, a causa d'una petita mutilació a la part superior dreta, que afecta lleument el text; presenta inicial descendent, 251 × 96 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1154.

In nomine Domini. Ego Ermenolfo et uxori sue Ermegarda, vi[ndit]ores sumus vobis Elo et filio et filia fua, nomine Mir et Adalez, emtores n[ostro]s. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis pecia i de vinea cum terra et arbores, qui nobis advenit de parentorum et de comparacione et per qualscumque voces. Et est ipsa vinea in fines Cardona, in locum ubi vocant in Trasera; et afronta ipsa vinea: de parte orientis in vinea Ermemir et de eres suo; et de meridie in terra de nos vinditores; et de occiduo, similiter in vinea Ermemir; et de latere vero circii in ipso torente. Quantum in istas quatuor afrontaciones includunt, sic vindimus vobis ipsa vinea, cum terra et arbores quantum cum bovis omnibus pediculavimus totum ab integrum, cum exio et regressio suo, in precio solidos v placibiles in rem valentem. Et est manifestum. Et qui hoc vobis inquietare voluerit non hoc vobis valeat vindichare, set in duplo vobis componat cum omne sua inmelioracionem, et ista vindicione firma permaneat et modo omnique tempore.

Facta ista vindicione IIII nonis febreri, anno xxxi regnante Radeberto rege.

Sig+num Ermenolfo. Sig+num Ermegarda, qui ista vindicione fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Sunnaria. Sig+num Radolfo. Sig+num Gidela.

Seniofredo, presbitero, rogitus scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

77

1028, setembre, 8

Venda. *Flamídia i els seus fills i filles Ermemir, Galindo, Jofré, Bonfill, El-lo i Quíxol venen al vescomte Eribau [d'Osona] unes vinyes que tenen a Cardona, al lloc de Coma, pel preu de 5 sous.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 194 × 118 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 34.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 34.
- C Còpia simple, ex *B*, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 19r; núm. 34.

In nomine Domini. Ego Flamidia et filii mei et filias Ermomiro et Galindo, Ynofredo, Bonefilio et Elo femina et Kixol, vinditores sumus tibi Eribaldo, gratia Dei viceschomite emtore. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi vineas cum terras qui nobis advenit de parentorum et nostra edificacione sive per qualescumque voces; et sunt in fines Kardona, in Koma, in ipso vineale Sancti Petri, qui afrontant: de parte orientis in strada qui vadit per Koma; et de meridie in vinea de Witardo; et de occiduo in cingulo qui vadit per ipso solano; et de circii in vineas de Sancto Petro. Infra istas affrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsas vineas cum omni edificia facta et facienda et exios et regressios ab integrum, in precio solidos v. Et qui hoc inquietare voluerit, in duplo tibi componat et inantea ista vindicio firma permaneat.

Facta karta vindicione vi idus septembris, anno XXXIII regnante Rodbertus.

Sig+num Flamidia. Sig+num Ermomiro. Sig+num Galindo. Sig+num Ynofredo. Sig+num Bonefilio. Sig+num Elo. Sig+num Kixol, qui ista vindicione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Ermomiro. Sig+num Radulfo. Sig+num Wilielmo.

Belemirus presbiter, rogitus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

78

1030, gener, 29

Venda. *Anlo ven a Ermemir i a la seva dona Engèlia una terra situada al lloc de Tresserra, al terme de Cardona, pel preu de 2 argenços, en espècie.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa de dues petites perforacions que afecten plenament el text, malgrat que és fàcilment reconstruïble, amb inicial dibuixada i descendent, 170 × 125 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1148.

In nomine Domini. Ego Anlo, vinditor sum vobis emtoribus nostris, Ermemir et uxori sue Engelia. Per hanc scriptura vindic-

cionis nostre vindo vobis sorte I de terra, qui mihi advenit per decimum de viro meo. Et est in [f]ines Cardona, [in] loco que dicitur Traserra, qui adfrontat: de I, [pa]rte in vinea Estuerga, cum filiis suis; et de alia, i vinea de te vinditore; et de III, in vinea de te comparatores; et de IIII, in ipso ermo. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic vindo vobis ipsi sorte de terra ab integrum, cum exio vel regresio earum, precium argencios II, in rem valentem. Et est manifestum. Et si ullusque omo qui ista carta vindiccionis inquietare foluerit, in duplo vobis componat et inantea ista carta vindiccionis firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta vindiccionis IIII kalendas febrerii, annos xxx et IIII regnante Rodberto rrex.¹⁷³

Sig+num Anlo, qui ista carta vindiccionis¹⁷⁴ fecit et firmare rogavit.

Sig+num Ermenolfo. Sig+num Trasevido. Sig+num Bonofilio.

Vidal, presbiter, rogitus scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

79

1031, març, 28

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Bermon [I de Cardona], Folc i Eribau, d'una part, i Rotlan Guitard, de l'altra, sobre el castell de Calonge de Segarra.*

[A] Original, perdut.

B Còpia del segle XI, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2666.

C Còpia del segle XI, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2666b.

D Còpia del segle XI, pel prevere Guillem, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2666c.

E Còpia del segle XI, pel prevere Guillem, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2666d.

Hec est translatum conveniencia que fuit facta inter Bermundum vicecomitem et Eriballum et Fulchoni, et Rotlandu Guitardi. Et donaverunt ipso castro de Colonicho cum ipsa decima ad Rodlan Guitard et illum quem habet IIII^{or} cavallarios optimos en osts et in cavalcades et applet¹⁷⁵ et in sequiis et sciam suos solidos de

173. Sic.

174. Sic.

175. Sic.

illos et ipsas pernas totas de ipso servicio de ipso castro qui sunt prenominati; et tenuit ad omenge Oriug et Luila Oliba et Oto et Roso et Adalasen et Mir de Quadres et Sentellus et Duran Blandrig, et Vidal d[']E<n>festa et Galin Boc <et> Estardid de Torrent. Et istos homines tenemus ab nostros dominicos que non faciebant iam hostes nec cavalchades ne sequi nec suas personas et non faciebant directum si no ad nos et ad nostros baiulos.

Et fuit facta ista conveniencia v kalendas aprilis, anno xxxv rege Rodebertus in presencia de Sinfre de Cardona et Onofredus Dac et Bonofilii de Falcs et de Oromir de Casteltalad et de Erovard Gross et de Guifret Isarn de Ropid et de illorum bonorum hominum.

Sig+num Bermundum vicecomitem. Sig+num Eribalum. Sig+num Fulconi, qui hac conveniencia mandavimus scribere et firmavimus.

Sig+num Rodllan Guitard.

80

1031, juny, 14

Convinença. *Convinença efectuada entre el comte Ermengol d'Urgell i la seva muller Constança, d'una part, i el vescomte Eribau, de l'altra, sobre el castell de Madrona.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, molt gastat a la part esquerra, afectant seriosament a la caixa de text; 145 × 240 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 37.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, realitzada quan ja era impossible la lectura sencera del text d'A, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 37.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 19v-20r, núm. 37.

Apud C

Conveniencia quod facta fuit inter Ermengaudum comite et Eriballo vicecomite. Missit iamdictum Ermengaudis et uxor sua Constancia, que vocant Balaschita, in pignora ipsum castrum de Madrona, cum suis terminis. Et Eriballo suprascripto, tali modo quo donet suprascriptus Ermengaudus ad Ermesindis comitissa, ad festivitatem Sancti Michaelis prima veniente, quinquaginta uncias auri, medietate in aureo et in argento, et alia medietate in cavallo et mulos at aurum valentem. Et si hoc non facit suprascriptus

Ermengaudus ad predicta Ermesindis sic suprascriptum est, sine suo enganno [...] et ipsum castrum de Madrona, cum ipsas parroquias qui ibidem sint, et cum illorum terminos, in potestate de Eribaldo suprascripto, ad suum proprium alaudem, ad faciendum quod voluerit. Et similiter mittit in pignora predictus Ermengaudus et uxor sua Constancia que vocant Balaschita predictum castrum de Madrona, cum predictas parroquias et cum illorum terminis ad Eribaldo prescriptum, per centum uncias auri usque ad istas chalendas ianuari primas venientes, ut donet suprascriptas Ermengaudus et Ermesindis predicta suprascriptis centum uncias auri, medietatem in auro et in alaudem Gerundensem, et alia medietate in cavallos et mulus ad aurum valentem. Et istos mulos et cavallos qui suprascripti sunt donet Ermengaudus supradictus ad Ermesindis predicta un precium de quadragintos [Senio]fredo Bernardo et de Miro de Pontis et de Arnaldo de Toste si ibi fuerint; et si ibi non fuerint ad pretium est duos qui ibi fuerint. Et si hoc no fecit predictus Ermengaudus ad supradicta Ermesindis sicut subscriptum est, sine suo enganno, incurrat predicto castro de Madrona cum predictas parrochias et ipsos terminos in potestate Eribaldo predicto, ad suum proprium alaudem, ad faciendum quod voluerit. Et predicto Ermengaudus et uxor sua predicta carta faciant et firment de predicto castro cum predictas parrochias et cum illorum terminos ad Eriballo suprascripto sine suo enganno. Et si homines prescripti Ermengaudus discordant de ipsos cavallos et mulos adpretiare cum homines de Ermesindis prendant ipsos cavallos et mulos et donent ipsum precium ad Ermesindis infra ipsos triginta dies, in auro et in argento, et de hoc donent fiducias ad Ermesindis sie suo enganno. Et si non tenet et non adtendit Ermengaudus suprascriptus ad Ermessindis predicta de ipsa parria d'España hoc quod scriptum est in ipsa convenientia vel in ipsa carta quod fuit facta inter Ermengaudus suprascriptum et Ermessindis predicta, incurrat predicto castro de Madrona, cum predictas parrochias, cum illorum terminos, in potestate Eriballo predicto ad suum proprium alaudem, ad facere quod voluerit.

Facta ista convenientia decima octava chalendas iulii, anno tricesimo quinto regni Rodberti regi.

Miro sacerdos, qui ista scriptura suscripsit et subsig+navit die et anno quod supra.

81

1031, maig, 19

Venda. *Seniulf, la seva dona Adaltruda i la filla de tots dos, Gerberga, venen dues peces de vinya a Ató, situades davant de la torre d'Enovald, al terme de Cardona, pel preu de 8 sous.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 377 × 56 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1155.

In nomine Domini. Ego Seniulfus et uxori mea Adaltrude et filia mea Gerberga, vinditores sumus tibi Attone. Vindimus tibi pecias II de vinea vel terra qui nobis advenit de aprisione vel per quaquumque voces. Et est in fines Kardona, antea ipsa turre de Enovaldo; qui afrontat: de parte orientis, in vineas de Suniario et suos eres, et in torrente; et de meridie, in vinea de Gisuodo; et de occiduo, in vineas de Ermomiro; et de circii, in torrente et in vineas de Filza. Infra istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsas II vineas ab integrum, cum exios et regressios earum, in precio solidos VIII. Et qui hoc tibi inquietare voluerit in duplo componat et inantea ista vindicio firma permaneat.

Facta karta vindicione XIII kalendas iunis, anno XXXV regnante Rodbertus.

Sig+num Senulfo. Sig+num Adaltrude. Sig+num Gerberga, qui ista vindicione fecimus et firmare rogavimus, in tale conventu ut firmavis vindere voluerimus non possumus nisi ad te per tuum precium, et testes firmare rogavimus.

Sig+num Ermomiro. Sig+num Rradulfo. Sig+num Suniario.

Recemirus, presbiter, rogitus scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

82

1031, octubre, 7

Venda. *Sunifred i la seva muller Ermetruit venen a Ramon i Igilberga una peça de terra que tenen al comtat d'Osona, al castell de Tagamanent, pel preu d'un mancús d'or.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb el text molt gastat a diversos indrets i dues petites perforacions a la banda esquerra; presenta inicial descendent, 227 × 116 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/5.

In nomine Domini. Ego Seniof[redus et uxori] m[ea] Ermetruite, vinditores sumus vobis Ramon et uxori me Igilberga, empores. Per ahnc¹⁷⁶ scriptura vindicionis nostre vindimus vobis pecia de terra cultam et eremam et cum omnia genera arborum que inffra sunt, nostrum, proprium, qui mihi [adve]nit ad me Sinfred de ienitore meo et uxori me per meum decimum et per omnisque voces. Et est ehc omnia in comitatu Ausona, in castrum Tagamanent, in locum que dicunt Abago. Afrontat ipsa tera superius inserta: de oriente, in ipso caput rege vel in ipso torento; et de meridie, in tera de me vinditore vel in ipsos orseres superiores; et de ohcciduo in terra de me comparatore; et de circi similiter. Quantum in ista<s> afrontaciones includunt, sic vindimus nobis ipsa ehnc omnia, totum ab intecrum¹⁷⁷ cum exio et regresio earum, in propter precium denaio i de auro, in rem valentem. Et nichil de ipso precio non remansit. Et est manifestum. Quem vero predicta omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio ad vestrum. Et si nos vinditores aut ullusque omo qui contra ista varta vindicione venerit ad inrum-pendum, non ohnc valeat vindicare, set componat ehc omnia¹⁷⁸ in duplo, cum sua inmeliacione, et inantea ista vendicio firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta karta vindicione nonis ohnctubre, anno i regnante El-rigo reie.

Sig+num Seniofredo. Sig+num Ermetruite, qui ista carta vindicione fecius et testium firmare rogavimus.

Sig+num Agela. Sig+num Miro. Sig+num Balaro.

(SS) Agilus, sacer, qui hoc scripsit et (ss) die et anno quod supra.

83

1031, novembre, 18

Venda. *Langobard ven a Duran i a la seva esposa Guinedelda una peça de terra al lloc anomenat Torre vescomtal, al terme de Cardona, pel preu de 12 argenços, en espècie.*

176. Sic. La intercalació de la h a diverses paraules apareix aquí com a característica: *ahnc, ohnctubre, ohnc, ohcciduo...*

177. Sic i segueix *crum*, duplicat del final d'*intecrum*.

178. Segueix *ehnc omnia*, sense cancel·lar.

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb dues petites mutilacions a la part dreta, provocades per rosegadors, on la superior afecta lleument el text; inicial descendent, 322 × 65 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1157.

In nomine Domini. Ego Languardus, vinditor sum tibi Duran et uxori tua Guideneld, emtores. Per anc scriptura vindicionis vindo vobis pecia I de terra qui mihi advenit de parentorum. Est in fines de Cardona, in locum que dicunt ipsa tu<r>re vicescomitale. Qui afrontat ipsa terra: de I parte in terra de Eromiro; de alia in via; de III in terra [...] de Gostremir; de IIII in terra de alio Ermomir. Quantum istas afrontaciones includunt sic vindo vobis de ipsa terra ipsa medietate, ab integrum, cum exio et re[g]re[sio] regresio.¹⁷⁹ Et est in precio argencios XII, in rem valentem. Est manifestum. Et ideo de meo iure in vestro trado dominio et potestate, ad facienda voluntatem vestra. Et si ego vinditor aut ullusque omo qui hoc vobis inquietare voluerit no hic valeat vindicare set in duplo vobis componat, cum omnes vestra inmelioracionem, et inantea ista carta vindicionis firma <et> stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta vindicionis XIII kalendas december, anno XXXVI regnante Rodbertus rege.

Sig+num Langovardus, qui ista vindicione feci et firmare rogavi.

Sig+num Sendret. Sig+num Ermomir Erugio.

Reimundo presbiter ec scripsit et (ss) die et anno quod supra.

84

1032,¹⁸⁰ gener, 19

Venda. *Sunifred, la seva muller Ermúncia i els seus fills venen als vescomtes Folc i Guisla unes propietats que tenen al terme de Cardona, pel preu de 9 sous, en espècie.*

179. *Regresio*, duplicat.

180. La data literal del document ens porta a l'any 1052. Malgrat això, alguns elements ens fan pensar en una errada en la datació: en primer lloc, la presència d'alguns personatges resulta contradictòria, com ara el vicari Sunifred de Cardona, qui desapareix de les fonts catalanes el 1041, o el mateix vescomte Folc, que havia mort ja en aquell mateix any. No és possible, doncs, que tots dos fossin vius el 1052. Interpretem que, en col·locar el copista la primera x i adonar-se del seu error, n'afegí una altra per eliminar la primera (x - x = O), i continuà després la datació correcta del document, any 1 del rei Enric. Aquesta datació de 1032 s'avindria correctament amb la presència dels personatges esmentats, atès que en aquest moment tant Sunifred com Folc o la vescomtessa Guisla apareixen documentats en d'altres fonts contemporànies.

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, a causa de diverses perforacions a la banda esquerra. A més, està raspat longitudinalment des del centre cap a la dreta, sense que en cap d'aquests casos el text es vegi afectat; presenta una inicial descendent, 286 × 170 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 59.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 59.
- C Còpia simple, ex *B*, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 41r-v, núm. 59.

In nomine Domini. Ego Sunifred et uxor mea Ermuncia et filiis nostris vel filias, idem sunt Raimon, Wilelm et Altemir et Chinuerga et Livol, nos simul in unum vinditores sumus vobis Fulcho vicecomite et uxori sua Guilia vicechomitissa. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis terras et vineas, casas, casalibus cum solos et ssuos superpositos et cum ipsas chavernas et ipso columbario, et ortis, ortalibus cultis vel eremis, garricis et cum omnia genera arborum, petris, petrarum, aquis, aquarum, vieductibus vel reductibus et cum omnia edificia, facta vel faciendam, qui nobis advenit ipsum hec omnia de parentorum vel de compra, aut per ullarumque voces. Et est infra terminos de Cardona, in loco ubi vocant ad ipsa val qui fuit de Iuliana qui est condam, vel Arnal Portel vel ad ipsa fonte comitale. Et afrontat de parte oriente \in ipsa strada/ qui est ad ipsa porta qui fuit de Freder, qui est condam, et pervadit ad ipsos casals qui fuerunt de Ranill; de meridie in ipso gual de Lascods; de occiduo in ipso boschac de Sancti Vincenti; a parte vero circii in ipsa serra de Arboced, et pervadit ad ipso pug de Antusal. Quantum inter istas afrontaciones includunt sic vindimus nobis ipsum homnia qui superius resonat totum ab integrum cum exiis vel regresiis earum, in precio placibile solidos VIII, in rem valentem. Quem vero predicta de nostro iuramus in vestro tradimus dominica et potestate ad vestrum proprium ad omnia facere quod volueritis. Et est manifestum. Quod, si nos vinditores ad ullusque homo qui ista carta inquietare vel disrumpere voluerit, non hoc valeat vin[di]care, sed componat in duplo cum omnia dua inmelioratione, et inantea ista carta vindicione firma stabilis permaneat omnique t[empore].

Facta ista carta XIII kalendas februarias, anno XXI regnante Eienrici rege.

Sig+num Seniofredus. Sig+[num] Ermuncia Sig+num Ramon. Sig+num Ramon. Sig+num Wielmus. Sig+num Altemir. Sig+num Chimverga. Sig+num Livol, qui ista carta rogavimus scribere et mandavimus et ad testes firmare.

Sig+num Oliba Duran. Sig+num Mir. Sig+num Mulner.
Sig+num Arnall Mascaron.

Witardus sacer, rogitus scripsit et die (ss) et anno quod supra
cum literis emendatis in VII linea.

85

1032, gener, 28

Venda. *Sala, Miró i Guillem venen a Guisad i a la seva muller Glasídia una peça de terra i una vinya que tenen al comtat de Manresa, al terme del castell de la Molsosa, al lloc anomenat Obac de Prades, pel preu de 3 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació; presenta una inicial elaborada que ocupa pràcticament tota la part esquerra del document; 265 × 78 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2214.

In nomine Domini. Ego Salla et Mir et Wilelm nos simul in unum vinditores sumis Wisad et uxori sua Glasidia, emtores. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis pecia I de tera¹⁸¹ et quarterada I de vinea qui nobis a<d>venit per genitori nostre sive per uullasque¹⁸² voces. Et est ipsa tera et vinea in chomitatum Minorisa, in chastrum Molsosa, in ipso obag de Prades. Et afrontad ipsa hec omnia: de orien<te>, in vinea de Sendre; de meridie, in vinea de mes¹⁸³ comparatores; de hocciduo,¹⁸⁴ in estrada; de circi in tera de nos vinditores. Quantum infra istas III^{or} afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa hec omnia totum ab integrum, cum exio vel regresio earum in propter precio solidos III, in rem valentem. Et est manifestum. Quod si nos vinditores au<t> ullusque omo venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindichare, set componat in duplo cum omne sua immelioracione, et inantea ista charta vinditione firma sit modo vel omnique tempore.

Facta ista charta v kalendas febuarii, anno VI post xxx^{mo}.
regnante Raudeberto rege.

Sig+num Galla. Sig+num Wilelm. Sig+num Mir qui ista charta vindicione fecimus et firmare rogavimus.

181. Scilicet: *terra*. Aquesta característica es repeteix diverses vegades a tot el document.

182. Sic.

183. Sic.

184. Sic.

Sig+num Sinfre. Sig+num Wilelm. Sig+num Sunner.

AURIOLLO,¹⁸⁵ sacer, qui ista charta rogitus scripsit (ss) die et anno quo supra.

86

1032, març, 15

Venda. *Guitard i la seva dona Bella venen a Sunifred i a Cantoria, els seus senyors, una vinya que tenen al lloc anomenat Coma de Guitard, al terme de Solsona, pel preu de 4 sous i 2 argenços.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, molt gastat per la banda esquerra, 352 × 71 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1668.

In nomine Domini. Ego Quitard et uxori sue Bella, vinditores sumus vobis senioribus nostris Senfred et uxori sue Cantoria. Per hanc karta vindicionis vindimus vobis terram cum vinea qui nobis advenit de parentorum. Et est ipsa terra cum vinea infra fines Çolsona, ad ipsa Coma de Quitard. Et afrontat ipsa vinea: de i parte in vinea; de alia in vinea de Magen; de alias in torente. Quantum inter istas afrontaciones includunt, sic vindimus vovis ipsa terra vel vinea ab integrum, propter precio solidos III° et argencios II, in rem valentem. Et est manifestum. Et si quis ullus omo qui contra anc ista carta vindicionis venerit pro inrumpendum non hoc valat vindicarre quod resonat set in duplo componat cum omni sua inmeliacionem et inantea ista carta firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta carta vindicionis pridie idus marcii, anno xxxvi regnante Radberto rex.

Sig+num Quitardo. Sig+num Bella, qui ista carta vindicionis rogavimus scribere et testes firmare rogamus.

Sig+num Suger. Sig+num Quifret. Sig+num Mironi.

Bonofilio, presbiter, rogatus scripsit (ss) die et anno quod supra.

185. La meitat del nom en majúscules.

87

1032, abril, 9

Venda. *Ervig i la seva muller Ermessenda, Linola i la seva dona Guinedelda, i finalment, Rosa, venen a Sunifred de Cardona i a la seva muller Belacer una terra amb les seves pertinences que tenen al comtat de Manresa, a Mirambell, al lloc anomenat Font de Salomó, pel preu de 14 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, a causa de diverses perforacions que presenta en una transversal vertical ubicada al mig del document; presenta també una inicial descendent força elaborada, 280 × 54 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2248.

In nomine Domini. Ego Ervig et uxori mea Ermisinda, et ego Livola et uxori mea Guinedeld, et Rosa emptor. Per hanc scriptura vinditores sumus vobis Seniofretus¹⁸⁶ de Cardona et uxori tua Belacer, emptores. Per hanc scriptura vindicionis vindimus vobis terra nostra propria, cultum vel incultum¹⁸⁷ et petras mobiles vel immobiles et arbores dulces vel amaras quem nobis advenit per parentorum vel per qualicumque vo[ce]s. Et est ipsa terra in comitatu Minorisa, in Mir[a]mbel, in locum quem dicunt Fonte de Salamon. Et afrontat ipsa terra: de orientis, in strata publica; et de meridie, in torrente qui [d]iscurit per tempus pluviarum; et de occiduo, in terra de Egfret; et de circi, in terra de nos comparatores. Quantum in istas iii^{or} afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa terra quod [supe]rius resonat, totum ab intecrum,¹⁸⁸ cum exis vel regresis earum yn¹⁸⁹ propter precium xiiii solidos, in rem valentem. Et est manifestum. Quem vero predicta ipsum hec omniam que nos [de] nostro iure in vestro tradimus dominio et potestate ad omnia facere quod volueritis. Quod si nos vinditores aut ullusque omo que contra hanc ista carta vindicionis inquietare voluer[it n]on hoc valeat vindicare set componat in duplo cum suam immelioracionem et inantea ista carta vindicio firma vel stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista cart[a vi]ndicio v idus aprilis ano i regnante Aianrigo rege.

186. Sic.

187. Segueix *vel incultum*, duplicat.

188. Sic.

189. Scilicet: *in*.

Sig+num Ervig. Sig+num Ermesinda. Sig+num Livola. Sig+num Guinedeld. Sig+num Ros[a, nos qui] ista carta fecimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Alover. Sig+num Reimundo. Sig+num Bonut. Sig+num Guilelm Sabrel. Sig[+n]um Livol Radilo.

DURANDUS, sacer, qui ista karta rogitus scripsit die [et an]no (ss) quod supra.

88

1032, abril, 11

Venda. *Richel ven a Adger i a la seva dona Onesta una terra que té pel seu marit Socegléd, a Fornells, al terme de Cardona, pel preu de 4 argenços, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 146 × 116 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1156.

In nomine Domini. Ego Richeld, femina, vinditores sum tibi Adger et uxori tua Onesta, emptores nostros. Per anc scriptura vindicionis mee vindo vobis pecia i de terra qui mihi advenit per donacione de viro meo, nomine Sonegledo. Est in fines de Cardona vel in Fornellus. Qui afrontat: de i parte, in terra de filios meos de me Ricela; de alia, in ipsa riba; de iii, in terra de vos comparatores; de iii, in ipsa rasa. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindo vobis ipsa terra ab integrum, cum exio et regresio earum; est in precio argencios iii, in rem valentem. Est manifestum. Et ideo de meo iure in vestro trado dominio et potestate, ad facendi volumtati vestre. Quod si ego vinditor aut ullusque omo qui hoc vobis inquietare voluerit non hoc valeat vindicare set in duplo vobis componat, et inantea ista carta vindicio firma, stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta vindicionis iii idus aprilis, anno xxxvi regnante Raddberto rege.

Rihceld,¹⁹⁰ qui ista vindicione fecit et firmare rogavi.

Sig+num Ramio. Sig+num Ermomir. Sig+num Wischafret.

Reimundo presbiter ec scripsit et (ss) die et anno quod supra.

190. Sic.

1032, juliol, 17

Venda. *Sunifred i la seva esposa Ermetruit venen al matrimoni format per Ramon i Ingiberga una peça de vinya que tenen al comtat d'Osona, al castell de Tagamanent, pel preu de 3 mancosos, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 247 × 99 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/6.

In nomine Domini. Ego Sinfredo et uxori me Ermetruit, vinditores sumus vobis Reimundo et uxori me Igiberga, emtores. Per ahnc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis pecia 1 de vinea nostra, propria, qui nobis advenit, ad me Sinfre, de ienitores meos et uxori me per comparacio sive per cuacumque voce. Et est ipsa vinea in comitatum Ausona, in kastrum Tagamanet, in valle Avago. Et afrontat ipsa vinea: de oriente, in terra de me vinditore; et de meridie, in ipso boscho; et de circii et de obcciduo, in terra de me vinditore. Quantum in istas afrontationes includunt, sic vindimus nobis ipsa vinea, totum ab intecrum, cum exio et regresio earum, in proper precium macosos III, in rem valentem. Et nichil de ipso precio non remansit. Et est manifestum. Quem nos predicta vinea de nostro iuro in vestro tradimus dominio ad vestrum propirum. Et si ego vinditores aut ullusque omo¹⁹¹ qui contra ista karta vindicione venerit ad inrumpendum non ohc¹⁹² valeat vindicare, set componat ehc in duplo, cum sua inmelioracione, et inantea ista vindicio firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta karta vindicione vix¹⁹³ kalendas augustas, anno II regnante Ainrigus rege.

Sig+num Seniofredo. Sig+num Ermetruite, qui ista vindicione fecit et testium firmare rogavit.

Sig+num Bradila. Sig+num Galino. Sig+num Aburido.

(ss) Agilus, sacer, scripsit (ss) die <et> anno quod supra.

191. Sic.

192. Sic.

193. Davant d'aquesta xifra (vix), interpretem 16 (vi + x) i no 4 (x - vi).

1032, novembre, 17

Donació. *Donació feta per Ramon a la seva esposa d'un alou a Forners, al terme de Cardona, amb la condició que si ell la sobreviu, l'alou ha de tornar al seu poder.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb una inicial descendent, 291 × 98 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 171, núm. 1190.

In nomine Domini. Ego, Raimundo certum quidem et manifestum est enim quia sic placet et placuit in animis meis nullusque agentis imperio nec suadentis ingenio et propria, expontanea mihi hoc helegit bona volumptas, ut cartam donacionis fecissem ad muliere mea, nomine Beliards. Dono atque tibi ipsum meum alaudem, id sunt, terras et vineas, cum kasas, kasalibus, ortis, ortalibus cum ullorum arboribus quem mihi advenit de parentorum vel de comparacio sive per uullasque¹⁹⁴ voces. Et est ipsum alaudem infra terminos Kardona, in loco quem vocant Fornes. Qui afronta: de I parte, in terminum Rivo Nigro et de alia, in terminum Pinos, et de III, in terminum Matamargo; et de IIII, in terminum de Ardeval. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic dono tibi ipsum meum alaudem, totum ab integrum, cum exio vel regresio earum, in tali modo quod si de te Beliards disminuerit primera ipsum alaudem remaneat ad me Raimundo. Et si de me Remon disminuerit primer ipsum alaudem suprascriptum remaneat ad te Beliards, ad tuum proprium ad omnia facere que volueris. Et est manifestum. Et quecumque ista carta donacione venerit pro inrumpendum non hoc valeat quod requirit set in duplo tibi componat cum melioracione et inantea ista carta donacio firma permaneat omnique tempore.

Facta carta donacio xv kalendas decembri, anno II rege Hairigo¹⁹⁵ regi.

Sig+num Raimundo, qui ista carta rogavit scribere et testes firmare.

Sig+num Gilielm Domuz. Sig+num Remon Domuz. Sig+num Oliba.

Arnallus, presbiter, rogatus scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

194. Sic.

195. Sic.

1033, gener, 8

Venda. *Sunifred i la seva esposa Ermetruit venen al matrimoni format per Ramon i Ingiberga una peça de vinya i dues de terra que tenen al comtat d'Osona, al castell de Tagamanent, pel preu de 2 mancusos d'or i un sou, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 287 × 89 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/8.

In nomine Domini. Ego Seniofredo et uxori me Ermetruite, vinditores sumus vobis Remundo et uxori me Igiberga, emtores. Per ahnc¹⁹⁶ scriptura vindicionis nostre vindimus vobis pecia 1 de vinea et alias 11 de ter<r>a nostra, propria, qui nobis advenit, de ienitores et per omnique voces. Et est ehnc omnia in comitat<um> Ausona, in kastrum Tagamanet.. Et afrontat ehc omnia superius inserta: de oriente, in terra de me vinditore; et de meridie, in ipso torente qui discurrit per imbere; et de obcciduo, in ipso gurent; et de circii, in rio Valle Orsera. Et alia pecia de tera afronta: ad oriente in torente; et de meridie in tera de Maria et eres; et de ohciduo in vinea terra de me comparatore; et de circii in te<r>ra de me vinditore. Quantum in istas cunctas afrontaciones includunt, sic vindimus vobis ipsa vinea et ipsas pecias 11 de terra, totum ab intecrum, cum exio et regresio earum, in proper precium macosos 11 de auro et solido 1. Et nichil de ipso precio non remansit. Et est <manifestum>. Ut qui¹⁹⁷ facere vel iudicare quod nolueris libera et firme, sana, in Dei nomine abeat potestate sine blandimentum de ullasque. Et inantea ista vindicio firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta karta vindicione VI idus genoarii, anno 11 regnante Egilrici rege.

Sig+num Seniofredo. Sig+num Ermetruite, qui ista karta vindicione fecimus et testes firmare rogavit.

Sig+num Lopardo. Sig+num Adrover. Sig+num Alte\mir/.¹⁹⁸
(ss) Agilus, sacer, scripsit (ss) die <et> anno quod supra.

196. Scilicet: *hanc*. Aquesta característica apareix a d'altres mots al mateix document: *ohciduo*...

197. Segueix *qui*, duplicat.

198. Afegit a la part inferior.

92

1033, gener, 20

Venda. *Guitard i la seva dona Bel·la venen a Sunifred i a la seva muller Cantoria una peça de terra que tenen a Solsona, al costat de l'església de Santa Maria, pel preu de 3 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, que presenta diverses raspades que afecten la lectura del text; inicial descendent, 292 × 92 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1669.

In nomine Domini. Ego Vitardo et uxor mea Bella vinditores sumus vobis Seniofredo et uxor sua Cantoria. Vindimus vobis I pecia de terra cum ipsa vinea qui ibidem pl[an]tata et cum illorum arboribus, qui nobis advenit de parentorum. Et est in fines Celsona, prope Sancta Maria que vocant ad ipsa Coma. Et afrontat: de I parte in strata; de alia in torrente qui discurit quando pluit; de III in terra vel vinea de nos vinditores. Quantum inter istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ab intecrum,¹⁹⁹ cum exio et regressio earum propter precio solidos III, in rem valentem. Et est manifestum. Et si quis ullus omo quis contra hanc ista carta vindicionis venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare set in duplo vobis componat et inantea ista carta vindicionis firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vidicione²⁰⁰ XIII kalendas febrerii, anno xxxvii regnante Radebertus rex.

Sig+num Vitardo. Sig+num Bella, qui ista carta vindicionis rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Salamone Faber. Sig+num Gene[r]i. Sig+num Radolfo. SENIOFREDUS,²⁰¹ presbiter scripsit (ss) die et anno quod supra.

93

1033, gener, 31

Confirmació. *El comte Ermengol [II] d'Urgell reconeix al monestir de Sant Miquel de Cuixà la propietat d'un alou situat a Cambrils, que havia estat pres de forma il·lícita pel comte després de la mort*

199. Scilicet: *integrum*.

200. Scilicet: *vindicione*.

201. En majúscules.

de Miró, fill d'Undisclo, que l'havia donat al cenobi en el seu testament.

- A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa de diverses taques a la part central esquerra del document i, especialment, pels trencaments que presenta als seus dos extrems, que malgrat tot no afecten la lectura del text; 300 × 201 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 2013.

Notum sit omnibus hominibus presentibus et futuris qualiter Undiscclus, Dei famulus, tradidit corpus suum in potestate Sancti Michaelis cenobii Cocxani aliasque facultates suas et alaudem suum qui est situs in villa Chabrilos iussit ut teneat filius suus Miro in vita sui. Post vero eius discessu remaneat ad iamdicto Cocxani cenobii. Et hoc roboravit propria manu sua in eis testamento. Tenuit que iamdictus filius in vita sua prefatum alaudem mortuoque suprascripto Mirone aprehendit Suniarius abba iamdictum alaudem per vocem supranominato monasterio et tenuit eum. Et dum hec agerentur mota est contentio inter Ermengaudo comite et marchio et Wifredo comite proli Olibani; et abstulit prefatum alaudem a supranominato monasterio supra memoratus comes. Unde ad petierunt directum duobus monacis, id est, Durandus et Arionsus in villa Luncedo, ante domno Ermengaudo comite prolique Ermengaudo comite et marchio. Et oftenderunt ante faciem eius scripturas auctoritatis quod abebant; et ante alios quamplures homines, id est, Arnallo proli Mironi et Arnallo iudice et Wilelmo de Midiano et aliis quamplures homines quorum nomina longum est scribere; et in eorum presentia legit et relegit iamdictus iudex eorum scripturas. Unde interrogavit prefato comite quomodo aut qualiter tenebat istum alaudem et ille non potuit nec scripturam ostenderet nec veridica testimonia habere. Sed tantum dixit recognosco me, ego Ermengaudus comes propter amorem Dei omnipotentis Sanctisque Mikaelis archangeli in omnia et in omnibus me recognosco vel evacuo in potestate supra nominato monasterio. Et facio quia plus debet esse prefatus alaude cum omnia sua de iamdicto monasterio quam de me nec de ullo homine. Et ea que dico recte et veraciter me recognosco simulque evacuo ante alme Marie sedis vel canonicis ibidem Deo degentibus.

Hactum est hoc II kalendas febroarii, anno II regnante Enricho rege.

ERMENGAUDUS, GRATIA DEI CHOMES²⁰² (ss) qui ista scriptura iussit scribere et testes firmare. Sig+num Gundebaldus. Sig+num Wilel-mus Borrello.

202. En majúscules.

(ss) Wadaldus ac si indignus gratia Dei episcopus (ss)²⁰³ Sig+num Arnaldus proli Mironi. Seniofredus, sacer sacrificustus (ss).²⁰⁴ Sig+num Pontius. Arnaldus iudex qui hoc legaliter firmo (ss).²⁰⁵ Seniofredus, levita (ss). Uniofredus sacer (ss).²⁰⁶ Miro, sacer (ss).²⁰⁷ Vitalis sacer (ss).²⁰⁸

Seniofredus, levita, qui hanc scriptura rogatus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

94

1033, abril, 29

Venda. *Suniofred ven a la seva esposa Ermetruit un molí i unes cases que té al comtat d'Osona, al castell de Tagamanent, pel preu d'1 unça d'or, amb la condició que a la mort de la receptora tot torni als fills de tots dos.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, molt gastat a la part central, amb inicial descendent, 217 × 95 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/9.

In nomine Domini. Ego Seniofredo vinditor sum tibi uxori mea Ermetruite, emtores. Per ahnc²⁰⁹ scriptura vindicionis nostre vindo tibi ipsa insola chum²¹⁰ ipso molino\re/ et ipsos arbors qui ibidem sunt, meum, proprium, qui nobis advenit per genitore sive per quacumque voces. Et est ehc omnia in comitat Ausona, in apendicio de Tagamanet. Et afrontat ec omnia: de parte oriente, in ipso torente; et de meridie in terra de me vinditore; et de occiduo in torente; et de [circii] in terra de Sancti Iohanis. Quantum in istas afrontaciones includunt, dic vindo tibi ipsas chasas et ipso molino et ipsa insola et ipsos arbors qui ibi de mi sunt, et ipsa aqua, totum ab integrum, chum exios vel reg[re]ssios earum, in pro<p>ter precium oncia 1 de auro. Et est manifestum. In tale convencione <quod> in diebus tuis teneas et possideas, et post obitum tuum remanet ec ad filios et ad filias qui sunt procreati

203. Autògraf.

204. Autògraf.

205. Autògraf.

206. Autògraf.

207. Autògraf.

208. Autògraf.

209. Scilicet: *hanc*, reiterat més endavant.

210. Scilicet: *cum*, reiterat més endavant.

de me in te. Quem vero predicta ec omnia, de meo iure in tuo trado dominio et potestate ad tuum proprium faciendum omnia quod volueri. Quod si me venditor aut ullusque omo qui contra ista carta vind[ici]one venerit ad inrumpendum, non oc valeat vindicare, set componat ec omnia in duplo et [in sech]ulo, chum omne suam inmelio<ra>cionem, et inantea ista vindicio firma <et> stabilis permaneat mo[do] vel omnique tempore.

Facta carta vindicio<ne> III kalendas madii, anno II regnante Aganr[ic]o rege.

Sig+num Seniofret, qui ista vindicione fecit et firmare rogavit.

Sig+num Ad[rover] Sig+num Wifredus. Sig+num Seniofret

Ellebonus, sacer, qui istas lete[...] et scripxit (ss) die et an<n>no quod supra.²¹¹

95

1033, agost, 20

Petició. *Dispòsia demana al vescomte Eribau, a Folc, germà d'aquest, i al seu espòs Ramon que defensin els seus drets sobre uns alous que té al comtat de Berga i que foren de la seva mare.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb taques d'humitat a la banda central i esquerra que han gastat el text; té també una inicial, 138 × 96 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 35.
- B Còpia, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 35.
- C Còpia, del segle XIX, ex B, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 19r, núm. 35.

In nomine Domini. Ego Disposia vobis domno Eriballo vicecomite et fratri vestro Fulconi et Raimundo viro meo, rogo, mando ut vitem²¹² personi mee in cuiuslibet iudicum audientia vos exurgatis aut unum ex vobis et requiratis omnes meas voces de ipsos alodibus qui sunt in Bergitatio qua fuerunt matris mee. Et si eos Seniofredus et Leopardo et quidquit cum iamdicto Seniofredo

211. Segueix, del revés, un petit text. El sacerdot Elebó havia començat el document per la que ara correspon a la part final del pergamí, amb la *invocatio* i una frase inacabada: *In nomine Domini. Ego Sunifred, donator*. Tot i que ja havia dibuixat una inicial descendent molt allargada, i malgrat que disposava d'altres possibilitats (fer servir l'anvers del pergamí, raspar la paraula equivocada...), en veure que es tractava d'una venda entre esposos i no d'una donació, decidí girar el pergamí i començar la redacció per la seva banda inferior.

212. Scilicet: *vita*.

legaliter finieritis de iamdictis alodibus aut pariter in unum aut unum ex vobis ratam me tibi et omnibus [etiam ...].

Actum est hoc XIII kalendas septembris anno III regni Henrici regis.

Sig+num Disposia qui hoc feci et testes firmare rogavi.

Sig+num Arnulphi. Sig+num Ermengaudi. Sig+num Mironi

Sig+num Adalberti levite et iudicis, qui hec scripsit (ss).

96

1033, agost, 25

Donació. *Trasovad i el seu fill Ramon donen a Guisla i al seu fill Berenguer el castell de Fontanet. Guisla ho haurà de tenir en vida i, quan mori, passarà al dit Berenguer, fill d'ella i de Trasovad.*

A Pergamí original, en mal estat de conservació a causa d'una gran perforació que afecta transversalment la part dreta del document i que evita la lectura completa del text, i dues mutilacions localitzades a la part inferior que no afecten, però, el text; presenta una inicial dibuixada i molt elaborada que arriba fins a la meitat de la caixa de text, 344 × 157 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2331.

B Trasllet notarial, del 21 de juliol de 1513, fet pel notari Andreu Ferrer, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2331b.

a FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "El castell de Fontanet...", doc. 5, pp. 423-424.

In nomine Domini. Ego Trasuet et filio suo Reimundo, donatores sumus vobis entoribus nostris nomine Gilga, femina, e[t filii] o meo Berengario. Per hanc scriptura donacionis nostre donamus vobis ipsum chastrum de Fontaned ab ipsa omnia quod nos abemus et abere debemu[s, qui] nobis advenit de genitores nostros sive de chomparacione vel per quachumque²¹³ voce. Et est ipsum hec omnia in chomitatu Urgellense, in lochum que dicitur ipso Fo[nta]ned. Et affrontat hec omnia: de parte orientis, in chastro q<u>i vochant Figerola, et sic evadit per Val de Selarios usque in ecclesia que vochant [Sancta] Susana;²¹⁴ et de meridie quoque afrontat in rio Merdario, et sic vadit per ipsa garganta que vochant de Samuel, usque in ad ipsa Gardia que d[icunt] Pilosa, et pergit ad ipsas fexas de Ivora, et finit de Ivora per ipsa istrata qui est

213. Scilicet: *quacumque*.

214. L'església de Santa Susanna serà, en 1102, donada per Ponç Hug i la seva muller Beatriu a Santa Maria de Castellfollit. Cf. Antoni BACH, *Diplomatari...*, doc. 25, pp. 65-67.

ultra rio Merdario, et pervenit at castrum dici[tum T]ora; et de occiduo, in ipsas Achutas vel in terminio de Bioscha; de aquilonis vero affrontat in terminio de Valle Fraosa vel in ipso p[uteum] de Sancti Saturnini. Quantum infra istas affrontaciones includunt sic donamus vobis ipsum castrum quod iam supranominatum est, tot[um ab in]tegrum, chum²¹⁵ fines et termines earum, et suas pertinencias qui ibidem sunt: chasas, churtes, terras, vineas, ortis, arboribus, mulinis c[um regos] et chaput regos, ductus et reductus, montibus, vallibus, silvis, garricis, boschos, glandiferis, pratis, paschuis, et ipsa pa[rro]chia chum ipsas decimas, chultum vel eremum. Hec omnia nobis donamus totum ab integrum aput omnes voces qui ibidem abemus, chum ex[ios et] regressios earum, ad proprium. Quod si nos donatores aut ullusque omo inquietare voluerit ista donacione non hoc valeat vindichare [sed] chomponat aut chomponamus vobis in duplo chum²¹⁶ omnem suam inmeli-oracione. Et inantea ista donacione firma et stabilis permaneat omnique tempore in tale videlicet racione ut in diebus suis teneat et possideat Viigla.²¹⁷ Post obitum suum remaneat at filio nostro Berengar[io] qui de me et te est creati.

Facta ista donacione viii kalendas setember, anno iii regnante Agenrigo rege.

Sig+num Trasovario. Sig+num Reimundo, qui ista donacione mandare fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Witar[dus Sendret] Sig+num Wilielmo Plasia. Sig+num Ugo. Mirone, sacer²¹⁸ (ss).

WITARDUS PRESBITER, QUI ISTA CARTA DONACIONIS ROGITUS SCRIPSET²¹⁹ (ss) die et anno quo supra.

97

[1030-1033, setembre]²²⁰

Jurament. *Jurament de fidelitat efectuat per Guillem de Mediona al vescomte Eribau, pels castells d'Artesa, Rubió, Cubelles i les torres i cases fortes incloses als seus termes.*

215. Scilicet: *cum*.

216. Scilicet: *cum*.

217. Scilicet: *Gilga*.

218. Autògraf.

219. En majúscules.

220. Les dates extremes es corresponen amb l'inici del cogovern del vescomte Eribau (1030) amb el seu germà Folc I i la mort de Guillem de Mediona (1033).

- [A] Original, perdut, abans a l'Arxivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 36.
 B Còpia de 1669, per J. B. Llop, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 36.
 C Còpia simple, del segle XIX, ex B, per Vidal, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 19r-v, núm. 36.

De ista hora inantea ego, Guilielmus di Midiani, fidelis ero ad Eremballo vicecomite, sine fraude et malo ingenio et nulla deseccionem. De ista hora inantea no dezebze Erimballo vicecomite et sua vita nec de suis membris [...] de ipso castro qui dicunt Artesa neque de ipso castro que dicunt Rubione neque de ipso castro que dicunt Cubellus neque ipsas turres vel fortitudinis quem supranominatos castellos sunt vel mei terminos ista omnia suprascripta no la tolre nec tolre ad Erimballo suprascripto nec non alii devadare nec homo nec homines, femina vel feminas per meum consilium nec per meum ingenium et ista omnia suprascripta adiutor la licher a tener et ad aver contra cunctos homines vel hominem, feminas vel femina que ad Erimballo suprascripto tollere voluerint aut tullerint ista omnia suprascripta vel de ista omnia sutprascripta sic superius scriptum est, sic tenere et attenrre sine enganno et sine diseccioni de Erimballo suprascripto.

98

1033, octubre, 13. Vic, Cor de la Seu de Sant Pere

Plet. *Relació del plet que enfrontava el vescomte Folc i la seva família, d'una banda, amb el bisbe Oliba de Vic, de l'altra, per la possessió del castell de Calaf. A partir de diverses proves, com ara un document de venda fet pel comte Ramon Borrell al vescomte Ramon [I] de Cardona, o els testimonis orals recollits per uns inspectors nomenats a tal efecte, els jutges reconeixen a la nissaga vescomtal la possessió del dit castell.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 430 × 500 mm, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2597.

Anno Dominice incarnationis xxxiii post millesimum regni siquidem Henrici regis Franciae iii idibus octobris mensis ii feria, in coro katedralis aeclisiae beatissimi apostolorum principis Petri, actum fuit magnissima audientia inter Fulconem vicecomitem Au-sonensem agentem per mandatum iudiciario more factum vicem matris suae EngunCIAE vicecomitissa necnon et causantem pro se et pro fratribus suis, pro communibus scilicet rebus, domno sci-

licet Eriballo vicecomite et Remundo, et inter domnum Olibanum pontificem Ausonensem respondentem pro quodam castello qui dicitur Calafellus quod requirebat Fulco predictus cum terminis, pertinentiis eius atque adiacentiis et possessionem terrarum quae omnia concluduntur infra terminos et affrontationes castrum Molsosae, qui resonant in scriptura venditionis quam exinde Remundus Borrelli, divinae memoriae, comes fecerat Remundo vicecomiti genitori supradicti petitoris et fratrum eius, conscia et vidente uxore sua Hermessinde comitissa. Interfuere huic audientiae clerici Ausonensis aeclesiae atque katedralis domus Gilelmus Guifredi archidianus, Adalbertus Seniuldi, canonicorum praepositus, Suniarius Randulfi archilevita, Guibertus grammaticus et Arnaldus filosofus et Arnaldus Lopardi et Bonusfilius sacrista, Remundus Ratfredi et Petrus Goltredi, Ermemirus chintilani, Olibanus albaronis, Guitardus Guislac, Bovetus atque Galindus camardus. Laici siquidem atque nobiles, Hermessindis comitissa et Guifredus vicecomes Confluentarnus, Suniarius Arnalli et Bernardus Rubereus, Umberettus Oddonis, Gauzfredus Vitalis, Remundus Gifredi, Bernardus Seniuldi, Mironus Salliforensis, Gilabertus Isarni, Heraldus Guadalli, Mironus Ostalensis et duo filii eius: Gaucerandus et Remundus; Eldricus et duo filii eius: Amatus et Bernardus; Remundus Ostalensis et duo fratres illius: Ugo et Guilelmus; Guifredus Isarni et Oddo Randulfi, Geroardus fraterque eius: Bonusfilius; Seniofredus Cardonensis, Sancius Curulensis, Miro Bisorensis, Ermemirus Castri Taliatensis, Remundus Trasoarii et Geraldus frater eius, Remundus Bernardi et Arnallus Guilelmi, Borrellus Bonifilii et Berengerus Olibani, Guadallus Arnaldi et frater eius Bernardus. Iudices etiam ad discutiendum hoc negocium electi Bonusfilius Marci Barchinonensis et frater eius Gilelmus Empuritanensis, Guifredus Dacconis Ausonensis, Sendredus Cerdaniensis, Adalbertus Egarensis.

Aievat enim in suis petitionibus prefatus Fulco quod supradictum castellum quod requirebat cum suprascripta possessione terrarum, melius atque rectius debebat esse iuris matris suae predictae et fratris sui Eribaldi vicecomitis et sui et fratris sui Remundi per scripturam venditionis iamdicta, quam Remundus comes fecerat predicto Remundo vicecomiti, quam iuris predictae aeclesie Ausonensis aut alicuius hominis qui per vocem aeclesiasticam aliquid ex predictis rebus in contentione positus possidebat, quem iniusto modo et contra ordinem iusticiae, haec omnia quae requirebantur a supradicto Fulcone, supranotatus Remundus comes una cum

predicta coniuge sua Hermessinde comitissa et Borrello pontifice Ausonensi de iure supradictae vicecomitissae Engunciae et filiorum suorum pupillorum, Bremundi scilicet atque Fulconis, Heriballi siquidem et Isuardi necnon et Remundi usurpaveretur et adversus veritatem iustitiae. Iterum per scripturae seriem posteriorem in donatione iamdictae Aecclesiae katedralis Sancti Petri, una cum predicta coniuge sua Hermessinde quod prius iam dederat, confirmaverat postquam coniuge sua predicta Hermessinde vidente et conscia vendiderat haec omnia per scripturam venditionis iam sepe nominatam Remundo vicecomiti predicto genitori supradictorum pupillorum. Hoc autem audientes iudices requisierunt scripturas ab utraque parte et invenerunt scripturam Remundi vicecomitis quam illi exinde fecerat Remundus comes vocem regiam in his rebus retinentis conscia et vidente uxore sua predicta Hermessinde, multo tempore ante factam fuisse quam scripturam iamdictae donationis Sancti Petri, quam clerici istius aecclesiae una cum Gondballo Bisorensi agente vicedomni Olibani presulis supradicti ostenderunt. Et quamquam diu supradicti iudices atque rationales inter se deceptassent et conflictum habuissent, ut ad liquidum invenirent que pars causantium veritate haberet in unum tamen concordantes sententiam iudicii, in supradictorum audientia pro his sapiendis intentionibus dederunt: scilicet quod haec supradicta omnia quae Fulco iamdictus requirebat reddi debebant in iure donationis suprascriptorum pupillorum filiorum supradicti Remundi vicecomitis, ut sicut ipse Remundus vicecomes ordinaverat per suum testamentum. Ita inter ipsos haec possessio retineretur nec ullum tricennium in hoc negocio computari debebat, quoniam supradictus Remundus non caruit xxx annis his rebus. Et quia adhuc quinquagenarii numerus in hac causa non inveniebatur quo amissa fuissent haec a supradictis pupillis et quia oppositione ullius temporis non debet confirmari iniustitia a principibus facta et quia lex iubet quod si negocia pupillorum neg legentia tutoris fuerint viciata vel perdita eam vocem ad futurum permittimus repartendam, supradictus Olibanus pontifex per ordinationem supradictorum iudicum reddidit in iure pelenium supradicta omnia, sicut concluduntur in prefata scriptura venditionis quam exinde patri illorum fecerat Remundus comes.

Obquam causam ut legitime inspiceretur atque divulgaretur utrum haec omnia quae requisierat Fulco predictus containerentur

in fratre minos qui resonat in prefata scriptura venditionis annon electi sunt idonei inspectores iudicibus Bonofilio et Gilelmo et Adalberto qui commovere supradictum pontificem Olibanum ut ad hoc perspiciendum aut iret aut inspectiones ad hoc perspiciendum transmitteret quod utique noluit facere. Qua propter isti inspectores Oddo Randulfi, Bonusfilius de Falcis, Ermemirus de Castro Taliato, Onofredus Daconi, Remundus Bernardi, Guadallus Arnalli, Eldefredus de Ipsa Serrario, Bremundus Seniuldi, Berengerus Olibani, Borrellus Bonifilii, Guitardus Francimiri, Isimbertus de Mirambello, Bernardus Guisadi et Amatus, frater eius, Miro Riculfi, Bernardus Olibani, Gauzbertus Longobardi, Suniarius Domnucii, Miro Gauzfredi, Iohannes Addalani, Seniofredus de Tovis, Argemirus Alieri, Arnallus Luppi, Gavinfredus Undiscle, Brocardus Lopardi, Sendredus de Ipsa Molsosa, Guilelmus de Mari cum prefatis iudicibus Bonofilio et Gilelmo et Marco iudice euntes et cum predicto Fulcone et fratre suo Remundo ad inspiciendas affrontationes scripturae iamdicte venditionis invenerunt et per spexere: a parte orientis ipsam turrem de Ludurio, recta linea respicientem; ad partem meridianam in Segarra quod ipsam villam quae antiquitus cognominata est Lavinaria ubi hodie constructa est turris quam ibi fecit Randulfus archilevita filius qui fuit Onofredi provincialis; et de predicta Lavinaria transeuntes venere usque ad locum termini ubi dicens Parietes Altae, et inde ad ipsam aream Ledgardis femine et filii sui Guifredi Suniarii, et sic super ipsa turrem Onofredi presbiteri, per ipsam mediam aream et inde usque ad aream Iohannis de Fonollosa, et inde usque ad collum de Moreta, et inde usque ad ipsum solarium Randimiri, et inde recta linea usque ad super alium de ipsa Pelosa, et inde usque in ipsam Bennam, et sic iungitur in termino Castris Fulliti ad partem occiduanam; a parte vero occidui usque ad partem septemtrionalem quae vulgo circealis appellatur non fuit opus inspectio quam omnem possessionem terrarum supradicti pupilli retinebant infra hos terminos positam. Ita si quidem per haec loca ambulantes et per lineam terminos perspicientes veracissime invenerunt haec quae requirebat predictus Fulco per vocem supradicte scripturae venditionis infra affrontationes et terminos quae resonabant in eadem scriptura iamdicte venditionis excepto Paululo possessionis terrarum quam extra lineam sitam istarum affrontacionum et finum speventientes dimiserunt. His autem ita peractis propterea qua lex quae

continentur libro v titulo²²¹ capitulo²²² docet quod si quis rem quae est per iudicium repetenda prius quam adversarium legaliter superet ita vendiderit aut donaverit aut forsitan alicui occupandam tradiderit utraque audientia iudicis privetur dominium possessoris rem si quidem quae occupata fuerat ipse qui prius possedera per executionem iudicis statim recipiat nec de eius postmodum repetitione contendat etiam si bona sit causa petentis iudices superius anotati quoniam invenere Remundus supramemoratum comitem et Hermessindem supradictam comitissam haec operasse Remundum scilicet cum iniusto ordine hoc quod prius vendiderat id post modum aeclesie Santi Petri donavit predictae et cum occupari precepit non expectata discussione eandem ipsam rem Borrello antistiti Hermessindem quippe que feiactat ex his rebus habere piis scripturam donationis a Remundo supradicto comite confectam quam remundus vicecomes recepisset suam scripturam supradictam cum antea dedit supradicta omnia quae Fulco requirebat aeclesie supra meminitae Sancti Petri quam per iudicium haec repetisset et de iuret supradictarum pupillorum legalite eripuisset et quoniam legalite supramemorata Hermessindis non potuit auctorizare hoc quod sepedicte aeclesie dederat infra tempus induciarum a iudicibus legalent constitutum. Consignaves atque confirmavere ipsa eadem omnia que continentur in suprascripta scriptura venditionis Remundi vicecomitis sicut determinatum est per lineam ad supradictus inspectoribus in iure supra dictae Engunciae et Eriballi et Fulconis atque Remundi ut ita haec omnia reniteant in perpetuum sicut per definitionem testamenti supradicti Remundi vicecomitis constitutum est vel sicut leges rectitudinis edocent. Ita tamen ut si iusta vox aeclesie sancti Petri iamdicte quam hauisset supradicta die iduum octobris mensis qua hoc negocium finem accepit ex his rebus consigatis inventa fuerit postquam iuste et legalitet iudicatum fuerit per eandem vocem vel voces quod haec aeclesia Sancti Petri rectitudinem et vocem iustitie habet in supra dictus rebus liceat huic aeclesiae eandem vocem exequi et quod iuste iudicatum fuerit sibi deberi in omnibus recuperare. Si quis vero hoc iniuste dirumpere temptaverit componat hoc quae de mala petitione legibus continetur et insuper haec definitio firma permaneat omni tempore.

221. Segueix un espai en blanc, deixat segurament per col·locar el número del títol corresponent.

222. Segueix un espai en blanc per posar la xifra del capítol.

Actum atque conscriptum est hoc iudicium VIII kalendas novembris, anno III regni supradicti regis Henrici.

Sig+num Poncii cognomento Bonifilii, clerici et iudicis, qui hoc legalite difinivit, ideoque hoc confirmavit.

(ss) GUILIELMUS IUDEX. MARCUS IUDEX²²³ (ss)

Sig+num Odonis Randulfi. Sig+num Bonifilii de Falchis. Sig+num Ermemiri de Castro Taliato. Sig+num Onofredi Dacconis. Sig+num Remundi Bernardi. Sig+num Guadalli Arnalli. Sig+num Ollofredi de Ipsa Serraria. Sig+num Bremundi Seniuldi. Sig+num Berengeri Olibani. Sig+num Borrelli Bonifilii. Sig+num Gitardi Francimiri. Sig+num Isimberti de Mirambelli. Sig+num Bernardi Guisadi. Sig+num Amati, fratris eius. Sig+num Mironis Riculfi. Sig+num Bernardi Olibani. Sig+num Gauzbertus Longobardi. Sig+num Suniarrii Domnucii. Sig+num Iohannis Addalani. Sig+num Seniofredi de Tovis. Sig+num Argemiri Alieri. Sig+num Arnalli Luponis. Sig+num Gauzfredi Undiscli. Sig+num Brocardi Lopardi. Sig+num Sendredi de Ipsa Molsosa. Sig+num Guilelmiel de Mari. Sig+num Ainardi Eldesindi.

MIRONE SACER²²⁴ (ss)

Isti supradicti loca et terminos superius nominata inspexerunt sicut superius conscriptum est, et hoc iudicium eorumsignis confirmaverunt more solito punctiatim factis.

Sig+num Poncii, cognomento Bonifilii, clerici et iudicis, qui haec scripsit et subscripsit sub die et anno quod supra (ss).

99

1033, desembre, 27

Venda. *Guitard i la seva dona Quíxol venen a Salomó una vinya situada a Fornells i Comabella, al terme de Cardona, pel preu de 12 argenços.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 211 × 96 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1158.

In nomine Domini. Ego Witardus et uxori mea Kixol vinditores sumus tibi Salomone. Vindimus tibi vinea et terra nostra

223. Els dos noms en majúscules.

224. En majúscules.

qui nobis advenit de parentorum. Et est in fines Kardona, in Fornellus, in Komabella. Qui afrontat: de III, partes in alodes qui fuerunt de Wilielmo condam; et de IIII, in alode filios Wadaldi. Infra istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa vinea vel terra ab integrum, cum exio et regressio, cultum et eremum, cum sua edificia facta et facienda, in precio argencios XII. Et qui hoc tibi inquietare voluerit in duplo componat et inantea ista vindicio firma permaneat.

Facta karta vindicione VI kalendas generii, anno III regnante Aianrigo rege.

Sig+num Witardo. Sig+num Kixol, qui ista vindicione firmamus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Wifredo. Sig+num Seniofredo. Sig+num Bernardo.

Recemirus, presbiter, rogitus scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

100

1034, gener, 18

Venda. *El-lo i els seus fills venen una vinya, una terra i els seus edificis, ubicats a Lagastosa, al terme de Cardona, la meitat a Ermemir i l'altra meitat a Sunyer i Mir, per preu de 3 sous i 2 argenços.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 330 × 57 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1159.

In nomine Domini. Ego Elo, femina, et filii mei et filias: Oliba et Kuscha et Godemar, vinditores sumus vobis Ermomiro, ipsa medietate et Suniario et Mirone alia medietate, vindimus vinea cum terra et sua omnia edificia facta et facienda, et cultum et eremum, qui nobis advenit de parentorum sive et per quacumque voces. Et est in fines Kardona, in valle Lagartosa. Qui afrontat: de parte orientis, in vinea de Suniario Domnucio; et de Meridie, in vinea de Wadomiro; et de occiduo, in torrente et in vineas de nos vinditores; et de circii, en sserra²²⁵ et in via. Infra istas afrontaciones includunt, sic vindimus vobis ab integrum, cum exio et regressio, in precio solidos III et argencios II. Et qui hoc vobis

225. Sic.

inquietare voluerit in duplo componat et inantea ista vindicio firma permaneat.

Facta karta vindicione xv kalendas febrerii, anno III regnante Aianrigo rege.

Sig+num Elo. Sig+num Oliba. Sig+num Kuscha. Sig+num Godemare, qui ista vindicione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Witardo. Sig+num Veldamar. Sig+num Wilielmo.

Recemirus, presbiter, rogitus scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

101

1034, març, 1

Venda. *Sunifred i la seva esposa Ermetruit venen al matrimoni format per Ramon i Ingiberga una vinya i dos somades de terra que tenen al comtat d'Osona, al terme de Tagamanent, pel preu de 10 mancusos i mig.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 271 × 100 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/10.

In nomine Domini. Ego Sinfret et uxor mea Ermetruite, vinditores sumus vobis Remon et uxor sua Ingelberga, emtores. Per ahnc²²⁶ scriptura vindicionis nostre vindimus semodiatas III, de vineas I et modiatas II de terras, qui nobis advenit, per genitori meo sive per quacumque voces. Et est ec omnia in comitatu Ausona, in terminio de Tagamanent, prope Avahono. Et afrontat: de oriente, in ipso torent; et de meridie, in ipsa strada qui vadit a Tagamanent; et de occiduo, in terra de Ago vel eres; et de circi in ipso iugnente vel in torent. Quantum in istas quatuor afrontaciones <includunt>, sic vindimus vobis ipsas vineas et terras, totum ab integrum, chum²²⁷ exios et regressios earum, in proper precium machosos X et medio. Et est manifestum. Quem vero predicta ec omnia de nostro iure in vestro tradimus dominio et potestatem ad vestrum proprium, ad faciendum omnia quod volueris. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui contra ista carta vindicione venerit ad inrumpendum non oc valeat vindicare, set componat ec omnia

226. Scilicet: *hanc*.

227. Scilicet: *cum*, reiterat, més endavant.

in duplo, chum omnem suam inmelioracionem, et inantea ista vindicio firma <et> stabilit permaneat modo vel omnique tempore.

Facta carta vindicio kalendas marcii, anno III regnante Enricho rege.

Sig+num Seniofret. Sig+num Ermetruite, qui ista vindicione fecimus <et> firmare rogavimus.

Sig+num Galin. Sig+num Martini. Sig+num Suniario.

Ellebonus, sacer, quod scripsit (ss) die anno quod supra.

102

1034, agost, 26

Venda. *Feriol i la seva dona Livilo venen al sacerdot Vidal i a El-lo una peça de terra ubicada a les Guàrdies, al terme de Cardona, pel preu de 3 sous i 3 argenços.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, a causa d'importants taques d'humitat als extrems dret i esquerre del document, que afecten el text, el qual apareix marcadament gastat; inicial descendent, 285 × 101 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1161.

In nomine Domini. Ego Feriolo et uxori sue Livilo, vinditore sumus vobis Vidal, sacer, et Elo, emtores nostros. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis pecia I de terra qui nobis advenit de comparacione et per qualescumque voces. Et est ipsa terra in fines Cardona, in locum ubi vocant ad ipsas Wardias. Et afronta ipsa terra: de parte orientis i vinea nos comparatores; et de meridie in terra Godemar et de suos eres; et de occiduo, in strata publicha; et de latere vero circii in chasas <de> nos comparatores. Quantum in istas afrontaciones includunt, sic vindimus vobis ipsa pecia I de terra culta, cum ipsas pedras mobilies et immobiles, ab integrum, cum exio et regressio suo, in precio solidos III et argencios III. Et est manifestum. Et qui hoc vobis inquietare voluerit non hoc vobis valeat vindicare, sed in duplo vobis componat cum omnem suam inmelioracione, et ista vindicione firma permaneat modo et omnique tempore.

Facta ista vindicione VII kalendas setembris, anno IIII regnante Engelrigo rege.

Sig+num Feriolo. Sig+num Livilo, qui ista vindicione fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Radolfo. Sig+num Godemar. Sig+num Ermemir.
Sig+num [...]crispio.

Seniofredo, presbitero, rogitus scripsit et sub (ss) die et anno
quod supra.

103

1034, setembre, 20

Donació. *Vixel·lo dóna al seu marit Iosfred una casa amb les seves terres i vinyes a la vall de Lord, al costat de Santa Maria de Suburbana, a la vila d'Espadolla.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 192 × 118 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 179, núm. 1607.
- B Còpia, de finals del segle XI o principis del XII, que reproduïx les signatures de l'original, Archivo Ducal de Cardona, lligall 179, num. 1607b.

In nomine Domini. Ego Wixelo donator sum tibi Iozfreds, sponso meo. Manifestum est enim qua sic placuit in animis meis et placet nullus quoque agentis imperio nec suadentis ingenio set propria et spontanea mihi hoc elegit eundem bona voluntas ut cartam donacionis tibi fecissemus sicuti et feci de chasas cum churtina, et solo et superposito, et pecia I de terra et alia de vinea. Et advenit mihi hec omnia per comparacione sive per donacione de Vidal, presbitero, qui est condam, sive pro qualicumque voces. Et est ipsa terra et chasas simul cum curtina et ipsa vinea in apendicio de Valle Lordensis, prope Sancta Maria de Sudiabane, in villa que dicunt Spadolla. Et abet afrontacionis ipsas chasas cum curtina et ipsa pecia de terre qui ibidem est: a parte orientis in via qui pergit ubique; et de meridie in orto de Sancta Maria et de Goltred, et sic perveit in ipsa condemina similiter de Sancta Maria; et de occiduo, vel a parte aquilonis in stratas publicas. Et ipsa vinea afrontat: a parte orientis vel de meridie in vineas Sancta Maria; et de occiduo, in sexadura; et a parte aquilonis in vinea de Trasuer. Quantum istas afrontaciones includunt sic dono tibi ipsa hec omnia suprascripta cum exio vel regressio earum ab integrum. Et est manifestum, in tale videlice racione quod si tu super me donatore vixeris in tua potestate permaneat omnique tempore, et remanet cum ipsa scriptura ad ipsos filios nostros qui fuere creati de me et te. Si quis contra hanc ista carta donacione venerit pro inrumpendum illusque omo non hoc valeat vindicare set in duplo

tibi componat cum omne sua inmelioracione et inantea ista carta donacione firmes et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta scriptura vel donacione²²⁸ anno IIII regnante Aianrici rex.

Sig+num Wixelo, qui ista carta donacionis rogavi scribere et testes firmare tradidit ad roborandum.

Sig+num Guitard Arnal. Sig+num Vidal Arnalldus (ss)

Wifred, presbiter, qui ista carta scripsit (ss) die et anno quo supra.

104

1034, desembre, 13

Venda. *Martí i la seva muller Iliarda venen unes cases i terres que tenen al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Maria de Tagamanent, al lloc anomenat Font Amargosa, pel preu d'1 mancús i mig, en espècie. Els venedors es comprometen a no vendre la terra adjacent a ningú més que al comprador i aquest, si es vol desprendre de la compra en el futur, la vendrà als venedors, si la volen.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb diversos espais gastats a l'inici del document. Presenta inicial descendent, 167 × 119 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/11.

In nomine Domini. Ego Martini et uxori mea Illiards femina, vinditores sumus tibi Sunner, emptore. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi casas cum solos et superpositos [...] et cum illarum arboribus gladiferis vel pomiferis et ipsa terra qui ibidem est, nostrum, proprium, franchum, qui nobis advenit per ienitorum vel per comparacione aut per ullasque voces. Quod est in comitatum Eusona, in parrochia Sancta Maria Tagamanent, in loco quem dicunt Font Amargosa. Et afrontad supradicta omnia francha: de parte horiente in strada publica; de meridie in terra de Ballomar et de Guifredus; de occiduo in terra de Guitardo; de circii in ipso aragal qui discurrit aqua asidua. Quantum istas afrontaciones includunt, sic vindimus tibi supradicta omnia, tuta ab integrum, cum exiis vel regresiiis earum, a proprio, in propter

228. El document A omet la data completa que, en canvi, sí que apareix a B: *xii kalendas octobris*.

pretio mancuso i et medio, in rem placentem, in tale capcione quod, si nos vinditores vindere voluerit ipsa terra adinça non vendat ad alia persona nisi ad me Sunner comparatore; et si tu emtore vindere voluerit et nos vinditores redimere voluerimus, non vindat ad nullum ominis nisi ad nos vinditores. Et est manifestum. Quem vero predicta quod superius resonat de nostre iuro in tuo tradimus dominio et potestatem ad tuum proprium et ad tua franchitate. Quam si nos, vinditores aut ullusque omo qui contra ista carta vindicione venerit pro infumpendum, non hoc valeat vindicare, set componat tibi supradicta omnia in duplo, cum omnem suam immelioracionem, et inantea ista carta vindicione stabilis firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta carta vindicione idus decembris, anno IIII regnante Henrico rege.

Sig+num Martini. Sig+num Illiardis femina, nos qui ista carta vindicione fecimus et firmavimus et firmare rogavimus.

Sig+num Igela. Sig+num Adesindo. Sig+num Undisclo.

(ss) Guilielmus, subdiaconus, qui scripsit die et anno quod supra.

105

1034, desembre, 15

Donació. *El comte Ermengol [II] d'Urgell i la seva muller Belasquita donen al monestir de Sant Sadurní, al comtat d'Urgell, l'alou de Lladurs, amb les esglésies de Sant Martí i Sant Miquel, situades al comtat de Pallars.*

[A] Original, perdut.

B Còpia del segle XII (no porta any), feta pel sacerdot Pere en data 25 de maig, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2583.

C Còpia de finals del segle XII o principi del XIII, ex A, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1967.

In nomine Sancte et individue²²⁹ trinitatis, Patris, Filii et Spiriti Sancti amen. Omnis homo qui se cognoscit multis criminibus esse fece sordidatum per iugil esse debet qualiter per elemosinam Christum possit placari. Sanctum et salubrem consilium abeo

229. Scilicet: *individue*.

meruimus audius cum dicet: “date elemosinam et ecce omnia munda sed vobis”. Idcirco ego, Ermengaudus, gratia Dei comes, simul cum coniuge mea Belaxchita, que vocant Constança, audientes predicaciones sanctorum patrum qui elemosina a morte libeat animam propterea placuit animis nostris et placet ullus quogentis imperio nec suadentis ingenio set propria spontanea hoc elegit nostra bona voluntas ut carta donacionis fecissemus sicuti et facimus ad domum Sancti Saturnini cenobii qui est fundatus in comitatum Urgello, intra Alveum Valeria, de alaude nostrum de Ladurci, simul cum ecclesias, id est, Sancti Martini, cum titulis suis, et Sancti Michaelis qui est fundatus in villa Paliarensis, cum illorum decimis et primiciis et oblacionibus et cum omens suorum functiones et ipsum castrum Ermum, cum suo fevo et ipsas ecclesias, id est, superius nominatas cum ipso castro suprascripto cum ipso fevo. Abet afrontationes: de parte orientis ad ipsa cabanna que vocant subtus Villa Nova, et sic descendit per ipsos eidos et pervadit per ipso collo inter ambos puios Siccos et descendit usque in rivo Penella et ascendit per villa Lucii et sic ascendit in monte Lecitato; et de meridie descendit usque ad ipso sallente et sic pervadit ad ipso torrente qui discurrit de ipsa perela et ascendit ad ipso collo de ipsa Perela; et de occiduo afrontat in ipsa via qui vadit per ipsa serra usque in ipsa serra Deficiente et sic descendit ad ipso puio comitale et pervadit per ipasa via qui perget ad ipsa espulzela et descendit usque in ipso rio que vocant Riardo et ascendit per ipso torrente ultra ipsa villa que vocant Lacco et pervadit ad ipsa roca que vocant Taravallo; de parte vero circii affrontat ad ipsa alia espulzela et sic recuperat usque ad Villa Nova. Quantum inter isatas affrontaciones includunt sic dono ego Ermengaudus comes simul cum coniuge mea suprascripta id sunt, casas, casalibus, ortis \cum/ ortalibus, vineas et vinealis cum omni genere arborum, pratis, pascuis, silvis, garriciis, aquis, aquarum, vieductibus vel reductibus, petras mobilies vel immobiles. Omnia et in omnibus quicquid dici vel nominari potest homo sic donamus ac domun Sancti Saturnini propter remedium animas nostras et propter emendas de Alascorr²³⁰ quantum ibidem abemus vel abere debemus qui nobis advenit per parentorum vel per qualicumque voces. Quem vero predicta omnia hec suprascripta de nostro iure sic tradimus in dominio et potestate Sancti Saturnini cenobii et abbate Guillelmo et monachis eius tam presentibus quam futuris

---

230. Sic.

ut ab odierno die et tempora liberam in Dei nomine abeant potestate. Et est manifestum. Si quis contra ista scripta donacionis vel elemosinaria venerit pro inrumpendum vel inquietare voluerit de qualicumque persona no hoc valeat vindicare se componat in triplo et in fisco regis persolvat XII libras ex auro et insuper sit anatematizatus et aliminibus Sancte Dei Ecclesie ejectus.

Facta ista carta donacionis vel emendacionis sive elemosinaria VIII kalendas ianuarii, anno IIII regnante Enrico rege.

ERMENGAUDUS GRATIA DEI CHOMES²³¹ (ss). Sig+num Belaschita que vocant Costanca, qui ista carta elemosinaria rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Arnallo prolis Mironi. Sig+num Poncius. Sig+num Richardo.

PETRO²³² sacer, rogitus scripsit (ss) die et anno quo supra.

106

1035, abril, 13

Venda. *Gaufré Vidal ven a la seva filla Maiasenda un alou anomenat Elen (Aleny) que ell havia obtingut d'Ermemir de Castelltallat, situat al comtat d'Osona, al terme del castell de la Molsosa, i un altre situat al terme de Castelltallat, a Fonollosa, pel preu de 20 unces d'or, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb una inicial descendent; 420 × 71 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2215.

In Christi nomine. Ego Gaucredus Vitalis vinditor sum tibi filie me Magasendi emtrici. Per hanc scriptura vendicionis vendo tibi homne²³³ ala\u/dium quod emi de Ermemiro de Castro Tallodo Et est in comitatu Ausonensi, terras scilicet atque vineas et solariu et tures et domos et curtes cultum et ermum, arbores vari generis, fontes et aquas, prata et pascua et garicas. Et est ipsum alaudium quod cognaminatur Elen, cum suis pertinencis et adgacentis²³⁴ infra terminos et pertinencias castrum Molsose. Et habet terminum: de

231. En majúscules.

232. En majúscules.

233. *H* per hipercultisme que apareix més endavant, al mateix document, a *honnem, hactum...*

234. Sic.

parte orientis, in ipsa Lobosa, et in termino de ipso Arcio, sive in terminum de Boxadoso; de meridie, in termino de Chalaf sive de ipsa Fulia; de occiduo, et de circio, in termino de Collonico. Et alterum alaudium quod est infra terminos de Castritalladi, et in Fonolosa, habet teminun: de parte orientis, in termino de Falchis et in termino de Rigadel; de meridie, in termino de Rigadel et de Aquillare; de occiduo et de circii, in termino de Castrotaliato sive de Cancis. Quantum iste afrontaciones homnes supradicte includunt et supradictis ominibus, termiis ambitur vendo tibi supradicta omnia allaudia, cum omnibus eorum pertinentis et adgacentis propter precium xx uncias auri in rebus mobilibus eas valentibus, quas tu emtrix precium mihi <dedisti>. Et est manifestum. Licitum sit ecciam tibi et supradictis omnibus rebus quas tibi vendo facere quodcumque volueris ad tum²³⁵ plenissimum proprium, cum exis et regresibus earum; quod venditor aut ali quis homo utriusque sexus contra hanc vendicionem venero aud venerit ad inrumpendum non hoc valeat aud valeant vindicare sed componant²³⁶ aud componant tibi supradicta omnia que tibi vendo in triplum, et \ in/ super hec vendicio firma permaneat omnique tempore.

Hactum est hoc iddibus aprelis, anno IIII renni²³⁷ Henrici regis.

Sig+num Gautgfredi Vitalis qui hanc vendicionem fecit et firmari rogavit.

Berengarius Sig+num. Sig+num Berengarius Ermemir. Eriballus (ss). Folcus (ss). Sig+num Gadfredi Audgeri. Sig+num Raimundi Bernardi. Sig+num Reimundi Ermemiri

Sig+num Poncii, cognamento Bonifili, clerici et iudicis, quia hec scripsit (ss) die et anno quod supra (ss).

107

1035, abril, 19

Testament. *Testament de Bernat Sanç, que distribueix el seu patrimoni (en el qual s'inclouen tres esclaus) després d'escollir els seus marmessors testamentaris: el seu germà Dalmau, Guifré Borrell, Guiltard Undiscle, Pere Bernat i el sacerdot Ermengol. Ordena vendre*

235. Scilicet: tuum.

236. Sic.

237. Sic.

la seva esclava Guinedell i que els fills d'aquesta siguin repartits entre els seus fills Domuz i Guillem, corresponent al primer la filla viva de l'esclava, i al segon el fill o filla que ha de néixer. Es declara fidel del bisbe Guadall i esmenta el seu senyor, el vescomte Eribau.

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent dibuixada, 569 × 213 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 165, núm. 508.

In Domini nomine. Ego Bernardus Sancius, Dio propicio integroque consilio; et timeo ne mihi superveniat repentina chasu mortis mee, set spero in misericordia Dei, et hunc testamentum meum fieri de crevi pro qua vita eius migrabo; et timeo penas inferni et volo pervenire ad ianuas paradissi. Et ideo iubeo ad qua discerno ut sint elemosinarii mei, id est: Gaufred Boneffilio, et Dalmaz, fratri meo et Guitardus et Undislo et Petro Bernardo et Ermengaudus, sacer. Precipio namque vobis iamdicti elemosinarii mei ut si mors mihi advenerit ante quam alium testamentum meum faciam, plenam potestatem abeatis apreendere omnem meum abere, mobiliium et immobiliium, ad dare et distribuere sicut ego, absque ingungo in hunc testamentum meum, sine blandimentum de nullum ominem. In primis concedo ad ipsa channicha²³⁸ de Sancti Petri sedis Vicho ipso alaude que abeo infra termines de Olone. Et ipso alaude que abeo ad Sancti Bodelli prope Lubrigado, concedo ad ipsa channioca²³⁹ de Sancta Cruce et de Sancta Eulalia de Barchinona. Et ad Sancta Maria de Monte Serrado, ipso meo alaude que abet Sisvallo, in ipsa mea francheza, prope ipso espeuto, ut donent uniuque anno ipso reddito que mihi donare debent. Et ipsa mea mula et egues IIII vindere faciatis et reddere faciatis ipsos meos debitos et alium quod remanet, donare faciatis pro anima mea. Et concedo ut reddere faciatis ad filios de Ermesindo ipso earum alaude que tenet Sunifred de Chardona, quia ego scio quia peccatum est. Et de ipsos meos bubus partes II pro ani²⁴⁰ mea. Et de ipsa mea baschula maiore vel minore ipsa medietate pro anima mea, per missas. Et ipso meo alaude que abeo in Torcello sive prope civitas Barchinona, simul cum ipsas mansiones, remaneat ad filio meo Donuz, in melioracione. Et ipso meo mulo remaneat ad Donuz. Et ipsos meos anapos de argento simul cum ipsa chopa concedo ut cruces faciati ad Sancti Petri de Odena et ad Sancti Saturnini de Chastluz, quales

238. Scilicet: *canonicha*.

239. Scilicet: *chanonica*.

240. Scilicet: *anima*.

facere potuerit magister. Et de meum pane et e²⁴¹ vino ipsa medietate pro anima mea. Et ipso meo alaude que abet in Penedes prope Sancti Sebastiani remaneat ad filia mea Ermesindis, per sua ereditate. Et ipso meo alaude de ipsa celada qui fuit de Ariosfo remaneat ad Sancti Saturnini de Castluz, pro anima mea et pro anima uxori mee, in tali pactum ut teneat illum unum presbiter qui per homnibus diebus psallet missas et matines pro anima mea sive uxori me. Et post illum faciat alium vel alius et alios meos alaudes que abeo in Odena, sive in comitatum Minorissa, in valle Ferosa, sive in Baies, ad Sancti Aziscli sive ad ipso Pozolo ad Sancti Ienesit sive in Valeso, ad ipsos Fornos et ad Biges et ad Chabannes et ad Palars, et ad ipsa Efrena et ad Palazzo de Almanla, et ad Chabrilos, sive in Cerdanna, in Albos sive in Uliano, in omnibus locis ubi alaudes abeo vel abere debeo, remaneant ad filios meos Donuz et Guilelmo, equaliter dividant. Et si de ipsos unum defficiat antea quam infantes abeat, remaneat ad fratri suo. Et ipso meo sarrazeno donare faciatis per captivos, pro anima mea, sive coniuge mea Willa. Et Guinedelle, ancilla mea, cum filia sua, in ienuare faciatis, pro anima mea et pro anima uxori mee. Et fili de Guinedelle remaneat ad filio meo Donuz, et alium que abet in utero, filium aud filia, remaneat ad filio meo Wilielmo. Et ipsa mea honore remaneat ad filios meos Domuz et Wilielmo ut illi bonam teneant fraternitatem. Et de alio meo mobile que invenerritis scriptum in alium meum breve concedo ut comparetis chavallo obtimo aut alsibergo, et donetis ad filio meo Wilielmo. Et ego mando vobis filios meos ut bene servatis ad seniori meo domno Wadallo episcopo, et teneatis illum in locum patri vestro et ad seniori meo domno Eriballo vicecomite. Et tenealis illium in locum seniori vestro obtime servite illi, in tale ratione ut illi non requirant potestat neque in ipsa mea honore neque in ipsa domenigadura. Et si defficiunt filios meos sine femine, remaneant ipsos alaudes suprascriptos ad filia mea Sersindis et ad filio suo Bernardo. Et rogo fideles meos, per Deum et per charitatem, ut fideles siatis ad filios meos et adiutores honorem et alaudes tenere, sicut ego fiduciam abeo in vos. Et isto testamento firmum et stabilitum permaneat homnique tempore.

Facto testamento XIII kalendas madii, anno IIII regnante Aianrici regi.

241. Scilicet: *de*.

Sig+num Bernardus, qui hunc testamentum fecit scribere et firmavit et testes firmare rogavi.

Wilelmus, presbiter (ss). Sig+num Sendred Ariolfo. Sig+num Bonefilio Gondevino. Sig+num Guitard Vassallone. Sig+num Guerallus. Sig+num Sendred de Baiesbonus, presbiter (ss)

Ermenardus, presbiter, qui hoc sig(ss)num fecit et (ss) die et anno quod supra.

108

1035, juny, 2

Venda. *Joan i la seva muller venen al vescomte Eribau una peça de vinya amb terra i arbres que tenen al lloc de Loreda, al terme de Cardona, pel preu de 3 sous i 6 argenços.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 397 × 66 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1160.

In nomine Domini. Ego Iovanne et uxori sua Adalades, vinditores sumus tibi domino Eribaldo viceschomite emptore nostro. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi pecia I de vinea cum terra et arbores qui nobis advenit de comparacione et per qualescumque voces. Et est ipsa vinea in fines Cardona, in locum ubi vocant in ipsa Laure Dela. Et afronta ipsa vinea: de parte orientis in ipso torente; et de meridie in terra et in vinea nos vinditores; et de occiduo in ipsa esponda et Delares; et vero circii in vinea de Durando. Quantum istas quatuor afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa vinea cum terra et arbores totum ab integrum cum exio et regresio suo in precio solidos II et arges²⁴² VI. Et est manifestum. Quod, qui hoc tibi inquietare voluerit non oc tibi valeat vindicare, set in duplo tibi componat cum omnes suam inmeliacionem et ista vindicione firma permaneat at modo omnique tempore.

Acta ista vindicione IIII nonas iunii, anno IIII regnante Angelrigo rege.

Sig+num Iovanne. Sig+num Adalez, qui ista vindicione fecimus et testes firmare rogavimus.

242. Scilicet: *argencis*.

Sig+num Miro menestrare. Sig+num Aboglasicia. Sig+num Ato Berarone.

Seniofredo presbitero, rogatus scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

109

1035, novembre, 6

Venda. *Aio i les seves filles venen a Sunyer una peça de terra plantada de vinya i una altra amb arbres diversos i erms, que tenen al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Maria de Tagamanent, pel preu d'1 mancús d'or i 4 sous.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, molt gastat a l'extrem superior dret, amb inicial descendent, 190 × 121 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/13.

In nomine Domini. Ego Aio femina et filias meas alia Aia et Preciosa, feminas, vinditrices sumus tibi Suner [E]mp[tor]. Per hac scriptura vindicionis nostre vindimus tibi pecia I de terra complantata vel edificata vinea et al[ia] pecia de terra culta vel erma, cum illorum arboribus pomiferis et glaudiferos qui infra sunt, notrum, proprium, franchum. Advenit mihi ad me Aio per comparacione et ad filias meas supradictas per ienitorum suorum vel per omnique voces. Et est in comitatum Eusona, in parrochia Sancta Maria Tagamanent, in loco vocitato Fonte Amargosa. Et afrontad suradicta omnia: de parte horiente in ipsa strada, ad ipsa font; de meridie in terra de te comparatore et de Guifredus; de occiduo in vinea de Reimun Trasuer, in ipso sender; de circii in ipso torrent de ipso faog et in ipsa mallola de Guifred. Quantum istas afrontaciones includunt, sic vindimus tibi supradicta omnia sive cum ipsos olmos, toum ab omni integritate, cum exiis vel regresiiis eorum, a proprio, in propter precio mancuso I de auro et denarios III. Et est manifestum. Quem vero predicta hec omnia quod superius ressonad, de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestatem, ad tuum proprium et ab omne franchitate. Et si invocare nullum omini aut femina de nostra persona qui ibi ereditant voluerit per qualicumque voce de alienum alaudi, ego Aio cum filias meas emendacione faciamus a iudicii de bonisque ominibus. Quod si nos aut ullusque omo superposita persona qui contra han cista carta vindicionis venerit pro inrumpendum,

non hoc valeat vindicare, set componat tibi supradicta omnia in duplo, cum omnem suam immelioracionem et inantea ista carta vindicione stabilis firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicione viii idus november, anno v regni Henrici regis.

Sig+num Aio, femina. Sig+num alia Aio. Sig+num Preciosa, nos qui ista carta vindicionis fecumus et firmare rogavimus.

Sig+num Guitardo. Sig+num Stephanus. Sig+num Guitardus.

(ss) Wilielmus, subdiachonus, qui scripsit die et anno quod supra.

110

1035, desembre, 18

Venda. *Sunifred i la seva dona Ermetruit venen a Ermengarda [i al seu fill?] unes terres que tenen [al comtat d'Osona], al terme de Tagamanent, per 1 mancús. Afegeixen dues altres modiates de terra per 3 sous i 4 diners.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent a causa d'una mutilació a la part dreta del document que ha fet desaparèixer una part del seu contingut. Presenta inicial descendent, 217 × 95 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/12.

In nomine Domini. Ego Seniofret et uxor sua Ermetruite \ vinditores sumus tibi/, Ermengards empores. Per ahnc²⁴³ scriptura [vindicione vindimos tibi terras nostras cultas] et ermas, et vineas ermas, et arbors qui nobis advenit per genitori nostro siv[e per] quaquumque voces. Et est [hec omnia in comiatu Ausone, in ter] minio de Tagamanent, in Avacono. Et afrontad ec omnia: de orient in torent [qui] dischurit per Pug Agudo; et [de meridie...; et de occidu]o in torent qui est ad ipsa Cherasa; et de circii in rio de Vallossera. Qua[nt]um in istas quatuor afronta[ciones includunt sic hoc vin]dimus tibi ipsa ec omnia, totum ab integrum, chum²⁴⁴ exios vel regressios earum, in propter precium manchoso I et [est manifestum. Et ego Seniofret] chum uxor mea Ermetruite vinditores sumus vobis ad te iamdicta Ermengards chum filio suo[...] et te modiatas II de terras chultas et ermas, et arbors per ipsas terras

243. Sic.

244. Sic.

que abuit Galindo et dom[os...Quantum] in istas afrontaciones includunt, sic vindimus vogis ista ec omnia, totum ab integrum chum exios vel regr[essios earum, propter] precium solidos III et dinarios IIII.²⁴⁵ Et est manifestum. Quem vero predicta ec omnia de nostro iurem in v[estro tradimus dominium et po]testatem ad vestrum proprium, ad faciendum omnia quod volueris. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui [contra hanc scriptura vindicione venerit ad inrumpendum, non oc valeat vindicare, set componat ec omnia in duplo, et in vinchul[o, cum omnem suam] immelioracionem, et inantea ista vindicio firma, stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Fa[cta ista carta vindicio]ne vx²⁴⁶ kalendas genuarii, anno v regnante Enricii rege.

Sig+num Seniofret. Sig+num Ermetruite, qui [ista vindicione fecimus²⁴⁷] et firmare goravimus.

Sig+num Borrellus. Sig+num Seniofret. Sig+num²⁴⁸

Ellebonus sacer, qui scripsit chum²⁴⁹ ipsas literas superpossitas (ss) die et anno quod supra.

111

1036, gener, 19

Venda. *Amalric i la seva muller Ranlo venen al sacerdot Guillem un alou situat a Bergús, al terme de Cardona, pel preu de 12 mancussos.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent dibuixada, 472 × 75 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1162.

In nomine Domini. Ego Amalricus et uxori mea Ranlo vinditores sumus tibi emptori nostro Wilielmo, sacer. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi alaudem nostrum proprium qui nobis advenit de parentorum vel de comparacione, id sunt: terras et vineas, kasas, kasalibus, ortis, ortalibus, cum illorum arboribus,

245. El preu apareix escrit sobre una superfície prèviament raspada.

246. Scilicet: xv.

247. Reconstrucció a partir de l'expressió més comuna a d'altres documents del mateix escrivà, el sacerdot Elebó, als docs. 64, 94 i 101.

248. Segueix un espai en blanc.

249. Scilicet: cum.

tam pomiferis quam et glandiferis, silwis²⁵⁰ atque garricis, aquis, aquarium, viaductibus vel reductibus, cum exiis vel regressiis earum. Et est ipsum haec omnia infra terminos Kardona, in locum que vocant Begurcio, ad ipsas turres. Qui afrontat ipsum haec omnia: de oriente, in locum que dicunt ad ipso Coscoll; de meridie, ad ipsa turre de Goltredo; a parte occidentis, in ipso puio de ipsa Rabacola; de parte vero circii, in mansione de Sennullo, ad ipsa serra. Quantum istarum affrontacionum includunt sic vindimus tibi ipsa omnia predicta ab integrum, in precio placibile, quod inter te et nos convenit, mancosos XII. Et est manifestum quem vero predicta omnia de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate, ad proprium. Si quis ullus homo qui contra ista scriptura vindicionis venerit ad inrumpendum aut inquietare voluerit non hoc valeat vindicare, quod requirit, sed componat in duplo cum omne suam inmelioratione, et inantea firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista karta vinditionis XIII kalendas febrerii, anno v regnante Aenrici regis.

Sig+num Amalricus. Sig+num Ranlo, qui ista karta vindicionis rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Wilielmus. Sig+num Wifredus. Sig+num Miro.

Elvirus, clericus, qui ista karta rogatus scripsi et sub (ss) die et anno quod supra.

112

1036, gener, 23

Venda. *Guitard, la seva dona Bel·la i els seus fills Bonadona, Ramon, Ermessenda i Gislbert venen a Adsman una vinya amb les seves pertinences, situada a Solsona, al costat de Santa Maria, pel preu de 22 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 355 x 105 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1670.

In nomine Domini. Ego Guitardus et uxor mea Bella et filiis meis Bonadonna et Reimundo et Ermesinda et Guilaberto, vinditores sumus tibi Ardman. Per hanc scriptura vindicionis nostre

250. Scilicet: *silvis*.

vindimus tibi vinea nostra, cum terra et cum illorum arboribus, qui nobis advenit de parentorum. Et est infra terminos de Celsona, prope Sancta Maria. Et afrontad²⁵¹ ipsa vinea: de parte orientis in via publica; de meridie in vinea Senfred; de occiduo, iterum in terra vel in vinea de Senfred; de circi afrontad in terra de Tortura vel eredes suos. Quantum inter istas afrontaciones includunt sic vindimus nos tibi ipsa vinea cum terra et cum illorum arboribus, totum ab integrum pro precio solidos xx^{ti}, in rem valentem. Et est manifestum. Si quis ullus omo quis contra hanc ista carta vindicionis venerit ad disrumpendum non hoc valeat vindicare, quod requisit, set componat in duplo cum omni sua inmelioracione et inantea ista carta firma permaneat.

Facta ista carta vindicionis x kalendas februaryi, anno v regnante Eienrig rege.

Sig+num Guitardo. Sig+num Bella. Sig+num Bonadomna. Sig+num Raimundo. Sig+num Ermesinda. Sig+num Guilaberto, qui ista carta vindicionis rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Guifred. Sig+num Salamon. Sig+num Mironi.

Mascharone, presbiter, rogitus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

113

1036, març, 27²⁵²

Venda. *Sunifred i la seva esposa Ermetruit, juntament amb Silmo i la seva muller Guisla, venen a Guitard una quarterada de vinya que tenen al comtat d'Osona, a Tagamanent, pel preu de 5 quarterades de blat.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb petites trencadisses que no afecten greument la lectura del text; presenta inicial descendent, 193 × 73 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/15.

In nomine Domini. Ego Seniofret et uxor sua Ermetruite, Silvio et uxori sua Gisla, vinditores sumus tibi Witardo, emtoris. Per anc scriptura vindicioni nostre vindimus tibi quarterada i de

251. Sic.

252. El document porta data de les nones de les calendes d'abril, és a dir, del 5 de les calendes d'abril?

vinea qui nobis advenit per genitori nostre sive per comparacione²⁵³ sive per quaquumque voces. Et est ec omnia in comitatum Ausona, in Tagamanent, in Avancono, in serra de Madrona. Et afrontad quarterada 1 de vinea: in vineas de Suniario vel eres suos; et de meridie et de occiduo in ipsos ermos; et de circii, in vinea de Seniofret, pages. Quantum in istas quatuor afrontaciones includunt, sic vindimus tibi ipsa quarterada 1 de vinea, totum ab integrum, chum exios vel regressios earum, in propter precium quarteres v de forment. Et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem vero predicta omnia de nostro iuramus²⁵⁴ in tuo tradimus dominio et potestatem ad tuum proprium, ad faciendum omnia qui volueris. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui contra ista carta vindicione venerit ad inrumpendum, non oc valeat vindicare, set componat ec omnia in duplo chum omnem suam inmelioracionem et inantea ista vindicio firma stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta carta vindicione nonis kalendas aprilis, anno 11 regnante Enrici rege.

Seniofre. Sig+num Ermetruite. Sig+num Silmo. Sig+num Gisla, qui ista vindicione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Suniario. Sig+num Bonefilio.

Ellebonus, sacer, qui scripsit (ss) die et anno quod supra.

114

1036, abril, 28

Venda. *Venda feta a Sunifred i a la seva esposa Ermetruit d'una quarterada de vinya al comtat d'Osona, a Tagamanent, pel preu d'1 sou.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, molt gastat en diversos indrets, amb inicial descendent, 189 × 90 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/14.

In [nomin]e Domini. Eg[o ...] vinditores sumus tibi Seniofredo et uxor tua Ermetruite, emporres. Per ahnc²⁵⁵ scriptura vindicionis nostris, vindimus vobis quarterada 1 de vinea qui nobis advenit per mea complantacione sive peer qualecumque voces. Et est ec omnia

253. Segueix *sive per comparacione*, que apareix duplicat.

254. Scilicet: *iure*.

255. Scilicet: *hanc*.

in comitatu Ausona, infra termino de Tagamanent, in Auglebono, in ipsa ser<r>a de Madrona. Et afrontat ipsa vinea: de oriente, in vinea de Suniario vel de eres suos; et de meridie, in terra de Orucia et in torrent; et de occiduo in ipso [...]o; et de circii in vinea de Wadamir. Quantum in istas afrontacines includunt, sic vindimus vobis ipsa vinea, totum ab integrum, chum exios et regressios earum, in propter precium solidos I. Et nichil de ipso precio non remansit. Et est manifestum. Quem vero predicta ec omnia de nostre iuramus²⁵⁶ in vestro tradimus dominio et potetatem ad vestram propriam, ad faciendum omnia quod volueris. Quod si me veinditor aut ullusque omo qui contra ac carta vindicione venerit ad inrumpendum, non oc valeat vindicare, set componat ec omnia in duplo chum omnem suam inmelioracionem et inantea ista vindicio firma stabiis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta carta vindicio III kalendas madii, anno II regnante Enrici Rege.

Sig+num [...]o, qui ista vindicione fecit et firmare rogavit.

Sig+num Suniario. Sig+num Bernardo.²⁵⁷

115

1037, gener, 8

Donació. *Sunifred dóna a la seva muller Belesa la meitat del castell de Mirambell.*

A Pergamí original, en estat de conservació molt dolent, molt mutilat al seu extrem dret, on falten línies del text, 250 × 205 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2238.

[...] In Dei nomine. Ego Seniofredus, donator [sum tibi uxor mea Belesa, emtori. Per hanc scriptura donationis] placuis animis meis et placet nullusque que [...] voluptas ut scriptura [...] vadit per ipso [...S]amuel et vadit ad ipsa [...] pervadit in ipsa [...] vel de suos eres et in ipsa [...] Segarra. Quantum infra istas [...] afrontationes includunt sic dono [tibi...] ista omnia scripta ad super ipsa medietate [...] potestate ad tuum proprium [...] facere volueris. Quod si ego donator aut ullusque ho[mo v]el femina qui contra ista donatio vel tra[...ven]erit ad inrumpendum non hoc

256. Scilicet: *iure*.

257. El document no porta signatura de l'escrivà ni la resta de fórmules habituals.

valeat vindicare [...] quia it componat ipsa omnia suprascripta in duplo cum omni sua inmelioratione. Et inantea ista scriptura firma permaneat omnique tempore.

Facta ista scriptura donationis vi idus ianuarii, anno vi regnante Henrricu rex.

Sig+num Sunifred, qui ista donatio feci et firmavit et firmari rogavit.

Sig+num Compan. Sig+num Eriballus. Sig+num Wifred Ollemar. Sig+num Gocebert. Sig+num Vilielmus. Sig+num Vifred. Sig+num²⁵⁸

Wilielmus, sacer vel abba Sancti Vincencii (ss).²⁵⁹

116

1037, abril, 25

Venda. *Guillem i la seva muller Bonadona venen a Iosfret una peça de terra que tenen per donació del prebere Bonfill, situada al comtat d'Urgell, a la vall de Lord, al lloc anomenat suburbi de la vila d'Espadolla, pel preu de 6 sous i 7 argenços, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat una petita raspadura a la primera línia, reconstruïble; inicial descendent dibuixada, 305 × 82 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 179, núm. 1623.

In nomine Domini. Ego Wilelmus et uxori mee Bonado[na] vinditores tibi Iozfredo entore. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi pecia I de terra qui nobis advenit per donacione de Bonifilio presbitero vel pro²⁶⁰ qualicumque voces. Et est ipsa pecia de terra in comitatu Urgello, in apendicio de Valle Lordensis, in locum que dicitur suburbani, in vila de Spodolia. Et afrontat ipsa pecia de terra. De una parte in via; de alia in orto de nos vinditores et in casas de te comparatore, de III in via que pergit ad Sancta Maria et in era; de IIII vero parte afrontat in alod de te entore. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa pecia de terra ab integrum, cum exio et regressio earum, in precio definito solidi VI et argencios VII, in rem valentem. Et est manifestum. Si quis contra hanc ista carta vindicionis venerit pro

258. Sic.

259. Línia autògrafa.

260. Scilicet: *per*.

inrumpendum non hoc valeat vindicare set in duplo tibi componat aut componamus, et ista carta firma permaneat omnique tempore.

Facta ista carta vii kalendas mai, anno vi regnante Aianrigo rege.

Sig+num Wilelmo. Sig+num Bonadona, qui ista carta vindicionis rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Mir Liula. Sig+num Wifredo Belone. Sig+num Altemir.

Seniofredus, presbiter, qui ista carta rogatus scirpsit et (ss) die et anno quod supra.

117

[1037], octubre, 27

Venda. *Bonfill i la seva muller Sanxa venen a Trasovad una peça de terra situada a Pinell, al terme de Cardona, pel preu de 3 argenços, en espècie.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular; gastat als extrems laterals, cosa que dificulta la lectura en alguns punts. Presenta també dues petites perforacions que no afecten el text; inicial descendent dibuixada, 390 × 95 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1163.

In nomine Domini. Ego Bonofilio et uxori sua Sanza, vinditores sumus tibi, Trasuar. Per hanc scriptura vindicionis [...] pescia²⁶¹ i de t[erra] qui nobis advenit de comparacione vel per qualicumque voses.²⁶² Et est ipsa pescia de terra in fines de Cardona, in locum ubi vocant Pinel. Et afronta ipsa pescia de terra: de ii partes, in terra de Vidal sacer; et de iii, in vinea de Geruz; et de iii, partes adfrontat²⁶³ in terra de nos vinditoris. Quantum inter quatuor afrontaciones includunt, sic vindimus tibi ipsa pescia de terra, totum ab integrum, cum exis vel regresis earum, in propter precium argencios iii, in rem valentem. Est manifestum. Et si q<u>is contra hanc ista carta vindicionis venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare, sed in duplo tibi componat et inantea firma permaneat omnique tempore.

261. Sic. La mateixa paraula apareix diverses vegades amb una grafia idèntica més endavant.

262. Sic.

263. Sic.

Facta ista carta vindicionis vi kalendas november, annos [...] regnante Enrrici regis.

Sig+num Bonofilio. Sig+num Sanza, qui ista carta vindicionis fescimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Ermenolf. Sig+num Goltred. Sig+num Goltfred Gavadal.

Vidal, sacer, rogitus scripsit die (ss) et quod supra.

118

1038, gener, 15

Donació. *Aio dóna a la seva filla Preciosa, en concepte d'aixovar, una casa amb el seu colomar i diverses altres propietats mobles i immobles que té al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Maria de Tagamanent, que foren del seu difunt marit.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, molt gastat en diversos indrets; presenta inicial descendent, 267 × 85 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/16.

In nomine Domini. Ego Aio, femina, donatrice sum tibi, filia mea Preciosa. Manifestum est enim qua sic placuit anima mea et placet nullu suadentis imperio nec suadentis ingenio sed propria expontanea ut hoc elegit cum Deo mea bona voluntate ut cartam donacionis fecisemus [vobis...] de casa 1, ipso celler cum ipso palumer qui se tenit super ipso celler, cum solo et superposito, et barril 1, et petia 1 de terra culta, et alia pecia de terra cum ipsa era ubi est fundata, cum ipso cidres et ipsa figera, meum proprium, qui mihi advenit per comparacione vel per viro meo que fuit condam aut per quacumque voces. Et est in comitatum Eusona, in parrochia Sancta Maria Tagamanent, in Font Amargosa. Et afrontad supradicta omnia: de horientis, in ipsa via; de meridie in terra de Remun Trasuer; de occiduo in casa de Bonifilio; de circii in vinea de Remun Trasuer. Quantum istas afrontaciones includunt, sic dono tibi supradicta omnia franca, tota ab integra, cum exiis vel regresiis suis, et proprio, pro ipso exovar.²⁶⁴ Et est manifestum. Quod predicta hec omnia quod superius ressonat de meo iure in tuo trado domnio et potestate ad tuum proprium.

264. Segueix, ratllat: *ut tu, prefata Preciosa sic mitas ipsa medietate ad ipsa laboracione in[...] ad meam quod volueras sine blandimentum de ullumque omine.*

Quod si ego donatrice aut ullusque homo qui contra ista carta donacione venerit pro inrumpendum non hoc valeat vindicare, set componat tibi supradicta omnia in duplo et inantea ista carta donacione stabilis et firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta donacionis XVIII kalendas febreris, anno VII regni Henrici regis.

Sig+num Aio, femina, qui ista carta donacione feci et firmare rogavi.

Sig+num Bacalsus. Sig+num Ermemir. Sig+num Bonefilio.

Sig+num Wilielmus subdiachonus, qui scripsit cum literis funditas in verso VIII, die et anno quod supra.

119

1038, abril, 29

Venda. *Bonfill i la seva esposa Aio venen a Ramon i a la seva muller unes terres que tenen al comtat d'Osona, al terme de la parròquia de Santa Maria de Tagamanent, pel preu de 4 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, molt gastat a la banda dreta; té una inicial descendent, 202 × 94 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/17.

In nomine Domini. Ego Bonefilio et uxor sua Ago, vinditores <sumus> vobis Remundo et uxor sua [...]ga, emtores. Per ahnc²⁶⁵ scriptura vindimus vobis pecia I de terra cum ipso quarto qui nobis ad[venit] per genitori nostro et per comparacione, et per quaquumque voces. Et est ec omnia in comitato Ausona, in parroquia Sancta²⁶⁶ Maria de Tagamanent, ad ipsas Artigas. Et afrontad: de oriente in [vendito]re Aio vel eres suos; et ad meridie, similiter; et de occiduo similiter; et de circii, in terra de nos com[para]tores et de Suniario. Quantum in istas afrontaciones includunt, sic vindimus vobis pecia I de terra, totum ab integrum, chum exios vel regressios earum, in propter precium solidos IIII. Et est manifestum. Quem vero predicta ec omnia, de nostro iuramus²⁶⁷ in [vestro] tradimus dominio et potestate ad vestrum proprium, ad faciendum omnia quod volueris. Quod si nos vinditores aut

265. Sic.

266. Segueix, novament, *Sancta*, que apareix duplicat.

267. Scilicet: *iure*.

ullusque omo qui contra ista carta vindicione venerit ad inrum-
pendum, non oc valeat vindicare, set componat ec omnia in duplo
cum omnem suam inmelioracionem et inantea ista vindicio firma
stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta carta vindicio III kalendas madii, anno VII regnante
Enrici rege.

Sig+num Bonefilio. Sig+num Aio, qui ista vindicione fecimus
et firmare rogavimus.

Sig+num Suniario. Sig+num P[...]oro

Ellebonus, sacer, qui fecit prefixo (ss) die et anno quod supra.

120

1038, maig, 1

Venda. *Feriol i la seva dona Liviol i Gudriel i la seva dona Quíxol ve-
nen al sacerdot Vidal una vinya amb una terra plantada d'arbres,
situada a Benna, al terme de Cardona, pel preu de 3 sous, en es-
pècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada de cinc
línies de text, 260 × 79 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1164.

In nomine Domini. Ego Ferriol et uxori sue Liviol, et Gudriel
et uxori sue Quixol, vinditores sumus simul in unum tibi Vidal,
sacer, per hanc scriptura vindicione vindimus tibi vinea cum terra,
cum ipsa ruvira, cum omnem generus arbores qui ibidem est. Et
est in fines Cardona, in locum vocatur ad ipsa Benna. Et affrontat
ipsum hec omnia: a parte orientis in ipso torrente; et de meridie
in terra de me Gudriel; et de occiduo, in terra de Odger; a parte
vero circii in ipsa vinea de me Gudriel vinditore. Quantum infra
istas affrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa vinea cum
terra, cum ipsa ruvira, cum omnem genus arborem, ipsas nostras
ereditates ab integrum, in precio placibile solidos III, in rem valen-
tem. Et est manifestum. Si quis omo vel femina qui contra ista
carta vindicione venerit ad inrumpendum aut inquietare voluerit,
non hoc valeat vindicare quod requirit, sed componat in duplo,
et inantea firma permaneat omnique tempore.

Facta ista carta vindicione die kalendas madii, anno III^x²⁶⁸ regnante Aianricii regis.

Sig+num Ferriol. Sig+num Liviol. Sig+num Gudriel. Sig+num Quixol, qui ista carta vindicione fecimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Guilabert. Sig+num Ermemir. Sig+num Vidal Firriol.

Vidal, sacer, qui ista carta rogatus scripsi die (ss) et anno quod supra.

121

1038, juny, 7

Venda. *Oliba i els seus cosins Guadamir, Ponç i Emma venen a Arman i a la seva muller Amaltruda un alou que tenen al comtat d'Urgell, al terme de Solsona, pel preu de 20 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb dues raspadures que n'afecten la lectura i una inicial descendent dibuixada, 354 × 111 mm, Archivu Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1675.

In nomine Domini. Ego Oliba cum nepotibus suis²⁶⁹ Guadamir et Poncio et Emma vinditores sumus vobis, simul i unum, Ardman et uxor tua Maltrud. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis alaudem nostrum quod abemus²⁷⁰ in comitatum Urgel, infra terminos de Celsona, prope Sancto Gervasio, qui nobis advenit de parentorum sive per ullasque voces. Et est ipsut²⁷¹ ala[u]des, terras, vineas, kasas, kasalibus, ortis cum ortalibus et cum illorum arboribus, tam fructuosis quam infructuosis, petras mobiles vel immobiles, cum exiis [ve]l regresiis earum. Et abet afrontaciones ipsut alaudes: de parte orientis ad ipsa Guardiola; de meridie afrontad in rivo Nigro; de occiduo, aff[r]ontat ad domum Sancti Gervasii; de parte vero circi afrontad ad ipsas kasas de Markuci, qui es condam, vel suos eredes. Quantum inter istas afrontaciones includunt sic vindimus nos vobis ipsa hoc omnia suprascripta ubi vos invenire potueritis, totum ab integrum, propter precio solidos xx^{ti}, in rem valentem. Et est manifestum. Si quis ullus homo quis

268. Interpretem x - III per proximitat cronològica a d'altres documents del mateix escrivà.

269. Sic.

270. Sic.

271. Scilicet: *ipsum*.

contra hanc ista carta vindicionis venerit ad disrumpendum, non hoc valeat vindicare quod requirit, set componat in duplo cum omni sua immelioracione, et inantea ista carta vindicionis firmis et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicionis vii²⁷² idus iunii, anno vii regnante Eienrig rege.

Sig+num Oliba. Sig+num Guadamir. Sig+num Poncio. Sig+num Emma qui ista carta vindicionis rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Guifred. Sig+num Mir. Sig+num Ervig. Bonefilius, presbiter (ss).

Mascharone, presbiter, rogatus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

122

1038, octubre, 19

Venda. *Sunyer ven a Ató i a la seva dona Quíxol, i a Sunifred, meitat per meitat, unes cases que té al comtat d'Osona, al terme de la paròquia de Santa Maria de Tagamanent, pel preu de 3 mancosos i 6 diners.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació; inicial descendent, 339 × 75 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/18.

In nomine Domini. Ego Sunner, vinditor sum vobis Ato et uxor sua Chixol in ipsa medietate et alia medietate a Sendret qui vocant Karlo, emptoris. Per hanc scriptura vindicionis mee vincto vobis casas, cum solos et superspositos, et terras cultas vel ermas, et vineas simul cum illorum arboribus glandistros vel pomiferos qui infra sunt, vel cum ipsa aqua, meum, proprium, franchum. Advenit mihi per comparacione aut per ullasque voces. Et est hec omnia in comitatum Eusona, in parrochia Sancta Maria Tagamanent, in Font Amargosa. Et afrontat iamdicta omnia: de oriente et de meridie in ipsa strada publica vel in terra de vos comparatores; de occiduo in terra de Remun Trasuer; de circii in ipso torrent qui scurit per ipso faug. Quantum istas afrontaciones includunt, sic vincto vobis supradicta omnia francha, tota ab integra, cum exiis vel regressiis suis, a proprio, in propter precio mancosos ii et

272. Segueix *kalendas*, raspant.

diners vi. Et est manifestum. Quem vero predicta hec omnia quod superius ressonat, de meo iure in vestro trado domino et postestate ad vestrum proprium. Quod si ego vinditore aut ullusque omo²⁷³ qui contra ista carta vindicione venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set componat vobis supradicta omnia francha in duplo cum omnem suam inmeliacionem, et inantea ista carta vindicione stabilis et firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicione XIII kalendas november, anno VIII regni Henrici regis.

Sig+num Sunner, qui ista carta vindicione feci et firmavi et firmare rogavi.

Sig+num Duran. Sig+num Recosen. Sig+num Odesindus.

(ss) Wilielm, subdiaconus, qui oc scripsit die et anno quod supra.

123

1039, febrer, 10²⁷⁴

Venda. *Sunifred i la seva dona Ledgarda venen a Elies i a la seva dona Ermoine quatre fragments de terra que tenen al lloc anomenat Vilela, al terme de Cardona, pel preu de 6 argenços en espècie.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, molt gastat en la part central, 293 × 78 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1165.

In nomine Domini. Ego Sunifred Chalb et exori²⁷⁵ sue Ledgarda vobis emptoribus nostris Elies et uxori sue Ermovie, emtores. Per anhc scriptura vidicionis nos vobis vindimus vobis sortes IIII et terras qui nobis advenit de parentorum vel per qualicumque voces. Et est ipsas IIII sortes de terres in fines de Chardona, in loco que dicitur inpsa²⁷⁶ Valela. Et afrontat ipsas IIII sortes de terra: de I parte, in terra de Todmir, qui fuit; de alia parte in terram de Trrugelde; de III parte, in torente qui discurit; de IIII parte, in ipso orto de Ermemir. Quantum inter istas afrontaciones includunt sic vindimus nos vobis ipsas IIII ipsum ehc omnia que ibi abemus

273. Sic.

274. Normalment hauriem esperat trobar aquesta data escrita *iv idus febrerii*, i no *xx kalendas marcii*, que és la que ens dóna el pergamí.

275. Scilicet: *uxori*.

276. Sic.

et abere debus,²⁷⁷ ab omni integreitate,²⁷⁸ cum exio vel regresio earum, in propter precium placibile ergencios vi, in rem valentem. Et est manifestum. Et quis contra anhc²⁷⁹ ista vindiccionem venerit ad inrumpendum ad ullusque omnia inquietare voluerit, in duplo vobis componat cum omnem in sua melioracione, et innantea²⁸⁰ ista charta firma permanead modo vel omnique tempore.

Facta ista charta xx^{mo} kalendas marcii, anno viii regnante Auanrico rege.

Sig+num Sunifred. Sig+num Ledgarda, qui ista charta fecimus, scribere et testes firmare rogavi.

Sig+num Ermemir de Vilela. Sig+num Govan. Sig+num Gis-chafred Cordeles.

Ermemir, presbiter, qui ista charta rogatur die (ss) anno quod supra.

124

1039, març, 13

Venda. *Bonfill i la seva esposa Aia venen a Ramon i a la seva muller Ingilberga unes cases amb els seus adjacents que tenen al comtat d'Osona, a Tagamanent, pel preu de dos mancosos, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació; inicial descendent, 217 × 110 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/19.

In nomine Domini. Ego Bonefilius et uxor mea Ag, femina, vinditores sumus vobis Reimundus et uxor sua Engilberga, emtores. Per anc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis casas cum curte et orto, cum palomario, cum solo et superposito, terras cum arboribus et in ipsos glandifars ipsa medietate, qui nobis advenit, ad me Bonefilio per comparacione, et ad me Ag, per genitorum meorum sive per qualicumque voces. Et est ec omnia in comitatu Ausona, in terminio Tagamanent, in parrochia Sancta Maria, in locum que dicunt ad Fonte Amargosa. Et afrontat: de parte orientis, in terra de nos emtores; de meridie, in via qui pergit ad Tegamanent; de occiduo in torrent qui discurrit; de

277. Scilicet: *debemus*.

278. Sic.

279. Sic.

280. Sic.

circii, de nos emtores. Quantum inter afrontaciones includunt, sic vindimus vobis ista omnia suprascripta, totum ab integrum, cum exiis et regresios earum, in propter precium mancosos II, in rem valentem. Et est manifestum. Quem vero predicta omnia, de nostro iure in vestro tradimus dominio et potestate ad faciendum omnia quod volueris. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui contra ista carta venerit ad inrumpendum, non valeat vindicare, sed componat aut componamus vobis in duplo cum omnem suam immelioracione, et inantea ista carta vindicione firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicione III idus marcii, anno VIII regnante Henrici regi.

Sig+num Bonefilii. Sig+num Ag, qui ista vindicione fecimus et firmamus firmarique rogamus.

Sig+num Sunier. Sig+num Guilielmus Sig+num Guifredi.

Bermundus, subdiaconus scripsit et (ss) subscripsit die et anno.

125

1039, març, 20

Venda. *Seniulf i la seva muller Amaltruda venen a Bernat Sunyer i al seu fill Ramon un alou situat a Bergús, al terme de Cardona, pel preu de 7 mancosos, en espècie.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat que es troba parcialment gastat tot al llarg d'una franja vertical al mig del document, que no en dificulta la lectura; inicial descendent dibuixada, 303 × 78 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1166.

In nomine Domini. Ego Seniulfo et uxori mee Adaltrud, vindito[r]es sumus vobis Bernardo Suniario et filio meo Raimundo. Per hanc scriptura vindiccionis nostre vindimus vobis aloude nostru, id sunt: terras et vineas et chasas, kasalibus, ortis, ortalibus cum illorum arboribus, cultum vel ermum, petras mobiles et immobiles, et espodas, et margines, qui nobis adveniut de parentorum vel de comparacionem vel per ullasque voces. Et est ipsa ec omnia suprascripta in terminum de Chardona, in locum que vocant Bergurcii. Et afronta ipsa ec²⁸¹ omnia suprascripta: de parte orientis,

281. Sic.

in vineas de domna Guinedella vel de suos eres; et de meridie, in aloudem de Duran Guadal vel de suos eres; et de occiduo, in alodio de Seniofret Guadal vel de suos eres; et de parte vero circi, in aloude de domna Guinedelle vel de Gocfred vel de suos eres. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsum ec omnia suprascripta ab integrum, et in precio placibile manchosos VII, in rem valentem. Et est manifestum. Et qui contra ac ista charta vindiccionis veneri pro inrumpendum non oc valeat vindicare set componeat in duplo cum omni sua inmeliore et inantea ista karta firma et stabilis permanea modo vel omnique tempore, et non sit disrupta.

Facta karta vindiccionis XIII kalendas aprelis, anno VIII regnante Henenrici regi.

Sig+num Seniulfo. Sig+num Adaltrudem, qui ista charta vindiccionis rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Seniofret Guadallo. Sig+num Branvi. Sig+num Bre-mun Domir.

Onofret, presbiter, rogitus scripsi et (ss) die anno q<u>o supra.

126

1039, abril, 30

Venda. *Aio ven a Aries i a la seva muller Preciosa una vinya que té al comtat d'Osona, a Tagamanent, pel preu de 10 diners.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 189 × 90 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/20.

In nomine Domini. Ego Aiggo, femina, vinditrice sum vobis Aries et uxor sua Priciosa, emtrice. Per ac scriptura vindiccionis me<e> vindo vobis pecia I de vinea \francha/ qui mihi advenit de genitori meo aut per quacumque voce. Et est ipsa vinea in comitatum Ausona, in castrum Tagamanent, vel in locum que dicunt ad ipsa Artigga. Afrontad ipsa pecia de vinea cum arboribus qui ibidem sunt, de omnisque partes in terras vel in vineas de Reimundo vel in via. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic vindo vobis ipsa pecia de vinea cum arboribus, totum ab integrum, cum exio et regresio earum, in propter precium dineers x. Est est manifestum. De meo iuro in vestro trado domineo ad²⁸² potestate

282. Scilicet: *et*.

ad proprium. Quod si me venditrice aut ullusque omo qui contra ista carta vindicione venerit pro inrumpendum non hoc vale<a>t vindicare, set componat in duplo cum omnem suam inmelioracione.

Facta carta vindicione ii kalendas madi, anno viii regnante Enrig rege.

Sig+num Aiggo, qui ista vindicione fecit et firmare rogavit.

Sig+num Bonefli. Sig+num Gondred. Sig+num Ermemir.

Bonefilio, sacer, scripsit et (ss) cum literas superpositas in verso secundo, die et anno quod supra.

127

1040, [març, 31 o abril, 12]²⁸³

Testament. *Testament d'Ingilberga, esposa de Ramon. Escull els seus marmessors testamentaris i fa diverses deixes a institucions religioses: a Santa Maria de Tagamanent, a Sant Martí d'Aiguafreda, a Sant Martí de Granera i a Santa Cecília. La resta de les seves propietats, la reparteix entre els seus familiars més propers.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 135 × 267 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 165, núm. 509.

In nomine Domini. Ego Ingelbergha iaceo in egritudine, et ideo a tractavi in corde meo ut si mors mihi advenerit de ipsa egritudine aut quam alium testamentum facias vos siatis elemosinaris meis, id sunt: domno Reimundo, viro meo, Mirone, et Be-lecher, fratri meo. Vos abeatis potestatem omnem meum avere a prendere et a distribuere propter remedium anime mee. In primis a Sancta Maria de Takamanent ipsa medietate de vineare; domna a Sancti Martini de Aquafreda; mea chosadas ii; ad ipsa opera ad Odcheser, sacer, mea chosada i; a Santi Martini de Granera et a Sancta Cecilia ipsos planters qui sunt ad ipso chollo. A Belecer, filio meo de ipso rio de Sancti Marti usque ad ipso torrent de Valle Maiore quantum ibidem abeo; a Folgranno quantum abeo del rio de Santi Martini usque al rio de Avencho; a Geral et a Guadal quantum abeo del rio de Avencho usque ad ipsa strada qui sispergit a Tachamanent; ad Ermengards ipsum meum alaude

283. Els sincronismes es corresponen amb les dues possibilitats de l'estranya data del document: *ii idus kalendas aprilis*. Com que és impossible fer-les coincidir, creiem que la data real ha d'ésser una de les dues, o el 31 de març o el 12 d'abril.

Munistrol et de Vilar; ad Rover ipsum meum alaude Munistrol et de Vilar; ad Rover ipsum meum alaude qui est in ipso Pug de Chisbal; a Geral, filio meo, ipso masso que tenet Bonuc ab ipsas terras; a Beleger, fratri meo, in tale pactum et in tale conventum que tenead domno Reimundo, viro meo, omnius diebus vite sue, sine blandimento de filis aut de filias aut de nullus omo de ipso precio de ipsoso bovos manchoso i; ad Odcher sacer, per Geral, fio meo, et de ipsas equas, et de pane, et vino, et de ipso mobile, ipsa tercia parte, pro anima mea, per missas.

Factum testamentum ii idus kalendas²⁸⁴ aprilis, anno viii regnante Ennelricho rege.

Sig+num Ingilbercha, qui istum testametum fecit et firmare rochavi.

Sig+num Reimundo. Sig+num Mirone. Sig+num Belecher. Sig+num Oruç. Sig+num Adaltrud, testes presenciales.

(ss) Oscher sacer, scripsit.

128

1040, abril, 30

Donació testamentària. *Els marmessors testamentaris del vescomte Folc, és a dir, el bisbe Eribau [d'Urgell], la vescomtessa Engonça, l'abat Guillem de Sant Vicenç [de Cardona] i Sunifred de Cardona, donen a la canònica de Sant Vicenç el castell de Castellfolit de Riubregós.*

A Archivo Ducal de Cardona, *Cartulario de Sant Vicenç*, tom 1, doc. 25.

B Còpia simple del segle XVIII, per J. Pascual, Biblioteca de Catalunya, Arxiu Històric, ms. 729, vol. iv, fol. 48r-v.

a Montserrat CASAS NADAL, *El monestir...*, doc. 23, pp. 46-47, ex B.

b Andreu GALERA I PEDROSA, *Diplomatari...*, doc. 31, pp. 99-100, ex B.

Quam invenit institucione legum ut quecumque res scis Dei baselicis aut per principum aut per qualibet fidelium donaciones conlate reperiunt votive hac potentialiter pro certo censet ut in earum iure inrevocabili modo legum detentare firmetur. Igitur in Dei nomine Eriballus gratia Dei episcopus et Enguncia vicecomitissa et Wilelmo abba et Seniofredus de Kardona, nos simul in unum, donatores sumus Santo Vincentio de Kardona. Manifestum

284. Sic.

enim et prece[pit] nobis condam Fulconi vicecomitis et iniunxit ut, si mortis illi advenisset, sicut et fecit plenam potestatem abuissemus distribuere omnem suam facultatem, sicut ipse nobis ordinavit et iniunxit in suum testamentum legibus confectum et infra tempus ex lege publicatu. Ideoque hanc vocem donamus omnes res ad suprascripto loco quod prefatus conditor ille dimisit in suum testamentum, id est ipsum castrum de ipsa Follia et suos termines, qui affrontat de oriente, terminum de Ennego vel in ipsa strada qui pergit contra Segarra et pervadit contra terminum de Calaph vel in ipso puu ubi iungunt ipsos termines de Calaph et de Mirambel; et de meridie in terminum de Mirambel de sic pervadit in kastro Colonico; et de occidente in terminum de kastro Kunill vel in puio de Godmar et sic descendit usque ad ipso termino de Colonico de ipso kastro; et de circii in termino de Colonico prope ipso soler de Erevig, et sic pervadit usque ad ipsa mata de Sparver. Hec omnia vero suprascripta, id est, ipso kastro cum suos terminos et casas et solos et superpositos et terres et vineas, cultum vel eremum, petris, petrarum, aquis, aquarum, vieductibus vel reductibus, silvis et pratis et pascuis vel omesque voces que ille abebat donamus ad Sancto Vincentio suprascripto et ad ipsa cannonica ut in perpetuum liceat possidere iamdicta omnia sine ulla inquietudine de ulusque homo. Vero predicta omnia de nostro dominio et potestate in suo iure tradimus dominio et potestate, ut faciant exhinde ibidem Deo servientibus, set de aliis manificenciis suis simul cum exiis et regressis eius ad integrum. Quod si nos donatores aut aliquis homo utriusque sexus contra hanc donatione venerit ad inrumpendum aut venerimus non hos²⁸⁵ valeat aut valeamus vindicare, sed iamdicta omnia in triplum componat ad prefixo loco a quibus fecerit iniuram et insuper hoc firmum permaneat.

Actum est hoc pridie kalendas mai, anno VIII Henrici regis.

Eriballus episcopus +

Sig+num Hencia vicecomitissa. Sig+num Seniofredus, nos qui hanc donationem fecimus sed firmamus et testes firmare rogamus.

(ss) Ermengaudus sacer, qui hanc donatio scripsit sub die et anno quo supra.

285. Scilicet: *hoc*.

129

[1039, juliol, 20 / 1040, juliol, 19]²⁸⁶

Venda. *Oliba i la seva muller Rechill, Ermetruit i els seus fills venen a Ermengol uns casals i terres que tenen al lloc de Coma, al terme de Cardona, pel preu de 12 argenços, en espècie.*

A Pergamí original, en regular estat de conservació, molt gastat; inicial descendent dibuixada, 252 × 93 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1167.

In nomine Domini. Ego Oliba et uxori sue Rechill²⁸⁷ et Ermetruit et Omi et Isarn, vinditores sumus tibi Ermengardus, emptor. Per hanc scriptura vindicionis nostre, vindimus tibi ipsos nostros casals, et ipso ortal, simul vel ipsos arbores cum ipsa bassa, et ipso [...]orcha de ipsos casals de predicta Ermetruit vel de filiis eius, simul cum ipsa basa vel ipsos vimevers. Et est hec omnia infra terminos de castrum Cardona, in locum que vocant in Comma. Qui affrontad hec omnia: a parte orientis, de me Ermetruit vel de filiis meis et de nostris, de nos vinditores; de occiduo, de nos vinditores; de parte vero circii, de te emptore vel de nos. Quantum infra istis affrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsum hec omnia, totum ab integrum, in propter precium argencios XII, in rem valentem, quem vero predicta hec omnia in tuo tradimus dominio et potestate, ad facere quod voluerit. Ed si nos vinditores aut ullusque omo contra ista vindicione venerit ad inrumpendum, non hoc valeat vindicare, quod requirit, sed componat in duplo ista omnia, et inantea ista omnia firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicione anno VIII regnante Henricii regis.

Sig+num Oliba et uxori rue rechill. Sig+num Ermetruit, cum filiis suis, qui ista vindicione scribere fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Ramio. Sig+num Mir Vidal. Sig+num Onofred.

Vidal, sacer, qui ista carta rogatus scripsi die et anno (ss) quod supra.

286. Els sincronismes corresponen a les dates del novè any del regnat del rei Enric.

287. Segueix *vinditores sumus*, eliminat.

130

1040, desembre, 25

Venda. *Guiscafred i la seva esposa Ilia venen al sacerdot Vidal dues sorts de terra a Selvasembrada, al terme de Cardona, pel preu de 3 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 195 × 117 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1168.

In nomine Domini. Ego Giscafred et uxor sua Ilia, vinditores sumus tibi, entori nostro, Vidal, sacer. Per hanc scriptura vindicione vindimus tibi sortes II de terras qui nobis advenit de comparacione et de qualicumque voces. Et est ipsas II sortes de terra infra fines de chastrum Cardona, in locum que vocant in Selva Seminata. Et afrontat ipsas II sortes de terra: de I parte in via; et de alia in terra de Guadamir; et de III in vinea de Reimon vel ad suos eres. Et alia sorte de terra afrontat: de I parte in vinea de te comparatore, et de alia in terra de Guisad; et de III in terra de vos, vinditores. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic vindimus tibi quantum suprascriptum²⁸⁸ \est/, totum ab integrum, in precium placibile solidos III, in rem valentem. Est manifestum. Et qui a carta vindicione venerit ad inrumpendum duplo vobis componat cum omne suam inmelioracione, et inantea ista carta vindicione firmis et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicione VIII kalendas genuarii, anno x^{mo} regnante Aianricii rex.

Sig+num Giscafred. Sig+num Ilia, qui ista carta vindicione fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Oldemar. Sig+num Sunner. Sig+num Elies.

Giscafred, presbiter, qui ista carta scripsit (ss) die et anno quo supra.

131

1041, gener, [1-13]²⁸⁹

Venda. *Bonadona ven a Guisad i a la seva muller Quíxol una peça de terra i una era que té al terme de Calonge, al lloc de Neró, pel preu de 6 argenços, en espècie.*

288. Segueix *totum ab integrum*, ratllat.

289. La data del document és, textualment, *idus kalendas ianuarua*.

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, presenta una inicial dibuixada que ocupa tota la part esquerra del document, 607 × 305 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2300.

In nomine Domini. Ego Bonadona vinditores sumus vobis Guisado et uxori tua Quixol, emtores. Per anc scriptura vindicionis nostre vindo vobis pecia una de terra et una sorte de ipsa era, qui mihi advenid per virum meum. Et est ipsa pecia de tera in comitatum Minorisa vel in castrum Colonico, in locum que vocant Nerone. Et ad ipsa terra afrontad: de parte orientis in terra de vos comparatores; et de meridie in ipsa strata puplica; et de occiduo, in terra de Folss; et de circi, in terra de Onisclo²⁹⁰ \et de ipsa era/; et de orientis in terra de Sclua; et de²⁹¹ meridie in ipsa terra de Ors; et de occiduo in ipsa casa de vos comparatores; et de circii in ipso orto de Esclua. Quantum in istas afrontaciones includunt, sic vindimus vobis ipsum e²⁹² homnia, totum ab integrum, cum exis ut²⁹³ regresis earum, propter pecium argencios vi, in rem valentem. Et est manifestum. Quod si nos vinditores ad²⁹⁴ ulusque²⁹⁵ omo qui contra ista carta inquietare voluerid,²⁹⁶ in duplo tibi componad cum omnem suam melioracionem, et inantea ista carta firma stabilis sid,²⁹⁷ modo vel omnique tempore.

Facta ista carta idus kalendas²⁹⁸ ianuari, anno x^{mo} regnante Aianrigo rege.

Sig+num Bonadona, qui ista carta fecid scribere et firmare firmarique rogavid.

Sig+num Dodo. Sig+num Franco. Sig+num Sclua.

Miro²⁹⁹ clerico, qui ista ca<r>ta scrisid,³⁰⁰ die quod supra (ss).

290. Tota la resta, escrit sobre un espai raspat.

291. Final del raspat.

292. Scilicet: *hec*.

293. Scilicet *et*.

294. Scilicet: *aut*.

295. Sic.

296. Sic.

297. Sic.

298. Sic.

299. La *m* de Miró apareix dibuixada i la resta del nom, en majúscules.

300. Sic.

1041, març, 21

Donació. *Sarvília dóna a la seva filla Balúcia i a Adalan, el seu gendre, uns aous amb cases, terres i arbres, situats a Marbusca, al terme de Cardona.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat que algunes taques esquitxen el document, sense fer-ne il·legible el text afectat; inicial descendent decorada, 303 × 78 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1169.

In nomine Domini. Ego Sarville, femina, certum quidem manifestum enim quali placuit animis meis et placet nullus quoque agentis imperio nec suidentis ingenio, set propria expontanea michi hoc elegit cum Deo bona voluptas ut fecissemus cartam donacionis ad Adalani, genero meo et ad Beluza, femina, filia mea, sicuti et facio, id est, de omni aulodia mea pertinencia, de terras et de vineas et de cassas et de ortis et de turre, id est, de que dicere omodo nominari potest quem ego et ad me pertinet de ipsa tertia part et de ipsa duas qui remanserit ipsa quinta parte de quantum michi pertinet de parentorum vel per qualicumque voces. Et est hec omnia infra fines de castrum de Cardona, in locum nominatum Morbuscha. Et afrontat predictus aulodis: de parte orientis, in ipsa serra de Ortonis; et de meridie, coniungit in ipso torrente; et de occiduo, in aulodi de Richolf vel filiis suis; et de parte aquilonis, devenit in ipso torentem. Quantum in istas III° afrontaciones includunt et isti termines continent sic dono vobis de ipsa mea medietate qui michi pertinet ipsa tertia parte; et de ipsas duas ipsas V^a quomodo suprascriptum est, sive in terris, sive in vineis, sive in casas sive in ortis atque ortalibus, sive in turre atque in torcular, sive in arboribus, tam pomiferis quam et alias arbores, sive in terras cultas quam et eremis, tam pietras mobiles quo et in\mo/biles, quam et in alias rebus, tam de ipsum que abeo in Cardona quam et de ipsum quem abeo supra termines de Casteledrall. Et est manifestum que modo predicta ista omnia que ego vobis dono, de meo iure nostro trado dominio et potestate, ad tenendi et ad vendendi et comutandi et ad omnia facere quod volueris, indemnem libera abeas potestatem. Ed si ego donatrice aut ullusque omo aut omnes femina aut feminas qui ista donacione disrumpere voluerit aut inquietare voluerit XV^{ci} libras auri coactas persolvat. Et insuper ista carta donacio firma sit modo et omnique tempore.

Facta ista karta donacione XII kalendas aprilis, anno X^o regnante Henrici rege.

Sig+num Sarville, femina, qui ista carta donacionis fecit scribere et firmavit, et testes tradidit ad roborandum.

Sig+num Guifret Iohan. Sig+num Gerbertreno. Sig+num Iohan Iumio.

Durandus, sacer, qui ista carta donacionis rogatus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

133

1041, maig, 1

Adveració sacramental de testament. *Publicació del testament del bisbe Eribau d'Urgell, fet pels seus marmessors, a l'església de Sant Vicenç de Cardona.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb diverses taques i perforacions que esquitxen el document de manera especialment gravosa a la seva part central inferior; presenta inicial descendent, 444 × 410 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 38.
- B Còpia simple, ex A, del segle XVIII (ca. 1783-1786), BCAH, ms. 729, vol. iv, fols. 67r-68v.
- C Còpia simple, ex A, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 20r-22, núm. 38.
- a Publicat per Jaume VILLANUEVA, *Viage literario...*, X, ap. 34, pp. 326-333.
- b Ferran VALLS I TAVERNER, "La primera dinastia...", pp. 129-132, ex a.
- c Joan SERRA I VILARÓ, *Història de Cardona...*, pp. 103-107, ex a.

In nomine Sancte, summae et individue Trinitatis. Iste sunt dondicionēs vel legales manifestaciones de ultima voluntate condā Eriballo episcopo. Et est hoc pub[li]cātum infra metas legale temporum, in ecclesia Sancti Vincentii Cardonensis, oppidi, ab ipsis electis vel advocatis testes elemosinariis sicut et prefato conditore Eriballo episcopo ordinatum vel constitutum est in suo testamento, quem ille manu propria subscribendo roboravit et testes subscrip-tores vel roboratores ibidem accedere rogavit. Advocati testes vel electielemosinariinomina hec sunt in comitatibus Gerunde, Ausone, Minorise seu Cardone at[que] U]rgelli necnon Barcinone. In primis Ermesindis comitissa et Raimundus archidiaconus Gerunden-sis et Wilelmus abbas Sancti Vincencii Cardonensis et Adalbertus Seniulfi et Bonifius de Falcs; et de comitatu [U]rgelli domnus Arnallus Mironis et Erimanus Mironis et Seniofredus sacrista et Aureolus clericus. Nos vero predicti testes vel elemosinarii publi-camus extremam voluntatem iamdicti defuncti Eriballo episcopo

sicut sumus edocti quidam ex nobis ab ipso conditore et reliqui ab ipso tertamento quoram plurimus superius ad notatis sive in presencia de Iozbert sacer et Martino sacrista et Su[nia]rio Donuz et Bernard[o] I]oanne et Wilelm Galin.

Et insuper proferimus testes presenciales [...]stis [...]ndo legaliter [profere t]estimonium quod ita in veritate permanet quod dita verum est sicut ad nobis ordinatum vel translatum est de iamdicto testamento in as presenciales condiciones sacramentorum. Idcirco nos, testes id est, [Ar]nallus Mirone, baidle et elemosinari, et Bonifilius de Falcs, et Onofredus Dach et Wilelmus abbas et Borrellus scolasticus atque exaratore de ipso testamento [qua ...] iamdicti testes elemosinari simul cum iamdicto Arnallo baidle vel elemosinarii, iuramus er Deum vivum et verum que in trinitate veraciter colimus vel adoramus super altare Sancti Petri in Calaph, quia p[resentialiter] vidimus et audivimus quando prefato Eriballus episcopus corundam ex nobis videntibus ordinavit vel iniunxit in sua incolomitate loquela plena et memoria integra ut si quacumque modo vors illi adv[enisset] et a[n]tequam [al]ium testamentum fecisset, ut licitum fuisset predictis suis elemosinariis omnia sua distribuere quemadmodum in suo testamento insertum vel constitutum invenerint. Et ego, Bonifilius de Falcs et Onofred[us D]ach et Wilel[mus] abbas, [tes]tificamus per super adnixum sacr[am]entum quia vidimus ei post per actum testamentum conlaudare et auctoricare ipsum testamentum. In primus iussit dare sedis Urgellensis ecclesie beate et gloriose virginis [M]arie se[dis et eius cano]nice alodium de Tene[s, c]um fisco et parrochia ipsa et cum omnigus sibi pertinentibus. Et si quis de proximis suis voluerit tollere aut tulerit aut tolli mandaverit aut quocumque modo contradixer[it et hoc] faciat perdere emend[ent] in duplum predictae sedis et canonice de sua hereditate. Deinde dimisit sedis Gerundensis ecclesie sacre et perpetue virginis Marie eiusque canonice alodium de Pera qu[od fuit de quo]ndam Bremundi, pro anima eiusdem ipsis. Ecclesie quoque Sancti Vincencii que est apud castrum Cardone dimisit alodium de Fornels, ab integro, atque alodium quod est in Colonico quod fuit Raustanni cl[erici] post mortem iudicis Guifredi, atque alodium de Palacio, ab integro, id est, terras et vineas, cum mior molinis que sunt ad ipsum collum et omnes vineas quas emit inter terminos castri Cardonensis et intra terminos castelli Mullose primicias ac decimas alodii sui de Pratis. Et monasterio Sancti Petri de Castro Serris ecclesia Sancte Marie Villenove, cum primiciis et decimis et offerendis ceterisque

oblacionibus et alodium/ prati Narbonensis quod fuit Amalrici de post mortem Eralli. Et monasterium Sancti Benedicti apud Baias, alodium de Calcina, post mortem Eralli. Cenobio etiam Sancte Marie Rivipollentis vineas quas Bremundus, frater eius, relinquit ei per suum testamentum. Et ecclesie Sancti Vincencii de castro Falcs duas modiatas vinearum ad ipsum Gradum. Et Erallo Guadalli alodium de Villari et alodium quod in Samaluz comparavit. Post mortem vero eius remaneat ecclesie de castro Tagamanent ad victum clericorum eius. Suum autem mobile quod habebat apud Gerundam mandavit presbiteris eiusdem sedis Sancte Marie dare ut intercedant ad Dominum pro eius anima. Et annonam quam habebat in Furnells, cum porcis et volatibus canonice sedis predictae Sancte Marie iussit dare. Et de blato quod erat in castro Rupeti mandavit dare modios v canonice Sancti Petri sedis [Vic] i et alios v monasterio Sancto Petri de Castroserris et presbiteris qui sunt intra terminos iamdicti castri quartas singulas. Et annonam quam habebat apud castrum Tagamane[nt, e]cclesie eiusdem cleri[ci]s iussit dare. Et de annonam quam habebat in Cardona c modios canonce Sancti Vincencii et L in elemosinis pauperum. Et annonam quam hab[eb]at in marchia Sagarra, clericis qui sunt in mea terra in eadem marchia quartas singulas. Et annonam quam habebat apud Sanauia et Gissona atque Celsona singulos modios ad eorundem locorum clericorum. Alium autem quod remanebat, simul cum ipso vino et tonnīs et cubis atque ovibus [et] cum omnibus queque inventa fuerint tam in predictis locis quam in omni episcopatu Sancte Marie, excepto hoc quod nomi[natim] alium precepit totum distribui iussit canonice Sancte Marie sedis Vici episcopo sui. Et callere quas h[ab]ebat in Sanauia seu in predicta sede, cum urceolis, et conchis ex eramento remanent ipsi sedis canonice. Super pelliceum quoque suum cum pellicea iussit dare Aureolo iamdicte sedi[s clerico. Presbiter]is vero eiusdem sedis distribuant aliium panni atque indumentum ut pro eius anima precentur Deum. Anulum quidem qui fuit comitis Ermengaudi iussit dare episcopo suo successore ut remuneret orationi[s pro anima] eius vel comiti Ermengaudi. Annulus autem qui fuit Arnalli Mironis iussit dare Olive episcopo sedis Ausonensis. Anulum namque cum petra alba qui fuit comitis Ermengaudi dimisit episcopo Gerunde[nsis. Annulum quem] habens petram rubeam episcopo Barcinonensi. Annulum insuper in quo est capud ominis signatu episcopo Ribacurcensi. Et alodium de Fornelets, cum ipso de Villarubea, sit pro debito quod [debebat] Bernardus Ruis, seu pro

aliis debitis et pro debito Guifredi iudicis Ge[runde]. Et castrum de Lanera, post mortem Guifredi Ellemari, si legitimum filium habuerit sit canoni[ca sedis sui]. Et ipsum vicecomitatum de Ausona, simul cum castro de Car[dona] et ipsum castrum de Alos, et cum omnibus fuis aliis castris omnique suo honore simul cum omnibus sis[...] et alo[ios quod habebat] in cunctis locis, simul cum castris et parrochiis, excepto hoc quod [supra] testatum est et excepto hoc quod sup[er] hoc hic testamentum est et excepto episcopatum quem tenebatet excepto archi[diakonatum sed]is Gerunde et excepto castro Colonico cum eius castellania ex toto dimisit Raimundo fratris sui Fulchonis filio. Quem cum suo honore, in potestatem Dei et sanctorum eius et in b[aiulia] Arnalli Mironis [iussi]t remanere. Altero autem filio fratris sui Fulconis, qui minor est, quem nutris Bonifilius de Falcs, dimisit castrum de Colo[nico], cum ca]stellania [et] cum omnibus qui [sunt] in castellania. Sed [si quis de istri] fratribus mortuus fuerit et non relinqui]erint filium legitimum omnem suum honorem alteri qui superstes fuerit dimitat. [Et si ambo mortui] fuerint ab[sque legitimis filiis, totum eorum honor] Eriballo Amaltrudis sue sororis filio remaneat; et si eundem Eriballum mori contigerit, dimitat omnes suum honorem alteri suo fratri Gitardo; et si ipse mortuus fuerit, dimisit honorem suum fratri suo qui eum supervixerit. Similiter quisquis ex ipsis morit absque dubio relinquat o[mn]em suum honorem [a]lt[er]i qui eum supervixerit. Sed quicumque eorum ipsum honorem adquisierit atque habuerit usque ad quatuordecim etat[is] sue annos sit cum ipso honore in baiulia supradicti [Ar]nalli Mironis. [Pl]annos autem istos quos habebat aput Cardona, cuiuscumque sint species, dimisit domui Sancti Vincentii eius de castri et [can]delabra sua, cum concha et urceolo argenteo Sancte Marie sue sedis dimisit. Preter hec qu[acum]que de suis rebus mobilibus invenire possunt omni[a] donentur ecclesie Sancti Vincentii Cardonensis opi[i, e]xceptis vestimentis que do[nen]tur pro suis debitis simul cum predicto alodio quod iam habet dimissum pro debitos sive Bernardi Ruir manumissoribus seu pro illo debito quod Guifredo iudici Gerundensis debet vel aliis quibuslibet quibus debitor fuit.

Hec omnia ordinavit prefatus conditor Eriballus episcopus in sua sanitate et memoria integra et precepit iamdictis fuis amicis ut ita licenciam habuissent ordinandi vel distribuendi absque blandimento ullo mortali. Posuitque ibi vinculum ut siquis aliter fraudulenter fecerit aut disrumpere vel callide ledere voluerit, excommunicationis sententia feriat perhenni et anathematizatur

sortiatur similem penam cum Iuda proditore domini ein profundissima stagni inferni, et hec testacio inantea firma persistat in secula quemadmomum permissum est. Et nos testes fideliter et sinceriter atque legaliter testificamus per super admixum iuramentum in Domino. Revelamus autem omnibus De[um timent]ibus presentis et posteris omitum prefato Eriballo bone memorie episcopo quia postquam hec omnia or[dinav]it, postea consenciente divina pietate parvos supervixit dies inter quos ibat in servicio Domini nostri Ihesu Xhristi et Sancti Sepulcri sive fideles eiusdem Domini ubi ire cupiebat. Quibus antequam complexisset itineris labore subito ipse auctor vel eius ductor ad etherea regna ex huius tenebris ad lucem adsumpsit et inter agmina sanctorum suscepit, scilicet, sicut a quibusdam auditum est revertentibus, in mense denique decembrio, videlicet vi feria XIII die precedente kalendarum ianuarium.

(ss) Guifredus iudex.³⁰¹

Late iste condiciones kalendas mai, anno x Henrici regis.

Testes sumus de hac causa et has condiciones publicamus et iurando legali testificamus. Sig+num Arnallus Mironis, baiul et elemosinarii. Sig+num Seniofredus de Cardona. Sig+num Onofred Dach. Sig+num Bonefilius de Falcs. Nos advocati elemosinarii hos testes proferimus et fideliter predicta ordinacioni vel voluntate istius defuncto publicamus.

Guilielmus sacer vel abba Sancti Vincencii (ss).³⁰² Vidal, sacer (ss).³⁰³ Gaucebertus, sacer qui et caput scole (ss).³⁰⁴

Petrus, sacer, qui has condiciones scripsit et sub(ss) in prefato anno et die.

134

1041, setembre, 27

Venda. *Bernat Guitard i la seva dona Amaldruda venen a Bernat Baró i a la seva muller unes heretats que tenen a Puig Farner, al terme de Cardona, pel preu de 16 mancusos d'or.*

301. Signatura autògrafa.

302. Signatura autògrafa.

303. Signatura autògrafa.

304. Signatura autògrafa.

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada descendent, 252 × 87 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1171.

In nomine Domini. Ego Bernardus Vitard et uxori sue Amaltrud, vinditores sumus vobis Bernard Baro et uxori sue Frug, emtores nostros. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis terras et vineas, kasas, chasalibus, ortis, ortalibus cum illorum arboribus, culmum et ermum, viaductibus et reductibus, qui nobis advenit de comparacione. Et est ipsum hec omnia in fines Chardona vel in Puig Farner. Et afrontad ipsa hec omnia: de parte orientis in mansions de Sancta Maria et in ipsa Sera de Mir Baro vel in gual de Morbuscha; de meridie in terras de Seniofret Guliana; de occiduo in ipso vosco³⁰⁵ de Sancti Vincencii cenobi; apud vero zirzi³⁰⁶ in teras et in vineas de Mara et in alveo de Cardosner et in Pug Farner. Quantum in istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsum hec omnia, totum ab integrum, quod superius resonad, cum exio et regresio earum, in precio placibile manchosos sedze³⁰⁷ auri. Et est manifestum. Quem vero predicta de nostro iuramus in vestro tradimus domineo et potestate ad omnia facere comque volueritis. Et qui contra anc ista carta vindicione venerit pro inrumpendum non oc valead vindicare set³⁰⁸ in duplo vobis componat aut componamus, et inantea ista carta firma permaneat modo vel omnique tempore et non sid disrumta.

Facta ista charta vindicione v^{to} kalendas octubre, anno xi regnante Angalrici rege.

Sig+num Bernard Vitard. Sig+num Amaltrud, qui ista charta fecimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Ollesen. Sig+num Remon. Sig+num Vitard Vifre.

Oliba, sacer, qui ista carta rogatus scripsit die (ss) et anno quod supra.

305. Sic.

306. Sic.

307. Sic.

308. Sic.

135

1041, [octubre, 31 - novembre, 12]³⁰⁹

Donació. *Sunyer i la seva muller Ihol i Mir i la seva muller Ermengarda, donen a Ermemir una peça de terra amb una vinya situades a Vall Lagartosa, al terme de Cardona.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent dibuixada, 230 × 68 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1170.

In nomine Domini. Ego Sugner et uxor sua³¹⁰ Iol et Miro et uxor sua Ermengarda, donators sumus vobis Eromiro. Per hanc scriptura donacionis nostri donamus nos tibi pecia de terra, cum ipsa vinea, qua nobis advenit de comparacione vel de plantacione, per ullasque voces. Est in castro Cardona vel in Val Lagartosa. Et afrontat ipsa terra vel de vinea: de I parte in strada; de alia in terra de me emptore; de III in torente; de IIII in vinea de Sugner. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic donamus tibi ipsa hec omnia, cum extio vel regresio, totum ab integrum. Et est manifestum. Quot³¹¹ si nos donators aut nullusque omo qui hoc tibi qui ista carta inquietare voluerit in duplo tibi componat quod ista carta firma, stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta donacionis II idus kalendas november, anno X regnante Enrici rex.

Sig+num Fugner. Sig+num Ihol. Sig+num Miro. Sig+num Ermengarda, qui ista carta fecit scribere et testes firmare rogavit.

Sig+num Galin. Sig+num Vidal. Sig+num Branvino

Iozbert, presbiter, qui ista carta rogatus (ss) scripsit et die sub fixo.

309. Els sincronismes es corresponen amb les dues possibilitats de l'estranya data del document: *II idus kalendas octobris*. Com que és impossible fer-les coincidir, creiem que la data real ha d'ésser una de les dues, o el 31 d'octubre o el 12 de novembre.

310. Sic.

311. Sic.

136

[1041]³¹²

Jurament. *Jurament de fidelitat fet per Rotlan, fill d'Adelaida, a la vescomtessa Guisla, pel castell de Calonge.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 178 × 49 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2667.

Iuro ego Rodlan, filius qui sum de Adaleiz, femina, ad te Guila, vicecomitisa que de ista ora inante non devedare ad Guila suprascripta illo castro Colonico nec ego nec homine nec femina per meum consilio neque per meum ingenio de ego Rodlan suprascripto, podes et adiuvasare Gila suprascripta de isto castro suprascripto per quantes vices mihi demandaverit. Et si est homine aud omnes, femina aut feminas quit vedant aut devedant isto castro suprascripto ad te Guila suprascripta, ego Rodlan suprascripto non aure finem nec societatem apud illos usque Guila suprascripta recobred isto castro suprascripto de ego Rodlan suprascripto. Firmiter iuro que tenre et atenre ista omnia suprascripta ad Arnallo de Tost senior meo comodo³¹³ suprascriptam et que tenre ad Guila suprascripta, sicut superius scriptum est si o tenre edd atenre per Deum et Sanctis suos.

137

1043, agost, 22

Convinença. *Bernat Guifré i la seva muller fan convinença amb Ecard Mir i la seva muller Magència sobre el castell de Portella, que li donen tal com ara el té Umbert, de manera que aquest i els seus homes jurin fidelitat a Ecard. Li donen també en feu la Roca de Roser, i els donants reben 30 unces d'or de Barcelona.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, partit per ABC a la part inferior, 114 × 325 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2863.

Sub anno videlicet x^oiii^o regnante Aianrici rege, xi kalendas septembris. Hec est convenientia que est facta inter Bernard Guifre et coniu sua Mendonia, et Ecard Mir et coniu sua Maiencia. Et

312. Any en què la vescomtessa Guisla inicià el seu govern com a tutora dels seus fills.

313. Scilicet: *quomodo*.

ipsa convenientia talis est, ut comendat eius ipsum castrum de Portell et donant eis ipsa castellania Bernard Guifre et conius sua ad Ecard Mir et ad coniuix sua vel ad³¹⁴ filiis suis quomodo Ubert tenet vel tenere debet ipsum castrum, cum suis terminis de ipso castro, et ipsos castellanos qui siant homines de Ecare et de coniuix sua, totos ab integrum; et Ubert, qui donet eis potestatem de ipso castro de Portela ad Ecard Mir et ad coniuix sua vel ad viliis suis qui illi demandare voluerint. Et comandant Bernard Guifre et coniuix sua ad Ecard et ad coniuix sua ipsa Roca de Rosed, et donant eis in dominico ipso fevo et ipso alod que Bernard habebat vel habere debebat per Bernarti³¹⁵ Guifre in Rosed. Et retinet Bernard Guifre, in ipso fevo de Rosed, in unoquemque manso sextarios 1 de frumento, per questia. Et si Bernard Guifre habet guerram de ipso honore de Portela, habeat in quemque manso de ipso fevo de Rosed unam ovem, aut unam capram, aut unum multonem. Et propter hoc donum suprascriptum donat ipse Ecard ad Bernard Guifre et ad coniuix sua Mendonia uncias xxx^a in auro de Barchinona. Et convenit Ecard et coniuix sua ad Bernard Guifre et ad conius sua quod donet eis potestatem de ipso castro de Portella, et ipsa estatica quantasque vices illi demandaverint, et que adiuvet eis ad tenere ipsam honorem contra cunctos homines vel feminas; et in ipsas hostes vel cavalgades uibi fuerit Echard cum Bernard Guifre siant ipsi castellani cum Ecard; et si Ecard non fuerit, siant cum Bernard Guifre. Et per ipsum fevum de Roset, convenit Ecard ad Bernard Guifre que habeat in ipsas ostes de Beseldu unum cavallarium, aut unum cavallum, aut unum mulum, aut unum ozbergum. Et si hoc non faciebat Ecard, Bernard Guifre accepisset redempcionem de ostes de ipsos homines

Actum est hoc.

Sig+num Bernard Guifre. Sig+num Mindonia, qui istam convenientiam mandavimus scribere et cum manus nostras firmavimus et ad testes firmare fecimus.

Sig+num Ubert. Sig+num Guifre Gerald. Sig+num Arnald Gerald. Sig+num Ardman Duran. Sig+num Ramon Renard. Sig+num Arnald Bernard. Sig+num Ecard Mir. Sig+num Maiencia. Sig+num Gonbal Bliiger. Sig+num Aiarig Trasuer.

Gerallus, sacer, qui hec scripsit sub die et anno (ss) quod supra.

314. Segueix *ad*, duplicat.

315. Sic.

1044, agost, 11

Adveració sacramental de testament. *Adveració sacramental del testament d'Adalès, en què nomena els seus marmessors i reparteix els seus béns, tant mobles com immobles, inclosos els castells de Torroja, Ogern i Malla.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, a causa de diverses raspades que afecten les primeres línies de text. El document que editem va seguit d'un altre: una còpia del testament d'Adalès, amb data del 15 de març de 1045; el text presenta una inicial allargada que ocupa dues línies, 452 × 188 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 187, núm. 2142.

Conditiones sacramentorum ad quas per ordinatione Reimundo iudex et de sacerdotibus Bonifilio et Arnall et Baron, sive in presencia Mir Arnall et Sanla Imla³¹⁶ et Remon Geri, et Sanla de Cost et alii plures qui [er]nant [et vi]derant. In eorum predicta presencia testificant testes prelati quas preserunt homines his nominibus id est Sancia et Guilelm et Dalmaz et Gerbertus qui sunt manumissores ad comprobendam causam elemosinariam de [...] nostre [Adalez] nomina testium hec s[un]t Radulphus sacer et Ellemar sacer et Bernard et Mir Eremir et Mironi Suniario quod testificandi sunt sicut et iurant. Iurata autem dicimus primo per Deum omnium [...]citorem sive super altare Sancti Iacobi apostoli cui baselica sua est incomitatu Urgellensi sive et in castro vocitato Managasto esse dinoscitur. Supra cuius aram venerabilem has conditionis manibus nostris continemus vel iurando contangimus quia scimus nos supra nominati testes et bene veritate sapemus et de presente eramus et bene nobis cognitum manet esse iudendum et audiendum ad eadem die vel ora quando iacebat iam predicta condam in sua domo vel in suo lecto in egritudine erat gravata in infirmitate detenta unde et obiit; adhuc sua loquela plena et memoria integra et tunc nos iudentes et audientes sic comendavit vel in iuncxit³¹⁷ per suum testamentum omnem suam elemosina ad istos suos elemosinarios suprascriptos Sancia et Guilelm et Dalmaz et Gerbert ut fiussent sui manumissores et potestatem abuissent ut suam facultatem dedissent vel dispergissent propter remedium anime sue in ecclesiis, in sacerdotibus vel in luminaria sancta aut in verum siat arbitum. In primis mandavi de ipsum suum alaudem

316. Sic.

317. Sic.

remaneat ad ipsam ecclesia de Urge Sancti Salvatoris et de ipsos molinos qui ibidem sunt ipsum x^m et ipsa vinea qui est ad ipsa Perella cum ipso ortal qui est in Torre Roia prope ipsa terra de Loabizel sic remaneat ad Sancti Salvatoris pro anima sua, in tale videlicet racione ut teneant hoc ipsos clericos qui cantaverint ipsa ecclesia suprascripta. Et ipsum castrum de Torre Roia cum suis terminis et fuis pertinentiis remaneat ad ipsa canonica sedis vico Sancta Maria; et ipsum alaudem qui est in comitatu Ausona, in locum vocitatum Orsal, qui ad illam condam advenit de comparationes sive et de commutatione aut per quilesque voces; et illa condam sic laxavit per suis verbis vel per suum mandatum quia illa condam fecisset ad ipsos suos tutores suprascriptos ut ipse alaudem de Orsal remansisset ipsam medietatem ad Sanctum Petrus sedis Vico et aliam medietatem ad Sanctam Mariam Ripollense sic remanet pro anima sua. Et ipsum castrum de Rugern cum suis terminis et suis pertinentiis remaneat ad Mirone filio suo. Et ipso ortal qui est ad ipsa Salsa cum suis arboribus qui ibidem sunt remaneat ad Sanctum Saturninum de ipsa Salsa, in tale pactum ut teneant ipsos clericos quod cantaverint ipsa ecclesia die cotidie, et date ad domum Sancti Saturnini iamdicto duos manculos. Et ipsum suum alaudem que comparavi in Navader remaneat ad ipsa ecclesia que Suniarius incipit in Nav\i/des, unde fiad ibi altare erectum de Sancta Maria. Et ipsum alaudem qui est in Pampanel qui advenit de Guifred Rul et de muliere sua rem\a/neat ad Arnal Guifred post de supradicto Gifred cum ipsa vaca. Et donate ad Sanctum Martinum de Latentelaien ii manculos. Et ipsa mula sua remaneat a Berengario Gilem. Et redimit illa i uncia et ipsa uncia date ad Sancta Maria de ipso Puio. Et ad Ellemar presbitero i tonna qui est in Canelles; et Arnal presbitero et ad Iohan presbitero date singulas manculadas pro trentanarios. Et ad Gerberga filia sua remaneat ipso suo alaude de Aquatepida. Et ad Ledgards remaneat ipso suo filad unde volebat quot facere cum i plumaz et unes tovalles et i gradenga. Et ad ipsa sua nudrica ii guadenga cum quarta de blad et i ove. Et ad supradicto Radolpho i capa cum i plumaz et unes tovalles et i pellza.³¹⁸ Ipsum debitum quod debebat ad Onofred Bonuc persolvate eum de suo avere. Et ad Sanctum Andream de Inter Pontons i somera nigra et ipsum saium avere molible, id est pane et vino, lana et lino, bestias maiores vel minores, vasculas maiores vel minores vel omnia usibilia ubi iam

318. Scilicet: *pelliza*.

invenire potueritis directum suum sic date pro anima sua quomodo dictum est in quale mercede melius potueritis. Hoc mandavit vel ordinavit adhuc sua loquela plena et memoria integra. Et postea os scientes voluntas sua mutata non fuit et sic migravit de hoc seculo in mense marcio, et nos tutores Sancia et Dalmaz et Guilelm et Gerbert iuramus in omnia et in omnibus quia quantum isti testes testificaverunt hic verum est et nulla fraus nec malo ingenio hic inpressa non est, sed secundum voluntatem ipsius conditoris est factus vel dictus. Et ea que scimus rectem et veraciter testificamus atque iuramus super annexum iuramentum in Domino.

Lata conditionis III idus augusti, anno XIII regnante Aianrici rege.

Sig+num Radulpho. Sig+num Bernard. Sig+num Mir Ermemir. Sig+num Mir Suniario, nos testes sumus qui hunc iuramentum iuramus.

Sig+num Sancia. Sig+num Guilelm. Sig+num Dalmaz. Sig+num Bernbert, qui tutores sumus et hunc iuramentum iuramus et infra VI menses eventilamus.

Sig+num Bernard Trasuer. Sig+num Chompan Baldomar. Sig+num Atinard, nos visores sumus et presenciales et testim.

Sig+num Guifred Ermofred. Sig+num Duran. Sig+num Onofred, isti auditores fuerunt.

Bernard, sacer (ss). Sunier, sacer (ss). Remundus sacer vel iudex (ss).

Radulfus, presbiter, qui hanc conditionem rogatus scripsit et sub et (ss) die et anno quo supra.

139

1044, setembre, 21

Convinença. *Convinença feta entre Bernat Guifré i la seva muller Mendònia, d'una banda, i Ecard Mir; i la seva esposa Magència, de l'altra. Aquests reben el castell de Portella i la Roca de Rosed a canvi de 30 unces d'or de Barcelona.*

[A] Original, perdut.

B Còpia simple, del segle XII, feta per Bernat, Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2479.

Sub anno videlicet x^oiii^o regnante Aianrici rege xi kalendas october. Hec est convenientia que est facta inter Bernard Guifre et coniux sua Mendonia et Ecard Mir et coniux sua Maiencia; et ipsa convenientia talis est ut comendat eis ipsum \castrum/ de Portella. Et donant eis ipsa castellania Bernard Guifre et coniux sua ad Ecard Mir et ad coniux sua vel ad³¹⁹ filliis³²⁰ suis quomodo Umbert tenet vel tenere debet ipsum castrum cum suis terminus de ipso castro et ipsos castellanos que fiant hommes de Ecard et de coniux sua totos ab integrum. Et Umbert quod donet eis potestatem de ipso castro de Portella ad Ecard Mir et ad coniux sua vel ad filiiis suis qui Ecard dubitaverit ipsa honore quantasque vices illi demandare voluerint. Et comandant Bernard Guifre et coniux sua ad Ecard et ad coniux sua ipsa roca de Rosed, et donant eis in dominico ipso fevo et ipso alodi que Bernard habebat vel habere debebat per Bernard Guifre in Rosed. Et retinet Bernard Guifre in ipso fevo de Rosed in uno quecumque manso solidi i de frumento per questia. Et si Bernard Guifre habet guerram de ipso honore de Portella habeat in quoque manso de ipso fevo de Rosed una movem aut unam capram aut unum muletonem. Et propter hoc donum suprascriptum donat ipse Ecard ad Bernard Guifre et ad coniux sua Mendonia uncias xxx^a in auro de Barchinona. Et convenit Ecard et coiux sua ad Bernard Guifre et \ad/ coniux sua que donet eis potestatem de ipso castro de Portella et ipsa estatica quantasque vices illi demandaverint et que adiudet eis ad tenere ipsam honorem ontra cunctos hgmines vel feminas et in ipsas osten vel cavalgades ubi fuerit Ecard cum Bernard Guifre siant ipsi castellani cum Ecard. Et si Ecard non fuerit s[ia]nt cum Bernard Guifre. Et per ipsum fevum de Rosed convenit Ecard ad Bernard Guifre que abeat in ipsas hostes de Beseldu unum cavallarium aut unum cavallum aut unum mulum aut unum ozpergum. Et si hoc non faciebat Ecard Bernard Guifre accepisset redemcionem de osten de ipsos homines.

Actum est hoc.³²¹

Sig+num Bernard Guifre. Sig+num Migdonia, qui ista convenientiam mandavimus scribere et cum manus nostras firmavimus et ad testes firmare fecimus.

319. Segueix *ad*, duplicat.

320. Sic.

321. Sic. Errada del sacerdot Guillem o potser del copista Bernat: la data ja havia aparegut a l'inici del document.

Sig+num Umbert. Sig+num Guifre Gerald. Sig+num Arnald Gerald. Sig+num Ardman D[u]ran. Sig+num Ramon Renard. Sig+num Arnald Bernard. Sig+num Ecard Mir. Sig+num Maiencia. Sig+num Gombal Bliger. Sig+num Aiarig Trasuer.

Guillermus sacer, qui hoc scripsit sub die et anno (ss) quod supra.

Bernardus, qui hoc translatum fideliter scripsit et hoc signum (ss) impressit.

140

1045, gener, 2

Venda. *Ermemir i la seva filla Telvira venen a Aries i a la seva esposa Preciosa unes cases, terres i vinyes que tenen al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Maria de Tagamanent, pel preu de 8 diners.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació; presenta inicial descendent, 239 × 65 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/21.

In nomine Domini. Ego Ermomir et filia sua Telvira, vinditores sumus tibi Aries et uxori sue Preciosa, emptoris. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis hasas cum solos et superpositos, et cum ortos et ganvas, et terras, et vineas, cum arboribus de quaquamque generacione, chultas et eremas, franchum, ipsas nostras ereditates ubiquumque invenire potuerits, qui nobis advenit per genitorum et per ullasque voces. Et est ec omnia in chomitatum Ausona, in paroquia Santa Maria, in apendicio de Tagamanent, in ipsas artiges que vocant Fonte Amargosa. Et afrontad ec omnia: de oriente in terra de Remon; et de meridie in estrada publica que vadit a Tagamanent; et de occiduo in terra de Ato et fratre suo Charlo; et de circii in vinea de Suniario Duran. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic vindimus vobis ipsa omnia ab integrum, cum exios et regresios earum, in propter precio diners octo. Et est manifestum. De nostro iure in vestro tradimus dominio et potestate ad vestro proprio et, in Dei nomine, firma abeatis potestatem. Quod si nos vinditores aud³²² ullusque omo qui contra ista charta vindicione venerit pro inrumpendum non oc valead vendichare,³²³ set componamus aud comonad vobis ipsa omnia in

322. Sic.

323. Scilicet: *non hoc valeat vindicare.*

duplo, cum omnem suam inmelioracionem, et inantea ista charta vindicione firma permanead³²⁴ modo vel omnique tempore.

Facta charta vindicione IIII nonis ianuari, anno XIII regni Henricho rege.

Sig+num Ermemir. Sig+num Tedvira, qui ista charta vindicione fecimus et firmamus et firmare rogamus.

Sig+num Suniario. Sig+num Adala. Sig+num Guifre.

(ss) Bonefilius, levita, scripsid die et anno (ss) quod supra.

141

1045, gener, 8

Venda. *Bonfill i la seva esposa Aio venen a Aries i a la seva muller Preciosa una casa, terres i vinyes que tenen al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Maria de Tagamanent, pel preu d'1 sou i 1 diner.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb una taca important que travesa la part superior del document per la banda esquerra; presenta inicial descendent, 295 × 90 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/22.

In nomine Domini. Ego [Bonefil]io et uxor mea Aio, femina, vinditores sumus vobis Aries et uxor sua Preciosa, emptores. Per hanc scriptura vindicionis nostre, vindimus vobis in una casa cum solo et sup[er]posi]to, en in ipso curtal, cum ipsa pou, ipsa nostra ereditate sive et in duas petias de terra, in una sort de vinea qui est ad ipsa serra, ipsa nostra ereditate, et in ip[s]a... et in ipsa era, sicum cum ipsos arboribus qui infra sunt, ipsa nostra ereditate, tota ab integrum, qui mihi <advenit>, ad me Aio, per ienitore meo [...]. et est hec omnia in comitatum Ausona, in parrochia Sancta Maria Tagamanent, in loco vocitato Font Amargosa. [Et afrontat supra]dicta omnia francha: de oriente, in ipsa strata qui pergit ad ipso castel; de meridie in terra de Ato, ad ipsa Font Amargosa; de occiduo et de circii, in terra de Remon Trasuer. Quantum istas afrontaciones includunt, sic vindimus vobis supradicta omnia francha nostra propria, tota ab integra, cum exiis et regressiis suis, a proprio, in propter precio solido I et diner I. Et est manifestum.

324. Sic.

Quem vero predicta hec omnia quod superius resonat, de nostro iuro in vestrum tradimus dominio et potestatem ad vestrum proprium. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui contra ista carta vindicione venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set³²⁵ componat aut componamus vobis supradicta omnia in duplo, cum omnem suam inmelioracionem, et inantea ista carta vindicione stabilis et firma permaneat, modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindiciones VI idus ianuarii, anno XIII regni Henrici regis.

Sig+num Bonefilio. Sig+num Aio, femina, nos qui ista carta vindicione fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Isarno. Sig+num. Goltred, levita. Sig+num³²⁶ Mirone subdiachonus. Goltred, levita.

(ss) Guilielmus, subdiaconus, qui scripsit die et anno quod supra.

142

1045, gener, 25

Venda. *Ramon i Radulf venen al sacerdot Vidal una vinya situada al lloc de Selva Sembrada, al terme de Cardona, pel preu de 3 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb algunes taques d'humitat i un petit tall a la part superior esquerra, elements que no afecten la lectura del text; presenta inicial descendent dibuixada, 279 × 82 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1172.

In nomine Domini. Eto Raimun et Radulf vinditores sumus tibi Vitalus, sacer. Per hanc scriptura vinditionis nostre vindimus tibi terra qui est vinea, qui nobis advenit de parentorum sive per ullasque voces. Et est ec omnia infra terminum de Kardona, in locum que vocant Selva Seminata. Et afrontat: de parte oriente in vinea de Vidal Susana; et de meridie in terra de Giscafret; de occiduo in vinea de Guilgelm Guifret; et de parte vero circii in vinea de Senfret. Quantum infra istas afrontationes includunt sic

325. Sic.

326. El *signum* i la signatura del sotsdiaca Miró són autògrafs i fets amb diferent tinta.

vindimus tibi ipsa ec³²⁷ omnia suprascripta, totum ab integrum, ipsas nostras voces, cum esiis³²⁸ vel regresiis earum in propter precium solidos III, in rem valentem. Et est manifestom quod si nos vinditores aut ullusque homo qui contra anhc ista karta vindicione venerit ad inrupendum, non oc valeat vindikare, set compoat tibi in duplo cum omnem suam inmeliorationem, et inantea ista karta vindicione firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista karta vinditione XVIII kalendas februarii, anno XIII regnante Enrice rege.

Sit+Raimun. Sig+num Radolf qui ista carta fecimus scribere et testes rogavimus.

Sig+num Elies. Sig+num Sala. Sig+num Guitard Giskafret.

Raimundus, presbiter, qui hoc scripsit die et anno (ss) prefixo.

143

1045, març, 6³²⁹

Venda. *Els vescomtes [de Cardona] Ramon [Folc I] i Ermessenda venen a Ermemir Ellbò i a la seva esposa i fills un cens que tenen sobre un alou situat a la parròquia de Sant Martí de Castellar, pel preu de quatre unces d'or de Barcelona.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb una inicial descendent, 219 × 173 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 165, núm. 510.

In Dei eterni nomine. Ego Raimundus, gratia Dei vicecomes et coniuge eius, Ermesindis vicecomitissa, tibi Ermemiro Elleboni et uxori tue Azaledis et Uzalardum filium vestrum, venditores sumus ipso recepto vel sensu quem abemus in ipso alodio et de ipso alodio qui fuit de Remeg. Et est ipsum alaude in comitatum

327. Sic.

328. Sic.

329. Es tracta molt probablement d'un document fals. Cap dels personatges principals de la família vescomtal de Cardona que apareixen mencionats és, en 1045, prou gran com per tenir capacitat legal per signar un document públic. El vescomte Ramon Folc I era encara un nen de 4 o 5 anys a l'època i, òbviament, no s'havia maridat encara. L'escatocol reforça aquesta hipòtesis per diverses raons. La major part dels testimonis que apareixen ho fan aquí per única vegada dins de la documentació vescomtal i d'altres (com Ramon de Ramon, molt testimoniats) vivien encara mig segle després d'aquesta primera signatura, aspecte francament improbable. Hem d'afegir que algunes expressions que apareixen al mateix estatocol són molt rares a la resta de la documentació vescomtal: *iudex et miles*, o els noms de *Balduinus* i *Gonsal*.

Ausone, in terminum infra Sevetani, in parrochia Sancti Martini de Kastellaro, in loco vocitato Vilar de Remeg, seu in omnibus locis ubi invenire potueris ipso alaude qui fuit de Remeg. Et advenit nobis prephato recepto ad mihi Reimundo per parentorum meorum qui ibi abbebant eum et ad me Ermessinde vicecomitissa, per decimum seu per ullaque voces. Et vindimus tibi predictum receptum vel sensum propter precium uncias IIII auri optimi Barchinone, sub ea videlicet ratione ut namque nos namque vicarios Sancti Martini, in vita nostra neque ullus post obitum nostrum tibi non requirat ullum receptum neque sumptum de predicto alodio neque per censum neque per ullo modo nec tibi nec posterite sue. Si quis hec scriptura vindicionis disrumpere voluerit et ipsum receptum aud sensum quod tu de predicto alodio dedisti aut donare debuisti tibi requisierit aut eum tibi tuberit propter aliquam occasionem, non hoc valeat vindicare, quod requisierit, sed componat tibi libram auri et insuper hec scritum firma permaneat, modo vel omnique tempore.

Actum est hoc II nones marcii, anno XIII regni Henrici regis.

Fulco vicecomes (ss). Reimundus vicecomes (ss). Sig+num Ermessinde, vicecomitissa.

Sig+num Ellemari EN/drici. Sig+num Guilielmi Ermengaudi. Sig+num Reimundum Reimundi. Sig+num Arnallus Bonefilii. Sig+num num Guielmus Bonefilii. Gonsal Gaudus, sacer. Isarnus iudex et miles (ss). Balduinus sacer. Sperandeo, sacer.

Bernardus, sacerdos scripsi et subscripsit, cum literas superpositas in unso I et sub (ss) in prefato anno et die.

144

1045, març, 15

Testament. *Testament d'Adalès, esposa de Sunyer. Escull els seus marmessors i reparteix els seus béns mobles i immobles. Dóna el seu castell de Torroja a la canònica de Santa Maria de Vic "orgellitano", el castell d'Ogern al seu fill Miró, i el castell de Malla el reparteix entre la seu de Vic i la d'Urgell, a parts iguals.*

[A] Original perdut.

B Còpia simple, de l'11 d'agost de 1045, Archivo Ducal de Cardona, lligall 187, núm. 2142b.

In nomine domini eternie Dei salvatoris nostri Ihesu Christi. Ego Adalez dum iaceo in egritudine in lectulo meo, in mea domo, timeo enim ne repentina casu mortis mee veniat et propter hoc facio hunc testamentum de regus meis ut quidquid ovidetur in eum subtus hanc nisum fuerit decretum firmis et stabilis permaneat. Et rogo ut sint elemosinarii mei id est, Sancia sorore mea et Dalmaz Guisad et Gerbert Bellus et Guilelm Esclua et Radulfo presbitero, rogo vos iamdictos elemosinarios meos ut si mors michi advenerit ante quam alium testamentum faciam potestatem abeatís aprehendere omnem facultatem meam et distribuere pro anima mea sicut hic videritis scriptum. In primis concedo ut de ipsos molinos qui sunt in Ugern remaneat ipsum decimum ad Sanctum Salvatorem cuius ecclesia fundata est in supradicto Ugern, cum ipsa mea vinea qui est ad ipsa Perella et ipso ortal qui est in Torre Roia, in tale pactu ut teneat ipsos clericos qui cantaverint ipsa ecclesia, et ipso ortal est prope ipsa terra de Laabizel. Et concedo ipsum castrum de Torre Roia ut remaneat ad ipsa canonica Sancte Marie sedis Vici Orgellitano,³³⁰ cum terminis et pertinentiis atque decursione propter remedium anime mee. Et ipsum castrum de Ugern remaneat ad filio meo Mironi cum suis terminis atque decursibus et pertinentiis. Et ipso ortal que abeo ad ipsa Salssa remaneat ad Sanctum Saturnini de iamdicta Salssa, in tale pactum ut teneant ipsos clericos cum ipsas arbores qui ibidem sunt, hoc teneat qui cantaverint ipsa ecclesia cotidie. Et ipsum meum alaudem quem abeo in comitatu Ausona, in locum que dicunt Ursali, sic remaneat ipsa medietate ad Sancta Maria cenobii de Ripolli et ipsa alia medietate ad Sanctum Petrum sedis Vicho ausonensis ab omni integritate, cum ipso castro de Medallola qui ibidem est et suis terminis et pertinentiis atque decursibus propter remedium anime. Et advenit michi per comparatione et de qualicumque voces. Et ad supradictum Sanctum Saturninum donate vos, iamdictos elemosinarios meos, de meo mobile nummos ii; et ipsum meum alaudem que comparavi in Navazes remaneat ad ipsa ecclesia quem Suniarius vir meus incipit in Navazes unde siat ibi altare erectum de Sancta Maria. Et ipsum alaudem que abeo in campanell qui fuit de Guifred Rull et muliere sua Ginedel remaneat ad Arnal Gifred totum ab integrum, post obitum de supradicto Guifred, cum ipsa mea vacha. Et ad Sanctum Martinum de Tentelagen donate de meo mobile nummos ii; et ipsa mea mula remaneat ad Berenger Gui-

330. Sic.

lem, et redimat ea i uncia. Et ipsa vinea donate ad Sancta Maria de ipso Puio. Et ad Ellemar presbitero remaneat ipsa mea tonna quie abeo in Canelles. Et ad Arnal presbitero sinculas mancusadas pro trentanarios. Et ad Gerberga filia mea remaneat ipsum meum alaudem que abeo in Aqua Tepida. Et ad Ledgards remaneat ipso meo filad unde volebant quot facere cum i plumaz et unes tovalles et i gadinga. Et ad ipsa mea nodrica de Villa Oriosa donate i guadenga cum i quarta de glad et i ove. Et ad supradicto Radulfo presbitero ipsa mea capa cum i plumaz et i tovalles et i pelliza. Et ipsum debitum que debeo ad Onofred Bonuc persolvate eum de meo avere. Et ad Sanctum Andream cenobii de inter Pontons remaneat ipsa mea sonera³³¹ nigra. Et ipsum meum abere mobile: pane et vino, lana et lino, bestias maiores vel minores, aurum vel argentum, vascula maiora vel minora et omnia usibilia mea ubi invenire potieritis directum meum, sic donate pro anima mea in ecclesiis, in sacerdotibus pro missas, in luminaria sancta, in pauperibus aut in vestro fiat arbitrio in quale mercede melius potueris si deum abeatis protectori et sanctis suis amen.

Actum est istum testam[entum] idus marcii, anno XIII regnante Aianrici rege.

Sig+num Adalez, qui hoc rogavit scribere et testes firmare.

Sig+num Mir Ermemir. Sig+num Bernard Bonifilio. Sig+num Mironi, prolis Suniario.

Radulfus presbiter scripsit et (ss) die et anno quo supra.

145

1045, juliol, 19

Venda. *Ramon i la seva esposa Ermetruit venen a Aries i a la seva muller Preciosa unes cases i altres béns que tenen al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Maria de Tagamanent, pel preu d'1 sou.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, gastat en diversos indrets; presenta inicial descendent, 138 × 118 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/23.

In nomine Domini. Ego Remundus et Ermetrute, femina, vinditores sumus vobis Aries et uxor sua Pretiosa, emptores. Per

331. Scilicet: *somera*.

hanc scriptura vindicionis nostre, vindimus vobis omnem nostram hereditatem in casas, in curtis, in solos, in superpositos vel in ipso casal de ipso torculario in nostros et in anias, et fructis in ortis, ortalibus, in teriis et vineis, in cultum, in erum, in argoribus glandiferis et pomiferis, vel diversis generis, in omnia et in omnibus ubi [...]re potueritis, sic vindimus nos vobis omnem ostram iamdicta ereditate, qui nobis advenit per ieniorum nostrum aut per ullasque voces. Et est hec omnia in comitat[um Au]sona, in parochia Sancta Maria Tagamanent, in loco vocitato Font Amargosa. Et afrontat supradicta nostra francha: de oriente in ipsa serra de Madrona; de meridie in via qui pergit ad ipso castel vel ubique; de occiduo in terra de Aio vel ad ipso scisado; de parte vero circii, in ipsa aqua de [...]one. Quantum istas afrontaciones includunt, sic vindimus vobis supradicta omnia propria, totum ab integrum, cum exiis vel regresiis suis, a propria, in propter precium solido i. Et est manifestum. Quem vero predicta hec omnia quod superius resonat, de nostro iure in vestrum tradimus dominio et potestatem ad vestrum proprium. Quod si nos vinditores aut ullusque homo qui contra ista carta vindicione venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set componat aut componamus vobis supradicta omnia in duplo, cum omnem suam inmeliacionem, et inantea ista carta vindicionis stabilis et firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista karta vindicione xiiii kalendas augustas, anno xv regni Henrici regis.

Sig+num Reimundus. Sig+num Ermetruite, nos qui ista carta vindicione fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Bernardus. Sig+num [...]. Sig+num Iohanes.

(ss) Wilielm, subdiaconus, qui scripsit die et anno quod supra.

146

1045, octubre, 9

Venda. *Ramon i la seva muller Sonsa venen a la vescomtessa Guisla dues peces de terra que tenen al comtat de Manresa, al terme del castell de la Molsosa, pel preu de 4 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, puix que una taca de tinta fosca el cobreix completament i n'impossibilita la lectura, 247 × 91 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 41.

- B* Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, realitzada quan el pergamí era encara quasi totalment llegible, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 41.
- C* Còpia simple, ex *B*, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 23r, núm. 41.

Apud *C*

In nomine Domini. Ego Raimon et coniux mea nomine Sonsa vinditores sumus tibi emptore nostra nomine Guilia vicecomitisa. Per hanc scriptura vindicionis nostre vendimus tibi pecias duas de terra vel vineas qui nobis advenit de parentorum pro qualicumque voces. Et sunt ipsas vineas in comitatu Minorisa, in castrum Mol-sosa vel in ipso solare de Rabazola. Et sunt afrontationes ipsas terras vel vineas: de orientis in vinea de Bo[...]tassia; de meridie in terra de Wilelmus; de occiduo in vinea de [...]; apud vero septentrione vero in strata publica. Quantum pro intra istas quatuor afrontationes includunt sic vendimus tibi istas quacumque ipsorum petias ab integrum cum exiis vel regresis earum quantum habemus et habere debemus, et de nostro iure tradimus in tuo dominio, potestate ad omnia facere quod volueris in propter precium placibile solidos quatuor, in rem valentem. Et est manifestum. Quod si nos venditores aut ullusque homo venerit ad disruptendum non hoc valeat vindicare sed componat in duplo et quod inantea ista carta vinditione firma sit et stabilis permaneat modo vel omnique tempore et non sit disrupta.

Facta ista carta venditione septimo idus octobris anno decimoquinto regnante Enrico rege.

Sig+num Raimon. Sig+num Sansa quod ista carta vinditionis rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Sunifred Borrell. Sig+num Trenompio Suer. Sig+num Galaditard. Sig+num Durand.

Wilelmus presbiter, qui ista carta rogatus scripsit die et anno + quod supra.

147

1045, novembre, 1

Venda. *El bisbe Guillem d'Urgell i els seus canonges venen a Ermengol, fill de Miró, el castell de Torroja, situat al comtat d'Urgell, al terme de Guissona, amb totes les seves pertinences, pel preu de 10 unces d'or. El receptor ho tindrà mentre visqui i després ho donarà a un*

fill, a la mort del qual el castell i el seu terme tornaran lliurement a la Seu d'Urgell.

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, llevat d'una petita raspadura que afecta una única paraula; presenta una inicial descendent, 315 × 174 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 187, núm. 2143.

In Christi nomine. Ego Wilelmus, gratia Dei episcopus, simul cum canonicis Sancte Marie sedis Urgellensis tibi Ermengaudoplois Miro vinditores. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi castrum que vocant Torre Roga, qui est in comitato Urgello, infra terminos de civitate Gissona, qui nobis advenit per vocem elemosinaria de domum Sancte Marie sedis iamdicte, cum terminis sibi continentibus. Sunt casas et casalibus, ortis cum ortalibus, terris et vineis cum arboribus diversi generis, pratis, pasquiis, silvis et garricis, molendinis cum eorum capud aquis sive decursibus illorum, castros qui modo sunt facti vel adhuc erunt faciendi infra terminos de castro Torre Roga iamdicta, cum exiis et regressiis earum, petras mobiles vel immobiles, puios et rochas prono et plano atque excelso omnia et in omnibus quicquid dici vel nominari potest homo. Et iste castrus suprascriptus de Torre Roga habet affrontaciones: a parte orientis in castro Lauro sive de Voluvia; et de meridie in termino de castro Bellvezino; a parte vero circi in castro Sadaono; de parte occidentis in civitate Lerida sive in castro Chorbinos. Quantum infra istas affrontaciones includunt sic vindimus tibi totum ab integrum exceptus quartam partem de ipsum decimum in precio placibile uncias decem de auro recipiente. In tali pacto et conventu vendimus tibi ipsum castrum prefatum ut dum tu vixeris teneas solidum et quietum sine ulla nostra reservacione exceptus ipsa quartam partem prefixam quod nos bacias dare per annos singulos. Post obitum vero tuum remaneat ad filium tuum. Si autem filium non habueris qui teneat hoc in servicio Sancte Marie remaneat ad unum de tuis propinquis cui tu dimiseris in testamento tuo, et teneat in servicio Sancte Marie sedis et nostrum. Post obitum de ipsum cui tu dimiseris remaneat solidum ad domum Sancte Marie. De nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate. Et est manifestum. Si quis libet autem homo de qualicumque persona qui tibi aut posteritate cui tu dimiseris inquietaverit aut tulerit non hoc valeat vindicare sed componat vobis in duplo quantum ad eodem die fuerit melioratum. Et hoc quod suprascriptum est in tale conventum tibi ut dum tu vixeris et ipsum cui tu dimiseris teneas solidum et quietum exceptus quod non habeas tu nec ipse cui tu dimiseris licenciam facere seniore

nec baiulum contra episcopum vel cannonicis Sante Marie. [Et] nisi illi tibi tulerint aut tollere voluerint in hoc ut conprobatum sit et illi cui tu dimiseris fiat clericus de Sancta Maria.

Facta carta vindicionis kalendas november, anno xv regni Enrici regis.

Willemus archilevita (ss).³³² Stephanus, levita (ss).³³³ Isarnus, sacer (ss).³³⁴ (ss) Wifredus, levita.³³⁵ (ss) Vives, sacer.³³⁶ Wilabertus, levita (ss).³³⁷ Rabolfo, archisacer (ss).³³⁸ Serallus, archidiaconus (ss).³³⁹ Guilelmus, gratia Dei Urgellensis episcopus (ss) Sig+num Remundus levita (ss).³⁴⁰ Raimundus, archilevita (ss).³⁴¹ Poncius sacer (ss).³⁴²

Guilelmus, archilevita (ss).³⁴³ qui hanc carta vindicionis iussimus scribere et testes firmare rogavimus.

Auriol, levita (ss).³⁴⁴ Wilelmus, gratia Dei abbas (ss).³⁴⁵ Miro, sacer (ss).³⁴⁶

Seniofredus sacer, qui hanc carta vindicionis rogatus scripsi et (ss) die et anno quo supra.

148

1045, novembre, 29

Venda. *Duran i les seves filles Bonadona i Adalès venen a Miró una peça de vinya que tenen al lloc anomenat Trasserra, al terme de Cardona, al costat de la vila alta, pel preu d'1 mancús, en espècie.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, encara que una mica gastat a la seva part superior; inicial descendent, 181 × 84 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1184.

332. Signatura autògrafa.
 333. Signatura autògrafa.
 334. Signatura autògrafa.
 335. Signatura autògrafa.
 336. Signatura autògrafa.
 337. Signatura autògrafa.
 338. Signatura autògrafa.
 339. Signatura autògrafa.
 340. Signatura autògrafa.
 341. Signatura autògrafa.
 342. Signatura autògrafa.
 343. Signatura autògrafa.
 344. Signatura autògrafa.
 345. Signatura autògrafa.
 346. Signatura autògrafa.

In nomine Domini. Ego Duran et filias meas Bonadona et Adalez, vinditores sumus tibi Mironi. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi pecia 1 de vinea qui nobis advenit per complantacione. Et est ipsa vinea in Kardona, in locum ubi vochant Trasserra. Et afrontad: de orientis, in terra Sancti Petri; de meridie, in torrent; de occiduo, in vinea de Vidal sacer vel de Erumir; de parte vero circii, in ipso eremo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa vinea, ab integrum, cum exiis vel regresiis earum, propter precium placibilem medio mancuso, in rem valentem. Et est manifestum. Et si ullusque omo qui ista karta venerit pro inrumpendum non oc valeat vindichare set in duplo componad cum sua inmelioracione et inantea firmo permanead modo vel omnique tempore.

Facta karta vindicionis III kalendas december, anno xv regnante Eienrici rege.

Sig+num Duran cum filias meas Bonadona et Azaled qui ista karta fecimus scribere et testes firmare rogamus.

Sig+num Elia. Sig+num Guilabert Godmar. Sig+num Emo Servidino.

Arnallus, sacer, rogitus scripsit die et anno quod (ss) supra.

149

1046, gener, 19

Venda. *Goltred i els seus fills Miró, Vidal i Bonfill venen a la vescomtesa Guisla una modiata de vinya que tenen al comtat de Manresa, al terme d'“Eleno”, pel preu d'1 mancús, en espècie.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb dues petites taques de tinta que afecten el text i un fragment raspat, 259 × 112 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 40.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 40.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, núm. 40.

In nomine Domini. Ego Ioltred et filiis meis nomine Mirone et Vidal et Bonefilio nos simul in unum vinditores sumus tibi Gilla vicecomitisa emtore. Per hanc scriptura vindicionis nostre vinditrix sumus tibi semodiata 1 de vinea qui nobis advenit per complantacione vel per qualecumque voces. Et est ipsa pecia de

vinea in comitatum Minorisa in terminios de Eleno. Et afrontad ipsa vinea iamdicta: de parte orrientis³⁴⁷ in vineas de nos vinditores; de meridie in vineas de nos vinditores; et de occiduo in vinea de Enguncia viscecomitisa; de circii in vinea de Reimundo viscecomite. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa vinea iamdicta ab integrum cum exis et regresis earum propter precium manchosada I, in rem valentem, et nichil³⁴⁸ exinde non remansit. Et est manifestum. Quem vero predicta vinea de nostre iuramus in tuo tradimus dominio et potestete ad tuum proprium. Quod si nos vinditores ad uullusque³⁴⁹ homo que contra hanc ista carta vindicione venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicaret sed componamus in duplo cum homni sua inmelioracione et inantea ista carta vindicione firma stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta carta vindicione XIII kalendas februari anno xv regnante Engelrici rege.

Sig+num Goltred. Sig+num Mirone. Sig+num Vidal. Sig+num Bonefilio qui ista carta vindicione fecimus et firmavimus et testes firmare rogavimus.

Vigilcius sacer³⁵⁰ (ss). Sig+num Sunifred Mir. Sig+num Mir Salla. Sig+num Guillem.

Godamirus, sacer scrip(ss)sit die et anno quod supra.

150

1046, gener, 25

Venda. *Francmir i la seva muller Tedlen venen a Bonshom i a la seva esposa Guinedella una peça de terra que tenen al comtat de Manresa, al terme del castell de Mirambell, pel preu de 3 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, conservat en un estat molt dolent, amb diverses perforacions que afecten especialment la part central del document, però que també perjudiquen les línies inferiors del pergamí; també presenta taques d'humitat a la part dreta que són importants a la zona central fins a fer molt complicada la lectura sense ultraviolada; presenta una inicial treballada que ocupa tota la

347. Scilicet: *orientis*.

348. Sic

349. Sic.

350. Autògrafa.

part esquerra del text, 313 × 65 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall, 188, núm. 2249.

In nomine Domini. Ego Francmir et uxor mea Tedlen v[indi]tores sumus vobis Bonusomo et uxori sue Ginede[ll]e emptores. Per anc scriptura vindiccionis³⁵¹ nostre vindimus vobis sorte 1 cultam [et her]emam nostra, propria, qui nobis atvenit³⁵² per genitore vel per ullasque voces. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in castrum Mirambel [sive in] ipso boscho. Et afronta: de oriente, in terra de Geruc; de meridie in termine de Pugalba; de occiduo, in tera de Salla; de parte vero circii [in ter]ra de Guiliano. Quantum in istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa ec omnia suprascripta ab integrum cum exis [vel re]gresis earum in precio placibile solidos III, in rem valentem. Et non sit disrupta. Quod si nos vinditores ut ul[lasque homo in]frangire voluerit non oc valeat vindicare set³⁵³ componam tibi in duplo cum omne melioracione.

Facta [ista ca]rta vindiccionis³⁵⁴ VIII kalendas februarii, anno XV regnante Anrici regi.

Sig+num Francmir. Sig+num Tedlen, nos qui ista vindiccionis fecimus et firmavimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Mir. Sig+num Oriol. Sig+num Gallo.

WIFRANUS presbiter rogitus scripsit die (ss) et anno quod supra.

151

1046, desembre, 31

Venda. *Ramon ven al sacerdot Vidal i a Adalès, fidel d'aquest, la tercera part d'una casa i unes terres situades a Pinell, al terme de Cardona, pel preu de 6 argenços, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent dibuixada, 420 × 70 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1173.

In nomine Domini. Ego Ramon vinditor sum tibi Vidal sacer, cum fidele tua Adalez, femina. Per hanc scriptura vindiccionis³⁵⁵ vindimus vobis cassa 1 cum ipso orto qui est ipsa tercia parte, et

351. Sic.

352. Sic.

353. Sic.

354. Sic.

355. Sic.

de ipsa era similiter, et pecia i de terra similiter tercia parte, cum illorum arboribus qui infra eius terminos sunt. Qua michi advenit de parentorum aud per qualicumque voces. Et est hec omnia in castrum³⁵⁶ Cardona, in locum que vocant Pinel. Et afrontad hec homnia: de orientis in orto de Trasuer vel in terra de vos comparatores; de meridie in terra de frater meos vel in strada publica; de occiduo, in casas vel in era; de parte vero circii in mansiones de vos comparatores vel in ipso orto. Quantum inter istas afrontaciones includunt sic vindo vobis ipsas meas voces que modo abeo vel abere debeo, totum ab integrum, cum exiis vel regresiiis earum. Propter precium argencios vi, in rem valentem. Et est manifestum. Et si quis contra anc ista carta vindicione venerit pro inrumpendum non hoc valeat vindicare, set componat in duplo cum homnia sua immelioracione et non sit disrupta et inantea ista vindicio firma et stabilis permaneat modo vel homnique tempore.

Facta carta vindicione ii kalendas ianuarii, ano x^ovi^o regnante Aianrici regi.

Sig+num Ramon, qui ista carta vindicione rogavi scribere et testes firmare.

Sig+num Ioan Saio. Sig+num Trasuer. Sig+num Guadallo.

Bernards, sacer, qui hoc rogitus scripsit die et anno (ss) quod supra.

152

1047, setembre, 3

Venda. *Ginedelda i els seus fills venen a la vescomtessa Guisla unes terres, vinya i cases a la Molsosa, al lloc d'Albesa, pel preu de 8 mancusos, en espècie, especificant que quan els fills del venedor arribin a la majoria d'edat confirmaran la venda o tornaran a Guisla el preu pagat amb els seus interessos.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 360 × 106 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2216.

356. El text diu, en realitat, *castrorum*. La comparació d'aquest document amb altres pergamins deguts a la mà del mateix sacerdot Bernat permet assenyalar com a particularitat seva acabar amb el signe (*orum*) diverses paraules que en realitat acaben en *um*, com la que anotem aquí.

In nomine Domini. Ego Guinedeld et filiis meis id sunt Bernard et Raimundo et Wilelm, nos simul in unum, vinditores sumus tibi domna Guilla vicecomitisa. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi terras et vineas, chasas, chasalibus, ortis, ortalibus, cultis vel eremis cum omni ienera arboribus vel cum ipsa turre. Advenit ad me Guinedeld per comparacione sive per decimum de viro meo et ad nos infantes de ienitore nostro vel per ullasque voces. Et est ipsum hec omnia in comitatu Minorisa, in chastrum Molsosa, in locum que vocant Albesa. Et afrontad ipsa hec omnia quod superius resonat: a parte orientis in aulode de Guadald; et de meridie in ipso guixar vel in vinea qui fuit de Serevedi; et de occiduo in aulode de Ermemir; et de parte vero circii in ipso torrente que discurrit. Quantum inter istas III^{or} afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa hec omnia quod superius resonat: ego Guinedeld ipsas meas voces que abeo vel inantea abere debeo et nobis Bernard et Raimundo et Wilelm ipsas nostras voces qui ad nos pertinet, de patre nostre, ab integrum, cum exiis et regressiis et regresiiis earum, in propter precium placibile manchosos VIII, in rem valentem. Et est manifestum. Quod si nos vinditores aut ullusque homo qui hunc ista charta vindicione inquietare voluerit non hoc valeat vindicare sed componat vel componamus in duplo et inantea ista carta vindicio firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista charta vindicio III nonas septembris, anno XVII regni Enrici reie.

Sig+num num Guinedeld. Sig+num num Bernard. Sig+num num Raimundo. Sig+num num Wilelm qui ista charta vindicio fecimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num num Wilelmus ad.³⁵⁷ Sig+num num Wilelm de Comalonga. Sig+num num Sunifred Guillisclo.

Francho sacer, rogitus scripsit die et anno quo (ss) quo supra.

Et est fidanza Wilelm ad quando abet etate Bernard et Raimundo et Wilelm ut firment ista charta et si hoc non voluerint facere recuperint importe state de domna Guilla ipsos mancosos v cum sue lucrum.

357. Sic.

153

1048, febrer, 2

Venda. *Guiscafret ven a Bernat la seva part d'una vinya, situada a Pipons, al terme de Riner, al comtat d'Urgell, pel preu de 8 diners, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent dibuixada; 375 × 54 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 178, núm. 1494.

In nomine Domini. Ego Giscafret vinditor sum tibi Bernard. Ita et vindo tibi ipsas meas voces de ipsa vinea quo ego plantavi de Guilelm Altemir, qui mii atvenit per plantacione que per qualesque voces. Et est in comitatum Urgilitano, infra terminos de Riner, ad ipsos Piponos. Et afrontat: de part orientis in strada publica; et de meridie in alode de me vinditorem; et de occiduo, in ipso torrent qui scurit; et de circii in ipso cinglo de me vinditore. Quantum fra istas afrontaciones includunt sic vindo tibi ipsas meas voces de ipsa vinea suprascripta, totum ab omni integritate, ipsa mea ereditate, cum exio vel regresio suo, de meo iuro in tuo trado dominio et potestate ad omniam facere quecumque volueris. Et est manifestum. Et qui ista carta inquietare voluerit in duplo componat et inantea firma permaneat omnique tempore.

Facta ista carta IIII nonas frabuarii, anno VIII^{mo}. regni Henrici regi.

Sig+num Giscafret, qui ista carta feci scribere et testes firmare rogait.

Sig+num Bravi. Sig+num Altemir. Sig+num Oromir Samuel (ss) et est in precio denarios VIII, in rem valentem.

Honorius, presbiter, rogitus scripsit et die (ss) et anno quo supra.

154

1051, març, 27

Donació. *Ermemir de Castelltallat i la seva muller Maiasèn donen a Hug Ermemir el puig anomenat Alarig, amb la seva terra i els seus drets, llevat de la meitat del delme sobre el pa i el vi, que no passaran a mans d'Hug fins a la mort dels donants.*

A Pergamí original, en mal estat de conservació; presenta mutilacions a la part superior, que afecten a la primera línia del text, i es troba també gastat pel

costat dret; inicial dibuixada que ocupa tota la part esquerra del pergami, 330 × 100 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1458a.

B Còpia, del segle XI, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1458b.

In Dei nomine. Ego Eromir de Kastro [Talad et u]xori sue Magasen, donatores sumus tibi Ugoni [E]rmemir. Per hanc scrib-tura donacionis nostre donamus tibi ipso pug nomine Ala[r]ig, cum ipsa terra qui ibidem est, qui nobis advenit per Deum pa-trem omnipotentem vel per apresione sive per ullasque voces. Et est ipso pug vel ipsa terra in comitatum Ausona, in locum que dicunt Alarig vel Aladornosela. Et afrontad ista ec omnia supras-crupta: de parte orientis sive de parte aquilonis in septem vias et sic pervenit ader; et de meridie, in termine de Argençola, et sic pervadit ad ipso reger; et de occiduo, in ipso reger; et de circii, in termine de Gorba, et sic revertid ad septem vias. Quantum infra istas quatuor afrontaciones includunt sic donamus tibi totum ab integrum, cum exios et regresios earum, pratis, pascuis, silvis et garricis, aquis aquarum, petris petrarum, viaductibus et reducti-bus, ad tuum proprium alaudem quomo³⁵⁸ superius scriptum est, ad omnia facere quod volueris, exceptus ipsa medietate de ipsa decima de pane et de vino ut ego Erumir tene a mea cum meos ego [...]o de mea vita, et post obitum meum si me supervixeris remanead ad te Ugoni sine blandimentum de nullum ominem. Quod si nos, donatores, ad ullusque omo quis contra hanc ista carta donacione venerit pro inrumpendum non hoc valead vindicare, set³⁵⁹ componat tibi in dupplo, cum sua melioracione, et inantea ista karta donacione firma stabilis sit modo vel omnique tempore.

Facta ista carta donacione vi kalendas aprilis, anno XXI regi Enrici rege.

Sig+num Ermemir. Sig+num Magasen, nos qui ista carta mandavimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Brocard. Sig+num Bremon. Sig+num Berenger. Sig+num Udalger. Sig+num Remon Remon. Sig+num Remon Se-niofre. Sig+num Radolfo Suner. Sig+num Mir Vidal.

Sendredus, sacer, qui ista karta scripsid cum litteras susas (ss) die et anno quod supra.

358. Scilicet: *quomodo*.

359. Sic.

155

1052, febrer, 26

Venda. *Audesind i la seva muller Livol venen a Bonshom i a la seva esposa Ginedella una peça de terra cultivada que tenen al comtat de Manresa, al castell de Mirambell, pel preu de 6 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb algunes taques que esquitxen el text i petites perforacions que afecten la part dreta del document. Inicial dibuixada descendent, 326 × 82 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2250.

In D[ei nomine]. Ego Audesindus et uxor mea Livol vinditores sumus vobis Bonsumo et uxori tua Ginedell emtores. Per ac³⁶⁰ scriptura vinditionis nostre vindimus vobis pecia 1 de terra culta que nobis advenit per aprisione vel comparacione sive per ullasque voces. Et est ipsa terra [in] comitatu Minorisa, in castrum Mirambell. Et afronta: de oriente in terra de Seniofre Allomar; de meridie in ipsa artiga; de occiduo in termini de Cunil; de parte vero circi in terra de Duran vel in vinea de Adrover Tort. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic vindimus vobis ipsa terra suprascripta ab integrum, cum exios et regresios earum, in precio placibile solidos VI, in rem valentem. Et est manifestum. Quod si nos vinditores aud ullusque omo³⁶¹ qui disrumpere voluerit aut inquietare in duplo vobis componat aut componant cum omnia melioracione, et inantea ista vindicinis firma permaneat omnique tempore.

Facta ista carta vindiccionis v kalendas marci, anno XXI regnante Anrici rey.

Sig+num Aude[sin]. Sig+num Livol, nos qui ista carta vindiccionis fecimus et firmavimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Adrover. Sig+num Mir.

GUIFREDUS sacer scripsit die (ss) et anno quod supra.

156

1052, març, 11

Venda. *Arnall i la seva muller Bella venen a Joan una peça de vinya amb terra situada al lloc de Planeres, al terme de Cardona, pel preu de 2 sous, en espècie.*

360. Sic.

361. Sic.

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent dibuixada, 185 × 95 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1174.

In nomine Domini. Ego Arnall et uxori mea Bela, vinditores sumus tibi Ioan. Per hanc scriptura vindiccionis vindimus nos tibi pecia I de vinea cum terra, qui nobis advenit per complantacione de terra Sancti Vincentii aut per ullasque voces. Et est hec omnia in apendicio de castrum³⁶² Cardona, in locum que vocant Planezes. Qui afrontad hec homnia: de oriente vel de meridie in vineas Sancti Vincentii; de occiduo in allaudem de Bernard Mir vel suos eres; a parte vero circii similiter in vineas Sancti Vincentii. Quantum inter istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic vindimus nos tibi de ipsa vinea ipsas nostras voces que modo abemus vel abere debemus, totum ab integrum,³⁶³ cum exiis vel regresiis earum, propter precium sollidos II, in rem valentem. Et est manifestum. Et si quis contra hanc ista carta vindiccionem³⁶⁴ venerit pro infumpendum non hoc valeat vindicare, set in duplo componat cum homnia sua inmeliacione, et non sit disrupta, et inantea ista carta vindiccionem firma et stabilis permaneat modo vel homnique tempore.

Facta carta vindiccionem v idus marcii, anno XXI regnante Aianricci regi.

Sig+num Arnall. Sig+num Bella, qui ista carta vindiccionem rogavimus scribere vel testes firmare.

Sig+num Wilelm Amalrig. Sig+num Wilelm Galiin. Sig+num Arnall, levita, vel di[.]mi.

Bernard, sacer, qui hco³⁶⁵ rogitus scripsit die et anno (ss) quod supra.

157

1053, juny, 26

Venda. *Sendred i la seva muller Adalès venen a la vescomtessa Guisla [de Cardona] una terra situada al castell de Cleno per 15 diners.*

[A] Original, perdut, abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 42.

362. *Castrorum*, al text.
363. *Integrorum*, al text.
364. Sic.
365. Scilicet: *hoc*.

- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 42.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 23r-v, núm. 42.

Apud C.

In nomine Domini. Ego Sendredo et uxor mea Adolez vinditores sumus tibi Guilla vicecomitissa emptore. Per hanc scriptura vinditionis nostra vindimus tibi petiola una de terra qui advenit nobis per complantatione vel per qualiscumque voces. Et est ipsa vinea in comitatu Minorisa, in castrum de Clenno. Et affrontat ipsa vinea: de oriente in vinea de Ollemor; de meridie in vinea de te comparatrice; de occiduo in vinea de Bernad Rodolfo; de circio in alodium de Bonushomo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa vinea ad integrum, cum exiis et regresiis eorum, in propter pretium deneriis quindecim. Et est manifestum. Et nichil exinde non remansit. Quem vero predicta vinea de nostro iuramus in tuo tradimus dominio et potestate ad tuum proprium. Quod si nos venditores aut ullusque homo qui contra hanc istam carta vinditione venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare sed componamus in duplo cum omni sua inmelioratione et inantea ista carta vinditione firma et stabile permaneat modo vel omnique tempore.

Facta carta venditione sexta calendas iulii anno vigesimo tertio regnante Engelrici Rege.

Sig+num Xendredo. Sig+num Adalez, qui ista carta venditione fecimus et firmavimus et alii testes firmare rogavimus.

+ Marcadona. Sig+num Guitard. Sig+num Malla.

Guadamirus sacerdos, scrip+sit die et anno quod supra.

158

1053, març, 12

Venda. *Sunifred i la seva muller Cantoria, juntament amb les seves filles i fill Gerberga, Ermengarda i Guifré, venen a Armand i a la seva dona Amaldruda una vinya que tenen al terme de Solsona, al costat de Santa Maria, pel preu de 3 mancusos, en espècie.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent dibuixada, 249 × 150 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1676.

In nomine Domine. Ego Seniofret et uxor mea Chantoria, cum filias meas et filio, Gerberga et Ermengards et Guifret, vinditores sumus vobis Ardman et uxor tua Amaltrut. Per hanc scriptura vindicionis nostre sic vindimus vobis i pecia de vinea cum ipso vineale, qui nobis advenit per comparacione sive per hullasque³⁶⁶ voces. Et est infra terminos de Celsona, prope Sancta Maria, et affrontat ipsa vinea cum vineale: de i parte in torente; de alia in vinea de nos vinditores; de iii in ipsa strata; de iii in ipsa vinea de vos comparatores. Quantum inter istas afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa vinea cum vineale et cum ipsas arbores qui ibidem sunt, totum ab integrum, propter precio placibile manchosos iii, in rem valentem. Et est manifestum. Et si nullus homo inquietare voluerit in duplo vobis componat cum omnem suam inmelioracione, et inantea ista carta vindicionis firma permaneat modo vel omnique tempora.

Facta ista carta vi[n]dicionis iii idus marcii, anno xxii regnante Aianrico rege.

Sig+num Seniofret. Sig+num Cantoria. Sig+num Gerberga. Sig+num Ermengards. Sig+num Guifret, qui ista carta vindicionis mandamus scribere et testes firmare rogamus.

Sig+num Guilellm³⁶⁷ Sunner. Sig+num Salamo³⁶⁸ Gontefret. Sig+num Guitard Albar.

Auriolus, presbiter, rogitus scripsi die et (ss) anno quo supra.

159

1053, desembre, 30

Donació. *Guinedeld dóna a Ramon un alou que té al comtat de Manresa, al terme del castell de Calonge.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, Archivo Ducal de Cardona, *Cartoral de Sant Vicenç*, vol. i, núm. 29.
- A' Segon original, Arxiu Parroquial de Sant Miquel i Sant Vicenç de Cardona, Fons Sant Vicenç, Arxiu Capitular de Cardona, núm. 1649.
- B Regest, del segle xviii (ca. 1783-1786), BCAH, ms. 729, vol. iv, fol. 159, ex A'.
- a Editat a Andreu GALERA I PEDROSA, *Diplomatari...*, doc. 39, p. 115, ex A'.

366. Sic.

367. Sic.

368. Sic.

In nomine Domini. Ego Guinedeld, certum quidem manifestum est enim quia sic placuit in animis et placet n[ullu]s quoque agentes imperio nec suadentis ingenio, sed propria et expontanea hoc elegit cum Deo bona voluntas, ut cartam fecisem tibi, Remon, de alodem meum, id sunt: terras et vineas et casas, casalibus et ortis, fontalibus, cultum vel eremum, cum omni ienera arboribus, qui michi advenit per comparacione, vel per donacione de viro meo vel, per ullasque voces. Et est ipsum hec omnia in comitatum Manresa, in castrum Colonico. Et afrontat: a parte orientis in col de Congreg; et de meridie in torent de Elen; et de occiduo in collo de Suau; a parte vero circii in col de Lubit. Quantum in istas afrontaciones includunt sic donabi ipsum alodem suprascriptum exceptus sort I de vinea qui est in ipsa coma, de pecia I de tera qui est ad ipsas Solanes qui fuit de Duran et que relinquo ad Sancta Sedis. Et istum alodium suprascriptum sic dono tibi ad te, Remon, in tale videlicet racione ut ego tenuam in die hec vite mee et tu michi bene servias; et post obitum meum sic tuum proprium, cum exus vel regresus earum. Et est manifestum. Quem si ego donatrice aut ullusque homo qui contra hanc ista carta donacionis venierit ad inrumpendum, non hoc valeat vindicare sed componat tibi in duplo cum sua inmelioracione et inantea iram Dei incurat, et ista carta firma permaneat moddo vel omnique tempore.

Facta ista carta donacionis III kalends ianuarii, anno XXIII regni Enrie Regis.

Sig+num Guinedeld qui ista carta donacionis fecit scribere et testes firmare rogavi.

Sig+num Galin. Sig+num Guitard. Sig+num Guifred. REMUNDUS VICECOMITE. + GUILLE VICECOMITISA +³⁶⁹

Bernardus sacer rogatus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

160

[1053]³⁷⁰

Jurament. *Jurament de fidelitat fet per Miró, fill de Quíxol, a la vescomtessa Guisla [de Cardona], filla d'Ermengarda, i als seus fills Ramon i Folc, pel castell de Calonge de Segarra.*

369. Les signatures vescomtals, en majúscules.

370. Document sense data que ubiquem en qualsevol moment de 1053, quan Guisla de Cardona i el seu fill actuen junts en documents públics.

- A Pergamí original en un estat de conservació dolent, molt gastat i amb perforacions a diversos indrets que afecten el text, 191 × 70 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 39.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, quan el document no estava tan deteriorat, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 39.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, núm. 39.

Iuro ego Miro, filio de Chixol ad te Wilia, filia Ermengards vel ad filii tuis nomine Rai[mundus³⁷¹] vel Fulco fratri suo, de ista ora inantea ego Miro non vos [tolle]re id ne vols vadare id isto castro Colonico ne vos etolnere nec ego nec homine nec homines, feminas nec femina per m[eum] consilium neque per meum ingenium nec per podestadiva [v]os henfanti. Per quantas vices demandeveris mee, iuro ego Miro tenrei ipsum castrum et ipsa terra de Colonico et hoc totum suprascriptum sit o tenere et sit o attendere ad te Wila suprascripta per fide sine engan.

161

[1053]³⁷²

Jurament. *Jurament de fidelitat fet per Rotlan, fill d'Adalès, al vescomte Ramon [Folc de Cardona], fill de la vescomtessa Guisla, pel castell de Calonge de Segarra.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb dues mutilacions a la part inferior central i esquerra que afecten la lectura del text, 170 × 130 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2668.

Iuro ego Rodlan filius qui fui Adaledis femine, ad te Reimundum vicequomite,³⁷³ filium Guilie vicecomitisa quia de ista ora inantea fidelis tibi ero per directam fidem sine enganno et sine male ingenio et ulla deicepcio[ne];³⁷⁴ et non te dezebre de tua vita neque de tuis membris qui in corpus tuum se tenent, nec ego nec omo nec omnes nec femina nec feminas per meum consilium neque per meum ingenium, tuos fevos, et tuos alaudios, et tuas onores que odie abes et inantea adquisieris, non los it tolre ne ten tolre, nec ego nec omo nec omnes nec femina nec feminas

371. Reproduïm ex C, un text que falta a A.

372. La data es correspon amb l'any en què Guisla de Cardona i el seu fill Ramon Folc actuen junts.

373. Sic.

374. Sic.

per meum consilium neque per meum ingenum; et adiutor tibi ero contra omnes omnes vel feminas qui tibi tulerint tuos fevos, aut tuos aulodios, aut tuas onores, aut inde tulerit aut tollere voverint; et ipsum castrum de Cholonicho simul cum eius terminos et quantum est infra eius terminos non te tolre ne t<'>en tolre, et supradictum castrum non te devedare quantasque vices mihi requisieris potestatem, nec ego nec omo nec omine,s nec omine, nec femina, nec femines, nec femine, per meum consilium neque per meum ingenium. Et si ego suprascripto Rodlan supervicxero suprascriptum vicecomitem Reimundum de suprascriptum castrum de Cholonicho simul cum ipsos fevos et ipsos aulodios que ego abuero per illum per fevo o atendre sine lucro de avere ad ipsos omnes aut ad ipsas feminas aut ipsum ominem aut ad ipsam feminam vel ad ipsum qui ipse lexaverit supradictum castrum et supradicta omnia in suo testamento; aut si testamentum non [f]ecerit per suis verbis; et de suprascriptum castrum de Cholonicho potestatem non donare ne[que ad o]mo neque ad omnes qui tibi suprascripto Raimundum tollant aut tollat supra[dictum ca]strum meo sciente et potestatem non devedari e donarlane sine enganno [...]t ad ipsos aud ad ipsam aut ad ipsas cui tu[...dem.]anda[veris...] sicut superius scriptum est, si o tenre et o atten[re]

162

[1053]³⁷⁵

Jurament. *Jurament de fidelitat fet per Bermon [Sunifred], fill de Belacer, al vescomte Ramon [Folc I de Cardona], fill de la vescomtessa Guisla, pel castell de Cardona.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, molt gastat i amb taques d'humitat que afecten la part dreta del document, 125 × 147 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2446.

375. Per la nostra datació, considerem diversos factors. En primer lloc, el document forma part dels juraments que Guisla fa conjuntament amb el seu fill quan aquest està assolint la seva majoria de edat; en segon lloc, Bermon Sunifred apareix ja entre els hostatges que el vescomte Ramon Folc de Cardona entrega al bisbe Guillem a la convenença que posa fi al litigi per l'assassinat de Folc I, de manera que aquest document ha de ser anterior a aquell. Finalment, considerem que aquest jurament és també anterior a la primera menció que tenim de Bermon, fill de Belacer, com a Bermon de Cardona, apel·latiu públic amb el qual apareix el 27 de maig de 1054 i que s'explica per aquest jurament.

Iuro ego Bermundus, filius qui fuit Belanes femina ad te Raimundus vicecomitem, filium Gila vicechomitise, quia de ista hora inantea fidelis ero tibi sine fraude et male ingenio et ulla deceptione, et non te decebre de vita tua neque de tuis membris qui in chorpus tuus se tenent, nec ego nec omo nec omnes nec femina nec femine per meum consilium neque per meum inienium, tuos fevos et tuos alaudios et tuas honores qui hodie habes et inantea adquisieris, non los te tolrrre ne ten tolrrere nec ego nec omo nec ominis nec femina nec femines per meum consilium neque per meum inienium; et adiutor ibi ero contra omnes omnes vel feminas qui tibi tulerint tuos fevos sive tuos alaudios aud tuas onores aut inde tulerint aud tollere voluerint, et ipsum kastrum de Kardona simul cum eius terminos \et [...] infra eius terminos/ non te dezebre ne ten tolrrre, et supradictum chastrum non te dedeare per quantas vices mihi requisieris potestatem nec ego nec omnibus omnes nec ominibus nec feminam nec feminam³⁷⁶ nec feminem per meum consilium neque per meum inienium. [Si ego] suprascriptus Bermundus supravixero suprascriptus vicecomitem Raimundum de suprascriptum kastrum de Kardona [...]llum per fevo entendre sinel vero de avere ad ipsos omnes aud ad ipsas feminas aud ad ipsum ominem aud ad ipsam feminam vel ad ipsum cui ipse laxaverit supra dictum kastrum et supradicta omnia in suo testamento; aut si testamentum non fecerit per suos verbis de supradictum kastrum de Kardona potestatem non donare neque a donna neque a domnum qui tibi supradicto Raimundo tollant aut tollat supradictum kastrum in eo sciente, et potestatem non dedeare ad ipsum aud ad ipsos aud ad ipsam aud ad ipsas cui tu potestatem mihi men daveris dare et siccut superius scriptum est, si o tenre et adtendre per Deum et suos Sanctis.

163

[1053 – 1054, primer quart]³⁷⁷

Convinença. *Convinença efectuada entre el bisbe Guillem Guifré d'Urgell, d'una banda, i el vescomte Ramon Folc [I de Cardona]*

376. Sic.

377. El document es pot ubicar juntament amb la sèrie de juraments de fidelitat fets per Guisla i Ramon Folc I, el seu fill, quan aquest s'apropava a la majoria d'edat. Alguns dels personatges que apareixen com a hostatges del llinatge cardoní ja han prestat jurament per castells del llinatge, fet que justifica que aquest document aparegui aquí i no abans. L'absència de l'esposa de Folc, que no apareix als documents abans de l'abril de 1054, secunda també la nostra elecció.

i la seva mare, la vescomtessa Guisla. El primer jura sobre els evangelis que no tingué cap responsabilitat en la mort del pare del vescomte, i ofereix a Ramon i a Guisla diverses propietats, feus i garanties, que van seguides d'un intercanvi d'ostatges.

- A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, partit en dues meitats molt mutilades i amb perforacions i taques d'humitat, 160 × 520 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 45.
- B Còpia simple, del segle XVI, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 45.
- C Còpia simple, ex A?, del segle XVIII (ca. 1783-1786), BCAAH, ms. 729, vol. IV, fols. 59-60.
- D Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 24r-25v, núm. 45.
- a Ferran VALLS I TABERNER, "La primera dinastia...", pp. 134-135, ex C.
- b J. BALLARÓ I CASAS, *Història de Cardona...*, doc. VI, p. 242-243, ex a.

[Hec est conven]iència qui est facta inter Guilielm episcopus [et R]amundum Fulconis vicecomitem <et> Willa, mater [et vi] cecomitissa. Convenit predictus episcopus ad suprascriptum [vice] comitem et vicecomitissam ut iuret supra sagro al[tario] m[a]nu propria, aut per suum militem, quia predictus episcopus non in[terfeci]t Fulconem vicecomitem, neque incombravit mani[bus] propriis ad mortem. Et si fece[rit] hoc sacramentum per suo [militem, et supra]scriptus Reimu[n]dus et [m]ater eius voluerint [destornare ip]sum sacramentum per batalla, non so debet; et si [fuerit victus], emendet ipsam mortem predictus episcopus de suprascriptum [Fulco vicecomi]te, sicut iudicatum fuerit a nobilioribus ominibus [per usum. Et si supra]scriptus episcopus fecerit predictum sacramentum manu [propria, predictus vicecomes] et mater eius faciant finem cum predicto episcopo [de mortem suprascripto Fulcone sine engan. Et similiter faciat [suprascriptum facere] Fulco filius predictae Guille istius comitisse. Et con[venit predictus] episcopus ad predictum Reimund[um] vicecomitem, ut donet ei [ipsum kastrum] de Sanauga, cum eius terminos, per fevo, in tali modo, ut [Eriman acci]piat eum per manu vicecomitis, salva fidelitate de pre[dicto episcopo; et si]militer faciant alteri kastellani quas episcopus ibi misserit: [et donet episcopus a]d predictum Reimundum dominicatura de terris et vineis in[fra terminos de] predicto kastro ad kaussimentum de predicto episcopo; [et donet ei ibi] duos optimos omnes cum illorum decimis sivi servici[is], exc[ep]to ipso servicio quod debet facere ad Eriman. Et con[v]enit pre[dic]tus episcopus ad predictum vicecomitem, ut donet ei ipsa parrochia de Tu[x]en, simul cum ipsa parrochia de

Mugpolto,³⁷⁸ et ipso fevo, qui est in [i]psa parrochia de Tuxen, sicut Ermengaudus episcopum dedit e[um a]d Bermundo vicecomite. Et hoc faciat predictus episcopus de supradictas ecclesias, et de supradicto fevo de Tuxen usque ad Pascha Domini primum veniente. Et si non potest hoc facere usque ad Pascha Domini, faciat hoc usque ad festa sancti Michaelis, qui erit post ista prima Pascha; et emendet ipsa expleta qui exierit de ipsas parrochias et de ipso fevo, de Pascha inantea usque ad festa sancti Michaelis. Et si suprascriptas ecclesias usque ad predictos terminos non potest deliberare sine enganno, donet alias parrochias, et ali foevo, aut aliam terram, ad predicto vicecomitem, qui minus illi non valeat ad illos terminos suprascriptos. Et ipsa emenda minus non valeat; et faciat eam de ipsa sede de Sancta Maria usque de Sanauga, et aut de Segre usque ad collo de Monte Maiore. Et hoc faciat predictus episcopus sine enganno de predicto vicecomite. Et convenit predictus Reimundus vicecomes ad predictum episcopum, ut siat suus omo comanditus, et iuret ei fidelitatem et auditorio sine enganno. Et comendet ei fratrem suum Fulconem in ominatico; et similiter iuret ei predictus episcopus ad predictum Reimundum adiutorium sine engan. Et convenit predictus episcopus ad Raimundum vicecomitem, ut recipiat fratrem suum Fulconem in ominatico, et donet ei de suo avere ad laudamentum de predicto vicecomite, et matrem eius. Et convenit predictus episcopus ad predictum vicecomite, ut donet ad predictum fratrem eius Fulconem ipsa primera honore que adaperta fuerit in ipsa sede de sancta Maria, de ipsos clericos, qui laudaverit predictus Reimundus cum suos omnes, excepto ipsas sacristanias et ipsa honore qui est de Reimundo Bernardi et de filio suo. Et hoc quod superius scriptum est, faciat predictus episcopus sine enganno de predicto vicecomite et mater eius. Et similiter predictus vicecomes et mater eius faciat hoc quod superius scriptum est sine enganno ad predicto episcopo. Et dedit predictus episcopus x hostaticos in potestatem de predicto vicecomite, et vicecomitissa, per xx milia solidos, ut faciat hoc quod superius scriptum est. Et si mine fecerit, predictos hostaticos mitant se in potestatem de predicto vicecomite, et mater eius, et redimant se unusquisque dua milia solidos, qui valeant xl uncias auri Barchinonae. Et hoc faciat predictus episcopus quod superius scriptum est ipso die iovis primo veniente post festivitatem sancti Michaelis; et si in illo remanserit si es non abet, sine engan, ad

---

378. Sic.

alio die iouis primo veniente predictos ostaticos, qui in causae huius fuerint nominati ex parte episcopo, mittant se in potestate de predicto vicecomite et matre eius in kastrum de Cardona, sine illorum engan. Et redimat se unusquisque duo milia solidos, sicut superius scriptum est. Et similiter dedit predictus vicecomes et mater eius ad predictum episcopum x ostaticos per xx milia solidos, ut faciant hoc quod superius scriptum est. Et si minus fecerint, predictos ostaticos mittant se in potestate de predicto episcopo, et redimat se unusquisque duo milia solidos, qui valeant XL^a uncias auri Barchinona. Et hoc faciat predictus vicecomes et mater eius quod superius scriptum est, ipso die iouis primo veniente post festivitatem sancti Michaelis. Et si in illis remanserit si es non abet, sinne enganno, ad alio die iouis primo veniente predictos ostaticos, qui in chausae huius fuerint nominati ex parte vicecomitis et mater eius, mittant se in potestate de predicto episcopo in kastrum de Sanauga sine suo engan. Et redimat se unusquisque duo milia solidos, sicut superius scriptum est. Et si predictus episcopus, aut vicecomes, aut vicecomitissa, unum ex predictis es abuerint sine engan, transacto ipso es mandet ipso placitum ad ipsos qui non abuerint es; et si remanserit que ipso placito infra xv dies non mandaverit, et ipsa conveniencia, sicut superius scriptum est, non fecerit, suos ostaticos incurrant, sicut superius scriptum est, per priorem placitum, et alios hostaticos siant soluti. Haec sunt nomina ostaticorum quas vicecomes et mater eius miserunt in potestatem de predicto episcopo: Bernardus abba, Borrellus Bonilifio, Arnallus frater eius, Onofredus Dachonis, Miro filio eius, Guillermo Mironi, Berengarius Ermemiri, Ermemirus pater eius, Rotlandus Guitardi, Bremon Seniofredi. Haec sunt nomina ostaticorum quas episcopus misit in potestate de predicto vicecomite et mater eius vicecomitissa: Dalmaz Isarno, Remon Gaucelmi, Ermengaudus Mir, Ekard Miro, Eriman de Sanauga, Poncius eius eilius, Arnaldus Trasved, Bernard Dalmaz, Remon Remon, Bernardus Isarno.

164

1054, abril, 30

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Ramon [Folc I de Cardona] i Ermessenda, d'una banda, i Ecard Miró de l'altra, per la qual el segon rep la quarta part de la parròquia de Solsona i*

sal de Cardona, a canvi dels seus serveis militars.

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 317 × 134 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1678.

Hec est conveniencia qui est facta inter Retmundo³⁷⁹ vicecomite et Ermessinde vicecomitissa et Ekardo Mironi. Convenit namque Ekardo Mironi ad R[e]mundo suprascripto de ipsam quartam partem de parrochia de Solsona; et donet illi una quarta de sal Chardona totas setmanes quando sal cur[i]it affter de Hardona.³⁸⁰ Sic donat Ratmundo vicecomite et Ermessinde viscecomitissa ad Ehardo Mironi ut habeat Ehardo Mironi ad supradicto vicescomite cavallario uno in ostes aut in cavalcades in Spania ad canduit de iamdicto viscecomite; et ille cavallario si perdidit in ipsas ostes aut cavalcadas suum avere emendet ei Retmundo vicescomite; et habeat Ratmundo viscecomite de ipsum avere qui aprederit in Spania ipsa medietate sille voluit aprendere; et ipsas hostes aut cavalcades quod tu michi mandaras per te au per tuum nuncium manda michi in Solsona aut in castrum de ipsa Acuda; et insuper Ehardo Mironi serviat ad iamdicto viscecomite ipsa terra suprascripta. Convenit namque Ratmundo suprascripto ad Ehardo iamdicto de ipsa terra suprascripta ut si Guillelmus episcopus voluerit escomutare ad iamdicto viscescomite aut emendare non fasciat sine consilio de Ehardo Mironi suprascripto; et ipsa emenda iamdicta habeat Ehard in serviscio de iamdicto viscecomite quomodo superius scriptum est. Et s³⁸¹ Guillelmus episcopus mortus fuerit et hab alio episcopo Sancte Marie Retmundo suprascripto concordare noluerit retdat Ramon vicescomite ad Ehardo Mironi x uncias aurii Barchinone vel ad ipsum cui ei deibitaverit; et hoc fasciat Retmundo viscecomite sine engan de Ehardo Mironi suprascripto; et Ehardo Mironi fasciat sine engan de iamdicto viscecomite et de ipsa viscecomitisa Ermessenda suprascripta quomodo superius scriptum est sic habeat filio suo de Ehardo Mironi si habuerit de legitimo coniugi in serviscio de iamdicto viscecomite vel de ipsa viscecomitisa atque de filiis illarum.

Actum est hoc facta ista conveniencia pridiiis kalendas madii, anno xxiii regnante Aenrigo rege.

379. Sic. Aquesta escriptura característica del nom *Retmundo*, amb les seves variants, és reiterativa a tot el document.

380. Sic.

381. Scilicet: *si*.

+ REIMUNDUS VICOMES.³⁸² + Ermessinde viscecomitisa, nos qui hoc laudamus et manus nostras firmamus. + Echard Mir.

Et fuit facta ista conveniencia in presencia de Berenger Eromir et Mir Onofret et Meric Guadall et Ugoni de Balz vel Cherall Guillelm.

Petrus presbiter scripsit (ss) die et hano³⁸³ quod supra.

165

[1054, abril, 30]³⁸⁴

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Ramon [Folc I] i Ermessenda, d'una banda, i Ecard Miró, de l'altra. Els primers donen la quarta part de la parròquia de Solsona a canvi dels serveis d'Ecard Miró a les incursions del vescomte a Hispània.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 301 × 86 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1674.

Hec conveniencia que est inter Reimundo vicecomite et Ermessinde vicecomitissa et Echardo Mironi. Convenit namque Echardo Mironi ad Reimundo suprascripto de ipsam quartam partem de parrochia de Celsona ut habeat Echardo iamdicto ad supradicto vicecomite cavallario uno in osts aut in cavalcadas in Spania ad conduit de iamdicto vicecomite; et ille cavallario si perdidit in ipsas osts aut cavalcadas suum avere emendet ei Reimundo vicecomite; et abeat Reimundo vicecomite de ipsum avere que apprehenderit in Spania ipsa medietate si ille voluerit apprehendere; et ipsas osts aut cavalcadas quem tu mihi mandaras per te aut per tuum nuncium manda michi in Celsona aut in castro de ipsa Aguda quem insuper Echardo Mironi serviã/t ad iamdicto vicecomitem ipsa terra suprascripta convenit namque Reimundo suprascripto ad Echardo iamdicto de ipsa terra suprascripta ut si Wilielmus episcopus voluerit excomutare ad iamdicto vicecomite aut emendare non faciat ipso vicecomite sine consilio de Hecardo Mironi suprascripto; et ipsa emenda iamdicta abeat Hecard in servicio de iamdicto vicecomite quomodo superius scriptum est; et si Wilielmus

382. Sic i en majúscules.

383. Sic.

384. Document sense data, realitzat probablement al mateix moment que el doc. 164, al qual complementa.

episcopus mortus fuerit et ab alio episcopo Sancte Marie Reimundo suprascripto concordare noluerit reddat Reimundo vicecomite ad Hecard Mironi x uncias auri Barchinone vel ad ipsum cui ei dubitaverit. Et hoc faciat Reimundo vicecomite sine engan de Hecardo Mironi suprascripto; \et donet illi Ramundo vicecomite et Ermessinde vicecomitisa una quartera de sal a Ehardo Mironi; et Hecard Mironi faciat sine engan de iamdicto vicecomite et de ipsa vicecomitissa Ermessinde suprascripta quomodo superius scriptum est sic abeat filio suo de Hecard si abuerit de legitimo congugio in servicio de iamdicto vicecomite.

Hactum est hoc in presencia de Berenger Eromir et Mir Onofred et Emeric Guadal + et Ugoni de Balz et Geral Wilelm.

+ REIMUNDUS VICOMES³⁸⁵ + . Ermessinde vicecomitissa +. Echard Mir +.

166

1054, maig, 27

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Ramon [Folc I] i la seva mare, la vescomtessa Guisla, sobre diversos drets que el primer té a Cardona i sobre diverses propietats de Santa Maria de Seva.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, partit en dues meitats i faltant part del text que les ajuntava, amb diverses llacunes per perforacions de consideració que afecten el text; presenta una inicial, molt elaborada, descendent, 388 × 212 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 46.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, que va veure el document quan encara era quasi completament llegible, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, doc. 46.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 25v-26v, núm. 46.

In nomine Domini. Hec est conveniencia vel donacio [quo³⁸⁶]d ego Raimundus vicecomite do[no ad mater me[a Gui]]lla v[icecomiti]ssa. In primis dono namque ipsas indominicaturas vel ipsa tenezo quod tenebat Enguncia vicecomitissa ad diem quando absit de hoc [seculo], quantum ego, Raimundo suprascripto, abeo vel abere debeo in cunctisque locis; et ego Raimundo dono namque ad

385. En majúscules, i sic.

386. Reproduïm el text ex C quan falta a A.

Guilla suprascripta quartam partem de ipsos acaptes quod m[ihi Deus de]derit de ipso aver de Spania, et quartam partem de ipso soler de ipsas scodas qui inde exierit de Cardona. Et per ipsas emendas de ipsas dominicaturas quod tenebat Engu[n]cia [quem] illa dimisit ad ipsas ecclesias, et per ipsa quod tenent Bernardus Riculfi et Mironi, fratri suo, et Amaltrudis, filia Enguncia vicecomitissa, sic emendo atque dono ego, Raimundo iamdicto, ad Guilla suprascripta in comitatum Ausona. Dono namque ad ipsa kcastania modiatas II de vineas de ipsas dominicas, et III modiatas de ipsas migeres, et ipso mas de Galin, qui est in parrochia de Sancta Maria de Seva, cum ipso tenezio de ipsas vineas vel de ipsas terras quod tenet Galin Calvo, quantum ibi habeo vel abere debeo, et porchos II paredals, et II anals per unumquemque ann[um, et] porchos I paredal, et doos \alio paredals per castellos/anals in ipsa via; et in comitatum Gerundense, in ipso mas qui est in Vilalbbi³⁸⁷ quod tenebat Guifredus iudice, cum ipso spleet et cum ipso servicio vel cum ipsas tr[eituras] que facta sunt ab ipso mas, vel inantea facta erat, sive ipsos placitos qui inde exierint et ipso haber de Francillag quod tenebat Riculfi de Campolongo; et in termine de Calaf, ad [ipsa Fossa], parellada I subtus ipsa via; et infra terminos de castrum Molsosa, parellada I ad ipso prad quod est subtus ipso Pug de Guillermo Rodball; et in Cardona ipsas vineas quod [tenet G]uifret Suner in Bergucio, ipsas vineas quod tenet Guifret Suner de vicecomite, cum parellada qui est in Bergucio, subtus ipsa via qui pergit contra Ture qui fuit de Dizia, et Domenegs V; et qui donet ipsos porchos cum ipso servicio quo debet facere ad ipso vicecomite; et ipsam honorem vel ipsos castesos³⁸⁸ quod ego Raimundo suprascripto hodie abeo, sic dono ad mater mea Guil[la suprascripta ut ips]os omnes qui tenent vel tenuerint ipsum honorum vel ipsos castros ut equaliter habeant per me Raimundo suprascripto et per Guilla suprascripta. Et si in ipsas hono[re]s [suprascriptas venerit ad] obertura sive ad oberturas et ex illas exierit, nollum abere ad Raimundo suprascripto sic abeat Guilla suprascripta quartam partem de ipso aber qui inde ex[ie]rit]. Et is[ta omnia] supasc[ri]pta ego Raimundo suprascripto sic dono atque confirmo ad mater mea, Guilla suprascripta, ut teneat et possideat in diebus vite sue, sine blandimentum de nullum [hominem, nec de homin]es, nec de femina vel femine exceptus Raimundus vicecomite.

387. Sic.

388. Scilicet: *castellos*.

Facta ista donacione vel conveniencia vi kalendas iunii, anno XXIII regnante Enrice rege.

Sig+num REI[MUN]DUS [VICECOMES,³⁸⁹ qui ista] conveniencia feci scribere et testes firmare rogavi.

Sig+num Bermundus de Cardona. Sig+num Rodl[an Guitard] us de Colonico. Sig+num O[tto] de Matamargo. Sig+num Borrellus Bonefilio de Falcs. Sig+num Eromir de Casteltallad. Sig+num Onofre Dac de Pugal. Sig+num Gerall[o] Tr[asuer. Sig+num B]erengario Ermemir. Sig+num Guillermus Bonefilio. Sig+num Bernard Suner de Fulia. Sig+num Gerallus Seniofret. Sig+num Guillermus de Brul. [Sig+num G]uadall de Tagamanent. Sig+num Guifredus Isarn de Rudip. Sig+num Borel³⁹⁰ de Cabrera. Bernardus abba³⁹¹ (ss).

Poncius levita, rogitus scripsit cum [litteras su]perpositas in septimo verso (ss) die et anno quo supra.

167

1054, juliol, 30

Convinença. *Convinença efectuada entre Bernat Guifré i la seva muller Mediona, d'una banda, i Ecard Miró i la seva esposa Magència, de l'altra. Els primers infeuden el castell de Portella juntament amb l'alou de la Roca de Rosed a canvi dels serveis que s'especifiquen.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb un espai central molt deteriorat i gastat que afecta el text, i també a la part esquerra, 138 × 275 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2862.

Sub anno videlicet XXIII regnante Aianrici Rege, mense Augusto, calenda III, feria I. Hec est conveniencia qui est facta inter Bernard Gifre et conius sua Medonia et Ecard Mir et coniux sua Maienca, et ipsa conveniencia talis est, ut comendat eis ipsum castrum de Portella, et donant eis ipsa castellania Bernard Gifre et coniux sua ad Ecard Mir et ad conius sua qomodo Ugbert tenet vel tenere debet ipsum castrum cum suis terminis de ipso castro; et ipsos castellanos qui fiant homines de Ecard et de coniux sua, totos ab integrum; et Ugbert, que donet eis potestatem de ipso castro de Portella ad Ecard Mir et [ad coni]ux sua vel ad filii

389. Autògraf.

390. Sic.

391. Autògraf.

suis; que Ecard dubitaverit ipso hono[re qu]antasque vices illi demandent [ut] voluerint; et comandant Bern[ard Gifr]e et coniu[ux] sua ad Ecard [et] coniu[ux] sua <i>psa Roca Ro[ca]³⁹² de Ro]sed, et donett eis [...i]pso fevo et ipso alod que Bernard habeat vel habere debebat per Bernard Gifre in Rosed;³⁹³ et convenit Ecard ad Bernard Gifre que habet [un]um cavallarium in hostes per ips[o fe]ud; et convenit Ecard et ux[o]r sua ad Bernard Gifre et a[d uxor sua] qui donet eis potesta[te de] ipso castro de Portell[a cum] estatica quantasque vices [demandare] voluer[it; et iur]avet eis ad tenere ipsam honore contra cunctos hominis vel feminas; et in ipsas hostes vel cavalcades ubi fuit Ecard cum Bernard Gifre, fiant ut ipsos castellanos cum Ecard; et si Ecard non fuit, fiant cun Bernard Gifre.

Actum est hoc.

Sig+num Bernard Gifre. Sig+num Magdonia, qui ista conveniencia mandavimus scribere et cum manis nostras firmavimus et ad testes firmare fecimus.

Sig+num Ugbert. Sig+num Gifre Gerald. Sig+num Arnald Geralt. Sig+num Ardman Duran. Sig+num Ramon Renard. Sig+num Arnald Bernard. Sig+num Ecard Mir. Sig+num Maigenca. Sig+num Gombald Bliger. Sig+num Alarig Trasuer.

Guillelmus, sacer, qui hoc scripsit sub die et anno (ss) quod supra.

168

1055, març, 20

Testament. *[Primer] Testament del vescomte Ramon [Folc I] de Cardona. Deixa a la seva esposa Ermessenda totes les seves propietats i demana al seu fill que, en vida de la seva mare, ho comparteixi tot amb ella.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb taques d'humitat a la banda dreta i algunes perforacions que afecten el text repetidament, 296 × 395 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 57.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, doc. 57.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 36r-37v, núm. 57.

392. Possiblement, duplicat per error: *Roca*.

393. Segueix *u*, ratllat.

Quam debite conditionis nullus in carne positus possit evadere penas mortis quia si lo[n]go tempo]re vivit ultime morte recipit, et qui in hoc seculo malum cupit vivere ad ultimum mortem debet timere quia Deus non posuit in potestatem hominis vitam eius scire si est longa ac brevis, et propterea quia necimus timere debemus ut Sanctos Dei quem rogamus et pauperos quam videmus ex nostro tribuamus et omnia qua habemus bene disponamus. Propterea ego, Reimundus vicecomes dum sum bene sanus et integra memoria plena, timeo ut no superveniat mihi repentino casu mortis propter rogo meis hominibus ut, si mors mihi advenerit ante quam alium faciam testamentum, ita faciant de omnes meos castellos, et de omnes alodios, atque fischos sicut ibi scriptum est. Rogo uxorem meam Ermessinda vicecomitissa et Honofredum Dachoni et Guifredum Isarni ut si mors mihi advenerit qualicumque tempore ut ipsi sint distributores mearum rerum et publicent meam voluntatem sic ibi scriptum est cum alios testes qui subterior scripti fuerint. In primis dimitto ad filium aut filiam meam qui est in utero uxoris mee simul cum uxore mea omnem meam honorem tam ex fisco quam ex alaudio; et teneant predicta honorem uxor mea et filius aut filia mea dum vixerint et post obitum remaneat supradictum honorem uxoris mee ad filium aut filiam meam que abuero de illa; et si infans mei pervenerit ad perfectam etatem et voluerit tollere predictam honorem ad uxorem meam non abeat potestatem sed abeat eam dum mater eius vixerat cum ea et si uxor mea noluerit stare in mea honore aut filius meus voluerit illi eam tollere dimitto ad illa ipsum castellum de Rupiddo cum eius terminos sicut ibi scripti sunt. Primum vero terminum a parte orientis est in comitatu Besullunense [seu] in comitatu Gerundense et pervadit usque ad ipso puio de ipso Drobbio; a parte vero meridie definit in flumen Osor seu in terminium de Solterra et pervadit usque ad ipsa Mata et ad alium flumen qua dicitur Sor; tertium vero terminum occidentale deffinit in ipso collo de ipsa Meda et pervadit usque ad ipso congusto sicut ipsas rupes tenent super Villa Nnova et super insulam Savi quod pervadit de ipso congosto ad ipso Guasaller quo pervadit per flumen Tedarii usque ad Escalilles; a parte vero circi afrontat in terminum de Kabrera et pervadit de Escalilles usque ad ipsum terminum de Falgariis et ad ipsa rupe qui est super Basso. Et similiter dimitto illi ipsum monasterium Sancti Petri de Castrum Serras qui est infra istos terminos. Et dimitto ad predictum monasterium ipsam ecclesia Sancta Maria de Vilanova cum suis decimis post obitum Adalberti Seniulphi. Et

similiter dimitto ad uxorem meam quantum habeo infra predictos terminos de predicto castello et habere debeo tam per fisco episcopale quam per ullo modo; et dimitto ad uxorem meam ipsum castellum de Falchs simul cum eius terminos et quantum habero et abere debeo in infra eius terminos; et dimitto ad illam ipsam honorem comitalem quem abeo in comitatu Gerundense. Et ego suprascripta omnia abeat et possideat uxor mea in vita sua. Et post obitum eius remaneat ad filium aut filia meam que abuero de illa; et dimitto ad domum Sancti Vincentii de Cardona ipsa dominicatura de terris et vineis que habeo infra terminos de ipsum castellum Molsosa; et dimitto ad uxorem meam et ad infantem meum qui est in utero eius, ipsis castris de Cardona simul cum ipsa abadia Sancti Vincentii, et ipsum castellum de Mata Morgon, et ipsum castellum de Castello Talladd,³⁹⁴ et ipsa Molsosa, et ipsum castel de Colonico, simul cum ipso castello de Puio Alto, et de Gravar, et ipsum de Chunill et ipsa Fullia et ipso castello de Kcalaph \et ipso de Mirambello/ sicut cum ipso de Boixmodero et ipsum castellum de Falchs simul cum ipso de Talamancha, et ipso castello de Ttagamanent,³⁹⁵ et ipso de Sancto Martino de Sevetano, et ipsum castellum de Rupio, simul cum ipsos que habeo in Gerundense: ipsum de Gerundella et ipsum de Farnario; et similiter dimitto ad uxorem meam et ad infantem que sint in utero, quantum habeo et abere debeo infra terminos de suprescriptos castellos, excepto ut si uxor mea Ermessinda, vicecomitissa, noluerit stare in mea honore aut no potuerit bene abere illa sicut superius scriptum, habeat ipsum castellum de Rupid, et ipsum de Falchs, simul cum ipsa honore que habeo in Gerundese, cum illorum terminos sicut superius scriptum est, solidum. Et precipio ad omnes meos castellanos: ad Bermundum Seniofredi, et Bernardum abbati, et Ottone Randulphi, et Armemir Allemar, et Rodlannum Gitardi, et Honofredum Dachoni, et Borrellum Bonifilii de Kalaph, et Bernardum Reimundi, et Guadallum Tagamanent, et Guillerum Ermengaudi, et filios Guillelmi Onofredi de Boxoadosso, mando ad isstos, ut habeant ipsos castellos que tenent per me per uxore mea et per filio nostri si obierunt per meos patruos et meos parentes. Ad Guifredus Isarni, et Borrellus Bonifilii, et Reimundus de Farnarii, Umberto Odonni, habeant ipsos castellos que tenent per me, et ipsas honores, per manu uxoris mee Ermessinde vicecomitisse,

---

394. Sic.

395. Sic.

et donent illi potestate solidis sine inquietatione. Et similiter alii suprascripti castellani donent potestatem de ipsos castellos que tenent, ad infantem meum, et ad uxori mee si illa requisierit eam. Et dimitto uxorem meam, simul cum ipsum infantem que abuerit, in baiuliam de omnes meos homines, ut ipsi bene serviant eis et ita faciant sicut superius scriptum est de mea honore. Insuper autem dimitto omnes meos homines et omnem mea honorem, simul cum uxorem meam et ipsum infantem quem habuerit, in manu Dei et Sancti Petri apostoli, et in baiulia domini Guilielmi episcopi sedis Sancte Marie Urgillitanensis, et ad domnu Pontii Geralli Gerundensis vicecomite.³⁹⁶

Factum hoc testamentum XIII kalendas aprilis, anno XXIII regni regis Henrici.

Reimundus, qui hunc testamentum fecit et propria manu cum³⁹⁷ subscripsit atque signavit. REIMUNDUS VICECOMES³⁹⁸ (ss). Sig+num Ermessindis vicecomitissa. Sig+num Honofredus Dachoni. Sig+num Guifredus Isarni. Isarnus sacer et miles (ss)

Bernardus, sacerdos, scripsi cum literas supprascriptas in verso ubi dicit ipsum castrum de Mirambel et sub (ss) in prefato anno et die.

169

1055, juny, 26

Convinença. *Convinença efectuada entre Guillem, bisbe d'Urgell, i Pere Miró de Ponts. Aquest rep el castell de Solsona en les condicions que s'expressen i presta homenatge i fidelitat al bisbe.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació malgrat que la tinta està una mica gastada i té diverses taques; presenta inicial dibuixada descendent, 190 × 87 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1679.
B Còpia coetània, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1683.

In nomine Domini. Hec est conveniencia que est facta inter Guilelmo episcopus et Petro Mironi de Pontis, de ipso castro de Sulsona. Convenit iamdicto episcopo quod faciat donum de predicto

396. Add. C.: *Et si infans mei non vixerit dimito ad fratrem meum omnem meam honorem excepto illum honorem quem ad uxorem meam dimito.*

397. Scilicet: *cum manu propria.*

398. Autògraf.

castro per fevum ad petro iamdicto et ad posterita sua post eum. Et Petro predicto faciat donum de prefato castro ad illos homines cui mandaverit iamdicto episcopo. Et illi sint omnes comendati de iamdicto Petro et iurent ad eum fidelitatem. Et hoc totum faciat salvam fidelitatem de illo episcopo. Et Petro iamdicto teneat in predicto castro ad dominico III^{or} pagensibus quod in retro solebat ibi tenere, et terciam partem de ipsos placitos. Et Petro predicto faciat fidelitatem et sacramentum de isto castro suprascripto ad Sancta Maria et ad iamdicto episcopo et ad suos successores et hoc secundum suam volumptatem de iamdicto episcopo.

Que est hacta³⁹⁹ VI kalendas iuli, anno xxv regis Enrici.

Sig+num Guilelmo episcopo. Sig+num Petro Miro, qui hanc conveniencia scribere rogavimus et testis ad firmandum tradimus.

Sig+num Erimann. Sig+num Arnall Trasuer. Sig+num Poncio Erimann. Sig+num Tedmar Geruz. Sig+num Petro Guilaberto. Sig+num Arnall Guilaberto.

Remundus, sacerdos, rogitus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

170

[1055, juny, 26]⁴⁰⁰

Jurament. *Jurament de fidelitat prestat per Pere, fill d'Orúcia, al bisbe Guillem d'Urgell pel castell de Solsona.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb algunes petites perforacions que esquitxen el text. Presenta una inicial elevada que ocupa dues línies del text, 95 × 157 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1673.

Iuro ego Petrus, filius Oruce femine, quod de ista ora inantea fidelis ero ad Guillelmum episcopum, senioremeum, filii qui fuit Guille comitisse, sine fraude et male ingenio et nulla deceptionem, per directam fidem sine suo enganno. Et nol dezebre de sua vita neque de suis membr[i]s que in corpus suum se tenent, que no la li tolre ne no len tolre nec ego nec homo nec hominem nec homines, femina nec feminas per meum consilium nec per meum ingenium. Suum honorem quod hodie abet et abere debet

399. Sic.

400. El jurament de fidelitat hauria estat prestat en el moment que Pere rebé el castell de Solsona per part del bisbe de la Seu d'Urgell.

vel inantea cum meo consilio Deo adiuvente daptara⁴⁰¹ no la li tolre ne no len tolre nec ego nec homo nec homines, femina nec feminas per meum consilium nec per meum ingenium. Et si est homo vel homines, femina aut feminas qui tibi tollere voluerit aut voluerint tollat aut tollant ista omnia prescripta aut de ista omnia suprascripta adiutor tibi ero ad tenere et ad defendere contra cunctos hominem vel homines, femina vel feminas exceptus comitem Ermengaudum, senioremeum et fratres meos Remon et Gu[illel]mo. Si tu aut [tui] homines abueris guerra cum illos pro illorum honore vel pro illorum avere, et si est guerra inter te et fratres meos pro alio facto de alios homines adiutor tenere de tua honore ad tenere et ad avere per directam fidem sine tuo henganno.⁴⁰² Et de ipsum castrum de Solsona fidelis ero de ista ora inantea ad Sancta Maria sedis Vico Orgellitane que nol accaptare ne nol avere nec ego [nec] homo nec homines, femina nec feminas per meum consilium nec per meum ingenium except per te Guillermo episcopo aut de successores tuos episcopos in predicta sede si te supervixere; et quomodo suprascriptum est si o tenere et si o atendre per directam fidem, me sciente, sine tuo hengann per Deum et sanctis suis.

171

1055, agost, 1

Venda. *Mir Gifred i la seva muller Ermerit venen a la vescomtessa Guisla [de Cardona] una vinya que tenen al castell d'Aleny pel preu de 2 sous.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat una petita taca de tinta que gairebé no afecta el text, 210 × 87 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 43.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 43.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 23v, núm. 43.

In nomine Domini. Ego Mir Guifred et uxor mea Ermerud, vinditores [sumus⁴⁰³] tibi Guilla vicecomitisa emtore. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi quarterada I de vinea

401. Sic.

402. Sic.

403. La part del text afectat a A per la taca de tinta es completa a partir de C.

qui nobis advenit per scriptura donacionis. Et est ipsa vinea in comitatum Minorisa, in castrum de Eleno. Et afronta ipsa vinea: de parte orrientis et de meridie, in vinea de Bonefilio; et de occiduo et de circii, in vineas de te comparatore. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa vinea ab integrum, cum exis et regresios earum, in propter precium solidos II. Et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem vero predicta vinea de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ad tuum proprium. Quod si nos vinditores ad uullusque homo qui contra nac⁴⁰⁴ ista carta vindicione venerit pro inrumpendum non hoc valea⁴⁰⁵ vindicare set componamus in duplo cum omni sua inmelioracione, et inantea ista carta vindicione firma stabile permaneat vel habeat modo ud omnique tempore.

Facta carta vindicione kalendas augustas, anno xxv regnante Engelrici rege.

Sig+num Mir Guifred. Sig+num Eimerud, qui ista carta vindicione fecimus et firmare rogavimus.

Sig+num Poncio. Sig+num Guifred. Sig+num Duran Bearig.
Guadamirus sacerdos scrip(ss)it die et anno quod supra.

172

1056, març, 30

Convinença. *Els comtes de Barcelona Ramon Berenguer i Elisabet encomanen a Bernat Amat de Claramunt i als seus descendents el castell de Tamarit, juntament amb 40 cavalleries de terra, als termes d'Olèrdola, Sant Cugat de Garriga i Collsabadell, un terç dels delmes de les paries de Tortosa i altres privilegis. Hi afegeixen el vescomtat de Tarragona, amb el seu castell i vila, i es comprometen a rescatar Bernat Amat i els seus si en el futur Bernat Amat o els seus caiguessin en captivitat.*

[A] Original, perdut, abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 61.

B Còpia del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 61.⁴⁰⁶

C Còpia simple, ex B, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 61.

404. Scilicet: *hanc*.

405. Sic.

406. Sobre la duplicació de la signatura, vegeu la nostra introducció.

D Còpia simple, ex *C*, del segle XIX per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 42v-43r, núm. 61.

Apud *B*.

Hec est donatio vel comendatio quam fecit Raymundus [Berengarii, comes et marchio] Barchinonensis urbis et uxori sua Elisabeth comitissa. Comendo ipso castro de Tamarito ad tibi Bernardo Amati de Claromonte et \ad/ filios tuos et ad tota vestra progenie, et dono tibi pro ipso castro de Tamarit xx cavalerias de terra. Et sunt de ipsas cavalerias vii in termino de Olerdola, a Sancto Cucufato de Garrigas, et alias de Colo Sabadel usque ad terminum Manresana xiii. Et dono tibi ipsas decimas de Tortosa de ipsas pallias per unumquemque annum quem modo habeo vel habere debeo et inantea adquisiero ego et posterita mea ad servitio Dei et de ipso castro, et ad retinimentum de primissimo. Et dono tibi ipsas seddas et pasadgos que vadunt per mare et per terra simul cum ipsos naufragios qui sunt de Caput Edere usque ad terminum Antoni Gelibert. Et dono tibi vicecomitato Terragona cum ipso castel qui est super portonis, et civitate, cum suis terminis et aiacentiis. Et retinero in ipso castro Tamaritus ipso Pug Bover cum iii^{or} pareiades de terra. Et retinero in ipso castellano de Tamarit et cavallarios qui teneant ipsos fevos per Bernard Amat [qui habet] licentiam a captare de nullo contorno ad mea rancura. Et ego, Bernardus Amati, convenio ad tibi seniori meo quia de ipsos castellanos et mesnada que habeam de ipsos fevos, quam tibi mandaveris habeam ad tuum servitium. Et si Bernardus aut mulier sua venerunt in captivos per ipso castro aut sua progeni, ego et progenie mea conquiere faciamus et redimamus illos.

Facta scriptura donationis iii kalendas aprilis anno xxv regni Enrici Regis.

Raimundus comes. Elisabeth comitissa.

Sig+num Gerbertus Mironi. Sig+num Adalbertus Guitardi. Sig+num Mironi Guiriberti. Sig+num Bernardi Olegeri. Sig+num Bonefili Safila. Sig+num Mironi Sendre de Claramunt.

Et si frentaverint ipsas palias de Tortosa ego emendavero tibi in illa avere qui te valeant sine engan, et ipsas perdedas que te feceris et tuos homines per ipso castro ego emendavero tibi.

Petrus presbiter et scriptor dominus Raimundus comes (ss) donatio scripsit et subscripsit qui⁴⁰⁷ ista die et anno quod supra.

173

1056, juliol, 20

Venda. *Guitard i la seva muller venen a Bonshom i a la seva esposa Guinedella una peça de terra que tenen al comtat de Manresa, al terme del castell de Mirambell, pel preu de 2 mancosos, en espècie.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb tres estrips a la part superior i diversos espais molt gastats; presenta inicial descendent dibuixada que ocupa tota la caixa de text per la banda esquerra, excepte la signatura del sacerdot Guifré, 239 × 97 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2251.

In nomine Domini. Ego Guitardus et u[xori] mea Elo, v[indi] tores sumus vobis, Bonusomo et uxori tue Guinidel[*I*]e, emptores. Per anc scriptura vindicion[e] n[ostr]e, vidimus vobis [*I*] pecia de terra culta et erema nostra, [pro]pria qui nobis ad[v]enit per comparacione sive per ul[*l*]a]sque voces. Est ipsa terra in comitatu Minorisa, in castrum Mirambell, ad ipso Bosco. Et afrontat: de oriente in strada publica; de meridie in terra de vos, comparatores; de occiduo, in terra de Duran; de parte vero circii, in vos comparatores. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic vindimus vobis ipsa terra suprascripta ab integrum, cum exios et regressios earum, in precio placibile mancosos *ii*, in rem valentem. Et est manifestum. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui disrumpere voluerit aud inquietare, in duplo vobis componat aud componant cum omni inmelioracione, et inantea ista scriptura firma permaneat omnique tempore.

Facta ista carta vindicionis *xiii* kalendas agustas, *xxvi* anno regi Henrici.

Sig+num Gitardi. Sig+num Elo, qui ista carta vindiccione fecimus et firmamus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Durandi. Sig+num Seniofredi. Sig+num Guilelmi.

GUIFREDI sacerdos, rogitus scripsit die (ss) et anno quod supra.

407. Sic.

174

[1056, novembre, 12]⁴⁰⁸

Jurament. *Jurament de fidelitat que el vescomte Ramon [Folc I de Cardona], fill de la vescomtessa Guisla, fa a la comtessa Almodis [de Barcelona], filla d'Emília.*

[A] Original, perdut.

B Còpia del segle XIX, Archivo Ducal de Cardona, lligall 194, núm. 2891.

Iuro ego Raimundus, filius qui sum Guille vicecomitissa, tibi domne Almodis comitisse, filia qui es Amalia femina quod ab hac hora et deinceps dum vivus fuero fidelis ero tibi, predicte comitisse, per directam fidem, sine tuo engan, sicut homo debet esse fidelis seniori suo, sine fraude et malo ingenio, et sine ulla tua deceptione. Et ego predictus Raymundus non dezebte te, iamdictam Almodem comitissa, de tua vita, neque de tuis membris que in corpore suo se tenent. Et ego predictus Raymundus adiutor ero tibi, predicte Almodis, a tenere, et ab habere, et ad deffendere omnem ipsa honores, et omnem ipsam terram quod dominus Raymundus comes tibi hodie habet datam et inantea dederit, exceptis ipso honore quem teneo in comitatu Gerundense per fevum, contra cunctos homines vel hominem, feminas vel feminam, qui tollant tibi predicta omnia, aut aliquis de predictis ómnibus, aut tollere noluerint vade tu me commonueris personem de isto iuramento, per tuum nuncium aut nuncios, et como mi no men devedare, et ipsum qui hoc comorimentum fecerit reguarim ibi non habebit sicut superius scriptum est, si o tenure et o atendre tibi, predicte Almodis, per directam fidem sine engan, exceptus hoc quod tu me absolveris tuo grado animo sine fortia, per Deum et ipsos Sanctos, me sciente.

175

1058, febrer, 2

Venda. *Miró i la seva muller Guinedelda venen a Ecard, fill de Miró, una propietat situada al comtat d'Urgell, al terme de Solsona, al lloc anomenat Paradís, pel preu de 6 mancusos, en espècie.*

408. Data que correspon a la de l'esponsalici de la comtessa Almodis, en què també apareix Ramon Folc present (v. Francesc MIQUEL ROSELL, *Liber feudorum...*, doc. 489, pp. 518-529). Creiem que amb motiu d'aquell document fou redactat també aquest.

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada descendent, 295 × 197 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1677.

In Dei nomine. Ego Mir et uxori mea Guinedeld, tibi emptori nostro Echard Miro proli. Per hanc scriptura vindicionis vindimus vobis alaudem nostrum quod habemus in pago Orgel, infra terminos Celsona, in nuncupato loco Paradis, id sunt terras et vineas, kasas, kasalibus, ortis, ortalibus cum illorum arboribus pomiferis vel inpomiferis,⁴⁰⁹ silvis et garriciis, aquis, aquarum, viaductibus vel reductibus, petras mobiles vel immobiles, prono et plano, cultum et eremum, cum exiis vel regressiis et earum supra positis, qui nobis advenit ex comparacione vel de parentorum sive per omnimodas voces. Et afrontat iamdictum alaudem: de parte orientis in rivo Nigro; et de meridie in ipso Boxo; de occiduo afrontat ad Font Mari; de parte vero circi in ipsa Perella et vadit ad ipsas Tortellas. Quantum infra istarum afrontacionum super includunt sic vindimus tibi iamdictum alaudem de Provancia et de Goltret, totum ab integrum, in precio placibile manchosos vi, in res valente. Et est manifestum. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui ista carta inquietare voluerit in duplo tibi componat vel componamus et inantea ista carta robor obtineat tempore omni.

Facta ista carta vindicionis IIII nonis febrerii, anno xxvii regni Aianrici regis.

Sig+num Mir. Sig+num Ginedeld qui ista carta rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Wifret Gontfret. Sig+num Mir Oldemar. Sig+num Gitard Albar. Bonefilius presbiter⁴¹⁰ (ss)

Petrus sacer, rogatus scripsi et sub (ss) die et anno quo supra.

176

1058, febrer, 10

Venda. *Ponç i Adalès venen a Ecard un alou que tenen al terme de Solsona, al lloc de Paradís, pel preu de 8 mancosos i mig, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada descendent, 295 × 235 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1681(1).

409. Sic.

410. Autògraf.

In Dei nomine. Ego Poncio et Adalez tibi emtori nostro Echard. Per hanc scriptura vindicionis vindimus vobis alaudem nostrum quod abemus in pago Urgel, infra terminos Celsona, inucupato⁴¹¹ loco Paradis, hid⁴¹² sunt: ter<r>as et vineas, kasas, casalibus, ortis, ortalibus cum illorum arboribus pomiferis vel inpomiferis, silvis et gariciis,⁴¹³ aquis, aquarum, viaductibus vel reductibus, petras mobiles vel immobiles, prono et plano, cultum et ermun cum exiis⁴¹⁴ vel regresiis et earum suprapositis qui nobis advenit de parentorum sive per omimodas⁴¹⁵ voces. Et afrontat iamdictum alaudem: de parte orientis in rivo Nigro; et de meridie in ipso Box; de occiduo, afrontat a Font Mari; de parte vero circii in ipsa Perela et vadit ad ipsas Tortellas. Quantum infra istarum afrontacionum super includunt sic vindimus tibi iamdictum alaudem de Provancia et de Goltret, totum ab intecrum⁴¹⁶ ipsas nostras⁴¹⁷ voces et ereditates quod ibidem abemus vel in avante abere debemus, in precium placibiles mancosos VIII et medio, in res⁴¹⁸ valentem. Et est manifestum. Quod si nos vinditores autem ullusque omo qui ista carta inquietare voluerit in duplo tibi componat vel componamus et inantea ista carta robor obtineat tempore omni.

Facta ista carta vindicionis III idus febrerii, anno XXVII regni Aianrici regis.

Sig+num Poncio. Sig+num Adalez qui ista carta rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Remon Sanc. Sig+num Salamo⁴¹⁹ Gonfret. Sig+num Mir Ollemar. Sig+num Mir Odsen.

Wilelmus sacer rogatus scripsit et sub (ss) die et ano quo supra.

177

1058, febrer, 10

Venda. *Guillem i la seva muller Doda venen a Ecard una vinya que tenen a Solsona, pel preu de 2 mancosos, en espècie.*

411. Scilicet: *in nuncupato*.

412. Sic.

413. Sic.

414. Segueix *vel*, raspat.

415. Scilicet: *omnimodas*.

416. Sic.

417. Abreviat sense nota tironiana.

418. Sic.

419. Sic.

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial allargada descendent, 295 × 235 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1681(2).

In Dei nomine. Ego Guilelm et uxor mea Doda tibi emtori nostro Echard. Per hanc scriptura vindicionis vindimus tibi sorte I de vinea qui nobis advenit de parentorum et per illasque voces. Et est infra terminos de Celsona, subtus ipso Grad. Et afrontat ipsa vinea: de II parts⁴²⁰ in ipsas stradas plublicas;⁴²¹ de III in vinea de filii Baro qui iam fuit; de IIII vero parte in vinea de te emtore et de Mir Odsen. Quantum infra istarum afrontacionum super includunt sic vindimus tibi iamdicta ipsa vinea ab intecrum⁴²² in precium placibile mancosos II, in res⁴²³ valentem. Et est manifestum. Quod si nos vinditores autem ulliusque omo qui ista carta inquietare voluerit in duplo tibi componat vel componamus et inantea ista carta robor obtineat tempore omni.

Facta ista carta vindicionis IIII idus febrerii, anno XXVII regni Aianrici regis.

Sig+num Wilelm. Sig+num Doda qui ista carta rogavimus et testes firmare.

Sig+num Guifret Mansoven. Sig+num Mir Ollemar. Sig+num Guifret Gontifret.

Wilelmus sacer, rogatus scripsit et sub (ss) die et anno quo supra.

178

1058, abril, 19

Venda. *Guillem i la seva muller Guinedella venen a Ardman una peça de vinya ubicada al comtat d'Urgell, a Solsona, al lloc de Paradís, pel preu de 3 sous, en espècie.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació malgrat quatre petites perforacions que no afecten la lectura del text; presenta una inicial descendent, 270 × 107 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1682.

In nomine Domini. Ego Guilelm et uxor mea Guinedlle,⁴²⁴ vinditores sumus tibi Ardman. Per hanc scriptura vindicionis

420. Sic.
421. Sic.
422. Sic.
423. Sic.
424. Sic.

nostre sic vindimus tibi I pecia de vinea qui nobis advenit per comparacione sive per hullasque voces. Et est infra terminos de Celsona, in locum que vocant Paradiso. Et afrontat ipsa vinea: de II partes in vinea de nos comparatores; de III in terra de Sancti Laurencii. Quantum inter istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa vinea ab intecrum⁴²⁵ propter precio placibile solidos III, in res valentem. Et est manifestum. Et quis contra hanc ista carta vindicionis venerit ad disrumpendum non hoc valeat vindicare quod requirit set componat in duplo cum omne sua inmelioracione et inantea ista carta vindicionis firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta XIII kalendas madii, anno XXVII regnante Aianrico rege.

Sig+num Guilelm. Sig+num Guinedelle qui ista carta vindicionis mandamus scribere et testes firmare rogamus.

Sig+num Bernard Lobs. Sig+num Mir Ollomar. Sig+num Mir Gerbert.

Auriolis sacer rogitus scripsit et sub die (ss) et anno q<u>od supra.

179

1058, agost

Convinença. *Convinença efectuada entre el bisbe Guillem d'Urgell i Pere Miró sobre el castell de Solsona. El primer encomana al segon la fortalesa de Solsona sota unes condicions que modifiquen les anteriorment pactades, que havien estat motiu de discrepància entre els concordants.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 184 × 210 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1684.

B Segon original?, Arxiu Capítular d'Urgell, Pergamins, núm. 441.

a Cebrià BARAUT, "Els documents...", *Urgellia*, 6, doc. 694, pp. 73-74.

Sub anno videlicet XXVII regni Henrico rege, mense agosto, era III, feria I.

Acta est conveniencia inter domnum Willermum episcopum et Petrum Mironem, de ipso castro de Sulsona unde abuerunt dis-

425. Sic.

cordium. Dedit ei predictus episcopus ipsum castrum de Sulsona cum ipsa castellania exceptis ipsam terciam partem de ipsos placitos et uno dominico, id est, Guifre Mansuer, cum toto suo avere quod predictus episcopus ibi retinuit cum convinentia scripta que fuit tinter illos; et posteam concordiverunt quod Petrus abuisset potestatem de predicto castro quantasque vices requirat potestatem de illo castro ad Eccardo et quando potestatem abuerit non retineat Petrus ipsum castrum, sed reddat in potestate de Eccardo. Et Eccardo, salva fidelitate de predicto episcopo, teneat ipsum castrum de Sulsona, totum per predictum Petrum, exceptus ipsos quatuor dominicos quod Petrus ibi tenet, et ipsam aliam terciam partem de ipsos placitos quod ibi retinet. Et si predictus Petrus voluerit stare in ipsa castellania, non non plus stet ibi de duobus mensibus per unumquemque annum, et non faciat ibi tolta. Et si fecerit infra xxx dies que ipso episcopus aut Eccardo requierat abeat emendatum. Et similiter habeat sua posterita in servicium de Sancta Maria et de predicto episcopo et de successores suos. Et predictus Petrus iuret fidelitatem ad Sancta Maria et ad predicto episcopo de iamdicto castro de Sulsona et de sua castellania, et hoc totum quod episcopus ibi abet et habere debet. Et predictus Petrus iuret fidelitatem ad predicto episcopo et ad successoribus suis, quod predicto Petro de ista ora inantea non acaptet predicum castrum de Sulsona neque abeat per nullo alio homine neque homines, neque per femina, neque per feminas, neque illo, neque nullo alio homine nec homines, femina neque feminas, per suum consilium neque per suum ingenium nisi per Sancta Maria et per predicto episcopo et successoribus suis. Et in ipsas hostes quod episcopus fecerit, si Petro Miro albergaverit cum predicto episcopo vel successores suos, albergent cum illo ipsos cavallers que fuerint de Sulsona; et si Petrus prescriptus non albergaverit cum illo, albergent aput⁴²⁶ ipso episcopo ipsos cavalleros. Et iuret ipso castellano si predictus episcopus mortuus fuerit et Eccardo mortuus fuerit, ipsum castellanum qui ipsum castrum tenuerit ad predictum Petrum adtendat et ad posterita sua quando dubitaverit, per directam fidem sine suo enganno et sine lucro de avere. Et si Eccardi mortuus fuerit et filius abuerit de legitimo coniugo, similiter abeat ipsum castrum sicut pater eius. Quod si filius non abuerit de legitimo coniugio et antea mortus fuerit, Petrus donet

---

426. Sic.

ipsum castum de Sulsona ad castellanum cui episcopus elegerit aut voluerit qui simile modo abeat sicut Eicardus tenet.

Factum est hoc in presencia de Miro Odo, et Bernardo Senmiro, et Petro Gilabergo, et Arnallo Gilabert, et Bernardo Hostendo et Arnallo Hosten, et Eriman Mir, et Pontio filio suo, et Arnallo Mager, et Arnallo Seniofre, et Ellomar Mir, et Bernardo Honofre, et Remon Bonifilio, et Eriballo Bonifilio, et Remon Mir, et Gillermo Mir. Isti fuerunt visores et auditores et aliorum plurimorum hominum.

Sig+num Remon Bonifilii. Sig+num Eriballo Bonifilio. Sig+num Ro\d/ger Guillermo. Sig+num Berenger Guillermo. Sig+num Mir Gillermo.

Gerbuinus, sacer, rogatus scripsit sub (ss) die et anno quo supra.

Guilelmus, gratia Dei Urgellensis episcopus +.⁴²⁷

180

1058, octubre, 28

Venda. *Ramon i la seva esposa Susanna venen a Bermon i a la seva muller Amaldruda una peça de vinya que tenen al comtat de Manresa, al castell de Mirambell, pel preu d'1 mancús de Barcelona, en espècie.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb importants mutilacions a les parts superior i inferior centrals; apareix, a més, molt gastat per diversos indrets, cosa que en dificulta la lectura; presenta inicial descendent dibuixada, 90 × 293 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2252.

In nomine Domini. Ego Ramon et uxor mea Sus[anna venditores sum] us vobis dominus Bermundi et coniuge sua Amaltruda et suos. Per anc scriptura vendimus vobis i [pecie de vin] ee nostra, propira qui nobis advenit per complantacione sive per ullasque voces. Et est ipsa vinea in comitatu Minorise, in cas[tro Mi]rambell, ad ipso prad de Trasuer. Et afrontat: de oriente, in ipsa ped[...]; de meridie, de occiduo et de circi, in vos emp[tores]. Quantum in istas afrontaciones includunt, sic vendimus vobis ip[sa vinea suprascripta] ab integrum, cum exios et regresios earum

427. Signatura del bisbe Guillem, autògrafa.

in predictum precium placibile mancosos i Barcinone, in rem valentem. Et est manifestum. Quod vero predicta ec omnia a vos tradimus de nostro in vestro tradimus dominio et postetate [...] a facere quod volueritis. Quod si nos venditores aud ullusque omo qui disrumpere voluerid aud inquietare noluid sed componad aud componant cum omni inmelioracione, et inantea ista scriptura firma persista omnique tempore.

Facta ista vendicione v kalendas november anno xxviii regni Henrici regis.

Sig+num Raimundi. Sig+num Susana.

Sig+num Bonefilio Vitali. Sig+[num Raim]undi Ramio. Sig+num Gialelmi Ramio.

GIFREDI⁴²⁸ sacerdos scripsit [sub die] et anno quod supra.

181

1058, novembre, 23

Venda. *Guillem, bisbe d'Urgell, ven a Ecard un alou, unes terres i unes vinyes que té a Solsona, al lloc anomenat Camp Rodó, pel preu de 100 mancosos.*

[A] Original, perdut.

B Trasllat, del 14 de setembre de 1195, realitzat per Pere de Matarotunda, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1686.

Hec est translatum unius carte sicut continetur in his verbis. In Dei nomine. Guillermus, gratia Dei episcopus, vinditor sum tibi Echard alaudem meum qui abeo infra terminos de Celsona, in locum que vocant Campo Rotundo, vel ad vineas que dicunt de Aludia. Et est ipsum alaudem terras vel vineas cum terra et una vinea et petia una de terra qui est ad Paradis, iuxta alaudem de Truited, femina, et ipsa connamina qui est iuxta ipso mercad. Et habet affrontaciones ipsum alaudem qui est ad iamdicto Campo Rotundo: de i parte in terra de Bernardo qui cuncupant Surdo; et de alia in mansiones de Miro vicecomes vel in te comparatore; et de terciã in alaudem de Onofred que dicunt Lupo; de quarta parte in strada qui pergit ubique. Et ipsas vineas qui sunt et dicunt de Aludia afrontant: de 1ª parte in strada; de alia in

428. En majúscules.

ipso torrent qui discurrit; et de tertia in terra vel vinea qui est de Guilaberto Lupo qui fuit de omine vocitato Gurdo. Et ipsa terra et ipsa vinea qui sunt ad Paradis afrontant, de omnesque partes, in alaudem de Truited vel in Miro Ozsen. Et ipsa connamina iamdicta afrontat: de 1 parte, in strada qui perguit ad ipsa Chanal; et de alia, in via qui est iuxta alaudem de Miro Mirone; de tertia, in rigo que dicet de Sancta Eulalia; de III^a \vero/ parte, in ipso viaro qui perguit ad mansiones de Bonefilii, sacerdoti. Quantum infra istarum afrontacionum super includunt et isti termini ambiunt sic vindo tibi iamdicto Echard ipsum alaudem suprascriptum, totum ab integrum, voces omnes quem iamdictum alaudem abeo vel abere debeo propter precium quem de te recepi et tu mihi dedisti, centum mancosos ex auro obtimo. Et de ipso precio apud te emptore non remansit. Et ipsum precium dedi ego Guillermo nuto Dei episcopo in ipsa ecclesia de Sancta Maria vel in ipso castel de Celsona. Et est manifestum. Et per omnes annos libras III^{or} de cera ad Sancta Maria qui ibi est in Celsona. Quod si ego Guillermus aut luusque⁴²⁹ homo qui ista carta inquietare tibi disrumpere voluit non vindicet quod requirit set componat in duplo vel componam et inantea ista carta vindicionis maneat inconvulsa tempore omni cum voces que in ipsum alaudem abet Sancta Maria vel ego venditor vel inantea abere debet sive debeo.

Facta ista carta vindicionis VIII kalendas decembris, anno XXVIII Aianricis regis regnante.

Guillermus gratia Dei episcopus (ss). Bernardus Archilevita (ss). Raimundus sacer (ss). Raimundi archilevita. Sig+num Guifret Gonfret. Sig+num Guilabert Lobs. Sig+num Mir Eldemar. Sig+num Ar\d/man. Petrus sacer (ss).

Petrus sacer, rogatus scripsi et sub (ss) die et anno cum literas dampnatas in verso secundo vel in septimo , die et anno quod supra.

Guillermus levita (ss).

Petrus de Matarotunda, qui hoc traslatum scripsit in anno incarnationis Domini MCXCV in XIII die kalendas october (ss).quod supra.

Sig+num Poncii de Turre Rubea. Sig+num Guillermi de Turre Rubea. Sig+num Raimundi de Gurb. Sig+num Poncii de Pudio

429. Sic.

Alto. Sig+num Raimundi de Olius. Signum⁴³⁰ Petri de Clericis (ss) nos testes istius translati.

182

1058, novembre, 23

Venda. *El bisbe d'Urgell Guillem ven a Ecard l'alou anomenat Moratell, ubicat al comtat d'Urgell, al costat de l'Aguda de Vallarig, pel preu de 30 unces d'or.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 473 × 238 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2352a.
- B Trasllet fet per Berenguer, escrivà, d'Avellano, en data 21 d'octubre de 1211, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2352b.

In Dei nomine. Ego Guilelmus, gratia Dei episcopus, vinditor sum tibi Echard alaudem meum proprium que abeo in comitatum Orgellitano, iuxta castrum quem nuncupant Aguda de Valle Ariga et ipsum alaudem <que> vocant Moratel. Qui mihi advenit de comparacione de Adalaiz uxor qui fuit Borrelle conda sive per omnimodas voces. Abet afrontaciones prescriptum alaudem: de parte orientis in terminum de ipsa Figera; de meridie in rivo Merdario; de occiduo in Valle Ariga; de parte vero circii in ipsa celada. Quantum infra istarum afrontacionum super includunt sic vindo tibi iamdictum alaudem, totum ab integrum, cum decimis et primiciis et omnem funcionem qui inde exire debet voces omnes quos ibi abeo vel abere debeo, omnia vel omnibus propter precium uncias triginta de optimo auro. In tale vero pactu ut teneas tu iamdicto Echard ipsum alaudem in vita tua et post obitum tuum remaneat ad unum de filiis tuis cui tu possidere iusseris. Post eius decessu revertat suprascriptum alaudem ad ipsa canonica de Sancte Marie sedis Urgello. Et est manifestum. Quem vero predictum alaudem in tuo trado dominio et potestate abendi ad proprium alaudem. Quod si ego venditor aut ullusque homo qui ista carta inquietare vel frangere voluerit non vim dicet quod requirit set in duplo tibi componat vel componam et inantea ista scriptura firma permaneat omnique tempore.

Facta ista carta vindicionis VIII kalendas december, anno XXVIII regnante Aianricho rege.

430. Sic., sense creu.

Guilelmus, gratia Dei Urgellensis episcopus (ss)⁴³¹ qui ista karta rogavi scribere et testes firmare in tale vero pactu ut iamdicto filio de Echard qui ipsum alaudem tenuerit persolvat ad suprascripta canonica libra una de piper per unumquemque annum.

Sig+num Gerald Wilelm. Sig+num Arnall Sendreld. Sig+num Eimerig Iuodald. Sig+num Bernard Guodald de Miratveti.⁴³² Sig+num Wilelm Isarn. Sig+num Rodger Mir.

Petrus sacer, rogatus scripsi et sub (ss) die et anno quo supra.

183

1059, juny, 17

Carta de franquesa. *Esriptura de franquesa feta pel bisbe d'Urgell Guillem i pels canonges de Santa Maria de Solsona a favor d'Ecard. Li ofereixen diverses propietats i drets que tenen al terme del castell de Solsona, al lloc anomenat Paradís.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb dues perforacions que afecten la lectura del text, situades a la part dreta del document; inicial dibuixada descendent, 525 × 96 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1685.

In Dei nomine. Guilelmus, gratia Dei episcopus, cum canonicis Sancte Marie sedis, donatores sumus tibi Echard. Per hanc scriptura donacionis sive franchitatis facimus tibi fran[c]hitatem de alaudem quem abes infra kas[t]rum de Celsona et infra suis terminis, hid⁴³³ est ipsa hostalitate qui fuit de Provancia, totum ab integrum, quantum de ipsa hostalitate fuit vel ad ipsa pertinet. Donamus etiam et ipusm censum de alaudem quem abes ad ipso Vilaro, hid⁴³⁴ sunt pecias ii de vineas et una de [t]erra. Et est ipsa hostalitate infra terminos de iamdictum kastrum, in locum que vocant Paradis vel ad ipso Plano. Et affrontat ipsut hec omnium: a parte orientis in terminum de Olivis; de meridie in terminum de Lobera; de occiduo in terminum de Clera; a parte vero circi in terminum de Ladurz. Quantum infra terminos suprascriptos et istarum afrontacionum super includunt sic donamus tibi cum consensu Petro Mironi, ipsum censum qui inde exiit vel exire debet

431. Frase i *signum* autògrafs.

432. Sic.

433. Sic.

434. Sic.

totum ab integrum. Et est manifestum. Quod si nos donatores aut ullus homo qui ista donacione franchitatis venerit ut frangat, non hoc valeat vindicare, set componat vel componamus in duplo et ista donacione franchitatis robor obtineat tempore omni.

Facta ista donacione⁴³⁵ franchitatis xv kalendas iulii, anno xxviii regni Aianrici regis.

Guilelmus, gratia Dei Urgellensis episcopus (ss).⁴³⁶ Sig+num Petro Miro, qui ista donacione franchitatis rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Eimerig Guodald. Sig+num Gerald Gilelm. Sig+num Wifret Gontfret. Sig+num Ardman.

Petrus, sacer, rogatus scripsi et sub (ss) die et anno quod supra.

184

1060, març, 30

Donació. *Dac dóna a Bonfill i a la seva muller Gontil la meitat de dos peces de terra que té al lloc de Tresserra, al terme de Cardona, per tal que sigui plantada i edificada.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, inicial descendent dibuixada, 191 × 83 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1175.

In nomine Domini. Ego Dachoni donator sum vobis Bonefilio et uxori tua Gontill. Per hanc scriptura donacionis me dono vobis sortes II de terra qui sunt chomelars II per complantacione sive per edificacione, qui vobis ibi faciatis et abeatis vobis ipsa medietate in terra et in vinea et cum omnia genera arborum qui michi advenit de comparacionis aut per qualicumque voces. Et est in finis Cardona, in loco ubi vocant in Trassera, et afronta: de oriente in terra de Isarn; de meridie in terra de Borel; de occiduo, in canamara de vos edificatores; de circii in terra Sancto Petri. Quantum inter istas afrontaciones includunt sic dono vobis ipso alaude per complantacione sive per edificacione, qui vos aveatis ipsa medietate in terra et in vinea et cum exiis vel regresiiis. Et est manifestum. Et quod si me donatore aut ullusque homo qui ista carta donacionis inquietare voluerit non hoc valeat vindicare

435. Scilicet: *donacione*.

436. Autògrafa.

set componat vel componamus vobis in duplo, cum omnia sua immelioracione et non sit disrumpta, et inantea ista carta precaria firma sit, modo vel omnique tempore.

Facta ista carta precaria III kalendas aprilis, anno XXVIII regnante Henrici rege.

Sig+num Dacho, qui ista carta precaria rogavi et mandavi scribere et ad testes firmare rogavi.

Sig+num Isarn Isarn. Sig+num Wilelmo Ramon. Oriol.

Witardus, sacer, rogatus scripsi et die (ss) et anno quod supra.

185

1060, abril, 10

Donació. *El vescomte Ramon Folc [I de Cardona] i la seva muller Ermessenda donen a Bermon Sunifred el castell de Mirambell, sota diverses condicions.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, a causa d'una petita perforació al centre i un tall que afecta l'angle inferior dret, segurament pel seu aprofitament per a un altre redactat de menors dimensions, puix que no afecta el text, 483 × 123 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2659.

In Dei nomine. Ego Reimundus gratia Dei vicecomite et uxori mee Ermessindis gratia Dei vicecomitissa, donatores sumus tibi Bermundo Seniofredo. Certum quidem et manifestum est enim que placuit animis nostris et placet nullus quoque gentis imperio nec suadentis ingenio, sed propria spontanea hoc elegis nobis bona voluptas ut karta donationis fecissemus sicuti et facimus, id est, de castrum Mirambellum cum suis terminis et suis aiacentiis quantum ad ipsum kastrum pertinet quo modo hodie habet et inantea debet, cum ipsa parrochia et cum ipsas ecclesias cum decimas et primicias simul cum ipsos placitos et mandamentum et districtum et cum hedificiis factis vel faciendis et cum ipsa functione que ad kastrum pertinet, donamus namque tibi prefati donatores ad te predictus Bermundi istum iamdictum kastrum Mirambellum cum suprascripta omnia medietate per alodium et aliam medietatem per fevum. Et advenit nobis suprascripta omnia ad me Reimundus vicecomes per parentorum meorum sive per qualique voces et ad me Ermessindis vicecomitissa per viro meo Raimundo Fulchoni vicecomite sive per qualicumque voce. Et est hec omnia suprascripta in comitatum Minorisa, in locum

que dicunt Segarra. Et abet affrontaciones predictum castrum Mirambellum cum suprascripta omnia de parte orientis in ipso pui que vocant pui de Calaf ubi terminat Chalaf et Mirambellum, et vadit ad ipso pui qui fuit de Atone Suniario, et sic pervadit ad ipsa turre de Ialafaras sive ad ipsa portela de Valle Librera; et de meridie in ipsa coma de subtus tornone, et vadit per ipsa fonte que dicunt Mentirosa, et sic pervadit usque in Parietes Tortuosas; de occiduo in termine de Puio Alto, ubi terminat Puialtum et Mirambellum, et pervadit per ipsa serra usque in Valle Vibrera, ad ipsa strata qui vadit ad Puialt, sive ad ipsa strata de Spinalle; de parte vero circii in ipso termine de Cunillo, ad ipsa Sponna, et descendit per media conamina vicecomital, et vadit ad ipsas vineas de Compagno Mironi, et sic descendit ad ipso torrent et ascendit per ipso pui de Gothmar, ubi terminant Conillo et Mirambellum, et descendit in terminum de Fullia et de Mirambellum usque ad ipsa trilla de Bermundo, et vadit per ipso torrent qui terminat inter ipsa Fullia et Mirambellum et sic vadit [...] Iunchosela usque in ipso Pui de Kalaf. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic donamus nos prefati donatores ad te predictus Bermundi ipsa omnia suprascripta, cum omnia genera arborum qui infra sunt, pratis, paschuis, aquis, aquorum, vieductibus et reductibus, prono et plano, urbanum et sup urbanum, cum exiis et regressiis earum, in tale videlicet racione ut teneas et possidets tu predictus Bermundi et posterita tua sicut suprascriptum est ut non abeas licentiam vendere nec donare nec inalienare nisi ad tuum similem qui hoc abeat in nostrum servicium et posterita nostra. Et non possis alium seniore facere nisi vos aut posteritas nostra nec tu nec posteritas tua. Et de istum kastrum predictum donet predictus Bermundo potestatem ad predictum vicecomite et vicecomitissa quantas que vices illi adquisierit; et faciat illi de iamdicto chastro hostes et kavalchadas de ipsas chavallarios qui logati fuerint de ipsa parrochia. Et est manifestum. Quod si nos donatores aut ullusque omo vel femina qui contra ista donacione venerit pro inrumpendum vel emptare aut inquietare voluerit non hoc valeat vindicare sed componat aut componamus tibi predicta omnia in duplo cum omne suam inmeliacionem et inantea ista donacione firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista karta donacione III idus aprilis, anno XXVIII regni Enrici rege.

REIMUNDUS VICESCOMES⁴³⁷ +. Signum Ermessindis vicecomitissa, qui ista donatione fecimus scribere et firmamus et testes firmare rogavimus. FULCHONE⁴³⁸ + qui ista supra omnia relinquo et confirmo in potestate de Bermundo iamdicto. Sig+num Odone. Sig+num Borrellus Bonefilio. Sig+num Mironi Onofret. Sig+num Berengario Sancius. Sig+num Reimundu Ermomir. Sig+num Compani Mironi. Sig+num Compan Bernard. Sig+num Poncio Remon. Sig+num Reimundi Bonuz. Sig+num Berenger Remon. Sig+num Gerrallo Remon. Sig+num Bernard Guadamir.

+ ERMENGAUDUS IUDEX.⁴³⁹ BERENGARIUS.⁴⁴⁰

Poncius, levita, rogatus scripsit (ss) die et anno quo supra

186

[1053-1060, abril, 10]⁴⁴¹

Convinença. *Convinença efectuada entre Bermon Sunifred, d'una banda, i els vescomtes Ramon [Folc I de Cardona] i Ermessenda, de l'altra, sobre el castell i la parròquia de Mirambell i la fortalesa de Clariana.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 150 × 148 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2540.

Hec est convenientia qui fuit facta inter Bermundi Seniofret et Raimundus vicecomite et Ermessindis vicecomitissa, que conveniunt inter illos ut habeat predictus vicecomite et vicecomitissa in ipsa parrochia de Mirambellum ipsa quarta parte de ipsas decimas exceptus quantum reliquid Seniofret, pater Bermundi ad Sancte Marie Pugensis et ad Sancti Petri Roma. Et habeat predictus Raimundo vicecomite Guilelmus Saborellus apud suum servitium; et habeat predictus vicecomes et predicta vicecomitissa hostes et chavalchadas de ipsos chavallarios qui fuerint logatos de kastrum Mirambellum; et ista dominicatura predicta non donet predictus vicecomes et vicecomitissa \nec posterita illorum/ ad nullum hominem nec feminam nec ad Sanctis nisi ad predictus Bermundi

437. En majúscules.

438. Autògrafa.

439. Autògrafa.

440. En majúscules.

441. Els sincronismes es corresponen a la primera menció de Bermon Sunifred i a la convinença que aquest fa pel castell de Mirambell.

aud posterita sua. Et donet predicti vicecomes et vicecomitissa ad predictus Bermundi ipso castro de Cleriana apud ipsa castlania quomodo tenebat Seniofret pater Bermundi per Atone, senioreum suum. Et definivit predictus vicecomes et predicta vicecomitissa ipsasque omnes querelas que habet de Bermundo predicto, de ipsos alodios que emit Bermundo in Cardona, in Cleriana; et donet Bermundus potestatem de ipso castrum de Mirambellum ad predictum vicecomite quantasque vices illi adquisierit sine suum enganno de vicecomite.

187

1060, agost, 22

Donació. *El bisbe Guillem d'Urgell i els canonges de la seu de Santa Maria donen a Ecard un alou que fou de Goltred i Provença, situat al terme de Solsona, i unes vinyes i terres situades a Vilaró.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 260 × 185 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1687.

In Dei nomine. Guilelmus, gratia Dei episcopus, simul cum canonicis Sancte Marie sedis, donatores sumus tibi Echard. Per hanc scriptura donacionis vel franchitatis donamus tibi alaudem qui fuit de Toltret et de Provancia, qui est infra terminos de Celsona. Et est ipsum alaudem iamdictum ipsa hostalitate qui fuit de suprascripto Goltret sive ipsas comparas quid iamdicti ibidem fecerunt, omnia et in omnibus, cum terras et vineas qui sunt in ipso Vilaro, totum ab integrum, atque ipsum censum qui inde exire debet ut omnem funcionem et redibicionem ab integrum tibi donamus. Quem nobis advenit per omnimodas voces. Et afrontat hec omnia: a parte orientis in terminum de Olius; de meridie in terminum de Lobera; a parte occiduo, in terminum de Clera; ex circi vero parte in terminum de Ladurz. Quantum inter istarum afrontacionum siper includunt sic donamus tibi iamdicto Echard ipsum alaudem suprascriptum qui fuit de Goltret et de Provancia, hid⁴⁴² sunt: terras et vineas, casas, casalibus, ortis, ortalibus, cum arbores genere diversis prono et plano, cum exiis et regressiis⁴⁴³ earum, cum ipsum censum et tributum qui inde exire debet, totum

442. Sic.

443. Sic.

ab integrum et eum omnes voces q<u>os ibi abuerunt iamdicto Goltret et Provancia omnia et in omnibus. Et est manifestum. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui ista carta donacionis et francitatis venerit ut frangat, in duplo tibi componat vel componamus et inantea ista karta donacionis robor obtineat tempore omni.

Facta ista karta donacionis vel franchitatis xi kalendas septembris, anno xxx^o Aianrici regni.

Guilelmus, gratia Dei Urgellensis episcopus (ss).⁴⁴⁴ Petro Miro.⁴⁴⁵ Isarnus sacricustus (ss) qui ista carta franchitatis seu donacionis rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Arnall Arnall. Sig+num Eimerig Guodald. Sig+num Gilelm Isarn. Olibanus levita⁴⁴⁶ (ss). Miro sacer.⁴⁴⁷ Sig+num Gifret Gontfret. Sig+num Mir Eldemar. Sig+num Ardman. Guilelmus levita (ss).⁴⁴⁸ Bonefilius sacer⁴⁴⁹ (ss).

Petrus, sacer, rogatus scripsi et sub (ss) die et anno qo⁴⁵⁰ supra.

188

1060, octubre, 14

Convinença. *Convinença efectuada entre Bernat Trasoada i la seva muller Ermengarda, d'una part, i Ecard Miró, de l'altra, sobre el matrimoni d'aquest amb Maiença, filla dels primers.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 245 × 120 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 171, núm. 986.

In Dei nomine. Hec est conveniencia que est facta inter Bernardi Trasuari et coniuge eius Ermengardis et Ekardum Mironis. Convenit iamdicto Ecardo ad predicto Bernardo et ad eius conix predicta ut si mors advenerit ad Maiencia, filia de iamdicto Bernardo et de Ermengardis iamdicta, sine quod non abeat filium nec filia de Echardo predicto, quod ipse Echardus emendet et reddat duo milia solidos valente uncias xl^a de auro de Barchinona, in potestate de Bernardo iamdicto et eius coniux. Et si alaudem ac-

444. Autògrafa.

445. Autògrafa.

446. Autògrafa.

447. Autògrafa.

448. Autògrafa.

449. Autògrafa.

450. Sic.

ceperit predicto Echardo per hoc similiter revertat eum et dimittat ad iamdicto Bernardo et eius coniux. Et hoc faciat cunctum per directa fide sine ullo enganno \inter xl dies quod illi ei requisierint per illo aut per eorum misos/. Iterum convenit iamdicto Echardo ad predicto Bernardo et ad eius coniux ut si mors advenerit ad iamdicto Echardo ante quod non abeat filium nec filia de Maiencia predicta, simili modo reddat et emendet de suo avere ad iamdicto Bernardo et ad coniux eius duo milia solidos valente uncias XL^a de auro de Barchinona. Et ipsum alaudem unde ad eam abuerit facta carta remaneat ad eam solide et liberum ad proprium alaudem in vita sua, et post obitum revertat ad illum cui Echardus eum dubitaverit. Et hoc sit factum totum per directa fide sine ullo enganno.

Hactum⁴⁵¹ est hoc II idus octobris, anno primo regis Filipo.

Sig+num Bernardo. Sig+num Ermengardis. Sig+num Echardo, qui hanc conveniencia rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Geralli Guilielmi. Sig+num Guislaman. Sig+num Puncio Eriman. Sig+num Arnall Guilielm. Sig+num Arnalli Seniofredi.

Remundus, clericus, rogatus scripsit et (ss) die et anno quod supra.

189

1061, gener, 3

Venda. *Berenguer i la seva esposa Emma venen a Berenguer una terra plantada de vinya que tenen al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Maria de Tagamanent, pel preu de 2 mancusos, en espècie.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, molt gastat a la part central i a l'extrem dret del pergamí; presenta una inicial descendent, així com el primer traç de la lletra *n* de *nomine*, també descendent a la primera línia; 328 × 75 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 46.

In nomine Domini. Ego Berengaio et uxor mea Emma vinditorres sumus tibi Berengario, emptore. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus [tibi pecia 1 de] terram complantata vel edificata, vinea, francham, propriam, ad ipsa [...], et qui mihi advenit per ienitorum meorum et ad uxori mee per decima

451. Sic.

aut [per u]llasque voces. [Et est] hec omnia francha in comitatu Ausona, in parrochia Sancta Maria Tagamanent, in congusto, ad ipsa chereda vel ipso celler. Et afrontat iamdicta [omnia: de oriente] in rocha fundata; de meridie, in vinea de Remon Bonefilio et de Tedballo; de occiduo in vinea de nos, vinditores; de circii in vinea de Beliards, femina, sive filiis suis. Q[uan]tum in istas afrontaciones includunt, sic vindimus tibi supradicta vinea cum ipsa terra ubique fundata et radicata, nostra, propria, tota ab integrum, cum exiis vel [regresiis earum], a proprio, in propter precio mancosos II vel in rem valentem. Et est manifestum. Quem vero predicta hec omnia quod superius resonat, de nostro iuro in tuo tradimus dominio et postestate ad tuum proprium facere. Quod si nos, vinditores, aut ullusque omo⁴⁵² qui contra ista carta vindicione venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set componam aut componamus [hec] omnia in duplo, cum omnem suam inmelioracionem et inantea ista carta vindicione stabilis et firma permaneat omnique tempore.

Facta ista carta vindicione III nonis genuaris, anno I regnante Philipo rege.

Sig+num Berenger. Sig+num Ema, femina, nos qui ista carta vindicione fecimus et firmavimus et firmare rogavimus.

Sig+num Duran. Sig+num Balloveno. Sig+num (ss) Reimundus, subdiaconus.⁴⁵³

Wilelmus, subdiaconus, qui scripsit die et anno quod supra.

190

1061, abril, 9

Donació. *Els comtes de Pallars Ramon i Valença, juntament amb Ramon Eriman i la seva muller, fan donació al monestir de Sant Pere de Roda de diversos alous.*

[A] Original, perdut.

[B] Còpia de 1322, per Bernat de Buxó, notari de Cardona, perduda.

C Còpia del segle XIX, ex B, Archivo Ducal de Cardona, lligall 8, sn.⁴⁵⁴

452. Sic.

453. La signatura del sotsdiaca Ramon, autògrafa.

454. A la còpia d'aquest document que hem utilitzat falta tota la part final, segurament una o dues pàgines senceres.

Pedro Marida, por las autoridades apostolica y real notario y escribano público residente en la villa de Falset, de las baronias de Entensa, arzobispado de Tarragona, y archivero del Archivo General que el excelentísimo señor marqués de Priego, duque de Medinaceli y de Cardona y mi señor, tiene en dicha villa de Falset, certifico, doy fe y verdadero testimonio a los senyores que le vieren de que en los instrumentos publicos, escrituras y otros papeles que en dicho Archivo General estan custodiados y archivados se haya custodito y archivado un traslado authenticico de una escritura cuyo thenor es el siguiente:

Hoc est translatum fideliter sumptum sexto chalendas aprilis anno mccc vicessimo secundo, cuiusdam instrumento cuius thenor talis est:

Series sacrarum scripturarum dilectum [...] ex libet [...] ⁴⁵⁵ desiderat evadere suplicium felicitateque fui superiorius civim abogetis omnibus maquinamentis carnis et [...] sumptatibus huius [...] ex concessus sibi scilicet huiusmodi subsidiis debet tota mente [...] qualibet 8^a propiciatore sibi valeat invenire. Idcirco ego, in Christi nomine, Raymundus, gratia Dei Paliarensis comes, una cum coniuge mea Valentia comitissa et Raymundus Erimandi, condam proles cum coniuge eius Bellessia nomine, nos pariter de unum pari volo parique consensu, donatores sumus cenobio Sancti Petri Rodis quod est situm in pagus Petralarensi, sub castrum Verdaram, et vobis monachis eius Guilelmo videlisset atque Pontio. Manifestum namque est qui placuit animis nostris et placet nulius coacti imperio nech suadentis ingenio sed prompto animo et corde bono scripturam largitionis facimus domino Deo et ecclesias ipsius apostoli beati Petri prelibato ex aliquo alodis nostri, propiis quod usque [...] sit nunch incultu et absque habitatore quociens supradictorum clerici Guillermus et Pontius que suplicando petivestis ad fabricandas ecclesias in honore et nomine Sancti Petri Rodentis pedistis et in comitatu Paliarensis, in loco vocato antiquitus Podium Torchum accident denique nobis ex iure parentum nostrorum et a paritione eorum coniugibus vero nostris decimo legaliter concessio terminantur predicta eglesia que supradicto cenobio et vobis monachis pro habitis [...]

455. Espais en blanc a C.

191

1061, abril, 9

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes de Cardona Ramon [Folc I] i Ermessenda, d'una banda, i Onofre de Pujalt, de l'altra, sobre el castell de Sudeva.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb una petita perforació que dificulta la lectura completa del text, 110 × 232 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2781.
- B Còpia de 1319, per Bernat de Buxó, notari de Cardona, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2781b.

In Dei nomine. Hec est scriptura facta inter Reimundum vicechomite et Ermesinde vicechomitessa coniuge sua, et Onofre de Pugalto, ut donent illis ipsum kastrum de Sudavu, cum suis terminis, et cum suas agencencias, et cum suo deistricto, et mandamento, et placittos, et [quod...]do kastellanus abere debet kastellania et cum medietatem parrochii, et cum chavusiis, lexuus et fordania; et ista omnia suprascripta sic donat Reimundus et Ermesinde iamdictos ad Onofredo supranominatus per fevum ut Unifredo teneat et possideat in vita sua et de filio suo quia <vice>chomite supranominato dubitaverit abeat Onofredo et qui Onofredo dubitaverit quomodo est suprascripto; et solvit vicequomite ad Onofret quem comparet modiatas III de vineas et III de terras in aulodem; et per ec ista omnia suprascripta donet \Onofred/ illum kauvallo⁴⁵⁶ I, bono et obtimo, a precium de xxx^o uncias de aurei Barchinona, in tali modo quomodo est suprascripto.

Hec est scriptura facta in presencia de Berengario Erumir et de Borrel Lobone filio et de Bermon Sunifred et Arnallo Suner et Folchoni \Guadallo/ et de Guadallo Roddballo et de Guilellmo Mironi et de Guilellm Guifret et de Reimon Riquolff.

Factum est hanc ista scriptura v idus aprilis, anno xxx^o regnante Enrici rege.

REIMUNDUS VICECOMES.⁴⁵⁷ (ss) Ermesinde vicechomitessa.

Eriugio presbiter, qui scripsit et (ss) die et [anno] quod supra.

456. Scilicet: *cavallo*.

457. En majúscules.

1061, setembre, 29

Plet. *Memòria del plet que va enfrontar els vescomtes Ramon Folc [I de Cardona] i Ermessenda amb Ellfred i la seva muller, per causa del feu de Rupit.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb diverses perforacions que gairebé no afecten el text, però gastat en diversos indrets i mutilat lleument a la part superior dreta, 290 × 95 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 48.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 48.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 27r-v, núm. 48.

Notum sit omnibus hominibus tam presentibus quam futuris qualibet querela quod habebat Suniarii Ollofred et uxor eius Adalgardis de domno Raimundo Fulconi, gratia Dei vicecomes et domne Ermesindis Dei gratia vicecomitissa de ipsum alodium quod habet in Rupito, id est: ipsas vineas que dicunt Pedregosa que illis advenit ad prefatus Suniarii de genitori suo, et habet amplius quam centum annorum quem tenuerunt et possiderunt inter illa et parentes sui. Venerint namque supranominati seniores domnus Reimundus vicecomes vide[licet] et domna Ermessinde vicecomitissa tenuerunt prefatum alodium ad supranominatos Suniarii et uxor eius Adalgars iniuste et absque lege unde nimis fuere contristate et abuere magnam querelam. Postea venit prephatus Suniarii Ollofre in Cardona et ibi in ipso soler reddere prephati seniores suprascriptum alodium ad supradictus Suniarii Ollofre. Et ille prephati vicecomes et vicecomitissa recognoscentes se quod iniuste tulerent prefatum alodium et evacuanterent se ibi in potestate de iamdictus Suniarii Ollofret de suprascripto alodio in presencia de Borrellus Bonifilii et de Bermundo Seniofret et de Mirone Onofredi et de Bermundo Guisadi et de Umberto Otone et de Bernardus Amatum en de Berengarius Reimundo et de Arnall Argemir, et in presencia aliorum bonorum hominum qui ibidem aderant. Sic se evacuavere predicti vicecomiti et vicecomitissa de prefatum alodium in potestate de iamdictus Suniarii Ollofret eo tenere et conventu ut de illa ora inantea adquisitus non fuissent nec fiant nec adclamatores nec illi nec ullus homo vel femina nec ulla subrogata persona nec ullus assertor hominum sed libera et segura potestate habeant de prefatum alodium suprascripti Suniarii et Adalgardis uxor eius et filii eorum ad faciendum quod voluerint.

Insuper et in ipsos boschos et silvas de Rupito sic dedere predicti vicecomes et vicecomitissa ad iamdictus Suniario et Adalgardis ut habeant in prefatos boschos omnes suos porchos ad comedentum pabulum omnique tempore tam illi quam et posterita eorum sine bla[n]dimentum de illumque homine nec feminas. Si quis autem contra ista scriptura evacuatio venerit pro inrumpendum non hoc valeat vindicare sed componat vinculo auri libras II et inantea ista scriptura evacuatio firma et stabile permaneat modo vel omnique tempore.

Actum est hoc III chalendas octobris, anno II Philippo rege regnante.

Sig+num Reimundo vicecomes. Sig+num Ermessinde vicecomitissa qui ista scriptura evacuacionis iussimus scribere et firm[av]imus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Reimundus Ermemir. Sig+num Bermundo Guisadi. Sig+num Arnaldus mancipio.

Isovardus, sacerdos et monachus, qui hoc scripsit et sig (ss) navit in prefato die et anno quod supra.

193

1061, desembre, 12

Convinença. *Convinença efectuada entre el bisbe Guillem d'Urgell, d'una part, i Arnau, fill de Pere Miró. El bisbe dona a Arnau el castell de Solsona en les mateixes condicions que el tingué el pare d'Arnau. No podrà, però, prendre possessió en vuit anys ni abans d'haver confirmat la convinença signada pel seu difunt pare.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 126 × 180 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1688.

Hec est conveniencia quod fuit facta inter domno Guillem episcopo et Arnallo, filium que est de Petro Mironi, de ipsum castrum de Solsona, quod donat predictus episcopus ad Arnallo Petro, in tali conveniencia sic dedit ad patrem eius quomodo est scriptum in ipsas conveniencias que fuerunt factas inter domnum episcopum et Petrum Mironi, exceptus quod non habeat nec sequerat potestatem de predicto castro de Solsona usque de hodie ad octo annos; et antequam abeat potestatem de predicto castro antea faciat me omnes conveniencias similiter scriptas quomodo

pater ei fecit ad predicto episcopo de ipso castro de Solsona cum suos terminos; et antea iuret ad predictum episcopum hoc totum quod pater eius ei iuravit similiter ad Ekardus. Si minus fuerit ad aut ad eius filium aut ad eius castellanum quod episcopus ibi miserit. Et Ekardus aut ipsum castellanum similiter faciat ipsas fidancias sicut fecit ad patrem eius. Et si episcopus obierit similiter faciat ad ipsum episcopum que erit de Sancta Maria.

Facta ista conveniencia ii idus decembris, anno secundo Philipo reie. Et hoc fuit in presencia de domno Arnallo Trasuer, et de domno Dalmacio Isarn de Castello Folit et de Ekard et de Poncio Eriman et de Mironi Eriman et de Ollemar Miro et de aliorum bonorum ominum qui ibidem erant.

Sig+num Gomball Bliher. Sig+num Bernard Eriman. Sig+num Remon Guillem. Sig+num Mir Guillem. Sig+num Bernardus Onofre. Sig+num Bernardus Miro.

Guillermus presbiter, qui hoc scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

194

1062, gener, 11

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Ramon Folc [I de Cardona] i Ermessenda, d'una banda, i els comtes de Barcelona Ramon i Almodis, de l'altra, sobre els castells comtals de Farners, Castelltallat, Tagamanent i Gerundella.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, molt gastat a la seva major part i amb perforacions importants que afecten la lectura del text, 265 × 145 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 49.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, realitzada quan el document era encara completament llegible, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 49.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 27v-29v, núm. 49.
- a Editat a Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "Entre le récit historique...", pp. 554-557.

Hec est conveniencia quem faciunt et conveniunt Raimundus Fulchonis vicecomes, et Ermessindis vicecomitissa, uxor, et domno Raimundo, comiti Barchinone, et Admandi comitissa. Conveniunt namque predictus vicecomes Raimundus et Ermesindis vicecomitissa, iamdictis comiti et comitissa, ut omni tempore vite eorum sint fideles, predictam fidem sine eorum enganno, de vita illorum et de membris que sunt in corporibus eorum, et de omni et toto

eorum honore qui odie habent et in futuro tempore, Deo veniente, adquisiverunt, sicut homo debet esse fidelis suo bono seniori, sine enganno. Conveniunt predicto vicecomes et vicecomitissa, iamdictis comiti et comitissa, ut ab odierno die et deinceps de ipsis facturis quos de isto die inantea fuerint ipsi anc sui faciant per eos directum et iustis, tam de se et de suis hominibus, de omnibus facere poterint ad comitem et comitissam et ad suos, sine enganno de predictis comiti et comitissa, et de illis eorum omnibus de quibus non potuerint facere directum ad iamdicti comitem et comitissam. Conveniunt predicti vicecomes et vicecomitissa ut emparent et tollant totum suorum benefactum ad illos, et adiuvent dictis ad predictos comitem et comitissam per directam fidem tamdiu quam usque directum faciendum de eis ad iamdictos comitem et comitissam. Item conveniunt predicti vicecomes et vicecomitissa, iamdictis comiti et comitisse, ut donent potestatem eis, aut uni ex eis, aut eorum nuncio, vel nunciis quod sit vel sint predicti comiti vel comitissa, de ipso castro quod dicunt Farnes, et de ipso castro quod dicunt Castelltallat, cum omnibus et totis edificiis que sunt in predictis castris et deinceps erint, pro quantas vices predicti comes et comitissa, aut unus ex eis, requisierint potestatem a predictis vicecomite et vicecomitisse de predictis castris, cum omnibus eorum edificiis, per se aut per eorum nuncium vel nuncios, et potestibus inde faciant, sine eorum enganno. Et preciti vicecomes et vicecomitissa conveniunt, iamdictis comiti et comitissa, ut non se debertant comuniter nec necere potetatem de predictis castris cum omnibus eorum edificiis, et ipse nuncius vel nuncii quod potestates requisierint vel comunium confecerint, regardum ibi non habeat. Item conveniunt predicti vicecomiti et vicecomitissa, iamdicti comiti et comitissa, ut comandant ipsos castellanos et castellanas que tenet vel tenuerint iamdictos castros Tagamanent et Castelltallat ad iamdicti comitem et comitissam, et ut habeant eos tales quod iurent et affident iamdictos castros ad comitem et ad comitissam predictos, et donet ad eos potestatem de predictis castris, sine enganno, pro quantas vices requisierint eam ab illos, per se aut per eorum nuncium vel nuncios. Item conveniunt predicti vicecomes et vicecomitissa, iamdictis comiti et comitissa, ut ab hac die et deinceps iamdicti comes et comitissa ita habeant suas dominicaturas in predictis castri de Tagamanent et de Castelltallat sicut hodie habent et habere debent, et quando comes et comitissa aut illorum in emnada non staterint in Gerundella stabiliant comes et comitissa cum illorum hominibus. Quod

si vicecomes aut vicecomitissa aut Umbertus Odenis aut uxor sua voluerint ibi stata, donent ad eos potestatem de ipso castro et quando predictus vicecomes aut vicecomitissa, aut Umbertos aut uxor eius exierint de dicto castro Gerundelle se reddant, et deliberent predictum castrum Gerundella in potestate illius hominis ad quam predicti comes et comitissa iusserint. Item conveniunt predicti vicecomes et vicecomitissa, iamdictis comiti et comitissa, ut si de isto die inantea predicti comes et comitissa habent vel habuerint guerram cum aliquo homo vel femina vel aliquibus hominibus, adiuvent ad eos per directam fidem sine enganno, cum illis et sine illis. Item conveniunt predicti vicecomes et vicecomitissa iamdictis comiti et comitisse ut non currat nec recipiatur alique moneta nec alia mensura in ipso mercat de Calaf nisi illas quas predicti comes aut comitisse iuserint. Item conveniunt predicti vicecomes et vicecomitissa, iamdictis comiti et comitisse, ut faciant et attendant omnes supradictas conveniencias ad predictos comites et comitissam sine illorum engan. Item conveniunt eis ut si non attenderint omnes predictas conveniencias ad eos predictos comitem et comitissam sine illorum enganno, aut si passaverint aut infregerint supradictas conveniencias aut aliquid de predictis convenientiis, predicti vicecomes et vicecomitissa faciant directum de predicta conveniencia vel de predictis convenientiis quam vel quas patiaverint vel infringerint iamdictis comiti et comitisse, in loco vel locis que comes aut comitissa iusserint aut unus ex eis predicto vicecomiti aut vicecomitissa, infra primos quadraginta dies quos comes et comitissa predicti aut unus ex eis iusserit ad eos per se aut per eorum nuncium vel nuncios, et predictus vicecomes et vicecomitissa non se devesent inde videre nec canonice et ipse nuncios vel nuncii regardum ibi non habeant, et predicti vicecomes et vicecomitissa faciant hoc directum secundum quod iudices comitis et comitisse iudicaverint per directum et predicti vicecomes et vicecomitissa, ut hoc totum quod superius scriptum est attendant et faciant ac adimpleant iamdictis comiti et comitissa sine illorum enganno, mittunt in hostaticos⁴⁵⁸ Honofre Dac, et Miro filius eius, et Borrel Bonefilii, et Bernardus abba, et Bermon Sunifred, et Bernard Berenguer de Castell Taliad, et Rodlan Gitart, et Amadendris, et ad Raif, et Bernard Ramon de Talamanca, in potestatem comitis et comitisse, unumquemque pro mille solidos, sub tali videlicet ratione aut si predicti vicecomes et vicecomitissa

458. Fins aquí ex C. A partir d'aquí ex A.

non attenderent hoc totum iamdicti comiti et com[itisse aut si non fecerint⁴⁵⁹] eis directis sicut superius scriptum est \si predicti comes aut comitissa non perdonaverint ipsum directum iamdictis vicecomiti [et vicecomitisse suis gre]ciosisibus amicis/ predicti hostatici veniant in potestatem iamdicti comitis [et comitisse, et] tamdiu stent unusquisque de predictis hostaticos cum comite aut comitissa tales mille solidos qui val[ent centum mancosos legitimos monete Barchinone. E[et] conveniunt predicti vice]comes et vicecomitissa, [iamdicti comite] et comitisse, ut quod unus ex istis supradictis hostati[cis mittant] alium hostaticum in suo lo[co in potesta]tem predicti comitis et comitisse sine illorum engan. Item conveniunt predicti vicecomes et vicecomit[isse], iamdictum comiti et comitissa ut si unus ex predictis comitis aut comitissa mortuus fuerit predicti vicecomes et vicecomitissa, si vivi fuerint, attendant et adimpleant omnes supradictas conveniencias, et qui vivus fuerit ex his duobus, sine engan, de eo qui vivus fuerit. Item postea conveniunt predicti vicecomes et vicecomitissa, iamdictis comitis et comitisse, ut, post mortem de iamdictis comite et comitissa, si iamdictus vicecomes et vicecomitissa vivi fuerint, aut unus ex eis, attendant vel adimpleant omnes supradictas conveniencias de castro Gerundella, et de castro Farner, cum omnibus edificiis eorum, illorum filio vel filiis cui vel quibus predicti comes aut comitissa, aut unus ex eis si alter mortuus fuerit, reliquerint Gerundam et comitatum Gerundensem, verbis aut scripto. Et simili modo conveniunt predicti vicecomes et vicecomitissa et indictis⁴⁶⁰ comiti et comitisse, ut adimpleant omnis supradictas conveniencias de predicto castro de Tagamanent, et de Casteltaliad, cum omnibus eorum edificiis illi, filio predicti comitis vel filio vel filiis predicti comitis et comitisse cui vel quibus iamdictus comes relinquerit Barchinona verbis aut scripti.

Hactum est hoc III idus ianuarii, anno II Filipi regis.

Sig+num Raimundi Fulconis vicecomitis qui hanc scripturam mandavi fieri, laudavit et firmavit et testibus firmari rogavi.

Sig+num Guilermi Berengarii. Sig+num Berengarii Ermengaudi. Sig+num Adalberti Guitardi. Sig+num Reimundi Sancii. Sig+num Bernardi Reimundi de Galifa. Sig+num Bernardi Reimundi de Kamarasa. Sig+num Reimundus Guifredi (ss). Sig+num Honofre

459. El text que falta s'ha llegit de C.

460. Scilicet: *iamdictis*.

Dac. Sig+num Miro Onofret. Sig+num Borre Bonfil. Sig+num Amati Eldrici de Pera. Mironis Riculfi vicecomes. Bernardus abba.

195

1062, març, 30

Venda. *Bermon i la seva esposa Amaltruda venen a Bernat, fill de Guadamir, un alou que tenen al comtat de Manresa, al castell de Mirambell, pel preu de 4 unces d'or de Barcelona.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb diverses perforacions, mutilacions i espais gastats que dificulten la lectura del text, 480 × 103 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2253.

[In nomine Domini. Ego] Bermon et uxor[i mea Amaltrud] vinditores sumus nos tibi Bernard prolis Guadamir. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus nos tibi aladem i qui nobis advenit per laxivium atque propter homadium et est ipsa alaudia, id sunt, casas, dasalibus, hortis, hortilibus, terris vel vineas cum pratis, pascuis, cum suis garricis, cu maquis [et] aquarum, cum vieductibus earum seu cum homnia⁴⁶¹ genera arborum qui infra fueret. Et est hec homnia in comitatum Minorisa, in loquum que vocant castrum Mirambel. Et abet afrontaciones: de oriente in <i>pso boscet; de meridie in allaude de Poncio Ramon vel suos eres; de occiduo ad ipsa Pudedela; a parte vero circii in ipso bario de ipso castro qui nuncupant Mirambel. Quantum inter istas afrontaciones includunt, sic vindimus nos tibi ipsa hec homnia suprascripta, totum ab intecrum, cum exiis aut regresiis earum, propter precium uncias III de auro Barcinona. Et est manifestum. Et si quis contra han cista carta vindicione venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set in duplo componat cum homnia sua inmelioracione et non sit disrupta et inantea ista carta vindiccione cum ipsas mansiones qui fuerunt de Bonifilio Sesmir qui ad me Bermon advenerint de pater homodum quod ipse Bonifilio [...] meum homine Miro per se homnia hec firmiter siat a Bernard [...] modo vel omnique tempora ad faciendum quod volueritis, totum ab integrum.

Facta ista carta vindiccione III kalendas apreliis, anno II regnante Filipo rege.

461. Sic. Apareix amb la mateixa grafia altres vegades, al mateix pergamí.

Sig+num Bermon. Sig+num Amaltrude, qui ista carta vindicione firmavit firmare iussi et festes firmare fecimus.

Sig+num Poncio Raimon. Sig+num Ramon Bonuz. Sig+num [R]amon Geribert. Sig+num Bernard Vifret. Sig+num Goizeran Bernard. Sig+num Ramon Bermon.

Et homnia hec suprascripta si vindere voluerti ipse [Bern]ard non abeat licenciam nisi ad nos aud posterita nostra a percivi debet [...] hominibus.

Bernardus presbiter, qui hec rogitus sub (ss) scripsit die et anno quo supra.

196

1062, abril, 16

Convinença. *Convinença efectuada entre Isarn Sifré i Ecard [Miró]. El primer dóna a Ecard [Miró] la castellania de Torroja i rep d'aquest a canvi la parròquia de Gareser i unes terres, en usdefruit vitalici.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa d'una mutilació a la part inferior dreta que afecta, al final, un *signum* i una única paraula, reconstituïble; presenta inicial elevada, 255 × 155 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2620.

Hec est convenientia atque conmemoratio vel definitio quam feci Isarnus Sinfre ad Ecard, de ipso castro de Torroia. Dimitto ego, Isarn Sinfre ad te Ecard ipsam castlaniam de Torroia atque definitio, sine ulla reservatione. Et ego Eccard dono ad te, Isarn Sinfre ipsam parrochia de Garecrer, quam teneo per Raimundum Raimundi, archidiaconum. Et similiter dono tibi ipsas vineas paxminans, cum ipso manso qui fuit supra ipsas vineas. Et facio tibi Isarn Sinfre hanc donationem, ego Eccard, ut teneas ista supradicta in vita tua et ut bene mihi servias ea. Et post obitum tuum recuperem ego Eccard aut posteritas mea. Hec convenientia donatio atque definitio facta est in presentia Bernardi Trasuer, et Arnalli Trasuer, et Poncius Eriman, et Ollomar Mir, et aliorum multorum hominum quos longum est numerare. Et inantea hec scripturam firma et stabilis permaneat omni tempore.

Actum est hoc xvi kalendas madii, anno ii regni Philippi regis.

Sig+num Ecardi. Sig+num Isarn Sinfre, qui istam eas convenientiam fecimus scribere et manibus propriis firmavimus, et testibus notatis firmare mandavimus.

Sig+n[um] Raimon Sinfre. Sig+num Gomball Blidgarii. Sig+num Sinfre Ansila, nos hoc vidimus et firmavimus.

Bernardus, sacer, qui hoc scripsit (ss) die et anno quo s[upra].

197

1062, setembre, 2

Venda. *Alarig i la seva muller Sesvana venen a la vescomtessa Guisla [de Cardona] la meitat d'un camp de blat que tenen al castell de la Molsosa, pel preu de 10 diners, en plata.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 355 × 71 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 44.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 44.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 24r; núm. 44.

In nomine Domini. Ego Alarigo et uxori sua Sesnana vinditores sumus nos tibi domna Guila vicechomitisa. Per hanc scriptura vindicionis nostre sic vindimus nos tibi ipsa medietate de trilla cum arboribus qui nobis advenit per plantacione vel per ullasque voces. Et est ipsa trilla in chomitatum Minorisa, in kastro Molsosa, in Guadrels, subtus ipso aquino de Sugnero. Et affrontad ipsa trilla: de oriente in terra de me comparatore; et de meridie in ipsa strata; et de occiduo in ipso torrente; et de circi in ipsa resclosa qui est de molino de Sugnero. Quantum infra istas III^{or} affrontaciones includunt sic vindimus nos tibi in ipsa trilla ipsa medietate ipsas nostras voces quales ibi abemus cum arboribus, cum exiis vel regresiis earum, in propter precio placipile diners x, in argencio. Et est manifestum. Quem vero predicta ipsa trilla de nostro iuramus in tuo tradimus potestate ad tuum proprium alaude aut facere quem volueris. Si quis contra hanc ista carta vindicionis venerit ad inrumpendum aut nos vinditores aut ullusque omo qui ista carta inquietare voluerit in duplo tibi componat cum omnem suam inmelioracione et inantea ista carta vindicionis firma et stabilis permanead modo vel omnique tempore, et non sit disrupta.

Facta ista carta vindicionis IIII nonis setembri, anno III regnante Filipo rege.

Sig+num Alarigo. Sig+num Sesnana, nos qui ista carta mandavimus scribere, firmavimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Sugner. Sig+num Raimondi Lipot. Sig+num Wilelmus Mironi. Sig+num Lopardus, baiolo. Sig+num Guilelmi de Comalonga.

Seniofredus presbiteri, qui ista carta scripsit (ss) die et anno quod supra.

198

1063, setembre, 28

Venda. *El bisbe Guillem d'Urgell dóna a Ecard Miró, a canvi de cinc-centes monedes d'or de Barcelona, l'alou de Torroja perquè hi treballi i hi edifiqui un castell, després que l'antic posseïdor no el construís i tampoc designés un successor per a la possessió feudal del terme, malgrat que havia estat pactat així en una convinença anterior.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada descendent, 365 × 280 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 187, núm. 2144.

IN NOMINE DOMINI.⁴⁶² Ego Guilelmus, gratia Dei Urgellitanus episcopus donator sum tibi Ecardo Mironi. Per hanc mee donationis scripturam, cum assensu cannonicorum meorum, dono tibi alodium nostre ecclesie Sancte Marie sedis Urgellitane, videlicet: turrem quam dicunt Rubeam, cum omnibus suis terminis et pertinentiis et edificiis universis. Verum est satis et cognitum multis quia fines huius patrae qui sunt vicini gentis barbaricae quoniam ab ea debastatur et inpuignantur cottidie non possunt tueri ac defendi sine militari custodia ac defensione Ideoque mando memorie cunctorum, tam presentium quam futurorum quia pefatam turrim et alodium olim dederam ad construendum et ad edificandum cuidam militi Ermengaudo Mironis et propterea feci ei inde scripturam ut castellum ibi edificaret et quia erat incultum ad culturam perduceret, et si hoc ita faceret post suum obitum ad filium suum/ clericum remaneret. Ipse autem postea diu vivens sicut convenerat et promiserat nihil ibi construxit nec edificavit et insuper precium quod exinde cannonicis convenit nec dedit nec unquam dare voluit et tam filium clericum secundum quod acceperat post se non dimisit. Quapropter ego, prelibatus episcopus, post mortem

462. En majúscules.

ipsius Ermengaudi, propter utilitatem nostre ecclesie, dono tibi Ecardo tueque posteritati prenominatam turrim et alodium ut castellum ibi edifices et ipsum alodium labores et laborare facias et in servicio nostre ecclesie et meo et successorum meorum atque canonicorum nostrorum hoc possideas et habeas et ex omni decimo quod inde exierit et exire debuerit medietatem habeas per tuum alodium et aliam medietatem per fevum. Insuper quoque habeas ecclesiam que ibi est et ecclesias que ibi erunt cum primiciis et oblationibus suis. Situs autem huius turrim et alodii est in Urgelli comitatu, in terminio de Gesona, super ripam aquae que dicunt Ción. Et habet afrontaciones: ab oriente, in terminio de Priionosa; de meridie, collaterat sibi terminum de Cervaria; de occiduo quoque coniungit sibi terminum de Turrifracta et Sadaone; de septemtrione, afrontat in termino de Lauro et Bello Vicino. Quantum isti termini ambeunt et includunt tam constructum quam hermum dono tibi secundum modum superius comprehensum eo tenore ut non habeas licentiam tu nec posteritas tua alium seniore vel patronum eligere vel habere nisi me Guilelmum episcopum aut successores meos episcopos sedis Urgellitane. Et extra hoc accipio a te in precium quingentos aureos numos Barchinonenses quos dispensavi in aedificiis et in utilitatibus nostre sedis; et de ipso auro habuerunt canonici uncias decem. Ideoque de meo iure trado hoc in tuo dominio sicut superius scriptum est. Et qui hoc tibi voluerit disrumpere nullo modo possit facere sed pro sola presumptione in duplo tibi hoc componat et insuper viginti libras auri purissimi et postea hec scriptura firma permaneat.

Que est facta IIII kalendas octobris et in IIII° anno Philippi regis.

Ermengaudus, comes (ss). Archidiaconus Bernard (ss). Lucia comitissa (ss). Guilelmus gratia Dei Urgellensis episcopus (ss).⁴⁶³

Guilielmus, primiscrinus et iudex, qui videns hoc praedium aliter contra sarracenos non posse teneri hoc consilium dedi et ut ita fieret suasi pontifici et ut credatur solitum signum impressi (ss).⁴⁶⁴

463. Signatura autògrafa.

464. Línia autògrafa.

Isarnus, sacricustos (ss). Miro Erimanni. Seniofredus, sacer (ss).⁴⁶⁵ Wilabertus, sacer (ss).⁴⁶⁶ Guilelmus Geraldus (ss).⁴⁶⁷ Ebroinus levita (ss).⁴⁶⁸ Arnallus Adalbertus, sacer (ss).⁴⁶⁹ Wilelmus. Isarnus, sacer (ss).⁴⁷⁰ Sig+num Bernardi Trasuarii. Sig+num Arnaldi Trasuarii. Sig+num Poncii Erimanni. Petrus, sacer (ss).⁴⁷¹ Raimundi Isarni, levita (ss).⁴⁷² Poncius, sacer (ss).⁴⁷³ Guilelm Mur, levita (ss).⁴⁷⁴ Guilelmus, levita (ss).⁴⁷⁵ Ermengaudus, sacer (ss).⁴⁷⁶

Gerous sacerdos, qui inbente episcopo scripsit in prefato die et anno.

Miro sacer (ss).⁴⁷⁷ Arnaldus sacer (ss).⁴⁷⁸

199

1063, desembre, 30

Venda. *Arnau i Blanca venen a Mir una peça de vinya que tenen a la Coma, al terme de Cardona, pel preu de 2 sous de plata.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, inicial dibuixada descendent, 252 × 66 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1176.

In nomine Domini. Ego Arnallus et Blanca vinditores sumus tibi Mir. Per hanc scribtura⁴⁷⁹ vindicionis nostre vindimus tibi sorte I de vinea qui nobis advenit per parentorum aut per qualique vocis. Et est ipsa in Kardona, in locum que dicunt Choma. Et afrontad: de I parte in vinea Remon Vidal; et de alia in vinea Sancti Vincencii; de III parte in vinea de Dacho; de IIII vero parte in vinea Sancti Vincencii. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa vinea ab integrum, cum exiis et

465. Signatura autògrafa.

466. Signatura autògrafa.

467. Signatura autògrafa.

468. Signatura autògrafa.

469. Signatura autògrafa.

470. Signatura autògrafa.

471. Signatura autògrafa.

472. Signatura autògrafa.

473. Signatura autògrafa.

474. Signatura autògrafa.

475. Signatura autògrafa.

476. Signatura autògrafa.

477. Signatura autògrafa.

478. Signatura autògrafa.

479. Sic.

regresiis earum propter precium solidos II de argento. Et est manifestum. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui ista karta venerit pro inrumpendum non hoc valeat vindicare, set in duplo tibi componat cum sua melioracione et inantea firma permaneat omnique tempore.

Facta ista karta vindicione III kalendas ianuari, anno IIII regnante Filipo rex.

Sig+num Arnallus. Sig+num Blancha, qui ista karta vindicione iussimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Bernard Vidal. Sig+num Remon Vidal. Sig+num Poncius Erumir.

Remon, sacer, rogitus scripsit die et anno (ss) quod supra.

200

1064, gener, 1

Venda. *Sunifred, a qui anomenen Carles, i la seva esposa Adalès venen a Guitard Ganefred dues heretats que tenen al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Maria de Tagamanent, pel preu de 3 sous de Vic.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 237 × 74 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/25.

In nomine Domini. Ego Senfred qui vocant Karlo, et uxor mea Adalazo, femina, vinditores sumus tibi Guitard Gaucfred, emptor. Per hanc scriptura vindicionis nostre, vindimus tibi, de ipsas duas ereditates meas quod abeo in ipso campo de ipso Molare, ad ipsa serra de Madrona, sic vindo tibi ipsa una mea ereditate, tota ab integra, qui mihi advenit per ienitorum meorum aut per ullasque voces. Et est hec omnia francha, in comitatum Ausona, in parrochia Sancta Maria Tagamanent, ad ipsa serra de Madrona. Et afrontat omnia ista francha: de oriente, in terra de nos vinditores; de meridie, in ipsa strata qui pergit a Tagamanent; de occiduo in ipsas vineas cheroses; de circii, in ipso alaudio de te comparatore. Quantum istas afrontaciones includunt, sic vindimus tibi supradicta omnia mea, propria, tota ab integrum, cum exiis vel regresiiis suis, a proprio, in propter precio solidos III de moneta de Vicho. Et est manifestum. Quem vero predicta hec omnia quod superius resonat, de nostro iuro in tuo tradimus dominio et

potestate ad tuum proprium. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui contra ista carta vindicione venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set componat tibi supradicta omnia in duplo cum omnem suam inmelioracionem, et inantea ista carta vindicione stabilis et firma permaneat omnique tempore.

Facta ista carta vindicione die kalendas ianuaras, IIII regni Filipo rege.

Sig+num Sunifred, qui vocant Karlo. Adaleizo, femina. Nos qui ista carta vindicionis fecimus et firmavimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Gerbert. Sig+num Sunier. Sig+num Arlovino.

Sig+num Wilielmus, subdiaconus, qui scripsit die et anno quod supra.

201

1064, març, 9

Permuta. *Permuta efectuada entre Ecard Miró i la seva esposa Magència, d'una banda, i Bernat Guifré i la seva muller Ginalda, de l'altra. Els primers canvien la setena part de la quadra de Matarodona i la meitat del delme d'aquesta, i la vuitena part de la quadra que termina a Sant Hilari, amb la meitat del seu delme, per una terra amb vinya que els altres tenen al costat de la ribera del Sió.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, presenta inicial dibuixada descendent, 492 × 115 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2621.

In nomine Domini. Ego Ecardo Mironi et coniuge mea Magenca, comutatores sive donatores sumus vobis Bernardo Gifre et coniuge tua Ginedelle. Per hanc comutationis atque donationis nostre scripture donamus atque comutamur vobis alaudum nostrum proprium, id est, de ipsa quadra de Matarodonna, ipsa VII^a parte, cum medietatem decimem de ipsa septima parte; et similiter ipsa octava parte de ipsa quadra qui terminata est Sancti Ilarii, cum medietatem decime de ipsa octava parte. Et est omnia predicta in comitatum Horgelli,⁴⁸⁰ in apenditio Gissone, infra terminos de castrum Turrerupea, in quadras predictas quem dicunt Mataredunda et Sancti Ylarii, id sunt: castris condirectis quam condi-

480. Sic.

rigere, terras cultas vel eremas, pratis, pascuis, aquis, aquarum, arboribus, viaductibus vel reductibus, exiis, exiis vel regressiis earum. Et sunt afrontaciones de ipsa quadra de Mataredonna: de horiente, in termines de illa Primoriosa; de meridie, in terminio de illa quqdara de Sancti Ilarii; de occidente, in terminio de Sadaoni; de parte vero circii vel aquilonis, in puio de Adrover. Et ipsa quadra quem dicunt Sancti Ylari, conlungit: de horiente,⁴⁸¹ in termine de Monte Sereno; de meridie, in termines de Cerveria; et de occidente, in terminio de Sadaon et de illa Cardosa; a parte vero circii vel aquilonis, in termine de Mataredunda. Quantum ipsis termini ambiunt et afrontaciones includunt, sic dono vobis atque conmuto iamdicta septima parte in Mataredunda, et in illa quadra de Sancti Ylarii ipsa octava parte quomodo suprascriptum est, propter ipsa vestra vinea cum terra que de vos recepimus in ipsa ribera de Cioni, exceptus ipsas nostras dominicaturas que hodie nos ibi retinemus infra terminos de iamdictas quadras. In tale conventum dona\mus/ vobis, atque conmutamus, sive concedimus ut teneatis vos et posterita vestra infram servitium de posterita nostra, et ut ipsos castros ibi construatis, et laboreatis, et hedeфициis faciatis ad dandas fruges in perpetuum; et de hoc non eligatis alium patronum nec seniore, nec vos nec posteri vestri, nisi nos et posteros nostros. Et est manifestum. Quod si nos donatores aut ullus homo vel femina qui contra hanc donatione sive comutatione disrumpere aut confringere persempserit, non hoc valeat vindicare quod requirit, sed componat aut componamus vobis in duplo, cum omne suarum melioratione et quantum melioratum fuerit ad eodem die, et inantea firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempor<e>, et non sit disrupta, sed semper sit firma et permaneat inconvulsa.

Facta carta donationis vii idus marcii, anno IIII regni Philippi regi.

Sig+num Eicardo. Sig+num Magenca, qui ista carta rogavimus scribere et firmavimus, et firmare rogavimus.

Sig+num Bernardo Borrello. Sig+num Gitardo Madex. Sig+num Remon Bonuç. Bernardus, presbiter, sub (ss).

(ss) ERBUINUS, presbiter, rogatus scripsi et sub (ss) die et anno quo supra.

481. Sic.

202

1064, març, 23

Venda. *Ricard i la seva muller Adalès venen a Ramon i a la seva muller Iolanda les seves possessions a Clariana i a Trullars, pel preu de 12 mancosos d'or de Barcelona.*

[A] Original, perdut.

B Trasl·lat, del 9 d'agost de 1218, fet pel prevere Pere, Archivo Ducal de Cardona, lligall 178, núm. 1555.

Magnum est titulum vendicionis ssanccionis⁴⁸² lege firmatus in quo nemo potest hactum⁴⁸³ hemcionis int[er] Pere si fuerit cum prompto animo liberisque voluntate in presencia prescriptura coram promulgata t[es]timonia. Id circho⁴⁸⁴ ego Richardius et coniuge mea Adalen placuit animis nostris et placet nullus quogentis imperio nec suadentis ingenio set propria et expontanea hoc elegi cum Deo bona voluntas, ut vobis emptoribus nostris Raimundo et coniux sue Iozlendis. Scripturam vendicionis vobis fecissemus ssicuti⁴⁸⁵ et facimus. Vendimus namque vobis de proprietate nostra, id sunt, terras et vienas, kasas, kasalibus, ortis, ortalibus cum variis generis arborum cultum vel eremum, paschuis vel pastoralibus, silvis atque garricis quicquod intrui vel componi laboris humani potest, que ad usum bonium fexum utrumque pertineret vel velet, dici vel nominari potest, tam rusticum quam urbanum, quod habemus in comitatum Urgellense, et in lochum vel in castrum Cleriana vel in castrum Riunero, in lochum que vocant Trullars. Que sunt eadem affrontaciones: de parte orientis in ipso flumen de Riuner; de meridie in sivo Pallarres; de occiduo, ad ipsos collos de Beldisnar; a parte vero circii vel de septemtrione in Villaplana. Quantum infra istas affrontaciones includunt sic vendimus vobis suprascriptum alaudem quantum ibidem habemus vel habere \debemus/, possedimus vel possidere debemus per quacumque voces. Et est in aderato et definito precio placibile manchosos XII valentem auro obtimo de Barchinona quod vos emptores nobis dedistis et nos venditores manus nostras recepimus. Et nichile de ipso precio aput vol emtores non remansit. In ea videlicet racione ut in diebus vite vestre vel posterita vestra hec omnia pretextata teneatis et possideatis

482. Sic.

483. Sic.

484. Sic.

485. Sic.

libere que serveatis sine cuiusque viventis inquietudine, totum ab integre et ad vestrum plenissimum proprium alaudem, ab omnia que facere volumptatis libera, in Dei nomine, habeatis potestatem simul cum exiis et regressiis earum. Et est manifestum. Quod si nos venditores aut hullusque⁴⁸⁶ homo qui contra hac vendicione venerit ad inrumpendum non hoc valeamus vel valeat vindicare set componamus aut componat vobis prenotata omnia in dupplo cum omnem suam inmelioracionem quantum melioratum fuerit in hodiernum die, et inantea ista vendicio in omnibus obtineat firmitate integram omnique tempore.

Facta vendicione x^o kalendas aprilii, anno IIII regnante Philipo rege.

Sig+num Richardus. Sig+num Adalen, qui ista scriptura vendicione fecimus scribere, fecimus et manibus nostris firmamus et testes firmare rogamus.

Sig+num Guillermus, presbiter. Sig+num Bopnfill Daniel. Sig+num Sendred Duran.

Wifredus, levita, qui ista carta rogitus scripsit (ss) die et anno quod prefixo.

Actum est translatum v idus augusti, anno Domini MCCXVIII.

Sig+num Falchoneti de Cardona. Sig+num Berengarii de Alta-ripa. Sig+num Petrum de Garrigosa, testes sumus huius translati.

Sig+num Falchoneti predicti, qui suum signum apposuit et cum sua manu firmavi (ss). Berengarius subdiachonus subscribo (ss).

Petrus, presbiter, qui istum translatum fideliter scripsit et hoc sig (ss) num aposuit.

203

1064, maig, 6

Convinença. *Ecard i Gerau Guillem fan una convinença sobre el castell de l'Aguda "de Valderia", que el primer infeuda al segon en les mateixes condicions que ho tenia per Borrell i Adalès.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, partit per abecedari a l'extrem inferior, 105 × 240 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2684a.

486. Sic.

B Còpia simple, en pergamí i lletra del segle XVI, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2684b.

Hec est conveniencia quem est facta inter Echard et Gerallum Guillermi de ipso castro de Aguda de Valderia. Comandat Ecardus Gerallo Guillermi ipsum castrum et donat ei fevum sicut habebat per Borrellum et per Adalez. Et Gerallus accipit ipsum castrum per Ecard, sicut habebat per illos predictos. Convenit quidem Gerallus <ad> Ecardo ut donet ei potestatem de ipso castro quot vicibus Ecardus quesierit per se vel per suos nuncios et staticam in ipso castro si ibi stare voluerit. Et convenit Gerallus ad Echard ut sit solidus de Ecard et fiat ei hostes et cavalcades et curtias et placitos, cum quinque militibus et cum serto castellano de Alantorn. Et adiuvet ad Ecard tenere ipsum castrum de Aguda et defendere contra cunctos homines vel feminas cum omni alio honore quem hodie habet Ecard vel inantea adquisierit per consilium Geralli. Et si venerit castrum de Aguda in obertura, stabiliat eum Gerallus cum consilio Ecardi et laudamento. Et si aver dederit ipse castellanus pro ipso castro vel aliis pro eo, abeat Ecard medietatem et Gerallum aliam medietatem. Et si Gerallus non esset in ipso castro et Ecardus quesierit potestatem de ipso castro et staticam, castellanus qui tenuerit castrum donet ei potestatem et staticam. Et si Ecardus tulerit castrum Gerallo, castellanus ipsius castri teneat se cum Gerallo et donec reddat ei ipsum castrum, et castellani ipsius castri sit solidus de Gerrallo excepto Ecardo. Et in ista conveniencia retinet Guillermus episcopus quod si minus venerit de Ecard sine filio ex conuigio legali nato, Gerallus donet potestatem de ipso castro Sancte Marie et episcopo et canonicis.

Facta ista conveniencia II nonis mai, anno IIII regnante Philippo rege.

Guillelmus, gratia Dei Urgellensis episcopus +.⁴⁸⁷

Sig+num Ecardi. Sig+num Geraldi, qui ista convenienciam fecimus scribere et manibus propriis firmavimus et testibus firmare mandavimus.

Sig+num Gislamar Guillem. Sig+num Bertrandi Guadalli. Sig+num Gomballi Blidgarii. Sig+num Bernardi Guadalli.

Factum est hoc in preseccia de Mir Borrell, et de Bernard Agela, et Pere Guitard, et Guillem Guitard, et Iozfre Oniscle, et

487. Tota la línia autògrafa.

Pere Guillerme, et Ponz Dalmaz, et Dalmaz Ponz, et de Ugone, et aliorum bonorum hominum.

204

1064, maig, 24

Venda. *Morga i la seva esposa Gerberga venen a Ermemir i a la seva esposa una vinya que tenen al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Maria de Tagamanent, pel preu de 4 sous de Vic.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, molt gastat a la banda dreta; presenta inicial dibuixada, 350 × 79 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/26.

In nomine Domini.⁴⁸⁸ Ego Morgad et uxori mea Gerberga, vinditores sumus vobis Ermemiro et uxori sue [... emptores. Per hanc scriptura] vendicione nostre, vindimus vobis pecia 1 de vinea qui nobis advenit per complantacione, per solvimentum de domno Quitardus. [Et est ipsa vinea] in comitatu Aussona, in parrochia Sancta Maria Tagamanent vel in ipsa costa de Serra de Madrona. Et afrontat ... de oriente], in ipse torrent vel in aloude de Quisad Bradila; de meridie, in ipso aloude de domne Quitard; et de occiduo, in vineas de nos comparatores et de domno Quitard; et de parte vero circii in vinea de Sunner Bernard et de domno Quitard. Quantum qui in istas afrontaciones includunt, sic vindimus nos in ipsa vinea, ipsa nostra complantacione, ab integrum, cum exio et regressio ea, in propter precio solidos IIII^{or}, et ipso pars in diners de Vico moneda. Et est manifestum. Quem vero predicta omnia de nostro iuro in vestro trado dominio et potestate⁴⁸⁹ ad vestro proprium ut de conventum et sciatis et possideatis, et vendere non potuis et donare nisi ad domno Quitard Iocfred et ad posterita sua nec alium seniore non faciatis. Et <si> ullusque \ omo/ vel femina qui contra hanc ista carta vindiccionis⁴⁹⁰ venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set⁴⁹¹ componat aut componamus in duplo cum omni suam inmelioracione et inantea firma permaneat omnique tempore.

488. Segueix *Domini*, duplicat.

489. Sic.

490. Sic.

491. Sic.

Facta carta vindiccione⁴⁹² VIII kalendas iunii, anno IIII regnante Filipo rege.

Sig+num Mergad. Sig+num Gerberga, nos qui ista carta vindiccione fecimus et firmamus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Quitard Iogfred. Sig+num Trudgards, femina.

WIFREDUS,⁴⁹³ sacer, qui ista carta vindiccio scripsit et (ss) die et anno prefixo.

205

1064, maig, 25

Venda. *Guadall ven a Guillem i a la seva muller Beatriu una peça de terra cultivada que té al terme de Calonge, al lloc anomenat “la condamina vescomtal”, pel preu de 4 mancusos i 1 sou, en espècie.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular; puix que la humitat afecta la meitat superior del document; presenta inicial dibuixada i descendent, 264 × 99 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2301.

In nomine Domini. Ego Guadalld, vinditor sum vobis Guillem et coniux sua Beatriz. Per hanc scriptura vindicionis me, vindo vobis pecia 1 de terra culta, qui mihi advenit per pignoracione vel per qualecumque voces. Et est ipsa pecia de terra in chomitatum Ausona vel in termineis de Colonicho, in locum quem dicunt ad ipsa conamina vicecomitale. Et afrontat ipsa pecia de te<r>ra: de orientis, in ter<r>a de⁴⁹⁴ nos comparatores; et de meridie, in chonaminam⁴⁹⁵ de Remon, vicechomite; et de occiduo, in te<r>ra de nos comparatores; et de circii, in nos comparatores. Quantum inter istas IIII^{tuor} afrontaciones includunt, sic vindo vobis ipsa pecia 1 de terra, ab integrum, cum exis et regresis earum, in propter precium manchosos IIII et solido 1, in rem valentem. Et est manifestum. Quod si me, vinditore, ad ullusque omo, quis contra anc ista carta inquietare voluerit in duplo vobis componere faciat, cum sua inmeliacione, et inantea ista carta vindiccio firma stabilis permanead,⁴⁹⁶ modo vel omnique tempore.

492. Sic.

493. En majúscules.

494. Segueix *me*, ratllat.

495. Sic.

496. Sic.

Facta ista carta VIII calendas iuni, ano IIII regnis Filipii rege.

Sig+num Guadald, qui ista carta vindicionis manavit scribere et ad testes firmare rogavi.

Sig+num Guitard Iozbre. Sig+num Arnalldus, presbiter. Sig+num Bernardus Mir.

Bermundus sacerdos, rogitus scripsit, die et anno (ss) quod supra.

206

1064, maig, 30

Donació. *Donació que els vescomtes Ramon [Folc I de Cardona] i Ermessenda fan a favor d'Onofre Dach, del castell de Pujalt. Li donen la meitat del castell en alou i l'altra "en fisco", a canvi de diversos serveis militars i rebent, a més, dos cavalls i una mula.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, partit per *ligaturas*. Presenta inicial ornamentada descendent, 523 × 120 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2660a.
- B Còpia, possiblement del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2660b.
- C Còpia, ex A, del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2660c.
- D Còpia, ex C, de 1217, per Guillem de Nangó, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2660d.
- E Còpia en paper, ex A, amb lletra del segle XVII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2660e.

In Dei eterni regis nomine. Ego Reimundus, gratia Dei vicecomes, simul cum coniuge mea Ermessinda vicecomitissa, donatores sumus tibi Honofredo Dachoni. Per hanc scripturam donacionis donamus tibi alaudem nostrum proprium qui nobis advenit ad me Reimundo vicechomite per ienitores meos et parentorum meorum, et ad me Ermessinda vicechomitissa per decimum et per ullasque voces. Et est ipsum alaudem ipsum castellum de Podio Alto, simul cum suis terminis et pertinenciis, ecclesiis, decimis et primiciis, cum omnibus oblacionibus et functionibus que inde exeunt et exire debent simul cum ipsas turres et castellos et fortitudines qui sunt et erunt infra terminos Podii Altii. Totum ab integrum, cum exitibus et regressibus suis, sic donamus suprascripta omnia ipsa medietate ad tuum proprium alaudem, et alia medietate pro fischo exepcto ipsa dominicatura quod ibi abemus, et ipsa quod tu nobis donasti de ipsos alaudios, id sunt terris et vineis in ea videlicet

ratione donamus tibi suprascripta omnia ut habeas in nostro servicio et facias nobis et posteritatis nostre hostes et chavalchades, et non possis inde facere alium seniore tu neque tuos infantes neque tuos neptos nisi tuam posterita, nec vindere nec alienare nisi ad nos aut ad posterita nostra. Et abeamus potestatem de suprascriptos castellos quamtasque vices eam requisierimus. Et propter hac ibi non perdatis vestrum directum per nos neque per nostra posterita. Et similiter nostra posterita. Et post obitum nostrum similiter habeant tui infantes aut tuos heres et ipsi qui nati fuerint de illis in nostro servicio et de nostra posterita et in illa conveniencia sicut superiur scriptum est. Et affrontat ipsum castellum et suis terminis et suis pertinenciis: a parte orienti in termino de Cunillo et de Mirambello, et pervadit usque ad ipsa Buadela; a parte vero meridiei affrontad in termino de Gavar et de Sancta Fide; de occiduo affrontad in termino de Mala Chara et de serran; circeana iterum pars definit in termine de Castello Fulit et de Colonico. Quantum infra istas affrontaciones includunt sic donamus tibi suprascripta omnia in eo modo sicut superius scriptum est et sic recepimus de te duos kavalllos optimos et mulo i optimo. Si quis hanc scripturam donacionis disrumpere voluerit non hoc valeat vindicare quod requisierit set componat suprascripta omnia in duplo cum sua inmelioratione et inantea hec scriptura firma permaneat modo et omniquetempore.

Facta hec scriptura donacionis III kalendas iunii, anno III regni Philiphi regis

REIMUNDUS VICECOMES⁴⁹⁷ +. Sig+num Ermessinda vicechomitissa, nos qui hanc donacionem fecimus scribere et firmavimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Mironi Guillermi. Sig+num Bernardus Segnolli. Sig+num Bernardi Suniarii. Sig+num Guadalli Rodballi. Sig+num Reimundo Guillermi. Sig+num Borrelli Bonifilii. Sig+num Rodlan Guitardi. Sig+num Bernardus Amado. Sig+num Berengario Sancio. Sig+num Arnallus Bonifilii. Isarnus, iudex et miles⁴⁹⁸ (ss).

Poncius, levita rogitus scripsit (ss) et die et anno quo supra.

497. En majúscules.

498. Signatura autògrafa.

1064, juny, 19

Venda. *Elemar i la seva esposa Guisla venen a Sunifred i a la seva muller Adalès una terra complantada de vinya i una heretat que tenen al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Maria de Tagamanent, pel preu de 2 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb inicial descendent, 195 × 79 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2833/27.

In nomine Domini. Ego Ollomar et uxor mea Guilia, femina, vinditores sumus vobis Sinfred qui vocant Karlo et uxor sue Adaleiga, emptores. Per hac scriptura vindicionis nostre vindimus vobis pecia I de terra complantata vel edificata a vinea, francha, nostra, propria et, in ipso campo de ipso Molar, ipsa nostra ereditate quod ibi abemus, nostrum proprium, franchum. Advenit mihi per ienitorum meorum et ad uxore per suum decimum aut per ullasque voces. Et est hec omnia francha in comitatum Ausona, in parrochia Sancta Maria Tagamanent, in loco qui dicunt serra de Madrona ve ad ipso campo de ipso Molar. Et afrontat ipsa pecia de vinea de serra de Madrona: de oriente in ipsa serra; de meridie, in ipsa vinea de filia de condam Ato; de occiduo et de circii in vinea Guitard Gaucfred. Et ipsa nostra ereditate quod abemus in ipso campo de ipso Molar afrontat: de oriente in terra de Guisad; de meridie, in ipsa via qui pergit a Tagamanent vel ubique; de occiduo in ipsas vineas cherosas; de circii in terra de Quitard Gavefred. Quantum in istas afrontaciones includunt vel ambiunt, sic vindimus vobis supradicta omnia, nostra, propria, tota ab integre, cum exiis vel regresiis suis, a proprie, in propter precio solidos II in rem valentem. Et est manifestum. Quem vero predicta hec omnia quod superius resonat de nostro iuro in vestrum tradimus dominio et postetatem ad vestrum proprium. Quod si nos vinditores aut ullusque omo vel femina qui contra ista carta vindicione venerit pro inrumpendum non hoc valeat vindicare, set componat vobis supradicta omnia in duplo, cum omnem suam immelioracinem, et inantea ista carta vindicione stabilis et firma permaneat omnique tempore.

Facta ista carta vindicione XIII kalendas iulii, anno IIII regni Filipo rege.

Sig+num Ollomar. Sig+num Guilia, femina, nos qui ista carta vindicione fecimus atque firmavimus et firmare rogavimus.

Sig+num Stovana. Sig+num Remon Guillerm. Sig+num Vives.

Sig+num Guillermus, subdiaconus, qui ista scriptura scripsit die et anno quod supra.

208

1064, juliol, 2

Convinença. *Convinença efectuada entre Ramon Sanç, la seva muller Ermengarda i els seus fills, d'una banda, i Ellemar Miró, de l'altra, sobre el castell de Camarasa, en la qual s'expressen les obligacions i els drets del receptor.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial elevada, 186 × 280 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2788.

Hec est convenciencia que facet domni Reimuno⁴⁹⁹ Sancii et coniux eius Ermengards et filiis suis cum Ellemar Mironi. Et comendant ad Ellemar iamdicto ipsum castrum de Camarasa, et donant ad ipsum per feu ipsa medietate de decimis quod Deus dederit in Camarasa, exceptus ipsas decimeros quem non veniunt ad ipso granero et de medietate ipsos leizdas⁵⁰⁰ et de toloneus et placitos ipsas partes III et uncias XL de auro Barchinonensi numeratas per unumquemque annum. Et si Deus fuerit misericordia ut donet nobis unum de castris Montorom et Laurencio sic comendamus ad illum in tale modum ut ipse stabileschat ipsum castrum ad nostrum laudamentum; et ante quem hoc eveniat si nobis advenerit aliam oberturam que possamus illi donare exceptus nostrum damnum sic donemus eam ad ipsum; et si postea quam⁵⁰¹ nos abuissemus donatum hoc ad illum et iterum nobis dederit de istis castris suprascriptis ut siat ad voluntatem de Ollemar Mironi quod si vestro accipit aliam dimitant. Per hec omnia suprascripta convenit Ollemar Mironi ad domno Reimuno Sancii et ad Ermen-gards coniux ius et ad filii suis que siat solidum de illis et iuret illis fidelitatem et faciat ad illis hostes et chavalgadas et placitos et que nos mandassemus et vel nostris nunciis de ipsos omnes que abuerit de nostra terra vel de nostro mobile; et de nobis donet potestatem de ipsis castris que per nos tenuerit quantasque vices

499. Sic.

500. Sic.

501. Precedit d'un altre *quam*, cancel·lat.

nos tilli⁵⁰² demandemus et que nobis habeat cavallariis vi et illum Ellemar septenum, cum alsbergs et que faciat stata in Camarasa quomodo melius possit sine suo engann de domno Reimundo Sancii; et que mitat in ipsum castrum de Camarasa castellanum vel castellanus ad laudamentum de domno Raimundo vel de coniux eius et filiis meis; et iuret fidelitatem ad ipso comite et ad ipsa comitissa et ad ipsos seniores de Camarasa per mandamentum de domno Raimundo Sancio vel coniux eius et de filiis suis; et que tenet pacem ad Ispaniam et faciat guerram quomodo nos mandaverimus ad illum; et convenit hec omnia suprascripta Ollemar Mirioni que in tale modo eam teneat sine illorum engannum suum scientem; et si de illis evenerit in hoc modum faciat ad ipsum filium que illis dubtaverint ipsam onorem.

Acta est conveniencia vi nonis iulii, anno v regni Philipo rege.

Sig+num Ramon Seniofredi. Sig+num Guitardo Mironi. Sig+num Bernard Onofret. Sig+num Guillem Seniofret. Oromir Sanç.

209

1065, gener, 17

Permuta. *Duran i el seu fill Pere canvien al vescomte Ramon [Folc I de Cardona] i a la seva muller Ermessenda tres peces de terra amb vinyes i arbres situades a Calonge, al lloc anomenat les Planes, per dues peces de terra.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 232 × 112 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2302.

In nomine Domini. Ego Durandus et filio meo Petro excomutatores sumus vobis dompno Reimundo vicecomite et domna Ermessinda vicecomitissa. Per hanc scriptura excomutacionis nostre comutamus vobis pecias iii de terras cum sue vinee, cum omni genere arborum, que nobis adveni de complantacione sive per ullasque voces. Et sunt ipsas pecias iii de terra cum sue vinee in comitatum Ausona vel infra temines de castro Colonico, in loco que vocant ad ipsas Planas. Et abet affrontaciones ipsas iii pecias de terra cum sue vinee: a parte oriente in linares domini Duran et de Mironi Sentelli; de meridie in vineas vicecomitales;

502. Scilicet: tibi.

de occiduo in vineas et in alaude de Mironi Sentelli et de suis nepotis; a parte vero circii in torrente qui discurrit per tempus pluviarum sive in lineas de me Duran et de Mironi. Quantum infra istas affrontacions includunt nos sic excomutamur vobis ipsas III pecias de terra cum sue vinee et cum omni genere arborum qui infra sunt totum ab integrum cum exiis et regressiis earum per pecia I de terra et alia pecia de terra cum vinea que vobis ad nobis donastis. Et est manifestum. Quod si nos excomutatores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta comutacione inquietare voluerit non hoc valeat vindicare set componat in duplo cum omni sua inmeliacione et inantea ista carta excomutacione firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta excomutacione XVI kalendas februarii, anno V regnante Philipi rege.

Sig+num Duran. Sig+num Petro, nos qui ista carta fecimus scribere et ab testes firmare rogavimus.

Sig+num Mironi Sentelli. Sig+num Arnallo Mir sacer. Sig+num Sunifred de Ribera. Sig+num Bernard Mir.

Poncius levita, rogitus scripsit (ss) et die et anno quo supra.

210

1065, maig, 4

Convinença. *Convinença efectuada entre Bernat Dalmau de Castellfolit i els comtes de Barcelona Ramon Berenguer [I] i Almodis, i on Bernat es fa home sòlid dels comtes.*

- A Pergamí original, en mal estat de conservació, amb diverses mutilacions a les parts superiors central i esquerra i la part central dreta, que afecten greument el text, 132 × 134 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 187, núm. 2165.
- [B] Còpia del segle XII, Arxiu de la Corona d'Aragó, Cancelleria, registre núm. 1, fol. 196.
- C Còpia, del segle XVII, per P. M. Ribera, Arxiu de la Corona d'Aragó, *Llibre de còpia de pergamins condals*, II, pp. 371-372.
- a FRANCESC MIQUEL ROSSELL, *Liber Feudorum...*, I, doc. 179, pp. 191-192, ex C.

Hec est conveni[encia quam facit Bernar]d Dalmad de Castello Folit, ad Raimundum, comitem Barchi[no]nesem, et ad Alm[odem comitissa]m. Convenit namque predictus Bernardus ad predictos sci[lic]et comitem et comitiss[am] ut de ista hora inantea sit illorum solidus, tali modo ut non re[ti]neat, nec faciat ullum seniore[m] nisi

illos unde predicti comes et comitissa absolverint [gra]to animo. Et iterum convenit iamdictus Bernardus ad predictos comitem et comitissam [ut] faciat ad eos hostes et cavalcatas, et curtes, et placitos, et seguimentos de se [et] de suis hominibus, per omnes vices quas illi mandaverint. Et similiter convenit eis [ut] sit ad eos adiutor a tenere et ad abere omnes terras et castella, et omni honore quem [h]odie habent et deinceps adquisierint Deo dante, et omnes parias de Hispania quas hodie sunt conventas dare et inatea adhuc fuerint convente, contra cunct[os] homines et feminas, christiani aud sarraceni, qui tollunt aud⁵⁰³ tollere volue[r]int pre]dicta omnia aud aliquid de predictis omnibus.

Sicut superius scriptum est si o tenure et o atendre ego iamdictus Bernardus vobis, predi[c]tis comiti et comitisse, per directam fidem, sine engan.

[Fac]ta ista convenientia IIII nonis madii, anno v regni Philipi rege.

Sig+num Bernard Dalmad, qui anc convenientiam fieri iussi et firmavi et testes firmare rogavi.

211

1065, maig, 11

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Ramon [Folc I de Cardona] i la vescomtessa Ermessenda, d'una banda, i Ramon Ermemir i Hug, el seu germà, de l'altra, sobre els castells de Castelltallat i la Molsosa.*

[A] Original, perdut. Abans a l'Arxivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2480.

[B] Còpia per Josep Mateu, notari de Manresa, perdut.

[C] Còpia, ex B, per Albert Olivé, notari de Fals, perdut.

D Còpia, ex C, de 1697, per J. B. Llop, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 144, plec 1, fols. 1r-3r, núm. 2480.

Hoc est exemplum bene et fideliter de castro ville Falceti, Tarraconensis diocesis sumptum a quodam publico et autentico instrumento in pergameno scripto, clauso et subsginato, reperto, recondito et custodito in archivo dicti castri, inter ceteras scripturas ibidem reconditas et custoditas, non viciato, non cansellato⁵⁰⁴ neque

503. Sic.

504. Sic.

in aliqua eius parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspicionem carenti, cuius tenor sequitur sub his verbis:

In nomine Domini. Hec est convenientia qui est facta inter Raymundo vicecomiti et Ermesinde vicecomitisse et Reymundo Ermomir et Hugoni, fratrem eius convenientia talis est. Donant namque predictus vicecomes et vicecomitissa ad Raymundum Ermomir et fratrem eius Hugone ipsum castrum Taiad et ipsum castrum Molsosa cum decimis et cum capellanias vel cum ipsis viis, quia ad ipsos castros pertinent quomodo Ermomirus tenebat per Eriballum et Fulchonem fratrem eius. Sic nos donamus vicecomes et vicecomitissa ad illos iamdictos per fevum; et ego iamdicto Raimundo et Hugone fratrem eius, convenimus ad vos iamdictum vicecomes et vicecomitissa ut siamus vestros fideles per fidem sine enganno sicut homo debet esse ad suum meliorem seniore, et faciamus vobis ostes et cavalcadas et siamus vestros solidos quomodo erat Ermomiros pater noster, et etiam ut si Bernardus Berengarius voluit directum facere ad consilium a vicecomes et a vicecomitissa faciat eos comendare Raymundo et Hugoni ad Bernardum iamdictum et aprehendant ipsa onore iamdicta perhenpniter dum iamdictum in tale conventum ut non habeat potestatem de ipsos castros et non poterat illum tollere ipsas onores suprascriptas ad ipsos iamdictos Raymundo et Hugone et Bernardus suprascripto non habeat potestatem nullus malum facere in ipsa honore suprascripta neque nullum hominem per illum. Et habeat Bernardus in ipsa honore suprascripta de ipsos servicii quantum vicecomes et vicecomitissa et Borrellus et Bernardus aba et Fulchone et per Raymundi Ermomir et Hugone laudaverint et ad consiliaverint ad fidelitatem de vicecomes et vicecomitissa. Et si Bernardus non voluerit concordare directum aut per consilium ab vicecomes et vicecomitissa habeant ipsam totam onorem Raimundo et Ugone in serviciis vicecomes et vicecomitissa solidamente ut superius scriptum est. Convenit namque Raimunus et Hugone a vicecomite et a vicecomitissa ut sint ei adiutores totas ipsas onores⁵⁰⁵ quod odie habet et Deo donante adquisierunt per nostrum consilium ad tenere et adiuvere et ad deffendere contra cunctos homines vel feminas qui tollerint vel tollere voluerint pro fide sine engan. Et istas honores suprascriptas ego Raymundus vicecomes et Ermesinde vicecomitissa per hoc vobis donamus ad

505. Sic.

te Raymundum et Hugoni ut eum superius scriptum est teneatis et faciatis sine nostri engan.

Facta ista convenientia quinto idus madii, anno quinto regnante Philippo rege.

Sig+num Raymundi vicecomes. Sig+num Ermesinde vicecomitissa, qui ista convenientia rogavimus et mandavimus scribere et ad testes firmare.

Sig+num Borrellus Bonofilio. Raymundus vicecomes +. Fulconis+. Bernardus abba +.

Guitardus sacer, qui ista convenientia scripsis et die et anno quo supra.

Sig+num meum Iosephi Mathei Cardi, regia et apostolica auctoritatibus notarius publicus ville de Minorisa Vicensis diocesis huic exemplo testis +.

Sig+num meum Arbertus Olius, auctoritate regia notarii publici villa Falcis.

Sig+num Iosephi Bernardini Llop cuius honorati in villa Falceti Tarraconi Diocesis domiciliari apostolica et regia auctoritatibus notarii publici archivariusque archivo Excelentissimi domini ducis Sugurbii, Cardone et Medinaceli extra quod habet in castro dicta villa Falceti qui huiusmodi exemplum a suo vero originali pro fideliter sumptum et cum eodem veridice comprobatum testificatumque ut supra paret alieno calamo scribere fecit et requisitus clausit die XII mensis aprilis, anno a Nativitate Domini MDCLXXXVII.

212

1065, agost, 30

Convinença. *Convinença efectuada entre Gombau Bliger i Ecard [Miró]. Ecard comanda a Gombau el castell de Torroja.*

[A] Original, perdut.

B Còpia del segle XII, pel prevere Pere, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2622b.

Hec est conveniencia qui est facta inter Gonball Bliger et Echard. Comendat ei Echard ipsum kastru de Torrogia, et donat ei ipsas decimas, exceptus de suos dominicos et medietate de ipsos placitos de Torroia, de ipsa villa, et de pernas, et de gallinas, exceptus de suos dominicos. Et retinet Echard, in dominico,

ipsa capellania et ipsas exorchias et homicidiis, et chugucias, et chintas de chavallers, et de pedons de ipsa villa, et moninis qui ibi sunt aut erunt factis. Et donat ei medietate de ipsas decimas de \quadras/ Mataredonna, et de Sancti Ylarii. Et retinet Echard ipsos porchos in dominico de Torrogia, et de ipsas quadras, et ipsos servicios, et placitos de ipsas quadras qui inde exiet et exire debent. Et donat ei ipso kastla aput ipsa kastelania solidamente. Et donat ei pariliata una de alod infra terminos de Torroga, et pacia r^a de vinea, et orto, et unas kasas. Et donat, in ipsos honores de Torrogia, gabes, et civadas, et palia et erba. Et donat ei Echard ad Gomball, ipsa senescalchia de domno Guillermo, episcopo. Et peroc donum supra scri[p]tum convenit Gonball Bliher ad Echard vel ad uxori sua Maiencia et ad filiis suis qui ipsum kastrum de Torrogia abuerint, de ista ora inantea siat illorum solidum et liberum contra cunctos homines et feminas, per fidem sine engan. Et faciat eis curtes, et hostes, et placitos, et seguiis, et cavalcades. Et donet eis potestate de predicto kastro de Torrogia quantasque vices illis demandent, per se aut per suum nuncium, iratum aut pagatum. Et in hostes et cavalcadas ubi Gonball fuerit cum Echard, fiat ei ipso kastlano. Et si Gomballo non fuerit cum Echard, fiat ei ipso kastlano. Et de isto die inantea alium seniore non faciat nec retineat sine consilio de predicto Echard. Et ad ipsum kastlanum vel ad alios kastlanos donet ei ipsum kastrum et aliam terram atque honores ad consilium de Echard ad ipsos cavallers. Et ista conveniencia prescripta similiter faciat ad uxor sua et ad filios suos qui Torrogia abuerint post obitum de Echard.

Actum est hoc III kalendas september, anno VI regnante Philip-
po rege.

Sig+num Echard. Sig+num Maiencia. Sig+num Gomball, qui ista conveniencia fecimus scribere et firmamus et ad testes firmare rogamus.

Sig+num Ug Debalc. Sig+num Bernad Bliher. Sig+num Isarn Sinfre. Sig+num Sinfre Ansila. Sig+num Bernard Guadall. Sig+num Ramon Rodlan.

Petrus, presbiter, qui hoc translatum scripsit die et anno (ss) quo supra.

213

1066, novembre, 4

Venda. *Guifré Isarn i la seva muller venen als vescomtes Ramon Folc [I] i Ermessenda el castell de Savassona, amb les seves fortificacions, pel preu de 40 unces d'or de Barcelona.*

[A] Original, perdut.

B Còpia de 1218, pel sotsdiaca Joan, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2810b.

Ad noticiam fuit nostrorum factam precitorum scripture comemorant quapropter ego, Guifredus Isarni et coniux mea Ermenardis volimus dalvatur ad noticiam cunctorum hominum tam presentium quam futurorum que venditoris sumus tibi Raimundus Fulconis vicecomitis coniuxque tue Ermessendis vicecomitissa, castrum nostrum quem dicunt Savassona. Per hunc pactum scripture vendimus vobis predictum castrum cum solo et superposito, cum domus et curtibus et solarus et muris et ipsam rupe in qua ipsum castrum supradictum fundatum atque edificatum est, cum exitibus et regressus et cum ipsis vallis quod pertinent et fortitudinem ipsius castelli et ipsum montem que vocant Bergarium scilicet cum ipsam rocha que est in circuitu montis predicto exceptus ipsam laborationem quem ibi erit facta et terra. Et vendimus vobis nos predicti venditores ad vos predicti emptoires ipsa rocha de Sancti Felicis ex toto et ab integrum et medietatem ex podio que vocant Purpuro, simul cum capud ipsius podii de Taiano; et vendimus vobis capud ipsius rupe que dicunt Murgodes, simul cum totam ipsam rocham cui nomen est Saris et cum ipsa rocha de Castelleto. Hec omnia predicta vendimus nos predicti venditores ad vos predicti emptoires ex toto et ab ingegro, absque ulla reservatione, quantum ibi habemus per qualiscumque modo, propter precium XL uncias auri ex Barchinonensis monete. Hec omnia suprascripta sic de nostro iure ad vestro tradimus dominium et potestatem ad faciendum quodquod volueritis. Quod si nos vinditores aut aliquis homo seu femina vobis ex hoc inquietare temptaverit non hoc valeat vindicare set componat vobis in triplo, et inantea hec venditio plenum obtineat vobis. Si quis veniat infra terminos Savassone aliquod edificium edificare voluerit in contra vestram voluntatem non habeat licencia nullo modo et vos predictus vicecomes et vicecomitissa omnino habeatis licenciam requirendi per vestrum alodium hoc quod edificare voluerit contra vestram voluntatem.

Actum est II nonis novembris, anno VII regis Filipi.

Sig+num Guifredi Isarni. Sig+num Ermeniardis, nos qui hanc venditione fecimus et propriis manibus nostris punctatim firmavimus et testis subterius annotatos firmare rogavimus.

Sig+num Amati Eldrici. Sig+num Renardi Guillermi. Sig+num Reimundi Meronis. Sig+num Gerovardi Seniolli. Sig+num Reimundi Guillermi de Mediona. Sig+num Bonefilii. Sig+num Guillermbonefilii. Sig+num Bernardi Amati. Sig+num Raimundi et Mironi fratribus de Boxados.

Oliba sacerdos, qui hoc scripsit sub (ss)

Iohannes subdiachono, qui hoc fideliter translavit v idus febrerii, anno Domini MCCXVIII.

214

[1066, novembre, 4]⁵⁰⁶

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Ramon Folc [I de Cardona] i Ermessenda, d'una banda, i Guifré Isarn i la seva muller, de l'altra, per la qual els primers infeuden el castell de Savassona.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 150 × 220 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2810a.
 B Còpia de 1218, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2810a.

Hec est conveniencia que est facta inter domnum Reimundum Fulchonis vicecomitem coniuxque sue domne Ermessendis vicecomitissa et Guifredum Isarni coniuxque sue Ermengardis. Comendant namque predictus vicecomes cum prephata vicecomitissa ipsum kastrum de Savassona ad iamdictum Guifredum Isarni et eius coniux Ermengardis eo modo ut teneant in servicio iusdem vicecomitis et vicecomitissa dum vixerint, et quantas vices predictus vicecomes aut vicecomitissa demandaverint aut requisierint eis potestatem ex predictum castrum aut vicecomes predictus per se ipsum aut per suum nuncium vel nuncios seu prephata vicecomitissa requisierit potestatem de iamdicto castello aut per se ipsam vel per suos nuncios ad iamdictum Guifredum Isarni aud

506. Molt probablement, aquest document fou redactat el mateix dia de la compra que els vescomtes feren als mateixos Guifré Isarn i Ermengarda del seu castell de Savassona. El pacte hauria inclòs el compromís vescomtal de mantenir al castell els seus antics propietaris, gest que corrobora aquest document.

ad prephate Ermengardis donec unusquisque exeris potestatem ex iamdicto castello per fidem sine engan ad iamdictus vicecomes aut ad vicecomitissa seu ad eorum nuncios. Et donat predicto vicecomes et vicecomitissa ad iamdictum Guifredum et iamdicta Ermengardis hec totum que per fiscum quod prephatus vicecomes et vicecomitissa habent infra terminos prephata Savassona. Et post obitum prephatus Guifredi Isarni et prephate Ermengardis similiter Guifredus Isarni qui est nepos prefatus Guifredi Isarni et ex prephata Ermengardis simili modo sicut suprascriptum est inter predictus vicecomes et vicecomitissa et iamdictum Guifredi et Ermengardis habeat ipsum kastellum de Savassona pro comendationem ex iamdicto vicecomite et vicecomitissa, et donet eis potestatem quantas vices requisierint ad eum potestatem ex iamdicto castello per fidem sine engan ex predicto vicecomite et vicecomitissa. Et si predictus Guifredus Isarni qui nunc est puer nepotem iamdictum Guifredi et Ermengardis absque infantem obierit simili modo sicut superius scriptum est inter iamdictum vicecomite et vicecomitissa et iamdictum Guifredi Isarni et Ermengardis habeat Guilelmum Reamballi ipsum kastellum de Savassona in servicio et fidelitate ex iamdicto vicecomites et vicecomitissa et donet eis predictus Guilelmus potestatem ex iamdicto castello ad iamdictum vicescomite \aut/ vicecomitissa per fidem sine engan quantas vices ipsi requisierint potestatem ex ipso castello. Et si Guilelmus Reamballus obierit similiter teneat Berengarium Reamballum in servicio predicti vicecomite et vicecomitissa, et donet eis predictum Berengarium potestatem ex predicto castello ad iamdicto vicecomite et vicecomitissa vel ad eorum nuncios fidem sine engan quantas vices ipsi requisierint potestatem ex ipso castello.

215

1067, maig, 6

Convinença. *Convinença entre Ecard i Grau, d'una banda, i Roger, sobre el castell de l'Aguda de Valderia. Els primers donen al segon en feu el castell mencionat en els mateixos termes en què tingué Ramon Odrig, sota les condicions que s'expressen.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 113 × 117 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2685a.
 B Trasllat notarial autoritzat per Joan Salanova, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2685b.

Hec est conveniencia que est facta inter Ecardum et Gerallum et Rodgarium. Comendant Ecardus et Gerallus ad Rodgarium castum de Aguda, et donant ei ipsos fevos sicut tenebat Ramon Oldrig et habebat. Et convenit Rodgarius ad Ecard et ad Gerall quod sit eorum solidus, et donet potestatem ad Gerallum de Agu\ d/a quociens Gerallus que si erit. Et si Gerallus non erat ibi et Ecardus que si erit, potstatem ad Rodgarium dat. Et staticam donet ei Rodgarius potestatem et staticum. Et in ipsis hostis et cavalgadis ubi fuerit Gerallus cum Ecardo, sit Rodgarius cum Gerallo. Et si Gerallus non fuerit cum Ecardo, Rodgarius eat cum Ecardo, habens se cum duos milites ut sint tres. Et si Rodgarius fecerit quicquam mali ad⁵⁰⁷ Ecard donet ei fiduciam directi et faciat ei directum. Similiter, si malum fecerit ad Gerallum, faciat ei directum et donet fiduciam.

Actum est hoc II nonis mai, anno VII regni Philipi.

Sig+num Eccardi. Sig+nun Geralli. Sig+num Rodgarii. Sig+num Bernard Agela. Sig+num Dalmaz Guadald. Sig+num Gomball Blidger.

216

1068, gener, 20

Venda. *Sunyer i la seva dona Giberga venen a Bernat i a la seva muller Belisen, una terra d'horta que tenen al lloc anomenat Espodòlia, al comtat d'Urgell, a la vall de Lord, pel preu de 3 argenços, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb una inicial dibuixada descendent, 227 × 90 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 179, núm. 1609.

In nomine Domini. Ego Suniarie et uxori sua Girberga, vobis emtoribus nostris Bernad et uxori sua Belisen. Per hanc scriptura vindicioni nostre vindimus vobis ortal I qui nobis advenit de parentorum vel qualique⁵⁰⁸ voces. Et est ipsum ec omnia in comitatum Urgelensis, in apendicio de Val de Lord vel ad ipsa Espodoga; et abet afrontaciones: a parte orientis in casas de nos vinditores; et de meridie in via; et de occiduo et de circii in terra de nos comparatores. Quantum infra istas afrontaciones includunt

507. Segueix Rodg, raspat.

508. Scilicet: *qualicumque*.

sic vindimus vobis ipsum ec⁵⁰⁹ omnia, totum ab integrum, cum exio vel regresio earum, in precio placibile argencios III, in rem valentem. Et est manifestum. Et si ullus omo qui ista carta inquietare voluerit non oc valeat vindicare set in duplo componat cum omne suam melioracionem et non siat disrumpta.

Facta ista carta vindicionis XIII kalendas februaryes, anno VIII regnante Filipo rege.

Sig+num Suniarie. Sig+num Girberga, qui ista carta fecimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Radof. Sig+num Pere Borrel. Sig+num Mir Guilala.
Et face servicium ad tertio anno fogaca Ia.

Bernardus, scripsit die (ss) et anno quod supra.

217

1068, febrer, 20

Donació. *El comte Ermengol d'Urgell dóna a A. Oliba de Tresserra i a la seva muller Ermessèn Pometa el mas de Tresserra.*

[A] Original, perdut.

B Còpia, de 1347, autoritzada pel notari de Solsona Pere de Casagualda, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 179, núm. 1610.

C Còpia, ex B, de 1370, autoritzada pel notari de Berga Guillem Perteriza, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 179, núm. 1610b.

Hoc est transumptum bene et fideliter sumptum a quodam publico originali intervenientibus instrumento tunc in hiis autoritate decreto venerabilis Bonamati Rodell, baiuli Vallis Lurdi superioris per nobili domina Beatricem, Dei gratia vicecomitissa Cardoni, cuius siquidem instrumenti \tenor/ sequitur per hec verba:

Cognitur sit omnibus vel feminas quod ego, comite Urgello filii eius comite Borrell, per me et per omnes antecessores meos, dono et omni tempore infrascripto, tibi, A. Oliba de Tressera, et uxore tua Ermessen Pometa, et ad vestra posterita, videlicet totum mansum vestrum quem vocant Treserra, cum ipsa exidoria quem ibidem et quem hic est. Et damus vobis et vestra proenie de nostra ffranegam, so es, a saber,⁵¹⁰ el prat de Buse usque in

509. Sic.

510. Sic.

fines Raimundi [...] et securam e in omni [...] non faciatis vos vel vestris ad nos comite vel ad nostros successores. Et si nullus homo vel femina ffrangere voluerit dicta ffranega sive donacione et laudamentum, mando vobis, Guillermmum Ramon de Calders et tua posterita ut sias adiutor et valedor ad A. Oliba et sua posterita per cuncta [...],ita quem dictam ffranegam non sit disrumpta et sit ei adiutor iIta quem si ego comite erat [...] nec mea posterita. Et ego Guillermo Ramon de Calders et mea posterita convenimus vobis comite et vestra posterita ut sumus adiutores et valedores ad ipsas ut dicta ffranega maneat firma contra cunctos homines vel feminas ut presenti erint. Et ego, Guillermus Ramon, laudo et concedo, per me et posterita mea dicta ffranega sive donacione, ad monum intellectum. Est dicta ffranega et donacione: casis, casalibus, ortis, ortalibus ermimus et laboratos, et omnibus aliis qui id serviunt omnibus sunt. Et si nullus frangerit dictam ffranega, nos dictos seniores refficiamus vobis et posterita vestra in curia de comite⁵¹¹ dUrgell et nostre [...]nostra deffendant vobis dicta ffranega. Et est ista donacione et ffranega in termino de Val de Lort, et in comitatu Urgelli, in loco que vocant Tresserra, sive Buse. Et habet affrontaciones: de 1 parte videlicet solixent in qol de Bera et in spluga de Torn; et cum flumen de Cardone; et migdia in Porta Minyona. Et nullus homo vel femina qui ista ffranega ffrangere voluerit, in duplo componat omni tempore.

Acta ista carta x kalendas martii, anno regnante viii^o Filipo rege.

Sig+num comite Urgell. Sig+num Guillem Ramon, qui hoc mandavit scribere et testes firmare rogavit.

Sig+num Urorano. Sig+num Ugo Giffre. Sig+num Bernat Pere de Jovall. Sig+num Oromi de Besora, nos qui firmamus et laudamus.

Petrus Clarius scriva del senior compte quem hoc scripsit, et hoc signum (ss) aposuit.

Sig+num Bonamati Rodello, baiuli Vallis Lurdi superiores per nobili domna Beatrice, dei gratia vicecomtissa Cardone, qui huius translato, cum suo originali in suis presentia, diligenter comprobato ut eidem tamque suo originale fides plenor habeatur autoritatem publicam instrumento fuit [...] decretum hic apossitum fuit de mandato ipsius baiuli die xvii mensis septembris, anno a nativitate Domini m^occc^o septuagesimo, presentibus pro testibus Petro Zabardi, senior Petro dOlius et Petro de [...]oribus ville libere Sancti

511. *Segueix de comite, duplicat.*

Laurentii de Marcuys, per me Guillelmus de Perceria, scriptorem regentem scribania curie dicte baiuliam pro dicto Bonanato de Rodellis publico scriptor eiusdem. Et ideo ego, dictus Guillelmus, in testimonium [...] sic meum sig(ss)num aposui.

218⁵¹²

1068, març, 10

Venda. *El comte d'Urgell ven a Guillem Company i a Gombau la vila de Neules i diversos masos, pel preu de seixanta unces d'or. Al mateix temps, ordena a Guillem Ramon de Calders que ajudi els compradors quan li ho sigui requerit, i rep per aquesta circumstància vint unces d'or.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 485 × 102 mm. Archivo Ducal de Cardona, lligall 179, núm 1611.

Cognitum sit omnibus hominibus vel feminas quod ego, comite Urgello, dono tibi et vendo G[uillermi] Compagni et Gombaldo, ego et mea posterita ad vestra, hec est, vila de Neules, cum suis pertinenciis, et ipsum mas de Pugol, cum ipsa coma de Rovira, et cum ipso mas de Sancto Ledir, cum suis pertinenciis, et moli roder qui est in Cardoner, de petra, et cum ipsa tercia parte de bosco de vila Faló, et de rocas tercia parte de ipso capud mas de Vigeret cum suis totis pertinenciis, et ipso mas de Corts, cum suos molinos et cum suis pertinenciis, et ipso camp comtal usque in flumine Cardoner, et ermos et lauratos de Mont Labor, et ipsa coma de Golfer et ipsa tenedone de vila Mala. Et afrontad in ipso qual de Sancto Petro de Escales: de meridie in roca de Buse; de sol ponent in Portela, de deval deles et de Vila Mala. Et sic dono tibi et vendo manssum de Tore Blanca et de Mata Recosen cum suis pertinenciis, sicut superius scriptum est, id sunt: terras et vineas facitas et a fer, casas, casalibus, ortis, ortalibus, arbores vel arboribus, petras mobiles vel immobiles, cultos et ermos, pascuis et gariciis, fontis e fontanulis, vieductibus et reductibus, et toto bene quod tu pensar et potes tu et posterita tua. Sic dono tibi et vendo ego comite de Urgel, ego et mea proienie, per alaudum francum

512. Document fals, amb lletra clarament de ben avançat el segle XII. El dors del document inclou també una nota en què es fa constar que el pergamí fou declarat nul i sospitós en una sentència donada pel bisbe d'Urgell i d'altres jutges.

ad vestrum alaudum francum quomodo vos pensare poteritis. Et si nullus homo vel femina ientave in ista honore suprascripta vultu voluntate. Et mando vobis G[uillermo] Raimundo de Calders ut sit adiutor e valedor G[uillermi] Compang et Gombald, et tota proienia sic quomodo erat. Si ego comite era rehcest ego nec mea posterita et ego G[uillermus] Raimundo de Calders et mea posterita convenimus de vos comite Urgello et vestra posterita ut siamus adiutores et valedores contra cunctos homines G[uillermi] Compag et Gombald, nos posterita nostra vobis vel vestra sicut scriptum est. Et ego G[uillermus] Ramon dono tibi G[uillermi] Compang atque Gombald ipso reet⁵¹³ de Guilagna apud de ipsas III° oblias qui debent exite ad me que ego abeo in meos omnes de parrochia Sanctis Crucis. Et ego G[uillermus] Compag et Gombald sumus homines nos et posterita nostra de G[uillermus] Ramon de Calders et posterita sua sine nullo servicio de Ugo Gifre similiter et de Mir Oromir de Belosa similiter. Et ego comite preco et mando Ugo Grifre⁵¹⁴ et Mir Oromir de Belosa ut siatis aiutores et valetores, vos et posterita vestra, G[uillermi] Compag et Gombald et ad post tota posterita. Et nos similiter Ugo Gifre et Mir Oromir convenimus ad vos G[uillermi] Compan et Gombald ut siamus adiutores et valetores per toto tempore mundi. Et ego comite sic dono ipsas compras quod facias nec toto linaget ni che feit iage per ipsos suprascriptos dono tibi comite sexanta unces d[']or en aures de auru de Valenciam. Et ad G[uillermus] Ramon XXI. Si tu G[uillermus] Ramon forsaiies neque tua posterita a mi G[uillermi] Compang ne a Gombald neque ad posterita tuam que io mea per comite ut vadas a sua cort echeliomens aixi como in Deu en credenca menar en sa cort sicut scriptum est. Et ego comite mando tibi G[uillermus] Compag et a Gombal et ad vestra posterita ut si ego non erat in terra similiter et G[uillermus] Ramon non o faies axi quomodo est suprascriptum, mando tibi, ego comite, ut pignoretis meos homines. Sic dono G[uillermi] Compang et Gombald quomodo scriptum, per alaudium francum. Et est ista do'nacio et vendicio in comitatum Orgello, in locum que vocant Val de Lord. A solixent afrontat en Capolad; de meridie in termino Olius; de solponent en Baciens. Et nullus homo vel femina qui ista carta donacione inquietare voluerit in duplo componat.

513. Scilicet: *reg.*

514. Sic.

Facta ista carta vi idus marcii, anno regnante viii Filipo rege.

Sig+num comite de Urgello, qui hoc mandi scribere et ad testes firmare.

Sig+num Vidiano. Sig+num Ugo Grifre. Sig+num Amat Pere Ioval. Sig+num Oromir de Besora, nos firmamus.

Petrus diachonus qui hoc scripsit die et anno quo (ss) supra.

219

1068, abril, 29

Donació. *Els vescomtes Ramon [Folc I de Cardona] i Ermessenda donen a Gerbert Ramon un cens sobre el castell de Cardona, que ja havia estat del pare del receptor.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, que presenta una inicial dibuixada descendent, 261 × 112 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2446.

In nomine Domini. Ego Raimundo vicecomes et Ermesindis vicecomitissa donatores sumus tibi Gerbert Remon ipsum censum vel functionem de ipso alodio qui fuit de pater tuus quod ad castrum pertinet, vel ad castelleniam, vel ad nos vicecomes exire debet, vel ad castellanum, vel vicarium totum ipsum censum, vel ipsum servicium quod unquam posteritas tua fecerunt ad illo seniores qui tenuerunt meam onorem⁵¹⁵ que ego teneo vel ad ipsos castellanos qui tenere ipsum castrum de Cardona hoc quod habetant vel abere debebant sic ego Raimundus, cum coniuge mea Ermesindis, sic dono et evacuo et definisco et ego et castellanos meos, ad tuum plenissimum alodem ut abeas tu et posteritas tua sine nullum censum et nullum servicium, quia nos non possumus te requirere nec nos nec filiis nostris nec posteritas nostra ad te nec ad filiis tuis nec as posteritas tua usque infines clericorum.

Facta ista evacuacio vel definicio iii kalendas madii, anno viii regnante Filippo rege.

Fulchone +.⁵¹⁶ REIMUNDS⁵¹⁷ VCECOMES⁵¹⁸ +.

Sig+num Ermesindis vicecomitissa. Sig+num Bremon Remon.

515. Sic.

516. Autògrafa.

517. Sic.

518. Sic; autògrafa i en majúscules.

Sig+num Bernardus Amad. Sig+num Guillermus Bernad. Sig+num Guillemus Bernard. UGO⁵¹⁹

Raimundus levita, qui ista evacuatione scripsit die et anno quo (ss) supra.

220

1068, juny, 1⁵²⁰

Venda. *Maria ven al sacerdot Mir Vidal dues peces d'alou que té a les Guàrdies, al terme de Cardona, pel preu d'1 sou, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació malgrat estar lleument gastat a l'extrem superior dret, amb inicial dibuixada descendent, 340 × 93 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1177.

In nomine Domini. Ego Maria, femina, vinditrice sum tibi Miro Vitales, sacer. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindo tibi pecias II de alod, qui mi[hi adve]nit per ienitorum meorum vel per ullasque voces. Et sunt ipsas II pecias de alod in castrum Cardona, in locum que vocant ad ipsas Guardias. Qui afrontad: de parte orientis in strada vel in alod qui fuit de Ermomir, qui est condam; de meridie et de ociduo in terra et in vinea de me comparatore; a parte vero circi in terra et in vinea qui fuit de Ermomir. Quantum infra istas afrontaciones includunt et isti termini abuint, sic vindo tibi ipsas II pecias de alod quod ibi abeo, cum exiis et regresiis suis, in propter precium solido I, in rem valentem. Et est manifestum. Quem vero predicta omnia quod superius resonat de meo iure in tuo trado dominio vel potestate ad tuum proprium plenissimum alodem. Quod si ego vinditrice aut ullusque omo aut femina contra hanc ista carta vindicione venerit pro inrumpendum non hoc valeat vindicare set componat hec omnia induplo cum sua inmeliore et inantea ista carta firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicionis v nonis iunii, anno VIII regnante Philippo rege.

Sig+num Maria, qui ista carta feci scribere et firmavi et testes firmare rogavi.

519. Autògrafa.

520. El document està datat el 5 de les nones de juny, que correspon, en rigor, a les calendes de juny.

Sig+num Guifre Ardman. Sig+num Guifre Guillermus. Sig+num Udalard.

Raimundus, scriptor, qui ista carta scripsit die et anno (ss) quo supra.

221

1068, setembre, 28

Convinença. *Convinença efectuada entre el bisbe Guillem d'Urgell, d'una part, i Arnau, fill de Pere Miró, de l'altra, sobre el castell de Solsona. El bisbe ofereix la seva possessió a Arnau sota certes condicions.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 130 × 365 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1689.

Sub anno videlicet VIII regnante rege Philipho III kalendas october. Hec est conveniencia quod facet domnus Guillermus episcopus cum Arnallo Petro, filium Mironi de ipso kastro de Colsona cum sua castellania exceptus ipsam terciam partem de ipsos placitos et uni dominico, id est Guifert Mansueri apud totum suum avere quod Guillermus predictus ibi retinuit cum conveniencia scripta qui fuit inter illos. Et postea concordaverunt predictus Arnallus abuisset potestat de predicto castro quantas vices requirat potestatem de illo castro ad Ekardus Mironi et quando potestatem abuerit non retineat Arnallus predictus ipsum castrum set reddat in postestate de Etkard. Et Ekard salva fidelitate de predicto episcopo teneat ipsum kastrum cum ipsa kastellania totum per predictum Arnallum exceptus ipsos quatuor dominicos quod Arnallus ibi retinet. Et prephato abet terciam partem de ipsos placitos quod ibi retinet. Et si prephato habet terciam partem de ipsos placitos quod ibi retinet et si predictus Arnallus voluerit stare in ipsa kastellania non plus sta ibi de duobus mensibus per unumquemque annum; et non faciat ibi tolta, et si fecerit, infra xxx^{ta} dies que ipse episcopus aut Ekard requirat abeat emendatum; et similiter habeat sua posterita in servicium de Sancta Maria et de predicto episcopo et de successores suos. Et predictus Arnallus iuret fidelitatem ad Sancta Maria et ad predicto episcopo de iamdicto kastro de Solsona et de sua castellania. Et hoc totum quod episcopus ibi habet et

habere debet.⁵²¹ Et predictus Arnallus iuret fidelitatem ad predicto episcopo et ad successoribus suis quod predicto Arnallo de ista ora inantea non acaptet predictum kastrum de Solsona neque abeat per nullo alio homine neque homines neque per feminam neque per feminas neque ille neque nullo alio homine nec homines, feminam neque feminas per suum neque per suum ingenium nisi per Sancta Maria et per predicto episcopo et successoribus suis; et in ipsas hostes quod episcopus fecerit, si Arnallus Petro albergaverit cum predicto episcopo vel successores suos, albergerit cum illo ipsos kavallers⁵²² \que fuer⁵²³/ de Solsona; et si Arnallus non albergaverit cum illo albergent aput ipso episcopo ipsos kavallers. Et iuret ipso castellano si predicto episcopo mortuus fuerit et Ekard mortuus fuerit \sine filium de legitio coniugio/ ipsum castellanum qui ipsum kastrum tenuerit ad predictum Arnallum adtendat et ad posterita sua cui ille dubitaverit per directam fidem sine suo enganno et sine lucro de avere. Et si Ekard mortuus fuerit et filium abuerit de legitimo coniugio similiter habeat ipsum castrum sicut et pater eius. Quod si filium non abuerit de legitimo coniugio et antea mortuus fuerit Arnallus predictus donet ipsum castrum de Solsona ad castellanum cui episcopus elegerit aut voluerit qui silimiter modo abeat sicut Ekardus tenet.

Factum est hoc in presencia de Miro Odo et Bernard Senmir et Bernardi Eriman et Mir Eriman et Poncius Eriman et Ekard Mironi et Guillem Bernard et Remon Poncio et Arnall Arnall.

Et si Ekardus mortuus fuerit antea quam filius eius abeat etatem quod iurare posset ipsum sacramentum quod eius pater fecit ipse castellanus⁵²⁴ donet potestatem cum filio ekard prescriptum ad Arnallum prescriptum; et si etate abuerit filium de Ekard antea quam Arnallus requirat ei potestate faciat ei ipsum sacramentum quod Arnallus iuravit ad prescriptum Ekard et filium de Ekard iuret ei similiter ipsum sacramentum quod Ekard iuravit ad predictum Arnallo; et omnes filii de Ekard unus post alium similiter abeat ipsum kastrum et posterita de Ekard predicto per predictum Arnallum et de posterita sua.

Factum est hoc IIII kalendas octobri, anno VIII regnante rege Philipo.

521. Scilicet: *debebat*.

522. Sic.

523. Scilicet: *que fuerint*.

524. Segueix *adtendat*, ratllat.

Sig+num Berenger Remon. Sig+num Arnall Arnal. Sig+num Bernard Mir. Sig+num Gitard Mir. Sig+núm Arnall Guillem.

Sig+num Guillelmus, presbiter, qui hoc scripsit et sub (ss) die et anno quod supra.

222

[1050-1068]⁵²⁵

Jurament. *Jurament de fidelitat pel castell de Castellfollit [de Riubregós] fet per Isarn Dalmau al comte Ramon [Guifré de Cerdanya], tot assumint el compromís, si el comte morís properament, de renovar el seu pacte amb el germà o el fill del difunt i fer jurar el mateix al castlà que eventualment visqui a Castellfollit.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb restes de les línies cal·ligràfiques, 274 × 291 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2630.

De ista ora inantea fidelis ero ego, Isarnus Dalmatius, ad Raimundum comitem, filus qui fuit Guisle comitisse, sine fraude et malo ingenio et sine sua deceptione. Et de ista ora inantea fidelis ero ego, Isarnus Dalmatius, ad suprascriptum Raimundum comitem, de ipso castello quem dicunt Sanctum Stefanum, quem alio nomine vocant Castello Fulit, sine fraude et malo ingenio et sine sua deceptione. Ego de ista ora inantea non vedare suprascriptum kastellum ad Raimundum comitem suprascriptum, per nullum ingenium, neque ipsas fortedas vel condirectiosnes⁵²⁶ qui ibi sunt aut erunt, atque ipsas turres, qui ibi sunt inter lignas, che tolre nol este fare, nec ego nec nullò homo aut homines, femina nec feminae, per meum consilium nec per meum ingenium, nec in quantum ego possum, neque suum introitum, neque suam stationem, neque suum eritum, nec ad suprascriptum Raimundum comes, nec ad suos homines vel hominem qui ad suprascriptum kastellum cum eo venerint dum cum eo ibi fuerint. Ego mal engin nec mal engan nen farei nen portarei nec nullus homo nec homines, feminas nec femine in quantum ego possim ad Raimundum comes suprascriptum. Et si homo aut homines, feminas aut femine qui ad Raimundum comitem suprascriptum tollant scriptum

525. Els anys corresponen al regnat de Ramon Guifré I de Cerdanya.

526. Scilicet: *condirectiones*.

kastellum aut ei contendant, ego finem nec societatem de illa ora inantea nen aurei, ne tenrei cum illo vel cum illis ad dapnum de suprascripto Raimundo comes me sciente, et adiutor len fere sine sua deceptione et sine malo ingenio usque dum Raimundus comes suprascriptus habeat recuperatum suprascriptum kastellum sine sua deceptione et sine malo ingenio. Et in suprascriptum kastellanum vel kastellanos nec kastellana nec kastellanas ne metrei nen aurei qui iurar no los faça manibus super altare sacramentum ad Raimundum comitem suprascriptum, se vidente et audiente, si recebre o nol ante quam in suprascriptum kastellum los meta, qui fedelis lin sian, sine fraude et malo ingenio et sine sua deceptione, et qui no li vetent in suprascriptum kastellum nec omnes fortitudines, qui ibi sunt aut erunt, suum introitum et sua statione et suum exitum, nec ad illum nec ad suos omnes homines qui ibi cum eo venerint dum cum eo fuerint. Et si Raimundus comes suprascriptus mortinis fuerit et ego in ius fuero infra ipsos primos quadraginta dies posquem, ego sciero manibus mees comandare ad fratrem aud filium de suprascripto Raimundo comes, cui suprascriptus Raimundus suprascriptum kastellanum cum comitatu Bergitano coque elia aud achel dia aura, et tale sacramentum len iurarai in ambus super altare sacratum, sine sua deceptione quale hodie iuro ad suprascriptum Raimundum comitem se videntem et audientem. Et tale sacramentum len farai iurar super altare sacratum ad kastellanum de suprascripto kastello, se vidente et audiente, quale suprascriptum est sine deceptione et sine engan de fratre vel de filio de suprascripto Raimundo comite ein suprascriptus comes Raimundus debitara suprascriptum kastellum.

Sicut superius scriptum est, si o tenure et o atenre ego suprascriptus Isarnus Dalmatius e receptus quantum Raimundus comes me absolverit sine fortia.

223

1069, gener, 13

Donació. *El vescomte Mir Guillem i la seva muller Guisla donen a Santa Maria de Solsona un alou que tenen al comtat d'Urgell, al terme de Solsona, als llocs anomenats Vila de Goltred i les Tortelles.*

[A] Original, perdut.

B Còpia del segle XII, Arxiu Diocesà de Solsona, *Cartoral de la Canònica*, doc. 217, fol. 81r-v, amb data del 5 de gener, segons *a*.

- [C] Còpia del 9 de febrer de 1590, per Joan de Feixenet, notari de Barcelona, ex *B*, perduda.
- D* Còpia, ex *C*, del 5 d'octubre de 1663, feta pel notari Pere Martí Andreu, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1848a.
- a* Antoni LLORENS, "Els documents dels segles...", doc. 155, pp. 438-439, ex *B*.

Apud D.

Hoc est exemplum bene et fideliter in civiti Celsone sumptum a quodam alio exemplo in papiro scripto, non viciato, non cancellato neque in aliqua eius parte suspecto sed omni prorsus vitio eo suspitione carente tenoris sequentis. Hoc est exemplum bene et fideliter in villa Celsone sumptum a quodam publico et autentico instrumento donationis facte dominum Mironem Guillermo vicecomitem et eius coniugem Guilla vicecomitissam de alaude sua sita intus terminio castris Celsone in quodam libro pergameneo, in folio octogesimo primo scripto, in numero instrumento centesimo nonogesimo secundo, fusti cohoperto intus archivum eiusdem ecclesia reperto custodito, non viciato, non cancellato nec in aliqua sui parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspitione carente cuius tenor talis est. In nomine Sancte et individe Trinitatis. Mironi Guillermus, vicecomite et coniuge mea Guilla vicecomitissa, donatores sumus domino Deo et Sancta Maria Celsone. Magnum nobis et satis licitum esse videtur Domino Dei dignificare atque de rebus nostris honorare audientes monita vel praecepta Sanctorum Patrum quia elemosinia a morte liberat anima et enim remedia est adquirenda. Propterea non iamdicti donamus ad iamdicta ecclesia ipsum nostrum alaudem, terras et vineas, casas, casalibus, cum illo genero arboribus, cultas et eremas, petias mobiles vel immobiles, luvis et diversis aquis, aquarum, viaductibus vel recuctibus, cum exiis et regressis earum, quod nobis advenit per parentorum aut per quemlibet vocces. Et est ipsum alaudium in comittatum Urgello, infra terminos de Solsona, in locum que dicunt ad ipsa villa de Goltret, qui est condam, vel ad ipsas Tortellas. Et coniungit: de oriente in Sancti Gervasii; de meridie in ipso rivo vel in ipso alaude de Guansia; de occiduo in alaude de Seguinus; a parte vero circii vel aquilonis vel in ipso monte quod descendit in ipsa vinea de Bonefilii, sacer, que est codus.⁵²⁷ Quantum ipsius termini continent et affrontationes circum includunt, sic donamus ad iamdicta ecclesia iamdictum alaude perpetuum remedium anime nostre, ut clerici ibidem servientes assidui ipsi teneant et

527. Scilicet: *condam*.

possideant omnique tempore in futuro. Volumus namque ut in nullo alio exiguo neque concensum non fiat per nullo ingenio nisi in ipso servitio de iamdicta ecclesia. Et est manifestum. Si quis nullus homo vel femina qui contra hanc donatione seu mercedem largitionis disrumpere aut confringere, non hic valeat vindicare sed componat in quadruplum ad eiusdomini⁵²⁸ ecclesia et insuper iram Dei inveniat et ista donatio firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore non sit disrupta.

Facta ista carta donationis idus ianuarii, anno nono regni Philippi regis.

Sig+num Mironi. Sig+num Quilla, qui ista carta iussimus scribere et firmavimus et firmare rogavimus.

Sig+num Arnaldus Dachoni. Sig+num Arnaldus Bernardus. Sig+num Remondo Bonifilii. Sig+num Guillermus Sinfre.

Guillermus, sacer, rogatus scripsi et sub die et anno quo supra.

Sig+num Joannis Frexanet, auctoritate regia notari publici per totam ipsius terram et ditionem civis Barcinone huic exemplo testis.

Sig+num Antoni Castellar villa Celsone regia auctoritate notari publici, testis. Sig+num meum, Petri Martiris Andreu, villa Celsone auctoritatibus apostolica notarii publici, qui huiusmodi exemplum, a suo prenominato liber fideliter sumptum et cum eo comprobatum testificatumque ut supra patet aliena manu scribere feci et clausi, die VIII februarii, anno MD nonagesimo.

Sig(SS)num Prolius Pintor, auctoritate regia notarii publici civitis Celsone, testis.

Sig(SS)num mei, Francisci Andreu, presbiteri, civitatis Celsone auctoritate ordinaria notari publici, testis.

Sig(SS)num mei, Petri Martini Andreu, civitis Celsone regia auctoritate per totam terram et dominationem [...] et Regie maiestatis D. H. Hispaniarum regis notarii publici, qui huiusmodi exemplum cum originali attente revisun testificatumque ut supra facit requisitus die v octobris MDCLXIII, clausi in fidem.

528. Scilicet: *eiusdem*.

1069, novembre, 9

Donació. *El bisbe Guillem d'Urgell i els seus canonges donen a Ecard Miró la torre, el castell i el lloc de Torroja perquè el fortifiqui i el tingui en servei de la seu, i rep 500 monedes d'or.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació malgrat una petita trencadissa a la part superior esquerra que no afecta la lectura del text; presenta una inicial elaborada, 364 × 277 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 187, núm. 2146.
- B Trasllet de 1189, Archivo Ducal de Cardona, lligall 187, núm. 2146 bis.

Sub sacro sempiterni nomine regis, cum auctoritate gotice legis et canonicis decretis ego, Guillelmus nutu Dei pontiphex Urgellensis et nos omnes canonici sancte sede matri domini Urgellitane sedis pari consensu comuniqué voto nostre actionis nostra sponte absque aliquo modo presumptionis, per hanc scriptura nostre donationis, donatores sumus, et donamus, tibi, Ecardo Mironis, scilicet: ipsam Turrem que dicitur Rubea, cum omnibus sibi pertinentibus, hedificiis,⁵²⁹ cum terris et vineis culties et remis, pratis et pascuis, cum molinis et aquis, cum suis terminis et pertinentiis universis, et cum utilitatibus suis, usui hominum pertinentibus cunctis infestatio genero gentis agarice quia iugint obpugnat fines nostre patrie pro suo insaciabili posse, id circo, indigemus militeri presidio ac tuicione. Propterea sciatur ab ominibus cunctis, presentibus et futuris, quia supradictus pontifex urgellensis dudum fecerat de supradicta turris et alodio scrituram donationis cuidam militi Armengaudo Mironis, sub tali convenientia et tenore deliberationis ut ipse Ermengaudus consturctet ibi castellum instantia sue hedificationis, et quod erat incultum bene faceret cultum studio sive laborationis, et si sicut supradictum est est ita faceret ut adimpleret modum conventionis remaneret filio suo clerico iure successionis ille qui fieret clericus ad diem obitus Ermengaudi patris. Iamdictus autem Armengaudus cum postea diu viveret nihil ibi construxit neque sicut promiserat hedificavit, et precium quod inde canonicis convenerat, nec dedit neque dare voluit, et quando ipse obiit filium clericum superstitem non dimisit. Ideoque, ego, predictus episcopus et nos, supradicti canonici, post prefati Ermangaudi mortem, propter nomine ecclesie utilitaem et barbarice gentis quam sustinere non possumus iniquitatem et propter hedificationis necessitatem, donamus tibi,

⁵²⁹. Sic.

Ecardo predicto, prenominatam turrem, kastellum et alodium unversum pertinentem ad castellum eundem, sicut superius est scriptum, ut sit tuum alodium ad sancte ecclesie nostre sedis servitium, et abeas licentiam ubicumque volueris ad construendum infra supradicti kastelli et alodii terminii terminum in servicio predicti pontificis et successorum suorum et kanonicorum nostrorum. Et habeas, ex omni decimo quod inde exierit et exire debuerit, tu et posteri tui, medietatem per vestrum alodium, et medietatem aliam per supradictum pontificem et per successores eius, per fevum, tu et posteritas tua, per fevum. Super omnia autem hec habeas ipsam ecclesiam qui ibi est, et ecclesias que ibi erunt, cum cuius primiciis et oblacionibus universis. Sita sunt autem hec in comitatu Urgellense, in terminio Gessone, super ripascionis aque. Et habent affrontaciones: a parte horientis, in Prininose terminis; a meridie vero parte collaterat sibi terminum Cervarie; ex occiduo quoque conlungit sibi terminum Turrisfracte et Sadaone; a parte voro septentrionali, definit in terminio Belli Vicini et Lauri. Quantum autem supra dicti termini ambeunt vel infra his includitur, cultum vel eremum, tam constructum quam destructum, quantum pertinet ad usus hominum, sic donamus tibi, supradicto Ecardo, predicta omnia, ab integrum, ad tuum proprium alodium, secundum supradictum modum, exceptus ipsam medietatem ipsius decimi quam damus tibi per fevum; et accipimus a te precium quingentos aureos numos ex Barchinonensem monete, quos dispensavimu in nostre sedis hedificiis⁵³⁰ et utilitate. Et dedimus, ex ipso auro, x untias nostre cannonice. Ideoque de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate, nostram sponte, absque ullo terrore reclusa omni fraudulenta argumentacione, sicut scriptum supra noscitur esse, eo tenore ut non possis ibi patronum alium aut senioreml heligere nisi supradictum pontificem sancte Marie aut successores eius fontifices eiusdem sedis Urgellitane, tu neque posteritas tua parte. Et qui hoc suprascriptum est tibi voluerit disrumpere aut posteritati tue, nullo modo sit illi possibile, sed quod voluerit auferre componat vobis tripla satisfacione ut continetur in libro legis gotice, et insuper hec donatio firma et stabilis maneat omni tempore.

Que est facta v idus nobembris, anno x Philippi regis.

530. Sic.

Petrus, sacer.⁵³¹ Seniofredus, sacer SSS.⁵³² S+ Bermundus.⁵³³ Arnallus, chanonicus SSS.⁵³⁴ Arnallus Wilelmus SSS.⁵³⁵ Ermen-gaudus, Dei nutu Urgellensis comes +. Albertus, sacer.⁵³⁶ Sendred, sacer +.⁵³⁷ Albertus, scolasticus, firmat et eam firmantes laudat SSS.⁵³⁸ Petrus, sacricustus SSS.⁵³⁹ Rainerus, scolasticus, hac laudat cartam SSS.⁵⁴⁰ Lucia, comitissa SSS.⁵⁴¹ Sig+num Pontio Ermani. Sig+num Bernardo Trasover. Sig+num Guillermo Bernardo. Sig+num Remon Pontio. Guillelmus Borrelli SSS hoc ordine confirmo legali.⁵⁴² Sig+num Gondeballi Blidgarii. Sig+num Bernardus Luponi. Sig+num Arnallo Bonifilii. Mir Eriman. Arnallus, diachonus. Petrus, presbiter.⁵⁴³ Arnaldus SSS, sacer Franconus.⁵⁴⁴ Isarni. archidiaconus Bernardus +.⁵⁴⁵ Guilelmus archidiaconus ++.⁵⁴⁶

Sebuinus, sacerdos iubente domno episcopo, hoc scripsi sub die et anno quo prefixo.

Guilelmus, gratia Dei Urgellensis episcopus +.⁵⁴⁷

225

1070, maig, 16

Donació. *Bernat dóna a la seva muller Buissèn l'alou d'Espodòlia i Palomera, a la vall de Lord, al comtat d'Urgell, com a compensació per l'alou d'ella, ubicat a la Ribera i a Selvasembrada, que havia estat venut pel dit Bernat.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 259 × 115 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 179, núm. 1612.

- 531. Autògrafa.
- 532. Autògrafa.
- 533. Autògrafa.
- 534. Autògrafa.
- 535. Autògrafa.
- 536. Autògrafa.
- 537. Autògrafa.
- 538. Autògrafa.
- 539. Autògrafa.
- 540. Autògrafa.
- 541. Autògrafa.
- 542. Autògrafa.
- 543. Autògrafa.
- 544. Autògrafa.
- 545. Autògrafa.
- 546. Autògrafa.
- 547. Autògrafa.

In Dei nomine. Ego Bernardus donator sum tibi uxori mee nomne Buissens. Per hanc scripturam donacionis mee dono tibi alodem proprium, id sunt kasas, kasalibus cum solis et superpositis, ortis, ortalibus, terris, vineis cum illorum arboribus, omnia et in omnibus qui mihi adveni per parentorum et per comparacione. Est autem ipsa hec omnia in comitatu Urgellitano, infra finibus Valle Lurdo, in locum que vocant Espodolia et in Palomera. Et habet afrontaciones: de parte orientis in ipso torrent; de meridie in flumen Odera; de occiduo, in torrent de Sancti Felicis; de Circii in alodio de Berengario Raimundo de Capolad. Et ipso de Palomera afrontant: de 1 parte in terras et vineas de Arnal et de fratre suo; et de secunda in guardia de Palomera; de III^a in terras et vineas de Udalard et de Amad fratribus meis. Quantum inter istas afrontaciones includunt et ambiunt sic dono tibi supradicta omnia quantum ibi abeo et abere debeo, ab integrum, cum introitibus et exitibus et regressiis earum, propter alodium tuum quod vendidi in ipsa Ribera et in Silva Seminata. Et est manifestum quod si ego donator aut ullusque homo hanc donacione tibi inquietare voluerit non hoc valeat vindicare set componat tibi in duplo cum sua omni inmelioracione et inantea ista karta donacionis firma et stabilis permaneat modo et omnique tempore et non sit disrupta.

Facta ista karta donacionis et emendacione xvii kalendas iunii, anno x^o regnante Phylippo rege.

Sig+num Bernardus, qui hanc karta donacionis feci scribere et firmavi et testes firmare rogavi.

Sig+num Amalrig. Sig+num Arnald Mir. Sig+num Pere Borrel.

Iohannes, sacer, qui et monachus, qui hanc donacione et emendacione rogatus scripsit sub (ss) die et anno quo supra.

226

1070, setembre, 11

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Ramon [Folc I de Cardona] i Ermessenda, d'una banda, i Eribau Bonfill, de l'altra, sobre el castell de Pujalt.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, partit per *ligaturas*, 110 × 223 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2661a.
 B Còpia, en paper i amb lletra del segle xvii, pel notari i arxiver Joan Busquets, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2661b.

Hec est conveniencia que est facta inter Reimundum vicecomitem et Ermessindis vicecomitissa et Eriballus Bonifilii. Conveniencia namque talis est: comendant autem Reimundus vicecomite et coniux eius Ermessindis ad Eriballum Bonefilium ipsum castrum de Podio Alto, et donant ei ipsum fevum cum tota sua honore quod ad ipsum castrum supranominatum pertinet. Et comendant ei Mironi Guillermmum cum supranominatum castrum sive cum supra dicta honore que donet ei potestatem Mironi Guillermo de supradictum castrum totas ipsas vices que Eriballus ei iam requisierit. Et donant ei vicecomes et vicecomitissa ad Eriballo Bonifilii in supra nominata honore unum hominem de suos dominicos in dominico, et II pareliatas de terra, et II modiatas de vineas. Et propter hoc convenit Eriballus supradictus ad supranominatum vicecomitem sive ad coniux eius que fiat illorum homo comandes et faciat eis fidelitatem de supradictum castrum et de tota illorum honore que hodie habet et que inantea acaptaverint per illorum consilium. Convenit namque Eriballus ad supradictum vicecomite ut faciat ei totas ipsas hostes et cavalgadas que supranominatu vicecomite ei mandaverit exceptas ipsas ubi comes de Urgello fuerit aut Brochardo Guillermi. Alias namque cavalgadas qui infra terra fuerint factas fiat cum vicecomite cum totos suos homines. Et si comes de Urgello hostem fecerit et in ea Eriballus ierit et vicecomes in alia pessexerit aut in eam ambulaverit pergant cum vicecomite ipsos cavallarios que abet de suum alaudem simul cum ipso que abet de Podio Alto. Et convenen atque vicecomes et vicecomitissa ad Eriballum Bonefilium ut quando filium de Mironi Onofred aut filium de Onofredi Dacho fuerint de etate abeant supranominatum castrum sive supradicta honore per suprascripto Eriballo, sicut superius scriptum est de Mironi Guillermo; et habeat Eriballo in suprascripto castro estatica quantum voluerit et de placitos qui fuerint de supranominata honore abeat Eriballus de eos ipsam quartam partem, et fiat et hoc factum ex utraque parte, sine enganno.

Facta est conveniencia III idus septembris, anno XI regnante Philipi rege.

REIMUNDUS VICECOMES⁵⁴⁸ +. Sig+num Ermessindis vicecomitissa. Sig+num Eriballus Bonifilii.

548. En majúscules.

1071, gener, 11

Donació. *Bermon, fill de Sunifred de Cardona, juntament amb la seva esposa Amaldruda i el seu fill Ramon, donen als vescomtes Ramon Folc [I de Cardona] i Ermessenda la Torre de Vidal, amb les seves fortaleses i propietats, situades al comtat d'Osona, al terme del castell de Mirambell.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 333 × 112 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 55.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 55.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols 33r-35r, núm. 55.

In nomine Domini. Ego Bermundo proli Seniofredi de Cardona et uxori mea Amaltruiddis et filio nostro Reimundo, donatores sumus vobis Raimundo Fulchoni, gratia Dei vicecomes et Ermessindis gratia Dei vicecomitissa. Per hanc scripturam donationis nostre donamus vobis ipsa turre de Vidaltruite et cum solariis et fortitudines maiores et minores et casas sive cum solos suos et suprapositos et cum terris et vineis cultis sive eremis et cum omnes genere arborum et cum omnibus edificiis factis vel ad faciendis totumque odie abet Vidaltruite infre termineis de Mirambelli cui nobis advenit de parentorum sive per ullasque voces. Et est ipsa hec omnia suprascripta in comitatu Ausona, vel intra termineis de castrum Mirambelli. Et habet afrontationes ipsa hec omnia iam nominata a parte orientis in termino de Chalafo; de meridie in termino de ipsa Guardia; de occiduo in termino de Cunillo; a parte vero circii in termine de ipsa Fulia. Quantum infra istas quatuor afrontaciones includunt et isti termines continent nos sic donamus vobis iamdicta turre cum ipso maso et cum solarios et fortitudines maiores et minores et casas et solos suos et suprapositos et cum terris et vineis et ortis et cultis sive eremis cum omni genere arborum et cum omnibus edificiis factis vel ad faciendis totumque hodie habet Vidaltruite in ipse termineis de iamdicto castro de Mirambelli totas ipsas nostras voces que ibi habemus vel habere debemus ab integrum cum exiis et regresiis earum propter ipsum placitum et ipsas querellas que vos Raimundo Fulchoni vicecomes et Ermessindis vicecomitissa abuistis de me Bermundo et propter difinitiones que michi fecistis nos, sic donamus et sic exvacuamus et sic diffinimus nos suprascriptos Bermundo et Amaltrudis et Reimundo de ista omnia suprascripta quantum ibi abemus vel

habere debemus ad vestram plenissimum proprium ad omnia facere quod volueritis. Et est manifestum. Quem vero predicta ipsa hec omnia suprascripta de nostro iure in vestro tradimus dominio potestate ad omnia facere quod volueritis. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta donationis inquietare voluerit non hoc valeat vindicare, sed componat in duplo aut componamus cum omni sua inmelioratione et inantea ista carta donatione firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta donatione III idus ianuarii, anno XI regnante Philipe rege.

Sig+num Bermundo Seniofredi. Sig+num Amaltrudis. Sig+num Reimundo Bermundo, nos qui ista carta donationis fecimus scribere et firmavimus et ad testes firmare rogavimus.

Sig+num Bernardus Amado. Sig+num Bernardus Ermengardi. Sig+num Mironi Guillermi. Sig+num Raimundo Amatum. Sig+num Dalmaz Ermengaudo. Sig+num Guillermi Rodballo. Sig+num Dalmatio Renard. Sig+num Borrellus Bonifilii. Sig+num Bernadus Seniofret. Sig+num Bernardus Scribert. Sig+num Arnallo Bernardus.

Pontius levita, rogitus scripsit (ss) et die et anno quo supra.

228

[1071, maig, 9]⁵⁴⁹

Donació. *Donació que els vescomtes Ramon [Folc I de Cardona] i Ermessenda fan a la seva filla Ermessenda, dels castells de Fals i d'Estaràs.*

A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, amb mutilacions en tota la part esquerra, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 62.

[In nomine Domini. Ego Raimundus Fulchonis, vicecomes et Er]mesindis vicecomitissa, nos simul in unum, donatores sumus tibi Ermesindis filia nostra [...] alaudes nostros, propios, id sunt: castros unum que dicitur Falcs cum omnibus terminis [...] blaciones que ad eiusdem ecclesiis pertinent et cum terris et vineis et domos cultum et eremum [...]rum viaductibus et reductibus,

549. Es tracta de la donació prèvia al document posterior, en què els vescomtes Ramon Folc I i Ermessenda donen a Deodat Bernat de Claramunt la seva filla Ermessenda en matrimoni, juntament amb els castells de Fals i Estaràs, que són els que apareixen en aquest document.

pratis et pascuis, patrociniis et omnia que ad iam [...] mihi ad me Reimundus iamdicta omnia per genitories meos vel per ullasque voces, et ad me [...] est hec omnia in comitatu Ausonensis, sive Minorisa. Hec omnia supra⁵⁵⁰ scripta [...]degel; ab occiduo in termine de Agilar sive de rio d[']Agel; ad circio in termine monte [...] damus tibi alium castrum que dicitur Estaras, cum omnia edificia facta vel facienda et [...] ipso castro pertinet quocumque homo dici vel nominari potest quomodo nos ibi habemus [...]res meos sive per ullasque voces. Et ad me Ermesindis per viro meo sive per ullasque voces[...] castrum Estaras, et eius pertinencias; a parte orientis in termine de Pugalt; a meri[...] de circio in termine Sancte Fidis. Quantum infra istas \totas/ afrontaciones includunt et isti[...]us scriptum est totum ab integum ad tuum plenissimum proprium alaudem ut quicquid [...]tem et de nostro iure in tuo tradimus dominio et postestatem cum exios vel regressios earum [...]sta carta donationis venerimus aut venerint ad irrumpendum nil valeat sed cen[...]et inantea ista carta donationis firma et stabilis permaneat modo[...]

[...] regni Philippi regis.

REIMUNDUS VICECOMES⁵⁵¹ +. [...]

Fecimus et firmavimus et testes firmare rogavimus [...]

[...]dossi. Fulchone⁵⁵² +. Ugo.⁵⁵³ Sig+num Reamballus Otoni. [...] Bernardus Guillermi. Sig+num Remundus Amati. Sig+num Amati Olibe. [...]us levite.⁵⁵⁴ Sig+num Remundus Seniofredi.

[...]n linea XII et sub(ss) scripsit die te anno quo supra.

229

1071, maig, 9

Convinença. *Convinença efectuada entre Deodat Bernat [de Clarumunt] i els vescomtes Ramon Folc [I de Cardona] i Ermessenda. Aquests donen a Deodat la seva filla Ermessenda com a esposa, així com els castells de Fals i d'Estaràs.*

550. Segueix un espai en blanc d'uns 17 mm.

551. Autògraf i en majúscules.

552. Autògraf.

553. Autògraf.

554. Autògraf.

[A] Original, perdut.

B Còpia del segle XII, per Berenguer, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 63.

Hec est convenientia quam facit Deusdedit Bernardi ad Ramundi Fulchoni, vicecomes et Ermessindis vicecomitissa de ipsos castros unumque dicitur Falcs, alium que vocant Estaras, quem predictus vicecomes et predicta vicecomitissa, de ipsa donant filia illorum, nomine Ermessindis, sponsa de Deusdedit Bernardi. Conveniunt predicti Deusdedit et sponsa sua, prescripta Ermesindis, ad supradictum Remundum vicecomitem et ad vicecomitissa, quia de ipsis castris suprascriptis donent ad illos introitum et exitum, et guerram facere si illis opus est contra cunctos homines vel feminas de vita illorum exceptos de quantasque vices illis opus estit semet ipso Deusdedit et sponsa eius iamdicta. Iterum conveniunt predictus Deusdedit et sponsa sua iamdicta, ad ipsam dominicatura qui est in iamdictum castrum Estaras, quam debet esse de filio Honofredi et de filio Mirone, ut si illos venerit ad etatem quindecim annorum et recuperaverint predictam dominicaturam de Estaras habeat Deusdedit, cum sponsa sua, aliam dominicatura non minus valet termine de Pugalt quem illis emendant. Et iamdicto filio Honofredi et filio Mironi habeant prescriptam dominicaturam de Estaras ad servicium Deusdedit et sponsa sua Ermesindis, simili modo et ordine sicut debent eam habere per vicecomite et vicecomitissa iamdictos. Et ista omnia suprascripta siat facta ex iutraque parte per fidem sine engan.

Facta conveniencia VII idus mai, anno XI regni Philippi regis.

Sig+num Deusdedit Bernardi. Sig+num Guillemus Amati. Sig+num Bernardi Amati. Sig+num Remundus Amati.

Sig+num Poncii, levite, qui hoc scripsit cum literis rasis et emendatis in linea VI et VII et X et superpositas et sub (ss) scripsit die et anno quod supra.

Berengarius, qui hoc translatum scripsit mandato Petri presbiteri et hoc signum (ss) aposuit.

230

1071, agost, 29

Convinença. *Convinença efectuada entre Bernat Blidger i Ecard [Miró]. Ecard infeuda a Bernat el castell de Torroja en els mateixos termes*

en què ho haviat tingut anteriorment Gombau, germà del dit Bernat Blidger.

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial elevada, 81 × 37 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2623.

Hec est conveniencia inter Bernard Blidger et Echard. Comandat ei Echard ipsum kastrum de Torroga, et donat ei ipsa alia terra sicut dedit ad Gonball, fratri suo, esceptis ipsa decima de quadrers de Mataredonna. Et ipsum kastrum vel honore prescripta convenit Bernard Blidger ad Echard vel ad uxori sue Magenca, tam ad filiiis suis qui ipsum kastrum de Torroga abuerint post obitum de Echard, ut fiat eis suorum liberum atque solidum contra cunctos homines vel feminas. Et de isto die inantea alium seniore non faciat nec retineat sine sonsilio de predicto Echard. Et ad ipsum kastelanum vel ad alios kastelanos donet eis ipsum kastrum prenotatum ad consilium de Echard. Et aliam terram atque honorem donet ad consilium de Echard ad ipsos kavalers. Et ista conveniencia prescripta similiter faciat ad uxor sua vel ad suos filios qui Torroga abuerint post obitum suum.

Actum est hoc ⁱⁱⁱⁱ kalendas september, anno ^{xii} regnante Philipo rege.

Sig+num Ugoni. Sig+num Bernard Ermengod. Sig+num Raimundi Seniof. Sig+num Bernard Blidger.

BERTRANDUS, SACER,⁵⁵⁵ qui hec scripsit sub die et anno (ss) prefixo.

231

1071, desembre, 29

Permuta. *Guillem, bisbe d'Urgell, permuta amb la canònica de la catedral de Santa Maria l'església de Sant Genís d'Ezeir, amb els seus drets, la tercera part de l'Església de Sant Genís de Montella, amb les seves primícies, i el deganat de Cerdanya pel castell de l'Aguda, excepte la desena part del delme de l'església i la meitat dels alous que tenia Borrell, de manera que ho tinguin en feu Ecard i els seus successors, per la seu d'Urgell.*

[A] Original, perdut.

B Trasllet, del 20 d'octubre de 1211, fet a Tàrrega, per Berenguer, escrivà d'Aurellano, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2687.

555. En majúscules.

In nomine Domini. Ego Guillelmus, gratia Dei episcopus, dono atque concedo domino Deo et Sancte Marie sedis Urgellensis eiusque canonicis et ecclesias Sancte Marie et Sancte Genesii de Ezeir, cum terminis et finibus, cum decimis et primiciis, cum oblacionibus et alodiis atque cum omnibus pertinentiis earundem ecclesiarum, terciam quoque partem ecclesie Sancte Genesii de Montela, cum eiusdem primiciis et oblacionibus atque cum ipsa de chanonica Cerritanie, eo modo ut chanonici talem stabiliant ipsum dechanum qui mihi serviat et successoribus meis quem ad modum debet. Hoc autem totum dono ego suprascripte sedi atque eius canonicis propter remedium anime mee et per comutatione dominicature quam habebant ipsi canonicis in castro quod vocatur Accuta, excepto duodecima parte decimis ecclesie, scilicet: panis et vini, et excepto medietate alodiorum que condam Borrellus ibi habebat per suam dominicaturam. Et hoc totum dono, concedo atque commuto propter hoc quod Echarcum teneat, et posteritas sua, in servicio Sancte Marie sedis Urgellensis et eius presulis, per fevum. Ita quod nullus homo vel femina possit sibi vel posteritati sue tollere aut inquietare nec hoc nec aliud quod tenet per fevum in ipso castro quod vocant Accuta. Eo vero tenore dono atque commuto quod nullus meus successor aut ullus homo possit predictum donum sive comutationem videlicet: ipsas ecclesias cum suis decimis et primiciis et oblacionibus atque cum omnibus pertinentiis earundem ecclesiarum, tollere, alienare aut commutare aut alicui consentire neque ad suum opus per nullum ingenium retinere quod ipse successor meus sive successores. <Si quis> homo vel homines ad hoc donum inrumpendum venerint, non hoc valeat vindicare, set componat autem componant in duplo, cum homini sua melioracione, sitque excommunicatus sive excommunicati auctoritate Dei Patris et Filii et Spiriti Sancti et alminibus sancte Dei Ecclesie sequestratus vel sequestrati, sit maledictus vel maledicti omni genere maledictionis, feriatur aut feriantur gladio divine ulceritis aduratur vel adurantur atrocibus flammis et crucietur vel crucietur frigoribus diris. Extinguatur et enim lucerna eius vel eorum in seculum seculi, in perpetuis flammis inferni et ut sacri legi iudicentur atque cum Iuda traditore damnentur, et inantea ista carta donacionis atque commutationis firma et stabilis permaneat omni tempore. Istam vero suprascripta excommunicationem ego Guillelmus facio et confirmo cum omnibus canonicis.

Facta carta donacionis IIII kalenas ianuarii, anno XII regni Filipi regis.

Guillermis, gratia Dei Urgellensis episcopu, qui hanc cartam donacionis sive conmutacionis fieri iussi et manu propria firmavi et testes firare rogavi.

Arnallus (ss) sacer. +

Petrus, sacer, qui et sacricustus (ss) sig+num Bernardi Trauerii. Sendredus, sacer (ss). Guillermus, levita (ss). Adalbertus, scolasticus (ss)

Oliva, sacer, qui hanc cartam donacionis sive conmutacionis scripsit et die et anno (ss) quod supra.

Actum est hoc translatum in Tarrega, fideliter factum, XIII° kalendas novembris, anno domini M^oCC^oXI^o.

Petrus, presbiter, qui hoc (ss) fecit. R[aimundi], presbiter, qui hoc (ss) fecit. Bernardus, presbiter, qui hoc (ss) impressit.

Berengarius, scriba dAvellano, qui hoc scripsit et fideliter translatavit, die et anno quod (ss) supra.

232

1072, juny, 29

Venda. *El sacerdot Udalard, la seva muller Ermengarda i els seus fills venen a Eimeric i a la seva muller Beleisa un alou que tenen al terme del castell de Llobera, pel preu de 2 unces d'or.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent a causa de dues importants taques d'humitat que afecten el text en les seves parts dreta i central, i que no en permeten la lectura completa, amb inicial dibuixada descendent, 510 × 125 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1944.

In Dei nomine. Ego Udelard, sacer et Ermengards et filiis nostris Bernard et Remon et Guitard et Arnall et Maria et Hosten et Ollemar, vinditores sumus vobis emptores nostros Eitmerig et coniu tua Beleiza. Per hanc scriptura vendicionis nostre vendimus vobis aloudem nostrum cum illorum arboribus et kasas, casas,⁵⁵⁶ casalibus, ortis, ortalibus omnia in omnibus quidquid abuerimus vel abere debemus. Qui nobis advenit de parentorum et de donacione vel de comparacione sive per qualicumque voces. Et sunt

⁵⁵⁶. Sic.

ipsos alodios infra terminio de castrum Lobera, [in] locum que vocant ad ipso Pontarro. Et afrontat ipsum aloudium cum casas et casalibus et illorum arboribus: de parte orientis in ipso \torent/ qui discurrit et vadit per ipsas mansiones de Guitard Guisat; et de [meri]die in ipsa strada; et de occiduo, in ipso torrent qui discurrit et descendit per ipsa fonte de Mugal; et de parte vero circi in ipsa via qui est subtus Sancti Quirici. Quantum infra istas afrontacione[s in]cludunt et isti termini ambiunt sic vendimus vobis ipsum alodium cum ipsos arbores sive casas, casalibus et ortalibus, totum ab integrum, cum introitibus et exitibus et earum regressionibu[s propter] precium placibile uncias II, in auro valente. Et est manifestum. Quod si nos venditores aut ullusque omo vel femina ista carta vendicionis inquietare voluerit non hoc vindicet [sed in] quadruplo componat aut componamus aut componere faciamus et inantea ista carta vendicionis firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vend[icioni]s III° kalendas iulii, anno XIII^{mo} regnante Philipo regis.

Sig+num Udelard (ss). Sig+num Ermengards qui ista carta vendicionis rogavimus scribere et cum manus prop[ias per] punctos firmamus et a testibus firmare fecimus.

Sig+num Bernard. Sig+num Remon. Sig+num Guitard. Sig+num Arnall. Sig+num Maria. Sig+num Hosen. [Sig]+num Ollemer, qui hoc firmamus nos simul in unum.

Guillermus, sacer (ss). Gerallus levita (ss). Sig+num Guillermus Arnallus qui sumus testibus.

Gauzfredus sacer, rogatus scripsis (ss) et die et anno quo prefixo.

233

1072, juliol, 20⁵⁵⁷

Donació. *Guillem Ermengol entrega a Ecard Miró el castell de Torroja, després d'admetre que no s'havien complert les condicions estipulades entre el seu pare i el bisbe d'Urgell perquè ell pogués*

557. La peculiar datació del document, *idus kalendas augusti*, ens porta a creure que, possiblement, l'escrivà volia dir el 13 de les calendes d'agost.

heretar i mantenir-lo fins la seva mort. A canvi rep d'Ecard un cavall.

A Pergamí original, en bon estat de conservació, puix que malgrat que és gastat a la meitat de la seva primera línia, el text roman completament llegible, 320 × 192 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 187, núm. 2147.

Notum sit omnibus ominibus, tam presentibus quam futuris,⁵⁵⁸ evenit Willermum, proli Ermengaudi Mironi, querimoniosus in voce proclamacioni de ipso kastrum Torroga, cum eorum terminus quod tenebat Ekard et coniux sua absque lege et dicit iamdictum Willmum⁵⁵⁹ quod pater suus tenebat predicto kastro ad ipso die quando obiit et dimisit ad eum⁵⁶⁰ in suo testamento; et ita respondit Ekard quod adquisivit iamdicto kastro de domno Guillermo episcopo vel de kannonicis Sancte Marie propter hedicacione magna habet facta et facit de kastro Torroga et kastos et omnes fortitudines que ibi faciebat contra gentes ismaelitarum; et ita audivit ipso iudice Bernardo queralam iamdictam Willermum et responsum predicti Ekardi, et dedit iudicium inter eos quod reddisset ekard omnem fortitudinem de kastro Torroga in potestate predictum Willermum pro hoc quod tenebat pater suus Ermengaudus quando obiit et dimisit ad eum. Eciam⁵⁶¹ predicto Ekardo reddidit ipsum kastrum et kastro Torroga in potestatem predictum Willermum et fecit ei potentissimum, et post ea venerunt ad placitum; et dicet Ekard quia pater suus Ermengaudus quamdo habuit kastrum \Torroga/ cum sua pertinencia abuit in tale pactum quod filium suum predictum fuisset clericum Sancte Marie sedis et rem hoc non fuit et que hedicasset kastrum pre-nominatum vel kdastos contra cunctas ismahelitarum gentes et hoc rem non fecit predictum Ermengaudum; et precium quod ex inde channonicis convenit unquam dare voluit. Et ita ego, predicto Willermo me recognosco quem pater meis Ermengaudus ad quisium et abuit predictum kastrum et omnem alodium ad construendum et hedicandum et ad culturam producendum. Ipse autem post eam dum vivens nichil ibi construxit nec edificavit nec precium exinde canonicis convenit non dedit. Et tamen filium clericum secundum quod acceperat post se non dimisit. Et propter hoc ego, predicto Guillermo me exvacuo et facio definicione et securitate ad te

558. Segueix *quod*, ratllat.

559. Scilicet: *Willermum*.

560. Segueix *per ad ip*, cancel·lat per punts.

561. Scilicet: *etiam*.

Ekard et coniux tue pro posterite tue de ipsum kastrum Torroga et kastros et domos et de omnes ibi abitantes vel abitaverint et de omnem eis terminis et de omnem eis pertinentiis et de omnia qui ad usum ominis pertinet sic me exvacuo ego Willermo predicto ad te Ekard et coniux tue ad faciendum quod volueritis et propter hoc accepi ego Willermo de te Ekard cavallo uno⁵⁶² quod si ego ideoque de meo iure trado hoc in tuo dominio sicut prescriptum est. Et qui hoc tibi voluerit disrumpere nullo modo possit facere sed pro sola presumpcione duplo tibi componat et insuper III^{ginti} libras auri purissimi.

Que est facta idus kalendas agusti, anno XIII regni Filipi.

Sig+num Willermo, qui hoc rogavi scribere et firmare et mea manu propria firmo.

Sig+num Bernard Lobs. Sig+num Bernardi Blidger. Sig+num Mir Gifre. Sig+num Bernard Dela. Sig+num Guillem Sala. Sig+num Ug. Sig+num Pere Gerall. Sig+num Bernard, presbiter.⁵⁶³ Sig+num Ramon Arnal.⁵⁶⁴ Sig+num Raimun Senfret.⁵⁶⁵

Bertrandus, sacer, qui hoc rogatus scripsi sib die et anno (ss) quo supra.

Ermengaudus, comes (ss). Lucia comitissa (ss).

Bertran iudex, qui hoc firmo.

234

1073, gener, 4

Venda. *Gilabert i la seva muller Bel·la venen a Ecard i a la seva esposa Maiença una peça de vinya que tenen al comtat d'Urgell, al castell de Solsona, al lloc anomenat Planes d'Alou, pel preu de 4 mancussos, en espècie.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent per una perforació a la banda dreta que afecta les dues primeres línies del text, i per diverses raspades a la meitat superior del pergamí; presenta una inicial descendent, 202 x 124 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1690.

562. *Cavallo uno* escrit amb una altra tinta sobre un espai deixat en blanc en el moment de la redacció.

563. Signatura autògrafa.

564. Signatura autògrafa.

565. Signatura autògrafa.

In nomine Domini. E[go] G[ui]labertus et uxor mea Bela vinditores sumus vobis Ecardo [et] uxori tue Magen[ci]a. Per hanc sc[ri]p[tu]ra vindicionis nostre vindimus vobis pecia una de vinea qui est in comitatu Urgello, in ap[e]ndicio de kastro Solstone, in locum que vocant ad ipsas Palanes de Al[u]di[o]. Et abet afro[n]taciones: de parte orientis in vinea de Arnallo Seniofredi; de Meridie et de occ[id]uo et de septemtrione in vineis de te emtore. Quantum infra istas quatuor afrontaciones includunt sic vindimus vobis iamdicta vinea propter precium manchusos III^{or}, in rem valentem. Et est manifestum. Quod si nos vinditores ad uulusque⁵⁶⁶ homo qui contra hanc karta vindicionis venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare sed componat vobis iamdicta vinea cum sua melioracione. Et inantea ista carta firma stabilis permaneat.

Facta karta vindicionis pridie nonas ianuarii, anno XIII^{mo} regni filipi regis.

Sig+num Guilabertus. Sig+num Bela qui hanc kartam vindicionis scribere fecimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Aimerig Guadallo. Sig+num Guillem Nampii⁵⁶⁷. Sig+num Bermundus Bonefilii.

Gerallus levita, qui hanc karta (ss) scripsit die et anno quod supra.

235

1074, gener, 8

Venda. *Ramon i la seva dona Quíxol, juntament amb Pere, Adalès i Elliard venen a Bremon i a la seva muller Bonadona una peça de terra cultivada que tenen al comtat de Manresa, al terme del castell de la Molsosa, per 1 pipa d'ordi i 4 de vi.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial elaborada descendent, 345 × 120 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2218.

In nomine Domini. Ego Remon et uxori suo⁵⁶⁸ Chixol e<t> Pere et Elliards et Adalec, vinditores sumus vobis Bremon et uxori suo⁵⁶⁹ Bonadonna, emtores. Per hanc scriptura vindicionis nostre

566. Scilicet: *aut ullusque*.

567. Sic.

568. Sic. Encara trobem la grafia idèntica de la mateixa paraula més endavant.

569. Sic.

vindimus vobis pecia I de tera chulta⁵⁷⁰ qui nobis a<d>venit per genitoris nostre sive per uullasque⁵⁷¹ voces. Et est ipsa ter<r>a in chomitatum⁵⁷² Minorisa, in chastrum Molsosa, prope Tore de Ingelborn. Et afrontad ipsa te<r>ra: de oriente, in via qui vadit a Marva; de meridie in alia via; de hocciduo in te<r>ra de Covan; de circi in ter<r>a de meos comparatores. Quantum infra istas III^{or} afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa tera tota ab intecrum,⁵⁷³ cum exio vel regresio earum, in propter precio pipa I de ordio <et> III de vino. Et est manifestum. Quod vero predicta de nostro iuro in vestro tradimus dominio et potestate facere quod volueris. Quod si nos vinditores au nullusque omo ista charta inquietare voluerit componat in duplo cum omni sua inmeliioracione et inantea ista charta firma sit modo vel omnique tempore.

Facta ista charta VI idus genuari anno XIII regnante Filipi regi.

Sig+num Remon. Sig+num Chixol. Sig+num Pere. Sig+num Elliards. Sig+num Adalec qui ista charta vindicione fecimus et firmere rogavimus.

Sig+num Gilelm. Sig+num Marti. Sig+num Remon.

(ss) Auriolo, sacer, qui ista charta⁵⁷⁴ rogitus scripsit (ss) die et anno quo supra.

236

1074, març, 16

Venda. *Eribau i la seva muller Sesnana venen a Ramon tot el que tenen al lloc anomenat Trullars, a Clariana, pel preu de 2 mancusos i mig, en espècie.*

[A] Original, perdut.

[B] Trasllat del 7 d'octubre de 1220, pel capellà de Cardona Berenguer, perdut.

C Trasllat, ex B, del segle XIII, pel prevere Pere, Archivo Ducal de Cardona, lligall 178, núm. 1556.

Magnus est titulum vendicionis lege firmatus in quo nemo potest hactum vindicionis inrumpere. Si fuerit eum prompto anima liberisque volumptate in presencia prelictura tradita coram promul-

570. Sic.

571. Sic.

572. Sic.

573. Sic.

574. Sic.

gata testimonia. Idcirco, in Dei nomine, ego Heriball et coniux sua Sesnana, placuit animis nostris et placet nullus cogentis imperio nec suadentis ingenio set propria expontanea hoc elegi cum Deo bona voluntas, ut tibi Raimundo carta vindiccionis fecissemus sicuti et facimus, vindimus vobis de proprietat nostra, id sunt: terras et vineas, chasas⁵⁷⁵ et churtes,⁵⁷⁶ ortis, ortalibus, plantariis omni generis vel hedificiis, pratis, paschiis, silvis atque garricis quicquit instrui vel componi laboris humnai potest que ad usum homini sexum utrumque pertinet vel valet, dici vel nominari potest, tam rusticum quam urbanum, quod habemus in comitatum Urgellen- se, in apendio de castrum Clariana, in locho vocitato Truillars. Et advenit nobis per ienitores nostres. Et abet affrontaciones: de parte orientis in flumine de Rivo Nigro; de meridie in termine de Kardona; de occiduo, in ipsos Chols de Beldisnar; de parte vero circii, in ipsa torre de Onofret. Quantum in istas affrontaciones includunt sic vindimus vobis in ista omnia suprascripta quantum ibidem habemus vel habere debemus per quacumque voces, totum ab integrum, simul cum exiis earum ad tuum plenissimum alaudem, et de nostro iure in vestro tradimus dominio et potestate. Et est in precio placibile manchusos II et mig, in rem valentem, quod tu emtore nobis dedistis et nos vinditores recepimus. Et nichil de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quod si nos vinditores aut hullusque⁵⁷⁷ homo qui contra hanc vindiccione venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare set componat tibi prenota omnia in dupplo, cum omni sua inmelioracione, et inantea ista vindiccio in omnibus obtineat integram firmitatem.

Facta ista vindiccione xvii kalendas aprilis, anno xiiii regni Philipi regi.

Sig+num Eriball. Sig+num Sesnana ab ista carta mandavimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Seniofre Duran. Sig+num Guillem Duran. Sig+num David.

Berengarius presbiter, rogitus scripsit sub (ss) die et anno prefixo.

Actum est istum translatum nonis octubris, anno Domini MCCXX, Bernardi Guillermi, capellani Cardone (ss) Sig+num (ss)

575. Sic.

576. Sic.

577. Sic.

Iohanni, presbiteri, subscribo. Sig+num B. de Gaurdies,⁵⁷⁸ diaconus. Sig+Bernardi Bertrandi, presbiter.

Sig+num Petri Giberti. Sig+num Raimundi Curie. Sig+num Petri Geraldi. Sig+num Petri de Garrigosa. Sig+num Berengarii de Ierunda, testes sunt huius translati, nos omnes clerici et laici qui ista carta legimus et vidimus probare cum ipsa prima carta vetula.

Petrus presbiteri, qui hunc translatum fidelicet scripsit et hoc sig (ss) num aposuit.

237

1074, abril, 30

Convinença. *El vescomte Ramon [Folc I de Cardona] i la vescomtessa Ermessenda infeuden a Ecard i a la seva muller Maials el castell de Calonge, tal com ho té Rotlan Guitard, i els donen també un home anomenat Pere Duran, així com diverses terres i vinyes, i estableixen la transmissió del feu al fill del feudatari i als néts. Els vescomtes i els castlans reben 60 unces d'or de Barcelona i Ecard promet fidelitat als donants, exceptuant el comte i el bisbe d'Urgell.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 145 × 192 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2669.

Hec est convenientia que est facta inter Raimundum vicecomite et Ermesindem vicecomitissa et cum Echard et mulier sua Maienca et filiis suis. Et ista convenientia talis est ut comendant eis ipsum castrum de Colonege et donent eis ipsa castelania ipso vicecomite et ipsa vicecomitissa ad Echard et mulier sua Maienca et filiabus suis quomodo Rodlan tenet et tenere debet ipsum castrum et cum ipsis terminis de ipsum castrum, et cum ipsum mandamentum et ipso districto de ipsos omnes de ipso castro; et donant potestatem quantasque vices se requisierit de ipsum castrum suprascriptum; et donant eis estadga quantum se voluerint; et donant eis de ipsos placitos ipsa quarta parte in qualeque guisa fuerant p<a>labertati; et donant eis Petro Duran qui filius fuit de Duran Blandrig, cum ipso recepto et cum ipso servicio que facere

578. Scilicet: *Guardies*.

debet ad ipso vicecomite, totum ab integrum, quomodo fuit de Duran patri suo; et donant eis modiatas III de vineas optimas, et pariliata I de alaude optimo; et donant eis in ipsum castrum acaptas et servicio quem serviant eis ipsos omnes de pane et vino, et carne, et herbam, et lignam, et pallam, et civadas. Et si Echard mortuus fuerit similiter abeat mulier sua et Bernard filii sui. Et si Bernard obierit abeant filiis suis unum post unum. Et hoc alegerant eis comparas de terras vel vineas; et ista omnia suprascripta si o aga et o tenge Echard et mulier sua Maienca et filiis suis sine illorum engann. Et per ipsum castrum de Colonege et per ista omnia suprascripta sic convenit Echard et mulier sua Maienca et filii suo ad ipso vicecomite et ipsa vicecomitissa vel filiis suis, sic convenit que facietur ei fidelitatem et fecit eis adiutorem de ipsum castrum suprascriptum contra cunctos omnes vel feminas. Et de aliam supra honorem fecit eis adiutores contra cunctos omnes vel feminas, exceptus ipso episcopo de Urgel et ipso comite. Et ista omnia suprascripta siet factum sine engan de utrasque partes. Et per ipsum castrum de Colonege qui est suprascriptum donamos nos Echard et mulier mea Magenca ad ipso vicecomite et vicecomitissa et ad ipsos castelans uncias de auro Barchinona sexsaginta, in rem valentem.

Actum est hoc pridie kalendas madii, anno XIII regis Pfilipi.⁵⁷⁹

Sig+num Ermesindem vicecomitissa, qui ista conveniencia rogavi scribere et cum manus propriis per punctos firmamus et a testibus firmare fecimus.

Sig+num Borell Bofil. Sig+num Mir Guillerm. Sig+num Rodlan Guitard. Sig+num Remon Rodlan. Sig+num Echard. Sig+num Maienca /de Echardus/Sig+num Bliger. Sig+num Bernard Ermengol. Sig+num Raimundum Arnallus. Sig+num Peret Gerall.

REIMUNDUS VICECOMES⁵⁸⁰ +.

Gauzfredus, sacer, rogatis scriptis (ss) et die et anno quo prefixo.

579. Sic.

580. En majúscules.

1074, maig, 18

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Ramon [Folc I] de Cardona i la vescomtessa Ermessenda, d'una banda, i Guifré Guilabert de Cruïlles, de l'altra, sobre el castell de Rupit.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, tot i que la part superior dreta presenta lletres finals molt gastades; te una inicial descendent, 450 × 112 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2816.

Hec est convenientia que est facta inter Reimund vicecomes de Cardona et Ermessindis vicecomitissa, uxor eius, et Gaufrede Guilaberti de Crudiies. Comendant namque predicti vicecomes et vicecomitissa ad predictum Gaufredum ipsum castrum de Rupid, et donant ei ipsum fevum et ipsam castellaniam de predicto castro, ita sicut Gaufred Ysarni de Rupid habebat et tenebat predicta omnia per iamdictos vicecomes et vicecomitissa, tali modo faciunt ei iamdictum donum ut predictus Gaufredus hageat de predicto fevo et de predicta castellania ipsam terciam partem ad suum dominicum. Alias duas quas remanent et iamdictum castrum donet iamdictum Gaufred ad ipsos quibus iamdicti vicecomes et vicecomitissa iussent. Et predictum donum convenit predictus Gaucefred ad prefatos vicecomitem et vicecomitissam ut fiat eis in adiutorio ad tener et ad aver et a defendere et a guereiar ipsam honorem quam hodie habent et ipsam quam inantea adquisierint cum suo consilio contra cunctos homines vel feminas sicut homo debet facere ad suum seniore per fidem sine engan. Iterum convenit eis ut faciat eis cavalcades et corts et pleieds et omnia servicia que homo debet facere ad suum seniore per directam fidem sine engan exceptus oste in Hispania. Item convenit eis ut faciat eis afidamentum per sacramentum quando predicti vicecomes et vicecomitissa voluerint per fidem sine engan. Et hoc totum suprascriptum fiat ei utraque parte factum sine engan. Et si obierit predictus Gaufredus Reimundus Guillermus fratri suo habeat predicta omnia similiter per predictos vicecomes et vicecomitissa.

Acta fuit hec xv kalendas iunii, anno XIII regni Philippi regis.

Sig+num Gaucefredi Guilaberti de Crudiies qui hec convenientia fieri iussit et testes firmare rogavit.

Sig+num Borrellus Bonefilius. Sig+num Mironi Guillem. Sig+num Bernardi Amati. Sig+num Raimundi Amati. Sig+num Berengarii Gauzberti. Sig+num Guillermi Gauzberti. Sig+num Eriballi

Bonifilii. Sig+num Guillermi Gauzfredi de Villa Nova. REIMUNDUS VICECOMES⁵⁸¹ +. Sig+num Ermessindi vicecomitissa.

Ermemiris clericus, qui hoc scripsit (ss)

239

1074, maig, 19

Venda. *Guillem i el seu fill Ramon i Ermessenda i la seva cunyada Guisla venen a Alemany i a la seva muller les possessions que tots plegats tenen al terme del castell de Jorba, al comtat de Manresa, pel preu de 3 unces d'or i 3 mancosos de Barcelona.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa de diverses taques d'humitat que esquitxen repetidament el quadre de text malgrat que no n'afecten seriosament la lectura; presenta inicial dibuixada descendent, 370 × 123 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 178, núm. 1584.

In Dei nomine. Ego Guiliellmus et filio meo Raimundo et Ermessendis et Guigu, chognata⁵⁸² mea, nos simul in unum vinditores sumus Alamandi et uxorique⁵⁸³ tue Sibilia, emtores. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus nos vobis terras et vineas, kasas, kasalibus, ortis, ortalibus, arboribus, pratis, pascuis, silvis, garicis, molinis, molinariis cum illorum chaput aquis, super regum et subtus regum, petras, petrarum, fontaruelas, vieductibus vel reductibus qui nobis advenit de partentorum vel per qualesque omnes voces. Et est ista hec omnia in chomitatum Minorise, infra terminos de kastrum Yorba vel ad ipso soler qui fuit de Sendre Frumerto, subtus ipso termino, ad ipsa ribera, super in aqua. Et abet afrontaciones ista hec omnia qui est suprascripta: de orientis ad terminum de Montboi, sive in vineas de Guilabet vel in ipsa revira; de meridie ad ipso termino que nominatur; de occiduo, in serra de Champo Magno; et de parte vero circii in silvamane de Ardesa. Quantumque in istas afrontaciones includunt et illi termini ambiunt sic vindimus nos vobis ista hec omnia qui est suprascripta, totum ab integrum, in precio placibile unceas III de auro et mancosos III de auro de Barchinona, que nos vinditores manibus nostris recepimus et os comparatores nobis dedistis; et nos nostro iure in vestro tradimus dominio et potestate ad

581. En majúscules.

582. Sic.

583. Sic.

vestrum proprium aladium ad faciendum quod volueritis. Et est manifestum. Et si nos vinditores vel de nostra posterita vel de alia qui ista karta inquietare voluerint non hoc valeas vindicare set componat vobis in duplo vel componamus cum omniam suam immelioracionem, et non sit disrumta et inantea ista karta firma permaneat omnique tempore.

Facta vindicione XIII kalendas Gunii,⁵⁸⁴ ano XIII regni Filipi regis.

Sig+num Guiliellmus. Sig+num Raimundi. Sig+num Ermen-sendis. Sig+num Guiia, nos qui ista karta mandavimus scribere et testes firmare rogavimus et manibus nostris firmavimus.

Sig+num Fulchoni Onofredi. Sig+num Guiliellmi Suniario. Sig+num Bernardi Arnaldi. Sig+num Arnaldi Guiliellmi.

Isarnus, presbiter, qui ista karta vindicione scripsit et subscripsit sub die et ano (ss) quod supra.

240

1074, setembre, 15

Convinença. *Convinença efectuada entre Rodlan Guitard, d'una banda, i Ecard Miró, la seva muller i els seus fills, de l'altra, sobre el castell de Calonge.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 125 × 125 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2672.

Hec est convenientia noticie comemoracionis qui est facta inter Rodlan Guitard et Heccadus Mironi et coniux sua Maiencia vel filiis illorum. Convenit namque Rodlan Gitard ad iamdicto Eccard et coniux sua Maienca vel filiis illorum quod per ipso castro de Colonge cum suis terminis que siat suum solidum contra cunctos homines. Et faciat eis hostes et cavalgades et curtes et placitos, et donet eis potestates de ipso castro quantasque vices illos requirit, et fiat eis predicto Rodlan ad prescriptos Heccard et coniux sua vel filiis illorum adiutorio de ipsam suam honorem vel de aliam que hodie tenet et abet contra cunctos homines vel feminas. Et faciat eis fidelitatem per diretam fidem sine engan. Et si Rodlan mortuus fuerit similiter faciant filii sui quomodo prescriptum est ad predicto Heccard et coniux sua vel filiis eorum.

584. Scilicet: *iunii*.

Hactum est hoc xvii kalendas octobris, anno xv regni Philippi regis.

Sig+num Heccard. Sig+num Maienca, qui ista conveniencia rogavimus scribe et firmare rogavimus.

Sig+num Rodlan. Sig+num Ugoni de Ipso Balch. Sig+num Bernard Willem. Sig+num Petro Seger. Sig+num Petri Gitard.

Bonefilius sacer, qui hoc scripsit sub die (ss) et quo supra.

241

1074, novembre, 4

Venda. *Guadall i la seva muller Guisla venen a Riculf l'alou que tenen al lloc anomenat Corso, al terme de Cardona, pel preu d'un bou i 10 sous de diners.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb dues perforacions a la part superior que afecten el text malgrat que no el fan il·legible; inicial dibuixada que ocupa absolutament tota la part esquerra del pergamí, 295 × 173 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1179.

I[n nomi]ne Domini. Ego Guadallus e[t] uxor mea Wila⁵⁸⁵ vinditores sumus tibi Ricolfo \atque Bernardo avis tui/. Per hanc scripturam vindicionis nostre vindimus tibi ipsum totum alodium quod abemus in ipso corso, ad ipso casal, qui nobis advenit ad me Wadallus pro avis meis sive per comparacionem per ullasque voces, et ad me Wila pro viro meo. Et est in finibus Kardone, ad ipsum corsum. Et affrontat ipsum hoc omnem: de parte orientis in alodio de Bernard Mir; et de meridie in flumine Cardonarii; et de occiduo, in alodio Ioan Ermengaudi; de circio in alodio de Seniofret Ermemir. Et iste affrontaciones sunt de ipso alodio sub tus via. Ipsum autem alodium quod abemus in viam affrontat de parte orientis in alod de Bernard Mir; de meridie in via; et de occiduo, similiter in via; de circio in alod de Guifret Sancio. Quantum inter istas III affrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsum alod cum ipso casal et cum ipsa era ipsas nostras voces quas \odie/ ibi abemus vel abere debemus \in precio placibile bou I et solidos de diners x/. Et est manifestum. Quod si nos vinditores aut ullus homo vel femina istam vendicionis inquietare vel dirumpere voluerit non hoc valeat vindicare sed in duplo tibi componat aut

585. Segueix un espai en blanc.

componamus, et inantea ista karta vindicionis firma et stabilis permaneat modo vel omni tempore.

Facta ista karta vendicionis pridie nonas novembris, anno xv regni Filippi regis.

Sig+num Wadalli. Sig+num Wila, qui istam kartam vendicionis fecimus et scribere mandavimus et propria manu firmavimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Ramon Onofret. Sig+num Iouan Ermengaud. Sig+num Arnall Bofil. Sig+num Sinfret Adalbert. Sig+num Mir Liula. Sig+num Ramon Duran. Sig+num Ramon Marcuz.

Iulianus, scolasticus, rogatus scripsit die et (ss) anno quod supra.

242

1075, juny, 4

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Ramon [Folc I de Cardona] i Ermessenda, d'una banda, i Ecard Miró i la seva muller i els seus fills, de l'altra, sobre el castell de Calonge.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, puix que es troba gastat per les línies de doblec i presenta diverses perforacions lleus que afecten el text, 130 × 290 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2670.

Hec est conveniencia noticie comemoracionis qui est facta inter Reimundum vicecomitem et Ermessindis vicecomitissa et Heccardus Mironi et coniux sua Maiencia vel filiis illorum. Comendant autem iamdictum vicecomitem vel vicecomitissa ad supranominatus Hecard et coniux sua ipsum castrum de Colonico \ et donant ei/ ipsam castellania quomodo Rodland Guitard tenet et tenebe cum suis terminis de iamdicto castro et cum districtum et mandamentum de homines de prefata honore. Et habeat suprascriptus Hecard potestatem de supradicto castello quantasque vices requierat, et estatica quantumque voluerit. Et donant eis de ipsos placitos qui in ipso honore fuerint ipsam quartam partem. Et donant eis Petrus Duran, filius qui fuit de Duran Blandrig cum ipso recepto et cum ipsos servicios que facere debet ad iamdicto vicecomite et ab iamdicta vicecomitissa totum ab integrum quomodo fecit Duran patri suo. Et donant eis tres modiatas de vineas obtimas, et pariliata 1 de alaudio; et donant eis, in ipsum castrum, acaptas et servicios, ut serviant eis ipsos homines de

panne, et vinum, et carnem, et erbam, et lignam, et paleam, et civades. Et si iamdictum castrum vel supranominatam honorem quandoque tempora venerit in ad obertura de suprascriptus Rodlan vel posteris eius fiat Hecardus Mironis de supranominatum vicecomitem vel vicecomitissa solidum et liberum per suprascriptam honorem si voluerit sicut Rodlandus solet esse. Si autem noluerit donet suprascriptum castrum vel prefatam honorem ad eii ad cui vicecomes vel vicecomitissa mandaverint vel laudaverint. Ita ut iamdictum castrum vel honorem similiter habeat per Hecardus Mironi vel coniux sua sicut Rodlandus Guitardus hodie habet vel tenet ille quia captavera \et fiat ita suus sicut Rodlandus est hodie/. Et si iamdictus Hecardus mortuus fuerit similiter habeat mulier sua et filio suo Bernardo suprascriptam honorem. Et si Bernardus discesserit ab hoc secundo habeat fratres sui, unus post unus usque ad exiremum. Et in iamdictam honorem licenciam donent eis prefatus vicecomes vel vicecomitissa ut emant terras et vineas si facere potuerint sine vim. Et ista omnia suprascripta sic abeat supranominatus Hecard et coniux sua vel filiis illorum sine engan. Et per iamdictum castrum vel per suprascriptam honorem sic convenit Hecard et coniux sua vel filiis illorum ad prefatus vicecomitem vel vicecomitissam vel ad filiis illorum vel ad successoribus illorum ut iurent eis fidelitatem et teneant eam et fiant eis adiutores de ipsum castrum supranominatum ad tenere et deffendere contra cunctos homines vel feminas. Et de aliam illorum honorem similiter fiant eis adiutores excepto ipso episcopo Urgellense vel comitem. Et per supranominata omnia faciat prefatus Hecard ad suprascriptus vicecomitem vel vicecomitissam cavalchades et curtes et placitos et seguimensum ita sicut omo facere debet ad suum obtimum seniore. Et ista omnia suprascripta siat facta sine engan ex utraque partes. Et donat supranominatus Hecard vel coniux sua ad prefatus vicecomite vel vicecomitissa per suprascriptum castrum vel honorem XL^a uncias auri in res valente vel eam habeant sicut suprascriptum est.

Actum est hoc II nonas iunii, anno XV regnante Philippi rege.

REIMUNDUS VICECOMES⁵⁸⁶ +

Sig+num Ermessindis vicecomitissa, qui ista conveniencia fecimus scribere et firmavimus et ad testes firmare rogavimus.

586. En majúscules i autògraf.

Sig+num Miro Guillermi. Sig+num Reimundo Guillermi. Sig+num Remon Rodlan. Sig+num Rodlan Guitard. Sig+num supranominatus Hecard. Sig+num Maienca. Sig+num Bernard Blidger. Sig+num Bernard Ermengaudio. Sig+num Petro Gerallo. Sig+num Ugo Debalcio. FULCHONE⁵⁸⁷ +

Poncius levita, rogitus scripsit (ss) et die et anno quod supra cum literis superpositis in verso v et in xxv.

243

1075, juny, 15

Convinença. *Convinença efectuada entre Ecard Miró i la seva muller Magència, d'una banda, i Rotlan, de l'altra, sobre el castell de l'Aguda de Valderia.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 125 × 213 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2688a,
- B Trasllet del 6 de març de 1229, per Pere de Lauro, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2688b.
- C Trasllet notarial, ex A, del 29 de desembre de 1568, per Joan de Salanova, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2688c.

Hec est conveniencia noticie comemoracionis qui est facta inter Rodlan et Heccardus Mironi et coniux sua Maienca vel filii illorum. Comendant autem iamdictus Heccardus et conius sua Maienca ad supranominatus Rodlan ipsum castrum de ipsa Acuda. Et donant ei ipsam castellaniam quomodo Rodgher Mir tenet; et donant ei cum suis terminis de iamdicto castro; et abeat potestatem Rodlan de supradicto castro quantasque vices noluerit; et donet ei Rodlan ipsam honorem ad iamdicto Rodgher; et si Rodgher mortuus fuerit vel filii sui sicut Rodlan suum vel filii sui, fiat Rodlan suum solidum vel liberum de ipsos suprascriptos quomodo Rodgher hodie si voluerit. Si autem voluerit donet suprascriptum castrum ad eum cum Heccardus vel mulier sua Maienca mandaverit vel laudaverint. Comandit autem Rodlan ad supradicto Heccard et coniux sua Maienca ut filii illoru qui faciat eis fidelitatem et fiat eis adiutor de ipsum castrum vel de suis terminis ad tenere et defendere contra cunctos homines vel feminas. Et de aliam suam honorem, adiutor fiat eis, et defensor, et tener contra cunctos ho-

587. En majúscules i autògraf.

mines vel feminas, exceptus Remon Gonvald et Arnald Gilabert. Et si Remon Gonbald et Arnald Gilabert cavalaverant super ipsas honores vel alodes, adiutor fiat eis Rodlan ad tenere et ad deven-dere per directam fidem, sine ullorum engan. Et convenit prefatus Rodlan ad iamdicto Eccard et mulier sua Maienca vel filiis illorum que per ipsam honorem faciat eis placitos et curtes et cavalcades sicut homo facere debet ad suum obtimum seniore. Et abeat eis Rodlan ad ipsas hostes unum cavallarium cum suo conducto et donet ei Heccardus ipsos asinos ubi portet suo conducto. Et ista omnia suprascripta si faciat eis Rodlan quomodo suprascriptum est, sine ullorum engan.

Facta ista conveniencia xvii kalendas iulii, anno xv regni Philippy regis.

Sig+num Heccardus. Sig+num Maienca, qui ista conveniencia rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Odo. Sig+num Rodgher Mir. Sig+num Gerald Willem. Sig+num Petro Gherard. Sig+num Petro Seger. Sig+num Bernard Willem.

Bonephilius, sacer, qui hoc scripsit sub die et (ss) anno quod supra.

244

1076, gener, 8

Venda. *Guillem i la seva esposa Adalès venen a Bremon i a la seva mul-
ler Bonadona una peça de terra que tenen al lloc de Puigròs, a la
Molsosa, pel preu de 20 diners de plata.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació regular, a causa de diverses per-
foracions a la part dreta del document, malgrat que afecten el text de manera
molt lleu i no eviten la seva reconstrucció, amb inicial dibuixada descendent,
303 × 110 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2219.

In nomine Domini. Ego Gilelm et uxori suo⁵⁸⁸ Adalen vindi-
tores sumus vobis Bremon et uxori sua Bonadona, emtores. Per
hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis pecia I de ter<r>a
chulta⁵⁸⁹ qui nobis avenit⁵⁹⁰ per geitoris nostre sive per ullasque

588. Scilicet: *sua*.

589. Sic.

590. Scilicet: *advenit*.

voces. Et est ipsa tera in chomitatum Minorisa, in chastrum Molsosa, in locum que dicunt Pug Gros. Et afronta ipsa tera: de oriente, in terra de Sancta Maria; de meridie de nos v[en]ditores; de hociduo⁵⁹¹ in tera de Bremon et de Gilla; de circii in estrada. Quantum infra istas III^{or} afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsa ter<r>a ab integrum, cum exio vel regresio earum, in propter precio diners xx, in argent. Et est manifestum. Quod si nos vinditores au nullusque omo ista charta inquietare voluerit componad in duplo cum omni sua inmelioracione, et inantea ista charta vindicione firma sit modo vel omnique tempore.

Facta ista charta VI idus genuari, anno XVI regnante Filipi regi.

Sig+num Gilelmo. Sig+num Adalen, qui ista charta vindicion fecimus et firmo rogavi.⁵⁹²

Sig+num Gilelmo. Sig+num Gerbert. Sig+num Remon.

(SS) Auriolo, sacer, qui ista charta rogitus scripsit (ss) die et anno quo supra.

245

1076, març, 28⁵⁹³

Donació. *El vescomte Ramon [Folc I de Cardona] i la seva muller Ermessenda donen a Ecard Miró, a la seva esposa Maiença i als fills de la parella la jurisdicció sobre diversos homes de Calonge i altres drets i vendes, a canvi de 25 unces d'or.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 325 × 94 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2303a.

B Còpia del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2303b.

In Christi nomine. Hec est donacio quod Raimundus vicecomes et Ermessendis vicechomitissa facit Hecardo Mironi et coniux sue Maienca et filiis illorum. Dono ego Raimundus vivecomes et Ermessendis vicecomitissa tibi Echardo Mironi et coniux tua Maienca et filiis vestris in ipsis homines quod nos abemus in Cholonicho in dominicho, estachamentum de directo et districtum et mandamentum et quartam partem de ipsis placitis et ut serviant vobis ipsi homines de pane et vinum et charne et erba et ligna et paleam

591. Sic.

592. Scilicet: *firmare rogavimus*.

593. A la datació (vix^{mo}) interpretem xvi^{mo}.

et civadas, sicuti in vestra conveniencia dicit, de alios homines de Cholonicho id sunt: Oliug et Luila, Oliba Ioto et Roso et Adelassen et Mir de ipsos Quanros et Sentellus et Duran Blandric, Vidal d['] E<n>festa, Galin, balestarum de Torrent.

Et fuit facta ista donacio v kalendas aprilis, anno vix^{mo} regnante Filipo rege.

Et propter hoc donum suprascriptum accipio de te Hecard et coniux tua Maienca xxv uncias auri.

REIMUNDUS VICECOMES⁵⁹⁴ +. Sig+num Ermessendis vicechomitissa qui ista donacione fecimus scribere et firmamus et ad testes firmare rogamus.

Sig+num Onofre Dac. Sig+num Bofil de Falcs. Sig+num Oromir de Kastel Talad. Sig+num Gauceran Gros. Sig+num Bernard Blidger.

Guillem presbiter, qui ista donacionem scripsit die et anno quod supr(ss)a

246

1076, agost, 6

Donació. *El vescomte Ponç, la seva muller Elgènsia i el seu fill Guerau donen uns alous, amb els seus drets i pertinences al terme del castell d'Olius, a l'església de Santa Maria de Solsona.*

A Pergamí original, 286 × 236 mm, Arxiu Capitular de Solsona, núm. 186.

B Còpia del segle XIII, Arxiu Capitular de Solsona, Cartoral de la Canònica, 1, doc. 275, fol. 104r-v.

[C] Còpia del 9 de febrer de 1590, per Joan de Feixenet, notari de Barcelona, ex B, perduda.

D Còpia, ex C, del 5 d'octubre de 1663, feta pel notari Pere Martí Andreu, Arxiu Ducal de Cardona, lligall, 182, núm. 1848b.

a Editat per Antoni BACH, "Els documents...", doc. 214, pp. 88-89.

Apud D

Hoc est exemplum bene et fideliter, in civitis Celsone, sumptum a quodam allio exemplo in papiro scripto, non viciato, non cancellato neque in aliqua eius parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspitione carente tenoris sequentis. Hoc est exemplum bene atque fideliter in villa Celsone, sumptum a quodam publico et auctentico donationis alaudiorum citorius in castro de Olius

594. En majúscules.

vel infra suis terminis. Est instrumento scripto et continuato in quodam libro pergameneo, in folio centesimo quarto, in numero donationis et aliorum instrumentorum eiusdem libri ducentesimo quadragésimo nono postibus cohopto, uperto est invento intus archivum ecclesia Beatissime Virginis Marie oppidi Celsone, ibique recondito, custodito facta per dominus Poncius vicecomitem et Angelsiam, eius coniugem et Gerallum eius filius domino Deo et Sancta Maria Celsone, non viciato, non cancellato nec in aliqua sui parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspicionone carente cuius tenor talis est.

In nomine sancte et indivisue trinitatis. Ego Poncio vicecomes et coniux mea nomie Engelsia et filio meo Geralli donatores sumus domino Deo et Sancte Marie Celsone. Magnum nobis et satis licitum esse videtur domum Dei edificare atque es rebus nostris honorare audientes monita vel precepta sanctorum patriam quia elemosinam a morte liberat animas et enim remedia celestia est acquienda. Propterea ego, iamdicto Poncio et Engelsia et Geralli donamus Sancta Marie iamdicta alaudes nostros proprios quas habemus, id sunt: terras et vineas cultis partis, pasquis, molendinis et molinariis cum caput aquis et suis discursionibus, aquis, aquarum, fontis, fontanulis, viaductibus vel reductibus, casas, casalibus, ortis, ortalibus cum diversis generis arborum, lineares et canamares et omnia eius pertinentia, cum omnes homines habitantes et qui sunt staturi super nostrum alaudum vel erunt cum illorum servientibus vel censum qui mihi debent dare vel donent. Est namque predicta omnia in comittatum Urgelli vel in castro de Olius vel infra suis terminis. Advenit nobis prescripta omnia per parentorum de me Engelsia aut per comparatione aut per qualicumque voces. Et sunt affrontationes de prenomina omnia: de oriente in termino de Besora; de meridie in termino de Joval vel de Riner; de occiduo in termino de Solsona; a parte vero circii vel aquilon is in termino de Ladurcii vel de Valle Lord. Quantum ipsius termini continent et affrontationes circumeunt de iamdicta omnia, sic donamus ad Sancta Maria predicta Celsone vel ad ipsa canonica, in tali modo vel clericis ibidem Deo servientes assidui ipsi teneant, possideant et habeant in perpetuum omnia suprascripta in omnibus locis ubicumque habuimus vel habere debemus ad proprium alaudium quomodo suprascriptum est. In tali modo quod si nullus homo minuare voluerit aut tollere voluerint ipsa hec omnia suprascripta, ad me recuperavit vel ad posterita mea. Et est manifestum. Quod si nos donatores aut quislibet homo subrogataque persona

qui contra hanc cartam donationis seu mercedem largitionis disruptor aut contrarius extiterit in primis iram Dei incurrat et cum iuda traditore particeps fiat in perpetua dampnatione cum Datan et Abiron in presentiam sociatur et in futuro cum diabolo puniatur et pro temporali dampno secundum canonum regulam a predicta ecclesia restituat et inantea donatio ista firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore, et no sit disrupta, sed semper sit firma et permaneat inconvulsa.

Facta ista carta donationis elemosinarie octavo idus augusti, anno decimoseptimo Regis Philipi regni.

Sig+num Poncio vicecomes. Sig+num Engelsia. Sig+num Geraldi, qui ista carta elemosinaria rogavi scribere et firmavimus et firmare rogavimus.

Sig+num Eriball Bonefilii. Sig+num Remon Guitard. Sig+num Berenguer Remon. Sig+num Guifre. Sig+num Bernard Guasfret. Sig+num Arnal Guifret.

Guillermus, sacer, rogatus scripsit et die et anno quo supra.

Sig+num Joannis Frexanet, auctoritate regia notari publici per totam terram et dominationem civis Barchinone hunc exemplo testis.

Sig+num Antoni Castellar, ville Celsone regia auctoritatibus apostolica ubique regiaque notarii publici et scriba de domo consilii eiusdem villa, qui huiusmodi exemplum a prenominate libro fideliter sumtum et cum ei comprobatum testificatumque ut supra patet manu propria scripsi et clausi, die VIII februarii, anno a nativitate Domini MDLXXXX.

Sig(SS)num Prolius Pintor, auctoritate regia notarii publici civitis Celsone, testis.

Sig(SS)num mei, Francisci Andreu, presbiteri, civitatis Celsone auctoritate ordinaria notari publici, testis.

Sig(SS)num mei, Petri Martini Andreu, civitis Celsone regia auctoritate per totam terram et dominationem [...] et Regie maiestatis D. H. Hispaniarum regis notarii publici qui huiusmodi exemplum cum originali attente revisun testificatumque ut supra fatet requisitus die v octobris MDCLXIII, clausi in fidem.

1077, gener, 24

Venda. *Borrell i la seva muller Ermengarda venen a Berenguer Bonuç, al seu germà Guillem i a la dona d'aquest, Romanga, una casa situada al costat de l'església de Santa Maria de Grau, al comtat de Manresa, pel preu de 4 mancosos.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa d'algunes taques d'humiditat que dificulten la lectura del text; presenta inicial descendent, 278 × 75 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1428.

In nomine D[omini. E]go Borrellus, prolis Bonufilii et uxori mee Ermengardis femine, vinditores sumus vobis Berengerii Bonucio et fratre suo Guilielmi, cum coniux sua Romanga, emtores. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis mansione una qui se tenet cum ecclesia Sancte Marie de ipso Grado et cum curtilio qui ante est, et chaseta una prope ipsa porta qui [...]t per alaudem nostrum proprium. Est autem ipsa omnia in chomitatu Minorise, in loco vocitato Sancta Maria de ipso Grad. Affronta ipsa mansione cum curtilio et chaseta: a parte orientis, in ecclesia Sancte Marie vel in mansione Bonucio Martino; de meridie in strata puplica⁵⁹⁵ qui pergit ubique; de occiduo, in alodio Arnallus Adalber; a parte vero circii in sacrario Legerdis vel filii sui. Quantum infra istas III^{or} affrontaciones circuneunt vel am[biunt] sic vindimus vobis ipsa omnia supranominata ab integrum, cum exio vel regressis earum, pro precio manchusos III° propter precio manchusos IIII a precio in auro barchinonense. Et est manifestum. Si quis autem hec ista vendicione disrumpere temptaverit non hoc valeat vindicare, set componat ipsa omnia supranominata in triplum, et inantea ista carta vendicione firma persistet in eternum.

Actum est hoc VIII kalendas febrerii, anno XVII r[e]gnis Filipi rege.

Sig+num Borrellus Bonifilii. Sig+num Ermengardis, qui ista carta vendicione fecimus et firmamus et firmare rogavimus.

Sig+num Guilielmus Ro<m>ballis. Sig+num Kaucefredi Guilielmi. Sig+num Bunucio Maroni.

Raimundus, sacerdos, scripsit et sub (ss) in prefato die vel anno.

Ramon Suger. Sig+num Ramon Suger.

⁵⁹⁵. Sic.

1077, febrer, 22

Pignoració. *El vescomte Ramon [Folc I] de Cardona i la seva muller Ermessenda pignoren a Onofre Dach la potestat de Pujalt i les torres del seu terme per 558 auris, a condició que puguin reprendre-ho tot quan tornin aquesta quantitat.*

[A] Original, perdut.

B Còpia de 1217, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2274.

Hoc est translatum bene et fideliter factum idus iulii, anno domini millesimo cc^oxvii^o de quodam instrumento in qua si habetur. In Dei eterni regis nomine. Notum sit cunctis quod ego Raimundus, gratia Dei vicecomes Chardonensis in simul cum coniuge mea Ermessende vicechomitisse per nos et per meos impignoratores sumus tibi Onofre Dachoni. Per hanc scriptura impignorationis nostri impignoramus vobis et tuis ipsam potestatem de Podio Alto et de turre omnibus que sint in suis terminibus et totum quantum ibi habemus et habere debemus et omnem quantum ibi retinimus quod in nostris con[...] sive aliquo retenimento quod de nostro facimus impignoramus tibi dicto Honfre Dachoni et tuis totis per ccccl et viii aureos quos totos habuimus. Et afrontat terminum de Podio Alto: a parte orientis, cum ipso Chollo de Chonil, ad ipso marim propre [...] de Chonil; et de meridie, in via charal publicha; et de occiduo, in torrente de Gavar et de Staras et de Sancta Fe; et ab australi parte, in terminio de Castrum Folit et de Cholonicho. Et omnium quod includunt sic impignoramus tibi Honofre Dachoni dicto totum quantum ibi aberimus in Podio Alto et in finis, terminis, potestates, seniorios, decimas [...] et de fucerones et chastellos et forces que ibi sunt et erunt totum tibi et tuis impignoramus per dictos ccccl et viii aureos, in tali pacto quod quando nos aut nostri potuerimus tibi aut tuis redere dictos aureos [...] sitis pac[...] comendatis nobis aut nostris potestatem et faciamus nobis tenere et abere.

Facta hec scriptum impignorationis viii kalendas marzi,⁵⁹⁶ anno xvii Filipi regis.

REIMUNDUS VICECOMES⁵⁹⁷ +. Sig+num Ermessende vizechomitissa nos qui hoc impignorando firmamus et testes firmare rogamus.

596. Sic.

597. En majúscules.

Sig+num Mironi Guillelmi. Sig+num Bernardus Segnolli. Sig+num Rotlan Guitardi. Sig+num Berengario Sanz. Isarnus iudex (ss) et miles.

Poncius levita, rogitus scripsit cum cruce supraposita (ss).

Ego Raimundus Focundi, diaconus, qui huius traslati testes. Sig+num G. de Castello de Canvi, qui hoc firmo.

Ego Guillemus de Iangone, hoc scripsi translatum et hoc signum (ss) feci.

249

1077, març, 5

Adveració sacramental de testament. *Adveració sacramental del testament d'Arnau, publicada pels seus marmessors testamentaris Bernat Sunyer, germà del difunt, i Ramon Riculf.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació malgrat algunes taques d'humitat que no dificulten la lectura del text, amb inicial descendent, 416 × 100 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 165, núm. 511.

Hec est sacramentalis conditio, legaliter confecta, ultime voluntatis quidm homo nomine Arnal, quam publicant sui advocati abeo manumissores vel helemosinarii, Bernardus Suniarii, frater prefati defuncti, et Raimundo Riculfi, sub ordinacione Wilelmo iudicis, et in presencia Guilaberti, sacerdotis et alii, in supradictorum qui ibidem aderant, id sunt, Oliba Seniofredi et Arnal Languardi, iudentes et audientes. Nos iamdicti auditores Oliba et Arnal, iurando, testificamus super altare Sancti Geraldi, qui est situs infra termines de kastrum Cardona, quam vidimus ve audivimus et presentes ante eum fuimus quando prefatus defuncti Arnal adhuc sensu et memoria ei iugente suam, nobis per scripturam testanti comendavit facultatem et iussit distribuere tali modo. Primitus enim dimisit ipsum alodium quod habebat ad ipsa turre vicecomital ad Sancti Geiraldi, in tale conventum ut teneat Bernard, frater suus vel proienie sua et per unumquemque annum donam ipsa tascha ad prefati Sancti Geraldi pro anima sua. Et ipsum alodium quod habebat in Begurcio dimisit ad Guilia, femina, uxor Bernardi Suniarii. Post obitum vero de illa remaneat ad infantes de iamdicta Guilia et de Bernard, viro suo. Et ipsum alodium quod habebat in Bagies, in Claret, terras et vineas, relinquit ad Bernard, fratri suo, simul cum ipsa sua medietate de ipsa vinea

quod habebat in ipsa Guardia, sive cum ipsum alodium de Puglio Alto, in villa Altela. Et ipsum alodium de Mala Kara, id sunt, terris et vineis, dimisit ad Arnall Guilelmus, in tale conventum ut non habeat licentiam vendere nec inalienar manu transferre nisi ad prefatus Bernard Suniarrii vel ad posterita sua. Et alium suum alodium quod habebat in Pugio Alto vel in Estaras, kasas et ortis et terris et vineis, dimisit ad filia sua. Et ipso suo cavallo dimisit ad Sancte Marie de Solsona ipsa medietate, et alia medietate ad fratri suo Bernard, sive de mulo similiter et habuisset ad obitum suum sed tament quia non habebat quando obiit nisi prefatum cavallum. Et ipsa sua equa ferranna que tenebat Bonifilii dimisit ad Bernard fratri suo ipsa medietate sua, aliam vero medietate redimat prefatus Bernardi. Et ad mulier sua dimisit ipsum alodium de la Muet. Si autem vindere voluerit prefata uxor sua de filia sua vendat aut ad Bernardus prefati. Et ad filia sua dimisit vachas II et inter oves et capras X simul cum tonna I et cuba I et vascula minore. Et de pane et vino, tam de vetere quam de novo veniente quod Deus dederit, dimisit ipsa medietate ad filia sua. Alia vero medietate dimisit pro anima sua. Et tonna I dimisit pro anima sua et redimat eum Bernardus frater suus. Et ipsum siat datum pro anima sua per missas. Et ipso suo asino dimisit ad Sante Andree, ad ipsa sua opera. Et ipso suo algibergo dimisit ad Bernard fratri suo in servicio de seniore suo. Et dimisit illi ad Bernard ipsa sua spata et scuto et lancea. Et ipsa sua filia dimisit, cum suum directum, totum ab integrum in potestate de Bernard fratri suo. Et si prefata filia sua obierit, totum remaneat ad iamdictus Bernardi ab integrum. Et cum hec omnia ita ordinavit prefatus auctor non longo post tempore cum hac voluntate ab hac iure discessit mense febrerii. Nos, ergo talem fuisse voluntatem eius, infra v^o mensium spacium iuramus per super ad nexum sacrametum et nulla fraus hic in ipsa non est.

Que est acta III nonis marcii,⁵⁹⁸ anno XVII regis Philippi.

Sig+num Bernardus. Sig+num Reimundo Riculfi,⁵⁹⁹ qui hoc condicio sumus manumissores.

Sig+num Oliba Seniofredi. Sig+num Arnall Languardi, qui hanc extrema voluntatem iuramus et testes sumus, huius rei. Wi-lielmus, iudex⁶⁰⁰ (ss).

598. Segueix III mense quod ipse, ratllat.

599. Falta el seu punt al Sig+num.

600. Autògraf.

Eguisardus, sacerdos et monacho, qui has condicio sacramentalis scripsit cum literas fusas in linea XII et (ss) in prefato die et anno prefixo.

250

[1054-1078, gener, 22]⁶⁰¹

Jurament. *Jurament de fidelitat fet per Ricard, fill d'Ermengarda, al vescomte Ramon [Folc I de Cardona], fill de Guisla, i a [la vescomtessa] Ermessenda, filla d'Ermessenda, pels castells de Calaf i de Correà.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb taques d'humitat a la banda dreta que afecten el text, 130 × 137 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2599.

Iuro ego Richard, filium de Ermengends ad te Reimundo, filium de Gilla et ad te Ermesinda, filia de Ermesindas. De ista ora inantea fidelis vos sire sine fraude et male ingenio, et sine ulla discepcione et post aiudi vos fare de ipso kastro de Kalaf vel de ipso kastro de Curriza quantas vices mibi en demareds et no los vos devedare ne us devedare nec ego nec homo nec omnes, femina nec feminas per meum consilium, et a defendre ipsam honorem quod hodie abetis vel inantea acabtareds per meum consilium. Et ego Richard no la us t[...] ne us en tolre nec ego nec homo nec hominis nec⁶⁰² femi[na] nec feminas per meum consilium neque per meum ingenium. Quomodo suprascriptum est si o tenre et o atendre per fide sine engan quomodo scriptum est in ipsa conveni[entia] que est facta inter me et Remundo vicecomite et Ermesinda vicecomitissa per Deum et Sanctis suis.

251

1078, gener, 23

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Ramon [Folc I de Cardona] i Ermessenda, d'una banda, i Galceran Ricard i la seva mare Ledgarda, de l'altra, sobre el castell de Calaf.*

601. La data s'ha d'ubicar entre la primera menció de la vescomtessa Ermessenda i el dia en el qual els successors de Ricard apareixen ja com a castlans de la fortalesa de Calaf.

602. El mot *nec* esborrat per punts.

A Pergamí original, en bon estat de conservació, partit per alfabet, 136 × 205 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2598.

Hec est convenientia que est facta inter Reimundo vicecomite et Ermessindis vicecomitissa et Gaucerando et Ledgardis mater eius. Donant namque predictus vicecomes et vicecomitissa ad iamdictus Gaucerandus Ricardi et mater eius iamdicte, ipsum castrum qui habet nomine Calaph, super hoc ut Borrellus Bonifilii teneat iamdictum castrum, sicut transactis temporis eum solebat tenere, et cum ipsa terra que tenet per ipsum castrum, excepta ipsam quartam partem ex ipsa parrochia. Et insuper donant eis pariliata I de terra et modiatas II de vineas, et unum hominem optimum, et quartam partem ex ipsos placitos in dominico. Retinent apud se, domnus vicecomes et vicecomitissa, ipsas mensuras vel ipsa ledda quam exierit ex ipso mercato supranominato de Calaph. Propter ea conveniunt vicecomes et vicecomitissa ad iamdicto Gaucerando et ad iamdicte Ledgardis, matris eius, ut emendent eis predictam retinentiam usque in festivitatem Sancti Vincentii prima veniente. Et ipse Gaucerando prephato, cum mater eius, fiant suos homines commendatos de supradictus vicecomes et vicecomitissa proprias manus suas, et Borrellus Bonifilii similiter fiat homo de Gaucerando et de Ledgardis, salva fidelitate de vicecomes et vicecomitissa. Et conveniunt Gaucerandus et Ledgardis ad vicecomes et vicecomitissa ut adiutores ere eis ad tenere et defedere predictum castrum de Calaph, cum terminis eius, contra cunctos homines vel hominem, feminas vel femina qui eis auferre voluerint aut tollerint de ipso castro suprascripto vel de eius terminis. Insuper autem convenit iamdictus Gaucerandus et Ledgardis ad supradicto vicecomite et vicecomitissa ut adiutores ere eis tenere illorum honores et fevos sive baiulias, quod hodie habent vel inantea habuerint, contra cunctos homines vel feminas qui eis auferre voluerint, exceptus Berengarius Seniofredi de Luciano, aut unum ex suis meliorem seniores unde profectum meliorem habuerint.

Facta ista convenientia x kalendas febrerii, anno XVIII Philippi regis.

Sig+num Ermessindis vicecomitissa, nos qui ista convenientia fecimus et firmavimus firmarique rogavimus.

Sig+num Gaucerandi. Sig+num Ledgardis. Sig+num Borrellus Bonifilii. Sig+num Bernardi Amati. Sig+num Reimundi Amati. Sig+num Mironis Guillermi. Sig+num Berengarii Brocardi. REIMUNDUS VICECOMES⁶⁰³ +

603. Autògraf i en majúscules.

Guillermi, levita, qui hoc scripsit et su (ss) b.⁶⁰⁴

252

1078, gener, 29

Testament. *Testament de Folc Ramon. Escull els marmessors testamentaris i reparteix els seus béns entre els familiars més pròxims, especialment la seva dona Guisla i els seus fills Berenguer i Pere.*

A Pergamí original, opistògraf, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada descendent, 330 × 265 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 165, núm. 512.

In nomine Domini. Ego, Fulchoni Rumundi, miser et nimium peccatore spero in Domini medeia, iaceo in egritudine et timeo ne subito mihi venici mortis et facio hunum testamentum de omnem avere, sive de alaude quam de mobile. Et fiant meum manumissores, id sunt, nomina Guilia, uxorem meam, et Guilelmus Gifredi, et Geral Rumundi, frater meus. Precor vos, amicis meis, ut si mors mihi advenerit ante quam alium testamentum faciam, potestatem abeatís aprehendere omnem meum avere et distribuere quomodo hic iniungo scribere, tam mobile quam immobile. In primis ad donum Sancte Marie de Solsona, ipsas vineas que vocatur Corbas, que emi de Mir Corb, qui sunt in termine de Segur, propter remedium anime mee; et ipsum meum alaudium que abeo in termine de Cholonico ad Sancti Petri; de presbitero Socarads, dimitto ad Geral, fratri meo, terris et vineis, cultum et ermum, que teneatur in vita sua. Post obitum vero eius ad Santi Vincentii de Cardona; et ipsum meum alaudium que abeo in terminio de Cadler, in parochia Sancti Felicis, que emi de Lupus Sancii, mager, dimitto ad coniuux mea in vita sua. Post obitum vero eius, ad cenobium Sancti Benedicti de Bages, propter remedium anime mee, et ad Sancti Martini de Aquafreda. Ipsa maiola de Fossa Alba et ipsa pecia de vinea qui est in Aqua Frigida, ad ipsas planas unde laborator ext ad Guilelmus de Nogerola, qui est iuxta alias vineas de Raimun Gilelm, ad Sancti Petri sedis Vicho. Et ipsos alaude que abeo in Aqua Frigida cultum et ermum, terris et vineis que abeo ex genitoribus meis vel pro qualicumque modo sive cum ipsum alaudum quod emi de Gomballus Erumi, terris et vineis cum ipsos

604. Sic.

domos et cum ipso molendino sive cum ipsos meos alodios que abeo de rio Sancti Martini usque ad ecclesia Sancti Mametis, et de monte anano usque ad Aqua de Congusto, excepto 1 mansione que dedi ad Sunifred Adalanni, cum pecia 1 de terra, hic totum sicut superius in stum est, concedo ad coniux mea dum vivum in hoc seculo una cum duabus filiis nostris id est: Berengarius et Petro, ut simul teneant et possideant post obitum vero mater illorum, equaliter inter se dividant, equalis cumque ex ambobus prior de hac luce sine infante delegat mihi coniugio obierit ad alterius deveniat; et si ambos defecerint sine infante de legitime coniugio ad Ermengaudis, filia mea val ad suos infantes. Et ipsas meas bagulias quem abeo in Ausona, sive in Aqua Frigida, totas dimito ad filium meum Berenger; et ipsum meum alaudium quem abeo in Samaluz, in parrochia Sancti Andree, cum domibus, terris et vineis, cum suos arbores fuctuosiss et vel infructuosi et cum omnibus mobilis vel immobilis qui fuit de Arnallus Gauhfredi, totum concedo ad coniux mea et ad Berengario filio eius; et si obierit Berengario sine infante de legitime coniugio istum iamdictum alaudium abeat Petro, fratri suo iamdicto. Et si Berengarius et Petro defecerint sine infante de legitimum coniugio ad iamdicta Ermengardis deveniat supradictum alaudem de Samaluz. Et ipsum alaudem que emi de Raimundo Guadalli et coniux eius illo qui fuit de Atonii Adrover, dimitto ad filia mea Belisenda per ereditatem, id est, sunt terris et vineis. Et item dimitto ipsa turre qui fuit de Gadalltech, cum domibus qui in circuitu eius, cum terris et vineis, hoc totum dimitto ad coniux mea una cum Berengarius filio suo; post obitum vero iamdicta coniux ad Berengarius filio meo; et ipsum meum alodium quem abeo in frexaned, qui fuit de patre meo Raimundo, ad Guilia coniux mea in vita sua; post obitum vero eius remaneat ad Ermengardis, filia mea iamdicta per ereditatem. Et ipsum meum castrum de Sancti Guilelmi vel de coniux mea cum suis terminibus quomodo emimus vel adquisivimus de Raimundus Gerovardi vel de coniux eius, sicut in nostris cartas resonat, cum omnibus edificis qui sunt factis in ipsum castrum, cum suis terminibus vel cum ea omnia quem ad ipsum castrum pertinet hoc totum dimitto ad iamdicta coniux mea ut simul teneat et possideat cum iamdictos filios meos Berengarius et Petro, dum vivum; post obitum vero eius ambos filios nostros supradictos per sucessionem abeat et possideant et eqdivisio inter illos fiat de iamdicto castro cum suis terminibus. Et si aliquis ex iamdicti filiis nostri obierit ex hoc seculo, sine infante de legitime

coniugio, ad illo qui vivis extiterit sit iamdicti dimissio de iamdicto castro cum suis terminibus. Et si ambos defecerint sine infante de legitime coniugio, ad illorum personas qui proximi fuerint de nostri consanguinitate, revertatur iamdicto castro cum suis terminibus. Et ipsum alaudium quem emi de Raimundi Gerovardi vel de Raimundus Mironi vel de coniux illorum, similiter dimitto ad supradicta coniux mea cum duobus filiis suis, ut ita abeant per successionem et teneant in vita illorum sicut iam supradictum est de iamdicto castro. Et ipsum meum alodium cum domibus quem abeo in castro de Sels, concedo ad Arnal Fruganii in vita sua, et post obitum vero eius ad cenobium Sancti Cucufati. Et ipsas duas partes quem abeo in castrum de Albio dimitto ad coniux mea et ad filio Berenger ut teneant et possideant in diebus illorum; post obitum vero matris eius illo iamdicto Berengario abeat solidum et quietum. Alia tercia pars qui remanet Gerallo, fratri meo, abeat sicut in scriptura sua resonat, et ho ita fiat de iamdicto castro de Albio cum suis terminis val agacenciis, sicut hic insertum est. In primis ad Sunifred Alani uncias III auri et numos quinque; et ad Guilelmus Belid uncias IIII unam pinnus tenet; et ad Bernard Arnad uncias II quod ei debeo; et ad Ermengaudus Argelanii numos X que ei debeo; et ad Berengarius Enard uncias IIII in cavallum; et ipsum meum equum que vicecomes mihi dedit cum ipsa mea lorica, dimitto ad filio meo Berengario, in tale videlicet racion ut ille donet et aberet ipsum alium suum cavallum in potestate de iamdictos meos manumissores⁶⁰⁵ et ille donet eum pro anima mea ad locum sepulturi mee. Et super hec omnia persoluta terciam partem donet iamdictos manumissores meos de omnia que invenerit ex omnibus rebus meis mobilibus, in vascula maiore vel minore vel in bestis maiores vel minores, sive in pano et vino, tam de vetere quam de novo veniente in quo melius viderint. Et ad Bernardus Reimundi numos II. Duas partes que remanet abeat coniux mea cum filio suo Berenguer. Et dimitto coniux mea, cum filiis meis, in baiulia seniori meo vicecomite et vicecomitissa, sive cum ea omnia que abeo infra eius onore. Et hoc quod abet cum aliis senioribus meis, si aliquid ex eis minuare vel anferere voluerint, mulier mea cum filiis meis sint illi adiutores iamdictos vicecomes et vicecomitissa. Et tota ea omnia sicut superius est inserta quod dimitto ad coniux mea vel filiis meis in baiulia vel patrocinio fratri meo Berallo dum vivit. Et ipsa quadra que emit

605. A partir d'aquí, el text continua al dors del pergami.

de Raimun Gerovard qui est ad Aquam de Fangos, concedo ad coniux mea una cum filiis meis Berengario et Petro; post obitum vero matris illorum ambo dividant.

Actum est hoc III kalendas februarii, anno XVIII regni Philippi regi.

Sig+num Fulchoni, qui istum testamentum rogavit scribere et firmavit et ad testibus firmare robavi.

Sig+num Guilia coniux dicti Fulchonii. Sig+num Guilelmus Guifredi. Sig+num Arnat Furga. Sig+num Berengario Raimundi. Sig+num Poncii Seguini. Sig+num Seniofredus Adalanii.

Bernardus Raimundi, qui scripsit hunc testamentum in alia pagina.

253

1078, setembre, 17

Venda. *Guillem Bonfill i la seva muller Gerberga venen al vescomte de Cardona Ramon [Folc I de Cardona] i a la seva muller Ermessen- da la sisena part de tot el que tenen al castell de Gàver.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent a causa de dues taques de tinta que fan il·legible part del text; presenta inicial descendent, 530 × 72 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 56.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 56.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 55r-56r; núm. 56.

In nomine Domini omnipotentis. Ego Guillelmus Bonifilii et uxo[ri mea Gerber⁶⁰⁶]ga venditores sumus vobis domno Raimundo, gratia Dei vicecomes Cardone et Ermessindis coniugi tue, emptores. Per anch scriptura venditionis nostre vendimus vobis ipsam sextam partem quam habemus et habere debemus in ipso castro que vocant Gabar vel in ip[s]a villa que ibidem est et in ecclesi]a qui in ipsa villa est, cum decimis et primitiis quas pertinent eiusdem ecclesie vel ipsam sextam partem quos ibi habemus et tenemus hodie et habere debemus per qualicumque modo, sive ipsum districtum vel mandamentum, sive ipsum senioraticum vel

606. El text il·legible a A ha estat completat a partir de C.

[in ipsos placitos, sive ipsos molendinarios cum] decursionibus aquarum, cum silvis et garricis et omnibus generibus petrarum, simul cum ipsa omnia pertinentia ad ipsam sextam partem de iamdictum castrum quecumque dici vel nominari potest. Advenit mihi prenominato Guillermo prefata omnia per paternam vocem vel per genitorum [meorum et ad me Gerberga per me]um decimum sive per [qualescumque voces. Et prefata omnia sunt in co]mitatu Minorise, in prenominato castro. Sunt namque afrontationes de iamdicto castro vel de iamdicta omnia: a parte orientes in termino de Podio Alto vel in Parietes Tortas, sive in terminibus de Segur; de meridie similiter in termino de Segur [et] de Sancta Maria et Monte Palatio; de occiduo et de cirtio in terminum de Staras et de Podio Alto. Quantum isti termini includunt aut circummeunt sic vendimus nos vobis hoc totum nostrum directum quod ibi habemus et habere debemus in prefata omnia sicut superius est comprehensum cum exiis et regressiis earum propter pretium uncias quinque auri Barchinone et ipsum caszum de uno manso de Lopardo Chintile. Et est manifestum. Quem vero predicta omnia de nostro iure in vestrum dominium tradimus et potestatem ad faciendum quodcumque volueritis. Si quis autem hoc vobis disrumpere voluerit nullo modo possit facere, sed componat vobis in duplo predicta omnia cum sua melioratione et postea prefata omnia firmiter permaneat omni tempore.

Actum est hoc xv kalendas octobris, anno xviii regnante Philippi regis.

Sig+num Guillermi Bonifilii. Sig+num Gerbega coniugi eius. Nos in unum qui hanc venditionem fecimus et firmavimus firmiterque rogavimus.

Sig+num Raimundi Amati. Sig+num Dalmacii Ermengaudi. Sig+num Guillermi Bernardi. Sig+num Ermengaudi Mironis. Sig+num Bernardi Raimundi. Sig+num Mironis Arnalli. Ugo.⁶⁰⁷ Sig+num Bernardi Amati.

Guillermus, qui ista vendicione scripsi sub die et anno quo supra.

607. Autògrafa.

254

1078, novembre, 18

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Ramon Folc [I de Cardona] i Ermessenda i el bisbe Berenguer de Vic, sobre el castell de Calaf. El bisbe concedeix les mateixes terres, esglésies i feus que els predecessors dels vescomtes tenien per l'església de Vic. En virtut d'aquest pacte, reben el castell de Calaf i el feu de les esglésies de Savassona i Tavèrnoles. Els vescomtes es declaren vassalls de l'església de Vic i es comprometen a defensar-la dels seus enemics.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada, 215 × 262 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2601.
- B Còpia del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2601b.
- [C] Còpia ex B?, Arxiu de la Mensa Episcopal de Vic, llibre 13, doc. 67, perdut.
- [D] Còpia de 1333, Arxiu de la Mensa Episcopal de Vic, llibre 13, doc. 54, perdut.
- E Regest, ex A, Arxiu de la Mensa Episcopal de Vic, Regestos de Pergamins, vols. XIII-XVI, llibre 13, doc. 67.
- F Regest, ex B, Arxiu de la Mensa Episcopal de Vic, Regestos de Pergamins, vols. XIII-XVI, llibre 13, doc. 54.

Hec est convenientia quam faciunt Raimundus Fulcho vicecomes et Ermessindis vicecomitissa coniux eius Berengario Ausonensis episcopo. In primis predicti vicecomes et vicecomitissa comendaverunt se iamdicto episcopo manibus proriis et acceperunt per manum iamdicti episcopi ipsam terram et ecclesias et fevos quos pater et avunculus et avus iamdicti vicecomiti tenuerunt de iure Sancti Petri Vicensis predecessores iamdicti episcopi, Et nominatim prescripti vicecomes et vicecomitissa apprehenderunt ipsum kastrum de Chalaph per manum vel donum iamdicti episcopi sicuti Fulcho vicecomes et Heribaldus frater eius habuerunt illud per manum dompni Olive episcopi, et conveniunt eidem episcopo ut potestatem denent ei de ipso castro de calaph sicut Olive episcopi sine engan. Item predictus episcopus donat per fevum iamdictis vicecomes et vicecomitisse ipsam ecclesiam de Savassona et ipsam ecclesiam de Tebernulis, excepto censu et ebdomadis sedis Sancti Petri. Ppostea⁶⁰⁸ iamdicti vicecomes et vicecomitissa conveniunt iamdicto episcopo Berengario seniori illorum ut ab ac ora et deincebs sint ita sui sicut homines debent esse de suo bono seniore, et conveniunt ad eum ut faciant ei hostes et cavalcas et seguios et placitos et ut hospitetur predictus vicecomes et sui homines qui ibi fuerint cum

608. Sic.

eo in hostem cum predicto episcopo, et apellet et recognoscat se ad signam Sancti Petri et ut sit ei adiutor ad tenere et habere et defendere et guerregarre ipsum episcopatum Sancti Petri, et alium suum omnem honorem contra cunctos homines vel feminas qui vel que tulerint ei predicta omnia aut aliquit de predictas omnibus exceptis comitibus Barchinonensibus et ipsum aldiuorium faciant predicti vicecomes et vicecomitissa iamdicto episcopo sine engan. Et predictus episcopus dicit in suo dicto plevido prescriptis vicecomiti et vicecomitisse quod similiter sit eis adiutor de omni illorum honore quem hodie habent et inantea adquisituri sunt per consilium iamdicti episcopi contra cunctos homines vel feminas qui vel que tulerunt eis predictum honorem illorum aut aliquit de predicto honore exceptis Barchinonensis comitibus.

Actum est hoc XIII kalendas decembris, anno XVIII regni Philippi regis.

Berengarius gratia Dei Ausonensis episcopus +.⁶⁰⁹ Sig+num Ermessindis vicecomitisse. Sig+num Borrelli Bonifilii. Sig+num Mironis Guillermi. Sig+num Raimundi Amati.

Guilelmus diachonus qui hoc scripsit et sub (ss) in prefato die vel anno.

255

1079, maig, 2

Venda. *Vidal i la seva muller Adalès, i Guillem Guifré i la seva esposa Guinedella, venen a Bernat i a la seva dona Belesèn un pati de casa ubicat a Cardona, al lloc anomenat Olin, pel preu d'1 sou.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada, 254 × 83 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1180.

In nomine Domini. Ego Vidall et uxori mea Adalz et Villem Vifret et uxori mea Guinedell vinditores sumus nos vobis Bernard et uxori mea Belesen, emtores. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus nos vobis solos de casa. Et est ipso sol de casa in apendio de Cardona, in locum que vocant ad ipso Olin. Et afrontat ipso sol de ipsa chasa suprascripta: de parte orientis vel de meridie in terra de nos vinditores; et de hocciduo, in chasas

609. Tota la frase autògrafa.

de nos compratores; a parte vero circi in terra de nos vinditores. Quantum inter istas afrontaciones includunt sic vindimus nos vobis ipsa terra suprascripta, qui est sol de chasa, ab integrum, cum exio vel regresio suo, in propter precium solido 1 de diners. Et est manifestum. Et qui contra hanc ista charta vindicionis venerit pro inrumpendum non hoc valead vindicare set componat in duplo cum omne sua inmeliore et inantea ista charta vindicio firma permanead omnique tempore.

Facta charta vindicionis vi nonas mai, anno xviii regnante Filipo rege.

Sig+num Vidall. Sig+num Adalez. Sig+num Villem. Sig+num Guinedell, qui ista charta rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Vifret Bofil. Sig+num Iozfret Borel. Sig+num Remon Onofret. Sig+num Guisla.

Bernardus, sacerdos, qui ista charta rogitus scripsit (ss) die et anno quod supra.

256

1079, agost, 31

Donació. *El comte Ramon Berenguer [II de Barcelona] dóna a la seva esposa Mahalta la meitat de les ciutats de Girona, amb el seu bisbat i la meitat dels homes, castells i feus. Li dóna també el castell d'Estopanyà, amb les paries que percep i els delmes que pertanyen al dit castell. Inclou també el castell de Camarasa, amb les viles, castells, delmes i paries, així com els castells de Tàrrega i Granyena, en els mateixos termes que l'anterior. Finalment, li dóna la meitat de la ciutat de Carcassona i Roda i la meitat de tots els guanys (territoris, paries o tributs) que pugui aconseguir en les seves conquestes a Hispània.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, gastat, perforat i mutilat en diversos indrets, cosa que en fa molt difícil la lectura, 440 × 190 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 53.
- B Còpia simple, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 53.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 31v-32v, núm. 53.

In Christi Iesu omnipotentis nomine. Ego Raymundus, gratia Dei Barchinone comes et marchio, donator sum tibi Marchelti, co-

niugi mea, filia ducis Robberti Siscardi. Noscat universitas hominum qualiter dono tibi pre hanc scriptura donationis mea medietatem civitatis Gerunda cum eius episcopatu, sive vicecomitatu ipsius et cum medietate ac omnium militum et eorum fevis et cum universi abbatiis atque cunctis canonicis subditis, cum castris atque opidis et villis ac silvis, cum pratis et aquis, cum earum decursibus et montibus sive molendinis, cum rupibus et cum omnibus cultis vel incultis et cum medietate omnium rerum pertinentium ad predictum comitatum gerundensem, seu ad episcopatum prefatum. Insuper etiam addo huic prefata donationi castrum stopaniani, cum omnibus castris sitis in eodem termino, cum omnibus suis tributis et pariis quas accipit a diversis partibus Ispania et cum suis decimis universis pertinentibus ad idem castrum. Anecto etiam huic donationi castrum Camarasia, cum villis et castris fundatis in eisdem terminis et cum suis decimis ac pariis et ordeum quas accipit de diversis locis Ispania. Addo etiam huic donationi castrum Tarrega et castrum Gramnane, cum villis et castris in eorum finitibus fundatis et cum vectigalibus ac pariis quas accipimus a multi modis locis Ispanie, et cum universis eisdem pertinentibus. Deinde etiam concedimus tibi medietatem civitatis Carcassone et medietate omnium militum et eorum fevis atque abbatis et cuncti canonicis, subditis, cum castris atque opidis et villis ac silvis, cum pratis et aquis, cum earum decursibus et montibus sive molendinis, cum rupibus et cum omnibus cultis vel incultis, et cum medietate omnium rerum pertinentium ad predictos Carcasonenses comitatus et Reddenses sive ad prefatus episcopatus. Sicut superius scriptum est, dono tibi hec omnia suprascripta quod presens continet scriptura iuxta qua nominari vel dici possunt humano ore vel qualicumque modo [...] ad tuum plenissimum proprium ad faciendum hoc quodcumque ex his volueris, tali videlicet modo ut illi homines que sive habet prefatos honores quos tibi dono faciatis exinde dominos et potestatibus quantiscumque vicibus tu eos requisieris. Et ex omnibus augmentationibus quas fecerunt in Ispania vel in omnibus locis, tam de civitatibus quam de castris sive de tributis ac pariis, cum omnibus que nunc habet vel deinceps quocumque modo adquisiturus sum, do<no> tibi medietatem.

Actum est hoc secundo kalendis septembris, anno Domini LXX^{mo} VIII post millesimum.

REIMUNDUS COMES.⁶¹⁰ Sig+num Poncii, vicecomitis. Sig+num des⁶¹¹ Benardis. Sig+num Odalardi, vicecomitis. Sig+num Geralli Alamagni. Sig+num Raimundi Fulchonis, vicecomitis. Sig+num Bernardi Raimundi de Camarasa. Sig+num Umberti Guitardi. Sig+num Amata Enea.

Ioanni Raimundi, qui hoc scripsit cum literas supra positas in linea quarta et in linea decima et in linea decima sexta, die et anno quo supra.

257

[1078, juny, 18]⁶¹²

Convinença. *Convinença efectuada entre el comte Berenguer [Ramon II], de Barcelona, i Ramon [Berenguer II de Barcelona], germans.*

- [A] Pergamí original, perdut, abans a l'Arxivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 51, perdut.
- [A'] Segon Original, perdut, abans a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, segons Diago i Pròsper de Bofarull, que segueix l'anterior.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 30r-v, núm. 51.

Hec est convenientia qua est facta inter comitem Barchinonensis Berengarium et Raimundi, utrumque fratres. Primum namque convenit Berengarius comes prescripto Raimundo [...] ut sit suus bono amicus et rectus per directam fidem sine suo engan et iuret illi totum suum honorem quod hodie habet et pater suus dimisit illi [...] adquisivit et illum honorem quod inantea adquisierit cum suo consilio etiam quod [...] quando sarracenis ita ut ipse Berengarius prenominatus comes non tollat [...] de totum ipso honore quod superius nominatum Raimundo comiti fratri suo nec faciat tollere, nec homo nec hominis nec femina nec feminas per suum consilium neque suum ingenium nec per suum adjutorium. Si vero homo vel homines, femina vel feminas hoc voluerint facere

610. En majúscules i autògrafa.

611. Sic.

612. La data segueix la que dóna Pròsper de BOFARULL, *Los condes de Barcelona vindicados*, Barcelona, Imprenta de J. Oliveres i Monmany, 1836, vol. II, p. 111, qui segueix fidelment en això FRANCISCO DIAGO, *Historia de los victoriosissimos antiguos condes de Barcelona*, Barcelona, Imprenta de Sebastian Comellas, 1603, llib. II, cap. 68, fol. 132. Entre un autor i l'altre, Jeroni PUJADES, *Crónica Universal del Principado de Cataluña*, Barcelona, Imprenta de José Torner, 1832, ja havia advertit de la desaparició d'A'.

ut tibi voluissent tollere ullam reddere de toto ipso honore [...] superius est nominatum ut sim tibi adiutor a tenere et habere et defendere et guerreiare ipsum totum tuum honorem per rectam fidem sine tuo engan. Item convenio tibi predicto Raimundo ut de illis nostris hominibus qui tenent nostrum honorem ut si ullam rancuram vel querellam habes de illis ut michi dicas primum et anuncies. Et si illi noluerint tibi directum facere [...] ut ego Berengarius derelinquam eos et sim adiutor de illis ac defendere et guerreiare eos usque dum facient dirrectum tibi et tu facies eis directum per me. Iterum convenio tibi Raimundo [...] ego Berengarius nominatum te nec occidit nec homo vel homines, femina vel feminas per meum consilium sive ingenium. Et si hoc fecero ego Berengarius aut homo vel femina per meum ingenium aut consilium aut meis homines teneam meum honorem ad faciendum [...] voluntatem usque dum tum inde expleas de ipsa persone et attendant tibi postea cum omni honore ab integrum. Insuper convenio tibi prenominato Raimundo et ego Berengarius iamdictus [...] homo vel femina per meum ingenium aut consilium ut meis homines de toto meo honore attendant et tuum infantem quem habueris sanus [...Et si] infantem non habebas ut ipse honor totus revertatur ad filium de [...] nostra soror, et ut ipse sit homo per hoc Deus tibi [...] ut adiuvet illi guerreiare illum qui hoc fecerit propter hoc totum quod superius est nominatum. Ego Berengarius predictus promito tibi Raimundo prenominato in pignus ipsum castrum de Castelet cum suis terminis et pertinentiis per hoc ut ego Berengarius teneam et attendam ab integrum tibi Raimundo hoc totum quod superius nominatum per rectam fidem, sine tuo engan, et ut Raimundo Fulchonis vicecomes Cardonensis libere prenominatum castrum tibi donet tantum quadraginta dies qui ibi demandaverit illum per te aut per tuum misaticum ad Raimundo prenominato vel Raimundus Fulchonis prenominatus hoc vero faciebat tibi et non attendebat tibi de predicto castro quod dictum est ut ipse donet tibi tale castrum de sua propria auctoritate cum omnibus suis teminis et pertinentiis qui bene evalean tibi predicutum castrum et non valeant minus. Item ego prenominatus Berengarius mitto tibi Raimundo iamdicto unum pignus Guillermi Umbert, cum castro de Montepalatii, cum suis terminis et pertinentiis et toum ipsum honorem quod Renardus Guillermi de ipsa Roca et Raimundus Guillermi de Montecateno tenent et habent per nos propter hoc ut ego Berengarius prenominatus teneam tibi Raimundo et attendam tibi totum hoc quem superius dictum est

per rectam fidem sine tuo engan. Et si non faciebam hoc totum et ton attendebam tibi sine tuo engan ut iste prenominati comptores attendant tibi Raimundo ad integrum cum omni honore [...] super hoc totum [...] in pignus Almudafar, cum tota ipsa parte mea de ipsis Parets et de presentaliis et domis et usaticos totos [...] meum et ad nos postea [...] totum hoc quod superius scriptum est te neam et attendam tibi per rectam fidem sine engan. Et si hoc non faciebat totum ut ipse Admudafar donet hoc tibi totum et [...] et liberet quod ad me [...] ipso directo facerre. Et de ipso adiutorio quod superius est scriptum de illis hominibus unde fecereit unus rancuram ad alium ut ipsas pignoras comes [...] directum facere inter quadraginta dies quibus alius comes Raimundus requisierit sive mandaverit.

Has itaque firmamus Berengarius comes et Almudafar et Raimundo Fulcho vicecomes et Poncio Geral, vicecomes.

258

[1079],⁶¹³ agost, 2

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Ramon Folc [I de Cardona] i Ermessenda i el seu fill Bermon, d'una banda, i Guillem Sunyer, de l'altra, sobre l'honor que tenia Ponç Pere pels vescomtes. Guillem Sunyer jura fidelitat als vescomtes i a Bermon.*

[A] Original, perdut.

B Còpia de 1156, pel levita Ponç, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 47.

C Còpia simple, ex B, de 1969, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 47.

D Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 26v-27r, núm. 47.

Hec est conveniencia qui est facta inter domnum Raimundum Fulchonem vicecomitem et uxorem eius domna Ermesindis vicecomitissa et Bermundum filium eius et Guillermmum Suniarii. Convenientiam talis est: donant namque predictus Raimundus vi-

613. B i la resta de testimonis ometen el nom del rei franc al qual es refereix la datació. Els personatges que intervenen (especialment la presència del vescomte Ramon Folc I i d'Ermessenda) i alguns dels testimonis permeten establir que es tracta, sense cap dubte, del rei Felip. La nostra datació ha estat feta a partir del regnat d'aquest monarca.

cecomes et vicecomitissa et Bermundo prolis Reimundi honorem quod tenebat Pontius Petri et Guillelmum Suniarii per baiuliam, de ista festivitate Pentecosteti usque ad decem annos; et Guillelmo Suniarii faciat hostes per se accepit unum militem et fient duo cum illorum conducto usque ad terminum iam constitutum, et ut habeant vicecomes et vicecomitissa et Bermundum intrare et exire in turrem qui fuit quondam Pontii; et ut possint facere guerram predictus vicecomes et vicecomitissa et Bermundum de iamdicta turre de Selrano contra cunctos homines et feminas, et faciant vicecomes et vicecomitissa et Bermundum guerram inde per se [ip]⁶¹⁴os et cum illorum homines contra alios; et ut sit Guillelmus Suniarii talis contra vicecomitem et vicecomitissam [et] Bermundum sic homo debet de suo meliori seniori et serviat bene Guillelmo Suniarii hoc honorem per se et per [nepo]tes suos, et teneat et attendat Guillelmus Suniarii ad vicecomitem et vicecomitissam et Bermundum hoc quod su[perius scriptum e]st sine illorum enganno. Insuper autem iuret eis Guillelmus Suniarii fidelitatem Ricardus Latinorensis

[+Horei diaconus +. Sig+num Guillermi] Geralli. Sig+num Raimundi Fulco[ni.] Sig+num Arnalli Bonifilii.

Actum est hoc [quarta nonas augusti, anno vigesimo].

Sig+num Guillelmi Suniarii. Sig+num Ermessin[dis vicecomitissa.] Sig+num Bonifilii. Sig+num Bermundi. Sig+num Reimundus vicecomes.

Petrus scolasticus et canonicus, qui hoc scripsit [die et anno] quod supra.

Iuro ego Guillelmus Suniarii quod de ista hora [inantea fidelis] ero tibi Raimundum vicecomitem et uxori tue Ermesindis et Bermundum sine fraude et malo in[genio] et ulla deceptione et sic superius est scriptum in ista conveniencia de ista turre de Celratio sic faciam et [sic a]tendam ad te Reimundum vicecomitem et ad uxore tue Ermesindem et filium vestrum Bermundum per Deum et istos Sanctos.

Poncius levita qui hoc translatum scripsit IIII nonis aug[u]sti, anno XXI regis Ledovici iunioris (ss).

614. El text entre claudàtors s'ha restablert a partir de C.

259

1080, maig, 22

Convinença. *Convinença efectuada entre el comte Berenguer Ramon [I], de Barcelona i el vescomte Ramon Folc [I de Cardona] per la qual el primer dóna a Ramon Folc la ciutat de Manresa en les mateixes condicions que la tingué el bisbe Guillem d'Urgell.*

[A] Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 52, perdut.

B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 52.

C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 31r-v, núm. 52.

Hec est convenientia qui est facta inter Berengarius Raimundi, gratia Dei Barchinonensium comes et marchio et Raimundo Fulchonis vicecomitem. Primum namque donat prenominate comes predicti vicecomiti ipsam civitatem Minorisse ita sicut Guillelmus Gaufredi, Ausonensis episcopus habuit et tenuit eum per suam partem de predicto comite simul cum ipsa tertia parte de ipsis placitis. Item vero donet comes prescripto vicecomiti ipsam tertiam partem illius mercat qui ibi est pariter cum ipsa quarta parte de ipsa ecclesia quod nominatur Sancta Maria. Supra hoc totum quod superius est iscriptum donat pernominatus comes iamdicto vicecomiti 40⁶¹⁵ uncias auri istius monete Barchinonense que odie currit ad numerum per unumquemque annum ad festivitatem Sancti Iohannis in tali videlicet modo et conveniencia aut si ipsi mancosos que odie currunt assendebant ad meliorationem vel minuebant plus aduc ut ipse comes tribuat et illum convalimentum de istis quadraginta uncias ad numerum. Per hoc totum quod superius est scriptum et nominatum convenit iamdictus vicecomes predicto Berengario comiti quod ad hac die inantea quod est undecima kalendas iunii sic erit suus fidelis in omnibus modis contra cunctos utriusque sexus hominis sicut homo debet esse a suo meliore seniore per rectam fidem sine engan. Et si prenominate vicecomes perdebat ipsam ecclesiam de Castro Talliato que odie tenet ut predictos comes uno anno transacto emendat ei quatuor cavallerias terre et ut comes retineat suas quadraginta uncias prescriptas, ita ut amplius non donet ei ullam de istis et predictas quatuor cavallerias terre quod prenominate comes donat eis illi de ipso castro quod

615. En xifres romanes, a C.

nominatus Tarrassia usque ad castrum Gerundensis quod diquitur Begur absque [sine] engan.

Actum est hoc undecimo kalendas iunii, anno vigesimo regni regis Philipi

Berengarii comes +.

Sig+num Umberti Iozbet. Sig+num Arnaldi Sunifred. Sig+num Raymundi Amati. Sig+num Mironis Guillelmi. Sig+num Raimundi Raimundi.

Sig+num Mironis Donucii, qui hoc scripsit cum literis suprapositas et supscripsit die et anno quo supra.

260

1081, abril, 26

Convinença. *El vescomte Ramon Folc [I de Cardona] i la seva muller Ermessenda enfeuden a Arnau i a Ledgarda un alou que tenen a la Molsosa, a condició que si moren sense fills tot torni als vescomtes o als seus successors.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, 415 × 70 mm., Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2220.

[...]vobis Arnallo et Ledgard[a...] scriptura donationis nostre donamus vobis alaudem ex nostra dominicatura qui est in terminio [...] Mol[sosa... Et affr]ontat hec omn[nia: ab ori]ente [in torrente qui] discurrit; de meridie similiter; de occide in ipso torrente vel in alode de vobis Arnallo et Ledgarda; a parte vero circii in alode de Gerberga. Quantum iste [quatuor afrontationes includunt ...] ni ambeunt sic donamus [vobis pre]dicta alaudia in tali videlicet ratione ut abeatis vos et posteritas vestra in nostro servicio vel nostro hominatico sive de successoribus nostres et non habeatis licencia v[endere nec alie]nare nec comutare nec alio loco terras serre vos neque progenia vestra, nisi ad nos vel ad successoribus nostris. Et quando vos deffeceritis si obieritis sine infante de legitimo [con]iugio hec suprascripta donatio ad nos revertat vel ad sucesoribus nostris. Et est manifestum. De nostro iuro in vestro tradimus dominio et potestate sic suprascriptum est. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra ista [car]ta donatione venerit ad inrumpendum nil valet et hec suprascripta donacio firma permaneat in omni tempore.

Facta karta donatione vi kalendas madii, in anno XXI regni Philipo rege.

REIMUNDUS VICECOMES.⁶¹⁶ Sig+num Ermessindis vicecomitissa qui hec donatione fecimus et firmavimus et firmare rogavimus.

Sig+num Reimundi Amati. Sig+num Bernardi Guillelmi. Sig+num Berengario Guifre.

(ss) Gerallus Poncius levita, rogatus scripsit sub (ss) die et anno.

Fulchone +.

261

1080, octubre

Donació. *El vescomte Ramon Miró i els seus germans Bernat, Pere i Guillem donen a Santa Maria de Solsona la tercera part dels seus alocs, de les terres i dels serveis de les cases que hi ha a l'entorn de l'església, que foren d'Arnau Miró, de la seva sagrera i de la lleuda del mercat.*

- A Pergamí original, 532 × 194 mm, Arxiu Capitular de Solsona, núm. 208.
- B Còpia fragmentària, del segle XII, Arxiu Capitular de Solsona, núm. 209, fol. 2r.
- C Còpia del segle XIII, Arxiu Capitular de Solsona, *Cartoral de la Canònica*, I, doc. 201, fols. 74v-75r.
- D Còpia del 9 de febrer de 1590, per Joan de Feixenet, notari de Barcelona, ex c, perduda.
- E Còpia, ex D, del 5 d'octubre de 1663, feta pel notari Pere Martí Andreu, Arxivu Ducal de Cardona, lligall, 182, núm. 1848c.
- a Antoni BACH, "Els documents...", doc. 242, pp. 108-109.

Apud E

Hoc est exemplum bene et fideliter, in civitis Celsona, sumptum a quodam alio exemplo in papiro scripto, non viciato, non cancellato neque in aliqua eius parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspitione carente tenoris sequentis.

Hoc est exemplum bene atque fideliter in villa Celsone, sumptum a quodam publico et autentico instrumento donationis facte per dominus Raymundus Mironi, vicecomitem, Sancta Marie ecclesia oppidi Celsone de alaudibus castri Celsone sibi pertinentibus et per dominum Bernardum Guilermi episcopum de decimis quas

616. En majúscules.

recipiebat intus dictos alaudes in quodam libro pergameneo, in folio septuagesimo quarto, scripto in numero instrumentorum eiusdem libri centesimo septuagesimo secundo posti cohopto, intus archivum eiusdem ecclesia reperto, custodito, non viciato, non cancellato nec in aliqua sui parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspitione carente cuius tenor est talis.

Satis est sciendum quod antiqui patres sancxerunt secundum *Liber Iudicum* quatinus donitum, si factum fuerit per scriptum, plenum optineat firmamentum. Ideoque, ego, Raimundus Mironi, gratia Deo vicecomite, aput fratres meos, id sunt: Renardus et Petrus et Guililemus, sub sacro nomine omnipotentis Dei donatores sumus domino Deo et ad alme genitricis sue Sancte Marie, in cuius honore fundata est ecclesia infraterminibus Celsona et in eius nomine constituta kannonica et abitancium plebe in ea, propter redemptionem anime nostre et remedium animas pater et mater nostra seu aliorum parentum nostrorum et ut hostendat nobis Deus suam largissimam caritatem. Per hanc scriputram nostre donationis donamus ad prefata ecclesia Sancta Maria vel ad eius canonica aliquid ex nostris alodibus, id sunt, terras et vineas cultas et heremas, casas, casalibus, ortis, ortalibus et cum iamdictis rebus arboribus, arboribus fructuosis et infructuosis, silvis et garricis, fontis, fontanulis, vieductibus vel reductibus, petras mobiles et immobiles, aquis aquarum cum discursibus suis in perpetuo et plano et cum exiis et regresiis earum et cum pertinentiis cunctis, qui pertinent ad rebus iamdictis, et cum eorum servitio de ipsos homines qui sunt infra terminibus de castro Celsona qui vobis pertinet vel pertinere debet, et cum ipsas mansiones que sunt in circuitu sacrate ecclesie Sante Marie iamdicta vel erint ut iamdicta canonica habeat ibi omni tempore ipsam terciam partem inconvulsa. Advenit namque prefata omnia nobis de genitoribus nostris sive per emptione et per omnimodasque voces. Est vero prescripta omnia in Urgelli comitatu vel infra terminos de castro iamdicto Celsona. Affrontant namque rebus iamdicte: ad horientali parte, in termino de Olius seu etiam de Riner; ad septentrionali parte clima in terminio de Lupera; a perte occidentali in terminibus de Mirave sunt afrontacioni in etiam in castro Clerano termini; de parte vero circii affrontant in terminibus Ladurcii et sic revertant in terminibus Olius. Quantum prescripte affrontationes includunt et isti termini circumdeunt sic donamus dominio Deo et ad sancta ecclesia Sancta Maria iamdicta vel ad eius canonica omnia cuncta que habemus vel habere debemus infra terminibus de castro

Celsona quomodo superius est inserta et ut habeat hoc francum et legitimum omni tempore inconvulsum. Ego namque Bernardus Guilermi episcopus gratia Deo sacrata sedis Urgelli, in nomine Jesuchristo dono ad prefata Sancta Maria ecclesia seu ad eius canonica omnia ipsa decima de suprascripta alodia ut sine inquietudine ulla omni tempore habeat eam Sante Marie inconvulsam, ut de cuncta decima de expleto cuncto iamdicta alodia requirere nullus homo nec femina audeat eam, sed habeat eam Sancte Marie per cuncta secula. Si quis sane homo vel femina, maior minorique persona, qui disrumpere voluerit hanc donationis cartam, non hoc valeat implere secundum desiderium voluptati sue sed componat in quadruplum, sicut docet *Liber Iudicum*, cum augmento totius inmelioramentis et inantea hanc carta⁶¹⁷ donationis omni tempore permaneat inconvulsam.

Actum est hoc mensis⁶¹⁸ octobris, anno vigesimo primo regnante rege Philipo.

Sig+num Raimunus Mironis. Sig+num Renardus. Sig+num Petrus. Sig+num Guillelmus, qui hanc cartam donationis iussimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Remon Isarni. Sig+num Petrus Guitardi. Sig+num Mironis Gilabert. Sig+num Guitardus Raymundi. Sig+num Gilermus.⁶¹⁹

Raimundus,⁶²⁰ qui hanc cartam donationis rogatus scripsi et sub die et anno (ss) prefixo.

Sig+num Antoni Castellar villa Celsone regia auctoritate notari publici, testis. Sig+num Joannis Frexanet, auctoritate regia notari publici per totam ipsius terram et ditionem civis Barchinone hunc exemplo testis.

Sig+num meum Petri Martinis Andreu, ville Celsone auctoritatibus apostolica ubique regiaque notarii publici scriba de domo consilii eiusdem villa, qui huiusmodi exemplum a prenominato libro fideliter sumtum et cum eo comprobatum testificatumque ut supra patet aliena manu scribere feci et clausi, die VIII mensis februarii, anno a nativitate Domini MD nonagesimo.

617. Segueix "non hoc valeat", cancel·lat per punts.

618. Segons *a*, a l'original diu *nonis*, lectura que dóna, a més, la datació del 7 d'octubre.

619. Add. A: "Bernardus, episcopus, +."

620. Add. A: *presbiter*.

Sig(SS)num Prolius Pintor, auctoritate regia notarii publici civitis Celsone, testis.

Sig(SS)num mei, Francisci Andreu, presbiteri, civitatis Celsone auctoritate ordinaria notari publici, testis.

Sig(SS)num mei, Petri Martini Andreu, civitis Celsone regia auctoritate per totam terram et dominationem [...] et Regie maiestatis D. H. Hispaniarum regis notarii publici qui huiusmodi exemplum cum originali attente revisun testificatumque ut supra fatet requisitus die v octobris MDCLXIII, clausi in fidem.

262

1082, gener, 18

Venda. *Ramon i la seva esposa Arquisol venen a Guillem i a la seva muller Bonadona una peça de terra amb vinyes que tenen al comtat de Manresa, al lloc anomenat Solà de Nedol, al terme del castell de la Molsosa, pel preu de cinc sous. Els venedors s'obliguen a vendre als compradors al preu just dues vinyes més en el cas que decidís vendre-les.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació malgrat algunes taques d'humitat que esquitxen repetidament el pergamí a la part esquerra sense dificultar la lectura del text, amb inicial dibuixada, molt elaborada, que ocupa la totalitat de la caixa del text, 425 × 93 mm, Archivo Ducal de Cardona, lli-gall 188, núm. 2221.

In nomine Domini. Ego Ramon et uxor⁶²¹ sua⁶²² nomine Archisol venditores sumus vobis Willem et uxor sua Bonadonna emptores. Per anc scripturam vindicionum nostre vendimus nos vobis pecia una de terra cum vinea qui nobis advenit de parentorum nostrorum sive per ullasque voces. \Et est ipsa terra/ in comitatu Minorisa, in castro Molsosa, in locum que vocant ad ipsum Sola de Nedol. Et affrontat: de parte horienti, in vinea de Bremon Guiral; ut⁶²³ de meridie, similiter; de hocciduo, in terra cum vinea de vos comparatores; ut de vero circi in estrada publica.⁶²⁴ Quantum infra istas mior affrontaciones includunt sic vendimus nos vobis

621. Sic.

622. Scilicet: *mea*.

623. Sic.

624. Sic.

pecia una de terra ad vestrum proprium aloudium⁶²⁵ aut facere que volueris, quales voces ibi abemus, cum exiis vel regressiis earum, in propter precio v solidos, in rem valentem. Et est manifestum. Quam pecias de terra de vinea que remanet, si abet Raimon per vendre, in tale conveniencia que si abet⁶²⁶ vendere a precio de bono omine a me Villermo ab uxore sua⁶²⁷ Bonadonna. Si quis contra ista carta vindicionis venerit ab rumpendum aut ullusque homo inquietare voluerit in duplo vobis componat cum omnem suam immelioracione et inantea ista carta firma et stabilis permaneat modo vel omni que tempore, et non sit disrupta.

Facta ista carta vendicionis xv kalendas febrerii, anno xxii regnante Filipo rege.

Sig+num Raimon et uxor⁶²⁸ sua Achissol, qui ista carta vindicionis mandavimus scribere et testes firmaveriti rogavimus.

Sig+num Bernar Gaufret. Sig+num Raimon, levita. Sig+num Raimon Petre.

Que faciant Villem \e Bonadonna/ servicio a Raimon et uxor⁶²⁹ sua Achisol et ab suo filio una wallina⁶³⁰ e una fogaca per istas terras et vineas qui tenet.

Siwnum⁶³¹ Geral, sacer, qui ista carta rogitus scripsit et anno (ss) quod supra.

263

1082, febrer, 1

Donació. *Ermessenda fa donació al seu cunyat del delme i dels drets que el seu difunt marit tingué a la parròquia de Santa Maria de Tagamanent, a Sant Cebrià de Mora, a Sant Martí d'Aiguafreda, a Calonge i a Freixenet.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat algunes raspades i taques que esquitxen el text, 149 × 206 mm, Archivo Ducal de Cardona, lli-gall 193, núm. 2833/28.

625. Sic.

626. Segueix *abet*, ratllat.

627. Scilicet: *mea*.

628. Sic.

629. Sic.

630. Sic.

631. Scilicet: *signum*.

In Dei nomine. Ego Ermessindis, coniux qui fui Guadalla Reimundi, evacuatrix sive definitrix sum tibi Gerallo, cognato meo. Per hanc scripturam evacuacionis sive definiciones et esvacuo⁶³² tibi, iamdicto Gerallo et finem facio de meum decimum et de meas voces que abui et abeo in ipsa alaudia qui fui<t> de iamdicto viro meo Guadallo iamdicto, in terris, et vineis, et domibus, et molendinis, et omnes arbores furctuosi vel infructuosos vel in tota ea omnia que iamdicto viro meo abebat et [t]enebat in comitatu Auson\a/ vel in parrochia Sancta Maria castri Tagamanente, sive Sancti Cipriani de Mora, vel in parrochia Sancti Martini de Aqua Frigiza, sive in termini de castro Colonico, sive in terminum de Frexaned. Quantum in supradicto comitatum vel in supradictas parrochias vel suprascriptos castellos ego Ermessindis iamdicta evacuatrix vel definitrix abeo vel abere debeo sive per decimum vel per omnesque voces, abeo vel abere debeo per qualicumque modo, sic tibi iamdicto Gera[ll]o evacuo et finem facio, et in tua potestate trado ad faciendum [om]nia quecumque volueris, liberum et inconvulsibilem tibi obtineat firmitatem. Et est manifestum. De meo iuro in tuo trado dominio et potestate. Si quis autem contra ista scriptura evacuacionis vel difinicionis venerit ad inrumpendum, aut si ego venero, nil valeam nec valeat sed componam aut componat tibi iamdicto Gerallo in duplo cum omnem suam inmelioracionem, et inantea ista scriptura evacuacionis vel difinicionis firma et stabilis permaneat modo et in perpetuum.

Actum est hoc kalendas febrer, anno xx^{mo} ii^o regis Philipo regnante.

Sig+num Ermessindis, qui hec scriptura scribere mandavi et firmavi et testes et auditores firmare rogavi.

Sig+num Wilelmus Mironi. Sig+num Petri Bernardi. Sig+num Bernardus Giscafredi. Sig+num Arnallus Frugifer. Sig+num Wilelmus Sallani. Sig+num Bernardus Isovardi. Sig+ num Reimundus Adalberti. Sig+num Wilelmus Iohanni. Sig+num Wilelmus Arnalli. Sig+num Berengarius Tocha, sacer, nos auditores et subscriptores fuimos de hanc re.

Arnallus, sacerdos, qui hanc evacuacione atque definicione rogatus scripsi sub (ss) die et anno quo supra.

632. Sic.

264

1082, abril, 1

Venda. *Ramon i la seva muller Acisol, juntament amb els seus fills, venen a Guillem i a la seva esposa Bonadona una peça de terra amb vinya que tenen al comtat de Manresa, al terme de la Molsosa, pel preu d'1 mancús.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada que ocupa tot el text, 340 × 76 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2217.

In nomine Domini. Ego Ramon et uxor⁶³³ sua⁶³⁴ nom⁶³⁵ Acisol \cum filio et filia/ venditores sumus vobis Willem et uxor⁶³⁶ sua Bonadona emptores. Per hanc vindicionis nostre vendimus nos vobis pecia una de terra cum vinea qui nobis advenit per genitore sive per ullasque voce; et est ipsa terra cum vinea in comitatu Minorisa, in castro Molsosa, in locum que vocant ab Sola de Nedol. Et afrontat: de parte orientis in torrente, in vinea de Bernar Duran; vel de meridie in vinea de Mir Corbo; vel de circii <et> de hocciduo in ipsos compratores. Quantum infra istas III^{or} affrontaciones includunt sic vendimus nos vobis ipsa terra cum vinea ab vestrum proprium alodium aut facere que volueris, quale voces ibi abemus, cum exiis vel regresiis earum, in propter precio placabile uno mazcusso⁶³⁷ in rem valentem. Et est manifestum. Si quis contra anc ista vindicionis venerit ad rumpendum aut nos venditores aut ullusque homo inquietare voluerit in duplo vobis componat cum omnem suam inmelioracionem et inantea ista carta firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore et non sit disrupta.

Facta ista charta vindicioni kalendas aprilis anno xxii regnante Filipo rege.

Sig+num Ramon et uxor sua nomine Achissol qui ista \carta/ mandavimus scribere et testes firmarique rogavimus cum suo filio et filias.

Sig+num Bernar Udalaro. Sig+num Ramon Petrus. Sig+num Mir.

633. Scilicet: *uxor*.

634. Sic.

635. Sic.

636. Scilicet: *uxor*.

637. Sic.

(ss) Guiral, sacer, qui ista carta rogitus scripsit et die et anno (ss) quod supra.

Villem facet, et uxor sua Bonadonna, servicio Ramon cum suo filio et filia et ab sua mulier uno medio quartero de vino.

265

1082, juny, 5

Convinença. *Els vescomtes Ramon [Folc I de Cardona] i Ermessenda donen en feu el castell de Gironella a Berenguer Ramon d'Ostoles.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb diverses perforacions que afecten el text, 311 × 160 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 50.
- B Còpia del segle XIII, per Bernat de Buxòs, Archivo Ducal de Cardona, ibídem.
- C Còpia simple, ex A, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 50.
- D Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 29v-30r.

Notum sit omnibus hominibus futuris et presentibus quod nos Raimundus vicecomes atque Ermesendis vicecomitissa dedimus ipsum castrum de Gironella cum fevo quod in castellania iamdicti castrum pertinet scilicet quod est de ipso colle Palacii usque ad pontem Girunde, Berengario Raimundi de Ostoles ad fevum, propter quod donum ego iamdictus Berengarius convenio vobis ambobus ut ita sunt vester sicut homo debet esse de suis optimis senioribus et adiuvem vos de omnibus hominibus qui voluerint vobis tollere vestrum honorem aut aliquod de vestro honore. Item convenio vobis ut adiuvem vos tenere et habe[re et⁶³⁸] deffendere ac guerreiare omnem honorem quem odie habetis et inantea adquisieritis et ut adiuvem vos de omnibus aliis guerris [vestris] excepto domino Berengario comite et de illo etiam adiuvabo vos si voluerit vobis tollere honorem vestrum aut aliquid de honore vestro. Item convenio vobis ut stabilicem ipsum castrum de Girundella ad vestrum consilium et si iste obierit cum quo modo ad vestrum consilium iamdictum castrum stabiliet [eo]dem modo stabiliam illad ad vestrum consilium et laudamentum cum altero qui illud teneat et ita faciam omni tempore. Item convenio vobis ut quandiu volueritis manare in ipso castro vel volueritis inde

638. El text entre claudàtors s'ha restablert ex D.

aliquam guerreiare ego permittam vobis tenere ipsum fevum quem modo mihi donatis cum predicto castro, et si vestram familiam dimisseritis ibi ut faciat inde alicui guerram similiter permitam illi tenere iamdictum fevum sicut et vobis ambobus vitam vestram et membra et hoc castrum quod mihi modo donatis ad omnem honorem vestrum et ut attendam vobis omnes istas conveniencias et ut donem vobis autum vestrum potestatem de iamdicto castro Gerundelle quod sciens cumque requisieritis me in de per vos aut per vestros nuncios aut nuncium, et ut sim vobis fidelis per directam fidem sine enganno de omnibus qua vobis conventio, et ut non decipiam vos ex ullis de quibus in me fiduciam habebitis.

Acta sunt hec nonas iunii, anno xxii regni Philipi regis.

Sig+num Ermessindis vicecomitissa +, qui hoc donum fecimus et firmavimus et firmare rogavimus. Sig+num Berengarii Raimundi, qui supradictas conveniencias feci.

Amatus, qui hoc rogatus scripsi die + et anno prefixo.

266

1083, maig, 19

Donació. *Donació que Bernat Amat fa a la seva esposa Belisenda del castell de Pera i diversos alous a Calonge de Segarra i Maldà.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 240 × 165 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2304.
 B Còpia contemporània, per Pere *scholaris*, Archivo Ducal de Cardona, lligall 165, núm. 513.

In nomine Domini. Ego Bernad Amati, donator sum tibi, uxori mea, nomine Bilisindis. Per hanc scripturam donationis mee dono tibi quartam partem de castrum Petra, cum suis terminibus, ipsam quartam partem que dimisit michi genitor meus, nomine Amato. Et in alio loco dono tibi ipsum alaudium in termine de Colonico, qui fuit de Rodlan Guitard, cum suis terminibus. Et insuper dono tibi ipsum meum alaudium cum suis afrontationibus idem pertinentiis, que abeo in Facmenuca. Et, in alio loco, dono tibi medietatem de ipso castro de Amallanelo, cum terminibus vel suis pertinentiis. In tale videlicet racione dono tibi hec suprascripta donatio ut, simul mecum, teneas et possideas in diebus nostris. Si autem me supervixeris teneas in vita tua. Post tuum vero obitum abeant, \et teneant/, et possideant illos infantes qui sunt vel fuerint procreatis

de me in te. Si autem infantes defuerint et defecerint de nostro coniugio, hec suprascripta donatio revertatur vel revertat ad illo meos propinquos qui fuerint de mea consanguinitate, sive in ea parte cui ego dubitavero. Est autem hec omnia suprascripta in comitatum Barchinona, sive Ausona, vel Minorisa, sive in termine de Amallano. Quantum in ista omnia suprascripta abeo ver abere debeo pro qualicumque modo sic dono tibi sicut suprascriptum est. Et est manifestum. De meo iuro in tuo trado sicut iamdictum est. Si quis autem hec suprascripta donatio venerit ad inrumpendum nil valeat et in triplo tibi componam, et hec suprascripta donatio firma permaneat in perpetuum .

Actum et hoc XIII kalendas iunii, anno regni Philipi regis XX^oIII^o.

Sig+num Bernardi Amati, qui ista carta donatione feci scribere et firmavi, et ad testes firmare rogavi.

Sig+num Ramon Geribert. Sig+num Ramon Arbert. Sig+num Coni G. (ss) Gerallus, qui hoc confirmat.

Arnallus (ss) sacer, qui ista carta donatione rogatus, die et anno quo supra.

267

1084, abril, 10

Convinença. *Convinença efectuada entre Ecard i Rodlan Odó sobre el castell de l'Aguda de Vallarig.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, 144 × 158 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2689a.
- B Trasllet, de finals del segle XI o inici del XII, fet per Guillem, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2689b.
- C Trasllet, ex B, del 6 de març de 1229, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2689c.
- D Trasllet, ex B, del 29 de desembre de 1568, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2689d.

Apud B

Hec est conveniencia qui est facta inter dompno Eccard et Rodlan Od. Convenio ego, predicto Rodlan, que fiant adiutor a predicto Eccard suam honorem ad tener et ad defendere contra cunctos homines vel feminas; et que faciant valimento de suas geras et de suos placitos; et que faciat servicium ei sine suo engan; et ipsos castellanos que predicto Rodlan metit in ipso castro de

Accuta, fiant homines de predicto Eccard et de Petro Gerall et de domna Maiencia et de filiis suis, et virunt fidelitate et sunt solidos predictos castlans ad ostes et ad cavalcatas, et ipsos cavallarios; et in ipsas ostes habeat Rodlan unum cavallario cum suo conducto si domno Eccard donat asinos; et predictos castlans et cavallarios fiant solidis de predicto Eccard et de Petro Gerall et de filiis suis contra cunctos homines; et donant ei predicto Eccard ad predicto Rodlan ipsa quarta parte de ipsos placitos et ipsas eminas de civate quod michi dabant; et ipsos homines qui ad Eccard donant pernas, donant ei a predicto Rodlan unum parilio de gallinas o uno agno o unum porcello quali ipsos homini se voluent; et aliis hominis vest que sone et de ipso pane, et de vino que ipsos homines apostunt ad dompno Eccard, cum ipsas pernas, donant ei a predicto Rodlan ipsa medietate.

Facta ista conveniencia III idus aprilis, in anno XXVIII regni regis Philipo.

Sig+num Rodlan. Sig+num Ramon Dalmacii. Sig+num Bernardus Ermengaudi. Sig+num Gomballo et Ienrrici. Sig+num Arnall Guilabert.

Guillermus, qui hoc translatavit et hoc signum (ss) impressit.

268

1084, maig, 19

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Ramon Folc [I de Cardona] i Renard Guillem sobre la quarta part dels delmes de l'església de Sant Pere de Vilamajor. A canvi, Renard Guillem es compromet a ajudar el vescomte contra els homes que mataren el comte de Barcelona Ramon Berenguer [II].*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 196 × 115 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 54
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 54.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 32v-33r, núm. 54.

Hec est conveniencia que facta est inter Raimundum Fulchonis vicecomitem et Renardum Guilermi. Donat namque predictus vicecomes ad predictum Renardum quartam partem de decimis ecclesia Sancti Petri Ville Maioris sub hanc convenientia ut adiubet

ad iamdictum vicecomitem Renardum tenere et defendere omnem suum honorem quem habet et inantea hebuerit iamdictus vicecomes excepto ipso honore suo de iamdicto Renardo et de suis hominibus et de suis senioribus. Et adiuuet ad iamdictum vicecomitem guerregari et rancurare omnibus hominibus mortem Raimundi Berengarii interfecti comitis Barchinonensis omnibusque ipsis quibus predictus vicecomes guerrearere et rancurare voluerit perfidem sine enganno. Et in omnibus hostibus ubi Bernardus Guilermi de Cheralto non fuerit alberget predictus Renardus cum iamdicto vicecomite. Et si fuerit ibi Bernardus Guilermi liberet predictus vicecomes ad iamdictum Renardum duos asinos et iamdictus Renardus habeat ad iamdictum vicecomitem unum militem ad omnes hostes sine enganno de iamdicto vicecomite. Et quando predictus vicecomes preceperit iamdicto Renardo dessidet Pontium vicecomitem sine enganno de Raimundo vicecomite et dimittat omne beneficium et honorem quod tenet per iamdictum pontium per fidem sine enganno de iamdicto Raimundo vicecomite. Et omnem supradictam convenientiam conveit iamdictus Renardi Ermessindi vicecomitisse uxori iamdicti Raymundi vicecomitis.

Facta convenientia XIII kalendas iunii, anno XXIII regis Philipi .

Sig+num Renardi, qui hanc convenientia confirmo. Sig+num Bernardi Ermengaudi. Sig+num Bernardi Amati. Sig+num Mironis Guilermi. Sig+num Raymundi Guilermi.

Guilermus diaconus, qui hoc scripsit et sub (ss) in prefato die vel anno.

269

1085, març, 28

Venda. *Bermon i la seva esposa Ermengarda, Ramon Bermon, Bernat Guillem, Guadall Geribert i Pere Ramon venen a Ramon Otger i a la seva esposa Ermetruit el cens d'un mas que fou de Sunifred Gordepage i dels seus fills, i que tenen al comtat d'Osona, al castell de Mirambell, pel preu de 15 unces d'or.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb diverses perforacions que afecten el text i alguns espais força gastats; presenta una filigrana elaborada en tinta negra a la banda esquerra, així com una inicial dibuixada descendent fins a la vuitena línia de text, 250 × 75 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2255.

In Dei nomine. Ego Bermon et coniux mea Ermengards, et Reimon Bermon, [et Ber]nard Guillem, et Guadall Guiribert, et Petrus Reimon, vinditores sumus nos ad Remon Od[er et ad] coniux sua Ermetructe. Per hanc scriptura vindicionis nostre, nos sic vindimus vobis predictos totum ipsum censum de ipsum mansum qui fuit de Sinfret Gordepage et de filiis suis, id sunt: ipsos alodis et terris et vineis cum cassas <et> cassalibus. Nos iamdictos sic vindimus vobis tibi Remon cum uxore tua terris et vineis cum illorum arboreis, pratiis, pertras, aquis, aqualibus, silvis et garricis et omnia in omnibus vieductibus et reductibus, cum ipsis pertinentiis atque agacentis qui ad ipsum manso pertinet, qui sunt de iamdictum [Sinfred] et de filiis et filias suas, cum ipsum totum censum et ipsa ostem et cum ipsis mandamenbtis et ipsiis seguis, cum to[tum hec] omnia que ad ipmsum mansum pertin[et. Ego B]ermon Sinfret, cum uxore sua et cum aliis ominis qui sunt suprascriptos, nos sic vindimus tibi Remon [totum i]psum mansum sine engando, exceptus lands I de porc et fogaces VI et emina I de vino qui est servicium. Et advenit ista hec omnia ad Bermon et coniux sua [per pat]rum. Est autem ipsum mansum et ipsum censum cum alia ec omn[ia in] comitatu Ausona vel in castrum Mirambel. Habet namque afrontatines ista hec o[mnia] quod superius resonat: a parte orientis, in Calafó; de meridie, in Guardia Pelosa; de III, in⁶³⁹ Chonil; pars vero III in Folia. Quantum pertinet totas afrontationes includunt vel isti termini nos qui sumus iamdictos, sic vindimus vobis ipsum mansum, cum totum ipsum cesnum et oste, et mandamentis, et quequis, cum ipsas nostras voces qu[i] ibi abemus et abere debemus, ad vestrum proprium alodium et ad vestram voluntatem, sine nulla reservatione, cum suis exiis et regreis earum, in precio placibile uncias V de auro bono et optimo. Autem quod si nos vinditores aut ullusque omo vel femina inquietare [volu]erit, in duplo componat cum inmelioratione, et inantea ista karta firma et stabile momo et omnique tempore.

Acta carta qui est vindiccionem V kalendas aprili, anno XXV regnante Pylypy⁶⁴⁰ rege.

Sig+num Bermon. Sig+num Ermengard. Sig+num Remon Bermon. Sig+num Bernardi Guillermi. Sig+num Guadallo. Sig+num

639. Segueix *in*, duplicat.

640. Sic.

Pere, nos qui ista kararta⁶⁴¹ mandavimus et fecimus et testes firmare fecimus.

Bernardus, presbiteri, qui hoc scripsit die te anno (ss) quo supra.

270

1085, abril, 19

Venda. *Pere Mir, Arnau Mir, Ramon Mir, Guillem Mir i Arsen i Ermetruit venen a Berenguer Ramon i a Sicardis, la seva muller, els drets que tenen sobre la vinya anomenada Illa Rodona situada al comtat d'Urgell, al terme del castell de Fontanet, pel preu de 9 mancusos, en espècie.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, a causa de diverses perforacions que afecten repetidament el text; presenta inicial dibuixada, 175 × 120 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2332.

In nomine Domini. Ego Pere Mir et Arnal Mir et Remon Mir et Guilem Mir et Arsen et Ermetruit vinditores sumus nos vobis Berenger Remon et uxòr/ sua Sicardis. Per hanc scriptur[am v] endicionis nostre vendimus nos vobis ipsas nostras voces que nos abemus in ipsa vinea que vocant Insula Redonna, cum ipsas arbores qui ibidem sunt. Et advenit nobis de parentorum vel per ullasque voces. Et est ipsa vinea in fines de castrum Fontaned. Et habet afrontacio'nes/ ipsa vinea: de i parte in terra de Remon Adalbert; et [de] alia parte in torrente; et de iii parte [i]n rivo de Lanera. Quantum in[t]er istas afrontaciones includunt sic vendimus nos vobis ide ipsa vinea ipsas nostras voces quenos ibi abemusvel avere debemus, cum illorum arboribus qui ibidem sunt, ab intercum et ad vestrum proprium, ad alaudio et cum suis exiis et regressis earum except ipsa insula que nos abem[us cum] domna Adalgardis, propter precium manchosos viiii, in res valente. Et est manifestum. Q[uod si nos vindit]ores aut nullusque omo vel femina qui ista carta vendicionis inquietare voluerit induplo vobis componat cum omne sua inmelioracione et inantea ista carta firma permaneat omnique tempora.

Facta ista carta xiii kalendas madii, annos xxv regnantem Filipo rege.

641. Scilicet: karta.

Sig+num Pere. Sig+num Arnal. Sig+num Remon. Sig+num Guilem. Sig+num Arsen. Sig+num Ermetruit, nos qui ista carta mandavimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Bernard Radolfo. Sig+num Pere Amor. Sig+num Remon Sala, qui sunt testes.

Raimundus, sacer, rogatus scripsit (ss) die et anno quod supra.

271

1086, abril, 15

Testament. *Testament de Guillem Bernat d'Òdena fet abans de partir de viatge cap a Terra Santa, en el qual reparteix els seus béns i cita el vescomte Ramon [Folc I de Cardona] com a protector de l'esposa i els béns del testador.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada i diverses caplletres repartides per tot el text, 260 × 455 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 165, núm. 514.

Quoniam propter proto plast[...] gustum legalis conditionis redditum nullus potest evadere mortalium, idcirco ego, Guillelmus Bernardi, perterritus fatalis casus metu, sanus corpore et integritate mente plenaque iugens memoria et sensu, cupio pergere Iherosolimam et attingere limina Sacrosancti sepulchri salvatoris nostri Ihesu Christi, ut purgatus ab omni labe peccaminum, valem consequi gaudia paradisi. Quapropter volo ordinabiliter disponere res et facultates meas sive sub instantias ordinatione plenaria ut iuxta quod hic fuerit inventum et a me sensualiter atque memorialiter ordinatum robur optineat perheniter valiturum nullis temporibus modo quolibet convellendum. Et ideo iubeo sevetiam decerno ut sint meum manumisores Ermeniardis, uxor mea, et Raimundus, filius meus, et Alaman Unifredi, et Gaucerandus Gondballi, quibus precipio ut si mors mihi advenerit antequam aliud testamentum faciam potestatem plenissimam habeat omnes facultates meas sive substantias dare et distribuere pro anima mea, sicut in istum testamentum subterius viderint annotatum. In primis concedo domino Deo et ecclesie Sancti Salvatoris que est constructa infra terminos castris Arrahone ipsam vineam que fuit de Fromitto, simul cum alia vinea vetula que est iuxta viam que vadit ad Barberanum; et quatuor parliatas terre quas modo tenet predicta ecclesia in circuitu eius; et unum ex melioribus molen-

dinis de Behons que antea ibi erant, cum ipso mulare quod est iuxta domum que fuit de Gradamiro, ubi ego iam edificavi molendinum, cum ómnibus utensiliis que pertinent ad eundem molendinum; et cum ipsa tercia parte de toloneis que modo exeunt vel inantea exierint ex ipso foro de Arraona. Similiter dimitto ei ipsum molendinum subteriore de Castro Lucio et ipsum quod modo tenet Arnallus Raimundi, si ipse Arnallus per quodlibet modum eum perdederit aut mortus fuerit, seu cum ómnibus que reonant in scriptura largitionis quam ei ego et uxor mea iam facta habemus, et cum omni alodio quod fuit de Bonifilio Marchucii, cum domibus et omnibus arboribus et triliis et universis que pertinent ad eandem domum, et cum turris, et ruursis quas ego et coniux mea emimus de Ielmiso Ferrario et uxore eius, et ipsam trilia quod idem Gelmirus tenebat per me iuxta Rivum Pollentem, eum ipsa vinea quam vocant Petrosam. Eo modo ut predicta uxor mea teneat ipsam vineam que fuit de Fromitto, et triliam quam tenebat Belmir, et ipsa vinea Petrosam, omnibus diebus vite sue. Et donet ipsa tascham Sancto Salvatoris. Et post eius discessum omnia hec revertantur in iure predictae ecclesie. Et ad Sanctam Mariam de Rabinado, dimitto medietatem ex ipsis vineis quas plantavi sub eodem castro, et pariliatam UNAM terre quam dicunt Rotunda, cum silvis et garricis, que sunt: de Godmaro Goldradi alodio usque ad alodium Seniofredi Mileli, et sic vadit in directo usque ad Erguiliol. Et modiatas duas vinearum in Odena que fuerunt Guillermi Mironis, iuxta alodium Sancte Marie Montis Serrati, ut similiter teneat uxor mea. Et donet ipsa tascha prefate ecclesie. Et post eius obitum remaneat ad predicta ecclesia. Et Sancte Marie de Castrovitis dimitto ipsum mansum quod fuit de Idol, cum terris et vineis ibi pertinentibus, ut simili modo teneat uxor mea dum vivit donnat ipsam tascham. Et post eius discessum hec omnia remaneat prefate ecclesie pro anima mea et uxoris mee, et parentum nostrorum. Et dimitto Sancte Marie de ipso Plano alium mansum ubi stat Guifredus Chavalago, quod fuit de Gaufredo Adalberti, cum domibus et terris et vineis, ut sicut superius est comprehensum, teneat uxor mea, et dum obierit integre remaneat ad prelibatam ecclesiam, ut exceptis clericis qui ibi adere propter hoc sit ibi unus presbiter per manum capellani de Castrovitis omni tempore qui ibi cantet missas pro animabus nostris et parentum nostrorum. Iterum concedo predictae ecclesie Sancti Salvatoris Arraone, ipsum mansum de Arbozario quod est infra terminos castri Vitis, ut ita teneat uxor mea sicut

superius est comprehensum. Et ad Sanctum Petrum de Odena dimitto ipsum mansum cum terris, vineis et omnibus ei pertinentibus quod fuit de Adrovatio Dente, et nunc tenet Ugo Bermundi, ut si ipse per qualicumque modum eum perdiderit, solide et libere devertiat in potestate predicte ecclesie. Et Sancto Saturnino de Castro Lucii, concedo ipsum mansum ubi stat Arnallus Boethii, cum terris et trilia et arboribus sicut vadit usque in torrente de ipsis vineis Sancti Salvatoris, et ipsam tascham de ipso manso et eius pertinentiis ubi Suniarius stat quod est ad ipsum fontem, cum ipsa vinea de Dominico, que est in castro Lucio ut similiter teneat uxor mea dum vivuit, et post eius obitum eidem ecclesie remaneat, tam pro anima mea quam etiam pro emendatione ipsius alodii qui ibi condam patris meus reliquit et ego dedit Sancti Salvatori. Et habeatur exinde in ipsa ecclesia unum presbiter omni tempore qui missam cantet pro animabus nostris et patris mei vel parentum nostrorum. Et ecclesie Sancti Iacobi de Aqualata concedo ipsam condaminam quam habeo subtus ipsam ilicem, simul cum ipsa vinea quam Guillermus Adalberti tenet, ut teneat uxor mea iamdicta et donent exinde ipsam tascham, et pos eius discessum remaneat predicta ecclesie ut propter hoc et quo Dei iam dedi bene dedicatetur et illuminetur ipsa ecclesia. Pretaxatam vero ecclesia Sancti Iacobi cum omnibus ei pertinentibus dimitto cenobio Sancte Marie Rivipollentis ut abbas eisdem cenobii mittat in ibi monachos Deo servientes qui bene dedicantent ipsam ecclesiam. Et non sit eis licitum alium senione aut baiulum eligere nisi filium vel proenie meam cui castrum Odene dimisero. Miam enim dominicaturam quam habeo in aqualata a terminio castris Iorbe usque in torrentem quem dicunt Montesinum et pervadit ad ipsam celatam dimitto uxori mee ut teneat et possideat omnibus diebus vite sue sine blandimento ullus hominis; et post eius discessum remaneat hoc totum excepto hec quod superius Sancti Iacobo dimitto mee soboli cui ipsum castrum de odena testatus fuero. Et meum alodium de Cerritania dimitto Sancto Benedicto de Bagis pro hereditate filii nostri Arnalli qui inde semper sit monachus. Et ipsos castros de Odena et de Sorisa et de Figera dimitto ad Raimundum filium meum, excepto hoc quod superius in Odena dimitto domino Deo et Sanctis suis et excepta dominicatura de Aqualata quam uxori mee dimitto sicut superius habetur in vita sua. Et pos mortem eius remaneat ad Raimundum filium meum. Hec qui castra et dominicaturas sub de liberatione tali dimitto filio meo Raimundo sicut supra insertum est [...] recuperet ipsum

castrum de Arraona cum omnibus terminis suis et pertinentiis et dominicaturis sicut resonat in ipsa carta quam ego iam inde fecit ei. Et filio meo Petro dimitto castrum de Molsosa, et de Seguro, et de Miraliis, et de Pontons, cum omnibus dominicaturis quas ibi habeo vel habere debeo. Similiter dimitto ei ipsum honorem de Valle de Lordo secundum convenientia quam inde mihi fecht Guillelmus Raimundi de Chaldariis, et ipsum castrum de Granada, et ipsum podium de Alchaciano, cum terminis eorum. Igitur dimitto ipsum castrum de Rabinado, et de Arraona, et de Castrolucio, cum omnibus terminis eorum et pertinenciis et hoc quod habeo vel habere debeo in Castrovitis, cum eis pertinenciis, concedo prelibate uxori mee Ermengardi ut diebus vite sue teneat et habeat hoc totum atque possideat ad suam voluntatem sicut resonat in ipsis cartis quas ego inde ei feci et firmavi et tradidi. Et dum venerit ad obitum suum illa habeat licentiam et potestatem dividere hec castra inter filios suos prefatos et meliorare ex eis qui ei melius servierit excepto hoc quod superis dimitto domino Deo et Sanctis eius. Et si aliquis ex eis obierit sine prole de legitimo coniugio hoc totum revertatur ad alium fratrem suum. Quod si utrique defecerint sine legitimis filiis hoc totum relinquo ad filiam meam uxorem Petri Geralli de Argentiola et filiis eis post eius mortem. Et ad Santum Michaellem de Odena concedo ipsa mea condamina que est sub ipsa ecclesia unde sit illuminata et dedicata. Et ad Sancta Maria de Serrate dimitto ipsam condaminam seu ecclesiam Sancti Petri qui est infra terminos Rubinati. Aliud autem meum alodium quod habeo in Vallense ad ipsos furnos vel ubique separatim et in Caprilis et in territorio Barchinone et in Lubricato et in Balneolis quod quondam fuit genitoris mei cum omnibus pertinenciis suis quod suprascriptum non est, tam alodia quam ea que ipsis pertinent que ego habeo vel quolibet modo habere debeo utrisque fratribus filiis meis concedo Raimundo scilicet ac Petro ut sicut melius possunt recuperent et redimant ea si necesse fuerit. Et habebat hoc totum Ermengardis prescripta mater eorum dum vivit. Et postquam ipsa defecerit remaneat integre predictis filiis meis. Et si ambo facere noluerint faciat unus ex eis. Sit autem licitum sit predictae uxori mee ipsa alodia dare, vendere aut facere quodcumque voluerit. Et meam spatam quam tenet Bernardus Petri de Castroluce emat eam Raimundus filius meus sicut fuerit apreciata. Quod si noluerit ipse faciat hec Petrus frater eius. Sit autem sit predictum venum data et precium eius dimitto ad opus Sancti Salvatoris de Arraona.

Aliam autem meam spatam quam idem Bernardus Petri habet, que fuit de Guillermo Cerritano, uxori mee prefate dimitto. Et loricam quam Ugo Bermundi habet per me, redimat filius meus Raimundus centum aureos monete Barchinone, simul cum ipsa spata quam idem Ugo habet per me. Et ipsi c aurei stim dati ad opera Sancti Petri de Otena vel ad opera eius canonice. Quod si ipse facere neglexerit, faciat hoc frater eius Petrus. Nam si et iste noluerit, si\ / hoc iuste venumdatum, et precius eius ad opera predictae kanonice datum. Alium autem meum ense quem habet Guillelmum Raimundi de Cervaria, redimat Petrus fius meus, xx uncias boni auri Valencie, et sit date ad opera Sancte Marie et Sancti Petri de Rabinado. Si enim ipse facere noluerit, faciat hoc Raimundus, frater eius. Sit autem fiat iuste venum datus, et precium eius datum ubi dictum est. Et aliam meam loricam quam Arbertus Raimundi mihi debebat, preciiio filius meis recuperare, et precium eius ad opera Sancti Petri Rabinato dare. Aliam etiam meam loricam quam comendavi Udalchero Petri iubeo venum dari, et precium eius ad operam Sancti Salvatoris de Rabinato dari. Et ipsas xii^{ci} uncias quas mihi debet Bernardus Compan relinquo ad opera Sancti Salvatoris de Arrahona. O mee autem meum aliud mobile quod habeo in auro vel argento, et pane, et vino vetere et novo, et omnibus supplectilis domus mee lineis et laneis, et sericis, et vasculis maioribus vel minoribus, et in equibus et bubes, et vaccis, et asinis, et bestiis maioribus vel minoribus ac peccoribus, et sarracenos, et sarracenas vel aliud meum mobile quod in qua inveniri potuerit, per medium dividatur et medietatem relinquo ad prelibatam uxorem meam; Et <e>x alia autem medietate iubeo reddere mea debita. Et hoc totum quod inde remanserit concedo equaliter ad opera Sancti Salvatoris Arraone et Sancti Petri de Odena, et Sancte Marie sive Sancti Petri de Rabinado. Et si filii mei aut aliquis ex eis tulerint aut tulerit totum aut aliquid inde ex hoc quod superius, matri illorum dimitto, secundum scripturas quas iam ei feceram inde si infra xxx^{ta} dies postquam ipsa inde se querelaverit ei noluerint emendare liberam habeat potestatem, predicta uxorem meam, dare, vendere aut quod voluerit facere ex omni predicto honore. Et sancto Petro de Rabinado dimitto ipsum castellum de Limdars, secundum cartam quam inde iam feci ei. Dimitto etiam Sancti Salvatoris de Rabinado ipsum alodium de Comagrassa, sicut resonat in ipsa carta quam inde iam ei feci. Et meas domos de Barchinona, uxori mee dimitto in vita sua. Et equos quos habet Gauzerandus et Ugo Bermundi et filius eius

Eianrici Arnalli, uxori mee dimitto. Predicta vero uxorem meam, cum omnibus ei pertinentibus, dimitto in baiulia Dei et sanctorum eius, et hominum meorum qui supradictum meum honorem tenet. Et si ipsi eam benefirexerint aut defensaverint habeat illa potestatem mittendi se in cuiuscumque baiulia voluerit. Et dimitto eam et filium meum Raimundum in baiulia Dei et Raimundi vicecomitis, et Arnalli Mironis, ut ipsi hoc sicut superius scriptum est, optime regant et bene defendant. Quod si aliquis contra hunc testamentum voluerit insurgere ad evellendum, nulla tenus possit facere, sed pro sola temeritate omni sua privetur hereditate et insuper insuper⁶⁴² iram Dei incurrat, et ascins omnibus excomuniatur perditioni subiaceat, et cum Iuda traditore sulfureis abenis avernum innodantur permaneat.

Actum est hoc xvii kalendas maii, anno xxvi regis Filippi.

Sig+num Guillermi Bernardi, qui hunc terstamentum me prefete scribere iussi, et firmare firmarique rogavi.

Sig+num Bernardi Petri. Sig+num Petri Bernardi. Sig+num Bernardi Geralli. Sig+num Ugonis quem vocant Vermel. Hoc primicherius confirmat nomine Petrus (ss). Raimundus, sacerdos⁶⁴³ (ss)

Amatus diachonus, qui hoc scripsit cum litteris rasi et emendatis in xxx^a linea, die vel anno (ss) quo supra.

272

1086, juny, 5

Venda. *Iosbert i la seva dona Maiassenda venen a Ramon Otger i a la seva muller Ermetruit dues peces de terra que tenen al comtat de Manresa, al terme de Mirambell, pel preu de quinze sous de Vic, rebent Bermond Sunifred, en concepte de tern, 1 unça d'or de València.*

A Pergamí original, en estat de conservació dolent, amb diverses perforacions que afecten especialment la part esquerra del document; presenta una inicial elaborada, 255 × 91 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2256.

In nomine Domini. Ego Io[zbe]rtus et uxori mea [Mai]ansinde vinditores sumus v[obis] Remundo Odger et uxori tue Ermetruit.

642. Segueix *insuper*, duplicat.

643. Firma autògrafa.

Per hanc scriptura v[er]indicionis nostre vindimus vobis pecias ii de terra qui nobis as[er]u[n]t per donacione de parentorum sive per ullasque voces. Et sunt ipsas ii pecias de terra in comitatum Ausona vel infra term[in]eis de castrum Mirambelli. Et affrontat ipsa i pecia de terra: a parte oriente, in ipso torrente; de meridie in terra de Go[m]b[al]; de occiduo, in strata publica; a parte vero circii similiter. Et ipsa alia pecia de terra affrontat a parte [orientis] in ipso torrente vel [i]n terra de Odger Adalbert; de meridie et de occiduo, in alode de Allovava; de circii in ipso torrente. Q[u]antum infra istas affrontaciones includunt nos sic vindimus vobis ipsas duas pecias de terra, totas ab integrum, cum exii et regresius earum in propter precium placibile xv solidos de moneta Vico que recepit Iozbert et uxori sua Maiasen. Et Bermon Seniofredi recepit de terció uncia i valente ad auro Valentie. Et est manifestum. Quem nos predicta ipsas ii pecias de terra suprascriptas de nostro iuro in vestro tradimus dominio et potestate ad omnia facere quod volueritis. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta vindicionis venerit pro inrumpendum non hoc valeat vindicare sed componat in duplo cum omni sua immelioracione et inantea ista carta firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicione nonis iunii, in anno xxvi regnante Philipo rege.

Sig+num Iozpertus. Sig+num Maiansinde, nos qui ista carta vindicione fecimus scribere et firmavimus et ad testes firmare rogavimus.

Sig+num Gerbertus Mironi. Sig+num Remundus Guillermi. Sig+num Petrus Guillermi. Sig+num Ad[a]letz. Sig+num Ermen-gardis. Sig+num Maienca. Sig+num Ermessen, istas filias de ipsos vinditores.

Poncius levita, rogatus scripsit su[b] (ss) die et anno quo supra.

[1054-1086]⁶⁴⁴

Jurament. *Jurament de fidelitat que fa Belissenda al vescomte Ramon [Folc I de Cardona], fill de la vescomtessa Guisla, i a la vescomtessa Ermessenda, filla de la vescomtessa Ermessenda [de Girona], pel feu de Tagamanent.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent a causa d'unes taques d'humiditat que en dificulten la lectura, especialment als extrems, 149 × 94 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2829.
- a Editat per FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, "Entre le récit historique...", pp. 557-558.

Iuro ego Bellisinda femina filia qui sum Quixol femina ad te Raimundum vicecomitis filium Guilie vicecomitisse et ad Erme-sindis vicecomitissa filia Ermessinde vicecomitissa quod de ista ora inantea fidelis ero per directam fidem sine engan sine ullo male ingenio et ulla deceptione et non vos dezebre de vestras vitas neque de omnes membris qui in corpore vestri se [tenent et] no la vos tolre neque vos entolre nec ego nec homo vel homines nec femina nec feminem per meum consilium neque per meum ingenio et adiutor vobis ero ad tener et ad abere et ad defendere contra omnes homines vel feminas ipsam [...] habetis vel habere debetis et inantea per meum consilium adquisieritis a ipso castrum de Tagamanent sicut cum omnes [...]zas qui pertinent ad ipso castello, simul cum ipsam honorem qui pertinet ad supradictum castellum, ego suprascripta Belisinda non vos o tolre nec os entolre et de suprascriptum castellum potestatem non vos ena[li]enare quantasque vos eam mihi requisieritis nec ego nec homo hec homine nec femina nec feminem per meum consilium neque per meum ingenium, et suprascripta potestate donarla vos en he, sine vestro henganno, ad te Raimundum vicecomite aut ad te Ermessinda vicecomitissam. Et si ego Bellisinda supravixero vos suprascriptos scilicet vicecomites et vicecomitissa ad filium qui procreatus fuerit de vos ambos entenere de suprascriptam honorem et de suprascriptum castellum potestatem li donare sic et ad vos suprascriptos et hoc fare sine lucro de avere et sine predicta et de [...]ro de supradicto castello et sine enganno et si filium ac filiam non abueritis vos suprascriptos det vicecomite vel vicecomitissa

644. Els sincronismes es corresponen al primer any en què és mencionada la vescomtessa Ermessenda amb el seu marit i la mort del vescomte Ramon Folc I.

ad ipsum aut ad quibus aut ad ipsos o tendre cum suprascriptus vicecomes testaverit supradictum castrum vel supradictam honorem in suo testamento aut per suis verbis et sic superius est semper si o tenre et o atenre per Deum et suis sanctis.

274

[1054-1086]⁶⁴⁵

Jurament. *Jurament de fidelitat fet per Borrell Dolo, el seu fill Guillem i tots els seus germans, Ramon, Berenguer, Pere i Tardiu, al vescomte Ramon [Folc I de Cardona] i a la seva muller Ermessenda. Prometen sobre sagrat no aixecar cap castell en cap de les propietats vescomtals.*

[A] Original, perdut, abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2785.

B Còpia del segle XIII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2785.

Iuro ego Borrellus Dele et Guillermus, filius eius, et omnes fratres suis, Raimundus, et Berengarius, et Petrus, et Tardivus, ad vos dominum Raymundus, vicecomitem, et ad uxorem vestram domnam Ermesendem, vicecomitissam, quod de ista hora inantea, in omne vita nostra, non faciemus castellum neque fortitudinem in Save neque in terminos eius, neque in alio vestro honore quem habetis de rivo Gurri usque in gradu de Latione, et de Petra Lavandi usque ad furcas de Sancto Ysario, nec nos nec ullus homo vel femina per nostrum consilium, neque per nostrum stabilimentum, neque per nostrum adiutorum, sine vestra licencia et voluntate; et ho ita iuramus per istum Sanctum altare.

275

[1054-1086]⁶⁴⁶

Convinença. *Convinença i jurament de fidelitat fets per Ramon Guadall, al vescomte Ramon Folc [I de Cardona], tot donant fiadors per al cas que no complís les seves promeses.*

645. *Terminus a quo*: primera menció de la vescomtessa Ermessenda. *Terminus ad quem*: mort del vescomte Ramon Folc I.

646. Document sense data. Els personatges mencionats ens ajuden a ubicar el pergami. És el cas de Ramon Guadall o Ramon Gerovard, que apareixen en altres documents vescomtals a partir de 1078, o Gerbert Hug, que ho fa més tard. Ramon Ermemir, en canvi, està testimoniat ja el 1035 i fins a 1065, almenys.

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 185 × 174 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 171, núm. 984.

In nomine Domini. Hec est conveniencia quem facta inter Raimundo Guadall et Raimundo vicechomite. Convenit namque Raimundo predicto Guadalli ad Raimundo vicecomite que de ista ora inantea siad ei su amici sine engan de Raimundo vicechomite et adiutoribus sia a tener et ad defender ipsa onore quod odie abed vel inantea per suum consilium a chaptara contra chunctos omnes vel omine, feminas vel femine quia Raimundo vicechomite tulerid aud tulerunt de ista omnia suprascripta; et oc fiad factum sine engan de Raimundo vicechomite. Et propter hoc mittit ei Raimundi Guadalli ad Raimundi vicecomite in pignoras idem Raimundo Gerovardi per mille solidos a valentem xx uncias auri Barchinone, et Raimundi Ermomir similiter, et Gerberti Ugoni similiter, et Gerberti Guifredi similiter, et Arnallus Isarni similiter, et si oc non fecerid et non atenderid Raimund Guadalli ad Raimundi vicechomite veniant ipsos fidiatores in potestate de Raimundi vicechomite sine suo engan, et redimen se unus quisque mille solidos a valente xx uncias aiuri Barchinone. Et si de ipsos fidiatores suprascriptos nullus mortuus fuerid infra xxx dies doned ei Raimundo Guadalli alium ad Raimundo vicechomite sine suo engan et hoc non fecerid quod superius scriptum est Raimundo Guadalli ad Raimundo vicechomite fiant inchorichutor ipsos fidiatores in potestate de Raimundo vicechomite.

Sig+num Raimundo Guadalli. Sig+num Raimundo Gerovardi. Sig+num Raimundo Ermomir. Sig+num Gerbertus Ugoni. Sig+num Gerberti Guifredi. Sig+num Arnallus Isarnus.

UGO.⁶⁴⁷

Mironi, sacerdos, rogitus scripsi et sub (ss) die et anno quod supra.

276

[1070-1086]⁶⁴⁸

Jurament. *Jurament de fidelitat fet per Ot, Ermessenda i el fill d'aquesta, Umbert, als vescomtes Ramon i Ermessenda, així com al fill d'aquests, Bremon, pel castell de Rocafort.*

647. Autògraf.

648. Les dates extremes corresponen als anys en què tenim testimoniat Bermon, fill primogènit dels vescomtes Ramon Folc i Ermessenda, a la documentació catalana.

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, a causa de dues taques d'humiditat que afecten el text i, a la banda superior esquerra està parcialment raspat; presenta inicial dibuixada, 135 × 50 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2861.

Iuro ego Otone, filius qui fuit Trasgoncia femina, et ego Ermessindis filia qui fui de Adaledis [femina], et ego Umbert, filius de Ermessindis iamdicta, ad te Reimundus vicecomite, et ad te Ermessinde vicecomitissa, et ad filium vestrum Bermundi, quod de ista conveniencia que fecimus [vobis] de ipsum kastrum de Rocham Fortem, non vos en devedarems intrare nec exire neque guerram [...]e contra inimicis vestris. Et si habueritis guerram cum vestris inimicis, dabimus vobis staticam in ppredictum⁶⁴⁹ castrum cum vestros homines quem vos ibi mittere volueritis. Et hoc vobis facimus tantum quantum guerra ibi habueritis in eorum partibus. Et hoc totum sicut superius scriptum est sic vos o atenderemus et teneremus per directam fidem sine vestro engan nisi quantum vos nos solveritis per vestros gradientes a meos sine forcia.

277

[1070-1086]⁶⁵⁰

Memòria. *Memòria antiga de les batllies i els alous que els vescomtes Ramon [Folc], Ermessenda i Bermon, fill dels anteriors, tenen a la vall de Lord.*

- [A] Original, perdut, abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall, 179, núm. 1605.
 B Còpia simple, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall, 179, núm. 1605.
 C Regest, ex A, de circa 1984, procedent de l'Archivo Ducal de Cardona, a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, fora d'inventari.

Hic est breve de ipsas bagulias que tenet Raymundus vicecomes vel Ermesinde vicecomitissa et Bermundo. In primis Figols cum suos terminos et Gargalah cum suos terminos. Et ipsas churtihelas cum suos terminos. Et ipsos alodes de Sendre cum suo fratre Tra-tiran et ipso Cher cum suos terminos. Et ipsos alodes qui fuerunt de Wilabert et de Bonefilio ad ipsos Cherols cum suos terminos et ipsos masos de Sancta Maria de Sodorban cum suos terminos,

649. Sic.

650. *Terminus a quo*: primera menció de Bermon, fill de Ramon Folc I i Ermessenda. *Terminus ad quem*: darrera menció del mateix personatge.

et ipsos alodes qui fuerunt de Witard Leduig cum suos eres de Dua Chastela, cum suos terminos. Et ipsos alodes qui fuerunt de Isarn de Belaran cum suos terminos. Et Adgilar cum suos terminos. Et Agiralin cum suos terminos. Et Vilapedres cum suos terminos. Et vila Galagonso cum suos terminos. Et ipsos alodes qui fuerunt de Wilabert et de Oliba Belason, antea Abela, cum suos terminos; et ipsas mansiones cum suos alodes qui fuerunt de Agisdo, antea ipsa Turre de Emo. Et ipsa turre de Baron qui fuerunt de Barun Fundauler cum suos terminos, cum ipsos alodes qui fuerunt de Guilelm Gomsen. Et ipsos alodes qui fuerunt de Ramon Amalrig cum suos terminos. Et ipsos alodes qui fuerunt de Eilio de la Serra cum suos termino et cum ipsos alodes qui fuerunt de Sala de Serra cum suos terminos. Et ipsos alodes qui fuerunt de Oliba Morro de Galiners cum suos terminos.

278

1087, març, 11 – Girona

Adveració sacramental de testament. *Adveració sacramental del testament del vescomte Ramon Folc [I] de Cardona, jurada sobre l'altar de Santa Anastàsia de Girona per la seva muller, la vescomtessa Ermessenda, el seu germà Folc, Ramon Amat i Miró Guillem. Deixa diverses propietats a alguns monestirs, esglésies i seus episcopals. Ordena que tots els seus castells restin en mans de la seva esposa i, morta aquesta, al seu germà com a tutor del seu nét [Bernat Amat]. Si el seu fill torna de la captivitat, tot serà per aquest, llevat dels dons fets a les institucions eclesiàstiques.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació molt dolent, ja que la humitat ha provocat diverses taques de grans dimensions que dificulten la lectura i també a causa de les mutilacions, perforacions i ruptures transversals i horitzontals que presenta; té una inicial dibuixada, 435 × 670 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 58.
- A' Segon original, en bon estat de conservació, Arxiu Capitular de Barcelona, Pia Almoïna, sèrie 17, perg. 102.
- B Regest, del segle XVIII, Arxiu de la Mensa Episcopal de Vic, vol. VI, núm. 2029.
- a Regest, publicat a Montserrat CASAS NADAL, *El monestir...*, doc. 58, p. 106, ex A'.
- b Andreu GALERA i PEDROSA, "L'hospital...", pp. 72-76, ex A'.

Apud A'

In nomine Dei Patris Omnipotentis. Haec est iudicialis audicio seu publicatio ultime voluntatis cuiusdam defuncti vicecomitis nomine Reimundi Fulconis Cardonensis quam p[u]blicant sui

manumissores seu helemosinarii per scripturam sui testamenti ab eo ordinati et electi, id est, coniux eius Ermessindis vicecomitissa atque Fulco vicecomite frater eius et Reimundi Amati nec ne Mironis Guillelmi [s]ive Guillelmus levita qui scripsit suo testamento prephati defuncto. Nos prescripti Fulco et Ermessendis et Miro Guillelmi, iurando, testificamus supra altare Sancte Anastasie, quod situm est Gerunde, que vidimus et audivimus qua [...] prephatus defunctus vicecomes Raimundus volebat pergere in hoste cum comite Barchinonensi ante quam\ipsum iter cepisse in suo plenu sensu et memoria integra ordinavit per scripturam suum testamenti quem ipse proprio ore suo dictavit et nobis/videntibus sua manu propria suscripsit et [co]roboravit qualiter eius possessio dari posse sive distribui post eius ob[itum]. In inicio sue ordinationis iussit esse manumissores seu distributores suarum rerum iamdicta vicecomitissa et prefatus vicecomes frater eius atque Eribaldus Bonifilii et Bernardi Amati et Mironis Guillelmi et Bernardus [Erm]engaudi atque Reimundus Reimundi de Sancta Columba et Reimundus Amati. In primis dimisit domino Deo omnipotenti et ad ospicium quod est situs in Cardona videlicet iuxta ecclesiam Sancti Michaelis ipsas suas vineas quas hab[e]bat in Marbuscha cum quantum ibi habebat in dominicum simul cum ipsa pariliata terre quam habebat ad ipsa fernera eo videlicet modo ut omni tempore fideliter habeant omem expletum quod inde exierit predictum ospitale sine aliqua diminutione. Suas autem vineas que habebat in Begurcii de complantariis de Sante Marie de Serratex modiatas duas dimisit pro animas genitori sui et pro redemptionem anime sue. Relinquit etiam Sancte Marie Solsone duas mo[d]iatas vinee de ipsis complantariis quos habebat cum Durando Guadaldi. Dimisit etiam ad cenobium Sancti Petri de Castroserris medietatem de suum alodium de Mirambel quod fuit de Reimundo Seniofredi. Aliam vero medietatem iussit tenere iamdicte vicecomitisse diebus vite sue. Post suum vero obitum solidum concessit predictum alodium ad iamdictum cenobium per animabus illorum simul cum parilata una optima de terra que habebat in Valle Vibrera. Concess[it] etiam Sancti Petri sedis Vici ipsam suam parilatam terre quam habebat in Calaph in loco vocitato Villare Antiquo eo videlicet modo ut omni tempore ardeat unam lampada omnibus diebus ac noctibus ante altare Sancti Petri sedis Vici. Ecclesie vero Sancte Marie de Tagamanent iussit reddere terciam partem eiusdem parrochie quam ipse recognovit quod iniuste ei abstulit eam quam tenet Arnallus Gaufredi

et mandavit ut ita fuisset de ipsa capellania sicut fuit in diebus parentibus suis. Item dimisit ecclesie iamdicte Sancte Marie ipsas suas mansiones quas habebat in congusto, cum alodiis et vineis quas habebat in ipsa insula Lordmanesca iuxta vinea Fulconis Remundi. De suum autem castrum de Amallano medietatem dimisit Cardonensis ecclesie Santo Vincencio seniore suo sol[i]de et libere eo videlicet modo ut prescripta eius coniux Ermessendis teneat in vita sua. Et post obitum prephate vicecomitis iussit tenere predictum castrum Deusdedit generi suo et eius coniux Ermessindis atque Bernardus Amati, nepos iamdicti vicecomitis, in servicio iamdicti Sancti Vincentii. Et habeat iamdictus Sanctus Vincentius in iamdicto castro districtum et mandamentum et in suis terminis et in ipsis castellis que ibidem sunt vel inantea erunt. Et post obitum iamdicti vicecomitis habeat Santus Vincentius de ipsa dominicatura duas partes. Tercia vero pars Deusdedit dimisit et eius coniux prescripta et prephato suo nepoti sub ea videlicet natione ut ipsi hedificent iamdictum castrum. Et adventum eum tenere contra paganos et contra cristianos, et ad edificamentum de iamdicto castro seu ad edificamentum ecclesie eiusdem loci dimisit medietatem tolonei ex salis Cardone ut tandiu habeat iamdictum castrum ipsum toloneum usque sit hedificatur et constructus et bene munitur et ecclesia eius. Et dimisit ad Sanctum Benedictum de Bages ipsa pariliata que est iuxta Amallanel simul cum iamdicta Ermessindis coniuge sua, a parte vero mediana cum parialibus pro redemptione animarum suarum. Suum autem alodium quod habebat in Palaciolo inter Sanctum Petrum Castrum Serris et Santum Vincentium Cardonensis equaliter dimisit. Cenobio vero Sancte Marie Rivipollensis modiatas duas vinee in plano de Begurre dimisit. Et Sancte Marie sedis Urgellensis dimisit ipsam parrochiam de Tenes cum fisco quod tenet Guillelmus Sancii et Guillelmus Geralli cum suas vineas de Cleriana. Suas autem vineas de Podiolo Rogio cum ipso servicio et districto et mandamento quod habebat de domo Mironis Rigualli iamdicto Sancto Vincentio rel[in]quid. Suum autem castrum de Cardona cum suis terminis et adiacentiis et eorum castris que ibidem sunt videlicet Gurridan, et Cleriana, et Matamargon et ipsum castrum de ipsa Molsosa, et Mirambillo exceptus ipsum alodium quod fuit de Reimundo Seniofredi, et ipsum castrum de Pugalt, et cast[rum] Sancti Marthei, et castrum Sancti Martini de Sevedano, et castrum Talamanca, et Savassone cum ipsum castrum de Rupid et hoc quod habebat in castro de Solerols, et ipsum castrum de Coloneg,

et ipsum castrum de Gabar, omnes ipsos iamd[ictos] castellos, cum illorum terminis et adiacentiis et ecclesiis eorum, cum decimis et primiciis, cum ipsis dominicaturis et baiuliis hoc totum dimisit Ermessindis coniugi sue et Fulconi fratri suo exceptus hoc quod superius Deo dimisit et Sanctis suis. [Pos]t obitum vero iamdicte vicecomitis prescripta omnia solide et libere dimisit iamdicti fratri suo. Post suum vero discessum prefata omnia filie sue Ermessindis et filiis suis nepotibus ei d[im]isit. Et ipsum castrum de Calaph[ita] dimissit eius sicut aliud suum honorem ut teneant eum in servicio Sancti Petri sedis Vici. Et donent per unumquemque annum in die secundum pasche canonicis Sancti Petri iamdicti optimam refectioem sicut ipse solebat facere. Et ipsum cas[tr]um de Castello Talato et hoc quod habebat in Minorisa, et castrum de Tagamanent cum hoc quod habebat in Vico et in Gerunda cum castrum de Farner et ea omnia que habebat in comitatu Gerundensis totum dimisit prescripte uxori sue et iamdicti fratri suo ut habeant in servicio comitum seniorum suorum. Post obit[um ve]ro iamdicte uxori sue iussit remanere iamdicto Fulcone. Post discessum vero eius Ermessindis filie sue et nepotibus iamdicti vicecomitis in servicio seniorum suorum dimisit videlicet ad illis nepotibus quis filiis de iamdicte Ermessindis filie sue. Et ipsam ecclesiam de [T]abernalis cum ipsa ecclesia de Savassona canonici Sancti Petri sedis Vici dimissit et ipsas parochias quas habebat de Sancta Cruce per fevum in comitatu Barchinonensis canonice eiusdem Sante Crucis et Sancte Eulalie dimisit. Et ipsa ecclesiam de Cischer quod habebat per fevum Ermengaudi comitis iamdicte vicecomitis dimisit ut habeat eam in servicio iamdicti comitis. Post obitum iamdicte vicecomitis iussit eam tenere illum qui tenuerit Amallan. Iterum dimisit ad cenobium Sanctum Petrum \Castrum/ Serris suum alodium quod habebat in Luciano cum baiuliis, cum hoc quod habebat in ipsis vallis quod tenuit avia eius et capitis et filo de sua spata quod habebat in Cardona. Et mandavit exinde calicem fieri ad opus Sancti Petri Castri Serris. Et ad Sanctum Vincentium seniore suum XII uncias auri puri ad pensum concessit quas habebat Reimundus Guisadi et medietate de suo cacemino. Et iussit dare ipsum caceminum per avium. Et precepit inde calicem fieri cum iamdictas XII uncias auri ad opus Sancti Vincentii Cardone. Aliam vero medietate de iamdicto cacemino uxori sue iamdicte dimisit. Omnem autem mobilem alium quod habebat in cunctis locis medietatem dari iussit per anima sua. Medietatem vero de equabus

suis dimisit inter Sanctum Petrum de Castrum Serris et Sanctum Vincentium equaliter. Medietatem vero de pane et vino et de suis vasculis maioribus et minoribus sive suis suppellectilis que habebat de Lupricato usque ad finem de Amallam et de Minorisa usque ad Cleriana, tercia parte de iamdicte medietate cannonici Sancti Vincentii dimisit permissit. Alia vero terciam partem ospicium quam ipse hedificavit in Cardona dimisit. Alia vero tercia pars Sancte Maria Serra Texensis et Sancte Marie Selsonae equaliter dimisit. Iterum dimisit cannonice Sancti Petri Castrum Serris medietatem de pane et de vino et ex vasculis que habebat de Collo Spina inantea usque ad castrum Rupid et de Tagamanent usque in flumine Teder ut clerici et monachi illorum locis equaliter dividant inter se. Precepit etiam de pane et de vino quod habebat in comitatu Gerundensi de sua medietate tres porciones fieri. Et iussit unam dari cannonice Sancte Marie Iherunde; aliam vero cannonice Sancti Felicis dimisit; terciam vero monachi Sancti Petri Gallicantii dari iussit. Aliud suum mobilem ubicumque inventum fuerint a suis manumissoribus qui in suo testamento scriptum non est precepit eius dare pro anima sua in missis et in sacrificiis et in helemosinis. Et iussit ut per omnes suos debitos qui in veritati fuerint inventi ut coniux eius vicecomitissa et Bernardus Amati tenuissent tantum ipsum toloneum qui venit ad ipsum sal de Cardona usque dum redditor habuissent suos debitos a maiore usque ad minore. Post hoc precepit ut si voluntas Dei esset ut filius eius Bermundus revertisset a captivitate omnem suum honorem solide et libere ei dimisit exceptis hoc quod dimisit Sanctis Dei et ecclesiis et pauperibus. Equis autem quod habebant suos milites per suam comendationem eis dimisit. Loricis vero et spatas suas habebant suis hominibus per ipsum ita iussit eis habere per vicecomitissa et per Fulconem fratrem eius et per Bermundum filium suum si venerit. Insuper etiam mandavit et rogavit suis hominibus qui t[en]eant suum honorem ut post mortem vicecomitisse iamdicte et fratrem eius Fulconem non donent potestatem alicui homini de suo honore usque quo Sanctum Petrum et Sanctum Vincentium atque omnibus aliis locis superius scriptis habeant hoc quod ipse eis dimisit per anima sua fideliter et sine diminutione. Et hoc totum sicut superius insertum est dimisit in baiulia et in potestate Dei Omnipotentis atque omnibus Sanctis suis. Postquam autem hec omnia superius scripta a prephato vicecomite ita ordinata fuit sicut superius scriptum est perrexit in ipsa hosti in qua cupiebat ire et inde postea reversus

fuit sanus et triennio et amplius vixit et antea quam fecisset aliud testamentum hec aliter suam voluntatem mutasset ei, hoc subito a sarracenis interfectus ab hac vita discessit inmutata hac voluntate. Id eoque ego, Fulco vicecomes, et Ermessindis vicecomitissa, et Miro Guillelmi qui in testamento ipsius vicecomitis rogati abeo manumissores et firmatores accessimus voluntatem ordinationis eius infra spacium sex mensium post eius obitum permulgamus coram sacerdotibus et iudicibus in testibus supterius anotati et ut indubitanter a cunctis credatur nostris propriis manibus ordinante et recipiente Bernardo Guifredi iudice iuramus que in hanc condicio nulla fraus impressa scimus sed secundum voluntatem prescripti defuncti scriptus esse iudet et nostris propriis manibus presenti condicione firmamus et manu iudici firmari fecimus.

Lata sacramentalis conditio v idus marcii, anno xx^ovii^o Philippi regis.

Sig+num Fulchonis vicecomitis. Sig+num Mironis Guillelmi. Sig+num Ermessindis vicecomitissa. Sig+num Berengarii levite. Sig+num Raimundi Honofredis. Sig+num Reimundi Guillelmi de Midiona. Sig+num Bernardi Berengarii. Sig+num Ugoni presbiteri. Sig+num Stephani monachi. Sig+num Ermengaudi Guisaldi. Sig+num Bernardus iudex et caput scole. Ego Ricardus sacrista et lator iuris hoc corroboro.

Guillelmi levita, qui hoc scripsit et sub (ss) cum literis suprapositis in III^a linea vel in ceteris lineis.

279

1087, octubre, 30

Convinença. *Convinença efectuada entre Berenguer, bisbe de Vic, d'una banda, i els vescomtes Folc [II de Cardona] i Ermessenda, la seva cunyada, per l'altra. El primer dóna una honor que el vescomte Ramon [Folc I] tenia per Sant Pere de Vic, afegint-hi les esglésies de Tavèrnoles i Savassona. A canvi, el vescomte Folc es compromet a fer hosts i cavalcades amb els bisbe amb tots els homes que tingui. El bisbe, a més, dóna al vescomte el castell de Calaf, fent notar que li atorgarà la potestat del castell sempre que li sigui demanada i que la moneda de Calaf sigui compartida a parts iguals entre el bisbe i el vescomte.*

[A] Original, perdut.

- [A'] Segon original, perdut. Abans a l'Arxiu Capitular de Vic, calaix 6, doc. 1831.
 B Còpia, ex A', de 1245, per Ferrer Domènec, Arxiu de la Mensa Episcopal de Vic, perg. vol. 13, núm. 57.
 C Còpia, ex B, de 1317, pel levita Ramon, notari de Vic, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2600.
 D Regest, del segle XVIII, Arxiu Episcopal de Vic, vol. 13, núm. 57.
 a Joaquim BOTET I SISÓ, *Les monedes...*, 1, pp. 215-217, ex B.
 b *Catalunya Romànica*, XIX, p. 356, ex B.

Apud C⁶⁵¹

Hoc est translatum cuiusdam alterius translatum quod sub istis continetur verbis: Hoc est translatum quarundans convenientia que sub istis continetur verbis:

Hec est convenientia quem facta est inter dominum Berengarium, Ausonensis episcopus, et domnum Fulconem, vicecomitem Cardonensem et domnam Ermessindem, vicecomitissam. Donat namque predictus episcopus iamdicto vicecomiti et vicecomitissa omnem ipsum honorem quem domnus Raimundus vicecomes, frater iamdicti Fulconis vel antecessor eius tenebat per vocem Sancti Petri. Et insuper donat eis ipsas ecclesias de Tavernolis et de Savassona sic tenebat predictus Raimundus vicecomes per domum iamdicti episcopi eo scilicet modo ut ipsi teneant eas in vita sua, et post amborum obitum solide et libere revertantur ad Sanctum Petrum et ad predictum episcopus et successores eius. Et propter hoc convenit predictus Fulco vicecomes et predicta Ermessindis vicecomitissa iamdicto episcopo domino Berengario ut albergent cum eo in ostes cum omnibus suis ominibus quos ibi abuerint aut illi quem ipsi ibi mittant per se; et faciant ei cavalcatas et placitos et curtes et seguimentum quando ipse eis mandaverit et episcopus ei fuerit. Et eidem conveniut ei ut donent ei potestate de ipso castro de Calaf quod tenent per eum quandocumque per se ipsum requisierit eis aut per suos homines, per fidem, sine suo engan. Et insuper donant ei quartam partem ex omnibus vineis quas ibi habeant simul cum uno ex melioribus hominibus quem ipse voluerit, ex ipsis hominibus de Calaf, cum toto suo servicio, sicut faciebat predicto vicecomiti et vicecomitisse; et in ipsa moneta de Calaf habeat Sanctus Petrus et iamdictus episcopus et successores eius medietate, et in ipso monedario similiter. Et hoc quod sonat in ipsis convenientiis vel scripturis de Raimundo vicecomite et successoribus eius volunt ut sit firmum stabile in iure Sancti

651. Oferim la versió C, que aporta les signatures dels testimonis que no apareixen a B.

Petri. Iterum predictus Fulco vicecomes et vicecomitissa conveniunt prefato episcopo quod de ista ora inantea sint sui fideles sicut homo debet esse suo seniori. Et adiuvent eum ad tenere et ad abere et deffendere et guerreiare amnem suum honorem quem hodie haet vel inantea, per illorum consilium, adquirere potuerit, ut non tollant ei hoc totum aut aliquod inde nec omo nec femina, per suum consilium neque per illorum ingenium. Et si quis fecerit tamdiu adiuvent ei per fidem rectam sine suo engan donec predictus episcopus hoc recuperet quod perdiderat. Et insuper conveniunt ei ut in omnibus suis castris donent ei intrata et exita et stare et guerreiare sine suo engan quando ei episcopus fuerit, contra cunctos homines vel feminas. Et predictus episcopus similiter convenit eis ut adiuvet eos ad tenere et ad habere et ad deffendere et guerreiare omnem illorum honorem, et de hoc dictus eis ut adimpleat et faciat per suum dictum in Sanctam fidem.

Facta est conveniencia III kalendas novembris, anno xxviii Philipi rege.

Fulcone, vicecomes+. Sig+num Ermessindis vicecomitisse, nos ambo qui hanc convenienciam vel donum fecimus et firmavimus firmarique rogavimus.⁶⁵²

Sig+num Gaucerandi Ricardi. Sig+num Bernardi Berengarii. Sig+num Petri Amalrici. Sig+num Mironis Guillermi. Sig+num Bernardi Ermengaudi. Sig+num Guillermi Geroardi. Ugo Raimundo sacricustus Sancti Vicencii.

Ermengaudo diaconus, scripsit et sub(ss) in prefato die vel anno, cum literas superpositas in limine vi ubi dicit et ad predictum episcopum et sucessores eius, et in v^{nta} linea ubi dicit Sancto Petro et successoribus eius, et in terciadecima ubi dicit et in ipsa moneta.

Sig+num Petri de Aureis, Vicensis canonici et publici ville Vici notarii. Sig+num Ferrarii Dominici, scriptoris iurati qui hoc translatavit et scripsit mandato Petri de Aureis Vicensis notarii x^o kalendas novembris, anno Domini m^occ^oxl quinto.

Sig+num Raymundi de Abadia, Vicensis canonici tenentis locum domini Hugonis de Cardona, publici Vicensis notarii.

Sig+num Raimundi levita, scriptoris iurati, qui hoc translatum ab altero translato fideliter comprobandum sarbi fecit, clausit et

652. Segueix la llista de signants que no ofereixen ni B ni les edicions que el tingueren com a document referencial.

emendavit mandato Raymundi de Abadia, tenens loam domini Hugonis de Cardona, Vicensis notarii xvii^o kalendas septembris, anno Domini m^o septuodecimo.

Testibus presentibus Bernardo Osona, Petro Viveti et Raymundo Sancti Villamurano.

280

1087, desembre, 8

Convinença. *Convinença efectuada entre el bisbe Bernat d'Urgell i el vescomte Folc [II] i la vescomtessa Ermessenda, sobre els castells de Sanaiüja i Fontanet, que el bisbe els dóna en feu. A més, afegeix la quarta part de la parròquia de Solsona, amb el compromís d'ajudar-los contra qualsevol enemic, exceptuant el comte de Barcelona. Per la seva part, els vescomtes prometen no vendre les dominicatures que el bisbe els ha donat fins que aquest les pugui rescatar.*

[A] Original, perdut. Abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2755.

B Còpia de 1383, per Pere Zacor, notari, Archivo Ducal de Cardona, ibídem.

Hoc est translatum bene et fideliter factum secunda die mensis novembris anno millesimo ccc et lxx^oiii^o in quodam publico instrumento sequitur:

Hec est conveniencia quod est facta inter dominum Bernardum, nutu Dei Urgellensis sedis episcopus et Fulchone eiusdem sedis archidiaconus et Cardonensis vicecomite, et Ermesinde vicecomitissa. Donat quoque prefatus episcopus predictus vicecomes et vicecomitisse castrum de Sanaugia et castrum de Fontaned sicut [...] fuit Raymundus vicecomes quondam interfectus, et Guillermo episcopo, et eorundem castrorum, dominicaturas eadem in pignoratione qua predictus vicecomes eas tenuit. Et dat eis quartam partem tascham, teloneo et monete quo iamdictus vicecomes eam habuit. Propter hoc quoque donum superius comprehendum conveniunt prescripti vicecomes Fulcho et vicecomitissa Ermesendis prenominato Guillermo episcopo ut adiuvent illum tenere et deffendere et guerreiare omnem honorem suum quem hodie habet aut deinceps cum earum consilio, Deo dante, adquisierit per rectam fidem sine ullo enganno, contra cunctos homines vel feminas excepto Barchinonensis comite et Ausonensis episcopo. Similiter modo convenit prenominatus episcopus prope dominus

vicecomiti et vicecomitissa ut sit illis adiutor tenere et deffendere et guerreiare omnem illorum honorem, per rectam fidem sine ullo enganno, contra cunctos homines vel feminas, excepto Urgellensi comite et Cerdanensi. Iterum conveniunt prescripti vicecomes et vicecomitissa prenominato episcopo ut dominicaturas prescriptas, prefatorum castrorum de Sanaugia et Fontanedo, non donent illi homini vel femina sed teneant sibi eas ad integrum, donec prefatus episcopus redimat eas ab eis adduntur verum prelibati vicecomes et vicecomitissa prescripto episcopo hoc eadem presenti conveniencia quod nullus utriusque sexus homo vel femina possit requipere per illorum vocem eiusdem episcopum de hoc prescripto dono quod abeo per [...].

Actum est hoc sexto idus decembris, anno xxviii Philipi regis.

Fulchone vicecomitis +. Bernardus episcopus +.

Sig+num Berenger Raimundi de Podio Viridi. Sig+num Raymundi Gomballi. Sig+num R[aimundi] Trasuarrii. Sig+num Raimundi Amati. Sig+num Raimundi Guillermi de Madiona. Sig+num Umbertus Otonis.

+ Petri, scriptor (ss)

Sig+num mei, Petri Zacor, notarii publici Cardone, qui hoc scripsit translatum cum suo originali de verbo ad verbum, diligenter comprobatum et clausi die et anno vero prima linea dictis presentibus [...] Berengarii [...] Petro Luppeti, probitis Cardone.

281

1090, maig, 19

Convinença. *Convinença efectuada entre el bisbe de Vic Berenguer, d'una part, i Ecard Miró, de l'altra. El bisbe dóna a Ecard Miró i als seus fills la terra que abans havia tingut Miró, pare d'Ecard, per la seu de Vic, a canvi que es faci home del bisbe i participi amb ell en les cavalcades.*

A Original, perdut.

B Còpia, del segle XII, pel sacerdot Pere, Archivo Ducal de Cardona, lligall, 182, núm. 1883.

Hec est conveniencia que facta est inter domnum Berengarius, Ausonensis episcopus, et Echardum Mironis et filios eius. Donat namque predictus episcopus iamdictus \Ecardo/ et filius

eius omnem ipsam terram qua pater eius Miro tenuit per Sanctum Petrum sedis Vici et per episcopos eius. Et propter hoc convenit predictus Echardus et filiis eius ut sint fideles Sancto Petro sedis Vici et predicto episcopo et successoribus suis sicut homo debet esse seniori meliori; et adiuvent eum ad tenere et habere et defendere et guerregare omnem suum honorem per fidem rectam, sine suo engan; et habeant ei in omnes hostes et cavalcades unum cavallarium bene preparatum et bene ornatum, cum omnibus cebariis que ei opus fuerint et ex alia terra unum bonum mulum aut mulam. Et hoc totum faciant sine suo engan.

Quod est factum XIII kalendas iunii, anno xxx regni Philipi.

Berengarius, gratia Dei Ausonensis episcopus (ss) hoc primicharis confirmat nomine Petrus (ss).

Sig+num Bernardi Guillermi. Sig+num Arnalli Petri. Sig+num Petri Amalrici. Sig+num Petri Arnalli. Sig+num Fulconi Amalrici. Sig+num Guillermi Guisadi.

Alesandus, qui hoc scripsit (ss).

Guilelmus, sacerdos, qui hos translatus scripsit (ss).

282

1090, juliol, 25

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Folc [II de Cardona] i la vescomtessa Ermessenda, Deodat i el seu fill Bernat, d'una banda, i Guillem Ramon de Calders, la seva esposa Guisla i els seus fills, de l'altra, sobre els castells de Calders, Calonge, Fals, Segur i Rubió.*

[A] Original, perdut. Abans a l'Arxivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2474.

[B] Còpia de 1105, pel sotsdiaca Berenguer, perduda.

[C] Còpia, ex B, de Josep Mateu, notari de Manresa, perduda.

[D] Còpia, ex C, d'Albert Oliu, notari de Fals, perduda.

E Còpia, ex D, de 1697 per J. B. Llop, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 144, núm. 2474.

Hoc est exemplum bene et fideliter in castro ville Falceti. Tarraconensis diocesis sumptum a quodam alio exemplo in pergaminis scripto, clauso et subsignato, recondito et custodito in archivo dicti castri, inter ceteras scripturas ibidem reconditas et custoditas, non viciato, non cancellato neque in aliqua eius parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspitione carente cuius tenor videlicet esse talis.

Haec est convenientia que facta est inter domnum Fulchonem vicecomitem Cardonensem et Hermisindem vicecomitissam et Deusdedit Bernardi et filios eius et Guillelmum Raimundi de Callers et Guiliam uxorem. Comendant namque sepedictus Guillelmus et uxor eius prefata ad iamdictum vicecomitem et vicecomitissa et Deusdedit et Bernardus et filius eius Bernardus manibus propriis et accipiunt ipsum castrum de Callers per manus eorum et conveniunt eis ut donent ei indem potestatem per omni vices quas eis querierint per se aut per suos nuncios. Iterum conveniunt eis ut si puer Raimundus Berengarii comes cum venerit ad etatem noluerit ut predictus Guillelmus et prefata uxor eius accipiant et habeant per eos iamdictum castrum de Callers eodem modo accipiant et habeant per iamdictum vicecomitem et vicecomitissam et Deusdedit et filios eius ipsum castrum de Segur sicut superius est scriptum de Callers. Et prelibatus vicecomes et vicecomitissa et Deusdedit et filii eius comendant prelibato Guillelmo et uxori eius prefatos ipsum castrum de Colonge et ipsum castrum de Falchi et ipsum castrum de Rerubio, et donant eis ipsos fevos et comendant eis ipsos castellanos salva fidelitate eorum et modo ut habeant inde potestatem et staticam quandocumque voluerint sib hac conditione ut hihil eis peiorent neque castellanis aut villanis in omni predicto honore. Et insuper donant ei in castro de Colonge et in castro de Falchs per fevum medietatem ex omnibus dominicaturis que ibi habent predictus vicecomes et vicecomitissa et Deusdedit et filii eius, et in castro de Rerubio donant ei similiter per fevum paraliatam unam terre et tantum ex vineis unde possint colligere, vini caficios quinque et unum hominum cum suo servitio et unum sortem et porcum qui inde exiit et decem pernas; et propter hoc Guillelmum Raimundi prescriptu et Guilia uxor eius conveniunt suprascripto vicecomiti et vicecomitisse et Deusdedit et filiis eius ut sint fideles eorum sicut homines debent ese suis melioribus senioribus et adiuvent eos ad tenere et habere et deffendere et guerregare omnium honorem quam hodie habent et inantea per consilium illorum adquirere potuerint contra cunctos homnies vel feminas qui hoc eis abstulierint aut tollerint voluerint et hoc adiutorium faciant eis per fidem rectam sine suo engan. Et Guillelmus predictus et uxor eius faciant eis hostes et cavalcatas cum omnibus ipsis cavallariis quos habere potuerint ex iamdictis castris et in ipsas hostes et cavalcatas in quibus Guillelmum predictus esse non potuerit iamdicti cavallarii ex prefatis castris alberguent cum eis. Sic quoque prelibatus Guillelmus alberguet cum uno ex filiis ipsius Deusdedit

cum omnibus supradictis caballariis in ipsas hostes vel cavalcatas in quibus Deusdedit non fuerit. Similiter etiam cunctis caballariis ex iamdictis castris albergent cum eo si Guillelmus predictus ibi non fuerit verum conveniunt eis ut quando filius eorum venerit ad perfectam etatem simili modo faciatis ei adimpleat hoc totum sicut superius dictus est et si hoc totum sicut superius taxatum est Guillelmus prelibatus et Guilia uxor eius non toxurint neque adimpleverint iamdicto vicecomiti et vicecomitisse et Deusdedit et filiis eius Hugo Dalmatii de Cervaria et Ierbertus Hugonis de Monte Seduni et Hugo Guiferdi de Peguera conveniunt iamdicto vicecomiti et vicecomitisse et Deusdedit et filiis eius ut adiuvant eos sicut melius possent et teneant se cum eis per fidem rectam sine illorum engan. Prefatus quoque vicecomes et vicecomitissa et Deusdedit et filiis eius convenint predicto Guillelmo et uxori eius prefate ut adiuvent eos ad tenere et habere et deffendere et guerreiare omnem suum honorem quem hodie habent et inantea per suum consilium acquirere potuerint contra cunctos homines vel feminas qui hoc eis tullerint aut tollere voluerint per fidem rectam sine ullo engan. Et si vicecomes et vicecomitissa et Deusdedit et filii eius non habuerint guerram in quibus oppus habeant cavallarios de iamdictis castri faciant predicto Guillelmo et uxori eius predicti caballarii infra patriam cavalcatas et curtes et placita.

Quod est actum octavo calendas augusti, anno trigesimo primo regni regis Philippi.

Fulchone vicecomes +. Hermessen vicecomitissa. Sig+num Guilelmus Raymundi. Sig+num Guilia, nos qui hanc convenientiam scribere fecimus et laudavimus et firmavimus firmarique rogavimus.

Sig+num Hugonis Dalmatii. Sig+num Pontii. Sig+num Raymundi Amati. Sig+num Pontii Geralli, Sig+num Bernardi Ermengaudi. Sig+num Guillemi Amati. Sig+num Redmari Mironis. Sig+num Gerberti Ugonis Mironis. Sig+num Guilelmi Gesovardi. Sig+num Umberto Otonis. Sig+num Arnalli Ramon. Sig+num Guilielmi Mironi. Sig+num Raimundus Mironi. Sig+num Mironis Guilelmi. Sig+num Raimundo Rodlandi.

Guilelmus diachonus, qui hoc scripsit cum litteris rasis et emendatis et suprapositis et sub (ss) in prefato die vel anno.

Berengarius subdiachonus, qui hoc translatum scripsit decimo octavo (ss) kalendas septembris anno quadragesimo sexto regni Philippi regis, sub die et anno quod supra.

Sig+num meum Josephi Mathei Iardi, regia et apostolica auctoritatibus notarii publici ville de Minorisa huius exemplibus testis +.

Sig+num meum Arberti Olivei, auctoritate regia notarii publici villa Falcos.

Sig+num Josephi Bernardini Llop cuius honorari notari in villa Falceti, Tarraconensis Diocesis domiciliati apostolica et regia auctoritatibus notarii publici, archivariusque archivi ex mei domini duces Sugarbii, Cardona et Medinaceli, quod habet in castro dicte ville Falceti, qui humori exemplum a suo vero originali predicto fideliter sumptum et cum eodem veridice comprobatum testificamusque ut supra pater alieno calamo scribere fecit et rogatus ac requisitus clausit die xxx mensis martii, anno a nativitate Domini MDCLXXXVII.

283

1091, març, 19

Venda. *Pere Hug i la seva esposa Estefania venen a Pere Mir i a la seva esposa Adalès una peça de terra que tenen al terme del castell de Calonge, al lloc anomenat Enfesta, pel preu de 28 sous de plata de la millor moneda de Calaf.*

[A] Original, perdut.

B Còpia, del segle XII, pel sacerdot Bernat, Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2474.

In nomine Domini. Ego Petrus proli Ugoni et uxori mea Stephaniana, vinditores sumus vobis Petrus Mironi et uxori tue Adalez. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis petia I de terra que vocant Barchera, qui nobis advenit de parentorum et per comparacione sive per ullaque voces. Et est ipsa petia de alaudio in comitatum Ausonam, vel infra terminincis de castro Colonico, in loco qui vocant a Infesta. Et affrontat ipsa terra: a parte oriente in estrada publica; de meridie in ipso pugol vel in conamina vicecomitale; de occiduo in estrada et in alaudede nos vinditores; a parte vero circii in estrada et sic pervadit in rivo Meritario. Quantum infra istas afrontaciones includunt nos sic vindimus vobis ipsa petia de alaude que vocant Barchera, tota ab integrum, cum exis et regressus earum, in propter precium placibile xxviii solidos de moneda optima de Calaph in argento,

et est manifestum. Quem vo⁶⁵³ predicta ipsa terra suprascripta de nostro iuro in vestro tradimus dominio et potestate ad vestrum plenissimum proprium alodem, ad omnia facere quod volueritis. Quod si nos vinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicione XIII kalendas aprilis, anno XXXI regnante Philipo rege.

Sig+num Petrus Ugoni. Sig+num Stephania, nos qui ista carta vinditione fecimus scribere et firmavimus et ad testes firmare rogavimus.

Sig+num Arsevo. Sig+num Ermengaudis, uxori eius. Sig+num Ermengaudus Sender. Sig+num Guillermus Remon de Eligno.

Et ista vinditione fuit facta in presencia de Fulcone vicecomite et Remundo Bernardi de Casteladral et Guillermus Bernard et Petrus Segui, et Arnallus Guillem et Ermengaudus Neru et Petrus Giber et Ramon sacricustus et Guillem Gerall et Guadallus Duran et Remon Bermon. Sig+num Arnal Ug. Fulchone, vicecomes +.

Bernardus sacerdos, qui hoc translato scripsit (ss) die et anno quod supra.

284

1093, gener, 29

Donació. *Guifré Vidal dóna als seus fills Guillem Guifré i Ramon Guifré una terra situada al costat de la font d'en Joan, sobre Sant Vicenç de Cardona, a la parròquia de Santa Maria de Seva.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat que la tinta està parcialment escorreguda a la meitat inferior del text, sense que afecti la lectura, 130 × 100 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 515.

In nomine Domini. Ego Guifre Vidal donatores⁶⁵⁴ sum vobis tibi, Guillem Guifre et Ramun Guifre filiis meis. Per ista scriptra donamus namque pecia i \terra/ de nostro complanter, que habemus supra Sancti Vincentii de Cardonensi. Et est ista terra vel vinea in comitatu Ausona, in parrochia Sancta Maria de Seva, in locum nominatum ad font de Ioan. Et afrontat ista omnia a

653. Scilicet: *vero*.

654. Scilicet: *donator*.

parte orient in ipsa font de Ioan; de meridie in terra de Sancti Vincentii, de occiduo, in alodio de Arnal de Riba; de circii similiter. Quantum istas IIII affrontaciones includunt sic donamus nos a vos ipsos nostros directos que ibi abemus vel abere debemus sicut nominatum et piduatum es, cum exiis et <re>gresiis earum. Et est manifestum quem vero prefata hec omnia de nostro iure in vestrum tradimus sicut nominatum est. Et si quis ex nulli persone hec omnia disrumpere voluerit non hoc valeat vindicare, sed componat aut componamus nos vos in duplo cum omni sua melioracione modo vel omnique tempore et insuper ista donacio firma persistat in eternum.

Actum est hoc IIII kalendas febreri, anno xxxiii regnante Philippi regis.

Sig+num Guifre, quem ista donacione fecimus et firmavimus et firmarique rogavimus.

Compan leicu (ss) Amad, clericus (ss). Sig+num Stefan Adrover.

Dono tibi Guifre Vidal tibi Ramun et Guillem barilis II.

Arnalus Guifredus, sacer, qui hos scripsit (ss) die et anno.

285

1094, gener, 5

Venda. *Sanç i la seva esposa Quíxol venen a Boncompany i a la seva muller Erigerga una vinya que tenen al comtat de Manresa, al terme de Mirambell, al lloc de Vallvibrera, pel preu de 8 mancusos d'or de València.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb diverses perforacions; presenta inicial descendent fins a la cinquena línia de text, 278 × 89 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2254.

In nomine Domine. Ego Sancio et uxori mee Quixol, vinditores sumus tibi Bonocompany et uxori tue Er[ige]rga. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus namque vobis modiatia I de vinea cum terra in quo est sita, nostra, propria, qui nobis advenit per complantacione aut per ullasque voces. Est predicta vinea in comitatum Minorisa et in terminio de Mirabel, ubi vocant Valle Vibrera. Et affrontad: de orientis et de meridie et de occiduo et de circi in nos comparatores. Quantum infra istas affrontaciones includunt et retiniunt sic vendimus nos ad vobis suprascripta mo-

diata de vinea cum sua terra in quo est fundata, et arboris qui infra sunt, tota ab integra, ad vestrum proprium alode et ad facere vestram voluntatem, cum exiis et regressiis earum pro precium placibile mancosos VIII de auro Valentia. Quod est manifestum. Quod si nos vinditores o aut ullus[que per]sona qui contra ista carta vindicionis venerit ad inrumpendum aut inquietare voluerit, in duplo componat cum omni sua inmeliioracione. Et inantea ista carta vindicione firma permaneat modo et omnique tempore.

Facta ista carta vindicione nonas ianuarii, anno XXXIII in regni Philipo reie.

Sig+num Sancio. Sig+num Quixol, nos qui ista karta vindicione fecimus scribere et firmavimus et ad testes firmare rogavimus.

Sig+num Ramon Sancio. Sig+num Arnall Sancio. Sig+num Poncio Sancio. Sig+num Guielm Sancio. Sig+num Gerren Sancio. Sig+num Bernard Isarn. Sig+num Vidal Duran. Sig+num Remon Duran.

Raimundo, presbiteri, qui hoc scripsit sub (ss) die et anno quo supra.

286

1094, febrer, 15

Venda. *Guifré Eriman i la seva muller Quíxol venen a Guillem Isarn i a la seva esposa Guisla una peça de vinya que tenen al lloc anomenat les Guàrdies, al terme de Cardona, pel preu de 13 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada, 325 × 82 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1181.

In nomine Domini. Ego Guifre Ariman et uxori sue Quixol vinditores sumus nos vobis ad te Guillem Isarn et uxori sue Guisla. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis pecia I de vinea cum tera qui nobis advenit per comparacione aut per ullasque voces. Et est in finis Cardone, in locum que vochant Guardias. Et affrontat ipsa vinea: de parte oriente, in alodio de nos vinditores vel de Bernad Ricolf; de meridie in vinea de Benad Govan, de occiduo, in vinea de Valarel; a parte vero circii in alodio de Benad Govan vel de suos eredes. Quantum inter istas quatuor affrontaciones includunt sic vindimus obis ipsa vinea, totum ab integrum, exis vel regresis earum, in precium placibile solidos XIII,

in rem valentem. Ad si nos vinditores aut ullusque omo vel femina que contra ista carta inquietare vel disrumpere voluerit non hoc valeat vindicare ad requerit sed componat in duplo cum omnem suam inmelioracione, et non sit disrupta.

Facta ista carta vindicionis xv kalendas marci, anno xxxiiii regnante Pilipo rege.

Sig+num Guifre. Sig+num Quixol, nos qui ista carta mandavimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Guillem Oromir. Sig+num Bernad Guillem. Sig+num Raimon Ug. Sig+num Vidal.

Raimundus, sacer, scripsit die et anno (ss) quo supra.

287

1094, abril, 15

Venda. *Berenguer, la seva muller Belasquita i els seus fills venen al monestir de Sant Sadurní i al seu abat Pere la meitat d'una plantació que havien fet en terres del monestir, pel preu d'una vaca.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial elaborada, 250 × 75 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1968.

In nomine Domini. Ego Berengarius et uxori sua⁶⁵⁵ Adaller cum filis⁶⁵⁶ vel filiabus suis vinditores sumus nos vobis ad domnum Santi Saturninis senobi⁶⁵⁷ et ad domno Petro abbate vel congregacione Sancti Saturnini illis comisa. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus nos vobis ipsum nostrum directum de ipsas plantas que abemus factas in ipso alodem de Sancti Saturnini ipsa medietate qui nobis asvenit de plantacione vel per ullasque voces. Et est ipsas vineas in termino de Ladurcii, in locho⁶⁵⁸ ubi dicitur ad Plana de Dachone. Et avet adfrontaciones ipsas vineas: de parte orientis in plano de Dachone; et de meridie in ipsas vineas de Gurpe; et de occiduo, in ipso torente; et de circii in via. Quantum inter istas adfrontaciones includunt et isti termini ambiunt sic vindimus vos a vobis ipsum nostrum directum que abemus in ipsas vineas de nostro iure i vestro tradimus dominio potestatem

655. Sic.

656. Sic.

657. Scilicet: *cenobii*.

658. Sic.

ad vestrum proprium alodem, ab integrum, cum exis vel reg<r>esis earum. Et est in precio placibile un<i>a i in rem valentem. Et est manifestum. Quod sit⁶⁵⁹ nos vinditores ad ullusque omo vel femina vel subrogata persona qui ista carta vindicione inquietare voluerit in duplo vobis componat cum omnem suam inmeliore et inantea ista carta vindicione firma stabilis permaneat modo vel omnique tempore et non sit disrupta.

Facta ista carta vindicione xvii kalendas madi, na<n>o xxxiiii regnante P<h>ilipo rege.

Sig+num Berenger. Sig+num Adalez cum filis vel filiabus suis, qui ista carta vindicione mandavimus scribere et testes firmare rogavit.

Sig+num Poncio Bernardo. Sig+num Remon Guallo. Sig+num Remon Bernardo.

DALMACIO,⁶⁶⁰ presbiter, rogitus scripsit sub (ss) die et anno quod supra.

288

1095, Maig, 16

Adveració sacramental de testament. *Adveració sacramental de testament d'Ecard [Miró], jurada per diversos testimonis sobre l'altar de Sant Joan de l'església de Santa Maria de Solsona.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada, 460 × 360 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1691.

In Christi nomine. Hec est sacramentalis condicio et ultimo voluntatis cuiusdam homo defuncto nomine Ecard, quas testificantur testes et ⁶⁶¹[...]ti distributores rerum suarum, id sunt, coniux sua Maientia et Bernardus Bliigger atque Bernardo Guadalli videlicet Bernardus Eccardi, quibus iussit fere suum testamentum <in> presentia Guilelmus Bernardi de Benavent, et Raimundus Bonefilii, et Raimundus Guitardi, et Gerallus presbiter, quem cum eis roboravit plenus loquela et memoria integra. Nos supradicti testes unum ad verum dantes testimonium testificantes, iurantes per Deum

659. Sic.

660. En majúscules.

661. Falta tota una línia a la reproducció del document que vam obtenir per fer aquesta edició.

unum et verum et super altari Sancti Iohannis qui est situs prope ecclesia Sancte Marie Celsone, in presentia supradictorum virorum ordinante et recipiente Guillelmus iudice. Que ita iussit nobis distribuere facultatem suam per dictus auctor et hoc ordine in suum testamentum. In primis dimisit predicus auctor de omni mobile cum uxor sua quam habebat que accipiant sui marmessores ipsa medietate et que donent per anima sua. Et dimisit ante divisione omnia debita que debebat cum mulier sua in comune reddantur. De cuncto autem alio avere excepto de loricis et de ensibus subtus scriptis de pane et vino et de equis et mulis et equalibus ac mulabus de peccoribus maioribus ac minoribus sive de valculis maioribus ac minoribus atque de omnibus rebus ad usus hominum pertinentibus de sua medietate dimisit predictus auctor ad Sanctam Mariam sedis Urgelli ad eius cannonicam uncias quatuor; et ad Sanctam Mariam Rivipollensis uncias IIII^{or}; et ad Sanctum Iohannem de Abbatissis uncias II^{as}; ad Sanctum Petrum Rode similiter; ad Sanctum Petrum Besellunensem similiter; et ad Sanctum Petrum de <Com>ponstela similiter; et ad cenobium Sancti Saturnini uncias duas; et ad opera Sancte Marie de Guissonna uncias duas; et ad opera Sancte Marie Celsone uncias IIII^{or}; et ad opera Sancti Salvatoris de Terroga uncias III. Aliut mobile qui remanet de iamdicta suam partem dimisit predictus auctor que donent sui marmessores ad presbiteros per missas, sive in cativis atque in luminaribus Sanctis seu cui Deus voluerit pro anima sua largire. Et dimisit ad Sancta Maria sedis Orgelli vel ad eius cannonica ipsum mansum de Campo Avannal qui est in ipsa ribera, cum suam partem de ipsa ecclesia, id est, sexta parte, simul cum omni alodio⁶⁶² et dominicatura quam habebat in villa Prinnone. Ad ecclesiam Rivipollentis Sancte Marie dimisit ipsum mansum de Fagonella. Ad ecclesiam Sancte Marie Celsone vel ad eius cannonicam dimisit ipsam vineam quam vocant connaminam que est ante prephata ecclesiam ultra ipsum rivum simul et cum orto qui ibidem circa ea est, que olim dedit ei per carta; et unum hominem in ipsa amenla cum illo alodio quod ibi habet. Et de illo alodio quam habebat in villa de Mires dimisit unam medietatem ad cenobium Sancti Petri Besellunensis. Aliam vero medietatem ad Sanctam Mariam de Vilabertrandi pro anima sua et de coniux sual sive pro anima Olibani Mironis. Et ita dimisit predictus auctor ad predictam uxorem suam Maientiam

662. Segueix *de*, cancel-lat.

omnia sua alodia que ubique habebat et cunctum fevum si concordare vult cum filiis suis, sini blandimento de filiis vel filiabus suis. Et si non vult concordare cum filiis suis et stare pariter cum eis dimisit ei ipsum castrum de Toroga cum omnibus alodiis que ibi habebat simul et cum villa et omnibus hominibus habitantibus in ea, ut teneat in vita sua. Post obitum vero eius dimisit sicut in subsequentibus literis declaraverunt ambo. Et dimisit prefate uxoris sue Maientia sua medietate ex omnibus alodiis que habebat infra terminos castri Celsona, ad suam voluntatem faciendam. Et adhuc dimisit ei medietate sua ex omnibus alodiis quas habebat in cunctis locis, ut teneat in vita sua. Post obitum vero eius dimisit ad filios suos sicut in consequentibus dicit. Et dimisit ad filium suum Bernardum ipsum castrum de Aguda, cum omni eius honore sicum et cum castrum de Celsona et ipsum castrum de Cholonge, cum medietate de omnibus alodiis de Moratel, cimum et cum medietate de illo alodio que vocant Bago et cum medietate ecclesie. Alia vero medietate de hoc prescripto dimisit ad Berengarium filium suum simili modo. Et adhuc dimisit ad Bernardum⁶⁶³ filium suum ipsam parrochiam de ipsa Muce, cum ipso feu de ipsa Spunna et cum ipsa mansione simul et cum medietate ex omnibus alodiis de Celsona. Et adhuc dimisit ei ipsum castrum de Toroga cum alodiis et villa cum hominibus. Et dimisit ad Berengarium filium suum illud castrum de ipsa Portela, cum ecclesia de villa Lata, simul cum ipsa de Malannez et de Gardilans, et cum ipso feu de Roreth, simul et cum omni honore quem iamdictus Eccardus tenebat per Petrum Bernardi. Et dimisit ad Bernardum et ad Berengarium filios suos illum castrum de ipsa Amenla, cum omnibus pertinentiis et terminis simul cum castro de Spigols et de Agilela et de Spigolel pariter. Et dimisit ad predictum Bernardum ipsum alodium que habebat in Olcegia et ipsum mansum que habebat in Ix et hoc totum que abebat in se<d>e Urgelli. Et si ad Bernardum aut ad Berengarium mors evenerit ante quam infantem habeant de legitimo coniugio hoc totum suprascriptum remaneat ad alium qui supervixerit. Et si ambo fratres predicti amoste preocupati fuerint sine infantibus de legitimo coniugio dimisit omnia suprascripta ad Petrum et ad Gonbalium, filios suos. Et dimisit ad Bernardum prescriptum illum

663. L'escrivà havia iniciat la paraula *Berengarium*, que havia fet fins a la g. En adonar-se del seu error va raspar una part de la paraula, per acabar d'escriure *Bernardum*.

honorem quam tenebat per archidiachonum Petri Mironis et ecclesiam de C̄r/avalera, et illam honorem quam tenebat Guilelmus Bernardi per eum. Et dimisit ad Guilelmum filium suum ipsa connamina de Malthoschel cum ipsis vineis et unum hominem nomine Gondballi Compagni cum suo servitio; et in Agilela parliata una de terra cum uno homine, simul cum ipsa connamina ad montem Serenum, in vita sua. Post obitum vero eius dimisit ad Bernardum fratrem suum aut a\|d/ filios eius. Et dimisit ad Petrum filium suum illam ecclesiam de Tronga et illam de ipsa Aguda et illam de castro Solsona, simul et cum ipso fevo vel honore que Eccardus tenebat et habebat in Osona, qui fuit de patre suo, ut teneat hoc totum per Bernardum fratrem suum dum vixerit. Post obitum autem eius remaneant cuncta ad prephatum Bernardum vel ad filios eius. Et dimisit ad predictum Petrum et ad Conballum filios suos ipsam quadram Sancti Iusti cum suis terminis et ipsa condaminam de Trongia que est pratum et ipsa vinea de Raimundo Lord et de Guilelmo Arnalli et unum hominem nomine Guilbertum Bernardi, cum suo servitio, simul cum omnibus vocibus quos habemus in Barbentio de omnibus alodiis vel de castro, cum suis pertinentiis, id est, ipsam quartam partem. Et qualis que exeis primus discesserit ex hoc seculo remaneat ad alium suam hereditatem. Et dimisit ad Sicardis, filiam suam, ipsut⁶⁶⁴ alodium de Brugera et de Matamala. Et si Bernardus filium suum aut matre sua possint ei dare maritum alodium prefatum remaneat ad Bernardum fratrem suum. Et ad Ermengards filiam suam dimisit ipsum mansum de Coguls et cum cuncto quod ad mansum pertinet, et cum omni alodio quod comparavit de Bertrando Borrelli et de Mir fratre suo. Et castrum de Torrogia supranominatum cum cunctis prenominatis causis quas ei pertinent remaneant ad prefatam uxorem suam Maientiam, cum viro et sine viro, in vita sua. Et post obitum eius ad filios suos sicut superius scriptum est. Et ad Bernardum predictum dimisit predictus auctor suam loriam cum suo helmo et cum ipsa spata adobada quam habet Bernardus Blidger. Et aliam loriam quam habet Bernardus Blidger remaneat ad Berengarium filium suum. Et sicut suprascriptum est si ad Bernardum et ad Berengarium mors evenerit sine infantibus de legitimo coniugio totum hoc quod illis inpendit remaneat ad Petrum et ad Gonballum filios suos. Et si illis mors preoccupat sine legitimo coniugio infante remaneant cuncta ad filias

---

664. Sic.

vel ad proximam posteritatem predicti auctori sive uxori sue Maientie. Et ad ecclesiam Sancti Salvatoris de Torrogia dimisit omnem decimam de sua dominatura excepto hoc quod ad ipsum castrum pertineret; et hoc teneant clerici et cantent missas omni tempore pro anima sua. Et remaneant filios suos vel filias in potestate Dei et Bernardi Ecardi et de aliis suis hominibus usque tales fiant ut possint tenere illorum directum. Et coniux suam Maientia et filii et filie remaneant in postestate Dei et Sancte Marie sedis Urgelli et eius episcopi sive parentum suorum et de suis senioribus. Et Petrus filius suis cum omni honore quam habet remaneat in postestate Dei et episcopi Ausone. Et ipsas suas comandas quas habent sui homines dimisit ad filium suum Bernardum. Sed sicut supra iam diximus, si mors evenerit Bernardo Ecardi omnem fevum suum remaneat ad Berengarium. Et Torrogia et omnia sua alodia remaneant pariter ad predictum Berengarium et ad Petrum et Gomballum post obitum suum⁶⁶⁵ et de coniux sua. Hoc mandavit vel ordinavit et postea voluntas suas non mutata nos scientes in hac voluntate persistente migravit de hoc seculo in mense ianuario qui iam preteritus est. Et nos secundum sua voluntate legaliter publicavimus et testificati sumus hoc scriptum est per super anexu in Domino iuramentum.

Lata editionis x^ovii^o kalendas iuni, anno xxx^ov^o Philipi regis.

Sig+num Maientie. Sig+num Bernard Blidger. Sig+num Bernard Guadalli. Sig+num Bernardi Eccardus, qui tutores sumus et hunc iuramentum iuravimus et infra spatium sex menses ventilavimus.

Sig+num Raimundi Bonifilii. Sig+num Gerallus presbiter. Sig+num Petrus Sendredi. Sig+num Bernardo Aianrigus. Nos sumus visores et auditores de hoc sacramento.

Raimundus canonicus qui hunc sacramentum scripsi iussus et hoc signum (ss) impressi devotus in die et anno notatis superius.

Wilelmus iudex (ss).

289

1097, març, 12

Donació. *Sanç, la seva muller Arsendis i el seu fill Ramon donen a Santa Maria de Solsona un mas i diversos alous que tenen al*

665. Segueix *Actum testamentum*, raspat.

comtat d'Urgell, al terme del castell de Llobera, i reben a canvi, del prebost Ramon, una mula.

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb taques d'humitat a tota la part esquerra, amb una inicial descendent, 312 × 182 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1877.

In nomine Domini. Ego Sancius et uxor mea Arsindis et filius meus Raimundus. Per hanc scripturam donationis atque venditionis nostre, donamus atque vendimus ecclesie Sancte Marie Celstone et eius canonice unum mansum qui est in comitatu Urgelli, infra terminos castri Lobera, in loco que vocant turre de Ermenischo. Hunc mansum dona\mus/ ei ut habeat Sancta predicta Maria ipsam medietatem de cuncto alodio quod ei pertinet in sua propria dominicatura, sicut habebat eum Guilelmus Isarni de Trevigs dum vixit; et propter aliam medietatem donet ei Guilelmus Mironis qui modo habitat in ipso manso, et cuncti successores suis post eum per unumquemque annum unum procum apreciatum mancosos II^{os} et de midium et fogacer VIII° et migeras II de vino et de civada ss. I de ordeo et alium de spelta; et in diebus messis donent ss. I frumenti et alium ordei et alium de spelta et omnem decimam de pane et de vino et de universis que dederit ei Deus. Et si hoc totum facere nollent sit cunctum illum mansum et cuncta que illi pertinet propria dominicatura prefate Sancte Marie. Affrontat namque ipsum mansum et cuncta que illi pertinent: a parte orientis in ipsa spelta; ab australi quoque parte in Peracampis; ab occidentali vero parte in ipsa serra; a parte septentrionis in villa de Eimeriga; et addimus ad hoc donum omnia alodia et bosco que tenet Bernardus Adalberti et uxor eius in ultimos terminos de Lobera, prope terminum de Lanera, ad ipsam turre que fuit de Mironi Bernardi, in tali videlicet modo ut prefatus Bernardus et uxor eius Elliards donent prefate Sancte Marie et eius canonice \per unumquemque annum/ perna I optima et gallinas II et fogaces VI et migeras II de vino et ss. I de ordeo et alium de spelta. Post obitum eorum sit proprium alodium predictae Sancte Marie legitimum et francum. Afrontat hoc alodium simul cum ipso bosco: a parte orientis sive occidentis seu septentrionis in alodiis prefate Sancte Marie; ab australi vero parte in ipsa turre iamdicta que fuit de prefato Mironi Bernardi et ut omnes homines dicunt debet esse de prefata Sancta Maria; et adhuc addimus ad hoc donum unam vineam que est prope terminos de Trevigs. Terminatur autem hec vinea: a parte oreintis in torrentem sive in terminos de Trevigs; ab australi sive occidentali parte in vineas Guitardi Bonucii;

a parte septentrionis in alodio eremo de Lobera. Et addimus ei adhuc perna i quam Raimundus Guadalli de Trevigs donat nobis et debet nobis donare in diebus vite sue. Sicut superius scriptum est et prefatas affrontationes includunt sic donamus prefate Sancte Marie cum omni integritate, sine ulla reservatione, cum exiis et regressiis et pertinentiis cunctis advenerun<t>que nobis hec cuncta per successione parentorum nostrorum seu per omnes voces. Sicut supradictum est de nostro iure in dominium et potestatem tradimus prefate ecclesie Sancte Marie et eius canonice ad habendum vel possidendum vel quicquid voluntas eius vel canonicorum eius fuerit faciendum, legitimum et francum; et propter hanc donationem atque venditionem recepimus de Raimundo preposito eiusdem ecclesie et de aliis canonicis unam mulam optimam. Sane si nos donatores aut filii nostri aut ulla posteritas nostra aut ullus castellanus de Lobera vel Saio aut ullus homo vel femina qui contra hanc donationis ac venditionis cartam venerit pro inrumpendo non hoc valeat vindicare sed quod temptaverit infringere in quadruplum prefate ecclesie et eius canonice congatur exsolvere et inantea hec donatio atque venditio firma permaneat omni tempore.

Facta carta donationis atque venditionis III idus marcii, anno xxxvii Philippi regis.

Sig+num Sancii. Sig+num Arsindis. Sig+num Remundi, qui hanc cartam rogavimus scribere et testes firmare mandavimus et nos ipsos propriis manibus firmavimus.

Sig+num Berengarii Bernardi. Sig+num Mironis Durandi. Sig+num Mironis Godmari. Sig+num Guilelmi Guifredi. Bonefilii sacer (ss).

Petrus presbiter et canonicus, qui hanc cartam scripsi iussus cum literis superpositis in linea xi ubi dicitur per unumquemque annum, et hoc signum (ss) impressi in die annoque prefixo.

290

1096, setembre, 25

Donació. *Ecard, la seva esposa Magència i els seus fills donen a Isarn Ramon i a la seva muller Guisla una sèrie de terres i béns ubicats a Sant Just, al comtat d'Urgell.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb diverses perforacions que afecten el text repetidament, malgrat que resulta llegible en la seva

major part; presenta inicial dibuixada descendent, 515 × 220 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1461.

B Còpia simple, del segle xv, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2639b/2

Ut ita valeat donatio sic edempcio donatio vero qui per voluntate facta fuerit talem et qualem plenam habeat ruborem. Igitur, in Dei nomine, ego Echardus simul cum coniuge mea Maienza et filios nostros Bernardus Echardi et Berengarius et Guilelmus et Petrus et Gonballi, donatores. Per hanc scripturam donationis⁶⁶⁶ donamus nos ad vobis Isarnus Raimundi et coniuxque⁶⁶⁷ tue Guila aliquem de alaudem nostrum qui nobis advenit de donatione de domnus Guilelmus episcopus vel per qualicumque voces. Et sunt ipsos alaudes in comitatum Orgellitensi, in partes que vocant Maschanzano, in locum prenominatum Sancti Iusti. Et donamus nos ad vobis in loco prenominano una dominicatura de alaudio; et affrontat ipso alaudio; in parte orientis in alaudio de Petrum Richolfi sive de suos fratres; et de meridie in alaude de Sanza sive de Reimundo Guitardo; et de occiduo, in alaudem de Reimundo Sendredo; et de parte vero circii in terminio de Momagastril. Et in ipso loco prenominano Sancti Iusti donamus ibi vobis alias pecias *iiii* de terras; et affrontat namque ipsam peciam unam terre: de *i* parte in terra de Reimundo Guitardi; et de alia vero parte in ipsa vila de Sancti Iusti; de *iiii*a in terra de Remon. Et affrontat ipsa alia pecia de terra: de *i*^a parte in alaude de Guilelmus Arnalli; de alia in alaudem de Remon Adalbert; de *tercia* vero parte in nos donatores. Et ipsa alia pecia de terra affrontat: de *i* parte in alaudio de Sanzo de Ribellas; de alia parte in alaude de Ponzio Altemiro; de *iiii*^a parte in nos donatores. Et insuper donamus nos ego E[c]hardus cum coniuge mea Maienza et cum aput filios nostros Bernardum et Berengarius et Guilelmus et Petrus et Gonballi, in ipso kastro de Sancti Iusti, in ipsa quadra, cum suis terminis et suis pertinenciis qui ad ipsam quadram pertinent sic donamus nos supranominate ad vobis Isarnus Raimundi et coniugique tua Guila, cum illorum superpositis \qui ibidem/ sunt aut erunt inantea, similiter cum ipsos homines qui ibidem sunt aut erunt vel ad venturi sunt qui ibi in ipsa quadra proprium habent vel habuerint aut inquisierint vel ibi edificium fecerint ipsis homines vel feminis, cum ipsis serviciis et censis que fecerint vel facere debuerint,

666. *nostri*, add *B*.

667. Sic.

similiter cum districtis et mandam[entis] et placitis, exceptus ipsa nostra dominicatura que ad opus nostram \iam/ habemus observata. Alium totum qui remanet exceptus ipsa indominicatura de alium totum qui ad ipsa quadra \ad/ pertinet cum illorum terminis, sic donamus nos ego [Echa]rdus et coniuge mea Maienza cum filiis nostris supranominatis ad vos Isarndi Raimundi et coniugique⁶⁶⁸ tue Guila ipsa quarte \parte/ in ipso kastro de Sancti Iusti sive in ipsa sua quadra qui ad ipsa⁶⁶⁹ kastro pertinent, cum ipsis hom[inis] supranominatis et de decimis et primiciis que de ipsa quadra inde exierit exceptus de ipsa nostra indominicatura, sic donamus nos iamdicti ad vobis Isarnus et coniuxque⁶⁷⁰ tue Guila ipsa octava parte. Hec omnia supranominata sic donamus et tradimus in vestro dominio et potestate ad vestrum proprium alaudem ad vos et posteritati vestre, ad faciendi vestra voluntate. Et sunt eius affrontaciones de ipso kastro vel de ipsa sua quadra: ad parte orientis in terminio de Clares Valles; et de meridie in terminio de Spicolis; de parte vero circii in terminio de Momagastri; de occiduo vero parte, in terminio de Belveder. Quantum inter has affrontaciones includunt et istis terminis ambiunt sic donamus \vobis/ ipsa hec prenominata omnia quomodo insuper resonat ad vestrum proprium alaudem et posteritati vestre ita ut abeatis et teneatis vos et posteritati vestre per nos et posteritate nostre et per ipsis que de post obitum nostrum nos dubitaverimus illum. Et de ipsa hec omnia, per unumquemque anno usque in finem seculi, de anno in anno, faciatis vos et posteritati vestre, ad nos et ad posteritate nostre, ad ipsis que nos ipso kastro dubitaverimus uno latus de carni porci \de precium decimos II auri Valencie/ et fogazar XII de forment et sextarios III \ad mesura verane/ civada et sextarios I de vini; et insuper recepimus nos de vobis⁶⁷¹ de hec omnia numos centum ad valentem aurum Valentinum. Et vos et posteritati vestre non faciatis de ipso kastro aut de ipsa alaudia nullum alium seniore aut nullum alium patronum nisi nos et posteritate nostre. Et est manifestum. Quod si nos donatores aut nullus homo vel femina aut subrogata persona qui contra ista karta venerit ad inrumpendum in duplo componat vobis cum sua melioratione et inantea ista karta firma sit omnique tempore.

668. Sic.

669. Sic.

670. Sic.

671. Segueix *perpetuum*, cancel·lat.

Facta karta donacionis VII kalendas octobris anno XXXVII regnante regis Philippi.

Sig+num Echardus. Sig+num Maienza. Sig+num Bernardus Echardi. Sig+num Berengarius. Sig+num Guilelmus. Sig+num Petrum. Sig+num Gomballi, qui ista karta donationis mandavimus scribere et manibus firmamus et a testibus firmare fecimus. Eet per hoc quod fecistis vos et pater vester, nobis ipsa turre de ipso kastro de Sancti Iusti sic donamus nos vobis ipsa hec omnia supra nominana in equali modo quomodo supra dicit.

Sig+num Gerall Mager. Sig+num Rodger Mir. Sig+num Pere Sendred. Sig+num Arnall Guadall, testes sunt visores et auditores de hoc.

Petrum⁶⁷² sacer, rogitus scripsit die et (ss) anno quod supra, cum literas superpositas in lineas XI^a. VII^a.

Guilelmus iudex (ss)

291

1097, desembre, 19

El comte d'Urgell Ermengol i la seva esposa Maria donen a l'església de Santa Maria de Solsona i als seus canonges totes les possessions que tenen a Lladurs i el seu terme, a condició que la donació tingui efecte després de la mort dels donants. Afegeixen a la donació un home anomenat Guillem Bernat de Milaniad i constitueixen un cens que ha de ser pagat als comtes.

- A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa d'unes petites perforacions que afecten puntualment el text, amb una inicial dibuixada i molt elaborada que ocupa cinc línies del text, 620 × 307 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1969.

IN DEI AETERNI ET SALVATORIS NOSTRI IHESU CHRISTI NOMINE. EGO ERMENGAUDUS, GRATIA DEI COMES URGELLITENSIS, UNA CUM CONIUGE MEA DOMNA MARIA COMITISSA,⁶⁷³ audivimus seppe ex divinis hystoriis libri et cotidie secundum Deum intenti sumus ad audiendum quia omnes homines fidem habentes quicumque extractores vel pro pagatores hedificatoresque extiterunt aut existunt sanctis Dei ecclesiis per id placuerunt Deo omnipotente qui cuncta fecit ex nichilo, et inter

672. D'aquí fins al final, omet B.

673. En majúscules.

alia beneficia ab eo consecuti meruerunt remissionem accipere omnium peccatorum suorum et aeternam penam qua impiis debetur adiuvante eodem Domino evadere. Nos ergo prephati ut adiuvimus pena qua Deus diabolo et satellitibus eius daturus est desideramus si voluntas Dei fuerit hunc tormentum evitare ex totis viribus nostris et quod credimus Deo annuente cum superius descriptis viris qui has helemosinas cupiunt vel desideram facere aliquam post vinculam cum eis in regno Dei habere et Dei faciem sine confusione nostri aspicere una cum sanctis angelis ut Deus omnipotens per suam clementiam hac quod desideramus dare \ et/ concedere dignetur per hanc scripturam donationis nostre donamus Deo et alme eius genitricis ac perpetue virginis Marie cuius ecclesie sita est infra s[up]er castri Celsone, concedimus ei libenti animo et expontanea voluntatem omnem quodcumque habemus vel habere debemus in locum nominatum vel que vulgo dicunt Lardurcium, cum suo termino et cum omnia que ad eum pertinent, sicut nos in presenti tenemus vel tenuimus vel sicut dimisit ad me Ermengaudus cum obisset ex hoc seculo peter meus. Adveniunt namque hec omnia ad me Ermengaudus comes pro successioem parentorum meorum vel per ullasque voces et ad me Maria comitissa per iamdicti viri mei comes Ermengaudus. Hoc omnia supradicta donamus Deo et sancte Marie et eius canonice cum terras ac vineas, casas, casalibus, ortis, ortalibus, pratis, pascuis, silvis atque carricis, petras mobiles vel immobiles,⁶⁷⁴ aquis, aquarum, vieductibus vel reductibus, arbores pomiferas vel impomiferas et cum molinaribus necnon et cum diversas chacas⁶⁷⁵ qui ibidem erunt et omnes nostras dominicaturas sive etial cum omnibus decimis et cum districtis et mandamentis et placitas universis hostes et pregeriis voluntarias et invitas ac cum exiis vel regressis et pertinentiis cuctis ad alaudem proprium et francum et legitimum. Est namque prephata hec omnia in comittatu Urgelli. Habent namque affrontationes: a plaga orientis in rivum Casdosnarium⁶⁷⁶ sive in terminibus de castri Olius; a meridie namque in terminibus de Solsona sive in predicto loco Sancte Marie; ab occidentali parte affrontat in serra de castri Clerani necnon et de Perela; a septentrionali quoque parte in terminibus de castrum Lena et pervadit per terminibus de castri Oden et pervenit usque

674. Scilicet: *immobiles*.

675. Scilicet: *casas*.

676. Scilicet: *Cardonarium*.

ad Isanti, transit in Vila Nova. Quantum infra pretaxatas quatuor affrontaciones nos habemus vel in omnibus modis habere debemus, totum cum omni integritate donamus atque concedimus ecclesie alme Marie Celsone et eius canonice cum incremento totius meliorationis excepto quod ego Ermengaudus comes teneam cum coniuge mea comitissa in vita mea, et concedimus in vita nostra propter beneficium unum hominem qui vocant Guillem Bernard de Milaniachs, cum sua estollat vel de suos heredes suve cum censum quod nobis facere debet vel facit omni tempore et cum omnia que habet vel habebit. Post obitum itaque meum dimittimus ad predictam ecclesiam Sancte Marie Celsone et eius canonice haec iam omnia superuis prelibata ad suum proprium alodium francum et legitimum sine ulla inquietudine ut Deus omnipotens indulgeat nobis omnia peccata ostra tam preterita quam et futura et propter suam misericordiam eruat nos ab omnibus malis donetque victoriam contra omnes inimicos nostris. Et requiem sempiternum omnipotens Deus patri meo Ermengaudus qui [vita] de futurus est concedere dignetur omnibusque parentibus nostris vivi ac mortui parcat ac dimittat omnipotens et misericors Dominus. Sicut superius scriptum est de nostro iure in dominium et potestatem tradimus prephate ecclesie et eius canonice ad habendum vel possidendum vel quicquid voluntas eius fuerit faciendum. Si qua sane quod nullo modo optamus nobili aut vili persona que contra hanc donationis scripturam conatus fuerit venire pro infumpendo in quadruplum reddere congitur sicut continetur in canone tolethano XI^m consilii. Si autem non habet ex propriis rebus unde compositionem ablate rei hanc summam exsolvat eaque abstulit ex integro reddat et insuper feriat sententia anathemati nationis que in eodem canone scripti est usque dum veniat ad satisfaccitionem. Et inantea haec donationis cartam tandiu firma permaneat usquequo finis eiu veniat.

Facta carta donationis x^oIII^o kalendas ianuarii, anni ad initio mundi VICCCLXV, anno ab incarnatione Domini I^o677XC^oVII^o era MCXXXV, indictione v^a, annoque XXX^oVIII^o Philippo rege regnante in Francia.

Sig+num ERMENGAUDUS, GRATIA DEI COMES ET MARCHIO⁶⁷⁸ (ss).
Sig+num Maria comitissa (ss), qui hanc donationis rogavimus scribere et propriis manibus firmavimus et testibus subter notatis firmare rogavimus vel iussimus.

677. Scilicet: *millesimo*.

678. En majúscules.

Sig+num Guillelmum Guitardi de Media. Sig+num Raimundus Gomballi. Sig+num Arnallus Berengarii de Podio Viride. Sig+num Bernardus Berengarii de Anglesola. Sig+num Arnallus Berengarii, frater eius. Sig+num Raimundi Guitardi de Media. Sig+num Arnallus Raimundi de Paiars. Sig+num Arnallus Baroni, baiulo comiti. Sig+num Guillelmus Bernardi de Aguda de Tora. Sig+num Bernardus Bernardi vicecomes. Sig+num Berengarius Ricardi. Sig+num Ebrino Arnalli., nos vero prephati qui hanc cartam per iussum iamdicti comiti manibus firmavimus propriis et presentes adheramus quandohec factum fuit et veraciter testificamus.

RAIMUNDUS, QUI HANC CARTAM DONATIONIS SCRIPSI IUSSUS ROGATUS AB EPHYPHATIS AUCTORIBUS ET HUNC SIG (SS) NUM IMPRESSI DEVOTUS IN DIE ET ANNO NOTATIS SUPERIUS.

292

1098, maig, 18

Convinença. *Convinença efectuada entre el bisbe Folc [II] de Barcelona i [la seva cunyada] la vescomtessa Ermessenda, d'una banda, i Bernat Amat [de Claramunt], de l'altra, sobre el vescomtat de Cardona i totes les honors del difunt vescomte Ramon Folc.*

- A Pergamí original, sinalagmàtic, en un estat de conservació dolent, mutilat en els dos extrems superiors i amb taques d'humitat que esquitxen repetidament el text; presenta una inicial dibuixada descendent, 199 × 244 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 64.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 64.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 43v-45r, núm. 64.

Pateat cunctis hominibus presentibus atque futuris colloquium quod factum est inter Fulconem episcopum Barchinonense et Ermessindem vicecomitissam cum Bernardo Amati de vicecomitatibus Cardonensi. Colliguntur simil et donant prephati Fulco episcopus et Ermessindis vicecomitissa iamdictum Bernardum Amati in honore qui fuit Raimundi vicecomitis scilicet in violario quod habent in honore iamdictum vicecomitis condam. Donant iamdictus prescripto Bernardo potestatem omnium kastrorum eiusdem honoris et districtum et mandamentum eorundem hominum, curtes et placitum et sequimentum, hostes et cavalgatas ad servicium scilicet suum

sepedictorum Fulchonis et Ermessindis. Deinde donant ei omnem honorem et dominicaturam seu quod est in marithimo sicut Raimundus vicecomes tenebat per comitem Barchinonense; et donat ei prenominatus Fulcho medietatem [domi]nicatura quam habet in Vilalbi. Comidantes etiam dant ei kastrorum Iherundelle et Farneri cum fevus sibi pertinentibus in Ierunda vel in [omni comitatu⁶⁷⁹] Ierundensi. Adiugunt etiam sepedicti donatores prelibato Bernardo comendendo kastrum Rupid cum suis [fevis, fevos et fortitudines Savi], castrum Savassone cum suis fevis et omnes dominicaturas predictorum kastos sicut memoratus Raim[undus vicecomes tenebat vel hominem per eum excepto] hec quod vicecomes dimisit per anima sua vel quod Ermessindis vicecomitissa tenet [in vita sua. Item dant ei castrum de Solerols sicut] vicecomes prelibatus tenebat cum omnibus baiuliis et refecctionibus Luczani vel Ausone. Item dant ei castrum de Tagamanent cum omnibus fevis et dominicaturis sibi pertinentibus et cum baiuliis ad idem kastrorum pertinentibus in comitatu Barchinonensi. Similiter concedunt ei castrum Bruilii cum fevis et baiuliis et medietatem dominicaturam quas Fulcho episcopus ibi abet, et in Castanea atque in Sancto Martino cum baiuliis aut pertinentes. Comendant ei ipsum kastrum de Talamancha cum omnibus sibi pertinentibus, fevos, aquam et baiulias sicut vicecomes predictus abuit in Baias et in Minorise cum turre eiusdem urbis et cum fortitudine Iuncadella et ei concedunt vel cum ipso kastro Sancti Mathei. Comendant eidem ei castrum Cardone cum tercia parte salis quam Deusdedit tenebat, et dominicaturam eisdem castrum Porchorum scilicet, atque Tabernorum, et cum omnibus baiuliis prephatis castri, et castrum Churriaza et Cleriane que alaudia vicecomitalia sunt, et Matamargonis kastrum cum suis baiuliis et fevis. Deinde subiugint ei dominio Mollosam cum suis videlicet hoc quod Bernardus Berengarii tenet per vicecomitem, et castum Colonic et Sudavi cum illorum terminis et kastrum Podiialti et Estaras cum illorum terminis, et kastrum Mirambellis cum suis terminis et kastrum Gavari et Rubionell cum illorum terminis. Dant ei etiam medietatem dominicaturarum prescriptorum castrorum quas Fulco episcopus tenet exceptus hoc quod predictus Fulcho dedit Sancto Vincentio in Podio Alto vel quod vicecomes dimisit Santo Petro Castriserrensi in Mirambelli. Dant ei etiam kastrum Calaph cum tercia parte monete quam Deusdedit ibi tenebat et terciam partem dominicaturarum. Etiam

679. El text que falta s'ha completat a partir de C.

vero donant ei potestatem et baiuliam que abent in ipso castro Midione. Et si vero ipso Bernardus aliquid potuerit recuperare in ipsa honore vel adquirere quem nec episcopus atque vicecomitissa non tenent et non habent, habeat ad illorum servicium sicuti abet aliam honorem. Propter hoc prelibatus Bernardus convenit iamdictis donatoribus suis fidelem se esse sine fraude et dare eis potestatem predicte honoris et chastrorum quando ipse voluerint. Et si ipse Bernardus defuerit at m[...]ista vicarii eis dent per eum. Iterum convenit prescriptus Bernardus supradictis donatoribus suis facere fidelitatem illis solide iurando quando ipsi preceperint et ur defendat honorem prescriptu et adiuvet illis retineree prout melius potuerit. Et ut quod ipsi retinent non eis auferat vel auferre faciat ullo malo ingenio in vita illorum. Et si prenominati Fulcho et Ermessindis voluerint dimittere de conscripta honore pro anima sua cum consilio duorum aut trium nobilium virorum et suo non sit eis impedimento iamdictus Bernardus. Iterum convenit idem Bernardus facere hostes et cavalgatas, curtes et placitos et sequimentum de prefixa honore illis quando voluerint et quibus voluerint et habeant omnem predictum honorem in illorum servicio en mandamento. Rursus convenit ut honorem Sancti Petri Castri Serrensis Sanctique Vincencii Cardonensis ceterarumque ecclesiarum iuste adquisitum et adquirendum fideliter inviolatum conservet a se et a cunctis hominibus. Et propter hoc est homo comendatus suprascripserorum dominorum suorum solide cum sacramento sicut supranotatum est per fidem sine engan.

Facta est donatio conventionis xv kalendas iunii, anno xxxviii regni Philippi regis.

Sig+num BERNARDUS AMADUS VICECOMES⁶⁸⁰ +. Sig+num Ermessindis vicecomitissa, qui hanc donacione scribere fecimus et testes firmare robavimus.

Fulchone, gratia Dei Barchinonensis episcopus.⁶⁸¹ Sig+num Mironis Guillermi. Sig+num Raimundi Mironis. Bernard Berenger.⁶⁸²

Raimundus diachonus, hoc rogatus scripsi die et anno quo (ss) supra.

680. En majúscules.

681. Tota la frase autògrafa.

682. *Bernard Berenger*, autògraf.

293

1098, octubre, 15 – Sant Vicenç de Cardona

Donació. *Folc [II], bisbe de Barcelona i vescomte de Cardona, dóna al monestir de Santa Fe de Conques l'església del castell de Tagamanent, que té per herència, i que havia estat mal ordenada a causa de la simonia.*

- [A] Original, perdut, abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 60.
 A' Segon original, Arxiu de la Corona d'Aragó, Cancelleria, Pergamins, Ramon Berenguer III, doc. 63.
 B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 60.
 C Còpia simple, ex A, del segle XIX, per Vidal, que va consultar el document que aleshores ja estava deteriorat, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 42r-v, núm. 60.
 a Pèire de MARCA, *Marca Hispanica...*, apèndix CCCXVIII, cols. 1205-1206, ex A'.
 b Gustave DESJARDINS, *Cartulaire...*, doc. 467, pp. 337-338, ex a.

Apud C

In nomine sancte et individue Trinitatis. Ego Fulco, Dei gratia Barchinonensis episcopus et vicecomitis Cardone, pro remedio et salute anima mea, patris matrisque necnon Ermesendis vicecomitisa, cognata mea, atque Bernardus Amati vicecomiti, nepotis mei fratrumque surum ceterorumque parentum meorum, tam vivorum quam defunctorum, dono Deo et Sancte Fidei de Conchis necnon Begoni, abbati monachisque tam presentibus quam futuris eiusdem loci, ecclesiam meam de castro quod vocatur Tagamanent et quod ad presens, per simoniam, male erat ordinata, que mihi contigit tum pro hereditate parentum meorum tum pro clericatu quam gratias Deo as[sumpsi].⁶⁸³ Hoc autem facio cum omnibus terminis suis et eclesiasticis [rebus ad se iure] pertinentibus quas usquam habuit ipsa ecclesia vel habet ad presens vel habere debet aut in futurum, Deu acutore, adqui[sierit], quatenus sub prioratu per manum semper abbatis Sancti fidis fiet [ibi habitacio] monachorum secundum possibilitatem loci qui pro me et omni progenie mea implorant iugiter misericordiam Domini. Sit itaque hoc donum manendo sic perpetua stabilitate firmatud ut nunquam aliis in posterum de progenia nostra hoc donum infringat vel conturbet sed semper Deo et Sancte Fidei omnes successores nostre prosapie tenere et possidere quiete faciant, quatenus partem in regno celorum habeant. Si quis vero huius nostre donationis in futurum

683. Les parts inexistentes a C es completen ex b.

tenere violator extiterit et admonitus emmendare contempserit se incurrere iram Dei et in nodandum vinculis perpetui anatematis sine dubio noverit. Est autem hec ecclesia in episcopatu Ausonen-sis sursur in cacumine predicti castris, in confinibus Barchinone et ipsius Ausonen-sis, necnon Leride et Gerunde.

Facta donatione ista apud Cardonam, in ecclesia Sancti Vincentii, in presentia domini Poncii Rotensis episcopi atque Bonifacii Sancta Sedis monachi, qui hoc donum adquisierunt et occuparunt coram priore et canonicis eiusdem loci, anno ab incarnatione Domini millesimo nonagesimo nono, regnante Philipo rege francorum, mense octobris, feria quinta, in crastinum post festivitatem sancte Fidis.

Sig+num Fulconi episcopi, qui hanc donationem fecit.

Sig+num Poncii, episcopi et Bonifaci, monachi. Sig+num Petri, abbatis Agerensis. Sig+num Geraldi, prioris. Sig+num Bertrandi et Guillelmi, canonicorum. Ego Bernardus, Toletate sedis archiepiscopus et Sancte Romane ecclesie legatus, hanc carta donationes confirmo +

294

[1055-1098]⁶⁸⁴

Jurament. *Jurament de fidelitat prestat per Arnau, fill de Sicard, a Ecard, fill d'Ermetruit, pel castell de Solsona.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial allargada per sobre de la caixa de text, 136 × 70 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1671.

Iuro ego Arnallus, filius Sicardis femina, ad te Ekardo, filium Ermetruite femina, quod ipsum castrum de Solsona cum sua castellania de ista ora inantea no ten dezebne ne nol te tolre ne ten tolre nec ego nec homo nec homines, femina nec femine per meum consilium nec per meum ingenium nec a per ipsos episcopos qui post Guillermmum episcoum erunt no concordare ne la captare sine tuo sonsilio. Si tu vivus fueris tuo gradiente animo sine forcia. Et quomodo suprascriptum est si o tenre et o atendre

684. Els sincronismes es corresponen, respectivament, amb la primera i la darrera menció documental d'Ecard [Miró] com a senyor de Solsona que coneixem.

ad te Ekardo prescripto per fidem siene \tuo/ enganno per Deum et sanctis suis.

295

1099, març, 30

Donació. *Salamó i Isarn, que volen marxar en peregrinació al Sant Sepulcre, donen a l'església de Santa Maria de Ribera la vila de Lladres.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat una petita perforació que no n'evita la lectura completa, amb inicial allargada descendent, 104 × 192 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 210, núm. 556.

In Dei eterni et salvatoris nostri nomine. Ego Salamon et compagnu Isarn, nos ambo volumus pergere as Sanctum Sepulcrum in Iherusalem et fide nos minus venerit propter amore alme Dei genitricis Marie qui est sita in Riberia et propter remedium anime nostre ut ipsam pro nobis intercedere dignetur et placare regis iram ne sentiamus gehennam. Dimitimus ei ipsam villam de Ladros qui nobis advenit de patre nostro, in tale conveniencia ad proprium alaudem, in tale conveniencia ut Guilelmus Gaites, cum sua matre, habeat supra nominatam villam per manu altaris et eius clerici, et ipsi ad fide ut eos ut non eis nollant nec tollere faciant nominatam villam. Et si de Guilelmo minus venerit sine infante de legitimo coniugio remaneat a Petrus Raimundi sicut supradictum est. Et remaneat in potestate et baglia de ipso episcopo et de komes Artallo. Et est manifestum. Si quis hanc donacione infregerit et ad matrem Dei abstulerit iram [D]ei incurrat et cum Iuda traditore porcionem accipiat et cum Datam et Abiron in inferno dimergatur et inantea ista carta firma et stabilis permaneat modo et omnique tempore.

Facta hec karta III kalendas aprilis, anno xxx^oviii regnante Filipo rege.

Sig+num Salamon et compagnus Isarn, qui hanc karta mandavimus scribere et testes rogavimus firmare.

Sig+num Bereger Madex. Sig+num Gilem Gaiter. Sig+num Dalmaz, isti testes sunt.

Martinus levita scripsit sub die et anno (ss) quo supra.

296

[1087-1099]⁶⁸⁵

Jurament. *Jurament de fidelitat fet per Bernat Berenguer, fill d'Estefania, a Folc Folc, vescomte [de Cardona], pel castell de Castelltallat i pels drets que el vescomte té sobre el castell de la Molsosa.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 112 × 138 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1423.

Iuro ego Bernardus Berengarii, qui fuit filius Stephania femina, tibi Fulchus Fulchoni vicecomitis, qui fuisti filius Guille femina, ut de ista hora inantea sim tibi fidelis et fidelitate tibe teneam sicut homo debet esse ad suum meliorem senioem, sine fraude et deceptione, ad tuum corpus sive de ipsum tuum directum de tuam honorem, qualiter hodie habes vel inantea adquisieris per meum consilium sive de ipsum tuum directum, de castrum Taiad sive de ipsum tuum directum de castrum Molsosa cum suis terminibus ut ipsam iam supradictam honorem quod tibi iam non tollam nec ego neque homo vel femina per meum ingenium neque per meum consilium vel adiutorium. Et ut adiutor sim tibi tuam honorem a tener et ad guerreiare et defender contra cunctos homines vel feminas si aliquid voluerit eam tibi tollere. Et ut donent tibi potestate de suprascriptum castrum Castel Taiad et ipsum tuum directum de Mososa, per fidem, sine engan ad te vel ad tuos nuncios qui mihi requierat per tuum mandatum. Et ita sicut suprascriptum est sic tibi teneam et attendam omnibus diebus vite mee per Deum et hec Sancta.

297

[1095, maig, 16 - finals del segle XI]⁶⁸⁶

Jurament de fidelitat. *Arnau jura fidelitat a Bernat Ecard pel castell de l'Aguda.*

685. Aquesta aparició de Bernat Ecard, fill d'Ecard Miró, juntament amb la seva mare, [Magència], no pot ser gaire posterior a la mort del mencionat Ecard, que tingué lloc el 1098. El 1087, Folc II pren el poder a Cardona després de la mort del seu germà Ramon Folc I.

686. La primera menció del receptor del jurament, Bernat Ecard, al testament del seu pare i el moment en què es degué fer càrrec del patrimoni llegat per ell i on es menciona el castell de l'Aguda, objecte del present jurament de fidelitat, són les dates entre les quals ubiquem el document.

[A] Original, perdut.

B Trasllat, del 23 d'octubre de 1211, fet a Tàrrega pel prevere Pere, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2686.

Actum est translatum fideliter factum x kalendas novembris, anno domini MCCXI. Iuro ego, Arnall, que de ista ora inantea fidelis ero de ipso castro de Aguda et de ipsos terminos ad Sancta Maria et ad te, Bernardus Ecard, de tua vida et de tuis membris que in corpus tuum <se> tene<n>t. Et de ipso castro de Aguda sive de ipsos suos terminos ke noll te tollre ne ten tolre, nec homo nec femina per meum consilium neque per meum ingenium et sine engan teus enfeere, et altener et a defendre io t<'>aiudare contra cunctos homines vel feminas et sicut superius scriptum est, si t<'>o tenre et aisi t<'>o atendre, per deum et istis sanctis.

G., presbiter, hi hoc signum (ss) feci.

R., presbiter, qui hoc (ss) fecii.

Petrus, presbiter, qui hoc, in Tarrega, fideliter translatavit, die et anno quo (ss) supra.

298

[després de 1098]⁶⁸⁷

Memòria. *Rememoració de diversos acords duts a terme entre Bernat Ecard i la seva mare, d'una banda, i Ramon Ramon, de l'altra. Els primers donaren a aquest la tercera part dels drets i rendes de Solsona sota diverses condicions.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb diverses taques d'humitat que afecten directament el text, 202 × 108 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1680.

Hec est rememoratio de ipsos placitos inter Bernard Echard et mater sua et Remon Remon cuando venerunt ad concordia. Atorga Bernard Echard et mater sua ipsa tercia parte de ipsos plaitos de Celsona a Remon Remon. Et si non est placito for de quatuor argencios che sia de Remon Remon et de IIII^{or} argencios inantea que dividant per terc, excepto de ipsa balle de Bernard Echard et de mater sua et de ipsa villa de Sancta Maria. Et habeat ipsa medietate de ipsos terc de Celsona et ipsas duas partes de ipsos lexius et ipsa tercia parte de ipsos exorquies de ipso mobile.

687. Moment aproximat en què Bernat Ecard es fa càrrec del patrimoni patern.

Et est facta ipsa concordia in presencia de Ramon Mir de Pogalt et de Berenger Ramon de Albepi et de Bernard Blidger.

Sig+num Maenza. Sig+num Bernard Echard. Sig+num Remon Remon. Sig+num Mir de Pugalt. Sig+num Berenger de Albepin. Sig+num Bernard Bliger.

299

1100, febrer, 14

Testament. [*Primer*] *testament del vescomte de Cardona, Bernat [Amat I]. Deixa tots els seus dominis i feus a la seva muller Almodis i al seu fill Guillem Bernat. Si morís aquest sense descendència, constitueix el seu germà, Pere de Claramunt, hereu universal.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb perforacions repetides, esquinçaments a diversos llocs i una taca d'humitat que afecta en gran part del document en la seva part central, tot dificultant-ne la lectura; té una inicial dibuixada, 290 × 238 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 79
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, que ja va consultar el document en un estat molt dolent, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 79.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 53r-v, núm. 79.
- a Editat per Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, *Els vescomtes...*, doc. 1, pp. 113-114, ex A.

Dum terrenis involuimus curis necesse est terrena diligere nec bonarum res obligatio frustra ni pestifere nos convincat corpus licet sit domicilium anime \et/ ita miro modo habeant integrum fedus suadente signifero morufere potationis tamen in initio coniuccionis amborum his inseparabilis ocitus plerumque tempus superatur qui debuerat principari corpori. Idcirco ego BERNARDUS⁶⁸⁸ Cardonensis vicecomes desiderans uti amicitia meorum hominum et volo cum illis semper et vivere, et mori, et relinquo omnem honorem meum WILIEMO⁶⁸⁹ Bernardo, filio meo, et uxori mee ADALMUS,⁶⁹⁰ alodem per alodium, et fevum per fevum, et raliter ut quandiu ipsa vivere voluerit in meo honore cum filio meo Wilielmo Bernardo, omnino habeat et teneat suprascriptum honorem meum, sine reverentia alicuius persone. Et si ego morior et uxor mea de me pregnatis

688. En majúscules.

689. En majúscules.

690. En majúscules.

remanserit et masculum pepererit ipse Deus infans prioris filii mei Wilielmus Bernardi homo sit et habeat de manu sua haec duo castra castrum scilicet Sancti Martini de Brulio et Tagamanent. Si peccatis meis exigentibus honor meus sine masculo infante r[e⁶⁹¹]manset ut si filium habeat ipse per simili convenientia, ac si masculus fieret, remaneat honor meus inter filiam et uxorem meam. Et si filius meus, sive filiis mei, sive filia, hereditate honorem voluerint, manibus propriis sint homines uxoris mee vicecomitisse, et pro sacramento faciant illam securam ut fidelitatem potente illi de omne honore meo de Cardona, quidem quod capud est tocius honoris mei, si uxor mea potestatem accipere voluerit, cum septem ex nobiles viris meus: cum castellano scilicet de Rupid, et cum castellano de Sancto Martino, et cum ipso castellano de Tagamanent, ut ipso etiam castellano de Podioalto, et iterum cum castellano de Calaph, etiam cum ipso castellano de Colonico, iterumque cum ipso castellano de Castro Inciso. Et si una omnes hos habere potuerit cum potestatem acc[ipere] voluerit de castro Cardone cum his omnibus accipias sin autem cum [...] ex istis faciat in autem, sive septem sint ad accipiendam potestatem castrum Cardone, sive quatuor fideles sint uxoris mee et [filios] meorum. Haec ut superius dicta sunt ammonero esse tener[e at]que Domini uxor mea absque marito ut meo honore stare voluerit [...]at[que superius] concessam addo ut habeat. Pro qualicumque vero meo [...] meo se moveat ipse vel illi cui vel quibus ho[...] decem milia mancusos. S[...] multociens offensus su[m ut ipse me et perpetrata ignocean de futuris offendiones] et mea in fututo [... omnem dominium quam habeo] in Castro Torto [et in Podio Alto, omnem dominium quod ibi] habeo Sancto Iacobo de Calaph, dono una [...]ssam de seganum sancto Christo confessori Wi[lielmus⁶⁹² pro cuius presidio et oration]ibus de imposibilitate factus sum dives dono [domi]nicaturam de Quadrellis, cum ecclesia et molendino, ortis seu pratriis, vineis [vel campis] cultis vel incultis, et cum omnibus rebus nisi dominicature per[tinen]tibus. Et si ad hanc donationem ex qualicumque parte aliqua [i]nterruptio evenerit ad laudamentum Sancii de Loberia, de Ber[n]ardi de Medala et Dalmatii Ermengaudi fratres sui sit directum tamen Sancto Petro de Castserres et priori et monachis si huius rei querimoniam fecerint, dono eis las badlies quas habeo in podio de Seguina, cum suis

691. El text que falta es reproduceix a partir de C.

692. En majúscules.

pertinentiis. Hoc quidem donum facio tali convenientia ut de ipsius cor[po]re scilicet Sancti WIELMI⁶⁹³ sicut iam abbati et monachis ego ipse que sivi michi donent manumissores substantie mee relinqui Bernardum Ermengaudum et Dalmatium Ermengaudum fratrem eius et Sancius de Loberia et Raimundum Mironem fratrem eius. Si de me sine legitimo prole exindent omnes honor meus solidis et liber fratri meo Petro Deusdedit sine ulla mora revertatur.

Factum est hoc testamentum XVI kalendas marcii, feria v, anno XL regni Philippi regis.

BERNARDUS VICECOMES⁶⁹⁴ + qui hoc testamentum fecit scribere et testibus firmare rogavit.

Sig+num Sancii de Loberia. Sig+num Raimundi Mironii. Sig+num Dalmatium Ermengaudum. Sig+num Gischafre. Sig+num Berengarius Bernardi. Sig+num Guillermus Bernardi. Sig+num Arnallo Guillemi, qui hoc suprascriptum relinquo in baiulia Deum et de meos homines.

Sig+num Rodlandi de Medola. Sig+num Petri Bernardi. Sig+num Petrus Raimundi. Sig+num Guilemus Raimundi. Sig+num Oliver.

RAIMUNDUS⁶⁹⁵ subdiachonus scripsit hoc testamentum sub die et anno quo (ss) SUPRA⁶⁹⁶ cum literis rasis et emendatis linea XII.

300

[Segona meitat del segle XI]

Jurament. *Jurament de fidelitat efectuat per Guillem Amat, fill de Guasca, a Arsendis, filla de Guinedella, pels castells d'Orpí, Cubelles, Tamarit i Montoliu, així com per l'església de Sant Martí de Claramunt.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 203 × 106 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2801.

Ego Guilielmus Amati, qui fui Guasche femine filius, iuro tibi, Arsendi, femine, que fuisti Guinedellis femine filia, quod ag hodierna die et tempore fidelis ero tibi de tua vita et de tuis membris que in corpore tuo se tenent, et de omni honore quem hodie habes

693. En majúscules.

694. En majúscules.

695. En majúscules.

696. En majúscules.

nominatim de ipso castro de Auropino, et de ipsa ecclesia Sancti Martini de Claromonte, et de ipso castro de Cubelles, et de ipso castro de Tamarit, et de ipso castro de Monte Olivo; et de omnibus eorum terminis et pertinenciis, limitibus, et ingressibus vel egresibus fidelis ero tibi, et omni ipso honore quem inantea cum meo consilio adquies. Et non te decipiam neque male terminabo, neque tuum honorem tibi tollam, nec aliquid exinde tibi tollam, nec ego, nec homo, nec femina vel homines sive femine, per meum ingenium sive per meum consilium vel assensum. Adiuuabo te tenere et habere atque defendere omnem tuum honorem contra omnem hominem et feminam vel omnes sive feminas, per directam fidem, sine ullo engan, secundum meum posse et nosse. Sicut hic scriptum est, hoc tibi⁶⁹⁷ tenebo et atendam, per directam fidem, sine ullo engan, sine fraude et perceptione, per Deum et per istud altare. Si vero ex omnibus supradictis aliquid tibi minus fecero, et intra XL dies quibus exinde, per te aud per tuum nuncium sive nuncios me conueris iuste non enmendauero, per iurii crimine reus ero.

301

1101, gener, 8

Convinença. *Convinença efectuada entre Bertran Gerover, la seva muller Azalgarda i el seu fill Pere, d'una part, amb Guillem Bernat, de l'altra. Els primers permuten amb Guillem uns feus situats al terme del castell de Castelltallat.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb una inicial ascendent, 107 × 320 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1429.

Hec est conveniencia que est facta inter domnus Betrandi Gerovardi et mulier mea nomine Azalgardi et filium nostrum Petrus. Nos iamdicti sic donamus ipsum castrum que dicunt Taliato cum ipsos fevos quod Bernardus Atonis solevat tenere et cum ipsa tercia parte de ipsas rexidos quod tenebat Bernardus Berengarius quando pergit ad Sanctum Sepulcrum, et tercia parte de ipsos placitos exceptus ipsos alodes de ipsos sanctos et de cavallarios, et tercia parte de ipsa ciunda qui se adiungunt, et ipsa civada de ipso acapte quod Bernardus Atoni solebat facere, et cum ipso manamento et dis-

697. Segueix *tibi*, raspant.

tricto sicut⁶⁹⁸ solebat abere alios kastelanos exceptus ipsos alodes de sanctos et de cavallarios. Totum quod super scriptum est sic dono a te Guillelmus Bernardi, filio de Azala, femina, per fevum. Et per ipsa alodia qui fuit de Bernardus Atono et per iamdicto fevo fiat notrum solidum per fide sine nullo enganno et fian in nostro valimento contra totos homines et totas feminas et facias tu Guillelmus Bernardi gardare te defendere de totos homines ipsum castrum que dicunt Taliat. Et si obiero Guillermus Bernardi⁶⁹⁹ sine filio de legitimo coniugio abeat Oliver, fratri meo in supra dicta conveniencia quod de super scriptum est.

Actum est hoc VI idus ianuarii, anno I post XL regnante Philippo rege.

Sig+num Bertran. Sig+num Azalgars. Sig+num Pere, nos qui ista convenienc<i>a mandavimus scribere et manibus propriis libenter firmavimus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Petrus, sacer, qui hoc scripsit die et (ss) anno.

302

1101, juny, 30

Convinença. *Els vescomtes Bernat [Amat I de Cardona] i Ermessenda, d'una banda, i el bisbe de Vic Arnau, de l'altra, renoven els pactes fets anteriorment entre els seus antecessors, els vescomtes Folc [II], Ermessenda i Deodonat, amb el bisbe Berenguer de Vic.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 147 × 170 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2602.

B Còpia coetània, Arxiu Capitular de Vic, calaix 9, núm. 94.

Sicut scriptum est in illa conveniencia que facta est inter domnum Berengarium, Ausonensis episcopum et Fulconem, vicecomitem Cardonensem et Ermessindem, vicecomitissam et Deusdedit Bernardi, sic dono et convenio omniam ego Arnallus, Dei gratia Ausonensis episcopus tibi Bernardo vicecomiti Cardonensi et uxori tue Almodis vicecomitisse et filio vestro qui habiturus est vestrum honorem. Et nos, Bernardus vicecomitis et Almodis, vicecomitissa recognoscimus, laudamus et confirmamus omnes illas conveniencias quas predicti Fulco vicecomes et Ermessendis

698. Segueix *ali*, cancel·lat.

699. Segueix *d*, cancel·lat.

vicecomitissa et Deusdedit Bernardi convenerunt domno Berengario Ausonensis episcopo. Et sicut scripte fuerunt inter eos ut nos iamdicti Bernardus vicecomes et Almodis vicecomitissa nostra sponte ex integro convenimus illas tibi Odonne Arnalle Ausonensis episcopo et tenebimus et faciemus eas tibi et successoribus tuis predictam fidem, sine ullo enganno.

Actum est hoc II kalendas iulii, anno XLII regni regis Philipi.

Bernardus, vicecomes +. Sig+num Almodis vicecomitissa.

(ss) Arnallus gratia Dei Ausonensis episcopus.⁷⁰⁰

Alerandus clericus, qui hoc scripsit et sub (ss) in prefato die et anno.⁷⁰¹

303

1101, setembre, 4

Donació. *El comte i marquès Ermengol [V] dóna a l'església de Santa Maria de Solsona l'alou que té a Lladurs, amb totes les seves pertinences i drets.*

- A Pergamí original, en mal estat de conservació a causa d'una important mutilació que afecta la part central superior del document i tres línies del text; el document presenta una inicial dibuixada que ocupa fins a les set primeres línies del text i diverses inicials ressaltades que inicien cada paràgraf; 445 × 326 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1970.

IN DEI AETERNI NOMINIS EGO ERMENGAUDUS⁷⁰² gratia Dei co[m]es et m]archio donator sum domino Deo et ecclesie Sancte Marie que est sita in comitatu Urgellensi infra terminos castri Celsone alodem meum propr[ium] quod habeo in comitatu Urgellensi, id est Ladurc et eius terminis hoc quod abeo vel abere debeo sicut pater meus, bone memorie ERMENGADUS⁷⁰³ [r]eliquid michi. Haec igitur omnia supradicta dono Deo et Sancte Marie et eius canonice cum terras et vineas, casas, casalibus, ortis, ortalibus, pratis, pascuis, silvis atque garricis, petras mobiles vel immobiles, aquis, aquarum, vieductibus vel reductibus, arbores pomiferas vel impomiferas et cum molinaribus cum suis caput aquis necnon et omnes meas

700. Autògrafa.

701. Tota la línia omet B, que, en canvi, afegeix: *Berengarius hoc scripsit (ss)*.

702. En majúscules.

703. En majúscules.

dominicaturas sive etiam cum omnibus decimis et servitiis, cum districtis et mandamentis et placitis universis hostes et pregeriis voluntarias et in vitas, cum exiis et regressiis et pertinenciis cunctis, ad alodem proprium, francum et legitimum. Habet namque hec omnia superius scripta affrontaciones: a parte orientis in rivum cardosnarii sive in terminibus castri Olius; a meridie vero in terminibus de Solsona sive in predicto loco Sancte Marie; ab occidentali quoque parte affrontat in serra de Castri Clerani necnon et de Perela; a septentrionali vero parte i terminibus castrum Lene et pervadit per terminibus castri de Oden et pervenit usque ad Isanta transitque in Vilanova. Quantum infra prefatas affrontaciones ego abeo vel abere debeo totum dono atque trado ecclesie Sancte Marie Celsona et abitatoribus suis sine ulla reservatione vel diminutione /ut/ ab hodierno die et deinceps teneant et possideant omnique tempore propter Deum et remedium anime mee et bone memorie comitisse Marie, ut Deus omnipotens per intercessionem sancte Marie sit propicius peccatis eius et ut ad patrem meum donet Deus requiem sempiternam Amen. Sicut superius scriptum est, de meo iure in dominium et potestatem trado prefate ecclesie et eius canonice ad abendum vel possidendum vel quicquid voluntas eius fuerit faciendum. Sane si ego donator aut ullus homo vel femina nobili aut vili persona qui contra hanc cartam donationis conatus fuerit venire pro inrumpendo in quadruplum reddere cogatur et insuper sub anatematis vinculo permaneat usque dum ad dignam satisfaccionem veniat. Et inantea hec donatio firma et stabilis permaneat usquequo finis eiu veiat.

Facta carta donationis vel traditionis ii nonis septembris, anno XL^oii^o Philippo rege regnante in Francia, in presencia domni Otoni, episcopo Urgellensi atque episcopo Pontio Barbastresium et aliorum bonorum hominum.

Ego Poncius, Dei gratia Barbastrensis episcopo confirmo.⁷⁰⁴
OTO (ss) EPISCOPUS URGELLENSIS.⁷⁰⁵

Sig+num ERMENGAUDUS GRATIA DEI COMES ET MARCHIO (ss) qui hanc cartam donationis rogavi scribere et propria manu firmavi et testibus subternotatis firmare mandavi vel rogavi.

Sig+num Gerallus Pontii. Sig+num Petris Arnalli de Ponts. Sig+num Raimundus Gonballi. Sig+num Bertrandus Raimundi.

704. Línia autògrafa.

705. Línia autògrafa.

Sig+num Pontius Ugoni. Sig+num Bernardus Guifredi de Lanera. Sig+num Guillelmus Geralli de Riner. Sig+num Ferrer de Aguda. Sig+num Bernardus Berengarii de Mediona. Sig+num Petrus Umberti de Fonte Rubea, nos vero prefati qui hanc cartas per vissum iamdicti comiti manibus propriis firmavimus et presentes ad eramus quando hec carta facta fuit et veraciter trestificamus.

Petrus⁷⁰⁶ SENIOFREDI, LEVITA ET CANNONICUS, QUI HANC SCR[IPSIT C] ARTAM IUSSUS ET HOC SIG (SS) NUM IMPRESSI DEVOTUS IN DIE ET ANNO NOTATIS [SUPE]RIUS.⁷⁰⁷

304

1102, març, 31

Donació. *El comte Ermengol [v] d'Urgell i la seva esposa Llúcia donen a Santa Maria de Solsona l'església de Santa Maria de Biosca, ubicada a la vall de Lord, amb tots els seus drets i pertinences.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada que ocupa tres línies de la caixa del text, 380 × 178 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1850.

In Dei nomine. Ego Ermengaudus comes divino intrinsecus fervore tactus amoreque spirituali succesus, una cum memota comes mearum, vocabulo Lucie, cui sum maritali vinculo copularu, per hanc scripturam donacionis donamus domino Deo et ecclesie Sancte Marie Celsone ipsa ecclesia de Bioscha que vocatur Sancte Marie, cum decimis, et primiciis, et ciminteriis atque oblacionibus, tam vivorum quam defunctorum et cum terris ac vineis et cum omnibus mobilibus et immobilibus quecumque habet modo vel inantea, Deo annuente, adquisierit. Addimus ad hoc donum pretaxate ecclesie in comitatu Urgelli, in Valle Lordensi, quemdam mansum qui dicitur Vilamantels, quantum ibi habemus et aliquim ratione habere debemus, et de nostro iure et dominium ex tradimus et in dominium et postestate mitimus prefate Sancte Marie. Hec omnia suprascripta donamus Deo et alme genitricis et ad eius kanonica tempore perpetuo ad habendum, ac possidendum, ad alundem propprium, franchum et legitimum absque ulla retinencia propter Deum vel remedium animarum nostrarum nostrorumque parentum.

706. Anagrama.

707. En majúscules.

Facta karta donacionis II kalendas aprilis, anno quadragesimo II Philipi regis regnante in Francia.

ERMENGAUDUS COMES⁷⁰⁸ (ss). Sig+num Lucie, comitisse (ss) nos ambo qui hanc donacionis kartam mandavimus scribere et nostris propriis manibus firmavimus et omnia submisis testibus ut eam firmassent mandavimus vel rogavimus.

Sig+num Raimundus Gomballi. Sig+num Guzerandus Richardi. Sig+num Berengarius Raimundi. Sig+num Ugonis Dalmacii. Sig+num Bernardus Guillermi. Sig+num Ionperti. Nos vero omnes vissores et auditores de istam kartam et firmatores.

Petrus,⁷⁰⁹ qui kartam donacionis scripsi russus et hoc sig (ss) num impressi devotis in die et anno notatis superius.

305

1102, abril, 17

Convinença. *Convinença feta entre Deodat Bernat [de Claramunt] i la seva [segona] esposa Beatriu, d'una banda, i Ramon Berenguer i Berenguer Sanla, fidels seus, de l'altra, sobre el castell de Terrassa.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 85 × 310 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2703.

Hec est conveniencia que facit domnus Deusdedit et uxori eius domna Beatricis cum Raimundo Berengario et Berengario Sanla illorum fideles. Chomandant⁷¹⁰ prephata seniores ad supradictos Raimundo et Berengario ipsum honorem de Terracia cum ipsa turre et ipsos terminos et apertinencias⁷¹¹ que ad prescriptum honorem pertinent. Et donant eis ipsum fevum, hoc est: ipsam quartam partem de ipsas decimas, et medietad⁷¹² de ipsos montes, et de placitos que de prescripto honore exierint, ipsam novenam partem. Et donant illis ipsam chastellaniam quomodo Berengarius Sanla condam, pater eorum, tenebat, exceptus ipsam pareliatam que vocant ad ipsam Buada. Donant eis hoc totum supranominatum et comandant predicti seniores predicto Raimundo et Berengario

708. En majúscules.

709. Anagrama.

710. Sic.

711. Sic.

712. Sic.

Sanla in tali videlicet ratione atque conventu ut fiant illorum solidi atque deliberi sicut fuit pater illorum Berengarius Sanla de condam Bernardo co<g>nati, et faciant predicti Raimundus et Berengarius ad predictos seniores hostes et kavalchades, et plets, e seguies, e corts. Iterum donant eis in supradicto conventu ipsam cavellariam que teneat Guilielmus Ermimiri. Et convenit predictus Raimundus et Berengarius Sanla ad supradictos seniores quod si fores factum fuerint infra totum honorem prescriptum quod commendare non possent aut non vellent infra quadragintis dies, quod domnus Deusdedit aut uxor eius illorum querimoniam fecerint predictis Raimundo et Berengario, et per illorum mandamentum noluerint emendare aut emendatum non habuerant ad supradictum terminum ad nichilum deveniat prescripta donacio, et solidum et deliberum revertatur in potestate prefatos seniores absque ulla aclamacione sive inquietudine; et abeant predicti Raimundus et Berengarius infra prescriptum onorem mandamentum et districtum ad servicium domino Deo et servicium predictos seniores; et non placitent ipsos placitos qui surgerint in ipso honore sine domno Deusdedit aut uxor eius illorum auditore.

Actum est hoc xv kalendas madii, anno XLII regis Philipi.

Sig+num Remundi Berengarii. Sig+num Berengari Sanla. Sig+num Raimundi Amati. Sig+num Renardi. Sig+num Guadalli Donucis. Sig+num Arnalli Guadalli. Sig+num Deusdedit.

Berengarii sacer, scripsit die et anno (ss) quo supra.

306

1103, desembre, 7

Donació. *Sanç, la seva muller Arsendis i els seus fills donen a l'església de Santa Maria de Solsona els delmes de la parròquia de Lladurs, que tenien en feu pel comte Ermengol [d'Urgell]. En compensació, reben dels canonges de Solsona una mula i 4 unces d'or.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial elevada, 500 × 130 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1971.

Auctoritate legali precipitur ut res donate si tradantur in presenti nullomodo repetantur a donatore. Idcirco, in Dei omnipotentis nomine, ego Sancius et uxor mea Arsendis et filii nostri Raimundi Sancii et Petri Sancii et Carbonelli et Bernardi Sancii, donatores sumis et evacuatores sive pacificatores domino Deo et ecclesie

Sancte Marie Celsone. Per hanc scripturam istius nostre donationis sic donamus et evacuamus et definimus prphate ecclesie sancte Marie et eius canonicis omnes decimas parrochie Ladurcii sicut pater meus tenuit per comitale fevum et ego ipse tenui et habui et havere debui quocumquemodo. Que omnia advenerit mihi per paternam vocem sive aliis quibuslibet modis sive vocibus, et mihi Arsendi per meum decimum aliisque modis sive vocibus. Terminatur autem prephata parrochia: a parte orientis in rivo Cardonari et sive in terminis castri Olivarii; a meridie in terminio Celsone sive Sancte Marie predictae; ab occidentali vero parte in serra Castri Clerani sive de Perela; a septemtrionali vero parte in terminio castri Lene et pervadit per terminos castri Odenn; et pervenit usque ad Isanta transitque in Villa Nova. Quantum infra hos terminos habemus vel habere debemus quocumque modo sic difinimus et evacuamus prephate ecclesie Sancte Marie et canonicis eius et de nostro iure in illorum tradimus dominium et potestatem sicut Ermengaudus comes et coniux eius Maria comitissa per cartam donationis sue donaverunt prephate ecclesie et eiusdem canonicis ut nemo in prephatis decimis aliquid aclamet per nos vel per nostram vocem sed sint iuris sepedicte ecclesie et canonicorum eius. Nulla nobis neque nostris in posterum voce reservata hanc autem donationem, evacuationem sive difinicionem facimus propter remissionem nostrorum criminum et salutem filiorum nostrorum. Accepimus namque pro hac donatione et evacuatione vel difinicione a canonicis prephate ecclesie mulam optimam et quatuor uncias auri valentie in rebus bene valentibus quisquis vero contra hanc donationem, evacuationem vel difinitionem venire temptaverit ad intrumpendam non valeat vindicare sed componat prescripta omnia sepedicte ecclesie et eius canonicis in duplum et insuper hoc maneat firmum.

Actum est hoc vii^o idus decembris, anno xl^oiiii^o regni regis Philippi.

Sig+num Sancii. Sig+num Arsendis. Sig+num Raimundus Sancii. Sig+num Petrus Sancius, qui hanc donationem fecimus et difinitionem sive evacuationem fecimus et firmavimus testesque firmare rogavimus.

Sig+num Raimundi Mironis de Puig. Sig+num Arnalli Bernardi de ipsa Buxu. Sig+num Arnalli Sanle. Sig+num Berengarii Adalberti.

Gerallus, subdiaconus, qui hec scripsi die et anno (ss) quo supra.

307

1104, juny, 20

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Bernat [Amat I] de Cardona i Almodis, d'una banda, i el germà del primer, Ramon Folc, de l'altra, sobre l'herència del difunt vescomte Ramon Folc [I de Cardona].*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular; amb taques d'humitat i una perforació que afecta lleument el text, 401 × 136 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 68.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 68.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 46r-47r, núm. 68.

Pateant cunctis hominibus; litem habuisse Bernardum vicecomitem C[ardona]⁷¹³ et Almodis vicecomitissa, uxorem eius, cum Raimundo Fulconis, fratre prescripti vicecomitis, de honore Cardonensis quos mediantibus eorum nobilis [viris talem finem] fortea est. Diffiniendo nanque restituit prelibatus Bernardus, cum predicta vicecomitissa, premissis fratri Raimundo, terciam partem [honoris] quondam Raimundi Fulconis proconsulis Cardonensis, avi prenominatorum fratrem, qui terminatur a monte Sancti Petri Rodanensis usque ad castrum Gavari, ut habeat antedictus Raimundus integre et solide, sicut memoratur avus eorum eum habuit, alodium per alodium et fevum per fevum. Et definit ei medietatem hono[rem Deus]dedit patris sui prefixus vicecomes post obitum scilicet eidem patris sui ab avoque eum habeat, alodium per alodium et fevum per fevum. Conveniunt etiam de restitutores et difinitores sepedicto Raimundo ut adiuvent ei tenere et defendere suprascriptum difinitum redditumque honorem contra cunctos homines et feminas, fideliter et sine fraude. Similiter difinit supratextus Raimundus, prefatis vicecomitibus Bernardo et Almodi et filiis eorum, duas partes honoris prefati avi eorum quondam, siti infra suprapositos terminos de medietatem predicti honoris, post paternum obitum, ut habeat eam solide et quiete eodem Raimundo eius adiuvente tenere et defendere, dimissum definitumque honorem, contra cunctos inquietantes, per fidem, sine engan. Hoc autem servatis vel vivente memorato patre eorum pariter ambo premissi fratres cum vicecomitissa relatu maneant nec sine consilio unusquisque

713. El text que falta a A es reproduceix ex C.

eorum plusquam III^{or} uncias donet, et quidquid in diebus prefixi patris, extra prescriptos honores quilibet eorum, a fluvio Cinque usque ad Rodanensem montem adquisierit per medietate habeat. Patre vero defuncto vicecomitalem honorem a flumine Lubricati usque ad Rodanense montem pretextus Bernardus in tres partes dividat, quarum unam qua voluere Raimundus Fulconis sibi in avi hereditatem sumat. Simili modo paternum honorem eis prelibatum fluvium positum idem Bernardus in duas partes dividat ex quibus unam sibi Raimundus accipiat alias vero homines vicecomes cum vicecomitissa possideat. A flumine autem Lubricatum usque ad castrum Gavari Raimundus avi honorem in tres partes dividat ex quibus duas quas voluerit vicecomes percipiat. Paternum quoque honorem utra taxatum Lubricati flumen idem Raimundo in duas partes dividat quarum unam sibique libuerit vicecomes capiat, alias Raimundus possideat. In castro autem Cardone et eius terminis de omnibusque ad vicecomitem vel ad homines per eum pertinet potestates, scilicet, dominicature mandamentis et quibuslibet rebus, terciam partem Raimundus eiusdem solide habeat, contra pretexto vicecomes possideatis potestatem vero predicti castri, patre vivente nullus eorum accipiat, nisi cum avi tribus nobilibus viris, id est cum dominis Castri Taliati, Calaph, Colonic, Podiialti. Quod si vicecomes iamdictus castri Amallani construere voluerit in ecclesia ibidem faciende expensis Raimundus tertiam partem mittat, non tamen in eodem castro ecclesie et terminis aliquam portionem acquirat. Ad si sine coniugalibus filiis sepenominatus Raimundus obierit, omnes prescriptus honor eius ad vicecomites memoratos et eorum filios revertatur. Si vero vicecomes obierit aut in Ierusalem perrexerit, baiulia honoris coniugis filiorum eius usquequo milites sint Raimundus obtineat. Qui etiam si absque liberis excesserint honorem eorum Raimundus prefatus habeat cum quibus etiam simili convenientia quam patri et matri eorum vinci est fedeabitur. In hoc autem quod de suo honore vicecomes Bernardus vicecomitissa pretexte dimisserit nil sibi Raimundus querat. Hec autem convenientia si ab ullo eorum infringierit nisi intra xxx dies pulsationis emendetur tamdiu homines honoris cum iustior causa est habeant usquequo digne emendetur sicque semper inconsussa servetur.

Quod est actum XII kalendas iulii, anno XL^oIII^o regni regis Philippi.

Sig+num BERNARDUS VICECOMES.⁷¹⁴ Sig+num⁷¹⁵ RAMON FOLC,⁷¹⁶ qui hec convenientia fecit.

Sig+num Raimundi Mir. Sig+num Raimundi Guillermi. Sig+num Bernard Ecard. Sig+num Bertran Gerovard. Sig+num Berenguer Bernard. Sig+num Berenguer Folc. Sig+num Bernard Ermengod. Sig+num Ramon Amad. Sig+num Guillelmus Raimon. Sig+num Pere Ramon. Sig+num Sanc. Sig+num Guifre Isarn. Raimundus abba⁷¹⁷ (ss). Sig+num Arnallus Guillermi.

Bertrandus clericus hoc rogatus scripsit die et anno quod (ss) supra.

308

1104, setembre, 6

Donació. *El comte Artau [II de Pallars] i la seva esposa Aldonça donen a Santa Maria de Solsona la parròquia de Lladurs que tenien en feu del comte Ermengol d'Urgell. A canvi, reben de l'Església i del seu abat Ramon Guitard 50 unces d'or de València.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada, 475 × 187 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1972.

In Dei nomine. Ego Artallus, comes, et uxor mea Erlauncia, comitissa, facimus cartam domino Deo et Sancte Marie Celstone et eius canonice de ipsa parrochia de Ladurz que nobis advenit per veul de domno comite Ermengaudo et de patre suo. Habent namque affrontationes hec omnia superius scripta: a parte orientis in rivum Cardosnarii sive in termini de castri Olius; a meridie vero in terminos de Solsone sive in predicto loco Sante Marie; ab occidentali quoque parte affrontat in serra de castri Clerani necnon de Perella; a septentrionali vero parte in terminis castrum Lene, et pervadit per terminos castri de Oden et pervenit usque ad Isanta transitque in Villa Nova. Quantum infra prefatas affrontationes nos abemus vel in omnibus modis abere debemus totum damus atque vendimus ecclesie Sancte Marie Celstone et eius canonice sine ulla reservatione vel diminutione ut ab hodierno die et dein-

714. Autògrafa.

715. Segueix Sig+num, duplicat.

716. Autògrafa.

717. Autògrafa.

ceps teneant et possideant omnique tempore propter Deum et remedium anime nostre. Et recepimus ex Deo et Sancte Marie et Raimundo Guitardi, priori, atque canonicis supradicte ecclesie uncias quinquaginta de auro valente aurum Valentie. Sicut superius sriptum est de nostro iure in dominium et potestatem tradimus prefate ecclesie et eius canonicis ab habendum vel possidendum vel quicquid voluntas eius fuerit faciendum. Sane si nos donatores aut ullus homo vel femina, nobilis aut vilis persona, qui contra hanc cartam donationis vel venditionis conatus fuerit venire pro inrumpendo in quadruplum reddere cogatur et insuper sub anatematis vinculo permaneant usque dum ad dignam satisfactionem veniant, et inantea hec donatio vel venditio firma et stabilis permaneat usquequo finis eiu veniat.

Facta carta donationis vel venditiois viii^o idus septimbre, anno xl^ov^o regni regis Filippi.

Sig+num ARTALLUS COMES.⁷¹⁸ Sig+num ESLAUCIA⁷¹⁹ comitissa, nos qui ista carta donationis vel venditionis rogavimus scribere et propriis manibus firmavimus et testibus firmare mandavimus vel rogavimus.

Sig+num Raimundi Fulconi. Sig+num Arnalli Fulconi, frater eius. Sig+num Raimundi Guitardi. Sig+num Gomballus Guadalli. Sig+num Petri Poncii de Sanauia. Sig+num Bernardi Ecardi de Torroia.

Petrus⁷²⁰ SENIOFREDI, SACERDOS ATQUE CANONICUS QUI HANC CARTAM SCRIPSI IUSUS ET HOC SIG(SS)NUM IMPRESI ET ANNO NOTATIS SUPERIUS.⁷²¹

309

1104, setembre, 28

Convinença i jurament. *Bernat Amat, vescomte de Cardona, i la vescomtessa Almodis infeuden a Pere Ramon de Taradell el castell del Brull amb els seus feus en las condicions expressades, tot pignorant les batllies de Puigseguina. Pere Ramon jura fidelitat pel castell als vescomtes.*

718. En majúscules.

719. En majúscules.

720. Anagrama.

721. Tota la línia en majúscules.

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada descendent, 380 × 148 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2767.

Hec est conveniencia que facta est inter Bernardus Amati vicecomitem Cardonensem et Aielmodem vicecomitissam et Petrum Raimundi Taradellensem, quia Bernardus iamdictus vicecomes et Aielmus vicecomitissa iamdicta comendant ipsum castrum qui dicitur Broi Petro, iamdicto et coniugi sue, et donant eis ipsos feudos quos castellani tenent per castellaniam de ipso castro supradicto, salva fidelitate de ipso vicecomite et vicecomitissa supradictis; et donant eis in ipsum onorem paleam, cibaria et erbam, sic homo debet habere in suo onore, sine querela. Iterum mitit eis in pignore ipsas baiulias de pug Seguima, ut tantum teneant et habeant usque vicecomes et vicecomitissa donent eis unam cavalleriam terre ad iamdictum Petrum et coniugi sue de Collospine usque ad suos montes. Et ipsa cavalleria terre quam eis donant sit data ad laudamentum Guillem Bernardi et Bernardi Ermengaudi, et Gedmar Mir, et Berengarii Ermengaudi, et ipsas baiulias sive dominicaturas quas eis impignorant ut eas nec donent nec in pignorent nec assollent. Et per hoc totum donum supradictum convenit Petrus iamdictus ad vicecomitem et vicecomitissam iamdictam ut fiat de illis sicut homo debet esse de suis bonis senioribus, et adiudet illos ad tener, et habere, et gueregare, et ad placitare, et defendere ipsos honores quos hodie tenent, et habent, et inantea adquisierunt, suo consilio, contra cunctos homines vel feminas, sine illorum engan. Iterum convenit eis Petrus iamdictus ad vicecomes et vicecomitissa iamdicta, que quando requisierint et opus eis fuerit ut habeant intrare, et stare, et gueregare contra cunctos hominis vel feminas de ipso castro de Agilar et de ipsa parte quam habet in castro qui dicitur Caça. Iterum convenit eis Petrus vicecomiti et vicecomitisse ut faciat eis fidelitatem per sacramentum de suo honore sicut homo debet facere suis senioribus et donet eis potestatem de iamdicto castro de Brui per quantas vices illi requisierint vel per se ipsum vel per se ipsos aut per suum numcium vel nuncios et hoc sit ex utrique parte sine engan.

Actum est hoc III kalendas octobris, XLV anno regis Philippi.

Sig+num Bernardi Amati vicecomitis. Sig+num Aialmodis vicecomitisse, qui hanc convenienciam facimus et firmamus testes firmare rogamus.

Ut res mostravit (ss) sic Poncius ista notavit.

310

[1104, setembre, 28]⁷²²

Jurament. *Jurament de fidelitat que Pere Ramon [de Taradell], fill de Garsenda, fa als vescomtes Bernat [Amat], fill d'Ermessenda, i Ermessenda, filla de la comtesa Mahalta, pel castell de Sant Martí del Brull.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, fet malbé pels rossegadors a la banda esquerra, gastat a la part inferior esquerra i molt gastat en diverses altres parts del text, afectant tot plegat en la seva lectura, 157 × 105 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 65.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 65.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 45r-v, núm. 65.

Iuro ego Petrus Raimundi, filius qui fuit Gersendis femine, ad te Bernardus vicecomite, filium Ermesindis femine, et ad te Adalmus vicecomitisse, filia Amafalto comitissa, quia de ista hora inantea fidelis vobis ero per rectam fidem sine enganno, sine male ingenio et ulla deceptione. Et non vos dezabre de vestras vitas [neque] de vestris membris qui in corpore vestro se tenunt, ne no la vos tolre neque vos entolre [nec] ego nec homo nec homines nec femina nec femine per meum consilium neque per meum ingenium [et] adiutor vobis ero de omnes homines et feminas qui vobis tollent aut tollere voluerint aut aliquid tulerint de vestra honore et adiutor vobis er ad tenere et ad abere et ad defendere contra omnes homines et feminas ipsam honorem quem hodie habetis et inantea [me]um consilium adquisieritis et ipsum castrum de Sancti Martini Brulio simul cum ipsum ho[norem] qui pertinet ad supradictum castellum, ego suprascriptus Petrus Raimundo non vos o tolre [nec] vos entolre; et de suprascriptum castellum potestatem non vos endeverere quantisque vices ea mihi requisieritis, nec ego nec homo nec homines nec femina nec femine per meum consilium neque per meum ingenium. Et supradictam potestatem donar la vos en he sine vestro enganno ad te Bernardum vicecomitem aut ad te Adalmodis vicecomitissam. Et si ego Petrus Raimuni supravixero vos suprascriptos id est, vicecomes et vicecomitissa, et ad filium qui procreatus fuerit de vos ambos entendre de suprascriptam honorem et de suprascriptum

722. El document fou realitzat, com era habitual, el mateix dia de la convinença feta amb els vescomtes per la propietat a què es refereix.

castellum potestatem donare sive ad vos suprascriptos. Et hoc fare sine lucro de avere et sine perdita et [dimi]nucione de supradicto castello et sine enganno. Et si filium aut filiam non habue[riti]s suprascriptos, id est vicecomes et vicecomitissa, ad ipsum aut ad ipsam aut ad ipsos [qui ...] suprascriptus vicecomes testaverit supra dictum castellum et supradictam honorem [...] scriptum si o terre et o atendre per [Deum et sanctis suis]

311

1105, febrer, 20

Venda. *Sendred Mir i la seva muller Maria venen a Guillem Ramon una vinya amb la seva terra situada al terme del castell de la Molsosa, pel preu de 5 sous, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 235 × 117 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2222.

In nomine Domini. Ego Sendre Mironi et uxori mea Maria, venditores sumus Guillermus Raimundi. Per hanc scriptura vendicionis nostre vindimus tibi specie Ia de vinea cum terra qui nobis advenit, ad me Sendredus per parentorum et ad me Maria per meum decimum vel pre⁷²³ qualicumque voces. Et est terra plantate vinea in comitatum Ausona, infra termineis de castri Molsosa vel de Plano de Nerb<o>l. Et afrontat ipsa \terra/ plantata vinea: a parte orientis in terra vel vinea de Ermengards; et de meridie in terra vel vinea de Petro Vidal; et de occiduo, in torrent qui discurrit per temus pluviarum; et de circii in terra vel vinea de te comparatore. Quantum infra istas afrotaciones includunt nos sic vindimus tibi terra predicta vel vinea ab integrum, cum exiis vel regressis earum in propter precium placibile solidos v, in rem valentem. Et est manifestum. Quod si nos venditores aut ullusque homo vel femine qui contra hanc ista carta venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare sed componat in duplo cum omne sua inmelioracionem, et inante<a> istam carta firma stabilis permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicione x^o kalendas marc<i>, anno xl^ov regni Philipo regis.

723. Scilicet: *per*.

Sig+num Sendre Mir. Sig+num Maria nos qui ista carta mandavimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Guillermi Ramon. Sig+num Arnald Mager. Sig+num Pere Vidal. Arnallus sacer.⁷²⁴

Berengarius subdiachonus, rogatus scripsit die qui anno (ss) quo supra.

312

1105, març, 30⁷²⁵

Venda. *Pere Hug i la seva muller Adalès i Bernat Isarn i la seva esposa Arsenda venen a Guillem Isarn i a la seva dona Belesèn dues peces de vinya a Sobremunt, al terme de Cardona, pel preu de 10 sous.*

A Pergamí original en bon estat de conservació, amb inicial allargada, 230 × 97 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1182.

In nomine Domini. Ego Pere Ug et uxori sua Adhaledis et Bernad Isarn et uxori sue Arsen vinditores sumus nos vobis Guillem Isarn et uxori sue Belesen. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus nos vobis pecias II de vineas cum tera, qui nobis advenit per comparacione aut per ullasque voces. Est in fines Chardone, in locum que vocant super montem. Et affrontat ipsa omnia suprascripta: de parte oriente, in torent; de meridie in vinea de Poncius Serumir; de occiduo, in quarta; a parte vero circii in vineas de nos comparatores. Quantum inter istas III° affrontaciones includunt sic vindimus nos vobis ipsa omnia suprascripta, totum ab integrum, cum exis vel regresis earum, in precium placibile solidos x. Quod si nos vinditores aut ullusque omo vel femina qui contra ista charta inquietare vel disrumpre voluerit non hoc valeat vindicare, quod requirit, set componat in duplo cum omnem suam immelioracione et non sit disrupta.

Facta ista charta vindicionis x^ov idus aprilis, ano LX^{av} regnante Pilipo rege.

Sig+num Pere Ug. Sig+num Adhaledis. Sig+num Bernad. Sig+num Arsen, nos qui ista cartam mandavimus scribere testes firmare rogavimus.

724. Autògrafa.

725. La data és del tot incoherent: "15 idus aprilis". Amb tot, la calculem literalment.

Sig+num Guillem Gerald. Sig+num Compan de Val. Sig+num Guillem Raimon.

Raimundus, sacer, scripsit (ss) die et anno quo supra.

313

1106, març, 1

Pignoració. *Bernat Bremon pignora a Guillem Bernat i a la seva muller Lluciana unes heretats que té al terme de Cardona, al comtat de Manresa, pel preu de 5 unces, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada, 275 × 99 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1183.

In nomine Domini. Ego Bernardus Breimon, manifestum est enim quod inpignorator sum vobis Guillem Bernardi et a coniux sua Luciana. Per hanc scripturam supignoracionis⁷²⁶ nostre supignoramus vobis ipsas meas ereditates que habeo vel habere debeo Bernardus innitulo.⁷²⁷ Advenit ad me Bernardus Beremon ipsa hec omnia suprascripta per genitori meo vel per ullasque voces. Et est ech omnia in omitatum minorisa, in terminio de Cardona que vocant Nitol. Sunt autem afrontaciones: de parte orientis in estrada publica;⁷²⁸ et de meridie in estrada qui venit de ipso Palad; et de occiduo, in alodio de Marti; et de circii ipsa serra. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic supignoramus vobis de iamdicta omnia ipsum meum directum, totum ab integrum, cum omnibus ingressibus et exitibus earum propter uncias v, in rem valentem ad precium de duos homines de me inpigorate, et alios duos de nos inpigorate qui per directum precium. Et teneat Guillermum Benardi et coniux sua ipsa ec omnia suprascripta et quando Bernardus Biemo obierit persoluto ipso debito quod de superscriptum. Fiad solida et libera ista inpignoracio.

Actum est hoc die kalendas marcii, anno XLVI regnante Philipo rege.

Sig+num Bernardus Bremon, qui ista inpignoracione iussimus scribere et firmavi et alii firma rogavi.

726. Sic. El sacerdot Pere fa servir aquesta expressió a tot el document, exceptuant l'escatocol.

727. Sic.

728. Scilicet: *publica*.

Sig+num Berengarius Onofred. Sig+num Arnallus Bernardi.
 Petrus, sacer, qui hec scripsit die et (ss) anno quod supra.

314

1107, setembre, 18

Donació. *Berenguer Ricard, juntament amb els seus fills Babot, Ramon Berenguer i Pere Berenguer, dona a l'església de Santa Maria de Solsona tot el que té a la parròquia de Lladurs, i rep en compensació una mula valorada en 20 unces d'or.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat que està esmolat en la part superior i presenta diverses perforacions importants que no afecten el text, amb inicial ascendent, 406 × 173 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1973.

Christiana religione edocente necnon legum ferie instruente si cuiuscumque⁷²⁹ persone donatio facta fuerit vel venditio spontanea solummodo voluntate instigante inrevocabili debet iure insistere si donator plena contineatur etate. Quapropter, ego Berengarius Ricardi me fatens pecasse ob causam controversie quam contra Sancte Marie Celsonensis domum peregi, una cum filiis meis vocabulo Babot atque Raimundo Berengarii sive Petro Berengarii, facem cupio cartam donationis sive vinditionis vel etiam difinitionis ex paroechia Ladurcii ad domum Sancte Marie Celsone vel ad eius canonicam ut noviter predixi difini/cionis cartam donationis vel vinditionis ita plenarie iubeo scribere filiis meis atenstantibus suprascriptis cum omni plenitudine et integritate et absque aliquo /detentu/ vel reservatione ut bone memorie genitor meus Ricardus per comitis donationem habuit. Hec parochia superius inserta habet affrontationes: a parte orientis in rivum Cardosnarii sive in terminis castri Olius; a meridie vero in terminis Celsone sive in eodem loco Sancte Marie; ab occidentali quoque parte afrontat in serra castri Clerani necnon et de Perela; a parte septentrionis in terminis castri Lene et iter per teminos castri Odenn et demun pervenit ad Isante terminos tendens ad villam Novam. Sicut isti circumeunt termini et difinitiones ambiunt quantum intrinsecus ad parochiam pertinens habeo vel quocumque modo habere debeo dono, vindo atque difinio domino Deo Sancteque sue genitrici

729. Segueix *dn*, cancel·lat.

illiusque cnonice ut ab \et/ odierno die teneat vel in omni tempore possideat propter remedium animarum mearum sive parentum. Et recepimus a manu Raimundi Guitaradi et aliorum canonicorum unam mulam optimam propter xx^a uncias in auro valente. Sicut superius in dominium et potestatem tradimus domino Deo et Sancte Marie Celsone ad habendum vel posidendum vel quicquid voluntas eius fuerit possidendum. Ad istius carte corruptionem si quis Deum negligens diabolice institutu illusionis⁷³⁰ coactus accesserit vel infringere voluerit ab electorum collegio primitus deiciatur et in profundo baratri cum Iuda proditore divina ultione opservante subiacere cogatur et donec ad satisfaccionem veniat Dei vivamina reperire nequeat, et inantea firma et stabilis permaneat donec finis eiu veniat.

Facta carta donationis, vindicionis sive difinitionis XIII° kalendas october, anno XL^aVIII regni regis Philipi.

Sig+num Berengarii Ricardi. Sig+num Babot; Sig+num Raimundi Berengarii. Sig+num Petri Berengarii, nos istam cartam fecimus scribere et manibus propriis firmamus et testibus firmare mandavimus.

Sig+num Ricardi de Vergos. Sig+num Berengarii Raimundi d['] Albespi. Sig+num Guillermi Arnalli. Sig+num Raimundi Guitardi. Sig+num Poncii Bernardi. Sig+num Geralli. Sig+num Bernardi Fulchonis, presbiteri et cannonici.

Gerallus, levita, qui hoc scripsit die et (ss) anno quo supra.

315

[1100-1107],⁷³¹ desembre, 6

Jurament. *Jurament de fidelitat fet per Guillem Bernat, fill de Trudgarda, al vescomte Bernat [Amat I] de Cardona, pel castell de Cardona.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, inicial allargada, 217 × 96 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2446.

730. L'escrivà va iniciar la paraula amb la sil·laba *co*, que va cancel·lar després.

731. Els sincronismes corresponen a la primera menció de Guillem Bernat, castlà de Cardona, i el primer mes de desembre anterior a la primera menció de Berenguer Ramon de Cardona (agost de 1108), el seu successor a la castllania.

Iuro ego Guillelmus Bernardi, filius Trudgadis, femina ad te Bernardus vicecomes Cardonensis et coniuxque tua et filii tuis que de ista ora inantea fidelis ero vobis de vestras vitas et de vestris membris que in corpore vestros se tenunt et fidelis ero vobis de ipso castro de Cardona et de alias vestras honores que hodie abetis et tenetis et inantea adquisieritis cum meo consilio. Ego no la us tolre nec vos non dedebre nec homo nec homines nec femina nec feminas per meum consilium neque per meum ingenium, et si est homo aut omnes nec femina vel veminas qui vobis tollat nec vos tollere audeat adiutor ero vobis ad tenere et a defendere per fidem sine engan et de ipso castro de Cardona potestatem vobis dare a te iamdicto vicecomite per quantasque vices mi requisieris et ad vicecomitissa coniuxque tua, sicut superius scriptum est si vos o tenre per deum et hec Sancta.

Actum est hoc VIII idus decembris.

316

1108, agost, 2

Plet. *Querimònia que enfrontà el vescomte de Cardona Bernat Amat, d'una banda, i Beatriu [segona esposa del pare del dit vescomte, Deodat Bernat de Claramunt] i el seu fill Deodat, de l'altra, sobre unes propietats dels segons.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, molt gastat a la banda inferior i amb dues perforacions al centre i a la part inferior, amb inicial dibuixada descendent, 571 × 140 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 69.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, que va copiar el text quan era encara enterament llegible, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 69.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 47v-48r, núm. 69.

Pateva/nt cunctis tam presentibus quam futuris qualiter vicecomes Cardonensis querelavit se de Beatrice uxorem Deusdedit et de Deusdedit, filium Beatrice et illorum omnes fecerunt placitum et concordia inter illos de querimoniis quas vicecomes fecit de ipsa onore. Hoc est placitum et concordia quas illorum omne fecerunt inter illos: laudaverunt pariter⁷³² quas vicecomes habeat medietatem de ipsis dominicaturis de omnes fevos quam Deus-

732. *pariter* ratllat.

dedit abebat ad ipso die quamdo obiit. Et abeant potestatem de ipsos castros qui sunt de fevos quos Deusdedit abebat vicecomes et Beatrice qualiter primus eam requirat, et ipsos castellanos qui tenent ipsos castellos fiant omnes vicecomite salva fidelitate predicta Beatrice et filium suum Deusdedit, et [ha⁷³³]beat vicecomes medietatem de ipsis serviciis quas facere debent ipsos castellanos qui predictum honorem \tene et/ et retinet ad⁷³⁴ Beatrice ad opus suum et de filium eius medietatem de \supra/dictis dominicaturis et de serviciis. Iterum [laudave]runt supradictos laudatores de ipsas dominicaturas de ipsa alodio quos Deusdedit abebat ad ipso die quando mortuus fuit qui sunt infra terminos de ipsos castros de alodio ut abeat vicecomes terciam partem [de ipsis domi]nicaturis et de serviciis de ipsos milites qui ipsos fevos de supra dictos castros tenent de alodio, et predicta Beatrice et filius suum retinent ad suum dominium et de filium eius ipsos castros de alodio et de ipsos dominicaturis qui infra [terminos] de ipsos castros sunt et de serviciis de ipsos milites retinet ad opus suum et filium eius duas partes. Et hoc totum quod superius scriptum est teneant et atendant vicecomite et Beatrice et filium suum ex utraque parte sine illorum [enganno] usque ad terminum XII annos et quod venerint ad istum supradictum terminum si voluerint stare in isto placito revertatur istas supradictas onores in potestate Deusdedit et matre eius Beatrice et illos faciant directum, [et vi]cecomite et ipsos omnes qui tenent supradictos onores conveniunt vicecomite ut faciant facere directum et si Beatrice infra istum supradictum terminum virum apprehenderit ut faciant directum vicecomite aut donet ante medietatem de predictis dominicaturis et de serviciis de supradictos alodios usque ad supradictum terminum. Et si ista supradicta omnia infregerit unus ad alium recusant infra triginta dies cum quibus requisiti fuerint per ipsos aut per illorum nuncios.

Actum est hoc III nonis augusti, anno XLVIII regni regis Philippi.

BERNARDUS VICECOMES +,⁷³⁵ Sig+num Beatrice. Sig+num Berengarii Remundi Cardona. Sig+num Bernardi Guillermi. Sig+num Renard. Sig+num Geral Condal Sig+num Be\l/nard Echard. Sig+num Ramon Mir. Sig+num Ramon Guillermi. Sig+num Arnal Petri, isti sunt auditores.

733. El text que falta a l'original es reconstrueix ex C.

734. *ad* ratllat.

735. En majúscules.

BERNARD⁷³⁶ presbiter, qui hoc scripsit [cum li]teras fusas et superpositas in linea II et III die et anno quo supra (ss).

317

1108, agost, 28

Convinença. *Convinença efectuada entre el comte de Barcelona Ramon Berenguer [III] i el vescomte Bernat Amat [I de Cardona] sobre les honors de tots dos.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 235 × 160 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 71.
- A' Segon original, en bon estat de conservació, Arxiu de la Corona d'Aragó, Cancelleria, Ramon Berenguer III, doc. 114 dup.
- B Còpia del segle XII, ex A, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 71b.
- C Còpia del segle XII, ex C, Archivo Ducal de Cardona, ibídem.
- D Còpia de la segona meitat del segle XII, ex A', Arxiu de la Corona d'Aragó, Cancelleria, Registre núm. 1, fol. 226r.
- a Francesc MIQUEL ROSSELL, *Liber Feudorum...*, doc. 209, pp. 217-218, ex D.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris quam ego Raimundus Berengarii, comes Barchinonensis ac marchio, filius qui fui Mahaltis chomitisse, dono atque concedo per fide, sine ullo fraude, tibi Bernardo Amati vicecomiti tueque coniugi Almodi, vicecomitisse, necnon et filiis tuis aut illi de predictis filiis quem tu elegeris, totum ipsum honorem que patri tuus Deusde Bernard tenebat et habebat per fevum avii mei Raimundi Berengarii comitis ad diem mortis eisdem comitis. Item ego iamdictus comes convenio tibi iamdicte vicecomes ut sim tibi adiutor de omnibus alodiis quos abet et tenet iamdictus patri tuis. Hoc donum superius scriptum atque convenientiam facio ego iamdictus comes tibi prephate vicecomiti sine tuo engan exceptis omnibus dominicaturis quas mihi retineo quas prenominatus pater tuus Deusde aliquomodo ampliavit nec non et impetravi de comitibus Barchinone post morte iamdicti avii mei. Et ego iamdictus vicecomes convenio tibi iamdicte chomes ut mortuo iamdicto patre meo faciam atque attendam tibi illas conveniencias que fuerint inter iamdictum patrem meum Deusde et iamdictum avuum tuum Raimundum comitem de predicto honore. Et ego Bernardus vicecomes relinquo ad te Raimundum comitem illut mobile quod avuus tuus convenit ad

736. En majúscules.

avuum meum Bernard per ipsam guardam de Tamarit. Et ego Raimundus comes dono atque emendo tibi, Bernardo vicecomiti, de illut supradictum mobile, ipsas leddas, et quantas de Tamarit, per mare et per terra, et naufragios, de caput de Hebre usque ad honorem qui fuit de Arnallo Mironis. Et ego vicecomes definio ad te Raimundum comitem ipsas supra personas et acaptis que fecit pater meus Deusde post mortem avis tui Raimundi comitis.

Facta convenientia v kalendas septembris, anno i regni Lo-doyci regis.

S+ RAIMUNDUNDI COMES.⁷³⁷

BERNARDUS VICECOMES⁷³⁸ +. Sig+num Adalmus vicecomitissa. Sig+num Villelmus de Kastro Vetuli. Sig+num Villelmus Gaucefredi. Sig+num Bernardus Willelmus de Luca.

Raimundus, qui ista convenientia rogatus scripsit die et anno quo (ss) supra.

318

1108, octubre, 9

Convinença. *Convinença efectuada entre Bernat Ecard i la seva família, d'una part, i Berenguer Ramon i la seva, de l'altra, sobre la castellania del castell de Solsona.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa de petites taques que esquitxen el text en diversos llocs, malgrat que no n'impedeixen la lectura; sinalagmàtic, a la seva part inferior; 159 × 108 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1692.

Hec convenientia est facta inter Bernardum Ecardi et matrem suam et coniugem Bernardi Ecardi et filios et filias Bernardi Ecardi et Berengarium Raimundi et mulierem suam et infantes suos quibus ipse Berengarius dimiserit post mortem suam. Comendant namque Bernardus Ecardi et mater sua et mulier sua et infantes sui Berengario prescripto castrum de Solsona; et donant illi ipsum fevul et sit ipse castellanus de ipso castro homo Berengari et Raimundi; et donet ei potestatem quot⁷³⁹ vicibus illam quesierit.⁷⁴⁰ Et

737. En majúscules.

738. En majúscules.

739. Sic.

740. Scilicet: *requisierit*.

donant illi in dominio ipsum receptum de Laviladelo anch quod per Sancium tenet, et unum pages cum ipso servicio quod facit ad Benardum Ecardi, et medietatem de ipsis pleids quos Bernardus Ecardi tenet in dominio, et tua parte de ipsis cibariis. Et convenit Berengarius ad Bernardum Ecardi et ad matrem suam et ad mulierem suam et ad infantes Bernardi Ecardi ut donet potestatem ad illos suprascriptos quot⁷⁴¹ vices illam demandaverint. Et si Berengarius fuerit in Albespino Bernardus Ecardi demandet ad Berengarium Raimundi potestatem per se aut per suum nuncium. Si vero berengarius non erit in Albespino donet potestatem ipse castellanus ad Bernardum Ecardi. Et convenit Berengarius ad Bernardum Ecardi quod ipsum castrum de Solsona cum suis terminis et pertinenciis contra cunctos homines adiuvet retinere et defendere per fidem sine enganno. Et convenit Berengarius Bernardo Ecardi et matri sue vel coniugi et infantibus quod alium suum honorem quem hodie habet vel inantea suo consilio adquisierit adiuvet defendere et guerreiare contra cunctos homines vel feminas per fidem sine enganno exceptis Berengario Ricardi et Arnallo Sanle. Et ipsum honorem quem dedit Bernadus Ecardi ad Berengarium Raimundi comvenit Berengarius ut sibi serviat. Et si Berengarius non erit in hostibus et in cavalgadis sit ipse castellaus cum Bernardo Ecardi. Et si Berengarius fuerit ibi, sit castellanus cum eo. Et si venerit ipsa castellani in obitura stabiliat illam Berengarius ad laudamentum \et consilium/ Bernadi Ecardi. Et si inde acceperit aver dividant per medium. Et quod supradictum est firmiter ex unaqueque⁷⁴² parte teneatur sine enganno.

Acta conveniencia XIII kalendas novembris, anno XLVIII regnante Philipo rege.

Sig+num Bernardi Ecardi. Sig+num Maientia. Sig+num Valenza. Sig+num Berengarii Raimundi. Sig+num Ramon Mir. Sig+num Sancius de Lobera. Sig+num Petri Ecardi, archilevita. Sig+num Raimundi Eianrici.

Et fuit facta in presencia Petri Poncii hec conveniencia, et Arnalli Petri et Guillermi Geralli et Berengarii Geralli et Guillermi Raimundi et aliorum bonorum hominum.

Gerallus, levita, qui hoc scripsit die et anno (ss) quo supra.

741. Sic.

742. Scilicet: *unacumque*.

319

[1061, juliol – 1108, juliol]⁷⁴³

Venda. *Guillem ven a Bernat Guillem i a la seva muller Adalès un alou anomenat Farners que té pel seu pare pel preu d'un cavall, una mula i un ausberg que tinguin el valor de 18 unces d'or de Barcelona.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 270 × 115 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2838.

In nomine Domini. Ego Guillermi, vobis emptoribus meis Bernard Guillem et uxor tua Adalez, vindo vobis meum alaude quod mihi advenit de patrem meum, in loquo ubi dicitur ad Farnerus: terras, bineas,⁷⁴⁴ ortus, molinus et molinares, et rueras, cum suis terminis, in precio placibile unum kavallum et unum mulum et unum alspergum; et istum cavallum et isum mulum et istum alspergum ad precio preciato XVIII uncias de oro de Barcelona. Et ipsa infrontacion,⁷⁴⁵ in torrente de Alginira; et illa alia infrontacion in Guardia de Selva Seminata; et illa tercia, in flumen de Odera; et illa quarta, ad illa archa de Tarnerus et duos sacrerus ad Santa Maria de Sorurban, et unus casales cum totum suo deretaticum quot a let ad Santa Maria de Solurban.⁷⁴⁶ Et de ipso precio apud vos non remansit. Et est manifestum ut ab odierno die et tempora firma abeatis potestatem. Quot si ego Guillem, aut aliquis omo⁷⁴⁷ qui ista carta inquietare voluerit c libras auri componat.

Facta ista karta in mense iulio, rege Filippo regnante in Francia.

Sig+num Guillermo, qui ista carta rogavit scribere et suos testes firmare.

Sig+num Mager. Sig+num Guarin. Sig+num Tedebald. Sig+num Serbeder.

Altemirus, qui hoc scripsit et testificat, die et anno que subra (ss) (ss).

743. El document no porta data completa, i només fa referència al mes de juliol del regnat del rei Felip. Amb tot, la manca d'altres referents (calendes, nones, idus) fa que el document pugui referir-se al mes anterior.

744. Sic.

745. Sic, com la resta.

746. Sic: "et duos sacrerus ad Santa Maria de Sorurban, et unus casaeles cum totum suo deretaticum quot abet ad Santa Maria de Solurban".

747. Sic.

320

1110, abril, 9

Venda. *Berenguer Ricard ven a Santa Maria de Solsona un mas anomenat Fàbrega, a Lladurs, que havia estat de Guifré Mard. Hi ven també una batllia que havia comprat al solar d'Arnau Raimon. Tot ho ven pel preu d'una mula, valorada en 20 unces d'or.*

A Pergamí original, en mal estat de conservació a causa de diverses perforacions, sobretot a la part superior esquerra i en una banda situada a la part dreta, que afecta el text, amb inicial dibuixada descendent, 301 x 169 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1989.

[In nomin]e Domini. Ego Berengarius Ricardi, donator sum vel venditor ecclesie Sancte Marie Celsone. Per hanc scri[pturam] donationis vel vindicion[is] mee dono vel vendo ecclesie Sancte Marie unum mansum quem vocant Fabrega, cum omnibus suis pertinentiis, terris et vineis et cum arboribus diversis generis, cum cultis et eremis, fontis, fontanulis, pascuis et cacis et ut brevius comprehendam, cum omnibusque ad ipsum mansum pertinent. Est autem mansum iste in terminis Ladurcii, in loco vocitato Fabrega et fuit de Guifre Mard. Advenit autem \mihi/ mansum iamdictus per comparacionem. Addo autem huic donacioni vel vendicioni ipsam baiuliam quam ego per me ipsum adquisivi in solaro Arnalli Raimundi, ut eam habeat et possideat Sancta Maria omni tempore. Affrontant autem hec omnia: a parte orientis in terminis castris Olius; a meridie in terminis Celsone; de occiduo, in terminis de Lena et de Clera; a septemtrionali parte in terminis Timonede et Isante. Sicut isti termini continent quantum ad iamdictas donaciones vel vendiciones pertinet trado in potestatem Sancte Marie et canonicorum eius. Pro hac autem donacione vel vendicione accipio a Raimundo preposito et aliis canonicis unam mulam ad preciatam xx uncias. Si quis contra istam cartam venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare sed in quadruplum componat cum sua melioracione.

Actum est hoc v idus aprilis, anno ii regni Ludovici regis.

Sig+num Berengarii Ricardi, qui hanc cartam feci scribere et manibus propriis firmavi et testibus firmare mandavi.

Sig+num Babot. Sig+num Bafarul. Sig+num Petri Berengarii. Sig+num Sanz de Lobera. Sig+num Petri Raimundi de [...].nel. Mironis Arnalli de Oden. Sig+num Guillermi Arnalli, nos hoc vidimus et fir[m]avimus. Sig+num Guiberti.

Arnallus, qui hoc scripsit die et anno quo (ss) supra.

321

1110, octubre, 30

Convinença. *Convinença efectuada entre Grau de Jorba i Berenguer de Montbui. El primer infeuda al segon el castell de Jorba.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat unes grans taques d'humitat que afecten la part dreta, sense comprometre la lectura del text, sinalagmàtic a la part superior, 185 × 195 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 178, núm. 1585.

Hec est conveniencia qui est facta inter Geral de Gorba et Berenger de Montebugo. Ego Geral comando ad te Berenger ipso castro de Gorba et dono te ipso castlano si altre solidamente exceptus me Geral. Et ipso castlano que dono potestate ad Berenger de Montebugo quantamque vices ille demanda ipso castro de Gorba per se o per suo nuncio; et ipso castlano de Gorba cum suo milite que faciant ad Berenger curts et pleids et seguis et ad mei tota sua onore a tener et ad defendre et geregare contra cuntos omnes et feminas exceptus me Geral de Gorba. Et ego Geral done ad te Berengario ipso castro de Gorba bonament et destrer et seniorivo et paia et erba. Et ego Geral dono ad te Berenger per unumqumque⁷⁴⁸ annum, ad festa Sancta Maria mugante augusto x^m morabetinos in auro. Et ego Geral dono ad te Berenger statua in ipso castro de Gorba. Et ego Geral retineo in ipso castro de Gorba statica quantamque vices ego voluere stare. Et dono in Gorba uno omine cum suo servicio qui sia suo bagulo. Et per hec omnia qui est suprascripta convenit Berenger ad te Geral de Gorba que sit vestro solido contra cuntos omnes et feminas exceptus Gocfre de Rrocheta; et tu Berenger que facias cortis et pleids et sequis et ostis et cavalcades ab ipsos cavallarios que tenet per me, et in osts et in cavalcades o Berenger sia ante Geral que ipsos milites sian ab Berenger. Et ego Geral in osts o Berenger sia ab me que ego dono dua sind cum suo estrumento, et ad ipsos cavallarios que ab Berenger et siant similiter. Et in osts o Berenger sia ab Gocfre que Berenger li liure uno cavaller adobad del seu servicii quanda ab el e la ost; e geral que li liure n sinos cum suo estrumento. Et in osts et in cavalcades et in seguis o Berenger non puxa eser pes sabud que ipsos cavallarios de Gorba siant ab me Geral. E facem lo meu servidi. Et Berenger quem dono potestate ad me Geral de ipso castro de Gorba quantasque

748. silicet: *unumcumque*.

vices ego demando per me o per meo nuncio inad o pagad. Et si Berenger no era de Gerunda entro a Segre que ipsos castlanos donent potestate ad me Geral. Et si ego Geral abeo gera⁷⁴⁹ que Berenger me facio estadga in ipso castro de Gorba si ego mando. Et si Geral et Gocfre estavent mal, que Berenger li liuras uno cavaler qui bono sia adobad del seu servidi.

Actum est hoc facta ista conveniencia III kalendas nobember, anno III regnante Ledovico rege iuvenis.

Sig+num Geral. Sig+num Berenger. Sig+num Arnal de Montepao. Sig+num Berenger de Monteolivo. Sig+num Ponç de Timor.

Arnallus sacer, qui hoc scripsit die et anno quod (ss) supra.

322

1111, maig, 13

Venda. *Guillem, la seva muller Sança i els seus fills venen a Pere Miró uns alous que tenen a Bergús, sobre Sant Vicenç, al terme de Cardona, pel preu de 3 sous de Barcelona, en espècie.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb una petita trencadissa a la part inferior central, sense que afecti el text, amb inicial descendent, 296 × 125 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1185.

In nomine Domini. Ego Guillem et uxor mea Sanca, cum infantes nostros, vinditores sumus tibi, Petro Mironi. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus nos, tibi, alaudes nostros cultis vel eremis qui nobis advenit de parentorum vel per ullasque voces. Qui sunt infra terminos Cardona, in Begurz, supra villa Sancti Vincencii. Qui afrontant: de parte orientis in alaude de Pilots vel in villa Sancti Vincenci; de meridie in alaude qui fuit de Bonifilio Fruga; de occiduo, in alaude qui fuit de Bernard Arnall vel de fratres suos; a parte vero circii in ipsas fexas Sancti Iohanis qui dimisit pro anima sua Guilla, mater domine Guillem. Quantum infra istas afrontaciones includunt et hic termini ambiunt sic vindimus tibi ipsum alaudem cum ipso kasal, ab integrum, ipsas nostras voces que ibi habemus vel abere debemus, ad vestrum proprium alaudem facere voluntatem tuam, propter precium placibile solidos III monete Barchinone, in rem valentem. Et est manifestum quod

749. Scilicet: guerra.

si nos vinditores aut hullusque omo vel femina qui ista carta tibi inquietaverit non hoc valeat vindicare set componat in duplo cum sua inmeliacione. Et ista carta firma sit et not sit disrupta.

Hactum est hoc III° idus madii, anno III° regni Leduvici regis.

Sig+num Guillem. Sig+num Sanca, cum infantes nostros qui hoc mandavimus testibusque firmare.

Sig+num Mir Guilem. Sig+num Ramon Sinfre. Sig+num Pere Ellebo.

Martinus, presbiter, qui hoc scripsit (ss) sub die et anno.

323

1111, juny, 6

Donació. *Els vescomtes Bernat Amat i Almodis donen a Santa Maria de Solsona el mas de Turris, a Bergús, al terme de Cardona.*

[A] Original, perdut.

B Còpia, de la primera meitat del segle XIII, Arxiu Diocesà de Solsona, Cartoral 1, doc. 259, fol. 97v.

[C] Còpia, ex B, de 1582, pel notari Onofre Tàrrega, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 67, perdut.

D Còpia simple, ex C, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 67.

E Còpia simple, ex D, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 45v-46r, núm. 67.

F Regest, ex B, Arxiu Episcopal de Solsona, *Llibre I d'Esriptures Antigues*, fol. 97, núm. 233.

a Antoni BACH RIU, *Diplomatari...*, doc. 96, pp. 150-151, ex B.

Apud E.⁷⁵⁰

Hoc est transumptum bene et fideliter sumptum a quodam instrumento publico posito et continuato in quodam libro pergameni ligno cooperto, invento recondito et custodito in archivo publico abbatiatus Sancta Maria ville Celsona inter alios libros necnon alia non nulla acta et instrumenta ac documenta dicti abbatiatus in dicto archivo recondita et custodita, in quo quidem libro inter alia quamplurima instrumenta et documenta dicti abbatiatus fuit inventum continuatum et scriptum instrumentum infrascriptum non viciatum, non cancellatum nec in aliqua sui parte suspectum vel

750. Oferim la versió E vist el mal estat de D.

omniprorsus vicio et suspitione carens pro ut prima facie apparere videbatur cuius quidem instrumenti tenor sequitur et est talis:

In nomine Domini. Ego Bernardus gratia Dei vicecomes Cardone, una cum Almodis vicecomitissa, donatores sumus domino Deo et ecclesia Sancte Marie semper virginis Celsona, pro animabus nostris vel parentum nostrorum, ipsum mansum de Turris, illud quod nos habemus vel habere debemus, scilicet: pontum unum, et medietate una vinee, infra fines Cardone, in locum quem vocant Begure, qui afrontat a tribus partibus in nostris vineis de nos donatoribus; de alia parte in vinea de Petro Raimundo de Turribus. Quod si nos donatores vel aliquis nostrum ad inrumpendum venerit contra ista carta non valeat vindicare, sed componat in duplum et cum Iuda traditore domini et magistri sui sustineat penam cum omnibus sibi consentionibus dampnatus in Tartaris.

Facta ista donationis octava idus iunii, anno tertio regni Leovici regis.

Bernardus vicecomes +. Sig+num Adalmodis vicecomitissa, nos qui hanc cartam mandavimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Berengario Bernardi. Sig+num Oliver. Sig+num Guillermo Petri. Sig+num Guillermi Riaballi.

Petrus Guillermi presbiter, qui hanc cartam rogatus scripsit die et anno quo supra +.

Sig+num Antoni Castellar, ville Celsona regia auctoritate notarii publici testis. Sig+num meum Michaelis Pintor, oriundum villa Guissona apostolica regiaque auctoritatibus notarii publici, testis. Sig+num Onofry Tarrega, oriundi villa Celsona, apostolica et regia auctoritatibus notarii publici tenentisque a regentis archivum notaria publice villa et abbatiatu suisdem per admodum magnifico requesteratore eiusdem abbatiatu abbatia vacante qui huiusmodi transumptum a dicto libro fideliter sumptum et cum eodem veridice comprobatum, testificatumque ut suprapater scribi, fecit et clausit die decimo mensis martii, anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo secundo.

324

1111, agost, 12

Renúncia. *Guislabert, juntament amb la seva muller Mendona, així com Guisla, filla de l'anterior, evacuen a favor de Ramon Guillem*

i d'altres cosins d'aquest una coromina que els havien disputat, situada al lloc de Calaf, a canvi de 9 sous de la millor moneda de Cardona.

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada descendent, 295 × 121 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 184, núm. 1215.

In nomine Domini, ego Guilabert et uxori mea Mendonia et Guila, filia de Mendonia, nos simul in unum, exvacuatores⁷⁵¹ et difinitores sumus vobis Reimundus Guillermi et Petri Guillermi et Berengarius Guilelmi et Poncius Guillermi et Bernardus Guillermi et Arnallus Guillermi et ad nepotes vestros, filios qui fuerunt de Ermengardis. Per hanc scriptura definicionis nostre difinimus vobis ipsa condamina que nos queralavimus vobis, qui est infra termine de Calaph, subtus fossa de Segarra, cum suis agacensis⁷⁵² vel suis affrontacionibus que abet: a parte orientis in terra de Reimon Senfred; a meridie in terra de Engeiona; ab occidente in condamina vicecomitale qui fuit de Petro Ermenguadi,⁷⁵³ a parte vero circii in terra de El, femina et de filis suis. Quantum predictae affrontaciones includunt nos difinimus et exvacuamus vobis ad vestrum proprium alode, per fidem rectam sine vostro⁷⁵⁴ engan. Et propter hoc recepimus de vobis viii^{em} solidos de moneda optima de Cardona. Et est manifestum. Quod si nos difinitores et exvacuatores aut ullusque omo et femina qui ista carta difinicionem inquietare voluerit non hoc valeat vindicare set componat aut componamus in duplo cum omne sua inmelioracione et inantea ista carta difinicionem firma permaneat omnique tempore.

Actum est hoc ii idus augusti, anno iii regni regis Ledovici.

Sig+num Guilabert. Sig+num Mendonia. Sig+num Guila, nos qui ista difinicionem fecimus scribere et firmamus et ad testes firmare rogamus.

Sig+num Guillem Remon de Elingo. Sig+num Pere Lopard. Sig+num Bernard. Remon. Sig+num Arnallus (ss) sacer.⁷⁵⁵

Raimundus, sacer, rogatus scripsit die (ss) et anno prelibato.

751. Sic.

752. Scilicet: *adiacentiis*.

753. Sic.

754. Scilicet: *nostro*.

755. *Arnallus sacer*, autògraf.

325

1111, agost, 31

Convinença. *Convinença efectuada entre Pere Ecard i el seu germà Gombau, d'una part, i Gombau d'Ofegat, de l'altra, a qui ofereixen en feu la torre de Sant Just.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, sinalagmàtic, 125 × 283 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2499.
- B Còpia simple, del segle xv, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2639b/3.

Hec est conveniencia qui est facta inter Petro Echardi et Gomball, fratri suo, apud Gomball de Ofegad. Et donent Petro et Gonball fratri suo a Gonball de Ofegad ipso fevo de ipsa torre de Santi Iusti che⁷⁵⁶ Remon Isarn tened per illos; e che Remon Isarn en sia⁷⁵⁷ \suo homine/ e o tinga per illum. Et chomandant Petro Gonballi fratri suo a Gonball de Ofegad ipso chastro de Santi Iusti e che les do postad⁷⁵⁸ irati et pagati quantesque vices len demanen. Et si venid ipso castro in obertura che Gomball de Ofegad lestablecha a chonsilium et laudamentum de Petro et de Goball fratri suo. Et ad achel servicie o Gonball sia che sia ipso chastla ab el ad ipso servicio de Petro et de Gonball. Et si Gonballus non erid ibi ipsum chastelanum siad a servicium de Petro et de Gonball fratri suo. Et donent in dominico 1 homine apud ipsum servicium que facid a Petro et Gonball faratri⁷⁵⁹ suo. Et donent pareliada una de alaudio et de nent in ipsos homines⁷⁶⁰ senior e vid et singulas quarteres de cibaria, et singulas garbas et medietatem de ipsos placitos que illos abent in dominicho. Et per ipso fevo que li donen⁷⁶¹ Petro et Gomball chen sia hominem de hambos e che bo a vid, a tener contra totos homines vel feminas et ad defendre et chel so servia bene qoomodo⁷⁶² superius scriptum est per fidem sine nullo engan.

ii kalendas septembris, anno miii regnante Ledovicus rex. Et est facta ipsa convenciencia in presencia de Bernad Echardi et de Bereger Remon et de Remon Aenrig et de Dalmad Gitard et de Bernad Gerall.

756. Aquesta particularitat apareix repetidament al document: *chomandant, chastro...*

757. Segueix *fem*, ratllat.

758. Scilicet: *potestad*.

759. Scilicet: *fratri*.

760. Segueix *ipso*, ratllat.

761. Segueix *eo*, ratllat.

762. Sic.

Sig+num Petrus Echardi. Sig+num Gomballus Echardi.
Sig+num Gomball de Ofegad.

Petrus \sacer/ qui hoc scripsid sub die et anno (ss) q<u>o supra.

326

1111, setembre, 26

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Bernat Amat [I de Cardona] i la seva muller la vescomtessa Almodis, d'una banda, i Guillem Dalmau i la seva muller Solestén i els fills de tots dos, de l'altra, sobre el castell de Gàver.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, sinalagmàtic, 155 × 160 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2665.

Hec est conveniencia qui est facta inter Bernard Amad vicecomes et Almodis vicecomitissa, coniux eius, et Guillermo Dalmacii et Solesten, coniux eius, et filios eorum de utrasque partes cui illos dubitaverunt. Comendant illos iamdictum vicecomes et coniux eius vicecomitissa ad prephatum Guillem Dalmatium, ipsum kastrum de Gavar, et donent illos ipsa terra per fevu, tota ab integrum, et mandamentum, et districtum, et seniorivo, et placitos, et censos, \et/ totis usibus qui exient de ipsa terra; et in Cardona somata I de sal de tres sexturios per unaquemque ebdomada dum mite baiulo vicecomes vendet ipsa sal. Et propter hoc convenit iamdictus Guillermus ad prephatum vicecomes ut donent eis potestatem de ipso katri de Gavar quantasque vices eis demandent, per eos aut per illorum nunciis, et que adiuvet ad eos omnem honorem illarum ad tenere et defendere contra cunctos homines et feminas, exceptus de Poncio Ugonis, ipsam que hodie abent et inantea acaptavero, per suum consilium. Et si vicecomes Poncius Ugonis stetissent malum que Guillermus Dalmacii liberet ipsos kavallarios de Gavar ad vicecomes, et de alios cavallarios tantos ut bene sia servida ipsa honore prenomina et in hostes et in cavalgades que Guillermus Dalmatii trameta ad vicecomes ipso kastlano de Gavar et vicecomes donet ad ipso cavallario asinos et homines ad ipsas hostes. Hoc fuit factum in presentia de Guillem Pere de Regalers et de Arnal Pere de Cervera.

Facta hec convenientia vi kalendas octobris, anno v Leudicus rex.

Sig+num Almodis vicecomitissa. Sig+num Guillem Dalmaz.
Sig+num Solesten.

Sig+num Arnallus sacer, qui hoc scripsit die et anno quo
sup(ss)pra.

327

1111, desembre, 28 – Santa Maria de Prades

Convinença. *Convinença efectuada entre Ramon Berenguer [III], comte de Barcelona, d'una banda, i els vescomtes Bernat Amat [I de Cardona] i Ermessenda i els seus fills, de l'altra, sobre el castell de Cardona.*

- [A] Original, perdut, abans a l'Arxivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 73.
 B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 73.
 C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 49r-v, núm. 73.
 D Regest, de la segona meitat del segle XII, per Ramon de Caldes, Arxiu de la Corona d'Aragó, Cancelleria, Registre núm. 1, fol. 226, publicat a Francesc MIQUEL ROSSELL, *Liber Feudorum...*, doc. 210, p. 218.
 a Editat per Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "Entre le récit historique...", pp. 558-559, ex c.

Apud C⁷⁶³

In Dei eterni nominis. Ego Raymundus Berengarius comes et marchio difinio vobis Bernardo vicecomitis Cardonensis et Almodis vicecomitissa et filiis vestrum ipsum castrum de Cardona, cum omnibus suis pertinentiis per fidem rectam sine engan, excepto comitatu qui mihi otorgatis; et reddo vobis ipsos sacramentales quos habebam de Cardona.

Et hoc fuit factum ante ecclesiam Sancte Marie de Prades in presentia multorum hominum qui ibi aderant nominati subterius anotati.

Sig+num Raimundi comes.

Si quis autem contra hanc difinitionem venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare sed incombusta permaneat.

Actum est hoc quinto kalendas ianuarii, anno quarto Ludovici Regis.

763. Perdut A i sense possibilitat de manipular B sense perill, oferim la versió de C.

Sig+num Guillermi Raimundi senescale. Sig+num Raimundi Renardi. Sig+num Bertran de Castelltaiad. Sig+num Raimundi Mir de Pugalt. Sig+num Guillermi Dalmatii. Sig+num Berengarii Bernardi de Cardona. Sig+num Poncii Ugonis. Sig+num Gaucerandi. Sig+num Bernardi Guillermi. Sig+num Bernardi Licardi. Sig+num Petri Raimundi de Puialt. Sig+num Guillermi de Cervera.

Petrus Seniofredi, sacerdos, qui hoc scripsit + sub die et anno prefixo.

328

1112, juliol, 23

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Bernat Amat [I de Cardona] i els seus fills, d'una banda, i Beatriu [la seva madrastra] i Deodat [el seu germanastre], de l'altra, sobre les honors que foren de Deodat Bernat de Claramunt.*

[A] Original, perdut, abans a l'Arxivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 70.

B Còpia del segle XII, Arxivo Ducal de Cardona, ibídem.

C Còpia simple, ex B, de 1669, per J. B. Llop, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 70.

D Còpia simple, ex C, del segle XIX per Vidal, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 48r-49r, núm. 70.

Hec est conveniencia quod est facta inter Bernardum vicecomitem et filium eius et Beatricem et filium eius Deusde, de honore qui fuit Deusde Bernardi. Conveniunt sibi ut abeant omnes dominicaturis que fuerunt Deusde eiusdem honoris per medium et si quer potestatem de ipsis k[aste]llis similiter accipiant cum tantis hominibus unus quam alius. Et si unus de supradictis senioribus voluerit potestatem accipere alter veniat de illis senioribus qui accipiat ipsam potestatem cum alio et non dimittat per malum ingenium. Et quiscumque ex illis senioribus opus abuerit abeat ex ipsis kastellis intrare et exire et guerreiare. Et ipsi kastellani qui tenet supradictos honoris et fevos fiant homines vicecomitis et filii eius per medietatem supradicti honores, et faciant ei inde hostes et cavalcades et curtes et placitos et adiuvent ei defendere et guerreiare ipsam honorem contra cunctos homines vel feminas. Et similiter adiuvent ipsam honorem defendere et guerreiare Beatrici et filio eius Deusde. Et si ad opertura est aut venerit ipsa honore similiter donent et si avere inde exierit abeant per medium, et hoc totum teneat inter se et ad [...] ex utraque parte sine engan per

sacramenta que ipse fecerint. Et si vicecomes aut filius eius fregerit hoc quod suprascriptum est ipsi Beatrici aut filio eius Deusde et noluerit emendare infra sexaginta dies in quibus fuerit amonitus per Beatricem aut per nuncio eius Guillelmus Umberti et Raimundus Amati attendant Beatrici et filio eius Deusde cum castello de Brui cum terminis suis sine engan usque quo ipse vicecomes aut filius eius redirigant hoc quod franchum fuerit de supradicta convenientia. Similiter si Beatricem aut filius eius Deusde fregerit supradicta convenientia vicecomiti aut filio eius et non emendaverint infra sexaginta dies quibus fuerint amoniti per vicecomitem aut per nuncios e[ri]us homines qui tenent ipsam honorem de Beatricem et de filio eius Deusde tantum se teneant cum ipsa honore cum vicecomitem donec ipsa redirigat quod fregerit de supradicta convenientia sine engan. Et hoc totum quod supradictum est teneant inter se et adimpleant usque ad terminum VIII annorum. Et tunc si voluerint sibi tenere supradictam convenientiam maneat hoc firmum inter eos, et si noluerint hoc tenere faciant inter se directum de honore qui fuit Deusde Bernardi. Et ipse qui noluerint \facere/ directum alio teneant se cum ipsa honore homines ipsius qui tenent supradictam honorem cum illo qui voluerit facere directum apprehendere ex ipsa honore. Et insuper conveniunt Raimundus Renardi et Guillelmi Bernardi et Beatrici et filio eius Deusde ut si vicecomes fregerit supradictam convenientiam teneant se ex hoc totum Betricem et filio eius Deusde sine engan donec sit directum.

Actum est hoc x kalendas augusti, anno v regnante Leduvico rege.

Sig+num Bernardus vicecomes +. Sig+num Beatrice nos qui ista conveniencia inter nos facimus, firmamus et testes firmare rogamus.

Sig+num Raimundus Renardi. Sig+num Berengarius Raimundi Montecha. Sig+num Bernardi Guillelmi. Sig+num Guillelmus Bernardi. Sig+num Raimundi Mironis. Sig+num Guillelmi Umberti. Sig+num Raimundi Amati.

Berengarius presbiter scripsit hoc translatum (ss) in prefato anno vel die.

1113, març, 17

Venda. *Berenguer Ramon i la seva muller Ermengarda venen a Arnau Bernat i a la seva esposa unes terres i vinyes que tenen a Comabella, al terme de Cardona, exceptuant una complantació, pel preu de 5 morabatins. S'inclou la condició que si els compradors o els seus descendents volguessin vendre's alguna de les propietats que ara compren, tinguin preferència per comprar-la els actuals venedors, al preu que sigui assenyalat pels bons homes.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial allargada, 192 × 212 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1186.

In nomine Domini. Ego Berengarius Raimundus et coniux mea Ermengards vinditores sumus Arnall Bernard et coniux tua Maiasen. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus vobis terras et vineas, cultas vel eremas, casas, casalibus, ortis, ortalibus et arbores qui infra sunt, silvis, garricis, petras maximas vel minimas, fontis, fontanulis, vieductibus vel reductibus prono et plano, cum omnibus edificiis factis vel faciendis qui adii sunt ominem pertinent. Et advenit ad me Berengarius de parentorum et ad me Ermengards per meum decimum vel per qualicumque voces. Et est ipsa hec omnia infra terminos de kastrum Cardona, in locum que vocant Comabella, ante villa alta. Et afrontat hec omnia prescripta: de parte orientis in terras cum vineas que fuerunt de Guifre Altemir, qui est condam; de meridie in ipsa via vel in ipso torrent qui escurit per tempus pluviarum; de occiduo vel de circii, in alaude que fuit de Guifre Semola et de Guilem Oliba, qui sunt conditi. Quantum infra istas quatuor afrontaciones includunt vel iste termini ambiunt sic vindimus ipsa nostra quinta parte, ipsas nostras voces que ibi abemus vel abere debemus ad vestrum proprium alaudem, cum exio et regresios earum, exceptus ipsa complantacione que abemus aut Petrus Bernardus. Et si vos comparatores inantea volueritis vindere vos nec posterita vestra nuncietis ad nos vinditores vel ad posterita nostra et si nos non voluerimus comparare ad laudamentum de bonos omnes sic faciatis vestra voluntatem. Et si ego Berengarius vel posterita mea voluerimus vindere de ipsos meos directos de ipso caput mansso de ipsa turre de Begurcii sic donetis nos comparatores ipso precio ad laudamentum bonos omnes, per fidem, sine malo ingenio. Et de ista vindicione suprascripta est in precio placibile v morabetins obtimos. Et est manifestum quod si nos vinditores aut hullusque

omo vel femina qui contra hanc ista carta inquietare vel disrum-
pere voluerit non hoc valeat vindicare set in duplo vobis compo-
nat aut componamus cum sua inmelioracoine, et ista carta firma
permaneant modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicione x^ovi^o kalendas aprilii, anno v^o re-
gnante Leduvicho rege.

Sig+num Berengarius Raimunds. Sig+num Ermengards, qui
ista carta vindicione fecimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Guadall Duran. Sig+num Bernard. Sig+num Mironi
Guitards, qui sumus testes visores et auditores de hac re.

Martinus, sacer, rogitus scripsit sub (ss) die et anno quod supra.

330

1115, maig, 10

Convinença. *Rotlan infeuda al seu germà Arnau el castell de Mirambell, amb la seva castlania, així com el castell de Castelltort, amb la meitat dels drets que hi té.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial ressaltada, 178 × 98 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2563.

Notum sit cunctis omnibus hominibus et futuris⁷⁶⁴ qualiter
conveniencia est facta inter Rodlannus et Arnal, frater eius. Co-
mendat namque iamdictus Rodlan ipso castro de Mirambel ad
Arnal, frater eius, et ipso castelliano que fiat suum solidum de
iamdictus Arnallus. Et donat namque illi ipsas duas partes de ipsos
dominicos quem habet in Mirambel vel habere debet. Et comendat
illi ipso castro de Castelltort, et donat illi medietatem de ipsos di-
rectos que ibi habet vel habere debet. In tali modo que iamdictus
Arnalli fiat suum solidum de iamdictus Rodlandi, et donet illi po-
testatem de ipso castro de Mirambel, sive de Castelltort quantasque
vices demandet illi, cum ira vel in pactum, et faciat illi cortes, et
placitos, et seguiis in ista terra, et adiuvet illi suam honorem que
habet vel acaptaras ad suum consilium ad tener, et a deffendere
contra cunctos homines vel feminas.

Actum est hoc vi^o idus madii, anno vii^o regni regis Ludovico.

Sig+num Rodlan. Sig+num Arnal.

764. Sic.

Actum est hoc in presencia de Raimundus Guillermo et de Berengarius Ramon, et de Guillem Dalmacii, et de Arnal Dalmaz.

MARTINUS,⁷⁶⁵ sacer, titulavit et hoc (ss) fecit, die et anno quod supra.

331

1115, setembre, 24

Concòrdia. *Pau i concòrdia feta entre el comte de Barcelona Ramon [Berenguer III] i el vescomte Bernat Amat de Cardona. Es comprometen a respectar els seus pactes anteriors i els dels seus predecessors. El comte promet destruir el mercat de Cervera i donar al vescomte els feus de Tortosa que havia promès al seu pare. El vescomte li promet la seva fidelitat i la dels seus homes.*

- [A] Original, perdut. Abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 74.
 B Còpia del segle XII, pel levita Arnau, Archivo Ducal de Cardona, íbidem.
 C Còpia del segle XII, ex A, pel sacerdot Pere, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 74b.
 D Còpia del segle XII, ex A, per Ramon Oleguer, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 74c.
 E Còpia del segle XIII, ex A, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 74d.
 F Còpia simple, ex B, de 1669 per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 74e.
 G Còpia simple, ex F, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 49v-50r, núm. 74.

Hoc est breve commemorationis de confirmatione pacis et concordie que facta est inter Raimundum comitem Barchinonense et Bernardum Amati vicecomitem Cardone. Primum convenit predictus Bernardus iamdicto Raimundo comiti quod sit suus fidelis sicuti iam convenit sibi, et attendat ei omnes convenientias et fidelitates quas ei iam convenit per fidem sine engan. Deinde convenit ei ut de comitatibus suis nullus ei mantineat contra voluntatem predicti comitis. De aliis suis hominibus accipiat comes directum per predictum vicecomitem. Si vero comes non posset habere directum per predictum vicecomite valeat inde illi sicuti ei iam convenit. Item convenit predictus comes iamdicto vicecomiti quod sit ei fidelis senior et amicus per bonam fidem et attendat ei omnes convenientias quas ei fecit de honore patris sui; et convenit

765. En majúscules.

ei quod destruat mercatum de Cervaria statim quando ibi fuerit quem mandatus per fidem sine engan episcopo, et Pontio Ugonis, et Guillermo Dalmatii, et aliis hominibus qui illud faciunt, quod non amplius ipsum faciant in die sabbati. Et convenit peditus comes prescripto vicecomiti quod si Deus dederit ei Tortuosam honoret et retineat eum inde ita de honore per fevum et per alodium quod retineat inde suum amorem et gratiam. His ita ordinatu difiniunt sibi iamdicti comes et vicecomes omnes querelas et contrariedades quas unquam habuerunt per fidem sine engan.

Actum est hoc VIII kalendas octobris, anno VIII regnante Ledovico rege.

Sig+num Raimundi comes. Sig+num Dorcha. Sig+num Geralli Alamanni. Sig+num Guillermi Raimundi Dapiferi. Sig+num Petri Bertrandi. Sig+num Mironi Guillermi. Sig+num Carbonelli.

Raimundus Ollegarii, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

Arnallus levita, qui hoc translatavit.

332

1116, juliol, 20

Convinença. *Convinença efectuada entre Ecard, la seva mare Magència, la seva muller i el seu fill Ramon, d'una banda, i Guillem d'Espunola, de l'altra. Els primers infeuden a Guillem els castells de Torroja i d'Alcoral i prometen donar-li els feus comtals del bisbat d'Urgell.*

A Pergamí original, opistògraf, en bon estat de conservació, amb inicial ressaltada i elevada, 105 × 347 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2624.

A' Segon original, en bon estat de conservació, amb inicial ressaltada i elevada, 111 × 354 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2624b.

Haec est conveniencia que est facta inter Bernardum Echardi et mater sua Maiença, et muliere predicti Bernardi Echardi \et filium eius Raimundus/, et Guillermmum de Espunola. Comendat prephatus Bernardus, et mater sua, et coniuix iamdicta, \et Raimundus/, eius Guillermo predicto, ipsum kastrum de Torroga. Et donant ei ipsum fevum, et comandant ei ipsos castellanos predicti catri in tale conventu ut predicti castellani donent eis potestatem in totas vices, irati et pacifici. Et donant ei, in Torroga, uno homine in dominico, ut faciat ei qualem censum solebat eis facere, et unas mansiones, et

una vinea, et uno ferragenal, et una pariolata alaudi inter Torroga et Espigol; et de ipsis placitis quibus ipsi habent in dominico in Torroga, ipsa medietate, et singulos homines, singulas garbas et singulas quarteras cibarie; et in ipsos homines mandamentum et senioriticum et districtum; et in Balagario comendant ei ipsum kastrum de Alcorac; et donant ei ipsum fevum qualem tenent per dominum episcopum; et comendant ei ipsos cavallarios quos abent per dominum episcopum; et de qualem dominicum ibi retinebimus vel inantea meliorabimus per episcopum donant ei terciam partem. Et ipsos cavallarios de Alcorac, donant eis potestatem in totas vices; et qualem potestatem habet per episcopum in ipsa cuda in quarta parte Bernardum Echardi talem habeat predictum Guillelmus per Bernardum Echardi, et per matrem, et uxorem eius, et per filium eius Raimundum. Et per istum super nominatum donum⁷⁶⁶ et per illum quem inantea ei faciant, convenit eis predictus Guillelmus ut sit eis solidus modo. Et quando sit ipsum fevum de Balagario collocatus aput ipsos milites tunc predictus Guillelmus, sit solidus eorum contra cunctos homines et cunctas feminas, per directam fidem sine engan. Et adiuvet eis tenere et defendre qualem honorem hodie habent vel inantea adquisituri sunt, ad consilium eius, contra cunctos homines et femina<s>, per directa fide, sine nullo malo ingenio, sicut debet homo de suis melioris senioribus. Et donat eis potestatem de iamdictis kastris omnes vices quas illi ei adquisierunt, per se et per suum nuncium. Si predictorum castrorum donec staticam, habeat Guillelmus prescriptus in aliquo loco ad expugnam querere ab<u>issent. Si predictus Guillelmus ibi non erat et ibi imperatam potestatem dandi castrorum non habebat castelliani, dedissent ei inter decem dies in hostes vero vel in cavalgatas ubi prephatus Guillelmus fuisset, predicti caballarii alberguissent cum Bernardo Echardo. In prescripta conveniencia non mittit Bernardus Echardi, nec mater, neque uxorem, neque filium eius ipsas exorchias et homicidiis et cuguicias.

Acta conveniencia XIII kalendas augusti, anno VIII° regni Leudovico rege.

Sig+num Bernardi Echardi. Sig+num Maience. Sig+num Valence. Sig+num Raimundi. Sig+num Guillermi, qui hec conveniencia fecimus scribere et firmavimus propria manu testibusque firmare iussimus.

⁷⁶⁶. Segueix *con*, cancel-lat.

Sig+num Petri archidiachoni. Sig+num Berengarii Raimundi.
Sig+num Raimundi Aianricii, testes sumus.

IULIANUS,⁷⁶⁷ sacerdos, rogatus scripsi sub (ss) die et anno quo supra.

333

1116, agost, 19

Testament. *Ramon Arnau, abans de partir en peregrinació al Sant Sepulcre, fa testament, en el qual anomena hereu dels seus béns —ubicats al comtat de Barcelona, al terme de la Molsosa, al lloc anomenat Prades— el seu fill Berenguer Ramon i a la muller d'aquest, Adalès, excepte tot allò que dóna a altres hereus, i estableix les condicions de la seva successió en cas de mort seva i del seu fill.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa d'un petit forat que gairebé no afecta el text i de diverses taques que, malgrat tot, el fan llegible sense l'ús de la ultraviolada, 272 × 140 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2205.

In Dei eterni et salvatori nostri Ihesu Christi. Ego Ramon Arnall dum sum sanus et memoria plenus et volui pergere in peregrinacionem a domino Deo et a Sancti Sepulchi. Et volui meum testamentum facere sicuti et feci de omnem rebus meum avere, mobile vel sedente que abeo vel abere debeo in cunctis locis. Quomodo ego ab[e]o et habere debeo sic relinquo ad Berenger Ramon, filium meum et ad coniux sua nomine Adzalez totum ab integrum exceptus ipso exov[a]r vel hereditate prenominato a Pere Arlovi et ad coniux sua nomine Guirberga, filia mea, casa 1, et cub 1, et baril 1, et modiatia una de terra et quarterada 1 de vinea que illos iam abent; et a Mir Arnal et ad coniux sua nomine Arsen, chasa 1 qui advenit per plantacione; et tenedode de Sancti Vincencii a serviti de Sancti Vincencii; et cui 1 et baril 1, et follador 1; et a Pere Arnall et a Ermessen quarterada 1 de vinea et tona 1. Tota omnia que ego abeo vel abere debeo, id sunt, chasas, casalibus, ortis, ortalibus, terris et vineis cultis vel ermis cum illorum arboribus, pratis, pascuis, silvis et garricis, petris, petrarum, aquis, aquarum, vieductibus vel reductibus cum exis vel regressis⁷⁶⁸ ea-

767. En majúscules.

768. Sic. La duplicació de lletres diferents (concretament *s*, *r*, *m*) és un tret molt freqüent al llarg de tot el document.

rum et ipsa medietate de ipssas basses qui sunt ad ipsa casa de Mir Arnall, sic relinquo a Berenger filio meo et a coniucx⁷⁶⁹ sua nomine Azalez in tale videlicet modo que si dominus Deus me redierit de ista peregrinacione que sciatis a me sicut filius debet ad patre. Et est hec omnia in comitatum Barchinnonense, in apendicio de Molssosa,⁷⁷⁰ in locum que vocant Prades; quomodo ego abeo et abere debeo sic relinquo a Berenguer et a Adalez, totum ab integrum, exceptus modiata 1 de terra infra hos locis, et quarterada 1 de vinea que iam abet Mir Arnall, et ipsa omnia quomodo iam suprascriptum est. Et si Berenger obierit de ho\c/ seculo sine infante de coniugii⁷⁷¹ sic remanead ad Azalet las 11 partes de ipsa omnia suprascripta in vita sua, sine blandimento de nihilo homine vel femina, et alia tercia parte remmanead a Ermengards et a Maria, et de post obitum de Azaled sic retornas ad ipsos propinquis, et siant in potestate Dei et Sancti Vincencii et seniores. Et si Berenger vivid que faciat ben a Ermegards et a Maria et illas serviant ei. Et est manifestum. Quod si ego ad me aut hullusque homo vel femina qui istum testamentum frangere vel disrumpere voluerit, in primis irra Dei incurrad⁷⁷² et cum Iuda qui Deum tradidit in infernum manead⁷⁷³ modo vel omnique tempore non siad⁷⁷⁴ disrupto.

Factum est hoc XIII kalendas september, an<n>os VIII regnante Leudevico rege.

Sig+num Raimundus Arnall, qui istum testamentum mandavit scribere et manibus firmavid et ad testes firmare rogavi.

Sig+num Bermon Guillem. Sig+num Pere Ramon. Sig+num Pere Oliba. Sig+num Bernard Berenger. Berengarius, sacer, qui hec ordinavi.

Guifredus, levita, qui istum testamentum scribid⁷⁷⁵ cum literas damnadas⁷⁷⁶ in quinta linea sub (ss) die et anno quod supra.

769. Scilicet: *coniux*.

770. Sic.

771. Sic.

772. Sic.

773. Sic.

774. Sic.

775. Sic.

776. Scilicet: *dampnatas*.

1117, novembre, 21

Convinença. *Convinença efectuada entre Grau Alemany i la seva muller Arsendis, d'una banda, i Ecard i la seva esposa Valença, de l'altra, sobre els castells de Cubells i de Camarasa i la resta de fortificacions existents als seus termes, exepte Montgai.*

[A] Original, perdut.

B Trasllat, del 31 de gener de 1229, per Pere de Lauro, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2790.

Hoc est translatum bene et fideliter translatum II kalendas februarii, anno Domini M^oCC^oXX^oIX^o.

Hec est conveniencia que est facta inter Gerallum Alamanni et coniux eius Arssedis, et Bernardum Ecardi et coniux eius Valença et filii eorum. Comendant namque Gerallus Alamandi et coniux eius Arssedis ad Bernardum Eccardi et ad coniugem eius et ad filium eorum, ipsos castros de Camarasa et de Cubels, cum castris que sunt in eorum terminis, excepto monte Gaio; et donant eis ipsam terram per fevum qui est de ipsis castris; et donant eis ipsos cavallarios quomodo Guillermus Raimundi habebat et tenebat; et insuper donant eis Guillerum Bernardi cum stabilimento de ipso honore, exceptus ipso dominico qui tenent Guillermus Bernardi et ipsos cavallarios qui fuerunt de Guillermo Raimundi, et ipso dominico teneant Guillermus Bernardi tantum per Bernardum Ecardum usque Gerall Alaman⁷⁷⁷ et coniux eius habeant pledeiatum. Et quantum potuerit guarir Gerall et coniux eius per directum, habeant eum, et Bernardum Ecardi non sit contra eos nullum marcimentum. Et hoc quod non potuerint guarir per directum, habeant ipsos cavallarios per Bernardum Ecardi et terciam partem de ipso dominico que fuit de Guillelmo Raimundi de predicto honore donant ab Bernard Ecard et ad coniux eius et ad filium eorum, exceptus hoc quod dedimus ad Raimundum Guitardi et ad Sanciam, coniugem eius. Et per hanc comendacionem quem superius dictam est, convenit Bernar Ecard quod sit de Gerallo Alamanni et coniux eius sicut homo debet esse de suo meliore seniore, et quem adiuvet eis istam honorem tenere et ad defendere contra cunctos homines vel feminas, sine ullo malo ingenio, per fidem. Et aliam honorem quem hodie habet vel inantea accaptaverit

777. Segueix: *alaman*, ratllat.

cum suo consilio sit ei adiutor et defensor contra cunctos homines vel feminas excepto episcopo Urgelli. Et si haberet guerram cum episcopo Urgelli, habeat eis ipsos cavallarios de ipso honore cum uno de suis filiis quem sit solidus de Gerall et de coniuge eius. Et faciat eis hostes, et cavalgada, et curtes, et placitos, et sequiis cum cavallariis quos per eos tenet. Et donet eis potestatem de predictis castris quantasque vices illis mandaverint, iratos et pagatos; et habeant staticam in ipsis castris. Et post obitum de Bernard Ecard, unum de filiis suis cum ille dubitaverit predictum honorem, sit solidus de Gerall et de coniuge eius; et faciat eis fidelitatem quando Gerall vel conius eius demandaverit. Et si venerit obitatura de ipsos castellanus, mitat eos Bernard Ecard ad consilium Geralli et coniugis eius.

Actum est hoc XI kalendas decembris, anno X Ludovici regis.

Sig+num Geralli. Sig+num Arsendis. Sig+num Bernardi Ecardi. Sig+num Valence, nos qui ista conveniencia fecimus scribere et manibus propriis firmavimus, et testibus firmare mandavimus.

Sig+num Guillermi Dalmaz. Sig+num Marti Umbert. Sig+num Berenger Guillem. Sig+num Berenger Sendredi. Sig+num Mir Arnall. Sig+num Poncius Bernardi. Sig+num Mir Tort. Sit+num Guillermi Bernardi.

Gerallus, qui hanc scripturam in hoc pergamenum transtuli sub die et anno (ss) quo supra.

Ego, Bernardus Terroz, sacerdos, hic me, pro teste subtribo et hoc sig (ss) num feci.

Ego, Cardona, sacerdos, qui hic me, pro teste, subscribo et meum sig(ss)num pono.

Petrus de Lauro, qui hoc scripsit cum literis dampnatis in ^a linea et hoc signum + feci.

335

1118, març, 15

Donació. *El comte Ramon [Berenguer III de Barcelona] dóna al vescomte Bernat Amat [I de Cardona] el castell de Miravet, al costat de Tortosa, en alou.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 230 × 85 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 75.

- A' Segon original, il·legible en la seva major part perquè es troba afectat per una gran taca de tinta fosca que afecta gairebé tota la caixa de text del document, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 77.
- B Còpia simple, ex A, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, núm. 75.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 165, núm. 75.

In nomine Domini. Ego Raimundus comes Barchinonensis et marchio donator sum tibi Bernardus Amati vicecomitis et uxori tue Adalmodis ipsum castrum de Miranvet de Regena qui est super Tortuosa, iusta Benicimen, cum terminis suis et cum pertinentiis quas habet ut abere debet. Ita dono vobis ut abeatís et teneatis sicut alodium vestrum ad vestram propriam voluntatem; et convenio tibi ut adiuvem facere castrum in quaecumque locum melius volueritis, et si est in terminio de castrum Miravet sit tuum alodium. Si in aliud terminio est aut destruere eum aut teneas per me per servicio quando abetis Miravet.

Actum est hoc idus marcií anno X regni Ledovici regis

+ RAIMUNDI COMES.⁷⁷⁸ Sig+num Guillelmi, dapiferi.

Sig+num Guillelmi Due Castello Sig+num Jordano Signum Petri Bremundi. Sig+num Reverter. Sig+num Poncii Petri. Sig+num Dorcha. Sig+num Berengarii, dapifero. Sig+num Arnalli Mironi de Chonchabela.

Iohannis levite, qui hoc scripsit die et anno quod supra.

336

1118, setembre, 2

Venda. *Pere Ramon ven a Grau i a la seva muller Saurina el castell de Terme, al terme del castell de Jorba, pel preu de 40 sous.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat tres petites perforacions mil·limètriques que no afecten el text, amb inicial dibuixada descendent, 228 × 90 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 178, núm. 1586.

In nomine Domini. Ego Petrus Ramundi vinditor sum vobis Geralli et coniux tua Saurina ipsum kastrum que vocant Terme. Totum meum directum quem ego habeo et abere debeo sic vindo vobis ad vestrum proprium alodem sive ad vestram voluntatem

⁷⁷⁸. En majúscules.

quodcumque volueritis facere sine vestro engan. Est hec omnia iamdicta in comitatu Minorisa, infra terminum kastrum Iorba, in locum vocitatum kastrum Terme. Hoc vindo vobis per quadraginta solidos. Et accipio cum manus meas, et de meo iure in vestrum trado dominium et potestatem ad omnia quicquid facere volueritis sicut iamdictum est. Si quis hanc vindicionem infringere temptaverit nul ei posit set aberi in duplo componat ac de in cops firma persistat.

Actum est hoc IIII nonis september, anno XI regni Ledovico rege.

Sig+num Petri Raimundi, qui ista vindicione feci scribere et firmavi firmarique rogavi.

Sig+num Alamanti. Sig+num Bertranni de Albarels. Sig+num Mironi Guillermi, nos sumus testes qui nos vidimus et audimus et presentes ibi eramus quando fecit hoc.

Petri, sacer, qui hoc scripsit die et anno quo (ss) supra.

337

1118

Convinença. *Convinença efectuada entre Bernat Amat [I] de Cardona i la seva muller, d'una banda, i l'abat i els clergues de Sant Vicenç de Cardona.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb diverses perforacions i taques d'humitat que afecten repetidament el text, Archivo Ducal de Cardona, *Cartulario de Sant Vicenç*, tom I, doc. 90.

Anno ab incarnatione Christi MCXVIII facta est conveniencia inter Sancto Vincentio et clericos eius. Conveniunt predictos clericos vicecomite de Cardona ut adiuvent illis contra cunctos homines et feminas per fidem sine engan si prelibati homines aliquam iniuriam fecerunt pro venationem aliqua predicti clericum de castrum Sancti Vincentii ex illo placito ipsis relinquent. Iterum convenit Bernardus vicecomes et A[Imodis] vicecomitissa et eius filii prescripti homines ut adiuvent illis contra cunctos homines vel feminas per fidem sine engan ex illorum directis. Ideo conveniunt predicti homines et iurant ut fidelis sunt Sancto Vincentio et eius clerici qui pro bene sint in Kardone ut adiuvent illis contra cunctos homines vel feminas; et si clericos Sancti Vincentii aliquam iniuriam fecerint predicti homines cum illis pariter emendent. Insuper conveniunt

prescripti homines et iurant Bernardo vicecomite et A[modis] vicecomitissa et illorum filiis ut adiuvent illis contra cunctos homines vel feminsa per fidem sine engan. Iterum conveniunt predicti homines inter se ut ad [...] se ad in vice contra cunctos homines vel feminas excepto Sancti Vincencio et eius clericos et excepto vicecomite et uxore eius et filiis eius; et si aliquis illis iniuria fecerit et noluerit recipere directum illorum hoc conveniunt et iurant per fide sine engan. Et si aliquis infregerit infra x^{em} dies emendent ad consilium trium virorum scilicorum Raimon Calve et Fulconi et Petro Manuriaran et predictis hominis qui hoc iurant id sunt: Aro Durant et Bermundo et Guillem Ramon et Raimon Bernard Pig et Bernardus Merchadale et Petro Muntaner et Guilelmo Berichard et Gerallo et Raimundo Bernat Rulo et pater suo; et Raimon Oliba et Petro Geralli et Guilelmo Geralli et Ioman Caboet et Vidal de Colla et Petro Ratione et Vidal Dent et frater suo Bartegos; et Ramon Muntaner et Arnall Cobater, et Raimun Cuminal et Petro Ansall et Raimun Sintfre et filio suo Petro Raimon, et Petro Raimon baiulo Sancti Vincentii et Gibelli et Porcello et Berenger Rog et frater suo Ponç et Guilelmo Raimun Escodlan et Guillem [...] Rog et filio Aro Raimon et Guillem filio de Bessen et Belo et Rumisachs, et Pocius Guilem, et Aro Muntaner et Petro Guilem, Manu Aranee, et Guilemo [...] et Raimun Chabet et Guilem Beger et filio suo Guilem et Pinos et Bernardus Port Gulier et Bernardo Compag et Ysarn et filio suo Asber et Miro Guilabert et Guilemo Labarad et Ramon Oliba, Paladol et Petro Barale et Petro Rodlan et Guilem Rog et Raimon et Bernard Mattalebres et Compag [...] et Malacarn et Ramon Marti et filio suo Barbam et Raimon Calvet et Cegaled et Guilem de Val et fratre suo Raimon et Ermengaudu Olive et filios suos [...]m Compag de Guardies et Aro Oromir, et Mir Guilem de Font et filio suo et Folcho et Ormet et Petro Raimun de Ared et Iouan Girbert et Berengario [...]s et Guilem Madari et Ercherrer et Eriball et Aro Modus et Bernad Dalmad, Pere Cuenlada, Bereger Gola, Bernard Eradoli, Pere Uzalardo.

BERNARDUS VICECOMES +.

[...] homines vero laudamos hoc et iuramos salva reverentia Sancti Vincentii et eius clericis et vicecomitis et uxoris eius et filiis suis sive castellanis katri [Malda]

Sig+num B[ernardus] vicecomitis. Sig+num A[modis] vicecomitissa. Sig+num Guilem filio nostro. Sig+num Pere [Bernardi]

[...]rus, sacer, qui hoc rogatus scripsit die et anno [...] quo supra.

338

1119, febrer, 22

Donació. *Els vescomtes Bernat Amat [I] de Cardona, Almodis i el fill de tots dos, Guillem, donen a Santa Maria d'Organyà 6 somades de sal anuals, a raó de dues per quaresma, dues a l'agost i dues més al desembre.*

[A] Original, perdut.

B Còpia de 1199, per Berenguer de Vilaseca, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 66.

In Christi omnipotentis nomine. Ego Bernardus Amadi vicecomes Cardone coniuxque mea nomine Adalmus, una cum filio nostro Guillermo, donatores sumus Deo et Sancte Marie Organiani eiusque loco. Per hanc scriptura nostre donacionis damus predicto loco alme Marie sex somades de nostro sale per unumquemque annum et usque in perpetuum, duas in quadragesima et alias duas in mense augusti et duas in mense decembris, propter remedium animarum nostrarum ut ipsa Dei genitrix qui [...]o intecdat pro nobis filium suum quatenus ipsem nostris peccatis sit propicius. Manifestum est hoc. Si quis homo vel femina qui hanc cartam donacionis inquietaverit aut fregerit non hoc valeat vindicare sed in quadruplum componat et postea omni tempore inconvulsa consistat.

Acta carta donacionis viii kalendas marcii, in anno xi^o regni Leudovici regis.

Sig+num Bernardi vicecomitis. Sig+num Adalmus. Sig+num Guillermi, qui hanc cartam iussimus scribere et testius firmare. BERNARDUS VICECOMES.⁷⁷⁹

Sig+num Raimundi abba (ss). Sig+num Guillermi Raimundi Peccova. Petrus Bernardi (ss) subdiachonus.

Michaelis, rogatus scripsit die et anno (ss) quo supra.

Berengarius de Villa Sicca qui hoc fideliter translatavit idus augusti apud Celsonam, anno Domini m^oc^oxc^oviii^o et hoc signum (ss) aposuit.

779. En majúscules.

1119, abril, 25

Convinença. *Bernat Ecard i la seva muller Valença encomanen a Guillem Bernat i a la seva esposa Jordana els castells de Camarasa i de Cubells, amb els seus feus i feudataris, així com la tercera part dels dominis que foren de Guillem Ramon.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, 99 × 512 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2791.
 B Còpia, del 6 de març de 1229, per Pere de Lladurs, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2791b.

Apud B

Hoc est translatum bene et fideliter factum pridie nonis marcii, anno Domini m^occ^oxx^oviii^o.

Hoc est conveniencia qui est facta inter Bernad Hecard et coniux sua Valença et filius suis, cum illa honorem duvitaverit et Guillem Bernard et coniux sua Jordana et filiis suis cui illa honorem duvitaverit. Comando namque ipsos castro de Chama[r]asa et ipso castro de Cubells, et donat ei ipsos fevos quia ad ipsos castros pertinent et ipsa tercia parte de ipsos dominicos qui fuerunt de Guillem Remon. Et donat ei ipsos cavallarios solidos qui tenent ipsos fevos qui ad ipsos castros pertinent. Et si venerit in obertura de ipsos cavallarios qui tenent ipsos fevos que Guillermus Bernardi Laganos [s]tabiliant ad laudamentum vel ad consilium de Bernad Echard. Et si Guillermus Bernardi Laganos acceperit avere de ipsum stabilimentum que bernardi Echardi abeat ipsam medietate. Et per ipsum donum suprascriptum et per ipsas honores convenit Guillem Bernad Laganos quem siat fuum solidum de Bernad Hechard, per directa fide, sine nullo ingenio malo contra cunctos homines vel feminas. Et faciat ei hostes et chavalchades et chortes et placitos ab ipsos cavallarios qui sunt cologati ad erunt de ipsas honores. Et donet ei potestates de ipsos castros supranominatos quantasque vices illis quesierint⁷⁸⁰ per illos o per illorum nuncium, irate et pacifici. Et adiuvet illum suam honorem quem hodie habet vel inantea, per suum consilium, adquisierit a tener et a defendere et a gerreiar, contra cunctos homines vel feminas, per directa fide, sine engan. Et ipsos cavallarios de ipsas honores fiant homines de Bernad Echard et de mulier sua et de filio suo cui illa onore

780. Scilicet: *requisierint*.

dubitaverit, che fidat e cred<e>re poschant in illos. Et si Guillem Bernad Laganos non erat in ista terra mulier de Guillem Bernad et filio suo donet ei potestatem a Bernado Echard vel ad mulier sua et ad filio suo de ipsos honores; et Guillermus Bernadi faciat ei fidelitatem per sacrament ad Bernad Echard de suum corpus et de suam honorem quando Bernad Echard ei mandaverit.

Facta ista conveniencia vii kalendas madii, anno xi regnante Ledovico rege.

Sig+num Bernad Echard. Sig+num Valenza, qui ista conveniencia feci scribere et ad testes firmare rogavi.

Sig+num Remon Mir de Pujalt. Sig+num Guillem Remon, filio meo. Sig+num Petrus, archidiachonus. Sig+num Guillem Bernad. Sig+num Jordana. Sig+num Remon Aenrig, qui hoc firmamus et laudamus.

Petrus presbiter, qui hoc translatum scripsit die et anno (ss) quo supra. Ego Bernardus Verroz, sacerdos, hoc meum pro teste subscribo et hoc sig (ss) num feci.

Petrus de Lauro, qui hoc scripsit et hoc sig + num feci.

340

1120, gener, 21

Convinença. *Convinença efectuada entre Bernat Ecard i Arnau Pere sobre el castell de l'Aguda de Valderia, que el segon rep en les mateixes condicions en què abans l'havia tingut Grau per Ecard.*

- A Pergamí original, sinalagmàtic, en bon estat de conservació, malgrat unes taques de tinta que esquitxen el text però que no en dificulten la lectura, 130 × 200 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2690.
- B Trasllet, del 24 de novembre de 1229, fet per Pere Feliu, notari de Ramon Folc, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2690b.
- C Trasllet, del 29 de desembre de 1568, per Joan Solanova sènior, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2690c.

Hec est conveniencia qui est facta inter Bernard Ecard et Arnall Pere, de ipso kastro de Aguda de Valle Agria. Commandat Bernardus Ecardus ad Arnall Pere ipsum castrum et donat ei fevum sicut habebat Gerall per Ecard; et Arnall accipit ipsum castrum per Bernard Eccard et per mulier sua et per filium cui ille dubitaverit, sicut abebat per Ecard. Convenit quidem Arnall ad Bernard et ad mulier sua ut donet ei potestem de ipso castro quod vicibus

Bernardus et mulier sua quisierit, per se vel per suos nuncios, et staticam in ipsum castrum si prisum stare voluerit. Et convenit Arnallu ad Bernards et ad mulier sua ut sit solidus de Bernard et de mulier sua, et faciat ei hostes et cavalcades, cortsque placitos cum v^e militibus et cum vi^{to} castellano \de Ilantorn/; et adiuvet ad Bernard a tenere ipsum castrum de Aguda, et defendere contra cunctos omnes vel feminas cum omni alia onore qui hodie habet Bernard et mulier sua vel inantea adquisierit aput consilium de Arnallus. Et si venerit kastrum de Aguda in obertura stabiliat eum Arnall cum consilio et laudamento de Bernards et mulier sua. Et si aver dederit ipso castellanus pro ipso castro vel alius pro eo, abebat Bernards medietatem et Arnalls aliam medietatem. Et si Arnallus non est in ipso castro et Bernards et mulier sua quisierit potestatem de ipso castro et staticam, castellanus qui t<e>nuerit castrum donet ei potestem et staticam; et si Bernards tulerit castrum ad Arnallus, castellanus ipse castri teneat se cu<m> Arnallo donec reddatur ei ipsum castrum, et castellani ipsius cacastri⁷⁸¹ sit solidus de Arnallus, exceptus Bernard et mulier sua. Et ista conveniencia inantea sit firma.

Facta ista coneniencia x^oii kalendas febrarii, anno x^oii regnet Leudovici rege.

Sig+num Bernard Ecard. Sig+num Valenca. Sig+num Arnall Pere, qui ista conveniencia fecimus scribere et manibus nostris propriis firmavimus et testibus firmare mandavimus.

Sig+num Bernard Pere. Sig+num Guillelm Pere. Sig+num Pere Ramon. Sig+num Petro Ecard. Sig+num Gomball Ecard. Sig+num Pere de Alberpi; visitores id sunt Guillelm Rodger et Ramon Oromir et Petro Arnall. Sig+num Arnall Rodger. Sig+num Petro Rodger, testes sunt.

Raimudus, sacer, sogatus scripsi.

341

1120, febrer, 13

Convinença. *Convinença efectuada entre Bernat Ecard i Bernat Rotlan sobre el castell de l'Aguda de Valderia i la seva castlania, que Ramon tindrà pel dit Bernat Ecard.*

781. Scilicet: castri.

- A Pergamí original, en bon estat de conservació magrat una petita raspadura a l'inici de la primera línia que no en dificulta la lectura, 156 × 227 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2691.
- B Trasl·lat, del 6 de març de 1229, fet per Pere Feliu, notari de Ramon Folc, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2691b.
- C Trasl·lat, del 29 de desembre de 1568, per Joan Solanova sènior, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2691c.

Hec est conv[enienci]a qui est facta inter Bernad Rodlan et Bernad Eccard et coniux sua Valenca vel filiiis illorum. Comendant autem iamdictus Bernard Eccards et coniux sua Valenca ad supranominatus Bernad Rodlan ipsum castrum de ipsa Aguda, et donant ei ipsam castelania quomodo Pere Ramon tenet; et donat ei cum suis terminis de iamdicto castro; et habeat potestatem Bernad Rodlan de supradicto castro quantasque vices voluerit; et donet ei Bernad Rodlan ipsam honorem ad iamdicto Pere Ramon. Et si Pere minus venerit vel suis parentis fuit Bernad suum solidum vel liberum de istos suprascriptos quomodo Pere Ramon est hodie si voluerit. Sin autem noluerit, donet suprascriptum castrum ad eum cui Bernad Ecard vel mulier sua mandaverit vel laudaverit. Convenit autem Bernad Rodlan ad supradicto Bernad Ecard et coniux sua Valenca vel filiiis illorum que donet ad illos potestatem quantasque vices illos volunt prendere si ibi tenet ipsum chastrum; et faciant eis fidelitatem, et siat eis adiutor de ipsum castrum vel de uis terminis ad tenere et defendere contra cunctos homines vel feminas. Et de aliam suam honorem adiutor siat eis et defensor, et tener contra cunctos homines vel feminas exceptus Bernad Remon et Berenger Arnall. Et si Bernad Ramon et Bereger Arnall cavalgaverint super ipsas honores vel alodes, adiutor siat eis Bernad ad tenere et ad defendere predictum fidem, sine illorum engan. Et convenit prefatus Bernad Rodlan ad iamdicto Bernad Ecard et mulier sua vel filiiis illorum que per ipsam honorem faciat eis placitos, et cortes, et cavalcadaes sicut homo facere debet ad suum obtimum seniore. Et abeat eis Berdad Rodlan ad ipsas hostes unum cavallarium cum suo conducto, et donet ei Bernad Ecard ipsos asinos ubi portet suo conducto. Et ista omnia suprascripta sic faciat eis Bernad Rodlan quomodo suprascriptum est, sine illorum engan.

Facta ista conveniencia idus febroarii, anno XII regnante Ledovici⁷⁸² regi.

782. Scilicet: *Ledovici*.

Sig+num Bernad Ecard. Sig+num Valenca. Sig+num Bernad Rodlan, qui ista conveniencia rogavimus scribere et testes firmare.

Sig+num Bernad Ramon. Sig+num Gomball Bernad. Sig+num Arnall Pere. Sig+num Gomball Ecard.

Miro, sacer, qui hoc scripsit sub die et (ss) anno quod supra.

342

1120, juny, 21

Donació. *Guadald Aimeric, el seu germà Berenguer i Ramon Ramon donen, després d'acceptar una decisió judicial, la meitat de la parròquia de Lladurs a l'Església de Santa Maria de Solsona, i reben del prepòsit Ramon Guitard la quantitat de 50 sous.*

A Pergamí original, en mal estat de conservació, amb una gran trencadissa a la part inferior dreta que afecta el final del text, 300 × 153 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1974.

Notum sit omnibus hominibus, tam presentibus quam futuris ad quorum scriptura hec pervenerit aures quomodo Guadallus Aimerici et fratres eius Berengarius necnon Raimundus Raimundi querebant se domno episcopo ODONI⁷⁸³ et Raimundo Guitardi, preposito, de medietate parrochie Ladurcii, dicentes quod eis eam iniuste auferabant unde in claustro celsonensis ecclesie constitutum est placitum ibique a supradictis viris factis querimoniis et dato responso pidicatum est inde rectum iudicium. Postea vero laudatum est ut inde fieret placitum supradictus namque episcopus dixit eis ut eligerent ipsi quod melius vellent. Illi autem cum amicis suis concordantes dixerunt se placitum accepturos quod hoc modo factum est: dedit prenominatus prepositus illis suprascriptis tribus L solidos in avers quod ipsi libentur acceperunt. Ideoque in Dei nomine, nos omnes scilicet Guadallus et Berengarius et Raimundus reddimus relinquimus atque exvacuando definimos medietatem supradicte parrochie integre, libenti animo et bona voluntate, omnipotenti Deo et celsonensi ecclesie sancte Marie in potestate prenominati ODONIS⁷⁸⁴ episcopi atque Raimundi prepositi ut deinceps habeant eam prescripta ecclesia solide et libere ut possit inde omnem voluntatem suma facere et ut deinceps nos nec

783. En majúscules.

784. En majúscules.

ullus de posteritate nostra hoc ausus sit requirere vel ullo modo prescripte ecclesie inquietare.

Actum est hoc in anno ab incarnatione Domini cxx post millesimum, et in die x^oi kalendas iulii, in presencia domni Sancii de Lobera et domni Bernardi Echardi de Solsona, qui hoc placitum inter prescriptos laudaverunt et ad efectum ut suprascriptuam est venire fecerunt.

Sig+num Guadalli Eimerici. Sig+num Berengarii, fratri eius. Sig+num Raimudi Raimundi, qui suprascriptu placi[tum] liberint laudavimus et fecimus et presentem scripturam propriis manibus signo puncti firmavimus et subscriptis testibus firma[re] rogavimus.

Sig+num Sancii de Lobera. Sig+num Bernardi Eccardi de Solsona. Sig+num Petri Arnalli de Iova. Sig+num Raimundi Bertrandi, archidiachonus. Sig+num Raimundi, prepositi Sancte Marie. Sig+num Bernardi Fulconis. [Sig]+num Bernardi Sancii.

Petrus,⁷⁸⁵ sacerdos, qui hoc scripsit et hoc sig (ss) num impressi in die et ano prefixo.

Signa (ss) Odonis episcopi.⁷⁸⁶

343

1120, agost, 10

Donació. *Artau i la seva muller Guillema i el fill d'ambdós Guillem Ramon, donen a l'església de Santa Maria de Solsona un mas que tenen a la vall de Lord, on habita Guillem Arnau, al lloc anomenat Vilamantells.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 185 × 118 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1852.

In nomine Domini. Ego Artallus et uxor mea Guillerma et filio nostro Guillermo Raimundi, donatores sumus Deo Sanctaque Marie Celstone eiusque canonice. Per hanc scripturam donationis nostre donamus eidem ecclesie prefate unum mansum infra terminos Vallis Lordensis quem quidam homo in habitat nomine Guillermus Arnalli. Sicut superius dictus est mansis iste infra

785. Anagrama.

786. Línia autògrafa, situada al marge dret del document, en vertical, de baix cap a dalt.

finis Vallis Lordensis, in loco qui dicitur villa Mantels. Donamus quoque mansi cum omnibus suis pertinenciis et cum omni censu et functione quicquid ibi habemus et habere debemus et de nostro iure in dominium et potestatem tradimus Sancte Marie sine aliqua reservatione propter Deum et remedium animarum nostrarum nostrorumque parentum. Si quis contra istam cartam venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare sed in quadruplum componat cum omni sua melioracione.

Actum est hoc III idus augusti, anno XIII Ludovici regni.

Sig+num Arnalli. Sig+num Guillerme. Sig+num Guillermi Raimundi, qui hoc scribere mandavimus et firmavimus propriis manibus.

Sig+num Ramon Ug. Sig+num Ramon Arnali de Besera. Sig+num Pere Arnall de Ioval. Sig+num Gomballi Companni. Sig+num Guillermi filii eius.

Gerallus, qui hoc scripsit die et anno (ss) quo supra.

344

1122, maig, 1

Donació. *El vescomte de Cardona Bernat [Amat I] i la seva esposa Almodis, juntament amb els seus fills Guillem i Ramon Folc, donen a Ramon Senfred i a la seva muller Bona una peça de terra en alou perquè sigui plantada de vinya, al terme de la Molsosa, de manera que donadors i receptors s'ho parteixin tot a parts iguals una vegada estigui plantada. Els vescomtes donen permís per aixecar-hi un molí, sempre que es parteixin els beneficis a raó d'una part per als donants i dues per als receptors.*

A Pergamí original en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada descendent, 234 × 145 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2223.

In nomine Domini. Ego Bernardi vicecomite et Almodis vicecomitis atque filios nostros Guillem et Reimundus Fulchoni, donatores sumus vobis Reimundus Senfredi que vocant Ferrucet et ad uxori tuo Bona. Per hanc scripturam donacionis nostre donamus vobis peciam 1 alaudi ad complantare vineam, qui nobis advenit per parentorum vel per ullasque voces. Et est predicto alaude in terminum de Molsosa, in locho que dicunt Lipots. Affrontat predicto alodem: de orientis in via \et in alod de Guifre Guillem/;

a meridie⁷⁸⁷ in ipso torrente; ab occidente in ipso nostro prato; de circi in vineam quod abemus cum Ballovi. Quantum ipsass⁷⁸⁸ affrontaciones includunt nos sic donamus vobis iamdicta pecia de alaude ad complantare vineam. Et quando vos aberetis plantatum et hedificatum ipso alode predicto abeatis vos et posteris vestris ipsa medietate ad vestrum proprium alaudem in ipsa terra et vinea. Et insuper donamus vobis in iamdicto alode ut vos faciatis molendinum cum caput aquis sine blandimentum de nullum hominem et feminam, et quando aberetis factum et edificatum ipsum molendinum abeatis vos et posteris vestris ipsas II partes ad vestrum proprium alodem, et daten obis vel cui nos dubitaverimus ipsam terciam partem fideliter, et vos mitetis in predicto molendino quantumque opus fuero et vos nec posteris vestris non eligatis alium senioreni nisi nos et posteris nostris. Et de ipsa vinea predicta faciatis vos et posteris vestris ad nos servicium qualem fuerit usum in Molsosa de planta de vestra medietate et nos abuerimus alia medietat ad nostrum alodem proprium.

BERNARDUS VICECOMES⁷⁸⁹ +

Facta ista carta donacione kalendas maii, anno XIII regni Lodovici rege.

Sig+num Almodis, vicecomitissa. Sig+num Guillem. Sig+num Ramon Folc, nos qui ista carta fecimus scribere et firmamus et ad testes firmare rogamus.

Reimundus, sacer, rogatus scripsit cum literas superpositas in linea III.

345

1122, juny, 26

Pignoració. *El vescomte Bernat [Amat I de Cardona], la seva muller Almodis i els seus fills pignoren a Ramon Miró i a la seva muller i fill la potestat sobre el castell de Pujalt, per 250 morabatins d'or, a condició que ho puguin rescatar per la mateixa quantitat.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 255 × 61 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2275a.

787. Segueix "in vinea quod abemus cum Ballovi", cancel-lat.

788. Sic.

789. En majúscules i autògrafa.

B Còpia del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2275b.

Sit notum cunctis presentibus et futuris qualiter Bernardus vicecomes et Almodis vicechomitissa cum filiis eorum Guilielmo atque Raimundo mittunt in pignus potestatem katri Podii Alti Ramundo Mironis et uxoris sue et filiis suis per ccl morabetinos in aurum bonos et rectos, eo modo ut habeant et teneant dictam potestatem sine cuiuslibet inquietudine⁷⁹⁰ usquequo supra dictus vicecomes vel vicechomitissa aud filiis vel filium cui visserint reddant suprascriptos morabitinos bonos et rectos. Et quando vulerint reddere pretextos morabitinos non contendant recipere eos et dare potestatem sicut scriptum est inter eos.

Quod est actum VI kalendas iulii, anno XV regis Lodovici.

Bernardus vicecomes +. Almodis vicechomitisse. Guilielmus +. Sig+num Raimundi Fulchonis. Sig+num Poncii de Callers. Sig+num Bertrandi Fulchonis. Sig+num Roger. Sig+num Guilielmi Petri. Sig+num Ramon Petri. Sig+num Ramon de Boxados.

Petrus prior, scripsit die et anno (ss) quo supra.

346

1122, Octubre, 22

Convinença. *Convinença efectuada entre l'ardiaca Pere Ecard i el seu germà Gombau, d'una part, i Pere Roger, de l'altra. Els primers infeuden el castell de Sant Just sota diverses condicions.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa de diverses perforacions que esquitxen el text en repetides ocasions, partit per ABC a la part superior, 96 × 258 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2500.
- B Còpia simple del segle XII, realitzada pel prevere Pere, Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2500b.
- C Trasllat notarial, ex A, per Gabriel Noguers, notari de Cardona, amb data 16 de setembre de 1481, Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2500c.
- D Còpia simple en paper, de finals del segle XV, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2639b/1.

Anno XV regni regis Ludovici est facta hec convenientia inter Petrus Echard archidiaconum et Gombaldus fratrum eius, et Petrus Rodegarii. Donant namque Petrus iamdictus et Gombaldus, in turrem Sacti Iusti, per fevum, iam nominatro Petro Rodgarii,

790. Scilicet: *inquietudine*.

aladium, et domos, et octavam partes decime, et quarta partem implantius pagiensium et donatores; ipsos homines et unusquesque pagessis donet ei una garbam et una quarteria cibarie et unus homines in dominicum, cum suo servitio. Et retinet Petrus Ecardi et Gomball, in ipso castro, exorchias et homatidis et cugucias. Et per hoc donum supranominatum concessit Petrus Rodgarii et mulier sua Guila, Petro Echardi et Gombaldo quod sit illius fideles homines et adiutores et defensores de ipso castro supradicto contra cunctos homines vel feminas per cunctam fides, sine engan. Et de alia honore quem hodie habent vel inantea, cum suo consilio, adquisierint, sit adiutore contra cunctos homines exceptus de nostro seniore cuius erit solidus. Et si ipse erad cum ipso seniore cuius erit solidus abeat unum militem in servitio Petri et Gombaldi si eis opus fuerit. Et hoc tutum sit factum sicut in hanc carta videtur scriptum.

Que est facta XI kalendas novembris.

Sig+num Petri Ecardi. Sig+num Gomballi, qui hanc donationes facimus et firmamus et testes firmare rogamus.

Sig+num Bernardus Echardi. Sig+num Guillem Ramon de Torroia. Sig+num Petri Rodgarii. Sig+num Guila, qui istas conveniencias laudamus et firmamus.

Sig+num Berengarii Petri de Castellnou. Sig+num Guillermus Bernardus, castla. Sig+num Arnall Pere de Alentorn, testes sunt.

Petrus sacer, rogitus scripsit die et anno (ss) quo supra.

347

1122, desembre, 21

Convinença. *Convinença efectuada entre Guillem de Cardona i la seva muller Ermessenda, d'una banda, i Ramon de Torroja, de l'altra, sobre el mas de Capellà, al terme de Calonge.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb petites taques d'humitat que no dificulten la lectura del text, 115 × 282 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2673.

Hec est conveniencia quod est facta inter Guillemum de Chardona et mulier sua Ermesendis, et Reimondus de Toroia. Donat mamque Guillemus iamdictum et mulier sua ad Reimundus ipsum mansum de ipso Capelano, et ipsa turre qui est in terminio de

Colonico cum suis pertinenciis qui ad ipsum mansum pertinent per dominicatura de vicehomite que tenet ipso capelano nec omine per illo, sic donamus nos suprascriptos ad te Reimundo de Toroia suprascripto quomodo superius scriptum est ad tuum proprium alaudio. Et de ipsa turre que dones mihi potestatem. Et si minus evenit de Reimundo sine infante de legitimo coniugio sic donamus nos ad Poncius fratri tuo. Et si minus evenit de ambos sine infante de legitimo coniugio sic donamus ad ipso infante a cui remanead Cholinico. Et quomodo abemus donada ipsa omnia suprascripta sic donamus nos vobis in Chardona somada i de sale per totas setmanes, sicut melius omo potuit abere.

Facta hec conveniencia xii kalendas ianuarii, anno xv regni regis Ledovici.

Sig+num Guillem de Cardona. Sig+num Ermesendis. Sig+num Remon qui ista conveniencia fecimus scribere et ad testes fecimus firmare.

Sig+num Remon. Sig+num Ponci. Sig+num Guillem de Puigalt. Sig+num Remon, fratri suo. Sig+num Berenger de Puialt, testes.

Petrus, sacer, qui hoc scripsid die et anno (ss) quo supra.

+ Et inantea, quando Ramon de Torroga tenuerit et abuerit ipsa hec omnia quo modo est suprascriptum, ut faciat servicium talem ad Guillem de Cardona quomodo laudent duos suos amicis de Ramon de Torroga et duos de Guillem de Cardona.

348

1123, maig, 18

Reconeixement. *Guillem de Santa Fe, en nom propi i dels castlans d'Helina, Òdena, Cambrils i An, reconeix que els castells esmentats estan sota l'autoritat del bisbe Arnau d'Urgell.*

A Pergamí original, sinalagmàtic, en bon estat de conservació, 237 × 147 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 2014.

Notum sit omnibus hominibus quod ego, Guillerms de Sancta Fide, per me et per omnes successores meos et per castellanos de Helina, Oden, Cambril et An, recognosco potestates omnium istorum castrorum, sine omni contradiccione, ad ecclesiam Urgelli, de iure spectante. Et ideo has potestates tibi, Arnal, domino meo Urgellensis episcopo, spontanea voluntate in presenti trado et

omnes convenientias que sunt vel fuerunt inter antecessores meos et Urgellensem ecclesiam super predictis castris laudo et concedo et eas per me et omnes successores meos et per omnes castellanos predictorum castrorum in perpetuum firmiter teneri promito. Et eo Arnaldo, Urgellensis episcopus, per me et per ecclesiam Urgelli et per successores meos promitto tibi, Guillermo de Sancta Fide potestates omnium predictorum castrorum me incontinenti ex quo eas acceperim sine omni dampno redditurum. Item addo quod has potestates ego vel aliquis successores meos vel ecclesia Urgelli, non exigemus a te vel successoribus tuis a festivitate epiphanie prima veniente usque ad aliam eandem festivitatem primi sequentis anni. Item promitto quod si tu vel castellani predictorum castrorum volueritis convenire infra predictum terminum me vel successores meos vel ecclesiam Urgelli, quod aliquid debeat vobis dari propriamdictis potestatibus dandis teneamus vobis respondere in iure. Et si obtinere poteritis satisfiat vobis de cetero a nobis et successoribus nostris. Si vero infra predictum spacium nos non conveneritis vel obtinere contra nos non poteritis sine omni contradictione et dilacione hoc elapsi spacio quandocumque requisiti fueritis potestates omnium predictorum castrorum nobis et ecclesie Urgelli tradatis. Et a prefixo termino inantea non teneamus nobis respondem nisi nobis tenentibus supradictas potestates.

Actum est hoc x^ov^o kalendas iunii, anno Dominice incarnationis m^oc^oxc^oiii^o.

Sig+num Arnaldi Urgellensis episcopus, qui hanc cartam mandavit scribere et firmavit firmarique rogavit.

Sig+num Guillermi, eiusdem prioris. Sig+num Bernardi, Urgellensis sacriste. Sig+num Berengarii de Sancta Fide, Urgellensis archidiaconi. Sig+num Petri de Conchabella, eiusdem archidiaconi. Sig+num Petri de Enueng, archidiaconi. Sig+Guillermi de Planedis, precentoris. Sig+num Arnaldi, capellani de Camarasa, canonici. Sig+num Petri de Iosa, cannonici.

Sig+num Guillermi de Sancta Fide, qui hanc cartam mandavit scribere et firmavit firmarique rogavit.

Sig+num Gaucerandi de Sancta Fide. Sig+num Arssendis de Oden. Sig+num Raimundi de Oden. Sig+num Stephanie de Iosa. Sig+num Reimundi de Iosa. Sig+num Guillermi de Rocha. Sig+num Bernardi de Sancto Martino. Sig+num Arnaldi de Conchabella.

Sig+num Petri presbiteri, qui hoc scripsit iussu Petri de Nargo capellani sedis.

1124, juny, 23

Plet. *Plet i convinença efectuada entre el vescomte Bernat [Amat I] de Cardona i la vescomtessa Almodis, d'una banda, i Ramon Guillem de Boixadors i Pere Ponç de Fals, de l'altra, sobre l'honor de Bernat Berenguer i els castells de la Molsosa i Castelltallat. Segons la querimònia, es recorda que, en partir Bernat Berenguer en peregrinació a Jerusalem, el vescomte donà les seves terres sota la protecció de Ramon Guillem i Pere Ponç, els quals van aprofitar aquesta absència per a sembrar el terror a la regió. El vescomte els imposa una multa de 1.400 sous garantida per diversos presoners que no podran sortir de Cardona fins que el pagament s'hagi fet efectiu.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb taques d'humitat que esquitxen el text i en dificulten la lectura en algun punt, i una petita perforació al centre, 159 × 257 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 76.
- A' Segon original, ADC, lligall 177, núm. 1430a.
- B Còpia coetània, ADC, lligall 177, núm. 1430b.
- C Còpia simple de 1699, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 76.
- D Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 50r-51r, núm. 76.
- a Regest publicat a M. M. RIBERA, *Centuria Primera...*, núm. 271, p. 380, que llegeix *9 kalendas de junio*.

Sit omnibus notum qualiter actum est placitum inter Bernardum vicechomitum Kardonensis et Almodis vicechomitissam et Raimundum Guillelmi de Bosadors et Petrum Poncii de Falchis de honore condam Bernardi Berengarii, videlicet de kastro Molsose et Kastro Talato. Inde dictus vicechomes querimoniam faciebat de Raimundo Guillelmi de Boxados et de Petro Poncio de Falchs, quia, quando pergit in Iherusalem predictus vicechomes omnem suum honorem dimisit in guarda et in ballia de illis et illi adquisierint et acceperunt supra dictam honorem, scilicet, kastrum Molsose et Kastro Talato, absente eo, et fecerunt magnum malum in prescripta honore et in alia sive in ecclesiis. Idcirco venerint in placitum ubi fuit episcopus Ausonensis et Guilielmus Dalmacii et Raimundus Mironis de Podio Alto et Guilielmus Bernardi de Duo Kastela et aliorum multorum militum et iudicaverunt ut Raimundus Guillelmi et Poncii reliquiserint prescriptam honorem in manu vicechomitissae adque vicechomitissae et emendassent malum quod fecerunt suis hominibus et eorum ecclesiis. Ideo ego Raimundi Guillelmi atque Petrus Poncii relinquimus definimus evacuamus omnibus modis

irrevocabilitèr sepe dictam honorem in manu vicechomitis atque viceschomitisse sine engan et absque malo ingenio ut nos amplius non inquiramus vel habeamus nec ullo homo per nos amplius non inquirat vel habeat per nullo malo ingenio si eorum mercede aud voluntate non fuero. Et non equitemus in prescriptam honorem neque gueregemus illam nos neque ullus homo vel femina per nos. Si quis autem inter illos hoc pactum infringerit et ita non tenuerit sicut scriptum est pretextus vicechomes vel vicechomitissa requirat cum vel [aprehedat⁷⁹¹] per suum bauzatorem et insuper perdat septingentos morabitanos quos habeat vicechomes et vicechomitissa. Ex quibus sunt hostatici de Raimundo Guillemi: Raimundus Mironis de Podio Alto per c et Guilielmus filio suo per c; Pere de Cervera per c; Gomball de Castel Folit per c; Pere Ramon de Colonge per c; Vida per c; Renard per c; et Petrum Poncii sunt: Bernard de Falchs per c; et Arnald Bernard per c; Aida per c; Gomball de Oliuga per c; Ramon Ug de Pegera per c; Berenger de Sancta Fide per c; Ponç de Callers per c; hec invadeant in Cardona, in manu vicechomitis vel vicechomitissa, in palácio, et non exeant inde in suis pedibus nec in aliis nisi eorum licentiam.

Quod est actum VIII kalendas iulii, anno XVI regis Lodovici.

Sig+num Raimundi Guillemi. Sig+num Petri Poncii

Petri Poncii scripsit die et anno (ss) prefixo.

350

1124, novembre, 6

Testament. *Abans de partir cap a Jerusalem, el vescomte Bernat Amat [I] de Cardona ordena el seu [segon] testament. Ofereix diversos dons a Sant Vicenç de Cardona, Sant Pere de Casserres i altres institucions eclesiàstiques. Deixa el castell de Cardona en poder de la seva esposa mentre visqui, així com la potestat plena sobre les altres fortaleses del llinatge, a condició que quan mori tot vagi als seus fills Guillem, Pere i Berenguer.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa de diverses perforacions que afecten el text, 600 × 410 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 80.

[B] Còpia medieval, perduda, abans a l'Arxiu de la Mensa Episcopal de Vic.

791. Text completat ex C.

- C* Regest, ex *B*, del segle *xvi*, Arxiu de la Mensa Episcopal de Vic, vol. *vi*, núm. 2069, que el data l'any 1125.
- D* Còpia simple, ex *A*, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 80.
- E* Regest: ex *A*, del segle *xvii*, per Bernardo José Llobet, arxiver de la casa de Cardona, Archivo Nobiliario, Archivo Ducal de Medinaceli, Llobet, *Recopilación...*, vol. 1, p. 62.
- F* Còpia simple, ex *C*, del segle *xix*, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 54r-57r; núm. 80.
- a* Regest publicat a Montserrat CASAS NADAL, *El monestir...*, doc. 113, p. 196, ex *E*.
- b* Editat per Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, *Els vescomtes...*, doc. 2, pp. 115-118, ex *A*.

Cum Dominus et salvator noster summa pietate humanum genus de potestate Diaboli a morte perpetua mirabiliter se ipsum offerendo eripuit et mortem dampnaverit ipsam, mirum quomodo miserabilis qui tam puram libertatem meruit habere se ipsum ultroneus denuo diabolo subdidit et morti verum contaditus laqueo se subiugavit sed illud nobis est glorificandum quia qui redemit a morte iterum misericordia relaxando peccata redemit a morte secunda. Idcirco ego Bernardus vicecomes Cardonensis recognosco me male egisse et multa scelera perpetrasse sed tamen confisus sum in Dei omnipotentis misericordia quia ipse pius et misericors, clemens et benignus ad indulgendum paratus invitans nos sic promittit peccator qua hora conversus fuerit et ingemuerit omnes iniquitates eius obliviscat et iterum convertimini ad me et ego convertar ad vos. Ergo nullo modo desperemus de misericordia conditoris nostri quia nullus tam grave peccatum est quod non possit ignosei, plus enim centuplum ipsius quam peccata totius mundi. Propterea ego indignus et peccator cupiens pervenire ad gaudia paradisi cogitare cepi in mea plena sanitate quomodo aut qualiter animam meam reddere possim creatori meo per aliqua bona opera, redemptoris mei sepulcrum in Iherosolimam adire cupio quam tarditas ingenii mei nichil hoc ei acceptius vel graciosius fieri posse intuetur. Et ob hoc iussi hoc testamentum fieri ut si de me aliquid contigerit aut mors mihi subitanea evenerit isti fuit helemosinari et mei Berengari Bernardi et Raimundi Amati et Petri Bernardi de Medala et Petri Poncii de Falcs. Precor vos manumissores mei iamdicti ut potestatem habeatis distribuere omnem facultatem meam sicut his videritis contineri in hoc testamento. In primis dimitto domino Deo et ecclesie Sancti Vincentii Martiris Cardonensis mansos qui fuerunt Ervigii et filiorum eius in castro Colonico cum omni censu et servicio exeunte de

prephatis mansis mihi et cum condamina quam Raimundus Amati ibi tenet sive cum refectione quam idem Raimundus ibi habet et capellaniam castrum Falchis ab integro simul et capellania Sancti Martini de Brul et decimam placitorum omnis meum honoris que michi contigit de mobili. Et ad lumen Sancti Iacobi siti intra confessionem ecclesie Sancti Vincentii omni ebdomada qua sal venditur, XII denarios. Item dimitto cenobio Sancti Petri Castri Serrensis pignus quod eidem cenobio misi per alaudium qui⁷⁹² intra terminos Savi sicut resonat in carta pignoris quam feci prephate ecclesie, et decimam omnis dominicatur mee in Vilabi quomodo resonat in carta ipsius cum condamina et vineis et sacratio quod eidem ecclesie iam dedi in predicto Vilalbi, sive decimam omnes mei de ominici habiti et habendi intra honorem paternum. Et relinquo sacristie Sancti Petri ecclesiam Santi Iohannis de Fabreges et decimum de ipsis taladuris salis. Et relinquo Sancte Marie Celsone unum receptum qui exeat de ipso sale in die natalis Domini sicut scriptum est in scriptura quam inde feci, simul cum uno porco qui exit de ipsit turribus. Et contestor episcopum Urgellensi qui ibi est in presenti vel qui inantea futuri sunt per omnipotentem Deum patrem filiusque eius unigenitum et per virtutem Sancti Spiritus ut quoscumque successores nostros castrum Cardone possidentes viderunt hoc donum Sancte Marie auferre minuere si correcti infra sex menses quod preter missum fuerit restaurare neglexerint ipsos qu[a⁷⁹³]mdium incorrectibiles permanserint excomunicent et ut districtius ipsi coherceantur ab omnibus ecclesii Cardonensibus divinum officium inibeant, hec predicta dimitto prefatis ecclesiis sine blandimento cuius quam hominis. Dimitto quidem uxori mee Adalmodi ipsum castrum de Cardona cum omnibus suis terminis in vita sua et cum omnibus aliis castris et honoribus ubicumque et in qualibuscumque locis habebam tam fevum quam alaudium sine blandimento filii et filie quamdiucumque perseveraverit absque marito. Sunt aut hec castra que relinquo uxori mee in vita sua: Cardona per alaudium, Currizanum, et Cleriana, et Matamargo, et Molsosa, et Colonge, et Mirambel, et Segur, et Puigalt, et Gavar, et Falcs, et Sanctum Matheum, et castrum de Talamanca, et baiulies de Granera, et Sanctum Martinum de Brul, et Savassona castrum quoque de Rupid, et castrum de Solerols, et Tavarted, et Sau. Omnes iamdictos castros

792. Ratllat.

793. El text perdut es transcriu ex *F*.

cum illorum terminis et adiacentiis et dominicaturis et baiuliis que sunt infra ista omnia relinquo uxori mee ad suum proprium alaudium in vita sua si asque viro permanserit. Similiter modo relinquo uxori mee omnem meum directum de honore patris mei in vita sua, ho est: Claramunt et Aurumpinum et castrum d['] Espades et castrum de Muntoliu, quod totum teneat per alaudium, sicut pater meus dedit michi hoc cuncta quando recepit me in suo hominatico ad suum alaudium quos meum fuerit directum. Iterum relinquo uxori mee ipsum castrum de Calaph, in servicio Sancti Petri sedis Vici, cum refectione qua avus meus, Raimundus Fulchonis, instituit dare canonicis pretaxate sedis, ut donet eam omnibus semper pasche festivitibus. Similique modo relinquo uxori mee predictae omnem fevum quod teneo per Sanctam Mariam sedis Urgelli hoc est: castrum Sanaugie cum quarta parte parrochie Celsone et fevum quod teneo in Tenes ad servicium eiusdem ecclesie et episcopi ipsius loci. Fevum autem quod teneo per Sanctam Crucem et Sanctam Eulaliam, scilicet parrochias de Collesabadell et de Galifa et Regumir que pater meus me fecit habere per episcopum Barchinonensem relinquo uxori mee in servicio ecclesie ipsius et episcopi eiusdem et castrum de Muntbui relinquo uxori mee in servicio Sancti Petri sedis Vici. Fevum quoque quod avis meus Raimundus Fulchonis tenuit per comitem, scilicet Castellum Talad, et quod habuit in Minorisa, et castrum de Tagament cum his omnibus que habuit in Vico et in Farner et in Gerunda et ea omnia que habuit in comitatu Gerundensi relinquo uxori mee in servicio comitis Barchinonensis. Et simile modo relinquo ei Terrasam et Rerubicum et fevum Sancti Cucuphatis de Garricis, et Cubeles, et Tamarit ad servicium ipsius comitis. Hec omnia sicut superius scriptum est dimitto uxori mea quandiu sine viro permanserit. At vero si virum duxerit concedo ei omnia in vita sua quem illi per carta tradidi et ex omnibus his quecumque ips[e] comparaverit in ipso honore mecum liceat ei dare quanticumque [v]oluerit pro redemptione animarum nostrarum. Ista omnia superius inserta [sunt] relinquo uxori mee in vita sua. Post obitum eum per medium relinquo filiis meis Guillermo et Petro, excepto ipso castro de Molsosa quod relinquo Berengario, filio meo, cum omnibus que ibi habeo vel habere debeo, et dominicum de Quadrels, et de Lipots, et de Pilots necnon cum ipso de Enfesta, quod ei redimant mater sua et fratres sui. Si autem filii mei concordare noluerint Guillelmus et Petrus et contentio inter eos forta fuerit relinquo Petro filio meo qui michi obediens

extitit nec mandatum meum praterivit ipsum honorem de Berge-
da in servicio comitis Urgellensis, simul cum omni honore quem
hab[e]o a terminis Ilerde usque ad flumen Lobregad excepto cas-
tro Cardone quod relinquo uxori mee. Iterum addo ei predicto
Petro ipsum castrum de Amalla sive de Miravet quomodo comes
dominus meus dedit michi. Et Guillermo filio meo quamvis mul-
ta iniurias fecerit michi et contrarius michi exivit nolo eum pe-
nitentius exheredare sed dono ei quantumcumque habeo a Sancto
Petro Rodensi usque ad flumen Lobregad, tam in Gerundensium
partibus quam Ausonensium et in Vales, tam fevum quam alau-
dium sicut superius dictum est. Si forte coniux mea morte pre-
venita foret prius quam ego ab itinere isto remearem vel filii mei
qui mecum in ituri sunt relinquo Petro filio meo Cardonam. At
si ego in hac peregrinatione mortuus fuero et filii regressi fuerint
illum qui superbierit contra matrem suam et f[ratri] suo iniuste
contemptionem contra matris imperium intulerit potestatem dono
uxoris mee illum alienare et exheredare de castro Cardone et alium
facere heredem quemcumque sibi utiliore providerit. Quicumque
autem filiorum videlicet Petri et Guillermi primus sine infante ex
legitimo coniugio mortuus fuerit ipsius honorem alter qui vixerit
possideat. Si autem illi ambo sine filiis defuncti fuerint omnis
honor eorum redeat in Berengarii potestatem. Et si omnes illi
absque filiis mortuus fuerint legitimis omnem eorum honorem
mando redire cuilibet filio filiarum mearum quem hominis mei
sibi meliore proinderint. Super hec omnia mando uxori mee ut
de ipso honore que ei dedi in dotalicio melioret quecumque sibi
a miciciorem et aptiorem cognoverit. Precipio meis hominibus et
per fidem quam michi pollicitis ammoneo ut nunquam filiis meis
vel alicui successorum meorum donent potestatem de castro Car-
done donec eum s[acra]mento iurent super altare Sancti Vincentii
se esse fidelis ipsius ecclesie et ecclesie Sancti Petri Casser/r/ensis.
En conservaturos fideliter omnem suum honorem quem hodie
habent vel Deo propicio in futuro adquisierint. Similique modo
precipimus sub eadem condition[e ut fa]ciant illos iurare pro re-
frectione quam damus Sancte Marie Celsone ne potestatem habe-
ant quousque istis tribus Sanctis iurando fidelitatem promiserint.
His ominibus premissis mando ut si aliquis ex Guillermo et Petro
qui professi sunt ire mecum in Iherus[olima San]ta fuerit nequi-
tia arreptus ut mihi societatem deneget et se abrinere retrahat
non inter fratres accipiat hereditatem sed ipsius honorem Beren-
garius possideat. Et relinquo coniugem meam imbe et honorem

meum in baiulia Dei et Sancti Petri et Sancti [Vincentii et] Sanctorum Dei necnon in baiulia episcopi Ausonensis et episcopi Urgellensis et episcopi Barchinonensis et omnium meorum hominum. Si quis contra hanc testamentum venerit ad inrumpendum antequam aliud testamentum faciam non hoc valeat vindicare et [tamen ipso solo co]ntractu in eternum puniendus divine ultioni se videat subiacere.

Actum est hoc VIII idus novembris, anno XVII Ludovici regni.

BERNARDUS VICECOMES⁷⁹⁴ +, qui hoc testamentum feci scribere [et manu pro]pria firmavi et testibus firmare mandavi.

Sig+num Berengarii Bernardi. Sig+num Raimundi Amati. Sig+num Petri Bernardi de Medala. Sig+num Petri Poncii de Falcs. Sig+num v[ide]. Sig+num Arnalli Bernardi. Sig+num Carbone-lli. Sig+num Umberti de Basela. Sig+num Reamballi. Sig+num Mir d[']Ostoles. Sig+num Guillermi Bernardi de Duo Castella. Sig+num Guill[ermi] de Bergeda. Sig+num Adalmodis vicecomitisse.

Quoniam superius per oblivionem ex debitis persolvendis omnino tam cui nec uxorem \meam/ in numero manumissorum posui qui facultatem meam divisuri sunt illam umende de manumissoribus constituo que cum aliis manumissoribus sicut viderit inscriptum res meas fideliter distribuatur et debita persolvat. At si illa prius vite presenti subtracta fuerit quam debitam solvat mando meis hominibus hec dent potestate filio meo de Cardona cui illam relinquo quo usque mea debita solvat et in pignoratam honorem redimat. Ego⁷⁹⁵ Bernardus vicecomes sepe supradictus et super firmatus dono Sancto Petro monasterioque Castriseris ipsas talaras de ipsa sale de Cardona ad suum proprium alodium sicut scriptum est in ipsa carta quam ego feci iamdicto monastero post hunc testamentum.

Gerallus qui hoc scripsit et rasis literas et emendavi (ss) die et anno quo supra.

794. En majúscules.

795. A partir d'aquí, i fins al nom del copista (*Gerallus*), el text ha estat fet per una mà diferent de la del mateix Gerallus.

351

1125, juny, 24

Donació. *Hug Arnau i el seu fill Hug, després de pledejar amb Santa Maria de Solsona per la meitat de la parròquia de Lladurs, li donen aquesta meitat, sota la condició que en puguin conservar durant la seva vida dues terceres parts.*

- A Pergami original, en un estat de conservació dolent, molt gastat a la seva part superior i amb petites perforacions que, tot plegat, impedeix la lectura correcta del text; presenta una inicial elaborada descendent, 172 × 149 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1975.

Universitati ho[...] h[oc] scribimus comedandum [...Hug] Arnalli et filius meus [...]e] qui vo[catur e]s<t> Ugo, ad concordiam venimus cum clericis S[ante Marie] Celstone de medietate parrochie Ladurcii [et] qua ipsi adversum nos Lor[...]q[...] facere [...]entes eum a nobis sibi iniuste fuisse sub latam. Unde nos valde p[...] ie[...]us [...] ex hoc causa Domini iram incurramus iuxta consilium amicorum nostrorum pacificamus et definimus ipsam medietatem Deo et Sancte Marie Celstone ex eius canonice ne aliquis ex nostro genere post mortem nostram de nobis ambobus in ea al[iu] d aclamet per nos vel per nostram vocem. Hoc tantum modo in ipsa medietate prescripte parrochie retinemus ut in vita nostra tengamus duas partes de ipsa medietate et tuam partem [...] Sancta Maria omni tempore securam sine ulla inquietudine propter istas duas partes quas ibi retinemus erimus homines Sancte Marie comandantes nos [...] metipsos propriis manibus in[...]ndo prepositus eiusdem loci et aliis canonicis ipsius loci qui eius locum tenerint ut manifestum sit cunctis quod per fevum Sancte Marie eorumque canonicorum eas habeamus in vita nostra. Et insuper convenimus Sancte Marie et eius canonices ut fideles et defensores ei simus de ipsa parrochia et de omnibus suis directis ubicumque habeat in omnibus locis.

Actum est hoc viii kalendas iulii, anno xviii Ludovici regni.

Sig+num Ugonis Arnalli. Sig+num Ugonis filii eius. Sig+num Geralli Raimundi de Malgrad. Sig+num Petri Guillelmi sacerdotis de Solsona. Sig+num Raimundi Gilaberti de Ericis.

Gerallus, qui hoc scripsit die et anno (ss) quo supra.

1126, maig, 17

Testament *Testament dels germans Pere Ecard i Gombau. Es constitueixen mútuament com a hereus i disposen que si Gombau contragués matrimoni i tingués fills legítims, tot passaria a les seves mans. Ofereixen un alou per Santa Maria de Solsona, amb un home i els seus serveis. Igualment disposen sobre la torre del castell de Sant Just i el mas de Torroja.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada descendent, 436 × 109 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1462.

In nomine sancte et individue Trinitatis. Ego Petrus Ecardi archilevita et frater meus Gomballus simul in unum facimus testamentum nostrum, in quo iubemus nostram hereditatem distribui sicut nec dividendam in futuro decernimus. Primum quidem utraque nostrum qui prior ab hec seculo migraverit alii superstiti omnes suas hereditates in quibuscumque locis habueri relinquas. Si autem Gomballus uxorem legali copula duxerit et ex ea filios genuerit dimitit illi Petrus Ecardi sueque posteritati post suum obitum prefatas hereditates sicut in sequentibus declarabimus. Quam declaracionem nec determinamus ut si Gomballus legitimam prolem reliquerit Sancta Maria sedis pro animabus nostris habeat in Barbentio unam pariliatam de alaudie cum uno homine et suo servicio, et alium in turre Sancti Iusti, cum una condamina in dominico que fuit de Mirone Raimundi; et Sancte Marie Celsone, post mortem cuiuslibet nostrum relinquimus unam parilatam de alaudio in Barbentio, cum homine uno in dominico et suo servicio. Et hoc totum teneat Berengarius nepus nostrum in vita sua. Post mortem eius remaneat ad Sanctam Mariam sedis et Celsone libere et quiete. Si forte Gonballus sine filiis obierit post mortem nostram relinquimus Raimundo et Poncio, nepotibus nostris quod residuum fierit de Barbentio scilicet castrum cum omnibus suis pertinentiis exceptis his que superius ecclesiis relinquimus. Quam donacionem augmentamus ex nostra hereditate paterna quam habemus in Torre Rubea exceptis vineis Raimundi Lordi et Guadaldi \quas relinquimus Berengarius, nepoti nostro/. Similiter autem post obitum nostrum si Gonballus filios legitimos non habuerit relinquimus Berengario nepoti nostro turrem Sancti Iusti cum suis terminis et pertinentiis in vita sua. Defuncto autem Berengario si fratres eius qui clerici fuerint simili nomo habeant sicut Berengarius. Post obitum Berengarii suorumque fratrem solide et libere

habeat eam turrem cum omnibus sibi pertinentibus rebus Sancta Maria ad suam canonicam. Mansum quoque de Torroia et omnes acaptas quas ego Petrus Ecardi feci de matre mea et fratre meo Bernardo Ecardi relinquo nepoti meo Berengario, simul cum ipso honore, fevo et alaudio que teneo per Sanctum Petrum de Vig et per episcopum ipsius sedis. Item relinquo eis ipsas meas mansiones de ipsa sede Urgelli et ipsum ort quas acaptavi de sancto Otono episcopo per hedificationem vel plantacionem.

Actum est hoc XVI kalendas iunii, anno XVIII Ludovici regni.

Sig+num Petri archilevite. Sig+num Gomballi, qui hoc fecimus scribere et firmari mandavimus.

Sig+num Poncii Geralli. Sig+num Raimundi Aienrici. Sig+num Arnalli Mancipi.

Gerallus, qui hoc scripsit die et anno (ss) quo supra, cum literis superpositis in VII^a linea.

353

1126, juliol, 30⁷⁹⁶

Convinença. *Convinença efectuada entre Guillem de Cardona i el seu germà Pere Bernat, a qui anomenen Ramon Folc. Tots dos es comprometen a tenir per igual les propietats que els seus pares els donin, a comportar-se entre ells amb fidelitat i amistat i que cap d'ells prengui decisions sense consell de l'altre.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 145 × 260 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 83.
- B Còpia del segle XII, pel levita Bernat, Archivo Ducal de Cardona, ibídem.
- C Còpia del segle XII, ex A, pel levita Bernat, Archivo Ducal de Cardona, ibídem.

Notum sit cunctis hominibus tam presentibus quam futuris. Facta fuisse convenientia inter Guillermmum Cardone et fratrem eius Petrum Bernardi que vocant Raimundum Fulchonis de omni honore quem hodie habent ac mobile vel antea tam dimissione patris quam matris vel qualicumque modo manvenente adquisierint ita ut in simul et equaliter habeant ambo fratres. Ut autem hec convenientia firma sit et stabilis inter illos conveniunt ut sint fideles inter se et amici sicuti fratres et nichil faciat alter sine consilio

796. La data (7 de les nones d'agost) és incoherent, però l'hem calculat literalment.

alterius excepto L solidos de omnia faciant consilio patris et matris eorum quandui vixerint et quatuor virorum quam ipsi helegerint; et si aliquis illorum de terra sua exierit elle qui remanserit quicquid fecerit consilio supradictorum faciat. Conveniunt item ut nunquam ab in uicem separent se amore et dilectione unanime sint et hanc convenientiam ipsi et eorum posteritas firmam et stabilem teneant; et si aliquis absque filiis de legitimo coniugi obierint ad vivos remaneat; si autem filia fuerit marito tradito cum mobile et nichil in honore possit querelari. Ut autem ista convenientia a nullo possit disrumperi et ut nunquam separentur nec dividant uniuersisque mittit hereditatem suam in pignus ad alterum, ut qui primis infregerit et usque ad LX dies, per consilium vicecomitis vel vicecomitisse vel quos ipsi miserint, directum non fecerit eius in quo remaserit hereditas omnino ad alium libere deveniat et eorum homines ad istum atendant. Post LX vero dies nec homines sibi serviant nec respondeant nec in honore partem aliquam requerat quosue corrigat et emendet. Insuper conveniunt vicecomiti et vicecomitisse ut fideles sint ex corpus et honore quam hodie habent vel inantea cum consilio illorum adquisierint et si aliquis infringerit no possint requirere homines suos ex sacramento et hominiatico quosque emendent.

BERNARDUS VICECOMES +

Sig+num Raimundi Fulconi vel Petro Bernardi. Sig+num Guillelmum de Kardona

Actum est hoc VII nonis augusti, anno XVIII Lodovici regis

Sig+num Almodis vicecomitissa. Sig+num Petrus ex Cervarie. Sig+num Poncii de Kallari. Sig+num Petrus Poncii. Sig+num Guillelmi de Aguiloni. Sig+num Petrus Guillelmus ex Biosca. Sig+num Raimundi Guillelmi de Boxadosso. Sig+num Guillelmi Petri. Sig+num Berengari Bernardi

Petrus sacerdos, qui hoc scripsit et sub prefato die et (ss) anno.

354

1126, setembre, 24

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Bernat [Amat I de Cardona] i Almodis, d'una banda, i els seus fills Guillem i Ramon, de l'altra. Els primers donen als seus fills tots els feus comtals i els alocs que Bernat Amat tingué pel seu pare, Deodat, a condició que li jurin fidelitat.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, a causa de dues taques d'humitat de grans dimensions que afecten el text a les parts dreta i inferior, 174 × 206 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 82.
- B Còpia del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 82b, que equivoca la data i donen l'any 18 de Lluís.
- C Còpia simple, ex A, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 82.
- D Còpia simple, ex C, del segle XIX per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 58v-59r, núm. 82.

Hec est conveniencia que est facta inter Bernardum vicecomite et vicecomitissa Almodis et Guillermmum atque Raimundum filios eorum. Donant namque pretextus vicecomes et vicecomitissa prescriptos filios Guillermo atque Raimundo omnem fevum comitalem per fevum sicut abent et abere debent per comitem. Iterum donant prescriptis filiis alaudium scilicet atque fevum quod fuit condam patris sui Deusdedit sicut debet abere per qualicumque voces exceptus castrum Montisolivi que retinent ad suum opus. Hec omnia donant eis eodem modo ut habeant et teneant sicut suprascriptum est omnibus diebus vicecom[i]tis et vicecomitissa, et serviant comitem Barchinonensium. [Iterum] relinquit sepedictis filiis terciam partem de eorum directum de tolone[o salis Cardone] ut habeant et teneant usquequo sint egresi mille morobati[nos. Unde siant redemti omnes] dominicos qui sunt infra predictum fevum quos viceco[m]es et vicecomitissa misere] in pignus. Postea revertatur prescriptam tertiam partem toloneis salis vicecomiti et vicecomitissa. Conveniunt vero Guillermmus scilicet [atque Raimundus, Bernardo vicecomi]ti et Almodis vicecomitissa ut ad hac di[e et deinceps sint eis fideles] per fidem sine engan et adiuvent eis tenere et defendere et guerregare omnem suum honorem qua hodie habet et inantea cum eorum consilio adquisierint et de hoc donum quod vicecomes et vicecomitissa donant eis non vindant nec donent nec in pignus mitant sine vicecomite et vicecomitissa licentiam.

Actum est hoc VIII kalendas octobris, anno XVIII Ludovice regis.

Et si vicecomitissa supervixerit vicecomitem ita attendant si in vita eius sicut suprascriptum est.

Sig+num Pontio Ugonis. Sig+num Raimundi Mironis. Sig+num Petri Guillermi. Sig+num Raimundi Guillermi. Sig+num Petri Raimundi. Sig+num Petri Pontii Cervaria.

Raimundus, sacerdos, scripsit die et anno quo supra.

[1124-1126]

Sentència. *Sentència del comte Ramon [Berenguer III] sobre els 1.000 sous que Guillem de Jorba rebé de Ramon Folc i de Guillem de Cardona. Com que no es va tornar el préstec, el comte sentència posar en pignoració tots els béns que Guillem de Jorba té a Barcelona i el seu terme, a favor de Ramon i Guillem de Cardona.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 255 × 124 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 84.

Sit notum omnibus quam Guillermus Iorballi plevivit mille solidos Raimundo Fulchonis et fratri suo Guillermo pro cafarò ianuensi et pro consulibus et Raimundi comes. Plevivit Raimundo Fulconis et Guillermo Cardonensi quod si Guillermo Iorballi male faceret ipse atenderet eis transactis vero termis Raimundus Fulconis et fratres eius fatigaverunt se in Guillermo Iorballi comentes eque multo ves per nuncios et per literas tandem cum nichil eis hec omnia prefuerunt requisiere ipsos mille solidos iamdicto comiti Raimundo que fecerat eis plevium si in ipso falleret. Comes vero Raimundi Barchinonensis per literas sive per nuncios Guillermum Iorballi multo cies comonuit ut hos mille sollidos persolveret Raimundo Fulconi et fratri suo Guillermo et totis horis se fatigavit in eo. Et propter hanc fatigacionem iusticie predictus comes imparat totum alodium et fevum in pignora que Guillermus Iorballi habet in Barchinona vel in termio suo in omni loco, et libeat ea omnia in potestate Raimundi Fulconis et fratris sui Guillermi ut teneant ea ipsi vel qui voluerint per eos ipsi donec Guillermus Iorballi reddat eis mille solidos sine engan cum toto lucro quod factum haberet usque ad terminum quo ipse redderet eis iamdictos mille solidos.

Sig+num RAIMUNDI COMES.⁷⁹⁷

Sig+num Raimundi Renare. Sig+num Guillermi de Castedvi. Raimundi, comes +. Sig+num Bernardi de Bello Loco.

797. En majúscules. Segueix Sig+num.

356

1128, maig, 14

Confirmació. *El comte Ermengol [VI] d'Urgell confirma, a favor del monestir de Sant Sadurní, la batllia del castell de Lladurs, sobre la qual Berenguer Ricard i el seu fill Babot pretenien tenir certs drets que no pogueren provar, ja que se'ls havia proposat la solució del conflicte mitjançant un duel judicial i Babot va renunciar a enfrontar-se al seu adversari, Ponç de Calders.*

- A Pergamí original, en mal estat de conservació, amb una gran mutilació triangular a la part inferior dreta que, malgrat tot, afecta molt poc el text; presenta inicial allargada que ocupa dues línies del text, 320 × 110 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1976.

Sit notum cunctis qualiter altercatio fuit inter Benedictum abbatem Sancti Saturnini et Berengarium Ricardis Sancta Fides et filium suum Babot. Dicebant Berengarius Ricardi et Babot filius suus quod ipsi d[e]b[e]bant habere baiulia in kastro de Ladurs et in hominibus Sancti Saturnini qui stare infra terminos de Ladurs. Abbas Sancti Saturnini et monachis suis respondebant ad hec quod Ermengaudus comes Urgellensis dedit domino Deo et Beato Saturnino francum et liberum et propter hoc non debebant abere. Et de hoc fuit longa contentio inter eos. Ad ultimum miserunt pignoriis utrumque per mille solidos in manu comitis Ermengaudi. Quid plura et fuit in dictum quod si potuisse probare Berengarius Ricardi et Babot filium suum per kartas aut per testes idoneos aut per feminae ipsos aut per unum militem qui stetisset ad talionem et si potuissent superare abuissent bauiliam iamdictam; sinanti, abuissent Sancti Saturninus et Benedictus abbas et monachis, presentibus et futuris, castrum iamdictum, cum suis terminis et cum suis hominibus. Sic fuit factum ut Babot filius Berengarius Ricardi paravit se ad bellum et dedere ei parem Poncius de Callers, quid amplius paravere se utrumque sicut milites solet aptare se ad bellum. Et quid dicam noluit agere bellum Babet filio Berengarii Ricardi hanc baiulia recognoverunt in manu comitis Ermengaudi quod iniuste tenuissent et habuissent et numque per se aut aliquis ex propinquis suis aliqua baiuliam abuissent nec aliqua forcarn fecissent nec aliquos placitos abuissent in nullam rem in kastrum supranominatum et in terminis suis. Sicut antea dedit Ermengaudus comes, qui fuit condamnatus, in suis scripturis, sic laudo ego Ermengaudus comes domino Deo et Sancti Saturnino et habitatoribus eiusdem loci presentibus et futuris, sicut melius

ego abeo francum et liberum nullam rem sic laudo et dono, sine aliqua retinentia, propter talem baiulia qualem debo⁷⁹⁸ habere comes in suo monasterio.

Actum est hoc II idus madii, anno cxxviii post millesimum. Si quis hoc disrumpere noluit in duplo componat.

Sig+num Ermengaudi comitis. Sig+num Berengarii Ricardis. Sig+num Babot. Sig+num Arnalli de Callers. Sig+num Poncii de Callers. Sig+num Poncii Bernardi de Sero. Sig+num Raimundi Bernardi de Sero. Sig+num Mironi [Gui]tardi. Sig+num Guillermi de Ponts.

Berengarius, diachonus, qui hoc scripsit die et anno (ss) quo supra.

357

1128, setembre, 28

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Bernat Amat i Almodis, d'una banda, i Guillem Ramon de Castellvell i la seva muller Mahalta, de l'altra, sobre els castells de Terrassa, Cubelles, Esparreguera i Rubí.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent per una taca de tinta a la part central que afecta repetidament el text; presenta inicial descendent, 237 × 128 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2730.
- B Còpia de 1329, per Dalmau de Guer, notari, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2704.
- C Còpia, ex B, de 1682, en paper, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 68, núm. 2704.

Hec est convenientia que facta est inter Bernardum Amad vicecomite et Adalmodis vicecomitissa cum Guillermo Raimundi Castrum Vetuli et uxori sue Amahaltis. Comendant namque prefati Bernardus et Adalmodis ad iamdictum Guillermmum Raimundi et ad uxorem suam ipsum castrum Terracia et Rivorubeo et Esparagera et Cubeles et donant eis ipsos castellanos et milites cum illorum fevis de ipsa honore supradicta solidos, et in istos castros predictos donant eis terciam partem de ipsas dominicaturas quod modo ibi habent vel inantea adquisituri sunt per qualiscumque guisa. Et pro ac donatione vel domendatione conveniunt Guillermo Reimundi et

⁷⁹⁸. Sic.

uxori sue ad vicecomite et ad vicecomitissa ut sint illorum fideles et donent eis potestatem de ipsos castros quantas vices illis demandaverint per se vel per suos nuncios irati vel pagati, et faciant eis hostes et cavalgadas et curtes, placitos et seguimentos cum cavallarios de ipsa honore. Et ista honore supradicta adiuvent eis tenere et defendere et guerregare contra cunctos homines vel feminas et aliam suam honorem que hodie habet vel inantea adquisierit per suum consilium adiuvent eis tenere, defendere et guereiare contra cunctos homines vel feminas extra comite⁷⁹⁹ Barchinone. Et si vicescomite habuerit guerra cum comite Barchinone liberet ei Guillermus Remundi suum fratrem aut suum nepotem cum ipsos homines de ipsa honore qui adiuvent ei. Et si de istos castellanos vel de istos milites de ista honore venerit in ad obertura stabiliat eos Guillermus Reimundi ad laudamentum vicecomitis et vicecomitissa. Et si vicecomes reptava Guillermus Reimundi de baudia ipse Guillermus belligeret similem sibi si vicecomes ei dederit. Si vero vicecomes non dederit ei militem similem sibi convalentem donet ei unum militem ad alium suum qui hoc deffendant unus ad alium cum missione qui ex utraque iudicata fuerit parte in curte vicecomite per directum. Hoc totum superius scriptum sit factum ex utraque parte per fidem sine engan.

Actum est hoc IIII kalendas octobris, anno XXI regnante Leudovico rege.

BERNARDUS VICECOMES +. Sig+num Almodis vicecomitissa. Sig+num Guillermum. Sig+num Raimundus Fulconi. Sig+num Guillermi Raymundi Castrum Vetuli. Sig+num Amaaltis. Sig+num Raimundi Guillermi de Boxadoss. Sig+num Raimundus Bermon. Sig+num Arnallus Bernardi.

Sig+num Guillermo, sacer et monachus, qui hoc scripsit die et anno prefixo.

358

1129, gener, 16

Convinença. *Convinença efectuada entre Bernat Ecard i Arnau Pere sobre el castell de l'Aguda de Valderia, que el segon rep en les mateixes condicions en què abans havia tingut Grau per Ecard.*

⁷⁹⁹. Segueix comite, duplicat.

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat unes taques de tinta que esquitxen el text, però que no en dificulten la lectura, 154 × 450 mm, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2631.
- B Còpia, del darrer quart del segle XII, Arxiu de la Corona d'Aragó, Cancelleria, Registre núm 1, *Liber Feudorum Maior*, fol. 56.
- a Francesc MIQUEL ROSSELL, *Liber Feudorum Maior*, II, doc. 535, pp. 50-51, ex. B.

Hec est conveniència que facta est inter Raimundum, comitem Barchinonensem et marchionem Bisullunensem atque Cerritanensem, et Poncium Ugonis. Convenit namque predictus Poncio Raimundo, Barchinonensi comiti iamdicto et illi suo filio cui suum honorem verbis vel testamento dimiserit, quod ab hac hora et deinceps fidelis sit ei de ipso castro Sancti Stephani, quod alio nomine vocitatur Castrum Fulit, et de castellis que vocantur Vasel, et Ferran, et Caramala, et de omnibus fortedis que in eo vel in eis vel inantea erunt, sive in predictis castris et infra eorum terminos et omnes condirecciones vel illis pertinencia. Iterum, convenit predictus Poncius iamdicto comiti et filio suo ut habeat et accipiat predictos castros et omnes eorum forcias per manum iamdicti comitis et filii sui iamdicte sine eorum engan, sicut homo debet facere suum honorem per suum meliorm seniore. Et tales fidancias de predictis castellis et omnibus eorum forticiis ei faciat et per fidem teneat et atendat sine engan, quales fecit Ysarnus et Ylia ad Guifredum comitem, et Dalmaci ad Guillerum. Iterum convenit prefatus Poncius iamdicto comiti ut semper faciat de predictis castellis ostes et cavalcadas, et curtes, et placitos, sine suo engan. Et donet iamdictus Poncius de castellis introitum et exitum, et licitum ad guerram faciendam de eis et per eos et in eas, contra omnes homines vel feminas, sine suo engan. Et castellannus vel castellanas, castellana vel castellane qui predicta castella tenuerint et omnia illis pertinencia a fident iamdicto comite et iamdicto filio manibus, super altare sacratum, predicta castella et omnes forticias illis pertinentes in hora et die qua ille hec ei demandaverit. Convenit iterum iamdictus Poncius prephato comiti que si ullus homo vel femina aliquid auferre voluerint aut vulerint predictus Poncius, sit ei adiutor sine suo engan usquequo totum habeat recuperatum, hoc totum quod perdiderit de eo, sine suo engat. Rursus convenit prenominatus Poncius prescripto comiti ut sicut superius ei conveni tita pleniter atendat illi suo filio cui predicta castella et ipsum comitatum de Bergitano dederit in sua vita vel post portem suam dimiserit, sine suo vel eorum engan. Iterum convenit prephatus Poncius iamdicto comiti quod si illum mori contigerit predictus Poncius infra primos XL dies

quibus mortuus fuerit et hoc scierit manibus se comendat illi suo filio vel filie cui prephatus comes relinquerit vel dederit ipsum comita/tum de Bergitano vel ipsos castros; et tales, fidancias et sacramenta ei faciat sicut fecit Ysarnus et Ylia Guifredo comiti et Dalmacius, Guillermo, et Guifredo, sine suo vel eorum engan. Denique convenit prephatus Poncius ad iamdicto comiti ut istas conveniencias prescriptas⁸⁰⁰ teneat ei et atendat vel illi filio vel filie cui predictum comitatum vel castros dimiserit, per rectam fidem, sine suo vel eorum engan.

Quod actum xvii kalendas februarii, anno xxi regni Ledovici regis.

Sicut superius scriptum est, sic tenebo et attendam ego prephatus Poncius tibi, prescripto comiti, hoc totum sine engan, excepto quantum vel de de⁸⁰¹ quanto tu michi absolveris spontanea voluntate, sine ulla forcia, per deum et hec sancta.

Sig+num RAIMUNDI COMES⁸⁰²

Sig+num Poncii Ugonis. Sig+num Petri de Cervaria, nos qui hanc convenienciam fecimus et sacramentum et firmamus et testibus firmari rogamus.

Sig+num Gaucerandi de Pinos. Sig+num Reamballi. Sig+num Umberti. Sig+num Bernard de Bello Loco. Sig+num Raimundi Bernardi de ipsa Guardia. Sig+num Berengarii, dapiferi.

Sig+num Poncii, subdiaconi, qui hoc rogatus scripsit die anoque prefixo.

359

1129, agost, 3

Pignora. *Guillem de Cardona pignora al comte Ramon [Berenguer III] de Barcelona la tercera part de tot el que té al castell de Tamarit, així com la senyoria comtal de Cubelles, pels 50 morabatins que Guillem encara no ha pagat al comte.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 200 × 112 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 85.

B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 85.

800. Sic, en majúscules la segona r.

801. Sic, de duplicat.

802. En majúscules.

- C Còpia simple, ex *B*, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fol. 59r-v, núm. 85.
- a Editat per Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "Entre le récit historique...", p. 559.

Notum sit omnibus hominibus qualiter ego Guillelmus de Cardona inpingoro tibi domino meo Raimundo comiti Barchinonensis, terciam partem de totas leudas et chintes de castro Tamarit, et totam dominicaturam comitalem de Cubeles quam per vos habemus. Hec omnia vobis impignoro pro quingentis morabatinis quos debeo vobis, in auro, ex pacto ut teneatis ipsam terciam partem de leudos, et de ipsas chintes, et ipsam dominicaturam predictam, et habeatis omnes fructus et expletos de gaudiments que inde exierint, ad faciendum vestram voluntatem, et teneatis et disponatis per vos et per vestros hec omnia in pace donec vobis persolvamus mohabatinos quingentos in auro. Cum vero hoc debitum totum vobis persolutum habueritis tunc sine mora reddatis nobis ipsa pignora cum ista carta in pignoracionis sine aliqua contrarietate et istos quingentos morabatinos reddamus vobis in auro vel in argento quod valeat aurum \sine engan/ i. Predictas vero dominicatas de Cubeles quam mitimus vobis in pignis sunt ipsas pariliatas ut idem donasti patri meo vicecomiti in Cubeles. Si quis contra hanc inpingnacionem venerit ad inrumpendum nichil proficiat set in duplo componat et hoc inpingnacio firma maneat.

Actum est hoc III nonas augusti, anno XXII regni Ledovivi regis.

Sig+num Guillelmi Cardone. Sig+num Raimundi Fulconis, fratris sui. Sign+num Raimundi Renardi. Sig+num Deusde. Sig+num Berengarii Dapiferi.

360

1130, setembre, 24

Testament. *Sicardis, el seu fill Bermon i Ermessenda, muller de Bermon, fan testament comú. Sicardis reparteix els seus béns entre diverses institucions monàstiques i eclesiàstiques, mentre que el seu fill deixa els castells d'Ardèvol, Sellers i Corneli al seu fill Guillem.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat diverses taques d'humitat que afecten el text però que no en dificulten la lectura, amb inicial dibuixada descendent, 388 × 177 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1463.

In Dei eterni et salvatoris nostri Ihesu Christi. Ego Sicardis et filio Bermundi et uxori Ermessendis qui sumus in domo nostra, sanus et letabundus, timemus et pavemus penas inferni et cupimus pervenire ad misericordia Dei et ad gaudia paradisi. Pro inde rogamus vos helemosinarii nostri advocati id sunt, Arbert et Arnalli et Bernardi. Et qualiscumque nos prefixi supervixerit ad alium ut si mors nobis advenerit in isto anno aud ante quam alium testamentum recuperare possimus planam potestatem habeatis aprehendere omne nostrum avere mobile vel immobile et dare pro animas nostras sicut nos vobis iniungimus in istius scripture. In primis siant persolutos ipsos nostros debitos in commune. Et si diminuerit de me Sicardis primus faciatis II partes de meam terciam de meo moblie et relinquo unam partem ad Sanctam Mariam Ardevol, et relinco aliam partem infra Sancta Maria sedis et Sancta Maria Celsone. Et relinquo infra Sancte Maria Anglerola et Sancti Yacobi Bufa Grainges et Sancti Vincenti in Conil et Sancti Cellonii alteram partem pro anima mea. Et ego Bermundo similiter relinquo ipsa meam terciam partem de meo mobile pro anima mea et Ermessendis, uxorii mee habeat suam terciam partem de suum mobile ad suam volumptatem. Et relinco ad uxori mee Ermessendis post obitum meum totam meam onorem alaudem et fevum que ego habeo in cunctisque locis sine iure; et si iure aprehenderit habeat hoc totum que ego habeo in Bufa Granges in vita sua, exceptus senioratico de ipso castrorum que habeat Bernad, filium meum. Et post obitum uxorii mee Ermessendis relinco hoc totum que habeo in Bufa Granges vel in Anglerola ad filio meo Bernard; et relinco a Guillem, filium meum castrorum Ardevol et castrorum Selers et castrorum Conil, fevum vel alaude que ego habeo in prescriptis locis exceptus ipsum alaudem que habeo in terminis castrorum Conil, \a Ffontaneles⁸⁰³, et peciam I vinee sic relinco ad filia mea Sicardis; et peciam I alaude ad Tumegaza, totum ab integrum, et relinco ad filia mea Iordana mansum cum terris et vineis que ego habeo in terminis Ardevol, in locum que voccant Ortos; et si Guillem filium meum de[derit...] ad Iordana habeat totum Guillem de Ortos ipsum mansum; et de alia filia similiter que voccant Sicardis. Et relinco ad filium meum Arnall hoc totum que habeo ad ipso Avela; et si diminuerit de Guillem filium meum sine legitimis filiis revertatur a Bernad ipsa onore et similiter faciat Bernard apud Guillem; et si diminuerint de alii

---

803. Sic.

filiabus sine legitimis filiis revertarur de unos ad alios. Et relinco alias meas filias in potestate de Ermessendis, uxori mee et de filii mei in bonum causimentum; et relinco hoc totum in poteste domino Deo et seniores mei Pontii Ugoni et filii et Arnall de Ioval, amici mei et proximi, et est manifestum.

Actum est hoc VIII kalendas octobris, anno XX^oIII regni regis Ledovici.

Sig+num Sicardis. Sig+num Bermundo. Sig+num Ermessendis, qui huinc testamentum mandavimus scribere, testibusque firmare et iussimus.

Sig+num Arbert. Sig+num Arnalli Bernardi. Sig+num Bernad de Conil. Sig+num Guillermi Raimundi.

Bernardus, presbiter, qui hoc rogatus scripsit cum literis rasis et reffeltis die et anno (ss) quo supra.

361

1130, novembre, 26

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Bernat [Amat I de Cardona], la vescomtessa Almodis i els seus fills Ramon Folc i Guillem, d'una banda, i Albert de Castelladral.*

[A] Original, perdut. Abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2444.

[B] Còpia per Josep Mateu, notari de Manresa, perdut.

[C] Còpia, ex B, per Albert Olivé, notari de Fals, perduda.

D Còpia, ex C, de 1697 per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 144, núm. 2444.

Hoc est exemplum bene et fideliter de castro ville Falsch, Tarraconensis diocesis sumptum a quodam publico et autentico continetur instrumento in pergameno scripto, clauso et subsignato ibidem recondita et custodita, non vitiato, non cansellato neque in aliqua eius parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspitione carenti, cuius tenor sic se sabet:

Hec est convenientia que est facta inter Bernardus vicecomite et Almodis vicecomitissa atque Guillermus necnon et Raymundus Fulchoni filiis eorum cum Arberto de Castrumdrali. Commandat Bernardus vicecomes et Almodis vicecomitissa atque Guilelmus et Raymundus Fulchoni sunt tibi Arberto de Castrumdrali ipsa fortitudinem noviter constructam iuxta ecclesiam Sancti Michaelis de Cardona et ipsa fortitudine de Marbusca, in tali convenientia

ut donet vobis iamdictis potestaem per quantasque vices requisierimus tibi per nos vel per nostros nuntios, irati et pagati. Et nos prescripti donamus tibi Arberto per fevum solidos quiquingenta in sale per unquemque annum de festivitate Sancti Andrea usque ad alia, et aprehendat Arbertum ununquemque die duodecim denarios in sale usque sa[lv]at quinquaginta solidos. Et donamus tibi somatam [u]nam salis per unaquemque ebdomada per nominatos sextarios duos salis quando sal currit. Et donamus nos prescripti tibi Arberto ipsum censum qui nos habemus in Marbusca vel habere debemus. Et donamus tibi in Cardona herba et palea sine tala, et in unaquemque casa ubi habeas pare bovum, sivada una et illi non habuerit boves media, exceptis in dominicaturis de sanctis et de militibus Cardone. Propter hoc donamus tibi in tale convenientia ut si non habueris infantes de legitimo coniugio revertatur nobis iamdicta omnia solide et libere. Propter hoc totum quod superius scriptum est convenio ego Arbert ad vobis prescripti Bernardus vicecomes et Almodis vicecomitissa et Guilelmus atque Raymundus Fulchoni ut adiuvem vobis per ipsiis omnem vestram honorem que hodie habetis et inantea per meum consilium habueritis ad tenere et deffendere et guerreiare contra cunctos homines vel feminas per fidem sine engan et faciam vobis curtes et placitos et cavalcatas et serviam vos quomodo homo debet suo meliori seniori.

Actum est hoc sexto calendas dezembris, anno vicessimo tertio regnante Ledovico reye.

Bernardus vicecomes +. Sig+num Almodis vicecomitissa. Sig+num Guilelmi de Cardona. Sig+num Raymundi Fulchoni. Sig+num Deusde. Sig+num Vida.

Bernardus presbiter, qui hoc rogatus scripsit die et anno + quo supra.

Sig+num mei Iosephi Mathei, auctoritate regia et apostolica notarius publicus ville de Minorisa, de Vicensis diocesis huius exemplo testis +.

Sig+num meum Arbertus Olius, auctoritate regia notarii publici villa Falcis.

Sig+num Iosephi Bernardi Llop cuius honorarii notarii in villa Falceti Tarraconi Diocesis domiciliari apostolica et regia autoritatibus notarii publici archivariusque archivo excelentissima domina Ducissa Sugurbi et Cardone quod habet in castro dicta villa Falceti qui homoi exemplum a suo vero originali pro fideliter sumptum et

cum eodiem veridice comprobatum testificatumque ut supra patet alieno calamo scribere fecit et requirites clausit die XXIII mensis ianuarii, anno a Nativitate Domini MDCLXXXVII.

362

1131, juliol, 28

El comte Ermengol [VI] d'Urgell dóna a Ramon de Torroja el castell d'Olius, la meitat del que té en aquest castell i el seu terme, dos homes d'Agramunt, dos de Pons i un molí en aquest darrer lloc, juntament amb una almúnia a Balaguer.

- A Pergamí original, en estat de conservació regular a causa de dues perforacions i algunes raspadures que esquitxen la caixa del text; presenta una inicial dibuixada que ocupa una única línia, 255 × 84 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1694.

Omnibus sit notum quod ego [E]rmengaudus, gratia Dei comes Urgelli, dono tibi Ramon de Torroga. Per hanc scriptura donacionis dono tibi ipsum kastrum quod vocatur Olius, cum staticam quod ibi habeo et medietatem de omnem meum dominicum quod ibi habeo et habere debeo in predicto kastro vel in suis terminis. Et cum questa, et pergern, et toltá, et forcia quod ego faciam vel aliquis nuncius per me, similiter dono tibi medietatem, per bonam voluntatem sine malo ingenio. Et ipsas pignoras quas habeo missas in iamdicto castro vel in suis terminis nullo homini vel femine quantum redimere poteris omnia teneas et possideas usque precium tibi reddam quod tu ibi dederis. Et quando tibi precium abeo redditum abeam in ipsas pignoras medietatem et alia medietas abeas tu omni tempore. Et dono tibi, in Agremont, duos homines in dominico, sine nullo retiniment quod ibi non facio in eos, cum quantum mihi faciunt vel facere debent, de census vel servicium, et toltá, et forza; [e]t per nomine sunt de homines Guillem Ramon Cortul et Pere Bernard de Dura. Et in castrum alios duos de Pons homines similiter tibi dono, sicut ista de Agremont vi[r] vocatur Pere Bernard de Granolers, et alius Guillem Ramon Rog, cum omnia quod mihi facere debent, sicut superius est scriptum in ipsis de Agremont. Et in iamdicto castro de Pons unum molendinum roder. Et si per aliqua occasione de aqua vel de aliquare ipse molendinum se pegorabat in terminum de Pons ubicumque reedificare volueris licenciam habeas facere. Et hunc molendinum tenet Vidian. Et in civitate Balagario una

almuniam de melioribus quod in termino eius sunt, quod tu ibi invenire poteris sine dan dono tibi ad proprium alaude et tua posterita. Omnia hec supradicta don[o] tibi ego predictus comes ad te Ramon et tua posterita ut teneatis et habeatis et possideatis ad meum servicium omni tempore.

Que est facta v^o kalendas augustas a[nn]o c^oxxx^or^o post millesimum ab incarnatione domini.

Sig+num Ermengaudus comes, qui hanc carta donacionis per punctum manu mea firmavit et testibus rogavi firmare.

Sig+num Arnal Berenger. Sig+num Arnal de Sanauga. Sig+num Ponz fratre eius.

Raimundus sacerdos et prepositus scripsit rogatus die et anno de Ager (ss) quo supra.

363

1133, juliol, 8

Donació. *Pere Sanç dóna a l'església de Santa Maria de Solsona i als seus canonges uns alous i unes terres que té al terme del castell de Llobera i a Comajuncosa, dins les condicions que s'expressen, i rebent del preposít Gausbert i dels canonges de l'església quaranta morabatins.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb una inicial elevada, 252 × 245 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1879.

In nomine Domini. Ego Petrus Sancii, per hanc scripturam mee diffinicionis donacionis et evacuacionis dono et diffinio necnon et evacuatio Deo et Sancte Marie Celstone et eius canonice omnia alaudia quecumque abuit Arnallus Bernardi in terminis castri Lobere vel in Coma Iuncosa, cum ecclesia Sancti Petri que ibidem est fundata et cum sacriis in circuitu eius dirutis vel constructis. Addo etiam huic largicione et diffinicioni ipsum mansum qui fuit de Tarrac, cum omnibus suis pertinenciis adiungens prephato. Dono unam condaminam in qua est maxima arbor piri. Iterum dono Sancte Marie et eius canonice ut homines in ipsis locis habitantes cum suis animalibus in perpetuum habeant in terminis omnibus castri lobere ingressus et regressus, ligna, pascuam, aquam, venaciones et cetera cuncta sibi necessaria quibus alii homines de Lobera usi fuerint ut nullum aneis propter hanc functionem a quolibet domino vel castellano exigati servicium. Sunt hec omnia superius scripta

in terra chomitatum Urgelli seu infra terminos castri Lobere. Pono ego terminos et afrontaciones in cuncta prescripta alaudia et in omnibus prelibatis rebus a quatuor partibus sicut repperiuntur in cunctis scripturis. Hec omnia suprascripta dono et trado in dominium et potestatem Sancte Marie Celsone et eius canonice ad suum proprium alaudium franchum sine ulla reservacione ne ego nec aliquis castellanus de Lobera abeat ibi districtum vel mandamentum vel seniorium. Et ab omni feditate debite subgeccionis alienum et canonici Sancte Marie faciant inde quodcumque voluerint. Iterum dono et convenio ego Petrus Sancii Sancte Marie Celsone et eius canonice ut de hec omnia suprascripta si quis aliquis homo vel femine clamaverit frangere vel minuere voluerit ego fiam guarente iamdicte Sancte Marie et eius canonice. Propter hanc donacionem et evacuacionem et difinicionem⁸⁰⁴ vel convenicionem accipio a preposito ipsius ecclesie Gauzperto et ab aliis canonicis XL morabetinos. Quicumque autem hoc inquietare vel in aliquo temerare presumpserit divina primitus ulcione puniatur et denique in quadruplum componere violata congatur.

Actum est hoc viii^o idus iulii, anno incarnationis Christi millesimo c^oxxx^oiiii^o.

Sig+num Petri Sancii, qui hoc scribere feci et manu propria firmavi.

Sig+num Bernardi Sancii. Sig+num Raimundi Sancii. Sig+num Carbonelli. Sig+num Bertrandi Sancii. Sig+num Guillermi Sancii. Sig+num Berengarii de Munt Ledo. Sig+num Geralli de Malgrad. Sig+num Ugonis de Lauro. Sig+num Guillermi Raimundi de Offegad. Sig+num Ferrarie coniugis eius.

Arnallus, sacer, qui hoc scripsit et hoc signum (ss) himpressit sub die et anno quod supra.

364

1134, setembre, 29

Donació propter nuptias. *Ramon de Torroja fa donació propter nuptias a favor de la seva muller Gaia oferint-li el castell de Torroja. Ella, a canvi, li fa entrega de l'herència que el seu pare té a*

804. Scilicet: *difinicionem*.

l'Espluga de Francolí i al Tallat de Barberà, a condició que ho tinguin tots plegats mentre visquin i després passi als fills del matrimoni.

A Pergamí original, sinalagmàtic, en estat de conservació regular a causa d'algunes raspadures que afecten diverses paraules, amb inicial descendent, 254 × 110 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 187, núm. 2148.

In Christi nomine. Notum sit om[nibus] hominibus quod ego Raimundus de Turrerubea confero in donationem propter nuptias tibi, uxori mee Gaie, castrum de Turrerubea cum omnibus terminis suis et quocumque ius ibi habeo vel habere debeo, bona fide et sine enganno, tali pacto ut quandi[u] ambo vixerimus simul possideamus. Post mortem vero nostra remaneat infantibus nostris qui de me et te fuerint procreati. Et si ego obiero prius quam tu teneas et habeas ipsum castrum in tota vita tua, cum infante et sine infante. Post mortem vero tuam redeat libere as propinquos meos, nisi ille cui ego dimiterem predictum castrum vellet tibi donare mille morabetinos de bono auro optimos vel si ego deceberem intetatus et ille ad quem deveniret hereditas mea iure propinquitatis vellet tibi donare mille morabetinos habeas iamdictum castrum et tu habeas predictos morabetinos ad omnem voluntatem tuam faciendam. Et ego Gaia dono tibi Raimundo de Turrerubea, marito mero, in dotem, toto hoc quod pater meus mihi in testamento suo dimisit, scilicet hoc quod mihi dimisit in villa de Spulga de Francolin et hoc quod mihi dimisit in Talad de Barbaran et hoc quod mihi dimisit in Passavant, et si aliquid aliud mihi dimisit, tali pacto ut quandiu ambo vixerimus simul possideamus. Post mortem vero nostra remaneat infantibus nostris qui de me et te fuerint procreati. Si quis hoc violaverit in duplo componat ista carta firma et stabilis perpetuo manente.

Quod est actum III kalendas october, anno xxvii regni Lodovici regis.

Sig+num Raimundi de Turre Rubea. Sig+num Gaie qui hanc carta scribere fecerunt, firmavere firmarique testibus iussere.

Sig+num Raimundi de Cervera. Sig+num Poncii de Falc. Sig+num Petri de Podio Verd. Sig+num Gombaldus D[']Uluga. Sig+num Raimundus de Boxedos. Sig+num Adalmuris comitisse. Sig+num Ugonis, filii eius. Sig+num Poncii filii eius. Sig+num Gaucerandi de Stoles. Sig+num Guillermi de Crexel. Sig+num Arnaldi de Castlar.

Petrus, monachus et sacerdos hec scripsit die et anno quod supra (ss).

365

[1134]

Donació. *Els vescomtes Bernat Amat [I de Cardona] i Almodis donen a la comtessa Guillema de Melguell la tercera part de la sal de Cardona, els beneficis de la moneda de Cardona i els castells de Calonge de Segarra i de Rupit. El vescomte Ramon Folc dóna a la mateixa comtessa totes les honors que té al comtat de Girona.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, a causa d'una petita perforació que afecta el text, amb inicial dibuixada descendent, 613 × 111 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 86.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 86.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 59v-60r, núm. 86.

Universis hanc scripturam legentibus et audientibus pateat quam ego Bernardus Amati vicecomes consilio et assensu Almodis vicecomitis uxoris mee et Raimundi Fulconis mei dono et trado tibi Guillelme femine Mergariensis dicta comitissa videlicet terciam partem toelus⁸⁰⁵ salis de Cardona et de omnibus proventibus ad predictum sal pertinentibus simul cum ipsa moneta de Cardona cum suis concambiis sicut ego et antecessores mei melius unquam habemus et tenimus infra terminos Cardone vel comitatus Minorise simul cum ipso furno de Cardona et cum universis melioracionibus seu profligacionibus quas infra terminos predicti castri de Cardona feceris vel facere poteris tali paccione ut ab hodierno die et deinceps predicta omnia habeas atque possideas causa utendi, fruendi salva rerum substantia, et etiam sine tui mariti vinculo alicuiuslivet persone modis omnibus diebus vite tue sicut tu vel aliqua persona per te ad tuam utilitatem tuusque comodum melius intelligere vel suscipere potest vel potuit. Iterum ego ipse prefatus Bernardus Amati vicecomes consilio et voluntate prenominate Almodis uxoris mee et Raimundi Fulconis filii mei dono et trado tibi prelibate Guillelme comitis in comitatu Minorise ipsum meum castrum de Colonico, et in comitatu Ausone ipsum castrum de Rupid. Hec autem predicta castra dono et trado tibi Guillelme comitis cum omnibus in se exitibus et ad se qualicumque modo pertinentibus videlicet fortitudines, castellanos et castelanorum, fevos, militis eorumque beneficia, rusticos et suburbanos sive man-

805. Scilicet: *toloneo*.

sionarios cum illorum tenedoribus, dominacionis seu esacciones accionesque adquisiciones sive pro fligaciones et omnia que infra predictorum terminos habemus quantum dici vel nominari potest ut habeas et teneas omnibus diebus vite tue remoto omni dolo. Post vero mortem tuam si fuerint tibi et Raimundo Fulconi filio comunes filii superstites ad ipsos quiete hec omnia revertuntur. Si autem liber vel liberi vobis defuerint vel si fuerint et vobis non supervixerit te Guillerma comitissa humanis rebus exepta ad mehi vel heredes meos quibus legitime pervenire debeant revertantur omnia ad declarandum quoque dileccionis nostre vinculum. Ego sepe dictus vicecomes Bernardus Amati consilio Raimundi Fulconi filii mei dono tibi prefate Guillerme port mortem Almodis uxoris mee si tamen ei supervixeris ipsum meum castrum Sancti Martini quod dicitur de ipso Brul, cum omnibus in se habentibus et ad se qualicumque modo pertinentii, salva tamen in hac donacione predictum castrorum conditione iam nominata post decessum tuum. Si autem cum ad etatem legitimam filii Guillermi de Cardona pervenerit prescriptas donaciones fideliter et sine dolo non laudaverit, ego ipse Bernardus Amati vicecomes dono tibi Guillerma comitissa consilio et assensu Raimundi Fulconis filii mei totum de eius hereditate quantum ipsi filii Guillermmum de Cardona videlicet nepotes mei pro paterna hereditate vel quolibet alio modo fuerint consecuti ex donacionibus non nominatis.

In Dei nomine ego Raimundus Fulconis bona fide et sine dolo, consilio et voluntate Bernardi vicecomitis genitoris mei et Almodis vicecomitis matris mee hac indice scriptura dono et trado tibi Guillerma femina Mergoniensis dicta comitissa videlicet totum ipsum meum honorem quem habeo atque possideo et homines per me infra terminos Gerundensis comitatus concedente et laudante domino Raimundo Barchinonensis comiti, tam de terram quam de mari, tam castella quam castellanos aut milites, tam rusticos quam suburbanos hac manssionarios sum eorum beneficiis hac tened omnibus tam eremum quam cultum, tam fructuosum quam infructuosum, tam planum quam [...] quantum dice vel nominari in rei veritate potest.

366

1135, gener, 11

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Ramon Folc [II de Cardona] i la comtessa Guillema, d'una banda, i Pere Guillem de Biosca, de l'altra, sobre els dominis de Castelltallat, que el vescomte Ramon Folc [I] tenia el dia que fou mort lluitant contra els musulmans al castell de Maldà.*

[A] Original, perdut, abans a l'Arxivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2481.

[B] Còpia per Josep Mateu, notari de Manresa, perduda.

[C] Còpia, ex B, per Albert Olivé, notari de Fals, perduda.

D Còpia, ex C, de 1697 per J. B. Llop, Arxivo Ducal de Cardona, lligall 144, núm. 2481.

Hoc est exemplum bene et fideliter in castro ville Falceti, Tarraconensis diocesis, sumptum a quodam publico et autentico instrumento in pergameno scripto, clauxo et subsignato, per alphabetum diviso reperto recondito et custodito in archivo dicti castri, inter ceteras scripturas ibidem reconditas et custoditas, non viciato, non cancellato neque in aliqua eius parte suspecto, sed omni provius vitio et suspitione carenti, cuius tenor sequitur sub his verbis:

Pateat cunctis hominibus quod fuit placitum inter Raymundum Fulchoni et Guillelma comitissa, et Petrus Guilelmi de Biosca, de dominicos quod Raymundus Fulchonis et comitissa habebant in Castrum Talato. Et deffnimus Petrus Guillelmi ad in ipsos dominicos quod Raymundus Fulchonis vicecomes tenebat a die quo fuit interfectus a saracenis in castro Amalla, in quos dominicos non habebans vicarios eidem castrum, censum neque cibariam, neque tolram, neque forciam, necque acaptos nisi estacamentos ex placitos cum baiulos vicecomite. In primis mansium Raymundi Agrani, et mansum de Roter, et mansum de Bela de Fonte Morello, et mansum de Boxada cum condamina qui est supra Fontanillis, et mansum Raveinelli et mansum Mironi Riculfi et mansum Bernardi Franconis et mansum Raimundi Seniofredi et mansum Raymundi Guadalli et Ermengaudi Mironi et tota Fonolosa extra Bellog, Pere Ramon de Solaria, et Cherol, et chavaleria de Talamanca est dominica de vicecomite, ubi non habet castellani nullam rem; et mansum de Gaudeler et in ipsos dominicus suprascriptos, non requirat Petrus Guilelmi neque homine vel femina pro illo nisi quod suprascriptum est; et in dominicos de Molsosa que sunt de vicecomite et de Sancto Vincentio non

requirat nullam rem nisi in homines que debent servire pro suo fevo. Et insuper convenit Petro Guilelmi ad Raymundum Fulchoni et ad comitissa ut se teniat cum illos de placitos et de guera de cunctos homines et feminas unde posquam facere sine auledia et baulia; et si Raymundus Fulchoni querelabat nullam rem in Albio et in placito de Castrum Talato, Petrus Guilelmi faciat directum; et Petrus Guilelmi adiuvet a tenere et deffendere ipsos dominicos de cunctos homines et feminas et pro hoc conveniunt Raymundus Fulchonis et comitissa ad Petrus Guilelmi ut se posquat fidare in illos quomodo homo in suos meliores seniores, de suo corpore et de suo honore et de suo avere.

Actum est hoc tertio idus ianuarii, anno vigesimo septimo regni rege Leduvici.

Sig+num Petrus Guilelmi, qui hac diffinitione mandavi scribere et testes firmare.

Sig+num Guilielma comitissa. Sig+num Raymundus Guilelmi de Boxados. Sig+num Vida de Boxados.

Arnallus, sacer, rogitus scripsit sub die et anno quo + supra.

Sig+num meum Iosephi Mathei Cardi, regia et apostolica auctoritatibus notari publici ville de Minorisa, Vicensis diocesis huic exemplo testis +.

Sig+num meum Arbertus Oliver, auctoritate regia notarii publici villa Falcuci.

Sig+num Iosephi Bernardini Llop cuius honorati in villa Falceti, Tarraconi Diocesis domiciliari apostolica et regia auctoritatibus notarii publici archivariusque archivi Excelentissimi domini ducis Sugurbii, Cardone et Medinaceli extra quod habet in castro dicta villa Falcuti qui huiusmodi exemplum a suo vero originali pro fideliter sumptum et cum eodem veridice comprobatum testificatumque ut supra paret alieno calamo scribere fecit et requisitus clausit die XII mensis aprilis, anno a Nativitate Domini MDCLXXXVII.

367

1135, gener, 31

Pignoració. *Els vescomtes Bernat Amat de Cardona i Almodis, amb el consentiment dels seus fills Ramon Folc i Berenguer, pignoren a la comtessa Guillema de Melguell, esposa de Ramon Folc, la tercera part de la sal de Cardona per 700 morabatins d'or.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent a causa de diverses perforacions que afecten el text i que es troba gastat en diversos indrets, 272 × 327 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 87.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 87.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 1, fols. 60v-62r, núm. 87.

Manifestum sit omnibus hominibus tam presentibus quam futuris quod ego Bernadus Amati vicecomes Cardonensis, consilio et assensu uxoris mee Adalmodis vicecomitis Cardonensis et consilio filiorum meorum scilicet Raimundus Fulc\h/onis et Berengarii, mitto in pignore Guilema comitissa Melgorensis tibi dicte terciam partem salis Cardonensis libere et quiete talem qualem alteram ego dedi tibi propter DCC morabatinos optimos et directos de auro Yspanie pensoque legitimos quos mihi accomodas, tali videlicet convenientia ut tantum ac tandium teneas iamdictum pignus possideas atque expletes tu Guillerma supradicta comitissa Melguerensis dicta et tuis liberis vel quibuscumque dimiseris ad omnes voluntates tuas faciendas donec reddam tibi vel tuis DCC morabatinos optimos et directos de auro Yspanie pensoque legitimos sine tuo engan cum districtis et omnibus mandatis et senioriticis que ego Bernardus Amatis vicecomes Cardonensis supradictus habeo de ipso sale vel baiulus per me excepto duos solidos quos Petrus Guillemi baiulus meus habet in ipso sale per me propter cibum per unaquamque ebdomada dum sal cucurrerit. Sicut superius scriptum est videlicet predictum pignus iamdicte salis tu, Guillerma prescripta comitissa, teneas, habeas et possideas ad quodcumque volueris faciendum. Donec ego Bernardus suprascript[us v⁸⁰⁶]el aliquis omo sive femina per me reddat tibi iamdicta Guillerma comitisse aut reddant vel tuis quibuscumque dimiseris iamdictos septuagentos morabatinos s[ine] tuo engan. Et ego Bernardus vicecomes prescriptus Cardonensis laudo et concedo istud pignus supradictum et plevischo⁸⁰⁷ per fidem sine tuo engan ut atendam tibi et tuis liberis vel quibuscumque dimiseris et faciam atendere et compleam tibi et tuis et faciam complere quiete et secure istud pignus supradictum tibi nec tuis non auferam nec aliquid tibi nec tuis faciam auferere nec ego nec aliquis per me neque meo mandato neque meo consilio. Et ego Almodis uxor Bernardi Amati vicecomitis Cardonensis mando et concedo istum pignus supradictum tibi vel tuis liberis

806. El text entre claudàtors correspon a la versió de C.

807. Sic.

vel quibuscumque dimiseris et plevischo per fidem meam sine engan tibi ut istud pignus supradictum tibi non auferam nec tuis nec aliquid tibi inde auferam ego nec homo nec femina per me mea arte nec meo assensu. Et ego Raimundus Fulchonis laudo et concedo tibi Guillerma comitissa Melgurensi, supradicta uxor mea, suprascriptum pignus et tuis liberis vel quibuscumque dimiseris et plevischo per fidem meam sine tuo engan ut supradictum pignus nec tibi auferam nec tuis nec aliquid tibi auferam nec tuis nec homo nec femina arte mea neque meo consilio. Et si aliquid tibi infractum est infra xx dies infra quos tu amonueris me si non restitutum tibi fuerit ego redirem in ostatico in Barchinona et inde non exeam donec restitutum tibi vel tuis sit missi tu gratis me absolveris omni oscatico semper permanebo donec dcc morabatini sint tibi soluti. Et ego Berengarius Cardonensis laudo et concedo tibi Guillerma supradicta prephatum pignus et tuis liberis vel quibuscumque dimiseris et plevischo tibe sine tuo engan per fidem meam ut prephatum pignus nec tibi auferam nec me gratis absolveris et in ostettico semper permanebo donet dcc morabatinus sint persoluti tibi. Et ego Guillermus Bernardi de Duo Castela plevischo tibi eodem modo sicut Raimundo Fulchonis et Berengarius habent tibi plevid sicut superius scriptum est. Et si malam fidem detulerint tibi ego deffenam bonam fidem meam; et ego Berengarius Bernardi de Cardona plevischo tibi similiter; et ego Petrus de Cardona similiter; et ego Guillermus Raimundi per tuum similiter; et ego Petrus de Palacio similiter; et ego Martellus similiter. Et ego Bernardus vicecomes Cardonensis de[beo] Petro de Cardona solidos ccccl et xl Morabatinos; et Martello c morabatinos quorum vir tuis Raimundus Fulchoni est fideiussor per me. S[i] tu Guillerma comitissa Melgueriensis dicta aut vir tuus Raimundus Fulconis reddideritis predictis militibus Petri atque Martello iamdictum avere quos illi debeo vel aliquid ex illo avere vel placitum cum prefatis militibus feceritis pro amore tu Guillerma iamdicta aut virtuos Raimundus Fulchonis habeas, teneas et possideas in iamdicto pignore tu Guillerma comitissa tantum avere quantum eis reddideris aut placitum feceris donec ego Bernardus vicecomes vel aliquis per me reddideris vel reddiderint tibi vel tuis vel quibuscumque tu dimiseris sine tuo engan. Et si plus avere donaveris per me totum sit iamdicto pignore cum suprascriptum morabatinis dcc.

Bernardus vicecomes +.⁸⁰⁸ Sig+num Raimundis Fulconis. Sig+num Berengarii Cardonensis. Acta convenientia iamdicti pignoris in presentia Guillermi de Monte Pessulanensios et Petri de Villademan atque de Bernardo Villedeman ii kalendas febrerii, anno ab incarnatione Christi M^oC^oXXXV regnantie Ledovici regis.

Sig+num Adalmodis vicecomitis, qui hoc laudo et firmo.

Sig+num Guillermi Bernardi de Duo Castela. Sig+num Berengarii Bernardi de Cardona. Sig+num Petri de Villedeman. Sig+num Bernardi de Villademan. Sig+num Ugonis. Sig+num Geralli Poncii. Sig+num Petri de Cardona. Sig+num Martelli. Sig+num Guillermi Raimundi Pecaini. Sig+num Petro ex Palacii. Sig+num Guillermi de Segalera.

(ss) Petrus presbiteri, qui hoc rogatus scripsit di[e] et anno quod supra.

368

1135, maig, 30

Donació. *Per indicació del seu pare, Pere Sanç dóna a Santa Maria de Solsona el mas de Comajuncosa i tots els alous que tenia al terme de Llobera Arnau Bernat de Comajuncosa, així com l'alou que havia estat de Guillem Gausbert.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 272 × 327 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1180.
- B Còpia simple de l'1 de març de 1293, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1180/2.
- C Còpia simple, del segle XIII, Arxiu Diocesà de Solsona, *Cartoral...*, 1, doc. 232, fol. 87v.
- a Antoni BACH, *Diplomatari...*, doc. 266, pp. 333-334, ex C.

In nomine Domini. Ego Petrus Sancii, per mandamentum patris mei, trado et delibero et diffinio Sancte Marie Celsone atque eius chanonice ipsum mansum de Comba Iuncosa et omnia alodia que tenebat et possidebat in termino Loberie Arnallus Bernardi de Comba Iuncosa, scilicet: terras et vineas, casas cum casalibus, ortos cum ortalibus, arbores fructiferas vel infructiferas, prata et pascua cultum et heremum, et omnia que habebat iamdictus Arnallus Bernardi in termino de Lobera, de libero, ego

808. Autògrafa.

Petrus Sancii iamdicte Sante Marie ad suum proprium alodium ad suam voluntatem faciendam sine ulla retinentia. Quod ego Petrus Sancii vel aliquis castellanus de Loberia non habeamus ibi ullum districtum vel mandamentum nec aliquod adempramentum exceptis decimis et primiciis. Et homines in suprascripto manso habitantes habeant in terminis Loberie exitum et regressum, ligna et pascua, venationes et aquas et alia usualia adempramenta, sicut umquam Arnallus Bernardi melius habuit. Concedo iterum ego, Petrus Sancii iamdicte Sancte Marie atque eius canonicis ipsum alodium Guillemi Gauzberti ut habeant illud si ab ipso possessore emere vel achaptare vel aliquo iusto modo acquirere poterint, propter ecclesiam Sancti Petri et alodium eius. Sane si aliquis homo vel femina istam cartam inquietare voluerit, non hoc valeat perficere, sed in duplo componat cum sua melioratione et inantea ista carta sit firma.

Actum est hoc III kalendas iunii, anno XXVII regni Ludovici regis.

Sig+num Petri Sancii, qui hanc cartam scribere mandavi et testes firmare rogavi manibus meis firmavi.

Sig+num Bernardi Sancii. Sig+num Chargonelli. Sig+num Bertrandi. Sig+num Guillelmi Raimundi. Sig+num Ferrarie, femine. Sig+num Arnalli de Ioval. Sig+num Raimundio Algerii. Sig+num Petri Guillelmi de Ivorra. Sig+num Arbert de Liza. Sig+num Ricard.⁸⁰⁹ Sig+num Ramon de Odenn.

Radulfus, qui hoc scripsit et hoc signum (ss) impressit.

369

1136, febrer, 15

Carta de franquesa. *Carta de franquesa atorgada per Ramon de Torroja i la seva muller Gaia a les famílies que habiten la vila de Solsona.*

[A] Original, perdut.

B Còpia simple, probablement de finals del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1695.

Universis hominibus tam presentibus quam futuris sit cognitum quod ego Raimundus de Turrerubea et coniux mea nomine Gaia

809. Signatures d'Albert de Lluçà i de Ricard, fetes per diferents mans, segurament autògrafes.

consilio et laudamento bonorum hominum, ac nostra spontanea voluntate, facimus hoc stabilimentum et hanc cartam franchitatis et concedimus omnibus hominibus qui modo sunt vel inantea Deo adveniente erint in villa de Celsona necnon etiam omnibus illis qui pecunias aut res suas infra villam Celsone aportaverint vel mitterint ut omnia illa habeant per petim segura in pace, sine ullo timore. In tali scilicet ratione facimus hanc franchitatem ut omnes homines tam clerici quam laici qui peccunias suas vel res intus villam Celsone aportaverint aut mitterint, et omnes illi qui cum uxoribus et suum filiis vel filiabus fuerint, et universi illi similiter qui absque uxoribus et filiis vel filiabus fuerint qui infra villam de Celsona permanserint concedimus et damus omnibus hominibus illius loci ut deinceps faciant omnem voluntatem suam, in vita et in morte, de omni suo avere quecumque ad illorum obitum habuerint et ut donent et relinquunt quantum voluerint et ubi et cui voluerint, sine vinculo ullius hominis vel femine si ipsi loqui, per se aut suum mandamentum, testamento, vel aliquo indicio demonstrare potuerint, excepto de honore quod non habeant licentiam ut possint eum donare nec vendere ad ecclesiam neque ad clericum nec ad militem, set relinquunt eum ad propinquos vel admicos suos et vendant eum suis similibus qui ita teneant ad nostrum servicium et de nostra posteritate sicut illi faciebant qui eum habebant. Relinquimus etiam omnem nostrum tercium de omnibus domibus que infra villa de Celsona empte fuerint nunc et in perpetuum ad universos qui intus villam habitaverint. Hec constitutio similiter de feminis sicut de hominibus teneatur perheniter sicut pretaxatum est superius damus et concedimus cunxtis hominibus de Celsona videlicet illis qui in nostro sunt vel inantea permanserint, et hanc cartam franchitatis iamdictam illis facimus ut perpetuum sit rata et firma de nobis et de omni nostre femine vel posteritate nostra que post nos sutura est. Quisquis homo vel femina qui ista cartam inquietare voluerit aut fregerit non valeat perficere set cum Iuda traditore porcionem habeat in infernum et tandiu sub anathematis vinculo iaceat donec satis faciat, et inantea carta hec sit firma usquequo finis seculi veniat.

Actum est hoc xv kalendas marcii, anno xxviii regni Ledovici regis.

Sig+num Raimundi de Turrerubea. Sig+num Gaie uxoris eius. Nos qui hoc scribi mandavimus et firmavimus et testibus firmare mandavimus.

Sig+num Petri de Bergeda. Sig+num Petri de Riner. Sig+num Guillermi de Orta. Sig+num Petri Romevi, baiuli. Sig+num Raimundi d[']Antigues. Sig+num Compainio. Sig+num Bernardi d[']Antiges. Sig+num Iolns.⁸¹⁰

R[aimundus] qui hec fideliter trastulat et hoc signum (ss) apposuit.

370

[1108-1137],⁸¹¹ setembre, 6

Memòria. *Memòria de la donació feta pel comte Arnau de Pallars a Pere de Vilamur de les viles d'Estaon i Bonestarre, amb els drets que són citats.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada que ocupa dues línies del text, 280 × 103 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 210, núm. 548.

Hec est memoria de donum que facit comite Artallo ad Petro de Villamur. Dono ego comite Artallo a Petro de Villamur ipsa villa d[']Estaon e Bonestarre, a suo fevo, ad illo et ad sua posterita. Et Petro de Villamur habeat in ipsas villas sengorivo et estachamentum in pisos homines, et tollta et forcia et acapte et medietate de ipsas pernas que comite Artallo habet. Et de ipso avere que Petro de Villamur habuit de ipsas villas donet ad ipso comite Artallo medietate extra pisos hannos⁸¹² de Bonestarre qui sunt de Petro de Villamur et extra ipso suo alaude qui est de Petro de Villamur et ipso comite Artallo de ipso avere que habuit de ipsas villas iamdictas sive per acpto⁸¹³ sive per tollta sive per forcia sive per placitos sive per nullo ingenio sive de ipsas pernas sive de ipsas exidas que habuit Artallo comite de ipsas villas donet a Pere de Villamur medietate et ad sua posterita omni tempore.

Facta ista memoria VIII idus septembris, anno regnante Leudovico rege.

Sig+num Artallo comite, qui ista memoria rogavit scribere et testes firmare.

810. Sic.

811. Els sincronismes corresponen als anys del regnat del rei Lluís el Gros.

812. Sic.

813. Scilicet: *acpto*.

Sig+num Mir Guerreta. Sig+num Arnallu Pere de Malmerchad, testes sunt.

Arnallus, levita, scripsit die et anno (ss) que supra.

371

1138, juny, 23

Arbitri. *Arbitri de Reverter, vescomte de Barcelona, en les disputes sorgides entre el vescomte Bernat Amat [I] de Cardona i el seu fill Ramon Folc sobre els castells de Calaf i de Fals.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, molt gastat a la banda inferior, encara que completament llegible, 377 × 97 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 184, núm. 2114.
- B Còpia del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 78b.
- C Còpia, ex B, de 1329, per Bernat de Guerio, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 78c.

Constat verum fuisse Bernardum Amati Cardonensem vicecomitem abuisse quasdam altergaciones cum Reimundo Fulconis de castro Calapha⁸¹⁴ et castro Falcs et de aliis rebus de quibus neque per iudicia neque per consilia privatorum hominum suorum et etiam amicorum in simul convenire noluerunt nec potuerunt. Ad ultimam voluntatis sue arbitrio elegerunt vicecomes et prefatus filius eius ut quicquid Revertarius inter illos de \h/is et aliis rebus definiret sive bonum sive malum sive iustum sive iniustum sive ad voluntatem vel ad non voluntatem hoc ipsi facerent et tenerent quod et pignoribus firmaverunt in civitate Cele. Propterea ego Revertarius laudo ut castellani prefatorum castrorum donent potestatem vicecomiti et vicecomitis de Calaph et de Falcs quantascumque vices ipsi requisierint irati sive pagati per se vel per suos nuncios et faciam ostes et kavalgadas et alia servicia vicecomiti et vicecomitis sicut in convenientiis eorum scriptum est. Hoc Reimundo Fulconis consilio facto sive ingenio non pro/h/ivente. Et laudo quod vicecomes donum de isto honore et alio quod fecit Vilielmo filio suo et Reimundo Fulconis teneat et adtendat per fidem rectam sine ingano. Et vicecomes convenit mihi Revertario et Reimundo Fulconis et filiis prefati Guilielmi hoc ita tenere et adtendere sicut scriptum est, et eto laudavi in sua fide et in sua

814. a final ratllada.

credulitate. Et laudo quod per istas exidas que exierunt de pignore quod comitissa accepit de vicecomite in Cardona Reimundus Fulconis emendet et redirigat quingenta morabitanos vicecomitis et mittat ei pignus unde ipsos abstriat intra talem terminum qualem ad ipsam comitissa exierunt similiter in Cardona. Et castellani de calaph et de Falcs ipsas hostes et cavalgadas quas vicecomes opus non abuerit faciant Reimundo Fulconis et filiis iamdicti Gilelmi vicecomite verbo facto sive ingenio hoc non proibente. Et quia hoc in meo laudamento posuere laudo ut ab hac ora vicecomes diligat Reimundum Fulconem et bene faciat ei sicuti maiori filio suo et meliori suo homini et Reimundus Fulconis diligat vicecomitem et serviat ei fideliter sicuti patri suo et domino. Et quicumque illorum hoc laudamentum non fecerit propter de dedecus quod ego inde abiturus sum perdet me et omnem servitium meum et insuper laudo quod perdat ipsa pignora que propter hoc ipsi miserit in Cele.

Hactum est hoc VIII kalendas iulii, anno Luduvici regis primo.

Sig+num Revertarius, qui hoc laudo. BERNARDUS VICE/COMES +.⁸¹⁵

Ego Petrus clericus et canonicus aeclesiae Sanctae Marie Tudentis qui hanc brevem propria mano mea scripsi.

Sig+num Petri Guilelmi de Biosca. Sig+num Bernardi de Senteles. Sig+num Petri Arbera de Minorisa. Petrus Berengarii diachonus.⁸¹⁶ Sig+num Gerallus Argenciole.⁸¹⁷

372

1140, febrer, 23⁸¹⁸

Donació. *Pere Sanç i la seva muller Dolça donen a Santa Maria de Solsona i als seus canonges tota la llenya que diàriament puguin trobar al bosc de Llobera i puguin dur sobre un burro, llevat de la procedent del roure.*

815. En majúscules. L'afegit CE apareix a la interlínia, però per la part inferior de la paraula, no a la superior, com és habitual.

816. Autògraf.

817. Segueix un text en àrab.

818. Efectivament, el document s'ha de referir al III any del rei Lluís el Jove, i no al seu predecessor, si hem de donar fe a la resta de documents catalans en què apareix Pere Sanç com a executor documental, fet improbable el 1111.

- A Pergamí original, en bon estat de conservació malgrat diverses taques d'humitat que no afecten seriosament la lectura del text; presenta una inicial elevada, 292 × 111 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1878.

In nomine Domine. Ego Petrus Sancii et uxor mea Dulcia donamus Deo et Sancte Marie Celsone et eiusdem loci chanonicis, in boscho de Loberia per unumquemque diem tantum de lignis que ibi invenerint potest roborata quantum asinus unus inde trahere potuerit. Hoc donum facimus Deo et Sancte Marie iamdicte pere nos et per posteritatem nostram in perpetuum, propter remedium animarum nostrarum et parentum nostrorum. Si quis vero homo vel femina istam cartam donationis nostre inquietare voluerit neque at perficere quod voluerit, sed in duplo componat et inantea ista firma sit.

Actum est hoc vii kalendas marcii, anno iii regni Ludovici <iunioris> regis.

Sig+num Petri Sancii. Sig+num Dulcie uxoris eius, nos qui hoc scribere mandavimus et firmavimus et testes ut firmarent rogavimus.

Sig+num Raimundi Sancii. Sig+num Bertrandi de Loberia. Sig+num Geralli de Mont Ros. Sig+num Geralli Guillermi. Sig+num Petri Otonis. Sig+num de Petri de Cardona⁸¹⁹

Radulfus, qui hoc scripsit et hoc signum (ss) impressit.

373

1142, febrer, 2

Venda. *Pere Sanç, la seva muller Dolça i Guerau de Mont-ros venen a Santa Maria de Solsona i a Ramon Sanç unes sorts que tenen al Comtat d'Urgell, al terme del castell de Solsona, al lloc de Comajuncosa, pel preu de cinquanta sous de Barcelona.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 319 × 70 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1851.

In nomine Domini. Ego Petrus Sancii et uxor mea Dulcia et Gerallus de Mont Ros, per hanc scripturam vinditionis nostre vindimus Sancte Marie Celsone et tibi, Raimundo Sancii, omnes

819. *Signum* i lletra de diferent mà, segurament afegida amb posteritat a la redacció del document.

illas sortes que fuerunt de Guillermo Gauzperti et de Guillem Petro de Rubiol in Comaiuncosa. Et propter istas sortes predictas accipimus nos iamdicti de Sancta Maria et de te Raimundo Sancii L solidos monete Barchinone. Et advenit hoc mihi Petro Sancii per emendacionem quam fecit mihi Petrus de Rubiol; et mihi Gerallo de Monros advenit per donum Petri Sancii quo fecit mihi per aver quod mihi debebat. Sicut superius scriptum est sic vindimus nos prenominati hec suprascripta iamdicte Sancte Marie et tibi Raimundo Sancii ad proprium alaudium sine ulla reservacione. Et sunt predicta omnia in comitatu Urgelli sive infra terminos castri Lobere, in iamdicta Comaiuncosa. Si quis vero homo vel femina istam cartam vincicionis nostre inquietare voluerit nequeat perficem sed in duplo componat cum sua melioratione et inantea ista carta firma sit.

Actum est hoc IIII nonis februarii, anno v regni Ludovici regis Iunioris.

Sig+num Petri Sancii. Sig+num Dulcie uxoris eius. Sig+num Geralli de Monros, nos qui hoc scribere mandavimus et firmavimus et testes ut firmarent rogavimus.

Sig+num Guillermi Gauzperti. Sig+num Petri de Rubiol. Sig+num Petri de Soler. Sig+num Bernardi Ysoardi. Sig+num Raimundi Yoardi.

Raimundus subdiachonus, qui hoc scripsit et hoc sig (ss) num inpressit.

374

1145, març, 8

Venda. *Guillem Pere de Pujalt i el seu fill Berenguer venen a Ramon Rodball la meitat d'una font situada al comtat de Manresa, al lloc de les Basses, al terme de la Molsosa, pel preu de dos morabatins "melecinas", amb dret a obtenir aigua els dilluns, dimecres i divendres, així com la nit del diumenge.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 340 × 95 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2224.

In nomine Domini. Ego Guiellmi Petri de Podioalto et filio suo Berengario vinditores sumus tibi Raimundo Rodballi. Per hanc scripturam vindicionis nostre vindimus nos tibi medietatem

de nostra fonte et de ipsa aqua qui inde exiit, quod nos abemus subtus ponte Arcio. Advenit nobis predicta fonte per parentorum nostrorum vel per ullasque voces. Et est iamdicta fonte et aqua in comitatum Minorise vel infra terminos kastrum Molsose, in loco que vocant ad ipsas Bassas. Et affrontat prescripta fonte: a parte oriente, in canamar de nos vinditores ssive in torrentem qui discurrit; a meridie ad rradicem montem Danieli; ad occiduo, in terra de nos emtores; a parte vero circii in condamina vicecomitale. Quantum hec afrontaciones includunt sic vindimus tibi medietatem de iamdicta fonte, cum aqua qui inde exiit ad tuum propium vel ad tua voluntatem facere ut abeas et possideas omniue tempore tu vel cui tu dibilitaveris, cum rrego et caput rrego et cum exiis et regressis earum propter precium placibile II morabitanos melecinos. Et abeas tu Raimundo vel tuis predicta aqua per unamquemque ebdomada feria II et feria III et feria VI cum noctibus eorum et noctem dominicam.

Actum est hoc VIII idus marcii, anni domini M^oC^oXL^oIIII^o et anno VIII rege Lodovico Iunioris.

Sig+num Guielmus Petri. Sig+num Berenger; nos qui ista karta vindicionis mandavimus scribere et firmavimus et ad testes firmare rogavimus.

Sig+num Petro Kico. Sig+num Guillemus Ebri. Sig+num Guillem Mir.

Guielmus presbiter que voccant Brufallus, qui ista kartam scripsit die et anno (ss) quo <supra>.

375

1145, juliol, 28

Donació. *El comte Ramon Berenguer [IV] dóna al vescomte Ramon [Folc II] de Cardona tots els drets que pugui tenir sobre el castell i la vila de Cardona.*

[A] Original, perdut.

[B] Còpia de 1325, perduda.

C Còpia simple, ex B, de 1669, per J. B. Llop, ex B, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1114.

D Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, núm. 89.

E Còpia simple, ex C, del segle XIX, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1114b.

- F* Còpia simple, ex *C*, del segle XIX, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1114c.
- a* Editat per Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "Entre le récit historique...", pp. 559-561.

Apud *D*

In nomine Domini nostri Iesus Christi. Ego Raimundus Berengarius comes gratia Dei et marchio Barchinonensis atque Hispanie subiugator, per me et omnes successores meos usque ad finem secuti dono vobis Raymundo vicecomitis Cardona et vestris et quibus volueritis, attendans et considerans multa gratia et idoneam servitia quod vos, dictus Raymundus, mihi diu diligenter fecistis, titulo perfecte et irrevocabilis donationis inter vivos stientes corde bono et spontanea voluntate cum hoc presenti publico instrumento dono, trado et concedo et relinquo vobis dicto Raymundo et vestris, et quibus volueritis, in perpetuum, tamquem bene merito scilicet omnia iura mea et quidquid mihi competit et competere debet ratione successoris parentum meorum et ratione paterne vel materne et a viatico vel alio quocumque modo iure ratione vel causa in castrum et villam Kardona et in castrum et villam de Claremunt, et etiam in omnibus castris et in omnibus honoribus et possessionibus de vestro vicecomitato. Dono insuper ad omnes vestram voluntates penitus in perpetuum faciendas de predictis que superius vobis dono sine aliquo meo meoscumque vinculo et retentu irrevocabiliter siens me de iure et dominio posse et tenedone predictorum omnium quod vobis dono mitens inde vos dictum Raimundum de Cardona in corporalem possessionem et tenedonem ut ab hoc die inantea quod present scribitur carta vos et vestri et quos vos volueritis habeatis semper teneatis et possideatis et expletetis predicta omnia que vobis dono franchumliberum et quietum sine omni servitute, salvo tamen retineo mihi et ad meos in dictis donationibus oste super sarracenis et gentium malefactorum in Espania in patria ista. Ysta dono sicut melius et plenins dicet et scribi potest ad totum comodum et salvamentum vestri et vestrorum renuntians vobis et vestris bona fie quod de hanc donationem vountatem meam presentem numquam revocabo nec mutare valeam ratione testamenti vel quamlibet aliam rationem. Renuntiam scienter et prudenter atque consulte illi iuri dicenti donationem inter vivos factam revocari osse et sensatu consulto vel legano et consuetudinem Illerdensi atque usatico Barchinone et exeptionis doli meus et ius et omni iuri divino et humano canonico et civili et consuetidinario, et omni et alii auxilio et exeptioni

tam iuris quam facti competentibus vel competituris mihi vel meis contra revocationem huius presentis donationis velevi aliquo ullo modo. Factisque ei me Raimundus Berengarius comes preditus propria manu mea corporalite et libenter sanctis quatuor evangeliiis et crucem domini iuro quod predictam donationem observabo semper prout melius superius continetur et quod contra eam vel eius aliquod non veniam vel alium venire faciam aut vonsentiam sive portion verbo vel facto vel aliquo quolibet modo iure voce vel causa per me vel interpositam personam aut personas aliquo tempore sic Deus me adiuvet et hec Sancta Dei Evangelia et eius domini eorum posita.

Acta carta donationis quinto chalenda augusti, anno Domini millessimo centesimo quadragesimo quinto.

Sig+num Berengarius comes, qui hoc firmo et concedo et a testibus firmare rogo.

Sig+num [...]etus [...]comes de Bas. Sig+num Bernardus archiepiscopus Tarrachonensis. Sig+num ex [Guillelmus] episcopus Barchinone. Sig+num B[...] de Santo Martini, miles. Sig+num Ca[...] Mironus de Tost, visitores et auditores.

Poncius Raimundi, notarius publicus de dicto domino, hec scripsit et oc⁸²⁰ Sig+num fecit.

376

1145,⁸²¹ agost, 30

Plet. *Exposició de les disputes sorgides entre el vescomte Bernat Amat [I] de Cardona i el seu fill, Ramon Folc, d'una banda, i Pere Guillem de Biosca i els seus fills, de l'altra, sobre la fortalesa d'Albi.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 215 × 159 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2655.
 B Còpia de 1329, per Bernat de Queralt, notari de Barcelona, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2655b.

820. Sic.

821. El rei Lluís que apareix al document ha de ser Lluís el Jove, puix que al text es menciona la mort de Guillem de Cardona, fet que, per un document conservat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó (Cancelleria, pergamins, Ramon Berenguer IV, doc. 23), sabem que tingué lloc abans del 10 de juliol de l'any 1133. El document, doncs, no pot ser de 1116 (any que resultaria en datar el document per Lluís el Gros), sinó de 1145.

Notum sit omnibus hominibus tam presentibus quam futuris quam magnas contenciones fuerunt inter Bernardus Amatis vicecomes Cardonensis et Raimundi Fulchoni filii sui et Petrus Guillelmi de Bioscha et filiis suis, de forteda de ipso Albio. Et laudant Petrus Guillelmi et filiis suis ad Bernardum vices comes et ad Raimundum Fulchone et ad filiis Guillelmi de Cardona que est condam ad alaudium francum et liberum ipsa forteda de ipso Albio. Et comendat vicecomes et Raimunus Fulchoni ipsa forteda de ipso Albio a Petro Guillelmi, et convenit eis Petrus Guillelmi ut donet eis potestatem quantisque vices illi adquisierint irati vel paccati per se vel suos nuncios, et eum non se votet videre. Et sic superius scriptum est sic tenean et atendan vobis suprascriptis Bernardus vicecomes et Ramundi Fulchoni et filiis Guielmi de Cardona omnibus diebus vite mee et post obitum meum filiis meis ad vos vel ad vestris successoribus.

Actum est hoc III kalendas septembris, anno VIII regnante Ledovicho rege.

Sig+num Petrus Guillelmi. Sig+num Berengarius de Bioscha. Sig+num Petrus de Bioscha, qui hoc laudamus et firmamus et ad testes firmare rogamus.

Sig+num Petrus Pontii. Sig+num Bernardus de Falch. Sig+num Ramon de Cholonge. Sig+num Ponc de Falcs. Sig+num Bernardus prepositus. Sig+num Arnal de Munt dar. Sig+num Vida. Sig+num Petrus Girbe. Sig+num Raimundi Fulchoni.

Guilmus clericus, qui hoc scripsit die et anno (ss) quo supra.

377

1147, gener, 21

Testament. *[Tercer] testament del vescomte Bernat Amat [I de Cardona], que afirma que està greument malalt. Distribueix els seus béns i ordena que el seu cos sigui enterrat a Sant Pere de Casserres.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular; a causa de diverses taques d'humitat que no afecten el text, 239 × 398 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 81.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 81.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 57r-58v, núm. 81.
- a Editat per FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, *Els vescomtes...*, doc. 4, pp. 120-122, ex. A.

In nomine Sancte Trinitatis. Ego Bernardus Amati vicecomes de Cardona, in egritudine positus et procurans de saluta anima mea, cum assensu et consilio Raimundi Fulchonis filii mei, et Guillerma, uxoris eius, comitissa, et Raimundi nepotis mei, facio ordinacionem de elemosina mea et de his que ad me pertinet quanondum fuerant scriptura comendate si morte praventus fuero ante quam aliam ordinatione rationabiliter scienterque faciam, in presentia prioris Sancti Petri Castrisserris et Raimundi Bernat de Brulio et Alberti de Castelesdral et Vita, et Guillermi de Bruiol et Pontii Bernardi et Petri Bernat de Villa Leonis quae precipio fieri testes sicut per me notatum fuerit. In primis concedo corpus meus ad sepeliendum cenobio Sancti Petri Castrisserris pro fraternitate cluniacensi cum quigentis solidis in sale Cardone et cum medietate de ipsa pignora Raimundi Guillermi de Odena quam dudum acceperamus ipse ego et uxor mea vicecomitissa. Concedo etiam ad iamdictum Petrum Sanctum medietatem ordeï quod prestavi hominibus de Brulio et de Seba, et medietatem aliam ipsi hominibus remito. Concedo etiam inter hospitale et calvalariam de Ierusalem quingentos solidos per medium. Dimitto etiam filia mea Marphatz, in adiutorium mariti accipiendi, mille solidos si tamen non potuerit recuperare ad dotem suam aut pecuniam sibi vel pro ea datam. His ita ordinatis precipio ut solvantur debita mea qua in veritate fuerrint⁸²² reperta de quibus quae ad memoriam in presenti habeo hic subnotari volo. Debeo namque centum triginta solidos ecclesia Sancti Petri Castriserrens; et Petro Bernardi de Villa Leonis decem; et ecclesia Sancti Martini de Brulio viginti; et Guillermo Brulio et patri eius quadraginta; et eidem Guillermo de sua soldata viginti morabatinos; Arnallo de Tagamanent simili ratione octuaginta solidos; Lobeto viginti sex solidos; Raimundo de Gerunda decem solidos quos habuit Ioannes Medicus; Berengario Petri de Gerunda tres morabatinos; Lobello de Barcinona quinquaginta solidos; Domina de Sala quinque; hominibus de Cardona qui mecum fuerint in Lost viginti octo, si adhuc non habent Petro monasterio triginta. Si non dum habet precipio quoque ut debitum ecclesia Sancti Martini solvatur de mobile meo et si aliquid superfuerit ad debitum Sancti Petri transeat quantum sufficere poterit. Est autem mobile: asina una, et pulina cum bove uno, et triginta sive ovies sive capras cum fetibus presenti anni. Dono etiam lectum meum ad Sanctum Petrum iam memoratum, id est:

---

822. Sic.

barriconum unum, feltrum de alchatum, guarga unum, cotum et coratia, gunfreda unum et plumatium. Super hec omnia precipio filio meo Raimundo Fulchonis et Raimundo nepoti meo ut elemosinam meam fideliter faciant sicut superius scriptum est. Ita tamen ut eclesia Sancti Petri vel corpus meus requiescere debet quo Dei a me destinatum est vel quod ei debeo prius et ante alios in sale de Cardona cum omni integritate accipiat, et ipsi de parte mea nichil accipere presumat donec omnia sint soluta tam elemosina quam debita. Iterum mando et precipio supradictis Raimundo Fulchoni et Raimundo nepoti meo per omnem fidelitatem et stabilitatem quam super eos habeo vel habere debeo ut ecclesii Sancti Petri et Sancti Vincentii sacramentum iuri iurandi fideliter faciant sicut avus meus constituit et suis sequacibus fieri praecipit. Quod si facere contempserint interdico eis ut non presumant potestatem accipere de Cardona et hominibus meis per omnem fidelitatem mando ut non donent eis licentiam vel potestatem de prenominato castro donec sacramentum superius anotatum solemniter fiet.

Actum est hoc xii kalendas februarii, anno x Lodovici regis iunioris.

Sig+num Raimundi Fulconis. Sig+num Guillerma, comitissa. Sig+num Raimundi, nepotis de vicecomite. Sig+num Arberti de Castelesdra. Sig+num Vita. Sig+num Raimundi Bernat de Brulio. Sig+num Guillermi, filii eius. Sig+num Petri Bernat de Villaleonis.

Constantinus, prior Sancti Petri, qui hoc scripsit die et anno (ss) quo supra.

378

1147, febrer, 21⁸²³

Adveració sacramental de testament. *Adveració sacramental del testament de Guillem Ramon, jurat pels germans Pere Sanç de Llobera i Bertran juntament amb el prior Bernat de l'església de Cardona. Escull com a marmessors Pere Guillem de Biosca, Pere Sanç, Bernat Sanç, Erall i Ramon.*

823. Hi ha un desajustament cronològic entre aquest document i el testament al qual es refereix, que porta data de l'any 15 del regnat del rei Lluís el Jove (1152). Amb tot, la present adveració sacramental insisteix molt que la mort del testador tingué lloc l'any de l'Encarnació de 1146.

- A Pergamí original, en un estat de conservació regular puix que una petita ruptura al lateral esquerre afecta el text, tot i que és parcialment reconstruïble, 294 × 191 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 165, núm. 515.

Hec est sacramentorum condicio ultime voluntatis cuiusdam defuncti nomine Guillermus Raimundi, quam testificant hui testes Petrus Sancii de Lupera et Bertrandi, frater eius atque Bernardus ecclesie Cardonensis pricheris. Nos itaque in unum testificamus quod nos vidimus quando iamdictus Guillermi Raimundi, iacens in egritudine, accepit suum testamentum quod ante in sua plena memoria et sanitate, et scribere fecerit consilio et presencia suorum manumissorum, scilicet: Petri Guillermi de Biosca et vel me iamdicto Petro Sancio atque Bernardi Sancii qui tunc abbas erat, seu Eralli et Raimundi fra[ter] atque tenens illud propriis manibus et firmavit ac laudavit eum per suam extrema voluntatem atque per suum meliorem et extremum testamentum, in manu et presencia venerabilis [Berna]rdi, Urgellensis episcopi atque Raimundi Fulchonis, domini sui, et Guillermi sacricustodis seu Bernardi prepositi et nostram atque aliorum, et misit filium suum Raimundum et coniugem suam et t[otum] suum honorem in baiulia Raimundi Fulconis, domini sui. Et comendavi ei iamdictum suum testamentum et rogavit eum ut post obitum suum ita faceret distribuere omnia sua inde [...] mobilia sicut illic scriptum est. Igitur nos iamdicti testes testificamus et iuramus per trinum et unum Domini et super altare⁸²⁴ in presencia et manu Guillermi sacricustodis et iudicis, atque Arnalli Bernardi sacerdotis, et aliorum hominum quod ita vidimus et audivimus et postquam hec ordinav[it] sit migravit ab hoc seculo iuxta nostram scieniam non mutatu voluntate in mense⁸²⁵ in anno M^oC^oXL^oVI^o dominice incarnationis. Scriptura et divisio iamdicti t[estam]enti hec est. In primis relinquit corpus suum Sancto Vincencio de Cardona cum manso de Distre, excepto alaudio beati Iohannis de Berguç quod dimisit eiusdem beato Iohanni. Et dimisit milicie Yerosolimitane illud melius am[...] quod aberet ad extremum vite sue. Et dimisit beato Vincencio Cardonensi decimam et tascam omnium fructum qui exhibiunt de turrue sua et de suis pertinentiis. Et dimisit uxori sue nomine [v]alencie, omnem suum mobile, tali modo ut adiuvet filias suas et suas, id sunt, Estefania et Agnes et Ermesen ad maritar. Et si noluerit hoc facere abeat ipsa medietatem tocuis

824. Espai en blanc.

825. Segueix un altre espai en blanc.

mobilis, et supradicte filie aliam medietatem. Et dimisit filio suo Petro, Cardonense palaciu cum suis pertinenciis sicuti abbeat illud per Oliver, excepta quarta una de sal, quam dimisit filio suo Raimundo. Et dimisit filio suo Petro ipsum castrum de Matamargo cum fevo qui ad castrum pertinet sicuti abbeat illum per Randolf de Miraies. Et dimisit filio suo Raimundo omnem fevum quem abeat in Cardona per Bermon de Mirambel, cum omnibus domibus quas abbeat in Cardonensi villa, et cum ipsis faregenali que iuxta predictis domos sunt. Et relinquit filio suo Petro ipsum Faregenal quem abbeat sub domibus Oliveri. Et dimisit filio suo Raimundo omnes vineas quas emit a Guadallo Duran. Et dimisit uxori sue nomine Valencie turrem suam quem est prope Matamargo, cum domibus, et alodiis et vineis et arboribus et omnibus eidem turri pertinenciis, et turrem vicecomitalem, cum omnibus sibi pertinenciis in vita sua cum viro et sine viro, sine blandimento filiorum vel filiarum. Post mortem vero iamdicte uxoris abeat filis eis Raimundus turrem vicecomitalem, cum omnibus sibi pertinenciis, solide et quiete, sicuti ille abbeat vel abere debebat, sine aliqua dimisionem. Et abeant filii sui Petrus et Raimundus ipsam suam turrem quam abeat [in] Matamargo [et] omnes suis pertinenciis per medium. Et dimisit filie sue Estefanie omnem suum al[aud]ium quem abebat in Mirambel. Et dimisit filie sue Agnes omne suum alaudium quod abebat in Ardevol. Et dimisit filie sue Ermesen mansum de Cirera cum suis pertinenciis sicuti ille abebat vel abere debebat. Et dimisit filiabus suis Guillerme et Marie hoc totum quod abebat vel abere debebat in termino de Mirave vel in termino de Clera. Et precipit filiis suis Petro atque Raimundo ut adiuvent eas ad maritar. Et si filius eius Petrus mortuus fuerit sine leginimo filio hoc totum quod dimisit Petro remaneat filio suo Raimundo. Et si filius dius Raimundo mortuus fuerit sine legitimo filio remaneat filio suo Petro hoc totum quod dimisit filio suo Raimundo in Cardona. Et remaneat filie sue Estefanie medietatem suem turris, cum suis pertinenciis; et filie sue Agnes turris vicecomitalis cum suis pertinenciis; et filie sue Ermesen vinee de Bergurc quas emit de Guadallo Duran.

Actum est hoc iudicium viii kalendas marcii, anno domini M^oC^oXL^oVI^o.

Sig+num Petri Sancii. Sig+num Bertrandi Bernardus, ecclesie Cardonensis primicherius (ss), qui hoc iudicium scribere fecimus et iuravimus atque firmavimus testisque subscriptis firmare rogavimus.

Levita Bernardus, qui ho<c> iudicium scripsit rogatus scripsit die et anno (ss) quo supra.

379

1147, agost, 14

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte de Cardona Ramon Folc [II] i el bisbe de Vic, Pere. Acorden fixar el preu de la moneda de Vic i la de Cardona durant un temps determinat, dinamitzar-ne la circulació i determinar els territoris sobre els quals tindrà efecte l'acord.*

- A Pergamí original, partit per dues paraules, en un estat de conservació regular a causa d'unes taques d'humitat, 198 × 271 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 88.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 88.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, núm. 88.

Hec est noticia verborum et convenientiarum qua [sunt i]nter Petrum Ausonensem episcopum et Raimundum Fulchonis de Cardona. Conveniunt siquidem unusquisque ad alium per fidelitatem christianitatis et per dominium et hominum quod est inter eos quod ab hac die veneris festivitate Sancti videlicet Sancte Marie mediante augusto usque ad x annos sint pares et equales heredes de ipsa Ausonensi moneta et Cardonensi in omni perfectu tam in lucris quam in concambiis seu iusticiis in omnibus hominibus per ipsam monetam adquisitis exceptis fevis militum Ausonensium et Cardonensium. Et convenit episcopus Raimundo Fulchonis quod faciat ipsam monetam stare in ipso valore quo posita est IIII videlicet denarios argenti quandiu operetur in Vico; et faciat ipsam monetam currere in omnibus mercatis in ipsa villa Vici; et faciant tenere ipsos cambios ad suos monetarios et in ipsa villa Minorise similiter. Et Raimundus Fulchonis hoc idem convenit episcopo de ipsa villa Cardone et Calaph. Et similiter possit operari in Cardone que ad modum in Vico, et fevatarii ausonenses habeant suos fevos ut in Vico ita in Cardona per ipsam monetam. Et hoc totum fiat ex utrique parte sine engan. Et ut firmus quod suprascriptum est teneant inter eos et per eos donat episcopus Raimundo Fulchonis fiducias decem milium solidorum ita quod si episcopus hoc innegerit acceperet Raimundus Fulchonis ab uno quodque pluvio

mille solidos qui istos pluvios faciunt; et sunt x videlicet: Bernardum Guillermi de Luciano et B. de Mesleu cum patre simile suo, et Rodlandus de Medala, et Petrus Berengarius de Savassona, et Bertrandus de Merola, et Petrus de Sancta Eugenia, et Gillermus de Balaniano, et Bernardus de Santilias, et Xedmarus de Castro Terciolo, et Bernardus de Minorisa. Et hos eosdem pluvios donant Raimundus Fulchonis episcopo ad convenientiam superius scriptam et fidem servandam atque tenenda ita quod si ipse Raimundus hoc infregerit unusquisque supradictorum ille solidos episocopo darent.

Actum est hoc xviii kalendas septembris, anno xi regni regis Ludovici iunioris.

Sig+num Bernardi Guillermi. [P]etrus, Dei gratia Ausonensi[s episcopus] (ss). Sig+num Raimundi Fulchonis.⁸²⁶

Sig+num Bernardi Guillermi de Luciano. Sig+num Guillermi Bernardi de Mesleu. Sig+num Bernardi filii eius. Sig+num Rodlandi de Medaia. Sig+num Petri Berengarii de Sabassona. Sig+num Bertranni de Merola. Sig+num Petri de Sancta Eugenia. Sig+num Guillermus de Balaniano. Sig+num Bernardi de Santilias. Sig+num Sedmari de Castro Terciolo. Sig+num Bernardi de Minorisa, qui hos pluvios ab utraque parte facimus et laudamus ad precium episcopi et Raimundi Fulchonis videlicet ut si episcopus has pignoras acciperet ad suum precium illi paccarentus. Simile faciant Raimundo Fulchonis si illi essent dande.

Berengarius scribe, qui hoc scripsit die et anno quod (ss) supra.

380

1148, setembre, 9

Concòrdia. *Concòrdia feta entre el comte de Barcelona, príncep d'Aragó i marquès de Tortosa Ramon [Berenguer IV] i Ponç de Cervera, motivada pel fet que Ponç Hug havia raptat violentament la germana del comte del seu palau de Barcelona. Per aquest motiu, Ponç Hug dóna en alou el seu castell de Castellfollit de Riubregós, que rep seguidament en feu del mateix comte.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 328 × 145 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2632a.

826. Autògraf.

- B Còpia coetània, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2632b.
 C Regest, ex A, de finals del segle XII, feta per Ramon de Caldes, Arxiu de la Corona d'Aragó, Cancelleria, Registre núm. 1, fol. 197.
 a Editat per Francesc Miquel Rosell, *Liber Feudorum...*, I, núm. 183, p. 196, ex C.

Hec est conveniencia que est facta inter Raimundum, comitem Barchinonensem et Aragonensium principem <et> Tortose marchionem, et Poncium de Cervaria. Poncium siquidem de Cervaria fortim ac molenter rapuerat sororem suam supradicto comiti Barchinonensi seniori suo a domibus suis et palacio proprio Barchinonensi. Quapropter sepe et multum super Poncio prelibato conquestus est comes Barchinonensis et ob hoc diu sterit male cum eo. Tandem intervenientibus bonis ac sapientissimis viris ab finem et concordiam subterius annotatam pariter convenerunt. In primis igitur Poncius de Cervari, pro dedecore et iniuria que domino suo Raimundo comiti Barchinonensi intulerat, emendat et donat ei castrum quod nomenatur castelfulit per alodium franchum et propium, solide et libere ac sine ullo retentu, cum omni integritate, sicut melius et firmitus, ad honorem et utilitatem suam Raimundus, comes iamdictus, intelligere possit. Et de iure suo tradit illud in ius et potestatem iamdicti comitis, sine ullo enganno, potente et libere. Et comes Barchinonensis iamdictus comendat prephatum castrum castelfult suprascripto Poncio de Cervaria ut habeat illud per eum ad fevum, et sit ei inde fidelis, et quod faciat ei inde hominum et sacramentum, et quod donet ei potestatem de eo sine engan quocienscumque eam requisierit, per se vel per suos, iratus vel pachatus, cum forifectura et sine ea. Si qua persona contra hanc concordie et donacionis scripturam venerit ad irrumpendum, nichil proficiat, set in duplo componat et post modum hec scriptura firma permaneat omni tempore.

Que facta est v idus septembris, anno dominice incarnationis millesimo CXLVIII, regnante Ledovici iunioris, anno XII.

Sig+num Poncii de Cervera, qui hanc donacionem fecit, firmavit testesque firmare mandavit.

Sig+num Raimundi de Cervaria. Sig+num Raimundi Fulconis de Cardona. Sig+num Poncii Sancte Fidis. Sig+num Raimundi de Boxadoss. Sig+num Petri Bertrandi de Montpalad. Sig+num Arnalli Mironis, comitis Paliarensis. Sig+num Guillermi de Cervera. Sig+num Raimundi de Podio Alto. Sig+num Guillermi de Montcada. Sig+num Berengarii de Torroia. Sig+num Geralli de Iorba.

Sig+num Reamballi. Sig+num Raimundi Fulchonis.⁸²⁷ Sig+num Petri Sancii. S+ RAIMUNDI COMES.⁸²⁸

Poncii, qui hoc scripsit die annoque prescripto.

381

1149, febrer, 3

Convinença. *Convinença efectuada entre Ramon d'Anglès, d'una banda, i Berenguer Arnau d'Anglès i el seu fill Berenguer, de l'altra, sobre el castell d'Anglès.*

- A Pergamí original, sinalagmàtic per la seva part superior, en un estat de conservació dolent, ja que presenta cinc petites perforacions que afecten repetidament el text, així com diverses raspadures i zones en què apareix excessivament gastat; presenta una petita inicial descendent, 162 × 135 mm, Archivio Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2856.

Hec est conveniencia que facta est inter [R]aimundum Angles, et Berengari[um] Arnalli de Angles, et Berengarium, filius. Convenio ego, Raimundus de Angles tibi, B[e]rengari Arnalli et Berenguario, filio tuo, quod ipsum castrum de A[n]gles no auferam vobis [n]eque aliquis homo vel femina illud vobis tollat, meo consilio [vel inge]nio, neque nol guerregem nec malum modo vobis facio aliquo modo. Et si aliquis illud vobis tolle[re voluerit...] sim inde vobis fidele ad [...]r; per fidem, sine eng[a]n In hac autem conveniencia e et servitute pono ips[um] castrum... in circuitu [...] Sancti Michaelis usque ad ipsum castru et quecumque infra predictum terminum fuerint. Et si hoc no fregero vel in aliquo transgressus fuere aliquo malo ingenio et infra × dies quo amonitus fuero per vos vel vestrum nuncium illud vobis no dedirexero, sim inde vestrum fraudator et periuratus. Insuper mitto vobis ostaticos Arnallu videlicet de Cartiliano, et Barengarium de Aquaviva, et Guillermmum de Burgo. Quod si aliquid de his vobis fregero unusquisque eorum det vel mittat in cavallis et mulis et valeat vobis [si]ne engan [...] Raimundus vel Berengari Arnalli et Berenguario filio tuo que sicut superius scriptum.

Actum est hoc III nonis februarii, anno XII regni Ludovici regis iunioris.

827. Signatura autògrafa.

828. Signatura autògrafa i en majúscules.

Sig+num Ramon de Angles supradicta conveniencia feci, firmavi firmarique rogavi.

Sig+num Arnalli de Cartiliano. Sig+num Berengarii de Aquaviva. Sig+num Guillermi de Burgo.

(ss) Petrus, presbiter, hoc rogatu scripsi cum literis rasis et emendatis die annoque prefixo.

382

1150, març, 31

Convinença. *Els germans Ramon i Guillem de Cardona infeuden a Guillem de Balanyà i a la seva muller i els seus fills el castell de Sant Martí del Brull amb Sicardis i els seus homes, el mas de Prat i diverses batllies a Eroles, amb els drets i serveis que ells mateixos tenen en el mencionat castell.*

- A Pergamí original, Biblioteca Arxiu Episcopal de Vic, Mensa, Pergamins, vol. 15, núm. 9.
- B Trasllet notarial, del 18 de desembre de 1333, pel notari Pere Casagualda, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2768.
- C Regest del segle XVIII, Biblioteca Arxiu Episcopal de Vic, Mensa, vol. 15, núm. 9, ex A.

Apud B.

Hoc est tanslatum sumptum fideliter xv kalendas ianuarii, anno Domini millesimo cccxxx tertio a quodam originali instrumento per alphabetum diviso cuius tenor sic se habet:

Sit notum cunctis presentis atque futuris quam nos Raimundus et Guillelmus de Cardona fratres, comendamus tibi Guillelmus Balaiano et uxori tue Dulcie atque filiis tuis, castrum Sancti Martini de Brulio; et donamus vobis Sicardum cum suis militibus et cum omnibus suis fevis et ad modum vobis Sicardus teneas per nos. Item donamus vobis mansum nostrum de Prato que tenuit Berengario Guicefredi basconi, cum suis pertinenciis et tenedonibus; et in alio loco ipsas baiulias qui habemus in Eroles. In ipso autem omni honore qui sunt in castro de Brulio, donamus vobis adempramentum de pascis et ortis et erbis atque in meo quoque manso duo ova in Pascha et 1 captum per Pentecostes. Insuper etiam donamus vobis in ipso prenominate castro infra barbacinam, meam staticam unum mensis intus in ipsa nostra casa. Recognoscemus etiam vobis ipsum servicium quem teneatis

per nos, videlicet: III sestarios ordim et II expletes ad mensuram Vici et VI sestarios vini ad eadem mensuram, tali conveniencia ut si non placitaremus vos de ipso blad ad festivitate sancte Marie in mense augusto et de vino in festivitate sancti Michaelis in septembris, habeatis retentum in sancto Mametis. Propter hanc autem comendacionem vel donacionem superius scriptam convenio ego Guillelmus de Balaiano vobis seniores mei Raimundi et Guillermi quem ego ero semper fidelis de honore vestro, et de vita vestra, atque de omni honore quem modo habeatis vel inantea meo consilio adquisituris estis, ad tenere et defendere contra cunctos homines vel feminas sicut homo debet facere suos melioribus senioribus et vero sim solidus sicut homo debet esse de suo meliore seniore. Et faciam vobis fieri hostes a meis militibus per [...] sicut debet ut debent, et faciant vobis si stem de meo [...] volueritis cum meum conducto. Si vero vos nollueris mee ire vobiscum aut acc[...]et que ego non possem vobiscum ire, prestare vobis unum equum aut mulum unum [...] faciam vobis osten et cavalcatas et placita. Iterum autem convenio vobis ut donetis vobis potestate de predicto castro per quantascumque vices me demandaveritis, per vos sive per vestrum nuncium, irati vel pacati. Et si ego non fueri in ipsa terra, donet vobis potestem de ipso castro uxor meam vel filii mei. Si vero ego aut uxore mea vel filii mei non essemus in hanc terra aut non daremus vobis potestate de ipso castro, donatis vobis potestate de ipso castro castellani de ipso castro.

Actum est hoc II kalendas aprilis, anno XIII regni regis Ledovici rege.

Sig+num Raimundi de Cardona. Sig+num Guillermi, fratris eius, qui hoc facimus et firmamus firmarique rogamus.

Sig+num Berengarius de Maçaned. Sig+num Bernardi de Mesleo. Sig+num Sicardi. Sig+num Raimundi. Sig+num Guillermi de [...]. Sig+num Raimundi Berengari. Sig+num Guillerm, filius eius. Sig+num Raimundi de Mediano Sig+num Bernardi, fratre eius. Sig+num Bernardi Guillermi de Luciano.

Propter hoc vestro donum accipimus a vobis a[...]e et alios M solidos in denarios. Sig+num Guillelmus de Balaiano. Sig+num Dulcia, uxoris eius. Sig+num Guillermi, filii eius. Sig+num Petri, filii eius.

Firmo Bernardus (ss) que scripsi rogatur, die et anno quo supra, cum signo crucis in XXIII^a línea.

Ego Bononatus de Buixo, infirmarius et notari publici monasterii Sancti Vincentii de Cardona, hic in propria manu pro teste subscribo et meum sig+num appono solitum.

Sig+num mei, Guillermmum de Murea, baiuli Celsone, pro nobili domna Maria Alverig, Dei gratia vicecomitissa Cardone, qui hunc translato sumpto fideliter a dicto suo originali, non viciato, et in aliqua sui parte corrupto, ex parte dicte nobilie domina et auctoritate officii quo [...] auctoritatem meam impendimus et dictarum ut ei tamque suo originali fides plenaria ab ominibus impendatur apponitum per manum mei Bernardi Loreta, notari publici Celsone, auctoriare domini prepositus eiusdem, in cuius posse dictus baiulus hanc firma fecit XIII° kalendas ianuarii, anno Domini millesimo CCCXXX tercio, presentibus testibus Berengario Mathei Iacobo de Casa Gualda. Et ideo ego, dictus notari, hoc scripsit et meum sig(ss)num apposui.

Sig(ss)num mei, Iacobi de Castro, iudicis ordinari Celsonensis pro nobili dicta Maria Alberig, Dei gratia vicecomitissa Cardone, qui huic translato coram mei presencia, cum suo originali diligenter comprobato auctoritatem meam iucidiariam interpono.

Sig+num mei, Petri de Casagualda de Celsone, illustrissimi domini Regis Aragone auctoritate publici notari, per totam et dominacionem suam, qui hoc translatum subtum fideliter ab originali suo, non cancellato nec viciato set omni suspictione carente scribi, fecit et eundem, de verbo ad verbum legitime comprobatum et firmatum etiam autenticatum in mea presentia per venerabilem Guillermmum de Murea, baiulum Celsone per nobili domina Maria Alverig, Dei gratia vicecomitissa Cardone, prout de ipsa firma per subscripcione per Bernardum Loreta, notari Celsone, auctoritate domini superiori eiusdem aposuit supra, et per discretum Iacobum de Castro iudicem ordinarium Celsone, per dicta nobili, clausit loco, die et anno predictis.

383

1150, abril, 26

Concòrdia. *Acte de divisió fet per Ramon Folc i els seus nebots Ramon i Guillem de Cardona, en què aquests li fan entrega dels castells del Brull, Tagamanent, Calonge i Talamanca i altres possessions.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, partit per abecedari en el costat dret, 127 × 96 mm, Archivo Ducal de Cardona, lli-gall 193, núm. 2834.

Hec est divisio quam facit Raimundus Fulchonis cum nepotibus suis Raimundo scilicet atque Guillermo ex omni honore qui fuit de parentibus illorum, ex flumine Lubricati enla.⁸²⁹ Ponit namque ex una parte kastrum Brolii cum suis terminis et pertenenciis cum quantum ibi habent vel haber debent, et medaiam quam habent in Vico cum quantum ibi habent vel habere debent, et kastrum de Tagamanent cum suis terminis et pertinenciis cum quatum ibi habent vel habere debent, et alberga rivi Mierderi, et Colonico ex maritimo, cum suis terminis et pertinencias, cum quantum ibi habent vel habere debent; et Arabo cum suis terminis vel pertineneciis cum quantum ibi habent vel habere debent; et kastrum de Talamancha cum suis terminis et pertinentiis cum quantum ibi habent vel habere debent; et quantum habent vel habere debent in Rochafort, et parrochias de Challers et parrochias de Galifa. Supradicta autem kastella habeant sua pertinencia et terminos sicut modo tenent et habent vel habere debent. Supradicta autem omnia acceperint predictum Ramon atque Guillelmus pro parte sua et Raimunduss Fulchonis atque congiux eius et filius eorum Raimundus difiniunt ea eis sine aliquo malo ingenio.

Actum est hoc vi kalendas madii, anno Domini MCL.

Sig+num Guillelme comitisse. Sig+num Raimundi filii eius, nos qui hoc scribere fecimus et firmavimus testibusque firmare iussimus.

Sig+num Raimundi vicario de Cardona. Sig+num Petri Oliver. Sig+num Petri ex Palacio. Sig+num Guillelmi de Guardies. Sig+num Berengarii Marti. Sig+num Guillelmi de Palacio. Sig+num Galcho. Sig+num Raimundi de Belveder. Sig+num Bernardi prepositi.

Levita Bernardi, qui hoc scripsit rogatus sub die et anno (ss) quo supra.

829. Scilicet: *enlla* (català)

384

[1150, abril, 26⁸³⁰]

Concòrdia. *Divisió feta pel vescomte Ramon Folc amb els seus nebots Ramon i Guillem sobre els béns dels pares de Ramon i Guillem.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 239 × 94 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 171, núm. 985.

Hec est divisio quam facit Raimundus Fulchonis cum nepotis suis Raimundo scilicet atque Guillermo ex omni honore qui fuit ex parentibus illorum. Ex flumine Lubricati enla,⁸³¹ ponit namque ex una parte castrum Brolii cum suis terminis et pertinentiis, cum quantum ibi habent vel habere debent, et castrum de Tagamanent cum suis terminis et pertinentiis cum quantum ibi habent vel habere debent, et Rochafort cum quantum ibi habent vel habere debent, et alberiga rivo Merderio, et Aravo cum suis terminis et pertinenciis cum quantum ibi habent vel haber debent et Colonicum ex maritimo cum suis terminis et pertinenciis cum quantum ibi habent vel habere debent, et parrochias de Challers et parrochias de Galifa, et medaia quam habent in Vico et hoc quod habent in merchad de Vico cum quantum ibi habent vel habere debent.

385

[1150, abril, 27 - 1150, juliol, 25]⁸³²

Carta. *Carta de Pere, sagristà de Sant Pere de Vic, a la comtessa Guillema [de Melgheil, vescomtessa de Cardona] i a l'abat Bernat [de Sant Vicenç de Cardona], en la qual dóna notícia dels plans dels Montcada per fer-se amb una part del llegat del difunt [vescomte] Ramon Folc i els dóna diversos consells de caire polític.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 206 × 123 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 97.

[B] Còpia contemporània, perduda.

C Còpia, del segle XVIII, ex B, per Jaume Pasqual, Biblioteca de Catalunya, Arxiu Històric, ms. 729, J. PASQUAL, *Sacrae Antiquitatis Cathaloniae Monumenta*, vol. IV, fols. 60v-61r.

830. Malgrat que no té data i falten les signatures, el document es correspon, fil per randa, amb l'anterior.

831. Scilicet: *enlla*.

832. Ubiquem aquest document immediatament després de la darrera aparició documental de Ramon Folc II de Cardona (de qui es diu a la carta que és mort) i l'adveració sacramental del seu testament, que tingué lloc el 25 de juliol de 1150.

- a* Editat a Joan SERRA I VILARÓ, *Història de Cardona*, vol. I, pp. 156-157, ex C.
b Editat a Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, "Autour de la lettre...", pp. 317-318, ex A.

G[uillelme] comitisse domine, ac B[ernardus] abbati de Cardona, P[etrus], Ausonensis ecclesie sacrista, fideles in Christo Sanctus. Ante omnia vobis dico quatinus istis litteris lectis atque perlectis, et verba celentur et littere igni comburantur. Notifico itaque vobis quem defuncto R[aimundo] de Cardona venit ad me Oto Dapifer, querens consilium a me, qualiter sororem predicti Raimundi posset dare uni ex nepotibus suis filiis G[uillermi] Raimundi Dapiferii, ut sic habere totum honorem Raimundi de Cardona; ad quem ego respondi hec: "Nullo modo posse fieri quem tanta consanguinitas erat inter eos quod etiam ipse G[uillermo] Raimundi Dapifer non poterit dare in coniugem filiam suam iamdicto Raimundo defuncto". Ad hec ipse Oto, iratus, adiecit et dixit quod si ego consulerem illi tenere per vim et violentiam omnem honorem Raimundi Fulchonis qui erat citra Collem de Spina usque Clusam, cui ego raliter affatus respondi: "Non est, domine Oto, sani consilii, ut tanti homines quanti vos et frater vester atque vestris estis nepotes, in tantam iniuriam et violentiam contra Deum et omnem lealitatem mittatis manum cum etiam super his, et iram comitis Barchinone et Urgellensis possetis incurrere, et parum aut nichil ultra omnes missiones de honore consequi". Iterum, videns animum eius durum et fortem ad ea que ipse intendebat ut hoc differre possem, consului et ut veniret in Ausonam, et si audiret quod sepepredictus R[aimundi] dimississet totum honorem suum sorori sue, tunc, si posset, haberet ipsam dominam cum honore, et de peccato esset super illum. Et sic venit in Ausonam. Quo sic prologato, consulo vobis, per bonum consilium et laudo, quatinus testamentum R[aimundi] defuncti quantocius potestis omnimodis confirmari et corroborati faciatis a iudicibus illorum comitatum in quibus de isto honore habetur. Et vos et R[aimundi] Fulchoni, per vos aut per vestrum nuncium, absque aliqua mora, videte dominum comitem Urgellensem rogantes eum ut, per literas suas deprecando, mandet G[uillermi] Raimundi et Otoni fratribus quatinus ipsi, pro suo amore et beneficio, ament et manuteneans profectum R[aimundi] Fulchonis in omnibus et nominatim de ipso honore. Ego autem festis multisque impedimentibus negociis ad vos sicuti vellem ire non potui, ubicumque vero sim, semper sum et ero curiosus et cupidus profectus tocius R[aimundi] Fulchonis. Hec agere curate, quia ipsi multum ingeniose ac violenter volunt et machinant se ingerere. Valet.

386

[1150, abril, 27 -1150, juliol, 25]⁸³³**Capbreu.** *Capbreu de l'església de Sant Vicenç de Cardona.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 239 × 94 mm, Archivo Ducal de Cardona, *Cartulari de Sant Vicenç*, núm. 189. Al dors: "n. 1041. Resumen de las donacions antigas de la iglesia comensant lo any 1000".

In x^o vero anno venit ad ipso toloneo mancusadas xxv de argento et bestias xxx et calciamenta vel vestimenta ad ipsos magistros. Et in isto anno dedimus ad ipsos magistros pesas IIII et mancusos II, hoc totum de ipso toloneo.

Hic est breve de ipso honore quem dederunt vicecomites de Sancto Vincencio. In primis medietatem podii Cardone, cum decimis, et ipsam vineam pendulam; \et ipsos boschos super monte salis; et ipso ferraginale; et ipsa coma subtus villa; et ipsos Gradels; et ipsos ortos subiranos et fructanos; et ipsa vinea in corso ad ripam Cardonarii, et alodio de Fedanci; et vineas de Gadiosos; et ipsas vineas de Petra Fita; et ipsas vineas super via que fuerunt de Sala de Matamargo; et vineas de Bernardo Iohan; et vinea de Galiver; et ipsos molinos de Budasacs; et vineas quem fuerunt de Bardiana; et ipsa medietate de ipsa decima de ipsos molinos de desima vescomtal, ipso explet et ipsa decima; et ipsa vinea de Coma; et ipso manso de Paladz cum totis suis pertinenciis; et ipsa celasa; et ipsa dominicatura de Begure et ipsam decimam. Et hoc totum dedit d<e> Oromir, Ramon fratres, Bermon, Eribald, Folch, vicecomites, fratres, Raimundus vicecomes; Ermesendis vicecomitissa dedit dominicaturam de Marbuscha ad hospitale qui fuit Bonifilio Bufard, Raimundus sacerdos, Borrellus, Oromir comites.

Anno⁸³⁴ ab Incarnatione Domini m^ox^oviii^o Bermundus et Eriballus vicecomites dederunt ecclesie Sancti Vincentii terciam partem omnium decimarum Cardone.

In primis de Marbuscha: Richer cum suo alode; Miro Baron et Sunger cum suos heres per Guinedelle et Raimundo; Garsies cum suos heres; Vidal Drunoso et Mir Morgad; Adrover; Mir et Regomir; Vidal Sesnanda cum toto suo alode.

833. És molt probable que el capbreu de Sant Vicenç, que s'havia iniciat en algun moment del segle xi, es completés molt de pressa després de conèixer la notícia de la mort del vescomte Ramon Folc II. El perill d'una fragmentació patrimonial del llinatge aconsellà segurament la recopilació precisa de les rendes i les propietats del monestir.

834. Inicial dibuixada (16 mm).

De Trasserra: Radolfo et Galovonso; Odesindo per unoquemque anno; Visfred; Geruco; Ermemir Bocher; Mascharo;⁸³⁵ Sala; Duran Siger et Ermenolfo cum suis heres.

De Gravardes: Ioan Adala cum toto suo alode; Ansolfo cum suis eres; Blandrigo de Duila; Sunniario de Benna et Gudriel et Trasuado III per unoquemque anno.

De Fontellges: Godmar et Borrel; Duran; Ervig et Sidla.

De Loreda: Guilmundo cum suo matre; Suniario et Francemir cum suis eres; Bonifilio de Muntana; Guadamir; Abo et Adalberto, suo frater; Eumo Ferrera ab suis eres; Miro Gaseto.

De Planezes: Gotsen; Bonifilio; Ervigo cum suis eres per unumquemque annum; Duran Igela; Guinedell; Guarga cum suis filios; Eumo de Enardo cum suis filios Mir, Amada et Andreo Eda.

De Loreda: Et Sunier cum suis eres per unum; Argemon et Sunifred et Gischafred cum suis eres per unum; Ramio Bolid; Miro Fruila; Cixol; Morena per unum.

De Bergucio: Amalrigo senior cum filiis suis et Trasuer per unum; Sunger de Coschol ab suis filios; Singol de Rubio cum suis filios; Cixol qui fuit de Dacho et Esclua de Bago, tots per unum; Guielmo Adovonso, Duran et Tederigo per unum; Senifred Galin de Choma et Trasuer cum suo fratre; Mascharon de Choma; Sala et suo cognato Sunifred Maioli; Illesendo testa; Duran Aldena cum suis eres; Mir Manleva et Igela; Godmar et Avargel et Tota, mulier de Abo, per I; Guielmo; Goltredo; Suniario Sarabita cum suis fratres et Sunifred Duran [et suos] per [1] Guitardo Reconsindo et Guifred Chenon; Sunifred Mangan; Godmar Baveles; Bradila.

De Val Lagastosa: Golltredod ab suis cognatos per unum; Eromir Godmar et Ricolfo et Sendred ab suis et eres; filios Guinna; Mirona Zanel et Duran suo frater; Vidal presbiter. Menovillet, Guifret suo genero et Eddo per unum; Regomir Suniario Orucio de Clariana et Galito et Bonofilio suo frater.

De Valli Corba: Ansolfo; Ermomir Padeler; Suniario Exibio; Ado et suo genero.

De Silva Seminada: Guifred potestate Guiscafred Gavila; Miro Daniel; Bles de Pog; Salla de Pog; Guielmo Gomesindo; Todmir; Guifred et Ermomir, tot per unum ab Duran Espasindo.

835. Segueix un espai en blanc d'un centímetre, raspat.

De Segalers. Duran; Sala et selva Serradella; v<v>isado vineas de Bradolina; Miraber et selva Gorso ab totos suos eres; Iodalego; Guadallo et Godmar de Pined; Maria; Sunier; Condrara; Mir Lobeta; Sancio de Solan cum Giscafred, suo filiastro; Sunger Ladacoda et Salomo per unumquemque; Gitard Adala cum sua matre; Teuderig; Mir Sesal; Mir Saboriu; Gisdamon de Sancti Vincentii aneual; Sendred cum alode qui fuit de Sunifred Longo; Ansefred, presbiter, cum suo eres; Oliba ⁱⁱⁱⁱor mals cum alode de Sancti Salvatoris suo dominico tot per Borrel; Ovimia qui fuit de Lobencio; Ermomir Esperanindeo; Adalvira; vineas qui fuerunt de Trasuado et vinea de Duran Calabiu. Ab ipso barrio Miro d'Igmer; Sesnanda; Bonushomo; Trasuer; Gischafred Igela; Sunifred Scavel; Adala; alode de Sancti Petri de Rodes.

De Choma, de Berguci et de Loreda, de Lordela, de Fontelges, de Planezes et de Nitols: Altemir Tuxidor; Eiba Moneder; Onofred Daco; Chixtol mulier Languard; Salomon ab filias de Todiscllo de Collo; Bonushomo Barmoreto; Adaltrud cum alode qui fuit de Dacho; vinea de Vilcelmo Languardus per to[...]ta.

De decima et in molins de Argemundo sunt v^o et in collo ii; et in in⁸³⁶ ipsos de Vidal ii; et in molins de Capelet sunt iii et in molins \et in molins de iudices et iii/ de Asner i et in molins de Trasrig ii, et in molins de Guinedelle ii et in molins de Corba iii et in molins de Miro minestral i et molin de Ramio, et de Languard alia. Et in molin de Oliba et moli de Maria et molins de Pol e de Garsies alia.

Anno xx^oiiii regnante Rogberto rege. Sic dederunt Bermundus et Eriballus vicecomites ad domum Santi Vincentii ipsas operas que abemus in frater mineis Cardone pro animas nostras vel parentum nostrorum: in primis terra secunda de Marbusc\h/a. Garsia cum suos heredes. Gotmar Polvorel. Gombald. Baro Cansumel. Gulgiselo. Galith. GuischaFRE. Emma, femina. Tedvira. Vidal de Col. Richel. Mir. Baro. Aludia. Crispigna. Trasig et Bonfil Bufard. Ramon Freder de Pugfarner et Ellesind suo frater. Iulia et filio suo Sinfre. Et de Trasserra: Vidal Sesnana. Mascharo. Todrig de Muiapa. Oriol Barba. Galaoss cum suos eres; Obesn; Onofre; Cang; Radolf; Seger; Duran suo frater; Duran Moga; Geruceth de Calcines; Eromir Boccher; Gradamir; Menovild; Dacho; Silla; Mir Sitla; Bozmar qui fuit de Sonteres; Ramon Servedi cum suos eres;

836. Segueix *in*, duplicat.

Ferriol; Erumir; Ermeleva. Et in terra III^a de Pinel et Solaneles. In primis Mir Agazo; Odsindo; Albar; Mir Nerel; Guadald; Mir Pecuc; Bonfil; Ermesenda; Eromir Duran; Maria; Gozmar; Emenolf; Adalbert Carboner; Mir christia de Solanelles; Guifre Sang; Galin; Ema; Guifre de Espinalb; Salomo Calvo; Pladida de Pug Ladornor; Mir Purga Viesa per suos eredes; Ermoviga et filio suo Guitard; Rago-mir et frater suo Mir; Sugner Baco; Duran Box; Gisclamon; Galin; Ranimir; Mir Granel; Asner; Salamo de Corbes; Trasla; Goltremir; Mir Savaget; Madresena cum suos eredes; Duran Gittla; Onofre Gogos; Esclua frater suo; Sinfre Gogos; Todaleg de Quarta. Et in terra III^a de Selva Sembrada: Eromir⁸³⁷ Codorca; Duran Boca de Orsa; Ramon Daniel; Sala Daniel; Mir Daniel; Adanaget; Mir Luila; Guifre Podstad; Guifre Lobo de Squala Minigs; Guifre; Guadamir; Languard; Duran Espansen; Ramio; Duran de Segalers; Biarig; Vidal; Guisald Sesnan; Ferruz; Oliba; Bonsom; Esclua; Terradela; Guifre Cardona; Vives; Guischafre Gavilia; Gimarela cum \suos/eres. Sugner e Deure; Oliba de Camp; Duran Igila et suo fratre Mir.

Emma, femina, Duran Servil, Borrell, Anfon, Eromir Padeles, Buitard Cafelad, Erumir Saga per suos eredes; Agela cum suos eres; Bernad \Va/cama de Araina; Galin de Lagastosa; Oliba; Guillem fratre suo; Trasuer et infra V^a de Choma: Godmar Baveler; Duran Madrona; Armucia sortera; Che de Nitiols; Guitard de Recosen. Godmar Sa\ra/brit; Duran Crutio; Erumir Cuc; Baron Rastel; Bi-arig; Vidal Crispio; Godmar; Avaget; Baldrig; Elperig; Gosisclo; Ermetruit; Oliba; Dach de Serra de Coma; Guadald; Eneg; Ramio; Chintol; Sala; Marcuz cum suos eres; Ramon Olperig; Sinfre; Galin; Duran; Guillem Alvons a per suos eres; Trasuer de Rubio; Guifre et fratre suo Mir; Seinoll; Eromir Quonoia; Sugner; Luila; Duran Igila; Bofil; Donad; Joan; Reiebald cum suos eres; Et infra .VI.^a de Lordela et Loreda: Pere de Lordela; Vidal; Mir; et alio Mir; Fruila; Guifre; D<e> Rubi; Bunuz Sag cum suos eres; Oliba Gariger sum suos vicinos; Tolta Grassa; Recosen; Bononera; Duran Donat.

Guadamir; Em Ferrera; Mir Caseth; Bonfil de Montada; Guifre Sunier; Retrud; Dede; Sugner Malacara; Adam; Abo; Joan; Adalbert Sago; Duran Igila; Trasu/a/ll; Adragil; Vives; Adalea de Vila Torta cum totos suos vicinos. Et infra .VII.^a de Fonteies et de Planes, Godisclo; Oromir; Mir; Borrel; Duran Lorenz; Isarn; Artman; Gu-driela; Ermenolf; Salamon; Gotsen; Gonisclo; Galin; Sinfre Malsa-

837. Segueix *Bocar*, ratllat.

ber; Baldrig de Vila; Ramio; Brecadels; Guifre [c]abdebord; Bonfil Belacana; Anfols de Guardies; Atto; Vidal cum suos eres; Guifre; Agellische; Adalmar; Davi Capida.

387

1150, juliol, 26

Adveració sacramental de testament. *Adveració sacramental del testament del vescomte Ramon Folc [II] de Cardona. Disposa ser enterrat amb els templers i ordena repartir els seus béns de manera desigual entre els seus tres fills, tot deixant la seva filla Ermessenda sota la protecció de la seva esposa, la comtessa Guillema.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular amb algunes taques d'humitat que dificulten la lectura en alguns punts; inicial dibuixada ocupant dues línies del text, 545 × 380 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 90.
- B Regest, del segle XVII, per Bernat José Llobet, Archivo Nobiliario de Toledo, Archivo de Medinaceli, *Recopilación...*, vol. I, p. 63.
- a Regest publicat per Montserrat CASAS NADAL, *El monestir...*, doc. 140, p. 236, ex B, que dóna data del 25 de juliol.
- b Editat per Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, *Els vescomtes...*, doc. 5, pp. 122-124, ex A.

Hec est sacramentalis condicio ultime voluntatis cuiusdam defuncti nomine Raimundi Fulchonis quam testificam hui testes Guillema seu chomitissa coniux eius et Constantinus prior Sancti Petri Castriserris et Deusde de Claromonte et Arbertus de Castro Edral et Guillelmus de Tord. Nos simul in unum prefixi testes sumus et iuramus per trinum et unum Deum in presentia et manu Guillermi sacricultos [et] iudicis quod iamdictus Raimundus Fulchonis⁸³⁸ iussit distribuere omnem suum honorem et omnia sua mobilia vel imobilia suis manumissoribus videlicet Bernardo vicechomiti patri suo et Berna\rr/do Urgellensi episcopo et Deusde de Claro[monte] et Poncio de Cervaria et Guillerme chomitisse uxori sue et Bernardo preposito sicut hic scriptum est. In primis dedit corpus suum Sante domui milicie Iherosolim; et dimisit ecclesie Santi Vincencii de Cardona decimam de suis molendinis si per directum comqu[...] et retinere poterit vel ille vel uxor sua vel infantes sui vel ecclesia Sancti Vincencii. Dimisit etiam Sancto

838. Segueix *pleno*, ratllat.

Vincencio DC^{tos} solidos de suo directo de ipsis molendinis ut ecclesia Sancti Vincencii suam partem teneat donec illos DC solidos inde habeat, in tali v[idel]icet conveniencia ut de istis sexcentis solidis honor comparentur per laudamentum manumissorum suorum unde unus clericus sacerdos in ipsa ecclesia Sancti Vincencii honorifice vivere valeat qui ibidem Deo serviat et cotidie missas celebranda cum oportuno [fe]cit nostre decemptionis sacrificium Deo offerit tam pro remedium anim sue, quam parentum suorum predecessorum sive successorum et omnium fidelium qui in cimiterio prefate ecclesie requiescunt. Dimisit etiam ad Sanctum Petrum Castriserensis ccc solidos in iamdictis m[ol]endinis qui de sua parte inde exeant equali videlicet ratione ut exeant de Sancto iamdicto ut ecclesia Sancti Petri suam [.]rtam partem in supradictis molendinis teneat donet ccc solidos inde habeat. Quod si nepotes sui aut de vita patris su[i] a]ut post obitum eius aliquam partem in sepe dictis molendinis iuste acquirere potuerint reddent medietatem ipsius missionis que facta est in opera de ipsis molendinis; et si supra dicta ecclesie Sancti Vincencii et Sancti Petri helemosinam su[am] sicut presens resonat pagina non dum plenissime fuerint consecute reddatur eis de ipsa medietate peccunie quantum dederit donec omnia sicut dictum est habeant. Dimisit⁸³⁹ insuper Sancto Petro de Castro Serris decimam de sua dominatura de v[il]albin, tam de pane quam de vino et carne. Dimisit etiam hospicio Iherusalem c solidos et ad cavalleriam Iherusalem equum suum cum lorica et ceteris armis ; et si non habuerit equum donant eis unum equum de ccc^{tis} solidos. Dimisit quoque uxori sue Guillerme dicte chomitiste⁸⁴⁰ omnem honorem suum quem modo habebat vel quem habere debebat post obitum patris sui, quandiu steterit sine marito, sine blandimento filii vel filie et omnium hominum. Si vero maritum duxerit habeat sivi hesponsalici[o]⁸⁴¹ et secundum quantitatem honoris solvat suam partem de debitis. Dimisit Raimundo, filio suo, omnem suum honorem quem habebat vel habere debebat per omnem vicechomitatum Cardonensem, tam in Segarra quam in Bages et in Ausona sive in v[al]les, simul cum omni honore qui fuit de Deusde avii sui de Claromonte quicquid ibi habebat vel abere debebat salva tam in omnibus conveniencia supra dicta uxori sue in tota vita tua. Dimisit etiam Guillermo

839. Segueix *etiam*, ratllat.

840. Scilicet: *vicecomitise*.

841. Sic.

filio suo omnem honorem quem habebat vel habere debebat in episcopatu Gerundensi videlicet: castrum de Farner cum suis pertinentiis et Vilalbi cum suis pertinentiis et Gerundela cum suis pertinentiis, in tali conveniencia ut si predictus Guillermus ad infirmitate quam modo habet non poterit sanari dimisit ut ipse sit clericus et Fulcho frater eius sit miles cum iamdicta hereditate prefati Guillermi et possideat eam sub tali vero conveniencia hoc donum fecit prenominato Raimundo filio suo ut hanc hereditatem non possit aliernare neque dare alicui hominum vel feminarium nisi filiis vel filiabus suis ad Guillermo fratri suo. Si vero prefatus Raimundus obierit sine infantibus filios vel filias de legitimo coniugio supradicta hereditas revertatur, Guillermo fratri suo. Si autem Guillermus obierit sine infantibus de legitimo coniugio ipsa hereditas ad Raimundum simili ratione revertatur. Hec autem conveniencia que iussit esse inter Raimundum et Guillermum, si Guillermus de hac egritudine quam modo habet mortuus fuerit ad⁸⁴² sanitatem non venerit precipit esse inter Raimundum et Fulchonem. Dimisit Fulchoni filio suo quicquid abebat vel abere debebat in Vicho per fevum vel per alium modum, tam in moneta quam in foro et toloneo, tali tenore ut sit Sancti Petri clericus et eiusdem ecclesie canonicus. Concessit etiam atque precepit ut si duo prelibati filii sui Raimundus atque Guillermus obierint absque legitimis infantibus adit Fulchonim predictum omnis hereditas eorum revertatur. Dimisit Ermesen filiam suam in potestate et baiulia de matre sua et de Raimundo filio suo ut donent ei virum. Et si contingerit ut prius mater sua obierit quam ipsa filia maritetur donavit ei atque precepit ipsum telonem salis uxori sue quem pater suus et ille illi dederint ut ipsa teneat et quiete libere habeat quicquid inde exierit ita ut nullus homo vel femina ibi presumat aliquid accipere vel requirere sive pro debito sive per ulla chausa prarva⁸⁴³ vel magna donec habeat inde duo milia solidos fideliter ad opus mariti. Hoc tutum ergo de filia sua si mater absens erat morte perventa. Dimisit in baiulia patris sui vicechomitis et Deusde patris sui vel ceterorum in manumissorum post mortem supra dictorum cum consilio suorum fidelium hominum. Concessit etiam eidem filie sue ut si contigerit mori predictos filios suos sine infantibus sicut superitus notavimus omnem eorum hereditatem libere optinere valeat. Quia vero uxorem suam pregnantem dimisit quem sinem

842. Segueix *ad*, duplicat.

843. Primera *r* eliminada amb punts.

exitus habeat et Deo comisit. Si igitur ad partum pervenerit et filium habuerit cum assensu et voluntate matris sue donavit eum et obtulit domino Deo et Sancto Petro Cluniacensi et ecclesie Castri Serrensi ut perseveret in ordine et regula Sancti Benedicti secundum voluntatem Dei cum III^{or} mansis de suo honore videlicet: II^{os} in termino de Rupid et II° in terminio de Vilalbi, ut teneat eos et possideat ecclesia Sancti Petri Castri Serris et monachi eisdem loci qui modo sunt et qui futuri sunt cum omni integritate et libertate, cum terminis et afrontacionibus suis, solide et quiete secundum quos manumissores distribuerunt loco suo. Si autem filia fuerit donent eam ad maritum mater sua et fratres eius honorifice de suo abere pro posse quod sine fecerint habeat hereditatem suam per omnia inter fratres suos. Voluit etiam atque mandavit ut omnibus inviolabiliter servatis que ad helemosinam suam pertinent de cetero honore suo sovantur omnia que debebat sedem posse. Postquam autem hec omnia suprascripta ordinavit atque mandavit non mutata voluntate ab hoc mundo migravit in mense marcii. Nos vero prelibati testes post eius mortem infra spacium sex mensium predictum suum mandamentum scribere fecimus et iuramus predicto Guillermo iudice recipiente in presentia sacerdotum et multorum nobilium hominum nomina aliquorum subterius scripta sunt et firmata.

Lato conditionis sacramentorum VII kalendas augusti, anno ab incarnatione Domini c^ol^o post millesimum.

Sig+num Guillerre, chomitisse. Sig+num Deusde de Claramonte. Sig+num Arberto de Castro Edral. Sig+num Guilermi de Tord, qui hoc scribere fecimus et firmavimus et propria manibus iuravimus testibusque firmare iussimus.

Sig+num Constantini prioris. Sig+num R[aimundi] Boxados. Sig+num Peret, frater eius. Sig+num Vida, qui hoc sacramentum viderunt. Sig+num Guilermi de Quarches. Sig+num Guilermi sacer.

Guilermi sacrista et latar iuris hoc confirmo legibus +.⁸⁴⁴

Guillermus subdiachonus, qui hoc iudicium rogatus scripsit cum literis dampnatis in primis et decima et xx et xxii sub die (ss) et anno quo supra.

844. Tota la frase autògrafa.

1151, juny, 19

Convinença. *Convinença efectuada entre els germans Guillem i Ramon de Cardona, d'una banda, i Bernat de Montesquiu i la seva muller Saurina, de l'altra.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 206 × 123 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 174, núm. 1261.

Hec conveniencia est facta inter Raimundus de Cardona et Guillem fratrem eius et Bernardum de Monte Eschivo et coniugem suam Saurinam. Donant nanque Raimundus de Cardona et Guillermus fratre eius Bernardo de Monte Eschivo et coniuge sue Saurine XII denarios in sale de Cardona per unumquemque diem in quo currerit sal, ipsos videlicet quos pater illorum tenebat et habebat et dimisit eis ad diem obitus sui, tali modo ut habeant et possideant eos predictus Bernardus et coniux sua predicta et posteritas illorum omni tempore sine inquietate. Et mittant ibi baiulu ea mensura qua pater illorum solebat mittere in predictos denarios. Et predictum autem donum conveniunt Bernardus de Monte Eschiu et coniux eius Saurina Raimundo de Cardona et Guillermo ut valeant eis de cunctis hominibus et feminis excepto comite Barchinonense; et si comes habuerit guerram cum eis habeat illis Bernardus unus ex fratribus suis si potest, et si non potest habeat eis unum militem in loco fratris sui; et faciat eis Bernardus predictus curtes et placitos et segivos infra terram suam et prestat eis in oste de Hyspania unum caballum aut unum mulum, aut unum militem qualem Bernardus de his tribus melius voluerit.

Acta sunt autem hec omnia in presentia Petrus de Subirads et Bernardi de Rochafort et Raimundi de Boxadoss et Eralli de Midia et aliorum multorum hominum.

Actum est hoc XIII kalendas iulii, anno Domini M^oC^oL^oI^o.

Sig+num Raimundi de Cardone. Sig+num Guillermus fratris eius, qui hoc scribere fecimus et firmavimus testibusque firmare iussimus.

Sig+num Bernardi de Monte Eschivo. Sig+num Saurine. Sig+num Petri de Subirads. Sig+num Bernardi de Rocha Fort. Sig+num Raimundi de Boxadoss. Sig+num Eralli de Midia. Sig+num Arnalli de Cardona.

Guillermus subdiachonus, qui hoc scripsit die et anno (ss) quo supra.

1152, gener, 16

Adveració sacramental de testament. *Adveració sacramental del testament de Guillem Ramon.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, puix que els llocs per on fou doblegat en el passat estan molt marcats en dos talls verticals i té diverses trencadisses que afecten, sobretot, l'escatocol del document, 384 × 165 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 165, núm. 516.

In Christi Eterni et salvatoris nostri Ihesu Christi. Ego Guillelmus Raimundi iaceo in egritudine et timeo penas inferni, et cupio pervenire ad gaudia paradisi, et iubeo testamentum meum facere et omnem meum avere vel de honore. Et rogo ut fiant manumissores mei, id sunt, Guillelmus sacricustus et Bernardus de Falcs et Guillelmus de Calaph et mulier mea Guillerma. Rogo vos, amici mei, ut si mors mihi advenerit in ista egritudine antequam alium testamentum meum faciam potestatem habeatis apprehendere omnem meum avere et dare pro anima mea sicut hic scriptum inveneritis. In primis dimitto terciam partem de pane et vino ad novo veniente sive de mobile extra II equas quis in contencione in terme de Bertolomeo, de totum alium meum in<m>obile relinquo terciam partem pro anima mea, post debitos solitos. Et fiant multam in terciam partem XX^{II} solidos quem VII^M quod debet mihi Bernardus de Falcs. Et de iamdictam terciam partem quem relinquo pro anima mea faciant manumissores mei III partes: I^a tercia parte Sanctum Vincentium Cardone ; et aliam terciam partem ad Santi Michaelis Elni vel ad suis clericis; et dimitto meum corpus ad Sancti Iacobi de Calaph, cum alia terciam partem. Et I quartera de forment de meo fevo de Calaph ad graner ad lumen Sancte Marie per unumquemque annum. Et XII denarios ad Sancti Iacobi Gallicie. Et alios XII ad milicie Iherosolimitani. Et relinquo mulier mea Guillerma quem siat domina et potenstissima de totum alium qui remanet omnem meam honorem et omnes fevos meos que habeo in cunctisque locis, sive de mobile meum, ut teneat et possideat in vita sua, cum filio meo et suo Guillermo, extra supra dictas dimissiones. Et dimitto castrum de Igni ad filium meum Guillermo, quomodo ego teneo et habeo cum fevum et alaudium ut serviat Sancti Vincencii Cardone. Et relinquo ad iamdicti filium meum Guillem ipsum castrum de Molsose cum fevvo et alaudio et ipsum fevum de Calaph et de Segur. Et relinquo ad filio meo Raimundo hoc quod habeo in Lobera et in Portel. Et dimitto filia

mea Ermesen in potestate Deo et matris sui et fratri ut maritent eam cum cavallo quod Guillermus de Calaphi debet mihi, ut emendet eum ad laudamentum Guillermi sacricutodi et Petrus Poncii de Falcs et suum gausimentum Guillermi de Calaph, cum adiutorio matri vel fratri ut maritent eam quod melius potuerint. Et si diminuerit de Guillermo filio meo sine infante de legitimo coniugi, revertatur omnem meum honorem ad Ermesen filia mea. Et si diminuerit de Ermesen sine infante de legitimo coniugii revertatur ad Raimundum filium meum. Et si de Raimundo diminuerit revertatur ad Loreta, filia mea. Et ipsum pregnanum de equa relinquo ad filia mea Loreta. Et filia mea Ermegardis sit in causimentum matri sue vel frati. Et si venerit discordia inter mulier mea Guillerme et filio meo Guillermo habeat mulier mea medietatem de ipsum castrum de Aligno, et fiat maritata filia mea Ermesendis cum iamdicto dimissione ad avere et honore. Et si non potuerit stare mulier mea Guillerma cum filio meo Guillermo habeat medietatem de expletis que inde exierint de iamdicto castro. Et relinquo mulier mea et filio meo Guillermo in potestate Deo et Sancti Vincencii Cardone, et habbati et clerici eidem loci et de Raimundus de Boxadors et Guillermi de Calaph et alii mei seniores ut defendant eos contra cunctos homines vel feminas.

Actum est hoc xvii kalendas febrerii, anno xv regnante Ledovici rege minori.

Sig+num Guillem Raimundi, qui istum testamentum iussi s[cribere] et firmavi et ad testes firmare rogavi.

Sig+num Bernad de Falcs. Sig+num Guillermus de Calaph. Sig+num Guillema, [uxor] mea. Sig+num Guillermi de Aligno.⁸⁴⁵

Guillermus, presbiter, qui hoc rogatus scripssit die et anno quo (ss) supra, cum literis rasis et emendatis in v linea vel in vii^{ma}.

390

1153, gener, 17

Donació propter nuptias. *El comte Ermengol d'Urgell, la seva esposa Elvira i el seu fill Ermengol donen al vescomte Ramon Folc [III] de Cardona la seva filla Elisabet i, amb ella, els castells d'Ivorra*

845. Aquesta darrera signatura, autògrafa.

i d'Olius, la torre de Segrià de Lleida i dos masos a la mateixa ciutat.

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada descendent, 495 × 288 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 91.
 B Còpia del segle XII, pel sacerdot Ramon, Archivo Ducal de Cardona, lligall 148, núm. 9b.
 C Còpia del segle XIV, ex B, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2316.
 D Còpia del segle XIV, ex C, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2316b.
 E Còpia del segle XIX, ex D, Archivo Ducal de Cardona, lligall 189, núm. 2316c.

Sit notum cunctis audientibus et videntibus qualiter Ermengaudus comes Urgelli una cum comitessa Elvira uxore sua simul cum filio suo Ermengaudo, donatores sumus vobis Raimundo Folchoni de Cardona. Per hanc scriptura donacionis nostre donamus vobis, Raimundo prenominato, Elisabet, filiam nostram, ad uxorem, cum honorem quod damus vobis in comitatu Urgelli. Prenominatim donamus, ego comes prescriptus, et comitissa mulier mea, et Ermengaudus filius meus, castrum quod vocatur Ivorra, et castum quod dicitur Olius, per alaude francho et libero, cum omnibus terminibus suis et cunctis pertinenciis et adiacenciis illorum, sicut nos abemus vel abere debemus. Simili modo donamus nos, supranominati, vobis Raimundo prescripto, in civitate de Lerida duos caput massos, cum suas ereditates qui ad illos caput mansos pertinent vel pertinere debent. Similiter vobis donamus et addimus una turre in terminibus de Lerida prenominatim in loco ubi dicitur Sigria, cum decem parelladas de alaude. Et illos caput mansos quod sint de illos bonos quod nos abemus in Lerida. Istos namque capud mansos et ipsa turre suprascripta donamus nos supranominati vobis Raimundo ad alaude franko et libero, ad vestram volumptatem faciendi. Hoc totum quod superius scriptum est donamus ego, comes Ermengaudus, et comitissa, et filius meus Ermengaudus, ad Raimundum per exovar, et ad Elisabet per hereditatem, et ad infantem vel infantes qui de vos ambos fuerint generati, et ad posteritas vestra. Et si minus venerit de Elisabeth sine infante quod non abeat de Raimundo supranominato, istos castros supranominatos, et ipsum alaudem de Lerida, abeat Raimundus per fevum, per comitem Ermengaudum Urgellensem, vel per filium suum, vel per posteritas sua. Et si Raimundus prenominatus infantem vel infantes abuerit de Elisabet, omnem honorem quod hodie abet vel abere debet vel inantea adquisierit remaneat ad infantem vel ad infantes quod de illa abuerit. Post obitum vero amborum, si filium vel filiam de illos non remanserit, tornet illum honorem de Raimundo ad suos proximos et illum

honorem quod comes donat ad Elisabet et ad Ramon tornet ad suos proximos. Hoc totum factum est propter bonum et propter amorem et quod sit factum per fidem sine enganno in presencia de suos nobiles viros de comite Ermengaudu Urgelli et de ipsos qui ibi sunt cum Raimundo de Cardona, scilicet: Bernardus de Sentelles et Raimundus de Boxadoss et Poncius frater eius. Et est manifestum. Quod si nos donatores vel aliquis homo vel femina qui contra hanc cartam donationis pro inrumpendum venerit non hoc valeat vindicare sed in duplo vobis componat vel componamus et cum Iuda Scariot in inferno inferior penas percipiat, et inantea firma immobilis permaneat modo vel omnique tempore et non sit disrupta.

Facta ista carta XVI kalendas febrerii, anno MCLII ab incarnatione Christi post millesimum.

Sig+num Ermengaudus comes Urgelli, qui hanc cartam donationis mandavi scribere et testes firmare rogavi et manu mea propria (ss) firmavi. Sig+num Elvira comitissa qui hoc laudavi et firmavi et firmare rogavi. Sig+num Ermengaudus filius comitis, qui hoc laudavi et firmavi et testes firmare rogavi.

Sig+num Petrus de Pugverd. Sig+num Arnallus de Ponts. Sig+num Raimundus de Tarasqo.⁸⁴⁶ Sig+num Gonballus de Ribelles. Sig+num Petrus Sancius de Lobera. Sig+num Artallus de Callers. Sig+num Berengarius de Callers. Sig+num Bernardus de Sentelles. Sig+num Raimundus de Boxados. Sig+num Poncius de Boxados. Sig+num Stevania regina, filia imperatoris.

G. capellanus rogatus scripsit sub die et anno (ss) quo supra.

391

1154, maig, 19

Donació. *Donació que fan Oliver i els seus fills a Berenguer Bord i a la seva dona Loreta del mas de Sal·la, situat al terme de Cardona, juntament amb altres béns, amb la condició que paguin als donants i els seus fills un servei anual d'un parell de gallines.*

[A] Original, perdut.

[B] Trasllat, del 24 de gener de 1195, per Grau, sotsdiaca, perdut.

C Trasllat notarial, del 6 d'abril de 1255, per P[ere], acòlit, Archivo Ducal de Cardona, lligall 173, núm. 1193.

846. Sic.

Hec est translatum bene et fideliter factum VIII idus aprilis, anno Domini M^oCC L^oV^o.

Notum sit omnibus hominibus quod ego Oliver et Petrus filium meum et uxor sua Saurina et filium nostrum A., donatores sumus tibi Berenguer que vocant Bord, et uxor tua Loreta. Per hanc scriptura donamus nos vobis mansum nostrum quem habemus in villa de Cardona que vocant Sala, cum ipso ort, arbores qui ibi sunt, et alio ferregenal donamus nos vobis qui est super via qui vadit a Cardoniis et ad ipsa sal. Hoc totum donamus vobis quantum nos ibi abemus vel habere debemus, cum exiis vel regresiis suis. In tale conventu donamus nos vobis ut faciatis nobis servicium per unumquemque annum parillio unum gallinas. Et affrontat hec omnia: de oriente, in carrea vel in alaudio Sancti Vincencii; de meridie in carrera qui vadit ad ipsa sal; de occiduo in ferregenal de P[onci] Palacii ad VII^{em} toloneo in carrera. Quantum istas affrontaciones includunt et his termini ambiunt sic donamus nos vobis quantum nos ibi habemus vel habere debemus ad nos⁸⁴⁷ vel ad posteritate vestra sine uullo⁸⁴⁸ malo ingenio, omni tempore, et vos habeatis hec pro nobis vel posteritate nostra, et non elligatis vos alios seniores pro hec nisi nos et posteritate nostra. Et insuper donamus nos vobis ferragenal que habemus super ponmala, prope mansiones P. Gilabert, in tali conventu ut si nos seniores non volueritis tenere in vestrum domincum vos suprascripti habeamus per vos et posteritate vestra per la homicione et donemus nos vel per unumquemque annum de ipso ferragenal medietatem de ipsos explecos que des dederit ibi et non habeamus licencia donare vel comutare hec omnia suprascripta nos donatores ad nulla alia persona, et hec firmum sit et stabile omni tempore sicut superius scriptum est et per hec donum dedemus nos tibi x morabetinos bonos et directos.

Actum est hoc XIII kalendas iunii, anno M^oCL^oIII.

Sig+num Olivier. Sig+num P[etri]. Olivier. Sig+num Saurina, nos, qui ista carta mandavimus scribere testesque firmare iussimus.

Sig+num Guillem de Guardies. Sig+num Carbonel. Sig+num P. Plomag. Sig+num A., filius P[etri] Oliveri.

Arnallus, levita, qui hec rogatus scripsit cum literis dampnatis in IIII^a linea sub die et anno (ss) quo supra.

847. Scilicet: vos.

848. Sic.

Sig+num A. de Podio Alto. Sig+num P. de Aligno.

Geraldus, subdiachonus, qui hoc translatum in presencia A. de Podio Alto et Petri de Aligno scripsit et hec sig+num fecit.

Actum est hoc VIII° Kalendas februarii, anno M^oC^oXC^oV^o.

P. acholitus, qui hec scripssit et hoc fideliter translatavi vice Bertrandus de Stabica, presbiteri, notarii publici Cardona, et hec sig+num impressit die et anno quo supra. (ss) Bertran de Stabica, presbiteri testis huius translati. (ss) Bertrandi de Stabicha presbiteri, publici notarii Cardone qui hec fideliter fecit et translatavi.

392

1156, febrer

Penyora. *Berenguer de Calonge pignora a Berenguer de Torroja diverses rendes que aquell tenia a Calonge i el seu terme, pel preu de 160 morabatins.*

A Pergamí original, en estat de conservació dolent, bastant gastat als extrems dret i esquerre, 130 × 145 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2306.

In nomine Domini. Notum sit omnibus hominibus quod ego Berengarius de Colunga et fratre meo inpignoratores sumus tibi Berengario de Torroia [...] et pignoramus XLV parellos de gallinis cum pane et vino et civada [...] quem ad sos[...] sunt, et sagitarias quod nos habemus nec habeo nec habet nostri generis melius iusi [...] Et est hoc totum in villa de Coloniga, in terminio eius quod habemus de vobis Berengario de Torroia, nostro domino. Et ut dictum est mittimus nobis in pignus, per CLX morabatinos bonos de [...] et aiars, tali modo usque nos vel nostris possimus [...]lig

de nostro avere proprio. Et vobis Berenger non [...] qui est ad [...] mittamus in pignus usque nos et nostri possuerimus [...] de nostro avere proprio. Et iterum promittimus vobis Berengario de Torroia in ista pignora quod superius dicta quartam partem omni decime de Colunga, sine nulla retencione, quod nos Berengarius de Colunga neque Petro fratris meis non recuperamus in anno in precio suprascripto, quod quod teneatis et expletis usque nos possimus recuperare, sicut superius dictus est.

Sig+num Berengario de Colunga. Sig+num Petro, meo fratre, qui firmamoues et laudamus et istam cartam inpignorationem testes firmare facimus.

Sig+num Willermi de Latroni. Sig+num Berenger de Fluvia.
Sig+num Raimundi de Zaguilela.

Acta ista carta mense febrer, feria II, anno incarnationis Domini millesimo CLV.

Sig(ss)num Iterum qui scripsi.

393

1156, març, 23

Testament. *Testament de Ramon de Cardona. Dóna el seu cos a Sant Vicenç de Cardona, juntament amb diverses propietats. Demana als marmessors que satisfacin els seus deutes.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent a causa d'unes taques de tinta que esquitxen un text que, a més, presenta diverses perforacions, 368 × 392 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 94.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 94.
- C Regest, del segle XVII, Arxiu de la Mensa Episcopal de Vic, vol. VI, núm. 2069.
- D Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 3v-5v, núm. 94.
- a Editat per FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, *Els vescomtes...*, doc. 6, pp. 126-128.

Pateant omnibus hominibus quod ego Raimundus de Cardona facio meum testamentum, et rogo manumisores meos, quos eligo, scilicet: dompnum Bernardum abbatem, et Raimundum capellanum, et Petrum de Podioverd, et Berengarium de Callers, et Bertrandum de Llobera, et Erallum de Midia, ut si mortuus fuero antequam alium possim facere testamentum, plenam potestatem habeatis distribuendi omnia mea mobilia vel immobilia sicut hic scriptum invenerint. In primis dimitto corpus meum ecclesia Sancti Vincentii Cardonensi, ut ibi honorifice humetur et fratres eiusdem loci suscipiant me sicut proprium fratrem. Et dimitto predicta ecclesia Sancti Vincentii omnem hereditatem meam et partem molendinorum et ortorum medietatem, scilicet ex omnibus quantum ibi habeo et habere debeo quocumque modo, ut in perpetuum possideat ea predicta ecclesia ad suum proprium alaudium, excepta medietate /unius/ molendini quam dimitto inter Sanctum Michaellem de Cardona et Sanctam Mariam de Plano, et exceptis directis ortorum qua ecclesia Sancti Petri de Rozes debet ibi habere. Et dimitto pralibata ecclesia Sancti Vincentii XII denarios in sale Cardonensi per unumquemque diem quod sal vendatur ullo

modo ut in perpetuum possideat eos ad suum proprium alaudium. Et dimitto ecclesia Sancti Michaelis de Cardona et Sancta Maria de Plano XII denarios ut habeat eos ex predictis denariis quos dimitto Sancto Vincentio per unamquemque ebdomadam quod sal vendatur ad suum proprium alaudium ut quotidie exoretur Deus pro anima mea in ecclesia illa. Supradicta autem molendina et ortos sunt in flumine Cardonerii supra molendina Sancti Vincentii. Et dimitto ecclesia Sancti Vincentii prescripta unam condaminam alaudii quam habeo in termino de Molsosa, subtus Rodballs, ut in perpetuum possidam eam ad suum proprium alaudium pro anima mea et fratris mei Guillermi. Et dimitto ecclesia Sancti Petri Castro Serris VI denarios in sale Cardonensi per unumquemque diem quod sal vendatur ullo modo omni tempore ad suum proprium alaudium. Et dimitto ecclesia Sancta Trinitatis, et dono ei in vita mea et post mortem meam, unum sextarium sale in sale Cardonensi per unamquamque ebdomadam quod sal vendetur omni tempore ad suum proprium alaudium. Et dimitto milicia de Iherusalem unum mansum in termino de Molsosa qui dicitur Camalonga, cum omnibus sibi pertinentibus pro anima mea et fratris mei Guillermi. Et dimitto Hospitali de Iherusalem unum mansum in termino de Molsosa qui dicitur Prat, cum sibi pertinentibus pro anima mea et fratris mei Guillermi. Et dimitto coniugi mee Eligendi D morabatinos de suo axovar ut habeat eos in castro de Falchs, et in Castro Taliad, et in Molsosa, et in Amalda, ut tantum teneat eos usquequo Raimundus Fulconis redimat eos D morabatinos in auro. Et dimitto Dulcia sorori mea castrum Falchs, et castrum Colonici de Maredme, ita imo ut redimat eos ex his quibus tenent eos in pignus. Et dimitto Raimundo Fulconi, consanguineo meo, omnem meum honorem, scilicet: quantum habeo vel habere debeo in Cardona, in Sagarra, in Baies, et in Aussona, et in Gerundense, et in Valles, et in Penedes, et in omnibus locis excepto hoc quod dimissi sorori mea suprascripta et exceptum honorem quem dimitto coniugi mea prefixa ut Raimundus Fulconis redimet eum et postea libere possideat eum, salvis in omnibus dimissionibus ex directis ecclesiarum Dei in omnibus suprascriptis. Et mitto in pignus omnes meas exides de Cardona debitoribus meis ut totum teneant eas usquequo recuperet sua que illis debeo; et mitto baiulum in predicis exidis videlicet, Poncius Isarni, ut ipse fideliter quod ad un et omnes expletos ex predictis exidis et persolvat eos meis debitoribus ita tamenquo medietatem /persolvat/ Sancti Vincentio et Sancto Petro et aliis meis debito-

ribus de Cardona et aliam medietatem aliis meis debitoribus; et quando omnes erin paccati et predictas exidas libere revertantur Raimundi Fulconi et ut predictus meus baiulus habeat suum lucrum sicut modo avet; et si debitores de Cardona sunt primi paccati omnis eixidas revertantur alius debitoribus usquequo sint paccati et ita sit similiter aliis et ecclesia Sancti Vincentii cenobium LXXIII solidos. Santo Petro de Castro Serris quantum baiulus suus iter computabit Sancta Maria Selsona unum receptum. Cocaro mille c\XII/ morabatinos, Petro de Palacio mille DCCLXI solidos, Guillermo de Guardies cccc solidos, Poncio Isarni M solidos, Raimundo de Palacio cccl solidos, Petro Rulla XVIII morabatinos, Bertrando de Lobera cxx morabatinos, Petro Muntaner XLV solidos, Bernardo Cocard et Arnallo de Cascals \c/L morabatinos, Poncet de Cervera XXIII solidos, \Bermundo/ de Viver ccl solidos, Petro Terlucer xxxv morabatinos et LXXX solidos, Iohanni de Partinag cl morabatinos, Stephano de Murcia cc morabatinos, hominibus de Segur cl solidos, Raimundo de Graner xl solidos, Guereta de Berga c solidos, Petro Ermengaudi de Minorissa x. morabatinos, Baiet XIII morabatinos, Petro Bermundi et filio suo xx morabatinos, Raimundo de Tolosa LXXVI solidos, pord de Poncio Guillermi xvii e mig solidos, Rabaco xxii solidos, Guberto de Vicho xx morabatinos, Bartholomeo de Calaf lx solidos, Petro de Caorc XIII morabatinos, Raimundo Poncio D solidos et xv, Berengario de Rosset xxxii solidos, Bernardo de Eschivo ccc morabatinos, Arnallo de Caorc III solidos, Raimundo de Palacio c solidos per caballum de Talamancha, Bernardo de Midia ccc solidos, et alia debita mea qua hic non sunt scripta et fuerint inventa sint persoluta sicut supradicta alia, Bernardo Agalbo c solidos, Petro Rulla LXXX solidos; et dimitto Bernardo de Midia unam sumadam sale in unaquaque ebdomada quod sal ullo modo vendetur ad facere suam voluntatem omni tempore as suum proprium alaudium; Gerallo de Iorba cxxx morabatinos. Si autem Raimundo Fulchoni cui ego dimitto honorem meum sicut suprascriptum est infregerit meum testamentum vel abstulerit aliquid meis debitoribus sicut supra stabilivi aut ipse non persolverit debita mea prenotata cum amore dictorum et si infra quadraginta dies cum fuerit conmonitus redirimere noluerit omnem meum honorem prenotatum excepto hoc quod dimissi Sanctis Dei dimitto sorori mea Dulcia et nepota mea et filiis duobus Guillermi Raimundi senaschale et Guillermo de Montacada et fratri suo ut accipiant eis uxores et persolvant debita mea sicut suprascriptum est. Et rogo dominum meum comitem Barchinonensem ut si

Raimundus Fulchonis noluerit attendere suprascripta ipsa faciat tenere suprascripta sorori mea et nepota sicut suprascriptum est, et faciant paccare debita mea.

Quod est factum x kalendas aprilis, anno Domini MCLV.

Sig+num Raimundi de Cardona qui hoc scribere feci et firmavi et testes firmare rogavi.

Bernardus abbas +. Raimundi capellani Sig+num. Sig+num Petri de Podio Verd. Sig+num Berengarii de Callers. Sig+num Bertrandi de Llobera. Sig+num Raimundi de Midia. Sig+num Bernardi de Midia. Sig+num Petri Oliver.

Arnallus sacerdos, qui hoc scripsit die et anno quo + supra.

394

1157, maig, 28

Venda. *Berenguer de Calonge ven al vescomte de Cardona Ramon Folc [III] i a la seva esposa Elisabet un grup de persones que té conjuntament amb el seu germà Pere en diversos masos de Calonge pel preu de 30 morabatins d'or.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 280 × 60 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2307.

Notum sit cunctis hominibus qualiter ego Berengarius Colonicus vendo vobis Raimundo Fulchoni vicecomitis Cardone et Elisabet vicecomitissa omnis personas quas abemus ego Berengarius et fratres meus Petrus in XII mansos Colonicus et omnia que ad personas pertinent ad vestrum proprium alaudium sicut modo teneo et possideo ad vestram voluntatem quod abemus in vestro dominico. Tali modo vendimus ad vos vel ad vestros nos et nostros sicut suprascriptum est. Et sumus vobis adiutores et gaurentores contra cunctos homines vel feminas omni tempore. Et supradicta vinditione accepimus a vobis LXXX^{ta} morabetinos bonos et optimos in auro. Si quis contra ista venditione venerit ad inrumpendum vel contradicendum nil valeat sed in triplo componat cum omni sua melioracione.

Actum est hoc x^o kalendas iunii, anno XX Leovici regis iunioris, anno ab incarnatione Domini MCLVII.

Sig+num Berengarius Colonicus. Sig+num Petrus, frater eius. Sig+num Raimundus fratre illorum, qui hoc scriptum firmamus vel firmare rogamus.

Sig+num Arnallus Gurb. Sig+num Poncius Isarn. Sig+num Gocard. Sig+num Falcho.

Guillem sacrista.

Petrus levita, qui hoc scripsit die et anno quod (ss) supra.

395

1160, juliol, 10

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Ramon Folc [III] de Cardona, d'una banda, i Ponç de Fals i Pere, son germà, de l'altra, sobre el castell de Fals.*

[A] Original, perdut, abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2475.

[B] Còpia per Josep Mateu, notari de Manresa, perduda.

[C] Còpia, ex B, per Albert Olivé, notari de Fals, perduda.

D Còpia, ex C, de 1697 per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 144, núm. 2475.

Hoc est exemplum bene et fideliter in castro ville Falseti, Tarraconensis diocesis, sumptum a quodam publico et autentico instrumento in pergameno scripto, clauso et subsignato, reperto, recondito et custodito in archivo dicti castri, inter ceteras scripturas ibidem reconditas et custoditas, non viciato, non cancellato neque in aliqua eius parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspitione carenti, cuius tenor videtur esse talis:

Pateat cunctis hominibus quod ego Raimundum Fulchonis vicecomes Cardone comendo castrum de Falchs Poncio de Falchs et Petro, fratri eius, et Bernardo vicario eiusdem castri, in tali convenientia quod de octo diebus usque ad quindecim quantas vices ego vel mei vel cui ego dimisero demandavero vel demandaverimus predictum castrum supradictis Pontio vel Petro seu Bernardo, irati vel paccati unusquisque per se, ipsum reddat vel redant michi vel meis quibus ego mandavero. Si vero hoc Pontius vel alii prenominati infringerint quod michi vel veis prenomina-tum castrum reddere noluerint sine ulla peioratione hominum vel castri eorum consilio vel stabilimento convenit Raymundus Podii Alti supradicto Raymundo Fulchoni et suis et Berengarius de Torroya et Raymundus de Boxados et Berengarius de Biosca et Bernardus de Rocafort et Guilelmus de Castelar honorem quem tenent per Raymundum Fulchonem solident illi quod tantum teneat ipsum honorem et expletet prefatus Raymundus Fulchoni

usquequo Pontius vel Petrus sive Bernardus vel unus illorum pro aliis reddant ipsum castrum prenominatum Raymundo Fulchoni et suis vel dampnum et missiorum vel peioramentum ipsius castri et Raymundum Podii Alti et Berengarius de Torroya et alii suprascripti conveniunt Raymundo Fulchoni et suis quod adiuvent illi ad guerreiare predictum castrum cum omni illorum parte. Et insuper Pontius de Falchs liberat Pontius de Boxados cum castro de Calaf Raymundo Fulchoni ut sit homo eius in tali conventu quod si Pontius de Falchs noluerit reddere prefixum castrum Raymundo Fulchoni et sui Pontius Boixaderius cum castro de Calaf attendat isto Raymundo Fulchoni et sui et adiuvent illi secundum suum posse. Et similiter convenit Raymundum de Castelet Raymundo Fulchoni quod si Pontius de Falchs vel alii infringerint hoc quod superius scriptum est adiuvent illi ad guerreiare vel demandare secundum suum posse. Super hec omnia Pontius de Falchs et Petrus frater eius et Bernardum conveniunt Raymundo Fulchone quod ipso die quo ei reddiderint predictum castrum stabilimentum quod Raymundus Fulchoni ibi misint, ipsi guident et deffendant usquequo secure posidea ipsum castrum sine ullo malo ingenio. Et ego Raymundus de Torroya convenio tibi Raymundo Fulchoni quod si hoc quod superius scriptum est Pontius de Falchs infregerit ita convenio tibi sicut alii suprascripti. Ego Pontius de Falchs et Petrus frater eius et Bernardus vicarius, si hoc quod superius scriptum est infregerimus tibi diffinimus tibi omnem honorem quem tenensu vel tenere debemus per te. Et ego Guilelmus de Cervaria convenio tibi Raymundo Fulchoni quod si hoc quod superius scriptum est Pontius de Falchs infregerit ita convenio tibi sicut alii suprascripti. Et si ego Poncius vel Petrus seu Bernardus voluerimus reddere prescriptum castrum de octo diebus usque ad quindecim sine ullo malo ingenio, Raymundus Fulchonis recuperet eum et stabiliat ad sua voluntatem.

Actum est hoc sexto idus iulii, anno vigesimo quarto regnante Leovico rege iuniori.

Sig+num Pontius de Falchs. Sig+num Petri fratris eius. Sig+num Bernardi vicarii, nos qui hoc convenimus et firmamus et ad testes firmare rogamus.

Sig+num Raimundi Podii Alti, Sig+num Guilelmi Cervarii. Sig+num Berengarii de Torroya. Sig+num Raymundi de Torroya. Sig+num Raimundi Boxadensi. Sig+num Pontii, fratris eius. Sig+num Berengarii de Biosca. Sig+num Guilelmi de Castelar. Sig+num Raymundi de Castelar. Sig+num Bernardi de Rocafort.

Petrus, levita, qui hoc scripsi die et anno (ss) quo supra.

Sig+num meum Iosephi Mathei Lardi, regia et apostolica auctoritatibus notari publici ville de Minorisa, Vicensis diocesis huius exemplo testis +.

Sig+num meum, Arbertus Oliver, auctoritate regia notarii publici villa Falcuti, huic exemplo testis.

Sig+num Josephi Bernardini Llop, civis honorati Barchinone, in villa Falceti Tarraconensis diocesis domiciliati, apostolica et regia auctoritatibus notarii publici archivariusque archivi Excelentissimi domini ducis Sugurbii, Cardona et Medinaceli extra quod habet in castro dicta villa Falcuti qui huiusmodi exemplum a suo vero originali prescripto fideliter sumptum et cum eodem veridice comprobatum testificatumque ut supra paset alieno calamo scribere fecit et requisitus clausit die XXVIII mensis martii, anno a Nativitate Domini MDCLXXXVII.

396

1161, gener

Donació. *Bremon de Mirambell i la seva esposa Estranya donen a Berenguer de Guàrdia, a la seva esposa Ermessenda i als seus fills una rovira que tenen a la vall de Librera, al terme de Mirambell, en alou, amb el seu delme.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb diverses perforacions que afecten el text, reconstruïble, 400 × 45 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2257.

Sciat omnibus presentibus et futuris quod ego, Bermon de Mirambel et uxor mea Estrania, nos, in simul, per nos et per nostris, do[natore]s sumus tibi, Berengarius de Guardia et uxor tua Ermesen, et ad vestros infantes atque posteritati vestre, 1ª nostra ruvira quem nos habemus in valle Librera qui est in termine de Mirambel. Quomodo nos habemus et tenemus sic do[namus] nos vobis ipsa ruvira ad vestrum franchum alodium. Et est in comitatum Minorisa vel in locum iamdictum. Affrontat autem ipsa ruvira de II^{as} partes in ser[ra] de Pedrineres; de alia parte, in ruvira de Casteltort; de III^a [vero] par[te] in estrada qui vadit ad Gardia. Quantum infra has affrontaciones nos habemus, sic donamus nos vobis et vestri posteritati ad vestrum franchum alodium, cum ipsa decima qui exire debet.

Hacta⁸⁴⁹ carta donacione in mense ianuarii, anno Domini MCLX
 Sig+num Bremon de Mirambel. Sig+num Estrania, uxor sua,
 nos qui ista carta mandavimus scribere et testes firmare rogamus.

Sig+num Bernad de Mirambel, suo fratre. Sig+num Pere Raimundi de Mirambel. Sig+num Vidal de Gariga. Sig+num Pere Bonuz. Nos sumus testes firmatores et auditores.

Arnallus, sacerdos, qui hoc scripsit die et anno quod su(ss)pra.

397

1161,⁸⁵⁰ febrer, 14

Pignoració. *Els vescomtes de Cardona Ramon Folc [III] i Elisabet pignoren a Ramon de Quadrells i a la seva esposa Dolça la meitat del que tenen al prat de Quadrells, per la quantitat de 160 sous barcelonesos.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 139 × 128 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2231.

Notum sin omnibus hominibus quod ego Raimundus Fulchonis vicecomes Cardone et Elisabet vicecomitissa impignorators sumus vobis Raimundus de Quadrels et coniux tua Dulcia, vel cui vos dubitare volueritis, medietatem quam nos abemus in prati de Quadrels, quantum nos ibi abemus vel abere debemus, per CLX solidos monete bone Barchinone, ut vos tantum teneatis usque ad tribus expletis transactis istos tribus expletos abeamus licentiam Redimundi de iamdictos CLX solidos levata vestra laboracione.

Actum est hoc XVI kalendas marcii, anno XXIII regnante Leovico rege.

Sig+num Raimundus Fulchonis. Sig+num Elisabet, nos qui istam cartam impignoracionis mandavimus scribere et testes firmare rogamus.

Sig+num Petro Olivarii. Sig+num Poncius Boxidensi. Sig+num Bernardi prepositi.

Petrus levita, qui hoc scripsi die et anno (ss) quo supra.

849. Sic.

850. El document ha de correspondre a l'època de Lluís el Gros i no pot ser de 1132. El vescomte Ramon Folc II no tindria encara la majoria d'edat ni s'hauria maridat en aquella data, puix que prengué esposa el 17 de gener de 1153 (vegeu doc. 390). A més, alguns testimonis (com Ponç de Boixadors) no apareixen encara en aquella data a la documentació vescomtal i, en canvi, comencen a ser habituals a partir de 1161.

1162, febrer, 13

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte de Cardona Ramon Folc [III] i la seva muller Elisabet, d'una banda, i els comtes d'Urgell Ermengol i Dolça, de l'altra.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent i molt gastat, amb inicial elaborada descendent, 269 × 368 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 92.
- B Còpia coetània, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2548.
- C Còpia simple, ex A, de 1669 per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 92.
- D Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 1r-2v, núm. 92.

Hec est convenientia qua est facta inter domnum Ermengaudum Urgellensium comitem et Dulciam comitissam, coniugem suam, et Raimundum Fulchonem de Cardona, et Isabel, coniugem suam. Donant namque Ermengaudus Urgellensis comes et Dulcia comitissa Raimundo Fulconis, et uxori sua Isabel, ac posteritati eorum, comitatum Berguanensium cum omnibus ad eundem comitatum pertinentibus. Et retinet ibi medietatem totius dominicatura. Si vero predictum comitatum de Bergitano comes Urgellensis habere non possit ipsam emendam quam pro Bergitano comite Barchinonensi accipere debet, accipiat prefatus comes, cum consilio Raimundo Fulconis, et habeat ipsam emendam predictus Raimundus per comitem Urgellensem, sub eadem convenientia sub quam haberet predictum comitem de Bergitano. Si etiam Bergitanum vel emendam pro Bergitano comes Urgellensis habere non posset a comite Barchinonensi faciat ei inde emendam consilio hominum suorum hominumque ipsius Raimundi. Insuper donat predictus comes Raimundo Fulchonis Vallem de Lort cum omnibus kastellis ac terminis seu pertinentiis suis sicut ipse melius habet vel habere debet. Donat etiam ei castrum de Olius, et castrum de Yvorra cum omnibus illorum terminis et pertinentiis, et retinet in utroque medietatem totius dominicature. Iterum donat ei castrum de Lobera cum suis terminis vel pertinentiis, et donat ei duas hereditates in civitate Ilerde, et unam turrim cum decem pareliatis alodii in Sigriano vel in termino Ilerda. Hac omnia superius dicta donat comes Urgellensis Raimundo Fulconis et posteritate sua tali quidem tenore et convenientia ut propter hoc sit solidus suus suaque posteritate ipse Raimundus et posteritas sua, contra cunctos homines et feminas, excepto comite Barchinonensi et episcopo Ausonensi, et faciat ei

hostes et cavalcatas, corts et pleids et seguicis sicut homo solidus debet facere suo seniori; et donet ei potestates de omnibus castris predicti honoris, iratus sive paccatus quocienscumque eas qua si erit per se vel per nuncium suum. In ipsi vero hosts in quibus fuerit Raimundus Fulconis cum comite Urgellensi sint milites predicti honoris cum Raimundo Fulcone; in quibus autem non fuerit prefatus Raimundus sint milites supradicti honoris cum comite Urgellensi, et si predictus Raimundus fuerit apud Cardonam sive in Berguitano vel Sagarra aut in Urgello querat ab eo comes per se vel per suum nuncium potestatem castrorum quando voluerit, et servitia militum. Si in predictis vero locis Raimundus Fulconis non fuerit, querat comes per nuncium suum apud Cardonam predicta servitia vel potestates castrorum a coniuge predicti Raimundi sive a filio suo vel a baiulo. Si vero comes vel nuncius eius apud Cardonam non invenerit quemquam istorum qui ei potestates daxi vel servicia militum exhiberi faciat donent milites potestates castrorum comiti Urgellensi, et debita illi faciat servitia. Si forte inter comitem Barchinonensem et Urgellensem quandoque fuerit guerra supradictus Raimundus tradat omnes milites prefati honoris comiti Urgellensi et insuper decem de suis militibus pro corpore suo ad defendendum supradictum honorem. Si autem Raimundus Fulconis duos vel plures habuerit filios unus eorum qui predictum honore habeat sit solidus comitis Urgellensis contra cunctos homines et feminas. Si vero non habuerit nisi unum filium ipse filius sit solidus comitis Urgellensis sicut predictus est de Raimundo Fulcone. Si autem sicut predictum est inter comitem Barchinonensem et Urgellensem fuerit guerra omnes milites predicti honoris sint cum comite Urgellensi et adiuvent eum sine engan sicut superius scriptum est. Sic ego Ermengaudus Urgellensis comes cum coniuge mea Dulcia comitissa dono tibi Raimundo Fulconis et Ysabel uxori tua, ac posteritati vestra totum supradictum honorem ad servitium et fidelitatem meam, et mea posteritatis. Et retineo in prescriptis locis medietatem dominicatura cetera sicut prescriptum est dono tibi. Et insuper dono tibi omnes cavallaries predicti honoris solide. Et ego Raimundus Fulconis cum coniuge mea Ysabel propter donum quod vos Ermengaudus et Dulcia comitissa nobis facitis, et posteritati nostra convenimus vobis sine engan quod simus vestri solidi et attendamus vobis fideliter hoc quando superius scriptum est.

Actum est hoc idus februarii, anno incarnati Verbi centum sexaginta uno post millesimum.

Sig+num Ermengaudi comes Urgellensis. Sig+num Dulcia, comitissa qui hoc donum fecimus ac scribere iussimus et firmavimus, firmarique rogavimus.

Sig+num Anglesa, sororis comitis. Sig+num Bernardi, Urgellensis episcopi. Sig+num Raimundi Fulconis. Sig+num Hisabel uxori sua. Sig+num Bernardi de Angleole. Sig+num Arnall de Pontibus. Sig+num Raimundi de Rarascho. Sig+num Bertrandi de Lobera. Sig+num Artalli de Calders. Sig+num Gomballi de Robres. Sig+num Petri de Pugverd. Sig+num Poncii Sancte Fide. Sig+num Guicerandi de Pino. Sig+num Petri Sancii. Sig+num Arberti de Taraval. Sig+num Raimundi Urgellensis archidiaconi. Sig+num Guillermi de Adda. Sig+num Raimundi de Boxados. Sig+num Raimundi de Valmanna. Sig+num Poncii de Falchs. Sig+num Bernardi Cardonensis abbatis. Sig+num Bernardi Cardonensis prepositis.

Guillermus levita, scriptor comitis Urgellensis, rogatus scripsit et signum hoc + impressit, die et anno prefixo.

399

[1162-1163],⁸⁵¹ juliol, 12

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Ramon Folc [III] de Cardona i la seva muller Elisabet, d'una banda, i Bertran, fill de Ponç de Codener, "nepote" de Ramon Folc, de l'altra. Els primers encomanen el castell de Cardona a Bertran, afegint-hi altres castells.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, sinalagmàtic, 450 × 159 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2542.

B Còpia del segle xv, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2542b.

Hec est convenientia vel rememoracio que facta est inter Raimundum Fulchonem, vicecomitem Cardone, et uxorem eius Elisabet, vicecomitissa, et Bertrandum, filium Poncii de Codener, nepotem Raimundi Cardone. Comendant namque Raimundus Fulchonis et uxor eius Elisabet predicto Bertrando castrum Cardone et donant ei ipsos milites cum fevis qui ad predictum castrum

851. Els sincronismes es corresponen amb la primera signatura coneguda de Pere de Cardona (8 de febrer de 1162) i amb la darrera menció d'Artau de Calders, viu, a les fonts catalanes. Aquest personatge, signant al document, el tenim testimoniats des de finals d'agost de 1121 (ADS, Pergamins, núm. 505. Editat per Antoni BACH, *Diplomatari...*, doc. 170, pp. 231-234) i el 1163 ja era, segurament, sexagenari.

pertinent salva fidelitate predicti Raimundi Fulchonis et Helisabet, uxoris eius, tali modo que convenientia ut prefatus Bertrandus donet potestatem predicto Raimudo Fulchoni, et ipsis quibus ipse mandaverit, omnibus horis quibus ipse demandaverit, absque omni dilatione, et milites qui ipsum castrum per eum tenuerint. Et hoc faciat ipse Bertrandus iratus et paccatus et milites similiter, ipsi vel suis nunciis qui per eum demandaverint. Et donant ei castrum Cleriane per fevum sicuti Raimundus habebat per vicecomitem. Et donant ei Amallanel sicuti in convenienciis que primitus facte fuerit inter vicecomitem Cardone et Bernardum Amati et excepta ipsa dominicatura quam vicecomes retinuerit in ipso castro. Retinet Raimundus Fulchonis et uxor eius alaudium ad par unum bonum exceptis comis que fuit ante castrum, et donant ei fevum de Faia; et retinent sibi quartam partem salis illis quinte parteis quam Raimundus solebat habere in sale per ipsum salimentum castri de Pera. Et istum vero donum convenit predictus Bertrandus ut sit eorum solidus scilicet Raimudi Fulchonis vel cui ipse dimiserit istum honorem contra cunctos homines vel feminas. Et faciat Bertrandus hostes et cavalcadas et seguimentos cum militibus quos per eum tenuerit; et non accipiat ipse Bertrandus uxore nisi ad laudamentum Raimundi Fulchonis; et non faciat alios dominos nisi eius consilio exceptis illis quos abet paterna honore. Preterea convenit Bertrandus predictus Raimundo Fulchoni ut⁸⁵² teneat ei quimque mililes cum suo conducto in Cardona vel in Minorisa vel in Sagarra in istis locis in quibus Raimundus Fulchonis mandaverit; et si transierit hos terminos Raimundus Fulchonis det eis conductum et isti milites sint tales ut sint boni ad servicium Raimundi Fulchonis et Bertrandus inter quinque cavalcadas minet ei quinquaginta milites; et si hoc Bertrandus non attenderet et infra xxx dies quibus Raimundus Fulchonis hoc ei demandaverit redigere noluerit tantum teneat Raimundus Fulchonis prefatum honorem usquequo Bertrandus hoc emmensatum habuerit; et hos quinque milites predictus Bertrandus teneat in servicio Raimundi Fulchonis dum guerram cum Guillermo Raimundi et filiis suis et Raimundo de Oliver abuerit. Deinde si filiis Berengarii de Lacera aliquid demandaverint in ista honore habebat Bertrandus sicuti Raimundus debuit abere per Raimundum Fulchonem excepta illa quarta parte \salis/ que superius retinent et pariliata illa quam retinet

852. Segueix *ut*, duplicat.

in Amallanel. Insuper retinet predictus Raimundus Fulchonis illos XII denarios quos Raimundus de Cardona solebat auferre in sale.

Actum est hoc III idus iulii. RAIMUNDUS FULCHONIS VICECHOMES CHARDONE +.⁸⁵³ Sig+num Elisabet. Sig+num Berengarii Cardone. Sig+num Artal de Calders. Sig+num Pere de Cardone. Sig+num Berengarii Marti. Sig+num Poncio Ysarn, nos qui ista carta fecimus et ad testes rogare fecimus.

Sig+num Betrandus Codener. Sig+num Poncius Codener. Sig+num Bertran frater eius. Sig+num Bernad de Castel.

Petrus, sacerdos, qui hoc scripsit die et anno (ss) quo supra, cum literis supra positis in XII linea quinque.

400

1163, agost, 31

Querimònia. *Querimònia dirimida entre Ramon Folc [III], vescomte de Cardona, i Dolça i el seu marit, Ramon d'Olius, sobre l'herència de Guillem de Cardona, pare de Dolça.*

[A] Original, perdut.

B Còpia de 1204, pel sacerdot Bernat, Archivo Ducal de Cardona, lligall 176, núm. 1398.

Ad noticiam volumus hoc de venire cunctorum scire volenquim⁸⁵⁴ qualiter Raimundus Fulconis, vicecomes Cardone, et Dulcia, cognata sua, soror qui fuit Raimundo de Cardona, cum viro suo Raimundo de Olivis. Tamdiu adv[...]cem altercacionem habuere de ipso honore quem Raimundus de Cardona iamdictus sorore sue Dulcie prescripte in suo testamento dimiserat, scilicet: de castro de Falcs quod est in Ausonense episcopatu, et de Colonicum maritimi quem est in episcopatu Ierundense. Et mandavit sorori sue Dulcie ut Colonicum de c morabetinos retinere [...] in pignus [...] de Morinellis et castrum de Falcs similiter abstraeret de pignore a manu Bertrandi de Falchs de una parte de c et x morabatinis et ex alia parte ex medietate quingentos vero morabatinorum ab uxore sua Eligsendi, quos quingentos morabetinos in eodem suo testamento mandavit uxorem sua habere in castrum de Falchs sive in Amaldano donec ei vel suis reddere [...] inter se quidem

853. En majúscules i autògraf.

854. Sic.

honore conquerebatur Dulcia cognato suo Raimundo Fulchonis per fratris sui Raimundi laxationem. Ad quem clamor respondit Raimundus Fulchonis quod secundum testamenta carta vero que a Guillermo de Cardona, patre Raimundi et Dulcie et Raimundi Fulchonis fratribus facta et ab eis et patre illorum Bernardo Amati vicecomiti firmata. Et etiam secundum testamentum Guillermi de Cardona fratris Dulcie medietatem habeat in omni honore paterno, quos testamentum est legalis, sit factum; et a fratre suo Raimundo subsignatum hec laxatio de iure non potuit ita fieri, sed quia in hunc modum diu contenderant guerris et placitis deinique consilio proborum virorum suorumque amicorum Raimundus Fulchonis et Dulcia cum viro suo Raimundo de Olivis posuerunt se in manu domni Ugonis, Archiepiscopi Terraconensis et Petri Ausonensi episcopi et in eorum manibus promiserunt spontanea voluntate in omnibus sequirorum consilium et laudamentum unde domnus archiepiscopus seu episcopus prescripti sreus⁸⁵⁵ suo aliorumque consilio laudaverunt quod Raimundus Fulchonis daret ei scilicet Dulcia et suis villam Colonici sicut vicecomes Cardone habuit per Barchinonense comitem excepto manso Sancti Vincentii Cardone, cum omnibus sibi pertinentius exceptis fevis militum, scilicet: Gualcerandi de Ostoles et Arnaldi de Lercio ac Arnaldi de Palaciolo et Petri de Villa de Manno quicquid isti ibi habent et habere debent vel aliquis per eos in quibuscumque locis teneant per vicecomitem Cardone. Et insuper Raimundus Fulchonis donet ei fevum quod Petrus Alamandi de Valle Lubrica tenet in valle Lubrica per seniore Cardone. Item laudaverunt sepe dicti laudatores ut sive pro laxatione supranomiata sive pro hereditate quam Dulcia vel sui quo non posent consequi paterna vel fraterna voce sive aviatica vel quibuscumque modis in omni honore seniorum Cardona seu Bernardi Amati et Deusdedi de Claromonte vel aliorum hominum ubicumque habent vel habere debent qualicumque modo quatinus Raimundus Fulchonis donaret supra nominate Dulcie et viro suo Raimundo de Olivis sive pro precio sive pro bono pacis mille c morabetinos aiadinos vel lupinos per omni sua hereditate excepto Colonico et fevo Petri Alemanni sicut superius est scriptum; et quicquid aliud habeat et habere debeat vicecomes Cardone in Valle Lubrica sibi suisque retineat. Insuper Raimundus Fulchonis donat Dultie omne quod habet et tenet in Valle Aridi ut donare debet et potest ei et suis. Item laudaverunt vero Dulcia cum viro suo

855. Scilicet: *seu*.

Raimundo reciperet supranominatum donum pro omni suo iure et hereditate quod acclamabat Raimundo Fulchonis consanguino sua quatinus supranominatum suum directum vel hereditatem diffiniret ac dimitteret siu evacuaret Raimundo Fulchoni sueque uxori ac proienie in perpetuum sine dolo et fraude ut melius potest intelligi ad suum suorumque [...]modum et utilitatem. Et omnis querimoniam et clamoris utriusque partis sit sopitus et extactus in eternum sicut superius est scriptum. Ita, in Dei nomine, ego Raimundus Fulchonis et ego Dulcia cum viro meo Raimundo de Olivis laudamus et confirmamus ut melius inter nos a supranominatis laudatoribus est laudatum et dispositum nostra gratuita voluntate. Si forte o tu Dulcia et proienes tua honore ipsum quem ego Raimundus Fulchonis tibi do,⁸⁵⁶ si impignorare vel vendere volueris primum amonear ego vel mea proienes per LX dies ut si velimus retinere eum honorem sicut aliis homines iusto precio retineramus et vero firmissimum rebus obtineat hoc placitum suprascriptum. Ego Ildefonsus rex Aragonensis et Barchinonensis comes, et ego Raimundus Berengarii comes Proviencie, et ego Guillermus de Montecatano, cum fratre meo Raimundo, convenimus in veritate ut hec placitum sepedictum faciamus teneri firmissimum ab utraque parte; et si Dulcia, vel vir eius, aut sua proienes aliquid in aliquo Raimundo Fulconi vel suis fregerit, nos faciamus redirigi infra xxx dies; et insuper erimus adiutores et defensores Raimundo Fulchoni et suis omni tempore potentialiter. Si ego Dulcia vel mea proienes hec placitum supranominatum tibi Raimundo Fulchonis et uxori tue vestremque proienie fregero vel fregerit in aliquo quod pro ipso placito ego cum viro meo accipio scilicet honorem et avere, in duplo restituamus ac demus in omni honore de Cardone nichil penitus possem acclamare per meam vocem.

Actum est hoc ii kalendas septembris, anno xxvii regni Ludovici regis iunioris.

Sig+num Berengarii Cardone. Sig+num Guillermi de Montecatano. Sig+num Raimundi de Montecatano. Sig+num Arnalli de Pa\ la/tiolo. Sig+num Petri Alemanni Vallis Lubrice. Sig+num Raimundi de Boxados. Sig+num Pontium de Buxados. Sig+num Pontium de Falchis. Sig+num Petri de Villademanno. Sig+num Berengarii de Calleris. Sig+num Guillermi de Claromonte. Sig+num Raimundi de Olivis. Sig+num Dulcie uxoris eius. Sig+num Raimundi. Sig+num Bernardi. Sig+num Berengarius filiorum eius.

856. Scilicet: *dono*.

(ss) Leterius levite, qui hec rogatus scripsit cum literas rasas et emendatis in xx^aiii^a et v^a linea, die et anno quo supra.

Bernardus sacer, qui hanc cartam fideliter traslatavi viii kalendas febreri, anno Domini MCCIII et fecit hoc sig (ss) num.

401

1163, setembre, 19

Donació. *Ninot i la seva muller Ermeniards donen a la seva filla Guillema i al seu marit Berenguer la meitat de les seves possessions ubicades al Mas de Selva, al terme de Castelltallat. Al mateix document, Sanxa, germana de la dita Guillema, dóna a la seva germana l'herència del seu pare en cas que ella mori sense fills.*

[A] Original, perdut.

B Còpia, de 1167, pel sacerdot Guillem, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1431.

In nomine Domini. Ego Ninot et uxor mea Ermegiards, donatores sumus tibi Guillema, filia nostra, et viro tuo, Berengario Moli. Sic damus vobis ipsa nostra medietate de ipsum mansum, de selva, de turre, et de terris, et vineis, et de cultis et eremis, et de tota omnia quod nos ibi abemus et abere debemus. Et est in termine de Chastrotaliat. Sic donabus vobis sine vinculo filii vel filie nostre. Et damus vobis duabus manssiones de ipsas quod nos abemus in Cervarie qualisque vos accipere volueritis. Et damus vobis una nostra possa in mercadalem Cervarie, ipsa que tenet Berengario Rufo in pignora, cum omnes suas afrontaciones. Et nos quod redimamus ea et damus vobis x morabetinos in auro usque ad festivitatem omnium sanctorum prima veniente; et damus vobis iii^{or} guadengas novas et iii lezols et ii plomazs. Hec omnia predicta damus vobis per nostra vonam voluntatem et per ereditatem et per partem et per exovar, et in tale namque conveniencia ut teneatis hec et possideatis in vitas vestras. Et si Guillerma filia nostra uxor tua obierit ante te sine infante quod non abuissent de te teneas hec et possideas in vita tua et expletes post obitum tuum revertat proximis nostris sine nullo retento. Et ego Sancia dono tibi Guillerma, soror mea, et viro tuo Berengario post obitum⁸⁵⁷ meum, si non abuero infantes, totum quantumque

857. Segueix *tuum*, cancel·lat.

pater meus relinquit nec dedit mihi. Si quis distumperit in duplo componat et omni tempore firmo permaneat.

Facta carta dotacionis XIII kalendas octuber, anno XXVII regnante Ledovico iuniori.

Sig+num Ninot. Sig+num Ermengards, nos qui hoc fecimus scribere, firmamus testibusque firmare rogavimus.

Sig+num Bernardi Beleger. Sig+num Guillermi de Belera. Sig+num R. Rosselli, sacerdos. Sig+num Sancia. Sig+num Arnalli. Sig+num Petri. Isti sunt mei filii.

Petrus, qui hoc scripsit die et anno quod sup (ss) pra.

Guillermus, sacerdos, rogatus scripsit hoc translatum die Sancti Nicholai anno XXX° regnante Ledovico Iuniori, die et anno quod (ss) supra.

402

1164, desembre, 20

Convinença. *Conveni fet entre el vescomte Ramon Folc [III] de Cardona i Berenguer de Queralt. El primer es compromet a entregar 1.000 morabatins als Queralt si Berenguer ofereix al vescomte la seva filla Saurina com a esposa.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial elevada, 243 × 233 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 96.

B Còpia del 29 de desembre de 1624, ACA, Diversos, Patrimonials, Fons Queralt, lligall 40, núm. 4.

a Albert BENET I CLARÀ, *La família...*, doc. 26, pp. 270-271, ex B.

Notum sit omnibus hominibus quod ego Raimundi Fulconis, vicecomes Cardona, dono tibi Berengario de Charalto mille morabitinos bonos, aiadinos in auro sine engan et legitimi ponderis. Et ego Berengarius de Charalto praenominatus dono tibi Raimundo Fulconis predicto filiam meam Sibiliam quam filius tuus ducat uxorem, et dono eidem filia mea Sibila et filio tuo Raimundo omnem meum honorem alodia, scilicet et fevos et castra et villas et terras et baiulias et omnes meos directos ubicumque habeo et habere debeo per vocem genitorum meorum et per alias quaslibet voces, et per me ipsum in episcopatu Vicensi et in episcopatu Barchinonensi, et in omnibus aliis locis, exceptus illa que dimitto pro anima mea, et exceptus castrum de Midiona cum suis terminis quem dimitto Poncio, nepoti meo. Supradictum, quoque omnem

meum honorem scilicet castrum de Gurbo cum suis terminis et militibus, et castrum Novum de Barchinona cum omnibus suis alodiis et fevis et militibus, et castrum de Sallente cum terminis suis et militibus, et castrum de Gardiola cum militibus suis et terminis, et castrum de Avinione cum eius terminis et militibus, et castrum de Olone cum terminis et militibus suis, et castrum de Menleu cum terminis et militibus suis, et castrum de Oris cum terminis suis et militibus, et castrum Cheralto cum terminis et militibus suis et cum omnibus alodiis suis et fevis salvo sponsalio uxoris mee; et omnia alia mea castra et alodia et fevos et villas et baiulias et omnes meos directos ubicumque habeo et habere debeo quocumque modo cum introitibus et exitibus suis integriter ac ut melius dici vel intelligi potest ad vestrum salvamentum, de meo iure in vestrum trado dominium et potestatem cum omni sua integritate. Et si filia mea Sibilia \aut filius tuus/ obierit sine infante vivo de te Raimundo in ea procreato, habeas tu Raimundo Fulconis et tui et teneas, possideas et expletes dandium ipsum castrum de Midiona cum omnibus suis termines cum alodiis et fevis et militibus donet Poncius, nepos meus, vel illi qui post eum huic honori successuri sunt, reddant tibi vel tuis predictos mille moabitinos bonos aiadinos in auro sine engan legitimi ponderis. Et ego prescriptus Berengarius de Cheralto mando militibus meis de Mediona ut faciant fidelitatem tibi Raimundo Fulconis de ipso castro de Midiona ut hoc totum sicut superius dictum est tibi et tuis attendant et compleant. Si quis hoc fregerit supradicta in duplo componat et insuper hoc donum omni tempore maneat firmum

Actum est hoc XIII calendas ianuarii, anno XXVIII regi Ledoici Iunioris.

Sig+num Berengarii de Charalto. Sig+num Sancie, matris eius, qui hoc laudamus et firmamus firmarique rogamus. Sig+num Berengarii de Callers. Sig+num Bernardi de Gurbo. Sig+num Petri de Cheralto. Sig+num Guillermi de Edril. Sig+num Berengarii de Avinione.

Petri de Corron, scriptoris, qui hoc scripsit cum litteris superpositis in linea .xv. die et anno quo supra.

403

[1126-1164]⁸⁵⁸

Donació. *El vescomte Pere Arnau [I de Pallars] i la seva esposa donen a Guillem Bernat i a la seva muller la tercera part de la parròquia d'Estaon, a canvi d'una mula valorada en 50 sous "grossos".*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial aixecada, 172 × 105 mm, Archivo ducal de Cardona, lligall 210, núm. 550.

Hec est memoria quod est facta inter Petro Arnalli, vicecomite et coniux eius vel filiis eius tibi, Guillem Bernard et coniux tua et filiis tuis vel posterita tua de III^a parte de ipsa parrochia de Staon. Et dono tibi vicecomite ego Guillem Bernard una mula de I^a solidos grossos; et retinet vicecomite, in ipsa parrochia, et en Guillem Bernard, uno receto propter se et propter sua posterita en Guillem Bernard et in sua posterita. Et est ipso receto III pernas arger reals; et III quartes de ordeo, et xx fogaces, decem de frumento, decem de segal et III liures de vino. Et ego Petro Arnal retineo in te Guillem Bernard ipso servicio de ipsa cavaleria que mihi facere debueris, ut facias nisi secumdem tuum posse inter Paliarensis tu vel posterita tua ad me vel posteritati mee. Et est manifestum. Quod si nullus vel femina ista memoria tibi Guillem Bernard infregerit ego vicecomite vel posteritati mee fiant tibi guarent a directo sine comite Artallo. Et si non voluerit vel non potuerit vicecomite reddere ipsa mula reddad I^a solidos grossos. De ista memoria sunt visores et auditores, in primis Ramon B., Petro Miro, Marti Geral, Petro Isarn et Dalmad.

Bernardus scripsit (ss)

404

1167, Maig, 28

Pignoració. *Guillem de Benviure i la seva muller Sanxa pignoren al vescomte Ramon Folc [III] de Cardona l'honor que té a Vilamajor i a Clariana, per 70 sous de Barcelona.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 207 × 178 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 178, núm. 1548.

858. Els sincronismes es corresponen amb els anys en què tenim testimoniats el vescomte Pere Arnau I de Pallars.

Notum sit homnibus hominibus ad ego Guilelmo de Beviure et coniuX mea Sancia et filii nostri, inpignoroatores sumus tibi Raimundus Fulconi vicecomes de Kardona, ipsa nostram honore qui nos habemus vel habere debemus in Villa Maianor vel in Cleriana propter solidos LXX moneta Barchinone, in tali pacto quod si nos inpignoroatores non habemus reditos ipsos denarios quis supra-scriptos usque ad festivitate Omnium Sanctorum prima veniente tantum <te>neat Raimundus Fulconi ipsa honore qui est supra-scripta cum ipsos expletos quod usque Gillemus vel coniuX eius vel filiis eius reddant ei Ramondus Fulconi solidos LXX. Et ipsa moneta mita vel reddant in moneta Barchinonensa vel Agremontesa.

Actum est hoc v kalendas iuni, anno xxx regnante regni regi Leovici iuniori.

Sig+num Gillemus de Benviure. Sig+num Sança coniuX eius, nos qui ista karta mandavimus scribere et testes firmare rogavimus.

Sig+num Petri. Sig+num Guilelmi, filiis eorum. Sig+num Raimundi Boxados.

Arnallus levita, qui hoc scripsit die et anno quod (ss) supra.

405

1167, juny, 7

Testament. *Testament del vescomte Ramon Folc [III] de Cardona. Escull com a marmessors el comte d'Urgell i el diaca Ramon d'Urgell, entre d'altres. Dóna al seu germà Berenguer els castells de Gironella i de Farners, i la resta al seu fill Pere. Deixa a la seva filla gran, Anglesa, 10.000 sous com a aixovar, a més dels que aquella ja va rebre quan es va maridar amb el comte Ramon de Pallars. A les seves altres filles Catalana, Sibil·la i Blanca els deixa 2.000 sous a cadascuna. Si tots els seus fills i filles moren, vol que els seus béns vagin, per aquest ordre, al seu germà Berenguer, a la seva germana Ermessenda i a Guillem de Castellvell.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, inicial dibuixada descendent, 458 × 480 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 100.

[A'] Segon original, pedut, abans a l'Arxiu Capitular de Cardona, s. n.

B Regest, del segle XVIII, Arxiu Diocesà de Solsona, Secció Cardona, núm. 23, *Abaciologio...*, fol. 178, ex A'.

a Regest, publicat a Andreu GALERA, *Diplomatari...*, doc. 208, pp. 189-190, ex B.

b Editat per Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, *Els vescomtes...*, doc. 9, pp. 131-135, ex. A.

In nomine Sancte et individue Trinitatis. Ego Raimundus Fulchonis vicecomes Cardone, sanus et in columis pleno sensu atque memoria, facio meum testamentum et eligo manumissores meos et testes: domnum Ermengaudum, comite Urgellense et Ysabelem uxorem meam et Raimundum Urgellensis sedis archidiaconum et Poncium de Boxados,⁸⁵⁹ quos rogo ut si mors mihi advenit ante quam aliud faciam testamentum plenariam habeant potestatem distribuendi omnia mea sicut hic scriptum invenerint. In primis relinquo corpus meum ecclesie Sancti Vincencii ut ibi in Cardonensi ecclesia honorifice tumuletur et fratres eiusdem loci suscipiant me sicut proprium fratrem predictae ecclesie. Et solvo et dimito ecclesie Sancti Vincencii Cardone illam elemosinam ac dimissionem quam Raimundus de Cardona et Guillermus frater eius relinquerunt supradictae ecclesie, scilicet: unum molendinum et dimidium in ipsis molendinis nostris de Cardona, et unum molendinum ecclesie Sancti Michaelis et altari Beate Marie qui est situm in eadem ecclesia; et dimito illam missionem quem ego feci in \h/edificacione predictorum molendinorum; et concedo prefate ecclesie Sancti Vincencii mansum solarium qui est in termino de Calaf pro illa emenda quem ego feci ecclesie Sancti Vincencii de alia laxa quem Raimundus de Cardona ei fecerat; et dimitto Beato Vincencio unam mariliatam alodii in Amaldano; et per illud pignus qualiter avis meus Bernardus Amati et Raimundus Fulchonis pater meus fiserit predictae ecclesie Sancti Vincencii per illas personas \quas/ ego et illi fecimus tam in Cardonensi sale quam in omnibus locis dimitto centum morabetinos predictae ecclesie pro salute anime mee et parentum meorum; et relinquo Sancti Petri ecclesie Castri Serris et solvo illam dimissionem quam Raimundus de Cardona et Guillermus frater eius relinquerint eidem ecclesie in suo testamento; et dimitto predictae ecclesie Sancti Petri duos mansos in Vilalbino, et mansum in castro Ropid unum pro anima mea, et per illas personas quas feci in sale relinquo eidem ecclesie centum morabetinos; et ad ipsam ecclesiam Sancti Iacobi de Calaph duas pecias alodii ad podium de Avenas; et Iherosolimitano ospicio unam pariliatam alodii in Amaldano dimitto; et milicie Iherosolimam unum cavallum aut quatercentos solidos et meam garnidonem et si filius meus aut Berengarius voluerit redimere eam dent XL morabetinos; et dimi-

859. *Poncium de Boxados* escrit amb lletra més petita i seguida d'un espai en blanc.

to ospicio Iherusalem ccc^{os} solidos in illo pignore qui Petrus de Teraza illis dimisit et quando suum debitum erit paccatum habeant per unumquemque annum LX° solidos susque⁸⁶⁰ sint paccati predicti ccc^{ti} solidos; et ad Sanctum Sepulcrum Domini x morabatinos; et ad *Sanctum Iacobum Gallicie* v morabatinos; et Sanctam Fidem Colonici dimito in illas pignoras quas teneo per Petrum de Colonico scilicet molendinos et ferragenals cum vineis cirerole et ferragel de Castro duas partes. Terciam vero solvo ad Petrum ut paccet supradicte ecclesie duas partes illius pecunie. Si autem facere reddat teneat totis pignora usquequo habeat inde recuperatas illas duas partes de illo aver, et ad ecclesiam Sancte Trinitatis illam vineam qua habeo in Coma, prope casam Petri Gazol, quantum ibi habeo et habere debeo; et dimito Berengario fratri meo castrum Ierundelle, et castrum Farners et hoc qui habeo in Celra et hoc quem retinui in Colonico maritimi et medietatem de dominicaturis Vilalbini quantum ibi habeo et habere debeo et milites qui hoc per me tenent exceptus hoc quem ego et parentes mei relinquerunt Sanctis Dei et exceptos illos fevos quos vicecomes de Cabrera iam tenet per me, sub tali vero condicione habeas supradictum donum ut sis solidus filii vel filie cui ego castrum Cardone dubitavero; et dones illi vel ille potestatem quantasque vices demandaveriunt tibi vel tuis, irati vel paccati, et non possis vendere vel alineare nec impignorare alicui homini vel femine; et dimito Petro filio meo totum meum honorem quem habeo vel habere debeo in cunctis locis, scilicet, castrum de Cardona, cum omnibus suis terminis et pertinenciis, et castrum de Clariana, et castrum de Curida, et castrum de Amaldano cum aliis castris quem ad eum pertinent, et castrum de Gavar, et castrum Podii Alti, et Castrum Tort, et Turrim, et Mirambel, et castrum Calaph, et castrum Colonici, et Mulso/sam, et Albium, et Matamargo, et castrum Sancti Mathei, et Falchos, et Ta'la/mancha, et fidelitatem quem habeo in Roca Fort, et in castrum Petre, et castrum Bruili cum suis terminis et baiuliis, et Savasona cum suis pertinenciis, et Solerols, et Tavarted, et Fals cum suis fortedes, et castrum Rupit cum suis terminis et baiuliis, et castrum Fornils, et castrum de Claromontis, et Orpi, et Montbui, et castrum de Spades, et Esparagera, et Mont Oliu, et Codog et ipsum fevum quem teneo per comitem Barchinonensem scilicet castrum de Tamarid, et Cubeles, et Rurubri et Teraza cum suis terminis et Castrum Taia-

860. Primera s cancel·lada per punts.

ti et hoc quem habeo in civitate Minorise et in eius terminis, et in Bages, et in castro de Tagamanent, et Farners, et castrum de Ierumdelle, et Vilabi, et omnes fevos quos teneo in omnibus locis per regem Aragonensem et comitem Barchinonensem dominum meum. Et insuper dimitto filio meo omnem fevum quem teneo per Ermengaudum dominum meum comitem Urgellensem sicut in mea conveniencia resonat, scilicet: Vallem Lordenssem cum suis terminis et militibus et castrum de Olius et castrum de Lobera et de Ivora cum illorum terminis et hereditatem Illerde et comitatum Bergitanu sicut ego adquisivi de predicto comite Ermengaudo. Et si predicta uxor mea Ysabel remansit pregnans de filio filius illi habeat castrum Molsosa et Castrum Taiad per fevum per fratrem suum supradictum cum servicio et conveniencia; et si minus venerit de uno istorum sine legitimis infantibus totus honor revertatur ad alium libere et integre; et si pregnans remansit predicta uxor mea de filia habeat ipsa filia per exovar duo milia solidos in denariis et $\frac{1}{2}$ milia enavers; et habeat Anglesa filia mea maior per exovar x milia solidos in denariis et alios x milia en avers quos tamen iam dedi illi quando ded eam marito, scilicet filio comitis Paliariensis; et si quid minus est compleatru de meo; et dimitto Catalane filie mee duo milia solidos in denariis et $\frac{1}{2}$ milia en avers per exovar; et Sibille filie mee similiter; et Blanche filie mee similiter; et si minus venerit de filio $\backslash$ meo/ absque legitima prole et de alio filio quem credo esse in utero matris habeat Anglesa filia mea et Raimundus maritus suis filius comitis Palarienses totum meum supradictum honorem excepto hoc quem dimitto Catalane filie mee si filius meus superstets non remanserit castrum de Amaldano cum suis terminis et militibus exceptus hoc quem Sanctus Vincencius de Cardona ibi habet vel habere debet et alii Sancti, et excepta quarta parte de dominicaturis quem ad castrum pertinent quam ibi habeat Anglesa in dominicum;⁸⁶¹ et kastrum de Ivorra cum omnibus suis pertinenciis et habeat supradicta castra per Anglesam filiam meam et v milia solidorum sicut superius dictum est; et donet potestatem de predictis castris Anglese sorori sue quociens cumque requisierit irata vel pagata et faciat ei hostes vel cavalcatas et servicia cum militibus supradictorum castrorum; et dimitto Sibillie filie mee castrum Taiatum cum suis terminis et militibus et medietatem in dominicaturis et habeat istos milites salva fidelitate filie mee Anglese, et castrum de

861. Segueix un espai en blanc.

Olius cum militibus et dominaturis, similiter, et v milia solidos sicut superius dictum est; et dimitto Blanche filie mee illam hereditatem quem comes Urgelli debet mihi dare in Illerda et illos XII denarios quos mater sua tenet in sale post eius obitum, salvo directo Sancti Vincencii et Sancti Petri et v milia solidos sicut superius dictum est; et si obierit Anglesa sine legitima prole revertatur predictus honor ad⁸⁶² Catalanam; et si obierit Catalana absque legitima prole similiter revertatur predictus honor ad Sibiliam; et similiter si obierit⁸⁶³ Sibiliana revertatur ad Blancam; et si omnes supradicte filie mee decesserint absque legitimis infantibus revertatur predictus honor ad Berengarium fratrem meum; et si obierit Berengarius absque legitima prole revertatur prefatus honor Ermesende, sorori mee, et infantibus suis; et si ipsa decesserit sine legitimis infantibus revertatur Guillermo de Castro Vetulo. Suprascripta ver omnia tam alodium quem fevum teneat Ysabel, uxor mea, sine blandimento ullius hominis vel femine dum steterit sine viro praeter hoc quem Sanctis Dei dimisi et hoc pro bono et non pro malo. Si autem virum apprehenderit habeat suum sponsalium videlicet, terciam partem salis de quocumque ibi habeo vel habere debeo de meo directo et castrum de Amaldano cum aliis castris et pertinentiis quem huic castro pertinent et castrum Colonici et castrum Calaph, cum illorum terminis et cum omnibus militibus qui ad supradicta castra pertinent; et hoc habera in vita sua. Post obitum vero suum revertatur ad infantes meos sicut superius scriptum est. Et milites de predictis castris qui sint in ipso sponsalium uxoris mee faciant ei homenaticum quando illa eos demandaverit; et si mater mea venerit et voluerit stare in his partibus recuperet omnem suum sponsalium si voluerit. Totum vero honorem meum et filium et omnia mea dimitto in manu et defensione et tutela domini mei Ermengaudi comitis Urgellensis ut tandiu teneat in rula sua donet filius meus qui nepos meus est perveniat ad perfectam etatem regendi honorem; et omnia debita mea sint soluta de redictibus mei honoris et debita similiter patris mei et debita consanguinei mei Raimundi de Cardona que ego non persolvi solvavatur de redditibus honoris mei. Denique precor dominum meum regem aragonensem ut infantes meos et honorem meum per omnibus aliis hominibus regat atque defendat tamque suos naturales homines. Precor etiam

862. Segueix *Anglesam*, eliminat.

863. Segueix *Blanca*, eliminat.

omnes homines meos qui sicut hic scriptum est ita atendant bona fide sine malo ingenio ad dominum comitem et ad infantes meos secundum tenorem presentis testamentum.

Actum est hoc VII idus iunii, anno Dominice incarnationis M^oC^oLX^oVII^o.

RAIMUNDUS FULCHONIS VICECOMES⁸⁶⁴ +.

Sig+num Ermengaudi, comitis Urgellensis. Sig+num Ysabelis, vicecomitisse. Sig+num Raimundi, Urgellensis sedis achidiaconi. Sig+num Poncii de Boxados. Sig+num Berengarii Arnalli de Anglerola. Sig+num Arnalli de Sanauga. Sig+num Raimundi de Montalta. Sig+num Arnalli de Malgrad. Sig+num Bernardi, scriptoris comitis Urgellenssi. Sig+num Arnalli Cog. Sig+num Raimundi de Tora.

Arnallus de Albella, levita, scripsit et hoc (ss) fecit die et anno quo supra.⁸⁶⁵

406

1167, juny, 11

Jurament. *Guillem [de Claramunt], fill d'Ermengarda, presta jurament de fidelidad al vescomte Ramon Folc [III] i a la vescomtessa Elisabet.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 144 × 67 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2803.

Iuro ego Guillelmus filius Ermengardis nomine tibi Raimundo Fulconi vicecomite et tibi Ysabel vicecomitissa quod de ista ora inantea fidelis ero vobis prescriptis de vestro corpore et de vita vestra et de omnibus membris vestris et de omni vestro honore quem modo habetis et deinceps meo consilio adquisieritis que no haus tolrrre neus en tolre nec ego nec ullus homo nec femina per meum consilium neque per meum ingenium; et adiuvabo eum tenere ac defendere contra cunctos homines vel feminas. Et si hoc aut aliquis de hoc vobis infregero restituam vobis usque ad LX dies postquam a vobis inquisitus fuero per vos aut per vestrum nuncium. Et si infranctum infra istum terminum restitutum non habuero quantum dampnum vos mihi feceritis aut malum per sa-

864. En majúscules.

865. Tota la línia en majúscules.

cramentum neque per perguriam a vobis prescriptis repetere non presumam nec debent donec istud quod in sacramentum vobis factum habeo redrigam per fidem sine engan, et sicut superius scriptum est attendant per fidem rectam sine engan, per Deum et hec Sancta.

Sig+num Guilelmi.

Actum est hoc III idus iunii, anno XXX regni regis Ludovici.

407

1167, juny, 11

Convinença. *Convinença efectuada entre Ramon Folc [III], vescomte de Cardona, i la seva muller Elisabet, d'una banda, i Guillem de Claramunt, el seu consanguini, de l'altra, sobre els castells de Tamarit, Cubelles, Montbui, Terrassa, Rubí i la nova fortalesa construïda al costat de l'església de Sant Miquel de Cardona.*

- A Pergamí original, sinalagmàtic, en estat de conservació regular a causa de diverses taques d'humitat que esquitxen repetidament el text, 273 × 305 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2705.
- B Còpia de 1682, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 68, núm. 2705.

Hec est conveniencia quod est facta inter Raimundum Fulchonem vicecomitem et Ysabel vicecomitissa, uxorem suam, et Guillermum de Claromonte, consanguineum et hominem eorum. In hanc scilicet conveniencia nos prescripti Raimundus Fulchonis vicecomes et uxor mea Ysabel comendamus tibi prescripto Guillermo castrum de Tamarid et castrum de Cubeles et castrum de Muntbui et castrum de Terracia et castrum de Ribo Rubeo, et forciam noviter constructam iuxta ecclesiam Sancti Michaelis de Cardona, tali videlicet conveniencia quod tu Guillermus dones nobis potestatem predictorum castrorum per quantas vices nos prescripti a te quesierimus irati et paccati per nos aut per nostrum nuncium. Et damus tibi prescripto Guillermo nos prescripti Raimundus vicecomes et Ysabel vicecomitissa omnes milites prescriptorum honorum cum omnibus fevis prescriptorum honorum, et cum omnibus que vos et eis habemus et habere debemus excepto quod si iste miles quem nos tibi damus cum comendatione predicte fortitudinis de Cardona obierit sine infante de legitimo coniugio illut fevum tecum Guillermo dividamus per medium aut nobiscum in ipso honore militem mitas, et munus uod inde exierit per medium habeamus.

Iterum damus tibi prescripto Guillermo medietatem de omnibus dominicaturis et eximentis de Tamarit; et damus tibi tres partes omnium honorum de Cubeles et de Montbui et de Terracia et de Rivorubeo; et retinemus quartam partem prescriptorum honorum ad nostram dominicaturam; et donamus tibi per unumquemque annum in sale Cardone c solidos Barchinonesis monete quod tu aut aliquis pro te tuo precepto recipias aut recipiat L^a solidos annuati in adventum Domini et alios L^a in mense madii. Nos vero prescripti Raimundus vicecomes et Ysabel laudamus et difinimus tibi prescripto Guillermo duas partes de castro Clarimontis ad tuum proprium et franchum alaude et ego Guillermo laudo et difinio vobis prescriptis Raimundo Fulchoni et Ysabel terciam partem predicti castri Clarimontis ad vestrum proprium et franchum alaudem. Iterum nos prescripti Raimundus vicecomes et Ysabel laudamus et difinimus tibi prescripto Guillermo medietatem castri Orpi et medietatem castri Montis Olivi et medietatem castri de Espadis et medietatem de omnibus alodiis quos habuit Deusde ubique, ad tuum proprium et franchum alaudem. Et ego prescriptus Guillermus laudo similiter et definio vobis prescriptis aliam medietatem predicti castri Orpi et castri Montis Olivi et castri de Espadis et de omnibus aliis alodiis. Nos quoque prescripti Raimundus vicecomes et Ysabel comendamus tibi Guillermo prescripto nostram terciam partem predicti castri Clarimontis et medieta<t>em nostram de predictis aliis castellis qui fuerint de Deusde condam, et damus tibi prescripto Guillermo hoc totum quod nos habemus in militibus predictorum castrorum et in fevis eorum et in omni honore alodiorum excepto quartam partem de omnibus dominicaturis et eximentis supradictorum honorum et medietatem de omnibus dominicaturis et eximentis de Tamarit que nos retinimus ad nostram dominicaturam. Si nos donatores aut tu Guillermus adquisitor aliquam meliorationem vel augmentum noviter feceris aut fecerimus excepto iste quod nos tibi dedimus et quod nobis retinivimus nos habeamus medietatem et tu aliam; et si necesse fuerit ibi avere per medium persolvamus pro partibus omnia que vos prescripti Raimudus vicecomes et Ysabel mihi prescripto Guillermo donastis et donatis et comendatis. Convenio vobis prescriptis quod sim vester homo solidus sicut homo debet esse de suo meliori seniori et quod faciam vobis curtes et placitos et seguimentos et cavalcadas cum meis hominibus et faciam vobis hostes cum militibus quos per vos teneo et adiuvem vos tenere et defendere et guerreiare omnem vestrum honorem quem modo

habetis et deinceps meo consilio adquisieritis contra cunctos homines et feminas per fidem sine engan.

Actum est hoc III idus iunii, anno XXX regni regis Ledovici iunioris.

RAIMUNDUS FULCONIS VICECOMES⁸⁶⁶ +. Sig+num⁸⁶⁷ Ysabel vicecomitissa. Sig+num Guillermi Clarimontis inter quos hec convenientia est facta et convenimus ut nos et posteritas nostra hoc firmiter teneamus.

Bernardus abbas +. Bernardus archidiaconus +. Sig+num Guillermi prioris. Sig+num Poncii de Boxados. Sig+num Geralli Alamagni. Sig+num Berengarii de Midione. Sig+num Bertrandi de Canals. Sig+num Bernardi de Falchs. Sig+num Guillermi de Exerchavinis, nos qui hoc vidimus et audivimus.

Karbonellus, presbiter, qui hoc scripsit cum literis dampnatis in XVIII linea, die et anno (ss) quo supra.

408

1168, març, 20

Venda. *Els esposos Duran de Sant Esteve i Bernarda venen a[l vescomte] Ramon Folc [III] i a la seva muller Elisabet, un alou que tenen al comtat de Barcelona, a Esparreguera, al lloc anomenat Gorgonçana, per un sou i quatre auris.*

[A] Original, perdut.

B Còpia de 1182, pel levita Arnau, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 95.

Hoc est translatum qui fuit translatum VI idus aprilis, anno Dominice incarnationis MCLXXXII.

Sit notum cunctis qualiter ego Durandus Sancti Stefani de Rivizres et uxor mea Bernarda, una cum nostris infantibus vindimus tibi Raimundus Fulconis uxorique tue Helisabel alaudem nostrum proprium que habemus in comitatu Barchinone, in termine de Esparagera, in loco vocitato Gorgonzana, scilicet: nonam sortem que se tenent de ipso alaudio Sancti Cecilie usque in Tugros; et est prope Sancte Columbe et ipsum molinum quod est super

866. En majúscules.

867. *Sig+num* sense punts.

illum Sancte Marie de Monte Serrato cum omnia sua iusibilia et ipsum ortum qui se tenet cum illa bassa iusana, et ipsam fortem de Cirer; et illa affrontat ab oriente in flumine de Lubricato; a meridie in estrada sive in alaudium Raimundi de Esparagera et nepotum suorum; ab occiduo in Tugros et in fevo de Esparagera; a parte circii in alaudium Sancte Marie de Monte Serrato. Et alia fortem que se tenet cum Lubrigato et cum alaudio de Guilia, et alia fortem qua est super ista iamdicta cum rubora que ibi sunt, et illa coma que est ad podio in quo Deodatus voluit castrum facere; et affrontat: ab oriente in alaudium de Guilia iamdicta; et de omnibus aliis partibus sic aqua pendit. Et aliam fortem qui est ad ipsas conaminas; et affrontat: ex omnibus partibus in alaudium Raimundi d[']Esparagera suprumque nepotum. Supradicta vero omnia vindimus vobis et vestris per alaudium cum aquis et ingressibus et egressibus et affrontacionis earum in propter precium I solido et III^{or} aureos. Et si alias hereditates advenite nobis in Gorgozana [...⁸⁶⁸] vobis iamdicto precio hoc totum. Advenit mihi Duranus per vocem ieniorum meorum et per alaudium; et [sic totum supradictum] de nostro iure in vestrum tradimus dominio et potestate, ad omnia que facere volueritis facere. Si quis hoc frege[rit non hoc valeat vindicare sed] in duplo componat et inantea maneat firmum omni tempore.

Actum est hoc XIII kalendas aprilis, anno XXXI regni regis Leudovici iunioris.

Sig+num Durans. Sig+num Bernada. Sig+num Guilelme. Sig+num Berengaris nos qui hista vinditione facimus et firmavimus testique firmari rogamus.

Sig+num Guillermi de Exercavino. Sig+num Berengarii Bremundi. Sig+num Poncii de Pineda. Sig+num Raimundi Vez. Sig+num Arnallus presbiter.

Sig+num Raimundi presbiteri, qui hoc scripsit cum literas suprapositas et dannatis in linea II die et anno quo supra.

Arnalli, levite, qui hoc translatum scripsit cum literas rasas et emendatas in linea VIII die et anno quo (ss) supra.

868. Una taca de tinta evita la lectura d'aquesta part del document.

1169, gener, 31

Pignoració. *El rei Alfons [II] d'Aragó reconeix a Grau de Jorba un deute de 2.000 morabatins d'or pels quals pignora a Grau el castell de Montblanc amb els seus homes, molins i termes, així com els molins de la riba, amb tots els seus drets, fins que satisfaci el deute.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb diverses taques d'humiditat que en dificulten la lectura, 300 × 383 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2772.

Sit notum cunctis quod ego Ildefonsus, Dei gratia rex Aragonensis, comes Barchinoe et marchio Provincie scio et in [...] me debere tibi, Geraldo de Iorba duo millia morabatinos bonarum, recti ponderis quos in maxima necessitate mea mihi acomodasti. Pro quibus duobus milibus morabatinos mitto ibi et tuis per te in pignora illud castrum meum de Montebelang, cum ipsis hominibus qui ibi unt et cum omnibus terminis suis, heremis et populatis, planis atque montanis; et mitto similiter in ipignora pro iamdictis morabetinos ipsum embut et ipsa molendina de ipsa ripa \cum toto meo directo de ipsa villa/. Supradicta vero omnia mitto tibi et tuis per te in pignore, cum omnibus directis meis que ego ibi habeo vel ullomodo habere debeo, tali videlicet modo quod tu et tui per te tamdiu teneatis, habeatis, possideatis et expletis secure atque potentem et sine omni contrariatate supradicta omnia donec ego vel aliquis per me persolvamus tibi vel tuis per te vel cui [...] daveris omnia predicta duo millia morabetinos bonos scilicet et recti ponderi, illius scilicet grossi ponderis de Avinazar liciatque tu et tuis per te supradicta pignora alii impignorare cui et quacumque tu vel tui volueritis pro iamdictis duobus millibus morabetinos. Convenio insuper bona fide et legalitate mea quod faciam tibi et tuis per te vel quibus impignorare tu vel tui volueritis supradicta pignore mee, et habere in sana pace et sine omni contrariatate. Et quod hoc totum tibi et tuis per te attendam et compleam sicut superius scriptum est. Dono tibi assecuratores et fideiutores: Hugone, archiepiscopum Tarrachone, Guillem Montispesulani, procuratorem meum, cuius consilio hoc facio, Guillem, episcopum Barchinone, Petrum, episcopum Ausonensem, Petrum, Cesaraugustane episcopum, Guillem Raimundi, dapiferi, Guillem de Montecatano, Raimundum de Montecatano et Eximenium de Artusela, qui supradicta omnia attendere et complere tibi et tuis per te faciant.

Actum est hoc II kalendas februarii, anno ab incarnatione Domini millesimo c^oLX^oVIII^o.

Signum (SS) Ildefonsi, regis Aragonae, comitis Barchinone et marchionis provincie. Sig+num Guillelmi Montispessulani. + ego, Hugo, Tarrachonensis ecclesie archiepiscopus (ss).⁸⁶⁹ Sig+num Guillelmi, Barchinonensis episcopus +.⁸⁷⁰ Petrus, aussonensis episcopus (ss).⁸⁷¹ Petrus, Dei gratia cesaraugustanus episcopus (ss).⁸⁷² Sig+num Guillelmi Raimundi, dapiferi. Sig+num Guillelmi de Montecatano. (ss) Sig+num Raimundi de Montecatano. Sig+num Ximenum de Artusela. Sig+num Arberti de Castrovetulo. Sig+num Bertrandi de Castelleto. Sig+num Guillelmi de Sancto Martino. Sig+num Gauzerandi de Pinos.

Ego, Bernardus de Calidis, scribe regis, scripsi hanc cartam cum literis suprapositis in linea III^a et feci hoc sig(ss)num.

410

1169, març, 27

Donació. *Ponç de Santa Fe dóna en feu al seu germà, Guillem de Santa Fe, el castell de Santa Fe amb els seus termes i obligacions, així com la tercera part del domini que té a Lladurs. També li canvia la seva tercera part del castell d'Avella que el seu pare Babot li va deixar en el seu darrer testament per la part que Guillem té al castell de Santa Fe i a Lladurs.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, sinalagmàtic, 230 × 150 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, doc. 2584a.

B Còpia, del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, doc. 2584b.

Sit notum cunctis, presentibus atque futuris, quod ego, Poncius de Sancta Fide, dono tibi, Wilelmo de Sancta Fide, fratri meo, ipsum kastrum de Sancta Fide, cum suis terminis, per me et per meos, tibi et tuis legitimis, per fevum, cum terciã \parte/ omnium rerum qualique modo abuero vel habere debeo nec debuero, et ipsum cavallarium, salva mea fidelitate; et terciã partem de meo dominico quod habeo in Ladure. Iterum sit notum cunctis quod

869. Signatura autògrafa.

870. Signatura autògrafa.

871. Signatura autògrafa.

872. Signatura autògrafa.

pater meus Babot dimisit mihi, in suo ultimo testamento, terciam partem de omnibus rebus quos habebat vel habere debebat in ipso castro de Avela. Per supradictum etiam donum quod tibi, Wilelmo de Sancta Fide, feci in supradicto castro de Sancta Fide et in Ladure, dono tibi per escamicionem ipsam meam \partem/ que habeo per hereditatem in ipso castro de Avela, per me et per meos, tibi et tuis legitimis, sine tuo engan, salvo meo seniorivo. Et ego, Wilelmus de Sancta Fide, per me et per meos, tibi domino meo Poncio et tuis, facio escamitionem de ipso meo honore que mihi dedisti in Sancta Fide et in Ladurc, per ipsam terciam partem tuam que habes en Cavela, salvo meo seniorivo ipsius castri de Sancta Fide, et militis, sine engan, ex utraque parte.

Actum est hoc facta farta ista escarniationis vi kalendas aprilis.

Si quis homo vel femina qui istam cartam inquietare vel frangere voluerit, in duplo conponat, et inantea ista carta fima stabile modo vel omnique tempore, et non sit disrupta. Anno Incarnacione Domini M^oC^oLXVIII^o.

Sig+num Poncii de Sancta Fide. Sig+num domine Batricis. Sig+num Poncii, minoris. Sig+num Petri. Sig+num aliorum meorum filiorum. Sig+num G[uillermi] de Sancta Fide, qui ista carta escanviacionis iussi domini mei Ponciis feci scribere et manu mea firmavi. Et ego Poncius per me et per meos hanc cartam escamiationis laudo et mea propria manu firmo. Sig+num Wilelmii de ça Rocha. Sig+num R. de Vegos. Sig+nm Willermi de Mor.

Sig+num Iterii, qui scripsit ut supra et in I et II lineas literas superposuit.

Arnallus, qui istum translatum scripsit.

411

1171, febrer, 5

Querimònia. *Exposició de les malifetes que Bernat de Fluvià i els seus feren a Ramon de Torroja als llocs de Camarasa i de Cubells, així com de les reparacions que són exigides al malfactor.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, sinalagmàtic (partit per abecedari) a la seva banda superior, 183 × 235 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2793.

Sit notum cunctis quod ego Bernad de Fluvia torne en poder de Ramon de Torroia. Plomanament e per los manaments a fer ab

la malafeita de Chamarasa. Et Raimundo de Torroia vol que sia retud Ramon de Cijar, els omes que preses hi foren el aver que dadan neque i deuen fora de mandament. E manda Raimundo de Torroia a Bernad de Fluvia que les sobre faitas que el nil feus kavalers fan e Kamarasa ne en Cubels, que romangen per totum tempus. E mane Raimundo a Bernad de Fluvia de les estaticas de Chamarasa e de Cubels que les le liure quan estare in vile, si Bernad de Fluvia no pod mostrar per que no les i age. E manda Raimundo de Torroia sabudament de les cisteles de Cubels quels kavalers eprenen, que remangen si mostrar no poden perque aver les i degen. E mane Ramon a Bernad de Fluvia de les fidanzas que el nil feus kavalers an meses en Kamarasa ne en Cubels, que zo quels omens nan dad, quel foredigen e del altre quels ne diten sens lor don. E mane Ramon a Bernad que li emen Bernad vel el ome que Ramon de Kamarasa li ocis e la onta que io Ramon e pris. E man ego Ramon a tu Bernad que em iurs la torre que don nom nisque a mi ne als meus, e fion me tolie Kamarasa ne Cubels que nen pogues defendre. E que io Ramon nels meus no fazam mal a la torre. E man io Ramon a tu Bernad del kaval que me fiste per Bernad vel quel me torns om dons xx morabetinos. E man del kaval que liure per tu Bernad a Pere de Pugverd, quel me rederges aissi qomo al dia valie, e quem retes lo kaval de Berenguer de Kamarasa no peiorad o le menna. E man quem fazads retre les ovelas que Ramon de Kamarasa pres dins treva quem na vieds dada. E man que fazads retre uno alsperg, et uno escud, et una chosa, et una espada que Arnall de Torenz told a poc de Pugalt, dins treva, que vos me navieds dada. E mane Ramon a Bernad de Fluvia que iur a Gerall de Luza, Fluvia, los seus drets, que nols li tole ne len tole, el ne om ab so consel e Gerall de Luza a tretal ad el. E que Bernad de Fluvia solve ipsas fidanzas que Ramon de Luza avie dades, si que don no nische a Gerall ne a Ramon. E que Gerall solve les fidanzas de Barrufet.

E per aquest manament met me Bernad de Fluvia a me, Ramon, Fluvia et asegure[']l mi per si e per sos amigs, sens mo engan, e fal me solvere als eredes a ma voluntad a fer, si el a zo no mantenie. E met men son fil et III^{or} milites, et v^e equos, et cccc solidos en darios recte monete Barchinone, quod ego Ramon tenet Kamarasa e Cubels que seguesche azo. E Bernad de Fluvia que seguesche azo quomodo scriptum est de super. O torn e mo poder, aisi quomodo ara i e. E si torne e mo poder que li solva tot azó, exceptus Kamarasa e Cubels. E si tornava e mo poder que

rederge la missio i que io, Ramon, feita aure e Fluvia. E l[']esta-
bliment e tot achest manament quomodo scriptum est, quem sia
seguid de isto dominico \qui advenit/ xv dies.

Actum est hoc mense febreris, anno ab incarnatione domini
M^oC^oLXX^o.

Sig+num Bernardi de Fluvia. Sig+num Berengaria, coniux eius
sig+num Guillermi, filio illorum. Et si Bernad de Fluvia torne e
mo poder, aisi quomodo ara i e, que si estie per lo manament
per que si mes, que que sie solt Fluvia, els ostaticos, els kavals,
els pluvis de D solidos.

Sig+num Raimundi de Fluvia. Sig+num Bernardi de Gissone.
Sig+num Geraldi de Luza, nos qui hoc vidimus et audivimus et
firmamus.

Petrus, presbiter, qui hoc scripsit die et anno (ss) quo supra.

412

1171, març, 31⁸⁷³

Jurament. *Jurament de fidelitat prestat per Bernat de Fluvià a Ramon de Torroja, sobre la torre de Clares Valls, al terme de Cubells.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat una gran taca d'humitat que cobreix parcialment la part esquerra, però que no dificulta la lectura del text, 165 × 110 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2804.

Sit notum cunctis quomodo ego, Bernardus de Fluvia, filius de Jordana, qui est condam, iuro tibi, R[aimundi] de Torroja, filio de Ermesen, ipsa torre que vocant de Clares Vals, chastrum et villa. Et est ipsa torre in termine de Cubels. Que mal not nische a tu ne als teus. Et si tulien ad Ramon de Torroja ne als seus Camarasa ne Cubels que sen pogessen defendre, e che R[amon] de Torroja nels seus no forfacen ad ipsa torre. Et B[ernardus] de Fluvia cel acui lex Chamarasa ne Cubels que li lex la torre. Et sic vadit ipso sacramento per totumque tempus dels meus e dels teus unum post unum.

Hec sacramentale est factum vi nonis aprilis, anno ab incarnatione domini M^oC^oLXX^oi, et fecet cum manus suis propriis

873. La data és el resultat del càlcul literal de la que apareix al document: 6 nonas aprilis, d'altra banda, del tot inusual.

B[ernardi] de Fluvia super altare Sancti Michaelis, qui situs in ecclesia Sancti Salvatoris de Torroja.

Sig+num B[ernardi] de Fluvia. Sig+num Guillermi, fio suo, nos qui hec sacramentale fecimus scribere et firmavimus testibusque firmare rogavimus.

Sig+num Petri de Cubels. Sig+num Berengarii de Cubels. Sig+num Petri de Gissona. Sig+num Poncii de Torroja. Sig+num Raimundi de Conchabela. Sig+num Bernadi de Aguda. Isti sunt testes.

Petrus, presbiteri, qui hoc scripsit die et anno (ss) quo supra.

413

1173, març, 25

Venda. *Pere de Vila-seca i la seva muller venen al vescomte Ramon Folc [III] de Cardona un mas al comtat de Manresa, al terme de Segarra, al lloc anomenat Torre Media, pel preu de 10 morabatins.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, malgrat un petit enfosquiment a la banda dreta; presenta inicial dibuixada descendent, 200 × 182 mm, Arxiu Ducal de Cardona, lligall 184, núm. 2127.

Notum sit omnibus hominibus presentibus atque futuris quod ego, Petrus de Vilaseca coniuxque meam Dulcie, venditores sumus vobis Raimundo Fulchone, vicecomiti Cardone vestreque proenien cuncte vel ab dare vel diminuere atque comutare volueritis unum mansum in terminis Segarre que vocant [turre] Media, totum ab integro cum omnibus sibi pertinentibus que ei pertinent et pertinere debent ubique [totum] quantum nos ibi habemus vel habere debemus nec terminis Segarre. Predictus honorem vobis vendimus cum suis omnibus affrontationibus et terminis et introitibus et exitibus suis ad vestram voluntatem facere quam volueritis et ad vestrum proprium alaudium et franchum iure perpetuo. Est autem predictus honor in comitatu Minorise, infra terminos de Calaph, in loco iamdicto de turre Media, sive in aliis locis in quibus hos honorem habemus infra terminos Segarre. Precium vero predicti honoris est tale x morabatinos bonis et optimis et nichil de hoc precio vobis remansit sed totum habuimus integritate. Si quis vero hanc cartam vel vindicionem frangere vel disrumpere voluerit non valeat sed quod requisierit in duplo componat cum omnem suam melioracione et inantea ista carta firmum robus obtineat et non

sit disrumpta. Predictus autem honor evenit mihi Petro per vocem patris mei et per escamiacione fratrem meorum.

Actum est hoc VIII kalendas aprilis, anno ab incarnatione Domini MCLXXIII.

Sig+num Petri de Vilasica. Sig+num Dulcie, coniugis sue, nos qui hanc vindicione fecimus et firmavimus testibusque firmare iussimus.

Sig+num Hugonis de Pogera. Sig+num Arnalli de Cardona. Sig+num Guillermi de Puiol. Sig+num Guillermi de Rosed. Isti sunt testes visores et auditores huius rei. Sig+num Xicot.

Arnallus, sacerdos, qui hoc scripsit die et anno quod (ss) supra.

414

1173, maig, 31

Donació. *Ramon de Torroja dóna en feu a Berenguera, vídua de Bernat de Fluvià, els castells de Camarasa i de Cubells.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent: falta la meitat de la primera línia a causa dels rosegadors i té dues perforacions (la segona important) a la meitat esquerra que afecten totes el text, partit per abecedari per la banda inferior; 187 × 137 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2794.

[Co]mand[o ego Raimundus de] Torre[rubea] ad Bereng[aria], mulier de Bernard de Fluvia, qui fuit, ipsos castros de Camarasa et de Cubels. Et est sua femina. Propter hoc ut Raimundus de Torrerrubea se potiuisset credere e fidare in illa de supradictos castros. Et si filius de Bernad de Fluvia qui fuit se clamaverit de ipsos castellos, domnia Berengera reiterasset ipsos castros de Camarasa et de Cubels in poder de domus Raimundus de Torrerrubea sicut abebat e tenebat ad ipso die que donus R[aimundus] camendabat supra [d]ictos castros. Et de contentione de ipsa honore e de Petro de Cubels, que domina Berengera⁸⁷⁴ teneat anparada ipsa honore de Petro de Cubels sicuti ipso die que domina Berengera anparav[it]. Et de ipsos clamateros que clamant ipsa honore que placitant ipsa honore de Pere de Cubels in [...] de domnia Berengera, mulier de Bernard de Fluvia, qui fuit. Et que abeasque de illis potuit garire per a[...] in ipsa honore que domina Berengera stabelescat ipsa

874. Segueix un espai blanc amb dues paraules raspades.

honore cum consilio de domnus Raimu[ndus de] Turrerubea. Et si inde erierit aberes, que habeant ipso avere per medium, et si habebi[nt ...] in predictum ullum avere \neque honore/ que donet medietate ab Raimundus de Turrerubea. Et de cla[...]cerent homines de Camarasa et de Cubels de domina Berengera et de II° cavallarios que ret[enet do]mina Berengera ipsos castros \tantum/ usque set religitum a ipsos homines. Que domina Berengera donet potestatem de ipsos castros de Camarasa et de Cubels quantasque vices demandaverit supradicto Raimundo, irad et pagad, sicut convenientia illorum sunt scriptas.

Acta est hoc II° kalendas iunii, anno ab incarnatione Domini M^oC^oLXX^oIII^o.

Sig+num Domina B[erengera], qui hoc laudamus et firmamus.

Sig+num Ponç de Falcs. Sig+num R[aimundi] de Concabella. Sig+num Guillermi de Aguda. Sig+num Guillermi de Montegraio. Sig+num Bernat de Floregax.

Guillermus scripsit, cum literis rasis in VII ainea et (ss) scripsit sub die et anno quo supra.

415

[1154-1173],⁸⁷⁵ juliol, 11

Jurament. *Jurament de fidelitat fet per Bernat de Mesleu, fill de Lombarda, al vescomte Ramon Folc [III], fill de la comtessa Guillema, i als seus fills, sobre el castell de Cardona.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 267 × 97 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2446.

Iuro ego Bernardus de Mesleu, filii qui fui Lombardis femine ad te Raimundum Fulchonem vicecomitem Cardone, filius qui fuisti Guillerme comitisse et filiis tuis quod de ista ora inantea fidelis

875. Document sense data. La menció que es fa dels fills del vescomte Ramon Folc (*et filiis tuis*) podria ser un indicati que ens portaria a 1154, moment en què Ramon Folc, ja maridat, podria tenir almenys un fill. El *terminus ad quem* és l'últim mes de juliol en què el vescomte Ramon Folc III, assassinat el 3 de març de 1174 per Guillem de Berguedà, era viu. Amb tot, s'ha de tenir en compte que Bernat de Mesleu és present en la documentació vescomtal amb data segura entre 1147 i 1150. Una vinya de Bernat de Mesleu és anomenada en un document cardoní el 1169: APSMV, Fons Sant Vicenç, ACC, núm. 583. Editat per Andreu GALERA I PEDROSA, *Diplomatari...*, doc. 212, pp. 292-293.

ero vobis de vestra vita et de vestris membris que in corporibus vestris se tenent; et fidelis ero vobis de ipso castro de Cardona et ex aliis vestris honoribus quos hodie habetis et tenetis et inantea cum meo consilio adquisieritis, ut ego nol aus tolre ne vos entobre nec homo nec homines nec femina nec feminas per meum consilium neque per meum ingenium. Et si homo aut homines, femina vel feminas qui vobis tollant ne vos entolla adiutor ero vobis a tenere et a defendere per fidem sine engan. Et dabo vobis potestatem de ipso castro Cardone ad te Raimundo Fulchoni vicecomite iamdicto per quantas vices mihi requisieris et filio tuo cui ipsum castrum dimiseris. Sicut superius scriptum est si vos o tenre e o atendre, per Deum et hec Sancta.

Actum est hoc v idus iulii.

416

[1151-1174, març, 3]

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Ramon Folc [III] de Cardona i el vescomte Ponç Guerau de Cabrera. El segon es compromet a perdre el castell d'Anglès en favor del vescomte Ramon Folc si no compleix el jurament que li ha fet.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 197 x 70 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2857.

Haec est conveniencia que facta est inter dompnum Ponci Geraldum, vicecomitem de Chabrera et inter dompnum Raimundi Fulchone, vicecomitem de Cardona. Conveni namque predictus Poncius vicecomes predicto Raimundi vicecomite ut ita teneat et atendat sacramentum quod ei iurat sicut scriptum est in ipso sacramentali. Eidem si non tenuerit et atenderit hoc quod ei iurat chastrum ipsius Poncii vicecomitis de Angles veniat in potestatem predicti Raimundi Fulchoni vicecomitis, cum suis terminis et affrontacionibus. Similiter etiam ut hoc firmunt teneat et atendat mittit ei hostatichos propter solidos x^m milia, id est, Raimundum Bermundi propter solidos v^o milia, Mirone Onofredi pro mille, Borrellum Bonefilii pro mille, Borrellum Dele pro mille, Guillemum Bernardi pro mille, Arnaldum Brochardi pro mille, Raimundum Senofredi pro mille, Raimundum Mironi pro mille, Arnallum Bonefilii pro mille. Convene etiam predictus Poncius vicecomes prephato Raimundi vicecomiti ut si illo vivente ille obierit omne suum

honore quem hodie habet et inantea adquisierit dimitat in baiulia R[aimundi] predicto, cum filio et hominibus suis, ut ille ita habeat et teneat ipsam baiuliam sicut homo habere et tenere debet baiuliam sui boni amici habere hostatici suprascripti. Si suprascriptum castrum incurrerit in potestatem supradicti R[aimundi] vicecomitis similiter, et ipsi incurrant, et si obierit aliquis ex ipsis, idem Poncii comes mittat alium aut alios in locho illius aut illorum qui ibi iam fuerint autobierint quod si facere noluerit infra x dies postquam comoniti fuerit similiter incurrat et veniant in potestatem ipsius Raimundi vicecomitis

PONCIUS VICECOMES +.⁸⁷⁶

REIMUNDUS VICECOMES +.⁸⁷⁷

417

1174, agost, 26⁸⁷⁸ – Claramunt

Adveració sacramental de testament. *Adveració sacramental del testament del vescomte Ramon Folc [III] de Cardona, jurat pels testimonis sobre l'altar de Sant Hilari de Claramunt. Els marmessors van recollir la seva darrera voluntat oral quan el vescomte jeia mortalment ferit al lloc on posteriorment va morir.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb diverses perforacions que gairebé no afecten el text, 320 × 183 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 101.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 101.
- C Regest, del segle XVII, ex A, per Bernat Josep Llobet, arxiver de la Casa Ducal de Cardona, Archivo Nobiliario, Archivo de Medinaceli, *Recopilación...*, vol. II, doc. 101, que data el document el 6 de març de 1175.
- D Còpia, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 6r-v, núm. 101.
- a Regest publicat per MONTSERRAT CASAS NADAL, *El monestir...*, doc. 176, p. 298, ex C.
- b Editat per FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, *Els vescomtes...*, doc. 10, pp. 135-136, ex A, amb data 1175.

876. En majúscules.

877. En majúscules.

878. La data ens porta clarament a 1174 (7 de les calendes de setembre de l'any 38 de Lluís el Jove). Aquesta data té una importància capital, ja que, si no anem errats, obliga a ubicar la mort del vescomte Ramon Folc III el 3 de març de 1174, i no de 1175. Nosaltres mateixos hem equivocat la datació a la nostra anterior edició del document.

In Christi nomine. Hoc est sacramentalis conditio seu publicatio ultime voluntatis cuiusdam defuncti nomine Raimundi Fulchonis Cardonensis vicecomitis que est facta iuxta quarti ordinis modum secundum ordinationem Guillelmi prioris et iudicis infra spacium sex mensium sicut continet in libro iudicum de ultimis voluntatibus morientium hominum cuius ordo actus est ordinante predicto iudice in cuius presencia nos testes Petrus de Berga videlicet Bernardi de Falchs iurando testificamus supra altare Sancti Ylarii quod est situm inter ecclesia que est fundata in finibus Clarimontis que nos vidimus et audivimus et presentes eramus quando prephatus et defunctus iacens vulneratus in campo unde obbiit, nobis audientibus per verba iniunxit qualiter eius possessio post suum obitum distribuerent. Primum namque dimisit filio suo totum quantum habebat in guarda et baiulia fratris sui et Petri de Berga. Dimisit etiam corpus suum Sancto Vincencio et rogavit fratrem suum valde ut amasset hoc totum quod ipse amabat et post quam predictus defunctus hec omnia sit ordinavit in [testamento⁸⁷⁹] hoc voluntate nobis scientibus v nonas marcii ac hoc seculo discessit.

Iste autem condiciones sunt facte VII kalendas septembris, anno xxxviii [regni] rege Leudovico iuniore.

Sig+num Petrus de Berga. Sig+num Bernardi de Falchs, nos qui hanc sacramentale condicione firmavimus et iurando testificamus

Sig+num Raimundi de Boxados. Sig+num Raimundi de Valmagna. Sig+num A[rchus] de Castro Edral. BERNARDUS ABBA⁸⁸⁰ +. BERENGARIUS DE FALCHS CARDONENSIS SACRISTA.⁸⁸¹

Hoc vero fuit factum in presencia de iamdicti Bernardi abbatis et sacriste vel aliorum supramemoratum sive multorum proborum hominum.

Sig+num GUILLELMI PRIORIS ET IUDICIS.⁸⁸²

Guillelmus, presbiter, qui hoc rogatus scripssi die et anno quo (ss) supra.

879. Text completat amb *D*.

880. Autògraf i en majúscules.

881. Autògraf i en majúscules.

882. Autògraf i en majúscules.

[Agost 1174-1175]⁸⁸³

Carta. *Epístola de Bernat, abat de Sant Vicenç de Cardona [adreçada al pontífex Alexandre III], en la qual demana que sigui concedida a la seva persona i a la resta de clergues de Cardona llicència per no anar al sínode previst a Urgell, puix que, a causa de la guerra que té lloc entre els homes de Cardona i els traïdors que assassinaren el [vescomte] Ramon Folc [III], ningú no pot sortir de la vila sense perill de ser assassinat o empresonat.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb una petita mutilació a la banda superior esquerra, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 99.

[B] Còpia posterior, sense data, perduda, abans a l'Arxiu Abacial de Cardona, segons *a*.

a Editat per Jaume VILLANUEVA, *Viage literario...*, VIII, apèndix xxxviii, p. 303, ex *B*.

[Nosceat sanctitas]⁸⁸⁴ vestra, pater sanctissime, quod quedam ecclesie sunt in confinibus Cardone spectantes adi[udicari ecclesie] Sancti Vincentii de Cardone, que crisma et óleum sanctum⁸⁸⁵ \in/ ecclesia Sancti Vincentii suscipiunt nec usque ad tempora isti⁸⁸⁶ clerici prephatarum ecclesiarum ad synodum Urgellensem ierunt. Supplico ergo sanctitatis vestre ego Bernardus Abbati de Cardone ut episcopo Urgellensi districtius precipiatis quod in aliquo ecclesiis de Clariana, de Bergurcio et de Matama\r/go in synodis, nec in aliis gravare presumat.

Item insinuo vobis quod a morte domini nostri Raimundi Fulchonis, felicis recordationis, tanta est guerra inter homines de Cardona et traditores qui eum interfecerunt, quod nullus de Cardona potest exire, nisi armatu manu. Unde cum me ad sinodum Urgellensem oportet ire, mihi insidie a iamdictis territoribus parantur, ut capiant me vel interficiant. Supplico ergo sanctitati vestre ut episcopo Urgellensi districtius precipiatis quod quandiu guerra ista duret, me ad sinodum suum \minime/ venire compellat: nullo enim modo in itinere possu vitare ego, vel aliquis cardonensium clericorum, discrimen mortis vel carceris

883. Els fets als quals es refereix el document tingueren lloc, amb tota seguretat, just després que es fes pública l'adveració sacramental del testament del difunt Ramon Folc III, un text molt poc explícit que deixava temporalment el seu fill en mans del seu germà Berenguer de Cardona (un habitual a la cort del rei Alfons) i Pere de Berga.

884. Text completat amb *a*.

885. Segueix *de*, eliminat.

886. Segueixen dues paraules eliminades.

1176, febrer, 10 – Tarragona

Convinença. *El rei Alfons [II d'Aragó] i la reina Sança donen en feu a Grau de Jorba els castells de Montblanc i de la Riba a canvi dels dos mil morabatins que els monarques devien al receptor.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb diverses perforacions que gairebé no afecten el text, 320 × 183 mm, Arxiu de la Corona d'Aragó, Cancelleria, Pergamins, carpeta 45, doc. 192.
- B Còpia simple del 8 de juliol de 1195, feta pel levita Bernat, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2771.
- b Regest publicat per Jaume MIRET I SANS, *Itinerario del rey Alfonso I de Cataluña...*, p. 395, ex A.
- c Regest publicat per Jaime CARUANA GÓMEZ, "Itinerario de Alfonso II", p. 87.
- d Editat per Francesc de BOFARULL I SANS, *Documentos para escribir...*, ex A.
- e Editat per Ana Isabel SÁNCHEZ CASABON, *Alfonso II...*, doc. 205, pp. 288-289, ex A.

Apud B.

Sit notum cunctis quod ego Ildefonsus, Dei gratia rex Aragonie, comes Barchinone et marchio Provincie, et uxor mea Sancia, regina, donamus ad feudum tibi Geraldo de Iorba et filio tuo Guillermo de Alcharraz et vestris, in perpetuum, ipsum castrum de Montblanco et de ipsa Rippa, cum omnibus suis terminis heremis et populatis, aquis, molendinis, furnis, leudis, estachamentis et stabilimentis et cum omnibus aliis que ad usum hominum pertinent et pertinere debent. Predicta autem castra damus vobis una cum ipso senioratico de ipsis castellanis et de aliis militibus qui ibi sunt vel inantea ibi erunt, alodariis et feudataris, et cum ipsa stagga de ipsis castellis. Et damus vobis ut cum ipsis castellis et hominibus possitis vos defendere contra cunctos homines preter nos et successores nostros. Insuper damus vobis medietatem de ipsis chestis quas nos ibi fecerimus. Retinemus autem nobis et nostris in predictis castris medietatem omnium eximentorum que inde exhibunt et medietatem de omnibus melioramentis que nos vel vos vel nos in simul vobiscum ibi fecerimus. Aliam vero medietatem eximentorum habeatis ad feudum vos et successores vestri per nos et successores nostros. Retinimus autem nobis ipsas albergas et host, totas ab integro,⁸⁸⁷ sine ulla parte quam vos vel vestri ibi non demandetis. Et si inde redemptionem accipere nobis placuit et si in ipsa castlania ullum examplamentum nos

887. A sobre d'*integras*, cancel·lat.

vel nostri facere potuerimus, liceat nobis nostram medietatem in dominio retinere; aliam vero medietatem habeatis ad fevum per nos. Insuper retinimus nobis et nostris ipsam staticam in ipsis castris et potestatem quodcumque et quocienscumque ibi stare volumus et vobis demandaverimus, per nos vel per nostros. Et retinimus nobis quod propter hoc donum sitis nostri sicut fideles vassalli debent esse de suis dominis; et quod sequamini nos in hosts et cavalcatis cum militibus qui erunt in predictis castris et in suis terminis; et faciatis nobis curias et seguimenta cum illis militibus qui sunt vel erunt in iamdicto honore et in alio honore quem per nos teneatis. Propterea convenimus vobis ego iamdictus Ildefonsus rex et ego iamdicta regina quod pro iamdictis castris et pro alio honore quem per nos tenetis non donemus vobis vel vestris ullum alium seniore nisi nos et nostros successores. Accipimus autem a vobis, propter hoc donum quod vobis facimus, duo milia morabatinos quos vobis debebamus pro quibus castra in pignore tenebatis.

Actum est hoc apud Terrachonam, III idus februarii, anno ab Incarnacione Domini M^oC^oLXX^oV^o.

Sig+num (ss) Ildefonsi, rege Aragone, comes Barchinone et marchionis Provincie. Sig+num (ss) Sancie, regine Aragone, comitisse Barchinone et Provincie marchisie.

(ss) Berengarius abbas Sancti Felicis Tarrachone electus. Sig+num Guillermi de Cervaria. Sig+num Bernardi de Angularia. Sig+num Arnaldi de Timor. Sig+num Raimundi de Timor.

Sig+num Guillermi de Palacio. Sig+num Bernardi de Alta Ripa. Sig+num Petri de Villanova, hoc scripture translancis testes sumus.

Levita Bernardus, qui hoc translatum fideliter VIII° idus iulii, anno Domini M^oC^oLXXX^oV^o cum hoc signo (ss) scripsit.

420

1176, maig, 17

Donació. *Donació que Ramon de Torroja, la seva muller Gaia i el seu fill Ramon fan a favor d'Arnau de Guàrdia i la seva muller Ermessenda, de l'aigua que passa per davant d'Aguilella, des del camí que va cap a Agramunt en amunt, amb la condició que els molins del donant no se'n vegin perjudicats.*

- A Pergamí original, sinalagmàtic, en un bon estat de conservació; presenta inicial ressaltada, d'una línia d'alçada, 345 × 58 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2625.

Sit notum cunctis hominibus, tam presentibus quam futuris, quod Ramon de Torroga et coniugi tue, nomine Gaia, et filio meo Ramon, donatores sumus ad te, Arnal de Ça Guardia, et ad coniugi tue Emesendis. Per anc scripturam donacionis nostre donamus nos vobis ipsa aqua qui passe davant Zaguilella, de ipsa carrera aval qui vadit ad Acrimontis et de super ipsa carrera quomodo potuerit post hendere, sota que meos molins no valeat mens. Sic donamus nos vobis ipsa aqua, ad vos et ad posterita vestra, nos et posterita nostra, ad vos et ad vestro, per cuncta secula. In tale conventu donamus nos vobis, ut vos valeatis ad nos et ad nostro contra cunctos homines vel feminas, sine que aveleda non facere, et si habuerit gerram ab nullo homine quem non potuit valere arrado. Teneat vos unum milite 11os menses ab so conducto, en sua honore, celi oel seman, sic donamus nos vobis ipsa aqua quomodo suprascriptum ad et ad vestros bene, sine nullo ingenio. Et nos siamus guarentes ad vos et ad vestros, contra cunctos homines. Et nullo homine qui ista aqua voluerit tollere nisi contradicere, que nos faciamus tener et ad aver in pace contra cunctos homines.

Factum est hoc x^ovi^o kalendas iuni, anno ad incarnatione Christi M^oc^oLXX^ovi^o.

Sig+num Ramon. Sig+num Gaia. Sig+num Ramon de Torroga lo macib, nos qui ista carta donacionis mandavimus scribere et ad testes firmare fecimus.

Sig+num Guillem de Çaguda. Guillem de Torroga. Sig+num Bernad de Conchabella, isti sunt testes de hoc.

ARNALLUS, subdiachonus, scripsit die et anno (ss) quo supra.

421

1177, març, 30

Pignoració. *Berenguer d'Alentorn, juntament amb la seva muller i el seu fill, pignoren a Ramon de Torroja el castell de l'Aguda.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, 180 × 72 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2692.
 B Còpia simple, del segle XII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2692c.
 C Trasllet, del 23 d'octubre de 1211, fet a Tàrrega pel prevere Pere, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2692b, ex B.

Apud C

Actum est hoc translatum fideliter factum × kalendas novembris, anno dimini MCCXI.

In dei nomine. Ego Berenger Dalantorn et coniux mea Sancia, et filio meo Impignoratores sumus ad vobis Ramon de Torroja et domina Gaia vel ad vestri, ipsum meum honorem de Aguda, totum ab integrum, que ibi abemus omnes nostros directos, omnia in omnibus vel ipsum hec omnia que Guillelmus tenuit, totum hec omnia suprascripta mittimus ad vobis et vestrus impsam potestatem de ipso castro vel ipsos milites et ipsum censum que Mir Remon debuit facere que nobis retinemus. Totum alium hec omnia mittimus ad pignus per M solidos. Et est terminus de I Pascha ad alia. Et que nos Berenger vel suis reddimus ad vobis ipso avere ad vobis Ramon vel ad vestris siad soluto in pignora [et] teneatis tandiu et tantum usque nobis reddamus ipso avere ad vobis. Et si muta[bit] ipsa moneta que abeatis ipso avere ad valorem que abuit hoc die, et valuit septem solidos et octo denarios ad morabetino. Et si reddiderit Berenger medietate de ipso aver siad soluta medietate de ipso pignre. Et si reddideret tercum vel quartum siad solutum tercium vel quartum de ipsa pignora.

Factum est hoc III kalendas aprilii, anno ab incarnatione Domini MCLXXVII.

Sig+num Berenger et domna Sanca et filio suo G. qui ista carta fecimus scribere et ad testes firmare.

Sig+num G. de Aguda. Sig+num P. de Aguda. Sig+num Pere de Vilar, isti sunt testes et firmatores.

Guillelmus, qui hoc scripsit (ss) die et anno quod supra.

Gilabertus, qui hoc scripsit et hoc (ss) signum feci.

R., presbiter, qui hoc (ss) feci.

Petrus, presbiter, qui hoc in Tarrega fideliter translatavit, die et anno quod supra.

422

1181, març, 27

Donació. *Beatriu de Mont-ros i el seu fill Pere donen a Santa Maria de Solsona tot el delme que han de percebre al mas de Soler, al terme de Llobera, excepte una gallina i una fogassa.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada descendent, 190 × 143 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1881.

In nomine Domini. Ego domna Beatrice de Mont Ros et filio meo Petro donamus ecclesie Sancte Marie Celsone et eius chano-nice vel ad sua opera omnem decimum quas abemus vel habere debemus in manso de Soler, in termino de Lobera, ipso qui fuit de Bernardo que vocant Bacho; hoc dono de iamdictum decimum donamus domino Deo et ad ecclesie Beate Marie et ad opera eius, ad suum proprium sicut nos melius habuimus vel habere debuimus, sic donamus et tradimus inpotestate Sancte Marie et canonicorum eius omnem decimum iamdictum ex omnibus causis que inde exire debent nobis eceptus gallinam 1^a et focgaca 1^a. Hoc donum fecimus propter deum et remedium animarum nostrarum ut ipsa Dei genitrix sit nobis auxiliatrix ut canonici istius loci rogent pro animas nostras et propter animas parentum nostrorum et ut Sancta Dei genitrix succurrat nobis in hoc seculo et in futuro, et teneant nobis operarii istius loci in ista fraterna de vitas nostras et faciant servicii que facere debent. Si quis hoc infreangere voluerit nil posit sed componat in duplo.

Actum est hoc vi kalendas aprilis, anno ab incarnatione Christi M^oC^oLXXX^oI.

Sig+num Domna Beatrice. Sig+num Petri filio suo, nos qui hoc scribi mandavimus et firmamus et testes firmare rogavimus.

Sig+num Arnalli. Sig+num Raimundi Sig+num Dulcia, filii domna Beatrice. Sig+num Raimundi Guerra. Sig+num Bernardo de Sancte Marie. Sig+num Petri de Curt, testes sunt.

Paschalius, sacer, qui hoc scribpsit⁸⁸⁸ et hoc signum (ss) aposui.

423

1183, abril, 30 – Lleida

Donació propter nuptias. *Donació propter nuptias que fan Grau de Jorba i la seva muller Saurina a favor de Guillem, vescomte de Cardona. Els primers donen com a esposa al segon Geralda de Jorba, la seva filla, amb els castells d'Alba, Òdena, Jorba, Montma-*

⁸⁸⁸. Sic.

neu, Ondara, Rubinat, Montblanc, Alcarràs, Montagut, Sonadell i Raimat.

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent a causa d'una mutilació a la banda superior esquerra que es veu agreujada perquè el document està gastat al seu voltant, 213 × 230 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 102.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 102.
- C Còpia simple, ex *B*, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 6v-8r, núm. 102.

Quoniam ea que in [prese]ntia hominum sunt propter labentium temporum momenta facile ab horum labuntur memoria et eaque perpetue memorie reserva[ri] debent oportet diligenter scripto comendari et etiam quia dos donata donationem propter nuptias meretur. Idcirco, in Dei nomine, ego, Gerallus de Iorba, et uxor mea, Saurina, damus et tradimus tibi, Guillermo, vicecomiti Cardone, Gerallam, neptam nostram, in uxorem, sicut ius et ratio postulat; et damus etiam tibi, et concedimus cum ipsa, pro donatione nuptiarum quem vulgo exovar appellatur, castrum Aolvi, et Odena, Iorba, Montmeneu, Ondiara, Rabinat, castrum de Monte Albo, atque Ripam, et Alcharraz, Montem Accutum de Litera, atque Raixmatum. Sub tali autem conditione hoc supradicta castra, cum terminis, et omnibus sibi pertinentibus, et hominibus, his quem ibi habemus et habere debemus, sub aliqua ratione, tibi Guillermo de Cardona damus et concedimus atque prenominata uxori tue, quod post obitum vestrum remaneant infantibus a vobis ambobus legitime procreatis. Tamen, si Geralda uxor tua sine infante ab ea existente forte obierit, sine omni impedimento reddant omnia hanc castra superius, dicta /Geralda, filia nostra, et infantibus suis vel aliis/ nostris propinquis quibus in testamento nostro ordinabimus; et tu, Guillermo de Cardona, quod habeas post ea et expletes, illud castrum de Zudanello, tamdiu usque habeas recuperatos de suis redditibus ipsos mille aureos quas modo recipimus de te, et postea revertatur predictum castrum de Zudanello cui ordinatum fuerit in nostro testamento. Adhuc ordinamus hic et in testamento nostro, et ordinabimus, pro debitis nostris solvendis, castrum de Alcarras, et Montem Acutum de Litera, Raixmat, et Montem Bruiron, ita scilicet quod, post obitum nostrum, tamdiu in potestate eorum permaneant hoc quatuor castra, quos nos elegerimus in testamento nostro donec ipsi habeant de illis expletis sive redditibus persoluta omnia nostra vera debita. Sed de hanc supradicta donatione dominium et potestatem omnino retinemus in omni-

bus diebus nostris et tu, Guillermo de Cardona, quod interim ita diligenter convenias cum domino rege super factum istud quod nullum inde dampnum vel impedimentum nobis incurrat in aliquo et etiam testamentum nostrum protinus observabis post obitum nostrum. Ob quam causam ego, Guillermus de Cardona et coniux mea Geralda, corporaliter tactis sacrosanctis evangeliis iuramus nos observaturos esse testamentum vestrum, et contra non venturos in aliquo per nos, nec per aliquam personam; et etiam quod nullum dominium vel potestatem non habeamus ultra vestram voluntatem in predictis castris nec in hac donatione dum vos ambo vel alter vestrum vixeritis. Et sub isto iuramento vobis etiam promittimus quod Guillelmus de Claromonte iuret hoc quod ita sequitur, et perfectus supleatur prout superius scriptum est, sine omni arte et malo ingenio vestro. Insuper Guillelmus de Iorba et uxor mea Saurina recipimus te Guillermum de Cardona et Gerallam uxorem tuam in fide et legalitate nostra quod illo modo non decipiamini arte nostra vel consilio ab hac die inantea. Denuo volumus atque mandamus quod si infantes nostri forsitam obierint sine prole legitima predicta donatio et omnia hoc supradicta castra reddeant statim nostris propinquis vel Geralda filia nostra aut infantibus suis. Adhuc vobis damus supradicta conditione Montfalcho, et Vessianam, et Tous, cum terminis suis preter Cochalam, et eam emendationem qua in vobis debet fieri.

Quod est actum Ilerde, 11 kalendas maii, anno Domini millessimo c^oLXXX^oIII^o.

Sig+num mei Geralldi de Iorba. Sig+num Saurine. Sig+num Guillermi de Cardona. Sig+num mei Geralde. Sig+num Guillermo de Claromonte nos omnes qui hoc laudamus et firmamus testesque firmare rogamus.

Insuper ego Guillermus de Cardona convenio vobis Geraldo de Iorba et domine Saurine et Geraldam uxorem meam ducam et recipiam quando vos volueritis et quod eam teneam in meo honore.

Sig+num Geralde de Podio Viridie quem hoc confirmat. Sig+num Raimundi de Cervaria. Sig+num Raimundi de Ribellis. Sig+num Guillermi de Timor. Sig+num Raimundi de Solario. Sig+num Arnaldi de Cervaria. Sig+num Berengarii de Montepalacio. Sig+num Raimundi Isarni, qui huius rei sunt testes.

Geraldi Sig+num, (ss) qui hoc scripsit mandato omnium eorum ut supra cum literis rasis et emendatis in III^a linea, et literis suprascriptis in VIII^a linea.

424

1183, maig, 5

Confirmació. *El vescomte Guillem [I] de Cardona confirma als homes de Cardona tots els privilegis que ell i els seus antecessors van fer.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 258 × 105 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 174, núm. 1257.

In Dei nomine. Notum sit cunctis quod ego Guillelmus de Cardona, vicecomes, dono et concedo vobis omnibus hominibus Cardone qui sunt vel erint ibidem habitantes quod deinceps vos non cogitam nec vim aliquam vobis faciam acomodandi mihi vel successoribus meis peccuniam per consuetudinem vel per morem. Pretera dono et concedo vobis iamdictis, gratuita et spontanea voluntate, mores et consuetudines vestas sicut pater meus et antecessores mei dederunt et concederunt vobis et antecessoribus vestris, ut habeatis eas et teneatis firmiter omni tempore. Et ego vel mei nullo modo eas rumpamus vel rumpere faciamus, et hoc totum sicut superius scriptum est concedo et dono vobis per me et per omnes successores meos ut habeatis et teneatis eas firmiter in pace omnique tempore vos et successores vestros.

Actum est hoc III° nonis madii, anno Dei M^oC^oLXXX^oIII^o

Sig+num Guillermi, vicecomes Cardone, qui hoc fecit scribere et firmo et concedo testibusque firmare rogo.

Sig+num Geraldi de Iorba, qui hoc firmo. Sig+num Petri de Berga. Sig+num Raimundi de Boxados. Sig+num Raimundi de Valmania. Sig+num R[aimundi] de Segalers. Sig+num Arnau de Cardona, vicarii.⁸⁸⁹

425

1186, febrer, 8

Renúncia. *Pere de Santa Fe renuncia, en favor del monestir de Sant Sadurní, a continuar les seves demandes sobre els llandars del terme dels castells de Lladurs i de Torrents, tot reconeixent els termes que s'indiquen a l'escriptura.*

889. Segueix Sig+num, duplicat.

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 191 × 137 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1977.
- B Trasllat, del 15 de juliol de 1248, pel prevere Pere Bonet, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1977b.

In Dei eterni et salvatoris nostri Ihesu Christi. Ego Petrus de Senta⁸⁹⁰ Fe, per me et per meis succesores, in remissione peccatorum meorum vel parentorum meorum, dono et difinio omnique tempore ad dominio Deo et ad ipso monasterio de Sancti Saturnini et ad tibi, Berenguer abbati et ad ipsis fratres et servitores de illo monasterio de alies totas demandas et contrarietates que ad vobis movebam et demandabam vel movere potuero ulla incione iuste sive iniuste super terminis et afrontacionibus de ipso castro de Ladurs et de ipso castro de Torens. In primis afrontat castrum de Ladurs in cabanelas de Vilanova et vadit usque ad ipsa font de Sent Mameti et transit per ipso plano de Caseles, et descendit per ipso tozal de ipsa seira de Coscoieda et venit usque ad grado de Sancti Martini et descendit per ipso torrente qui discurrit infra puig Sico et condas et sic ascendit in collo inter duos Puigs Sicos. Quantum est infra istos terminios dono et diffinio atque concedo totas illas demandas quod ego faciebam superi llos terminios, scilicet de ipsas laboraciones sint factas infra istos terminos decimam et primiciam ad ipsas vestras ecclesias de Ladurz de ipsos fructos quem Deus ibi dedint omnique tempore ut Deus propicius sit anime mee et parentorum meorum. Et si quis anc cartam difinicionis ad evacionis⁸⁹¹ frangire voluerit ira Dei super eum veniat et firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Acta ista carta diffinicionis vi^o idus februarii, anno ab incarnatione Christi M^oC^oLXXX^oV^o.

Sig+num Petri de Senta Fide, qui ista cartam mandavit scribere et firmavit et firmare fecit.

Sig+num A[rnalli] de Isanta. R[aimundi] de Oden. Sig+num Poncio de Sent Iouan, isti sunt testis.

A[rnaldi] presbiteri, hinc scripsid die et anno (ss) quo supra.

890. Sic.

891. Scilicet: *evacuaciones*.

1189, octubre, 14

Venda. *Pere de Llobera i la seva muller Sança venen a l'església de Santa Maria de Solsona i al preposít Bernat els masos que tenen a Llobera pel preu de tres-cents sous de moneda d'Agramunt.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial descendent, 312 × 182 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1882.

In Dei nomine. Notum sit omnibus hominibus tam presentibus quam futuris quod ego Petrus de Iobera, una cum coniuge mea Sancia, per nos et per omnes nostros vendimus domino Deo et Sancte Marie de Celsona et Bernardo eiusdem loci preposito ceteribusque fratribus presentibus et futuris, illos duos mansos quos habemus in locum qui dicitur Viladait,⁸⁹² videlicet, illum in quo habitat Petrus Poc, et alterum in quo habitat Petrus Iohanes Carnestoltes, et alium mansum qui est apud Cumbam Iuncosam, subtus ipsum solarium predicte Sancte Marie in quo habitat Arnallus qui dicitur Arnallus de Subtus Solario. Predictos tres mansos cum omnibus rebus ad eos pertinentiibus sic vindimus nos iamdicti predicte Sancte Marie et supradicto preposito et suis canonicis sicut eos habemus et melius habere debemus, cum exiis et regresiis et omnibus suis pertinentiis et cum pascuis et lignis et omnibus adempramentis sicut predicti mansi habuerunt per totum terminum de Iobera, sine aliqua contrarietate habeant et possideant predicta adempramenta. Sicut superius dictum est vindimus et deliberamus per nos et per omnes nostros cum censu et usaticis et omnibus que dici possunt ad eos pertinentibus iamdicti Sancte Marie et Bernardo sepepredicto preposito et eiusdem loci canonicis; et de nostro iure et potestate eorum mittimus atque voluntati sue tradimus franchum et legitimum ad habendum et possidendum in perpetuum ut deinde neque nos neque aliquis per nos ad per successores nostros in predictis mansis aliquid accipiamus atque requiramus neque vi neque a more aliquo modo. Et propter hanc vindicionem recipimus a iamdicto preposito et prescriptis canonicis ccc^{os} solidos monete acrimontensium. Et predicta Sancta Maria habeat seper⁸⁹³ et possideat suprascriptos tres mansos et omnes in eis habitantes presentes et futuros ut melius dici et intelligi potest ad utilitatem et profectum Sancte Marie suorumque canonicorum

892. Sic.

893. Scilicet: *simper*.

sine aliquo retentu quod ibi non gacimus. Adhuc etiam convenimus Sancte Marie et Bernardo preposito et canonicis eiusdem loci presentibus et futuris per nos et per omnes nostros post nos quod faciamus eis tenere et habere predictos tres mansos cum omnibus suis pertinenciis mobilibus et immobilibus onmi tempore et quod simus legales guirentes de predictis omnibus mansis cum omnibus suis pertinenciis ubicumque habeat et habere debeant Sancte Marie Celsone et eius canonicis contra cunctos homines et feminas; et de predictis ccc^{os} solidis ad nostram voluntatem bene fuimus pacati et nichil super predictum Bernardum Censonensem et canonicos ex eis nichil remansit. Et ego Bernardus iamdictus Celsonensis prepositus, per me et per omnes successores meos dimito et diffinio tibi Petro de Iobera et tuis illam forifactunam quam fecisti Sancte Marie ad ipsum solarium de Cumba Iunosa et fuit adpreciata illa forifacta cc solidis et sic fuit ista iudicio propter quingentis solidos.

Facta carta vindicionis ii idus october, anno Domini MCLXXVIII.

Sig+num Petri de Iobera. Sig+num domine Sancie, uxoris eius, nos qui hanc cartam vindicionis scribere mandavimus et propriis manibus firmavimus testibusque firmare precepimus.

Sig+num Arnalli de Ivora. Sig+num Bernardi de Portello. Sig+num Bernardi de Fonoileto. Sig+num Berengarii de Buxo, huius rei testes sunt.

Petrus, qui hoc scripsit et hoc signum (ss) apposuit.

427

1190, octubre – Osca

Querimònia. *Definició de les disputes tingudes entre el vescomte Guillem de Cardona i Guillem Ramon de Montcada, en el moment en què aquest era amb el rei [Alfons I] a Barbastro. El monarca intercedeix entre tots dos i s'acorda un pacte sota diverses condicions.*

- A Pergamí original, partit per alfabet, en un estat de conservació dolent, puix que presenta una greu perforació al centre, al voltant de la qual el text està molt gastat, 477 × 176 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 108.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 108.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. núm. 108.

Tam presentibus quam futuris notum sit et manifestum quod Guillelmus de Cardona et Guillelmus Raimundi de Montcada, habitis inter se multis et variis contentionibus et inimicaciones tandem venire apud Barbastrum in presentia domini regis, cuius consilio et mandato libenti vero et spontanea voluntate venera ad bonum finem, et ad bonam concordiam de omnibus querimoniis quas alter ab altero habebat et faciebat, promittentes et convenientes inter se bona et legali fide quod sint in bona pace et bona compositione a omni tempore, nec alter alteri malum sive facturam inferat. Tamen si aliquis militum vel hominum Guillelmi de Cardona fecerit malum alicui militi vel homini Guillelmi Raimundi, ipse Guillelmus Raimundi exigat a Guillelmo de Cardona ut faciat restitui malum quod illatum fuerit militi, vel homini suo, et ipse Guillelmo de Cardona amicabilem faciat restitui illud malefactum. Si autem Guillelmus de Cardona ita complere noluerit, ipse Guillelmus Raimundi moneat illum malefactum restituere secundum bonum arbitrium domini regis, vel vicariorum suorum qui constituti fuerint in vicaria qua malum illud factum fuerit. Quod si facere contempserit sit licitum Guillelmo Raimundi malefactori illi malum facere, nec teneatur propter hoc respondere Guillelmo de Cardona, nec etiam ipse Guillelmus de Cardona manuteneat illum manufactorem. Tamen si Guillelmus de Cardona voluerit directum facere Guillelmo Raimundi pro milite vel homine suo, et ipse directum recipere noluerit, ipse Guillelmum de Cardona deinde teneatur militem suum vel homine adiuuvare sciendum tamen est quod quandocumque malefactum illud restitutum fuerit predicta pax⁸⁹⁴] et compositio debet ab ipsis observari firmiter et teneri. Similiter si aliquis militum vel hominum Guillelmi Raimundi fecerit malum alicui militi vel homini Guillelmi de Cardona, ipse Guillelmus de Cardona exigat a Guillelmo Raimundi ut faciat restitui malum quod illatum fuerit militi, vel homine suo, et ipse Guillelmus Raimundi amicabilem faciat restitui illud malefactum. Si autem Guillelmus Raimundi ita complere noluerit, ipse Guillelmus de Cardona moneat illum malefactum restituere secundum bonum arbitrium domini regis vel vicariorum suorum qui constituti fuerint in vicaria qua malum illud factum fuerit. Quod si facere contempserit sit licitum Guillelmo de Cardona malefactori illi malum facere, nec teneatur respondere propter hoc Guillelmo Raimundi, nec etiam ipse Guillelmus Raimundi manuteneat illum

894. El text que falta a A, llegit ex C.

malefactorem. Tamen si Guillelmus Raimundi voluerit directum facere Guillelmo de Cardona pro milite vel homine suo, et ipse directum recipere noluerit, ipse Guillelmus Raimundi deinde teneatur militem suum vel hominem adiuuare. Sciendum tamen est quod quodcumque malefactum illud restitutum fuerit predicta pax et compositio debet ab ipsis seruari firmiter et teneri. Item sciendum est quod Guillelmus Raimundi potest adiuuare cum decem militibus Guillelmo de Cervilione contra Guillelmum de Cardona, et propter hoc ipse Guillelmus de Cardona non debet malum inferre honoribus, [sive hominibus Guillelmi Raimundi, nec etiam] ipsis decem militibus nisi dum fuerint in adiutorio et valenza ipsius Guillelmi de Cervilione, vel si etiam Guillelmus de Cardona intraverit terram Guillelmi de Cervilione cum cavalcata ipse Guillelmus Raimundi possit manutenere illum et terram suam defens[are cum omnibus militibus et pertibus suis] dum ibi cavalcata fuerint, et malum quod uterque ibi receperit in pace sustineat, et post factum cavalcata alter alteri propter hoc non teneatur malum facere, sed sint in bona pace et compositione. Sit etiam licitum Guillelmo Raimundi emparare et [defendere honorem Petri de] Claromontem in propria persona sua, et cum militibus et hominibus suis contra Guillelmum de Cardona, et suos, nec ipse Guillelmus de Cardona faciat eis propter malum nisi dum fuerint in auxilio et defensione ipsius Petri de Claromonte. Tamen si aliqui milites \vel homines/ ipsius Guillelmi Raimund[i sine ipsos voluerint adiuuare] ipsum Petrum de Claromonte contra Guillelmum de Cardona liceat Guillelmo de Cardona eis ubicumque potuerint malum facere et gravamen in personis et rebus eorum et non liceat Guillelmo Raimundi manutenere eos. Item sciendum est [quod ego Guillelmus de Cardona, Guillelmus Raimun]di de Montcada facimus presentem difinitionem et facem in presentia domini regis et constituimus rogantes ut ipse hec omnia predicta ex utraque parte firmiter teneri faciat, et seruari et quisquis nostrorum ea [infringere presumpserit a ipso distingatur].

D[atatum apud Oscam, mense] octobris per manum Ioannis de Beaxe, et mandato eius scripta a Garsia de Cesaraugusta, anno Domini millesimo centesimo nonagesimo.

Sig+num Idelfonsi, Regis Aragonensis, comitis Barchinone et marchione Provincie.

Sig+num Guillelmi de Cardona, qui confirmat. Sig+num Guillelmi Ramundi de Montcada, qui hoc confirmat.

Huius rei testes Berengarius. Illerdensem episcopus. Berengarius d<'>Entencia. Pelegrinus de Castellazolo. Guillelmus de Castellazolo. Sancius de Orta. Petrus Ssasse. Berenguer. de Centiliis. Sig(ss)num Iohannis de Barchinone.

428

1191, març, 8

Donació. *Els vescomtes de Cardona Guillem i Geralda donen en feu el castell d'Ivorra a Ponç de Cervera i a la seva esposa Marquesa. Igualment, li cedeix la fortalesa de Sanatija i tots els seus drets, tal com ho tenen els vescomtes pel bisbe d'Urgell.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, encara que algunes taques de tinta esquitxen el document sense afectar el text, sinalagmàtic, 295 × 120 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2680.

Res donata, si in presenti tradita fuerit, nullo modo repetatur a donatore. Igitur ego Guillelmus, vicecomes Cardone, et Geralda, vicecomitissa, uxor mea, per nos et per nostros et per omnis nostra proienie, damus vobis, Pontio de Cervaria, et uxori tua Marchese, et omni proieniei vestre et potestati, omni tempore et etiam cui dare vel relinquere volueritis, illud castrum de Hivorra cum omnibus sibi pertinentiis et tenedonibus et utensibilis et dominiis et fevis et militibus et ademprivis qui ad ipsum castrum pertinent vel pertinere debent aliquo modo vel aliqua ratione sicut melius dici ad intelligi potest ad vestrum vestrorumque bonum intellectum sicut melius pater meus Raimundus Fulchonis abuit et tenuit, et possedit per comitem Urgellensis et nos modo tenemus et abemus et abere debemus scilicet: medietatem de censibus et usaticis et dominiciis et fevis et questiis et tolti et forciis et homnaticis et serviciis et ademprivis cum illa compra quam pater meus ibi fecit, hoc teneatis et habeatis et possideatis ad servicium nostrum et ad fidelitatem. Et qualicumque hora nos neque nostris demandemus inde potestatem donetis eam nobis et nostris iratus et paccatus sine omni retentu. Et totis quantis oris necesse sit nobis ostenes neque cavalcatas ad faciendum abeatis et ad[d]ucatis nobis illos milites te homines de Hivorra cum uno alio vestro milite. Addhuc donamus vobis illud castrum de Sanauga, cum omnibus sibi pertinentiis, et tenedonibus, et dominiciis, et militibus, et fevis, et homenaticis, et ademprivis, et toltis, et forciis, sicut melius tene-

mus, et abemus, et abere debemus per episcopum Urgelli. Omnia supradicta damus et libeamus vobis ut superius dictum est pretur illud donum quod comes Urgellensis dedit mihi in Hivorra post obitum suum. Et omnia supradicta vos et omnem vestra proenie unus post unum litis sitis nostros homines de nobis et de nostra proenie omni tempore. Si quis hoc fregerat in duplo componat et post ea firmum maneat omni tempore.

Actum est hoc VIII idus marcii, anno Domini M^oC^oLXXX^o.

Sig+num Guillermi, vicecomitis Cardone. Sig+num Geralde vicecomitis uxoris eius, nos qui hos fecimus scribere, propriis manibus firmamus et ad testes firmare iussimus.

Sig+num Raimundi de Boxados. Sig+num Raimundi de Valle Magna. Sig+num Berenger capellani Cardone +. Sig+num Bernardi de Alta Ripa. Sig+num Petri Ysarn. Sig+num Petri de Turre. Sig+num Berenger. Sig+num Arnaldi de Ribelles, testes videntes et audentes.

Rodlandus, levite, scripsit.

429

1191, agost, 18

Convinença. *Concòrdia feta entre Bernat, prepòsit de Santa Maria de Solsona, i els canonges de la dita església, d'una banda, i Ramon de Torroja i els seus fills Ramon i Hug, de l'altra. Els darrers lliuren a l'Església un cementiri que aquesta els reclamava, rebent per la donació vuit lliures de cera anuals per la festa de Tots Sants.*

A Pergamí original, sinalagmàtic per la part superior, en bon estat de conservació, 320 × 187 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1854.

B Còpia simple, coetània amb tota probabilitat, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1854b.

Hec est compositio que est facta inter B[ernardus] Celsonense prepositum et canonos eiusdem ecclesie et R[aimunus] de Turrerubea et filios eius Raimundus et Hugetum, de contentionibus quas habebant inter se in villa de Celsona, scilicet, de cimiterio quod canonici predicte ecclesie requirebant a iamdicto Raimundo rationem Celsonensis ecclesie. Dimittit itaque predictus R[aimundus] et diffinit per se et per suos predicte ecclesie totum illud cimiterium quod ei clamabant canonici quod numquam deinceps a iamdicto R[aimundo] et suis aliquid ibi construantur ubimodo

constructum non est sed remaneat quod canonici clamabant ad cimiterium ecclesie et plateam. Canonici quoque predicte ecclesie concedunt iamdicto R[aimundo] et suis hominibus quantum ibi modo constructum est quod ad cimiterium pertinebat ut possideant in perpetuum sicut modo possident, et pro hec cimiterio constructo promittit R[aimundo] et filii sui canonicis predicte ecclesie in perpetuum quod persolvat censualiter singulis annis inexcusabiliter quatuor libras cere; has quatuor libras cere cum aliis quatuor quasi am faciebat predicte ecclesie sicut in ipsa sua carta continetur promittit dare predictus R[aimundus], scilicet, octo libras in festo omnium sactorum; et constituo ego predictus R[aimundus] per me et per meos quod iamdicta ecclesia accipiat annuatim predictas octo libras in censum quem accipio in mea dominicatura de Paradis et ita sit obligatum totum censum quem ibi accipio predicte ecclesie quod nec ego nec aliquis alius ratione mei de predicto censu quicquam accipere possint quosque iamdicte octo libre sint persolute predictis canonicis. Hanc vero predicta compositione facit R[aimundo] de Turrerubea et filii sui iamdicti per se et per suos cum celsionensi ecclesia ob remedium anime sue et parentum suorum. Et promittit predictus R[aimundus] per se et per suos quod dirigat et deffendat et manuteneat celsonensem ecclesia et omnia quem ad iamdictam pertinent ecclesia prepositus quoque diligit R[aimundo] et manuteneat et honoret et suos, et hoc faciat unusquisque bona fide.

Actum est hoc xv kalendas septembri, anni Domini MCXCI.

Sig+num Raimundi de Turrerubea. Sig+num Raimundi, filii eius. Sig+num Hugeti, filii eius.

Sig+num Raimundi de Gurb. Sig+num Poncii de Pinel. Sig+num Guillermi de Guardia. Sig+num Bernardi, Celsonensi prepositi (ss). Sig+num Petri, prioris. Sig+num Petri de Solaneles. Sig+num A. de Sancto Iusto (ss). Sig+num Bernardi de Ivorra.

Et promittunt homines Celsonensis ville quod amerit se et manuteneant et deffendant se contra cunctos homines et hoc faciant si eri prepositus et canonic et Raimundus et sui.

PETRUS,⁸⁹⁵ qui hoc scripsist et hoc signum (ss) apposuit.

895. En majúscules.

1191, octubre, 15

Donació. *Guillem de Terrassa, la seva muller Berenguera i els seus fills Pere i Guillem reben un préstec de cent sous de diners de moneda de Barcelona de mans de Pere Guillem de Garrigosa i de Pere Ferrer, sobre els set-cents que ja havien rebut anteriorment. Es comprometen a tornar-los passat un any a partir de la festa de Sant Miquel, en la moneda que aleshores sigui més freqüent a Barcelona.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb repetides taques d'humitat que afecten el text, 330 × 90 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 178, núm. 1566.

Manifestum sit cunctis quod ego, Guillermus de Terracia et Berengaria uxor mea et Petrus filius noster atque Guillermus, in una manuevamus de tibi Petro Guillermo de Garrigosa et de Petro Ferrario c solidos denarios monete bone Barchinone, de super ipsam pignoram quam vos iam tenetis et abetis de nobis in Mathamorgon per DCC solidos, et modo erunt DCCC, solidos denariorum bone monete Barchinone. Et ita teneatis et abeatis et expleatis potenter et securite prefatam pignoram integriter de ipso festo Sancti Michaelis in aliud donec nos vel nostri reddamus vobis et vestris iamdictos DCCC solidos de melior moneta qua tunc currat in Barchinona ad valentem de ista vel morabetinos bonos lupos vel auros boni auri iustique pensi qualicumque vos vel vestri melius accipere volueritis ad redimendum. Et hoc non possimus redimere ni totum integri ad statutum terminum tenere et abere faciemus vobis et vestris in sana pace ad vestrum bonum intellectum, et etiam per rectam fidem sine ullo vestro engan donec os vel nostri redimamus hoc abeatis licentiam donandi, relinquendi, mitendi, cui volueritis pro vestro avere.

Actum est hoc idus october, anno Domini M^oC^oLXXX^oI^o.

Sig+num Guillelmi de Terracia. Sig+num Berengarie. Sig+num Petri. Sig+num Guillermi, nos qui firmamus, laudamus et scribere iussimus.

Sig+num Guillermi de Cardona. Sig+num Geralde vicecomitis-se. Sig+num Guillermus de Rochaforte, nos qui hoc firmamus et convenimus vobis et vestris facere, tenere et abere in sana pace contra cunctos.

Sig+num Carbonelli Barili. Sig+num Arnaldi de Culla. Sig+num Bernardi de Altaripa. Sig+num Petri de Villanova. Isti sunt testes visdentes et audientes huius carte.

Rodlandus, levita, scripsit die et anno quod supra (ss).

431

1191, novembre, 21

Donació. *El comte Ermengol [VIII] d'Urgell i la comtessa A[delaida] donen a Ponç Pinell la potestat per construir una fortalesa a Sant Climent, al terme de Miravé, amb la condició que els donants en puguin reclamar la potestat.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, sinalagmàtic a la part superior; conserva un dibuix a la darrera línia, 210 × 135 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2586.

Sit notum quod ego Ermengaudus, Dei gratia Urgellensis comes, et comitissa A[lvira], per nos et omnes nostros, donamus vobis, Poncio de Pinello, et vestris quibus volueritis, licitum quod faciatis fortam et bastimentum in ipsum locum quod vocatur Sanctum Climentum, scilicet, in comitatum Urgelli, in termino de Mirave. Et afrontat: in terminum de Solssona,⁸⁹⁶ et de Clera, et de Pinello, et in terminum de Lobeola, et de Lobeia. Sic hic afrontacionibus includitur donamus vobis et cuncte vestre proenie in perpetuum, cum exitibus et⁸⁹⁷ introitibus earum, et afrontacionibus, et pertenciis de abisso in celum, et quod faciatis ibi castrum, et forzam, sive bastimentum, et quicquid facere volueritis, in perpetuum. Et in habitatores ibi qui sunt modo vel inantea erunt nulla forzam nec questiam nec ullum emparamentum retinemus. Et etiam in ipsum locum nullam rem aliquomodo retinemus nisi tantum potestatem ipsius castri et albergam vellam quod ancessores⁸⁹⁸ nostri ibi habebant; et ita tradimus eum in dominio vestro set paccati et irati donetis nobis et nostris potestatem ipsius castri semper, vos et vestri, quando eam requisierimus, et predicta alberga.

Actum est hoc XI kalendas decembris, anno MCXCI.

896. Sic.

897. *Exitibus et*, escrit sobre un text anterior raspat, irreproduïble.

898. Scilicet: *antecessores*.

Sig+num Ermengaudii comitis. Sig+num A[lvira] comitisse, nos qui hoc scribere et firmare rogavimus et firmavimus.

Sig+num Berengeri de Almera. Sig+num G[uillermi] de Fluvia. Sig+num Petri de Media. Sig+num A. Decani, testes sunt.

RAIMUNDUS Esfortatus, hoc in Acrimente scripsit (ss) vero supra cum literis rasis et emendatis in linea vi.

432

1192, setembre, 1

Donació. *Bernat de Mirambell i la seva esposa Berenguera donen a Guillem de Torre i a la seva dona Raimunda una peça de terra que tenen al comtat de Manresa, al terme del castell de Mirambell, al lloc de Riera, per cinc sous de Barcelona i un cens anual d'un parell de gallines.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, amb una petita trencadissa a la banda esquerra, 140 × 174 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2288.

[In Dei Nomine.] Notum sit cunctis quod ego Bernardus de Mirambello et uxor mea Berengera, [do]natores sumus tibi Guillermo de Turre uxorique tue Raimunde progenie[que] vestre unam peciam terre qua habemus in comitatu Minorise, in termino castri Mirambelli, in loco vocitato ad Riera. Terminatur atque predicta pecie terre: a parte oriente, in torrente qui venit de Fonte Cuberta; a meridie in vineas de Bertrando de Mirambel, qui est condam; ab occiduo in vineas de Poncio de Mirambello; a parte vero circii in vineas de Bertrando de Mirambello, qui est condam. Quantum infra has affrontaciones includunt et iste termini ambuit, sic donamus nos in nostri vestri iuris per cunta⁸⁹⁹ secula sicut melius dici vel intelligi potest, ad vestrum vestrorumque salvamentum, sine omni vestro ingenio, cum introitio et exitibus suis. Et vos vestri per unumquemque annum donetis nobis et nostris unum parum gallinarum per censo de predicta pecie terre. Set si vos vestri nolueritis dare predictum censum nobis et nostris emparemus predicta pecia terre. Et propter hanc donacionem recepiunt nos donatores v solidos bone monete curibiis Barcinone a vobis comparatores.

899. Scilicet: *cuncta*.

Actum est hoc kalendas septembfris, anno domini MCXCII.

Sig+num Bernardu de Mirambello. Sig+num uxoris eius Berengarie, nos, qui laudamus et firmamus testibusque firmare rogamus.

Sig+num Guillermi. Sig+num filie nostre, Guillerma. Sig+num Petri Bunuz. Sig+num Poncii de Mirambello. Sig+num Petri, presbiteri.⁹⁰⁰

Nicolaus, levite, qui hoc rogatus scripsit die et anno (ss) quo supra.

433

1192, setembre, [4]⁹⁰¹

Donació. *Pere de Llobera i la seva muller Sança donen a Pere Cint, a la seva dona Maria i als fills d'aquest matrimoni el mas que tenen a Vilamajor, amb totes les seves pertinences.*

[A] Original, perdut.

B Trasllat realitzat per Berenguer de Font, amb data del 20 de juliol de 1229, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1945.

Hoc est translatum bene et fideliter factum quod sic incipit:

Notum sit omnibus hominibus quod ego Petrus de Lobera et coniuge mea domna Sancia, nos et nostris donamus tibi Petro de Cint et coniuge tue Marie atque progenie vestre ipsum mansum de Vilamaior, totum ab integrum, cum suis pertinenciis vel pertinere debet ad vestrum alaudium francum ad facere vestram voluntatem ex utrique partibus vobis vel vestra progenie. Et de nostro iure tradimus in vestro dominio et potestate mitimus sine uulla⁹⁰² retinencia, ad habendum et possidendum vos vel vestris firmiter, in pace, omni tempore, ad vestrum bonum intellectum, censum et usaticum, sive jova et tragi, cestes, toltes, forcies et tota omnia que nobis exire debet per forcia neque per gratu. Sicut nos melius ibi habemus vel habere debemus sic donamus vobis sicut superius scriptum est.

900. *Signum* i nom del prevere Pere, autògrafs.

901. La data que porta el document, *x idus de setembre*, ens hauria d'haver aparegut, en rigor, com a *pridie nonas* o com a *II nonas*, llevat que el prevere hagi escrit *idus* en comptes de *kalendes*, que és l'única possibilitat darrere d'una *x*. Si l'errada fos aquesta, és evident que la data correspondria aleshores al dia 23 d'agost.

902. Scilicet: *nulla*.

Quod est factum x^{mo} idus septembris m^oc^oxc^oii, anno ab incarnatione Christi.

Sig+num Petri de Lobera. Sig+num domna Sancie, nos qui hoc donum fecimus scribere et firmavimus et fecimus firmare rogavimus.⁹⁰³

Sig+num Petri de Sebrario. Sig+num Bernardi de Fonollera. Sig+num Guillermi de Box. Sig+num Raimundi Ferrando, iudice. Sig+num Berenguari de Vilet. Sig+num Arnaldi de Coma. Sig+num Petri de Sera, nos sumus testes huius rei.

[...]S, presbiter, qui hos scripsit sub iussione Andreus de Lobera et hoc signum impressi(ss)t.

[...] presbiter et teste, mihi subscribo et hec sig (ss) num appono. Ego B. De Goliana, pro teste me subscribo et hoc signum (ss) appono. Ego Petrus de Ois, diachonus, pro teste mihi subscribo et hoc signum (ss).

[...]Berengarius de Fonte, qui hoc translatum ab originali instrumento scripsit fideliter scripsit xiii kalendas augusti anno Domini MCCXXVIII et hoc signum (ss) apposuit.

434

1194, gener, 31

Convinença. *El vescomte Guillem de Cardona reconeix al rei Alfons [I] d'Aragó que havia capturat a Guillem de Guàrdia de Montserrat. Li promet seguidament fidelitat i afirma que tornarà la llibertat al dit Guillem de Guàrdia i alliberarà el castell de Montserrat.*

- A Pergamí original, signalagmàtic, en un estat de conservació dolent, amb taques provocades per la humitat que esquitxen tot el document i el fan pràcticament il·legible en alguns indrets, 225 × 137 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 109.
- A' Segon original, signalagmàtic, coincident amb A, Arxiu de la Corona d'Aragó, Cancelleria, Pergamins, Alfons I, doc. 669.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, realitzada quan el document era encara completament llegible, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 109, ex A.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. núm. 109.

903. Sic.

[Ad⁹⁰⁴ noticiam cunctorum perv]eniat qualiter ego Guillelmus de Cardona profiteor et recognosco [me accepisse et abstraxisse de] posse vestra [mei domine Ilde]fonsus rex Aragonum et comes Barchinona, et de captione vestra qua tenebatur Guillelmum de Guardia [de Monte Serrato. Et promito]vobis bona [fide, et facio vobis] inde homnium et fidelitatem ut nisi ipse Guillelmus de Guardia atendit et com[pleverit vobis omnia sicut superius scripta sunt in instrumento] per alphabetum diviso et a me et ab aliis subscripto quod ego reddam vobis [dictum Guillelmum de Guardia] vel castrum [de Guardia de] Monte Serrato; et faciam vos de eo sine engan potentem. Quod nisi facerem te[neat super dictis vobis domine mi rex hominio] et fidelitate, sicut homo propriis manibus comendat domino suo teneri debet [de aliquo facto quo ei facere promittit, et de quo facit ei homini]um et fidelitatem.

Actum est hoc secundo kalendas februarii, anno Domini M^oC^oXC^oIII^o.

Sig+num Guillelmi de Cardona, qui hoc laudat, firmat et a testibus [firmari rogat Sig+num Bertrandi] de Castelleto. Sig+num Guillelmi Petri de Castelleto. Sig+num Bertrandi de Castelleto iunioris. Sig+num Raimundi de Guardia. Sig+num Guillelmi de Castro Aulino. Sig+num Vicarii de Minorisa. Sig+num Dalmacii de Canellis. Sig+num R[aimundi]. de Castelleto de Bages.

Sit+num Guillelmi Sendredi, qui hoc scripsit mandato Raimundi de Calidis, die et anno prefixo.

435

1194, març, 1

Convinença. *Concòrdia efectuada entre Guillem [I], vescomte de Cardona, d'una banda, i Berenguer de Biosca i Ramon de Boixadors, de l'altra, sobre la possessió de Castelltallat i els seus termes, feta per diversos jutges.*

[A] Original, perdut.

B Còpia, de 1385, per Jordi de Puig, notari, Archivo Ducal de Cardona, lligall 190, núm. 2482.

C Còpia, ex B, de 1493, per Gabriel Noguer, notari, Archivo Ducal de Cardona, ibídem.

D Còpia, ex C, del segle XVII, Archivo Ducal de Cardona, lligall 144, núm. 2482.

904. El text perdut a A, completat amb A'.

Hoc est translatum bene et fideliter factum die iovis, septima mensis septembris, anno a nativitate Domini m^occc^olxxx^o quinto, intervenientibus in his auctoritate et decreto venerabilium Bernardi de Seneuya regentis baiuliam Cardone et Arnadi de Manso, iudicis ordinatii totius comittatus Cardone sumptum, a quodam originali publico instrumento cuius tenor sequitur in hunc modum:

Notum sit omnibus quod magna contentio diu agitata fuit inter Guillermmum de Cardona et Berengarius de Bioscha et Raymundum de Boxadors, de Castro Taiato et de Molsosa et Fonoyosa et de Albi. Denique consilio et laude Petri abbatis Cardone et Poncii Cervarie et Raymundo de Valle Magna et Petri prepositi Minorise et Guillermi de Tavarteto et Poncii de Pinello atque aliorum proborum hominum, firma pax et amabilis facta fuit inter eos in hunc modum scripta. Primum namque laudat et concedit Guillermus Cardona Berengario de Bioscha et Raymundo de Boxadors et proieni ei eorum Castrumtaiatum per fevum, cum omnibus suis pertinentiis et tenedonibus que ad ipsum castrum pertinet vel pertinere debent, longe vel prope, exceptis ipsis dominicaturis quas retinet in ipso castro, scilicet: mansum de Ogerius et mansum de Rirolpol et mansum Franco et mansum de Rotes et mansum de Fonte Rico-rela et mansum de Boxera, cum condamina que est super Fontanillis, et mansum de Sabanellis et mansum de Franchcs et mansum de Sanaugi et mansum Ermengaudi Mironis et mansum de Guadellis et cavalleria de Talamanca et tota Fonoiosa et Querolls et mansum de Selva, in quibus dominicaturis iamdictis Berengarius de Bioscha et Raymundi Boxadors et sui non accipiant nec acaptent ibi censum neque usatica neque cibarias neque toltas neque forcias neque stachamentum neque placitum neque aliquid quod dici vel nominari possit, sed liberum et franchum habeat et possideat Guillermus Cardone et suis omnique tempore. Tamen si homines illarum dominicaturarum tenuerint illam rem de fevo ipsius castelli faciant eis quidquid facere debeant et preterea habeant decimam in iamdictis dominicaturis et nichil habeant ibi nec accipiant pro aliqua occasione. Et ego Guillermus vicecomes Cardone et Geralla uxor nostra, per nos et per omnem nostram proieniem diffinimus et evacuamus vobis predictis et vestris illam questiam integriter, et toltas, et forcias quod in ipsis feudibus de inde non faciamus preter xv moltons ex precio xii denariorum et xxx migerias bladi tercench que nos et nostri accipiamus in pace in supradictis dominicaturis et in fevis ipsius castri; et retinemus in ipso castro Molsose, in nostro dominico Salant castello, cum omnibus suis pertinentiis et

mansum Guillermoni de Caneleta et mansum Petri den Gilberto et Guillermi Adala et mansum de Guardia et mansum de Passata et mansum de Albesa et mansum de Comalonga et mansum Guillermi de Podio Pellato et mansum de Lipot et mansum de Gomballis et mansum de Fortunio de Geralls, et mansum de Botarellis et mansum Guillermi Bonucii et mansum de Mardonera et mansum de Conesa de Solano et mansum Fferrarii de Conesa et mansum Petrus Amargos et mansum de Turrudella. In supradictis nostris dominicaturis Berengarius de Bioscha et Raymundus de Boxadors nec sui non accipiant ibi neque acaptent census neque usaticum neque cibarias neque toltas neque forcias neque aliquid quod dici vel nominari possit nisi directi firmamentum et placita quod ipsi \et sui habeant et accipiant in manso Podii de Guiberti et in manso Guillermi Gerall de Furtinio et in manso Iohannis de Solano et in manso Petri Amargosi de Coveta/. Tamen si hominis illarum dominicaturarum habuerint illam rem de fevo ipsius castri faciant eis quidquid facere debeant. Similiter habeant et accipiant decimam in predictis dominicaturis et nichil ibi accipiant pro aliqua occassione. Insuper laudamus vobis et diffinimus ipsas duas pernas quas habetis et accipitis in Passata. Preterea per nos et per nostros difinimus et evacuumus vobis et vestris questiam et toltas et fforcias que in fevalibus iamdicti castri iam amplius non faciamus et vos et vestris \possitis in nobis/ et in meis confidere et credere sicut boni homini debent fidare et credere in suis bonis dominis. Et ego Berengarius de Bioscha et mei convenio vobis et vestris dare potestatem iratus vel paccatus de ipsa domo de Albi tot quod hore vos nec vestri mihi nec meis demandetis. Et ego Berengarius de Bioscha et⁹⁰⁵ Raymundus de Boxadors, per nos et per nostros, convenimus vobis et vestris valere et adiuvere de omnibus rebus contra omnes homines et feminas unde aboleza nec baudia non faciamus, et tot quando ore vulas⁹⁰⁶ habere et ducere homines ipsius fevi de omnibus supradictis castellis nos vel nostri habeamus nos vobis et adducamus deinde boschum de Mata set non sit laboratum neque disrumptum nisi tantum quod modo ibi laboratum est et rumputum.

Actum est hoc kalendas marcii, anno Domini M^oC^oXC^oIII^o.

905. Segueix un espai raspat i esborrat d'1,5 centímetres.

906. Sic.

Sig+num Guillermi, vicecomitis Cardone. Sig+num Geralle vicecomitisse, uxor mee. Sig+num Berengarii de Bioscha. Sig+num Raymundi de Boxadors, qui hec firmamus et laudamus et scribere fecimus.

Sig+num Poncii de Cervaria. Sig+num Raymundi de Valle Magna. Sig+num Poncii de Pinello. Sig+num Petri de Berga. Sig+num Raymundi de Bioscha. Sig+num Raymundi de Sero. Sig+num Petri de Bechardito. Sig+num Compagnii. Sig+num Petri de Prato. Sig+num Bernardi de Altariba. Sig+num Guillermi de Palad. Sig+num Raymundi Ysarni, testes videntes et audientes et huius rei.

Rodlandus, levita, scripsit cum literis rasis et emendatis in linea xxii die et anno quo supra (ss).

Sig+num venerabili Bernardi de Seneuja, regentis baiuliam Cardone et Arnaldi de Manso, iudicis ordinarii totius comitatus Cardone, qui hunc transumpto cum suo originali diligenter comprobato et examinato ut eidem tanquam dicto suo originali in iudicio et extra plenaria fides gabeatur nostra prestamus auctoritatem pariter et decretum, die et anno supra in prima linea scriptis presentibus testibus Romeo de Manso, Francisco Zaria et Raymundo de Boscho Cardone.

Sig+num mei Georgii de Podio, habitatoris Cardone, regia auctoritate notarii publici per totam terram et dominationem illustrissimi domini regis Aragonum, qui hoc translatum bene et fideliter a dicto suo originali abstractum scribi, feci et clausi.

Sig+num mei Iohannis Olzina, rectoris ecclesie et notarii publici ville Cardone, huius transumpti testis.

Sig+num mei Iohannis Noguris ville Cardone habitatorus, regia auctoritate notarii publici qui in hoc translato ipso teste, me subscribo.

436

1194, setembre, 6

Donació. *Donació que Guillem d'Aquiló fa en favor de la seva filla Saurina i del marit d'aquesta, Ermengol, d'uns béns que té a Castelltallat i a la Molsosa.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb inicial dibuixada, 175 × 112 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 177, núm. 1432.

Notum sit cunctis hominibus quem ego, Guillelmus de Aquilone, per me et per mis,⁹⁰⁷ dono tibi, Saurina, filia mea, et ad viro tuo, nomine Ermengaudo. Per hanc scriptura donacionis mee, dono vobis quantum habeo vel abere debeo, in Castrum Taiad nec ipsa Molsosa, sicut ego ibi habeo, que domino meo Guillermo de Cardona, ut habeatis, teneatis et possideatis, vos et omnibus infantibus vestris, de vos ambos procreatos vivos. Et ideo, si minus venerit de Saurina sine infante predicta omnia absque ulla ob abitacione, revertatur ad meis propinquis.

Actum est hoc VIII idus september, anno domini M^oC^oXC^oIII^o.

Sig+num Guillermi de Aquiloni, qui hoc iussi scribere et firmare ad testes.

Guillermi de Cardona, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Raimundi de⁹⁰⁸ Boixadors. Sig+num Gomballdi de Uluga, huius rei nos testes sumus.

Raimundus, presbiteri, qui hoc scripsit sub vissione Guillermi de Aquilone, die et anno quo sup(ss)pra.

Sig+num Guillermi de Cuerone. Sig+num Guillermi de Aquilone iunior.

437

1194, desembre, 28

Convinença. *Convinença efectuada entre els vescomtes Guillem de Cardona i Geralda, d'una part, i Ermengol i els seus fills, de l'altra. Els primers encomanen a Ermengol els castells de Pera, Castelltort, Sisquer i Fals, així com totes les possessions que tenen a la vall de Lord, a més del castell de Segur.*

[A] Original, perdut.

B Còpia notarial, de 1697, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 144, núm. 2476.

C Regest de la segona meitat del segle xx, ACA, fitxes d'ADC (Pendent de catalogació).

Hoc est exemplum bene et fideliter in castro ville Falseti, Tarraconensis sedis, sumptum a quodam publico et autentico, donationis in feudum castro, in pergamino scripto, reperto, recondito

907. Scilicet: *per mee et per meis.*

908. *Segueix po, ratllat.*

et custodito in archivo dicti castri, inter ceteras scripturas ibidem reconditas et custoditas, non vitiato, non cansellato neque in aliqua eius parte suspecto sed omni prorsus vitio et suspitione carcuti, per alphabetum diviso cuius tenor talis est:

Notitie cunctorum significare curramus qualiter ego, Guilelmus vicecomes Cardonensis et uxor mea, Geralda vicecomitisse, damus tibi, Ermengaudo et omni proieniei ac posteritate tue, ipsum castrum de Pera et ipsum de Castro Tort et ipsum de Sischer, simul cum ipso castro de Falchs atque cum ipso feudo de Cardona et quantus habemus in Valle de Lort per comitem Urgellensem, et quantum Berengarius de Callers ibi habuit et tenuit; et similiter damus tibi et tuis ipsum castrum de Segur, cum omnibus suis pertinentiis que omnia incurrerunt michi ad meam voluntate propter bodiam quam Berengarius de Callers fecit patris meo Raymundo Fulchoni et mihi quam non potuit reduigere. Tali convenientia ut omnia predicta castra habeas et teneas, possideas et expletes secure et potenter tu et tui posterite per nos et per nostros post nos, omni tempore. Et quod dones potestatem de iamdictis castris nobis et successoribus nostris vel nuntii iratus et paccatus quantumcumque vices eam demandaverimus, infra decem dies de ipsis que modo sunt in iamdictis locis vel de aliis si de novo edificaveritis et sitis inde noster senyer, solidus contra conctos homines et feminas et quod facias inde nobis curtes et placitos et seguimentos et hostes et cavalcades cum militibus et hominibus de iamdictis honoris⁹⁰⁹ quem per nos tenetis et sitis inde vos et vestrii post vos nostrii fideles homnes manibus comendati cum sacramentalis scripto, tali convenientia quod si tu Ermengau obieris sine infante legitimo coniugi, totum illum directum quod nos habebuimus in iamdictum honorem reverteratur nobis et nostris post nos sine ullo retentu. Si quis hoc fregerit in duplo componat et post sit firmum omni tempore.

Actum est hoc quinto kalendas ianuarii, anno domini millesimo centesimo nonagesimo quarto.

Sig+num Guilelmi, vicecomiti Cardone. Sig+num Geralda, vicecomitisse, nos qui hoc laudamus et firmamus et testes firmare rogamus.

909. Abans *honoribus*, cancel-lat.

Sig+num Raimundi de Boxados. Sig+num Pontii den Gadello. Sig+num Bernardi Altaripa. Sig+num Guilelmi de Castro Olivo. Sig+num Berengarii de Mosteschivo.

Sig+num mei, Josephi Mathei Jardi, regia et ecclesiastica auctoritatibus notarii publici ville de Minorise, vicensis diocesis, huius exemplo testis.

Sig+num meum, Albertus Olius, auctoritate regia notarius publicus villa Falcheti, huius exemplo testis.

Sig+num Iosephi Bernardi Llop, cuius honorari regia, in villa Falceti, Tarraconensis Diocesis, domiciliatis, apostolica et regia auctoritatibus notari publici archivariusque archivi excelentissimi domini ducis Segurbii, Cardone et Medinaceli extra quod habet in castro dicta villa Falceti, qui huiusmodi exemplum a suo vero originali pro fideliter sumptum et cum eo veridice comprobatum, testificatumque, ut supra pater alieno calamo scribere fecit et requisitus, clausit et die primo mensis aprilis, anno a nativitate Domini M^oDC^oLXXX^oVII^o.

438

1195, juliol, 31

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Guillem de Cardona i la seva esposa Geralda, d'una banda, i Ramon de Sa Guàrdia i la seva muller, de l'altra, sobre el castell de Claramunt i els de Tamarit, Cubelles, Montbui, Terrassa, Rubí i les forteses existents al costat de Sant Miquel de Cardona.*

[A] Original, perdut.

[B] Còpia del segle XIII, per Bernat de Pujalt, perduda.

C Còpia, ex B, de 1225, per Guillem, sotsdiaca, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2786.

Omnibus notum sit quod est convenientia que face Guillermus de Cardona vicecomes et uxor eius Geralda vicecomitissa et sui cum Raimundo de Cha Guardia et uxore sua Saurina et suis de castro Clarimontis et de omnibus aliis castri et honoribus que Guillermus de Claromonte habebat et possidebat et habere debebat. Comendat namque predictus Guillermus de Cardona et uxor eius Geralda Raimundo de Cha Guardia et uxori eius Saurina castrum de Claromonte cum omnibus militibus et feudis ipsius castri. Donat namque Guillermus de Cardona et uxor eius Geralda predicto Raimundo de Cha Guardia et uxori eius Saurina medietatem om-

mibus expletorum et eximentorus summ sedditum et universorum alodiorum et omnium que dicit vel nominatis possunt pertinencium ad castrum de Claromonte. Postea donant eis medietatem aliarum edificium quos fecit Guillermus de Claromonte ad Petro de Claromonte et ad uxori sua Adaledis. Aliam vero medietatem omnium supradictorum expletorum et eximentorum suum redditum atque universorum alodiorum et omnium que dici vel nominari possuent pertinencium ad castrum de Claromonte et medietatem predictarum acquisitionum retinent sibi Guillermus de Cardona et uxor eius Geralda et sui. Retinet per unumquemque annum etiam staticam duorum mensium marcii scilicet et arpilis et dum ipsa staticam illa habuint custodiat castram illud. Insuper autem concedunt Raimundo et Saurina et castellanis suis stachamenta omnia ipsius castri excepto eo quem si dampno vel iniuria fuit illata sibi vel baiulo suo sueque familie suum aliquid factam fuerit ad dedecus sui tunc enim baiulus suus acciperet stacamentum et nichil in acciperet predictus Raimundus et uxor sua Saurina. Idem sit ex parte Raimundi si hoc accidit in persona sui sueque familie stabilimenta vero de ipsis castlaniis faciat Raimudus cum suo castlano et de eo que Raimundus habuit habeat Guillermus et suis medietatem. Certam autem stabilimentam ambo per medium habeant et faciant de omnibus questiis quas Raimundus de Cha Guardia et uxor eius Saurina consuetus vel non consuetus habeat Guillermus de Cardona sui medietatem. Et quem Guillermus de Cardona neque sui in supradicto castro nullas questias vobis posuerit facere tali si quidem convenencia predictus Guillermus de Cardona et uxor eius Geralda comendant castrum de Claromonte Raimundo de Cha Guardia et uxori eius Saurina vero donent potestatem plenaria, libere et absolute irati et paccati Guillermo de Cardona et suis per quantascumque vices per se vel per nuncium suum ipse quisierit iratus et paccatus. Insuper quem Raimundus de Cha Guardia et uxor eius Saurina possint se deffendere de predicto castro contra omnes homines et feminas exceptus Guillermo de Cardona et suis salva dicta potestate que numquam sit contradica Guillermo de Cardona domino suo. Et ego Guillermus de Cardona et uxor mea Geralda convenimus tibi Raimundo et uxori Surine et vestris ut manuteamus ves et defendamus conta cunctos homines et feminas qui honorem vestrum vobis vel vestis auferre voluerint sine omni engano. Item ego Guillermus de Cardona vicecomes et uxor mea Geralda vicecomitissa comendamus tibi Raimundo de Cha Guardia et uxori tue Saurine castrum de

Thamarid et castrum de Chubeles et castrum de Monte Buio et castrum de Terracia et castrum de Rivo Rubeo et fortitudinem noviter constructam iuxta ecclesie Sancti Michaelis Cardone tali videlicet conveniencia quod ves Raimundus de Cha Guardia et uxor vestra Saurina donetis nobis potestatem predictorum castrorum per quantas vices nos prescripti vobis quisierimus irati vel peccati per nos vel per nostros nuncios. Et damus vobis omnes milites prescriptorum castrorum cum onmibus feudis prescriptorum honorum salva predicta adquisicione quam Guillermus de Claramonte fecit ad Aldalede uxore Petri de Claromonte excepto quem si iste miles quem nos vobis damus comendacione predictae fortitudinis de Cardona obierit sine infante de legitimo coniugi illud feudum vobiscum dividamus per medium ad nobiscum ad ipsa honorem militem mitatis et in unus quem in exierit per medium habeamus. Item damus vobis prescriptis medietatem de onibus dominicaturis et eximentis de Tamarid, et damus tres partes omnium honorum de Chubeles et de Monte Buio et de Terracia et de Rivo Rubeo et retinimus quartam partem prescriptorum honorum ad nostram dominicaturam. Et donamus per unumquemque annum vobis in sale Cardone c solidos Barchinonensis monete quod vos vel aliquis vestro precepto recipiat quinquaginta solidos anuatim in adventum Domini et alias quinquaginta in mense maii. Quatenus ego Guillermus de Cardona et uxor mea Geralda laudamus et diffinimus vobis Raimundo de Cha Guardia et uxori tue Saurina in medietate castri Orpini et de Monte Olivo et medietatem castri de Espadis et medietatem de omnibus alaudiis que habuit D[eus]de utrique ad tuum proprium et franchum alodium. Et ego prescriptus Raimundus de Cha Guardia et uxor mea Saurina laudamus et diffinimus vobis Guillermo de Cardona et uxori tue Geralde aliam medietatem predicti castri de Orpi et castri montis Olivi et castri de Espadis et de omnibus aliis alodiis. Et ego Guillermo de Cardona et uxor mea Gealda comendamus vobis nostra medietatem castri de Orpini et de Monte Olivo et castri de Espadis, et damus tibi prescripto Raimundo de Cha Guardia et uxori tue Saurine hoc totum quod nos habemus in militibus illorum trium castrorum, castri scilicet Orpini et Montis Olivi et castri de Espades, et in feudis eorum, et in omni honore alodiorum excepto quarta parte quod nos retinimus ad nostra dominicaturam. Si vero nos donatores ad tu Raimundus de Cha Guardia et uxor tua Saurina aliqua melioracionem vel augmentum noveriter feceritis ad vecrimus nos habeamus medietatem et vos aliam, et si necesse fuerunt ibi pecca[...] per

medium persolvatur. Propter hec comnia ego Raimundus de Cha Guardia et uxor mea Saurina quo nobis comendatis et donatis convenimus vobis prescriptis quod fimus unum homines solidi sicut homines debent esse de suo meliore seniore, et faciamus vobis curtes et placita et sequimenta et cavalchatas cum nostris hominibus et faciamus vobis hostes cum militibus quos per vos tenemus et adiuvemus vos tenere et defendere et guerreiare omnem vestram honorem que modo habetis et deinde modo meo consilio adquisieritis contra cunctos homines et feminas per rectam fidem sine engan. Praeterea omnibus sit manifestum quod post multas et varias contenciones inter nos habitas et multa malefacta ego Guillermus de Cardona et uxor mea Geralda venimus ad finem et stabilem concordia tecum Raimundo de Cha Guardia et uxore tua Saurina et cum omnibus militibus vestris, et eciam coaiutoribus vestris universis de omnibus malefactos et querimoniis que unus contra alium facere poterat usque in hodiernum die solvimus et difinimus per nos et per omnes nostros vobis et vestris omnes querimonias et falefacta et quem ita atendatur ut [...] scriptum est bonam fidem sine omni enganno. Item ego Raimundus de Cha Guardia et uxor mea Saurina solvimus et diffinimus \et dimitimus/ illa pignora quem Guillermus de Claromonte tenebat et habebat a Guillermo de Cardona fueri ab antecessoribus suis vobis Guillermo de Cardona et vestris. Praeterea sciendum est quod predicta conveniencie sint perpetue et firme inter Guillermum de Cardona et Geralde et suoso et Raimundu de Cha Guardia et uxorem eius Saurinam et suos. Si quis hoc violaverit nil sibi valeat sed in duplo componat postea firmum permaneat omi tempore.

Actum est hoc III kalendas augusti, anno Domini MCXCV.

Sig+num Guillelmi de Cardona, vicecomitis. Sig+num Geralde, uxoris eius vicecomitissa. Sig+num Raiumdi de Cha Guardia. Sig+num Saurine uxoris eius, nos qui hoc laudamus et firmamus et testes firmare rogamus.

Sig+num Arberti de Castro Vetulo. Sig+num Bertrandi de Castelleto. Sig+num Ermengaudi frate Guillermi de Cardona. Sig+num Raimundi de Timor. Sig+num Arnaldi de Timor. Sig+num Raimundi de Castelleto. Sig+num Poncii de Reiadello. Sig+num Raimundi de Calders. Sig+num Raimundi de Villanova. Sig+num Bernardi de Castro Espali. Sig+num Petri Tomeu. Sig+num Dalmacii de Chunid.

Bernardus, sacerdos Claromonte qui hoc scripsit die et anno (ss) quod supra.

Sig+num A. de Fluniano levite et Cardone kamerarii. Sig+num Bernardi de Podio Alto, preposito et canonico Sancti Vicencii Cardone, qui hoc fideliter vidi translatare. Sig+num B. de Guardia levite. Sig+num S. de Albesa sacerdotis et levite.

Guillermus subdiachonus, qui hoc traslatum coram his dictis fideliter traslatum III kalendas februarii, in anno Domini M^oCC^oXX^oV^a cum literis rasis et emendatis et suprapossitis, et hoc sig(ss)num apposuit.

439

1196, febrer, 18

Testament. *Testament de Geralda, vescomtessa de Cardona, esposa del vescomte Guillem [I]. Escull els marmessors, disposa que el seu cos sigui enterrat a Sant Vicenç de Cardona i llega diferents béns entre el seu marit i els seus fills.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent a causa d'una trencadissa a la part central que ens priva d'un fragment de text; presenta inicial dibuixada, 490 × 322 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 103.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, doc. 103.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 8r-9v, núm. 103.
- a Editat per FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, *Els vescomtes...*, doc. 12, pp. 139-141, ex A.

In Dei eterni et salvatoris nostri Ihesu Christi. Ego Geralla vicecomitissa Cardone, iaceo in egritudine et timeo penas inferni, et cupio pervenire ad gaudia paradisi et misericordia Ihesu Christi, et propter hoc facio meum testamentum ut Deus sit pi⁹¹⁰ et propici in ceteris peccatis meis anima. Et eligo manumissores mei, videlicet: Guillermo de Cardona viro meo et Raimundo de Boxados et domina Elicsendis mater mea et Raimundo de Valle Magne quibus rogo et mando ut habeant potestatem et licentiam distribuendi alias res mea avere et honore sicut hic invenerint scriptum. In primis relinquo corpus et anima mea domino Deo et ecclesie Sancti Vincentii Cardone, cum mille solidos et chanonici eiudem teneant ibi unum clericum et alogent in perpetuum qui cantet missa por anima mea super altare Beate Marie; relinquo

910. Sic.

ad Beate Marie de Valle Bona D solidos; relinquo Sancti Petri de Chasse[rr⁹¹¹]es CCC solidos; relinquo Sancte Trinitati X solidos et relinquo ecclesie Sancti Michaelis Cardone XX solidos; relinquo Sancti Marie de Pinos X solidos et Sancte Marie de Molsosa X solidos; relinquo Sancte M[arie] de Boxadors X solidos et Sancte Fide de Colonge XX solidos et Sancti Iacobi de Chalaph L solidos et S[ancte M]arie de Monte Serrato XX solidos et ecclesie de Monte Blanco X solidos et [Sancte M]arie de [T]amarid XX solidos et Sancti Petri de Cubelis XXX solidos et Sancte Marie de Serratex XXX [solidos et Sancte Marie de] Celsone [c] solidos et ad chano[nica] de Terra[ci]a XXX [solidos. Relinquo ad Sancte Marie de Populeto CCC solidos] et monasterium Sancte Crucis CC solidos et ad ospicium Iherosolimitano CC solidos; et relinquo ad monasterium quod mater [m]ea fec[it illum meum honorem integriter quod habeo] et h[abere debeo in] Hondara propter remedium anime mee et propter remedium anime Guillermi de Cardona et mater mea Elicsendis et propter anime Guillermi Claromonte et postquam [ego Geralla pro] conveniencia quod iam abeo facta ad mater mea mituo meam voluntatem de meum corpus ad iacere in qualicumque loco ubi mater vellet mea; et dimito ad virum meum Guill[ermum de c]ardona omnem honorem totum integriter quod abeo vel abere debeo in omnibus locis aliquo modo, longe vel propre; et omnium honorem quod mater mea mihi dedit hoc relinquo ei omnibus diebus vite sue. Et po[st] obitum eius relinquo ad filium meum Raimundi Fulcho ipsum meum castrum de Monte Blanc, cum omnibus suis pertenciis et tenedonibus sicut melius eum abeo et teneo et abere debeo aliquo modo. Item modo Guillermi filii mei abeat et accipiat per unumquemque annum mille solidis in ipsas exidas de ipso castro de Monte Albo et teneat et accipiat illos mille solidos Guillermi iamdicti filii mei per Raimundi fratri sui omni tempore. Et dimito Raimundi iamdicti filii mei ipso castro de Iorba et castro Aulino cum omnibus pertinenciis et tenedonibus illorum castris sicut melius eos abeo et teneo et abere debeo aliquo modo. Et omnem alium honorem quod abeo integriter et habere debeo aliquo modo, longe vel propre, relinquo ad filium meum Guillermmum omnia quod abeo et abere debeo per vocem patris et avis meus et per donum matris mee praeter illam honorem quod de super dictum quod abeo relinqui ad Raimundi filii mei. Et etiam relinquo ad Guillermmum filium meum de ipsum

911. El text que falta a A s'ha completat amb C.

meum sponsalicium, cum voluntate et consilio Guillermo viro meo, illum castrum de Mallano cum omnibus suis pertinenciis et tenedonibus; et de omnia iamdicta integriter relinquo ad Guillermo de Cardona viro meo omnibus diebus vite sue ut teneat et abebat et possideat. Et post obitum suum retteret et vadat sicut superius resonat; et relinquo filias meas in possum et in causamento de domino viro meo Guillermo ut faciat ita sicut mihi convenit. Et si forte⁹¹² obierit Raimundi filii mei sine infante in legitimum qui ad perfectam etatem non venissii reverteret porcionem ei ad Guillermi fratri sui; et si obierit Guillermi sine infante legitimi reverterit omnia ereditate sua iamdicta ad Raimundi, frater sui; et dabo ad Berengarium de Villa Francha M solidos et ad Berengarium de⁹¹³ \de⁹¹⁴ Torroge/ M et cc solidos et ad Rotlando cccc solidos et ad Bernardo Ollerio c solidos et ad mater mea Elicsendis M solidos et ad Bernardo de Altaripa cc solidos et ad Bechducho hoc quod verum sit et Arnallo Molto et ad omnis aliis homines cui ego debeo sit paccatum hoc quod verum sit, et relinquo Dalmace de Timors in possum Guillermi de Cardona ut faciat ei bene militem pro amore mea sicut mihi convenit. Et rogo ei de Bernardo de Cleriana et de Romeum de Corbera qui multi mihi abent servitum ut faciatis eis bene et amicis pro amore mea; et rogo vos de aliis meis parentibus ut faciatis eis bene et ametis pro amore mea. Et etiam relinquo ecclesie de Alcharam xx solidos et ecclesie de Monte A\cu/at\o/ x solidos et ecclesie de Ragmad x solidos et omnes meas levas predictas quod relinquo pero anima mea sint paccatas de ipsos D aureos quod Guillermum viro meo mihi dedit in sponsalicium.

Actum est istum testamentum x^on^o kalendas marcii, anno M^oc^ox^oc^ov^o.

Sig+num Geralle vicecomitisse, qui hoc suprascriptum mandavi et dixit sicut de super resonat.

Sig+num Guillermi de Cardona. Sig+num R[aimundi] de Boxadors. Sig+num Elicsendis. Sig+num R[aimundi] de Valle Magna, isti sunt testes et manumissores huius rei.

Sig+num c. De Bello Vide. Sig+num R[aimundi] de Chodenario. Sig+num A[rnaldi] de Cardona. Sig+num R[aimundi] de Segalers.

912. Segueix *pri*, eliminat.

913. Segueix *Villa Francha*, eliminat.

914. Sic.

Sig+num Petri de Vilanova. Sig+num Bernardi de Altaripa. Sig+num R[aimundi] de Guardiis, testes. Sig+num R[aimundi] de Calders testes rei huius.

Bernardus Guillermi capellanus, qui hoc scripsit per mandamentum domini Guillermi Cardone et per alii manumissores cum literis dampnatis in x^a et i^a linea et suprapositis (ss) prima et in x^av^a dampnatis die et anno quo supra.

440

1196, febrer, 18

Document de protecció. *El vescomte Guillem de Cardona, per remei de la seva ànima, la de la seva esposa Geralda i la dels seus parents, pren sota la seva protecció Santa Maria de Solsona.*

[A] Original, perdut.

B Còpia de 1198, per Guillem, levita, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 105.

Sit notum cunctis quod ego Guilelmus vicecomes de Cardona ob remedium anime mee et coniugis mee Geralde et parentum meorum recipio domum Cel/sonensem et omnia que ad iamdictam domum pertinent vel pertinere debent: mobilia et immobilia ubicumque sint per me et per eos meos sub proteccione et defensione mea nec non et securigidatico secundum meum posse ut Deus et sancta Dei genitrix subveniat mihi hic et infutero et dirigat me in negociis meis secundum beneplacitum suum. Et ego Petrus prepositus Celsonensis communi consilio fratrum damus tibi Guillermo vicecomiti Kardonensi partem et societatem omnium honorum et helemosinare quicumque facta vel dicta fuerint in Celsonensi ecclesia in vita et in morte et similiter Geradde coniugi eius.

Actum est hoc x^oii^o kalendas marcii, anni Domini m^oc^oxc^ov^o.

Sig+num Guillermi vicecomitis qui hoc laudo et firmo bono animo et gratuita voluntate.

Sig+num Raimundi de Boxadoss. Sig+num Peret de Codener. Sig+num Petri Sarraceni. Sig+num Bernardi de Alta Riba. Sig+num Becdur. Sig+num Guillermi de Belvezer. Sig+num Guillermi de Palad. Sig+num Petri Cardonensis abbas +.

Petrus, qui hoc scripsit et hoc signum (ss) impressit dictore una in .ii^a. linea superposita.

Hoc translatum fuit factum in presentia G[uillelmi] Sacriste Cardone et .A. kamarius eiusdem ecclesie et A[rnaldi] De Podio Alto, nos qui hoc vidimus scribere.

Actum est hoc x^oiiii^o kalendas madii, anno Domini m^oc^oxc^oviii^o.

Guillermi, Cardonensis sacrista +. Sig+num Arnalli de Podio Alto.⁹¹⁵

Guillermus, levita, qui hoc translatum coram dictis testibus scripsit et hoc sig(ss)num fecit.

441

1196, agost, 10

Adveració sacramental de testament. *Adveració sacramental del testament de Geralda, vescomtessa de Cardona, esposa del vescomte Guillem [I], efectuada pels seus marmessors testamentaris.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent a causa d'una important ruptura a la part central superior i inferior; presenta, a més, una taca d'humitat a la banda esquerra; inicial dibuixada, 390 × 210 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 103b.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, doc. 103b.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 8r-9v, núm. 103b.
- a Editat per FRANCESC RODRÍGUEZ BERNAL, *Els vescomtes...*, doc. 13, pp. 141-143, ex. A.

In Christi [nomine. Hoc⁹¹⁶] est sacramentalis condicio, seu publicatio ultima voluntatis eiusdem defuncta nomine Geralda, vicecomitissa Card[ona], qua est facta iuxta quarti ordinis modum, infra spatium sex mensium, sicut continetur in libro iudicum de ultimis voluntatibus morientium, qua nos testes, ego Guillermus vicecomes Cardone et Raimundus de Boxado[s et] domina Elicsendis atque Raimundus de Valle Magna sub ordinatione Petri, Vicensis sacriste et iudicis ordinarii, iurando super altare Sancti Petri quod est situm in ecclesia Sancta Maria Minorissa testificamus quia vidi[mus et au]divimus, et presentes eramus quando prefata defuncta iacens in egritudine qua obiit nobis coram positus verbis tantummodo suam voluntatem ordinavit, atque promulgavit

915. Autògrafa.

916. El text que falta a A es completa amb C.

et nobis scientibus illa defuncta post ea non [mutatur]. Primum siquidem dimissit suum corpus ecclesie Sancti Vincentii Cardone, cum mille solidis in tali conventu ut chanonici eiudem teneant ibi et constituent unum clericum perpetualiter qui cantet missa pro anima sua super altare beate Marie; et dimissit Sancta Marie de Valle Bona D solidos; Sancti Petri de Chasserres ccc solidos; Sancte [Trinitate x] solidos et Sancto Michaeli Cardone xx solidos; Sancta Maria de Pinos x solidos et Sancte Marie de Molsosa x; Sancta Maria de Boxadors x et Sancte Fide de Colonge xx solidos; Sancto Iacobo de Calafato L solidos; Sancte [Marie de Montisserrati xxx solidos et ecclesie de Mo]nte Albo x solidos; Sancte Marie de Tamarito xx solidos; Sancto Petro de Cubellis xx solidos; Sancta Maria Serratensis xxx; Sancta Maria Celsonensis c solidos et ad canonica Terracia xxx s[olidos; et Sancta Maria Populeti ccc solidos]; et Sanctis Crucibus cc solidos; hospitali Iherusalem cc solidos; et dimisit monasterio quod mater illius facere debet suum honorem quem habebat et habere debebat in Hondara propter remedium anime [mee et Guillermi de Cardona] et Elicsendis atque Guillermi Claromontis et per conventionem quam dicta Geralla fecit Elicsendi matri sua, mutavit suam voluntatem facendi sui corporis ubi mater sua voluit; et dimissit Guillermo de Cardona, vi[ro suo, t]otum suum [hono]rem integriter quem habebat et habere debebat per cuncta loca aliquo modo, longe vel propre; et totum ipsum honorem quem mater eius Elicsendis ei dedit, hoc totum dimissit ei omnibus diebus vita sua. Et post obitum [eius dimis]sit [Raimundi] Fulchoni filio suo castrum integriter de Monte Albo, cum omnibus suis pertinentiis et tenedonibus sicut melius habebat et tenebat, et habere debebat. In tali conventionem quod Guillermus filius suus accipiat et habeat [in exim]entis ipsius castri prediti mille solidos annuatim, quos mille solidos teneat et habeat per Raimundum Fulchonem fratrem suum, omni tempore. Et dimisit Raimundo Fulchoni iamdicto filio suo illud castrum de Iorba et castrum Au[linum] cum omnibus illorum pertinentiis et tenedonibus sicut melius habebat et tenebat, et habere debebat aliquo modo. Et totum alium honorem quem habebat et habere debebat integriter aliquo modo, longe vel propre, per vocem patris sui et matris et avii, totum dimissit Guillermo filio suo extra hoc quod superius dimissit Raimundo Fulchoni et adhuc dimissit filiio suo Guillermo predicto de suo sponsalicio consilio et licencia et voluntate Guillermi viri sui, ipsum castrum de Amallano cum omnibus suis pertinentiis et tenedonibus; et dimissit Guillermo de Cardona

viro suo totum predictum ut teneat et habeat et possideat omnibus diebus vite sue; et post obitum suum reiteret et vadat sicut superius sonat. Et dimissit filias suas in posse et in causimento domini viri sui Guillermi Cardona ut fecisset ita sicut ei convenit et, si obierit Raimundus Fulcho filius suus absque infantibus legitimis qui ad perfectam etatem venissent reiteret portionem eius ad Guillermmum fratrem suum; et si obierit Guillermus a[bsque in]fantibus legitimis revertisset omnis hereditas eius Raimundo fratri suo; et debebat Berengario de Villafrancha mille solidos; et ad Berengarium de Turrerubea mille et cc solidos, et Bechduro hoc quod verum sit, et Arnaldo Multoni et aliis hominibus cui debebat iussit totum persolvere hoc quod verum esset. Et debebat Rotlando ccc solidos et ad Bernardum Ollerium d solidos; et matri sua Elicsendi mille solidos et Bernardo de Altaripa cc solidos; et relinquit Dalmacium de Timor in posse Guillermi Cardona ut fecisset eu bene militem pro suo amore, sicut ei convenit; et [rogavit] eum de Bernardo de Clariana, et de Romeo de Corbera, qui magnum servicium habebant ei factum, ut faciat eis bene et amet pro suo amore; et rogavit de aliis suis parentibus ut fecisset eis bene, et dilexisset pro suo amore; et insuper ecclesia de Alcarracio xx solidos; et ec[clesie de] Monte Acuto x solidos; et ecclesie de Ragnato x solidos. Et iussit ut omnes levas qua superius dimissit pro anima sua sint persolutas de ipsos d aureis quod Guillermus Cardona vir suus ei dedit in su[o spon]salicio. Et postquam hac voluntate decessit ab hoc seculo duodecimo kalendas martii.

Facta sunt ista conditionis et ordinata in eodem anno m^o idus augustas, anno domini m^o [centesimo nonagesimo sexto].

Sig+num Guillermi vicecomitis Cardona. Sig+num Raimundi de Boxados. Sig+num Raimundi de Valle Magna, qui hoc firmamus et laudamus et propriis manibus iuramus.

Sig+num Bern[a]rdi de Portella. Sig+num Raimundi de Codener. Sig+num Poncii de Reiadello.

(ss) Petrus Ausonensis sacrista⁹¹⁷ [et iudex].

Rodlandus levita, notarius publicus Minori[sse scripsit cum literis] dampnatis in ii linea, et rasis et emendatis et suprapositis in viii linea et rasis et emendatis in xviii et damnatis in xxiii et in xxiv et rasis et emendatis in eadem linea die et anno quo supra (ss).

917. Autògrafa.

1197, setembre

Donació propter nuptias. *Ramon d'Olius fa una donació propter nuptias a favor de la seva muller Ermengarda de Vilanova, a qui ofereix els castells de Calonge i de Vilaba, a condició que els tinguin junts durant la seva vida, després passin als seus fills, i en cas de mort del donador retornin a la seva família en morir la receptora.*

A Original, perdut.

B Trasllet del 12 d'octubre de 1204, Archivo Ducal de Cardona, lligall 188, núm. 2308.

Hoc est translatum fideliter translatum.

Sit notum cunctis quod ego Raimundus de Olius dono tibi Ermengardi de Villanova quam duco in uxorem, donacione propter nuptias, castrum de Vilalbino et castrum meum de Colonico, cum terminis et pertinenciis eorum et omnem honorem et omnia iura quem habeo, et abiturus sum infra terminos predictorum castrorum vel extra ultra flumen Teder. Quecumque in predictis locis habeo et habere debeo sicut dictum est sive sint alodia vel feuda, pignora vel quolibet tenedones cum hominibus et feminas censibus et usaticis, chestis et cum aliis quibuslibet consuetudinibus quo dici vel nominari possunt, dono tibi predictae Ermengardi cum infante et sine infante et cum hoc instrumento te in possessione in duco. Ita tamen que habeamus et teneamus in simul dum viverimus. Post mortem nostram restituamus infantibus nostris. Si vero quod absit infans defuerint habeas tu Ermengardis predicta omnia, sine vinculo et sine retentu, in omni vita tua. Tamen post mortem tuam restituantur propinquis meis salvus tament quingentis morabetinis barbaroginis boni auri et recti pensi quos habeas in peditis omnibus sine computacione fructuum in fortem ad voluntatem tuam dandi vel dimitendi cui volueris et si non valet hec donacione nostre donacionis propter nuptias valeat faltum iure cuiuslibet prefecte donacionis inter extraneos. Si quis hoc violaverit non valeat sed in duplo componat.

Actum est hoc mense septembri, anno Christi incarnationis M^oC^oVII^o.

Sig+num Raimundi de Olivis, qui hoc donum laudo et firmo.

Sig+num Arnalli Guillermi de Cartaliano. Sig+num Ermessendis de Cartiliano. Sig+num Raimundi de Chaciano. Sig+num \Beren-

garii/ de Aquaviva. Sig+num Petri de Marano. Sig+num Poncii de Torrecella. Sig+num Bernardus Furdi.

Iohannis,⁹¹⁸ presbiter, qui hoc scripsit die et anno quo su (ss) pra.

Sig+num Bernardi de Lemena, villici domini regis in Ierunde. Sig+num Bernardi Estruz. Sig+num Bru, qui hoc translatum viderit et fideliter translatare III idus october in anno Domini M^oCC^oIII^o.

Petrus, presbiter et notarius publicus domini Guillermi vicecomes Cardone qui hoc translatum fideliter translavit tali signo firma(ss)vit.

443

1199, novembre, 29

Document de protecció. *El vescomte Guillem de Cardona pren sota la seva protecció l'església de Solsona, tot prometent mantenir-la, defensar-la i protegir-la.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular, perforat per la banda dreta, encara que afecta només lleugerament el text, 140 × 197 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 106.

Ad notitiam cunctorum perveniat quod ego, Guillermus, Dei gratia Cardonensis vicecomes ob remedium anime mee et coniugis mee domine Geralde et parentum meorum, recipio domum Celsonense et omnia que ad iamdictam domum pertinent vel pertinere debent in omnibus loquis ubicumque sint longe vel prope sub proteccione et deffensioe mea, vicelicet canonicos et clericos et familiam illorum domus et honorem et traginum et homines et animalia tocius predicti loci honoris et ut clarius et firmitus dicta atque omnino firmiter comprehendam mobilia [et] immobilia et omnia que dici fossunt vel nominari sicut melius dici vel intelligi potest ad utilitatem et profectum celsonensis domus, et etiam firmiter assecuro iamdictam domum cum omnibus predictis dominibus amicis et coavitoribus meis sive eciam de omnibus hominus meis et promito adhuc eam difendere et manutenere et diligere omnibus modis ut dictum cum superius bona fide et bono intellectu sine omni enganno. Si forte aliquis Celsonensi ecclesie sive honorem eius atque rebus aliqua racione soli fecerit et directum a canonicis

918. Anagrama.

eidem loci accipere nolerit ego semper pro posse meo deffendam et manuteneat eam contra cunctos. Unde ego Petrus, Dei gratia Celsonensis prepositus assensu et voluntate tocius eiusdem loci conventus damus vobis Guillermo Dei nutu Cardonensi vicecomiti partem et societatem omnium bonorum et onorum helemosinarumque nostrarum quecumque facta vel dicta fuerint in celsonensi ecclesia in vita et in morte et similiter domine Geralde.

Actum est hoc III kalendas decembris, anno incarnati verbi MCXCVIII.

Sig+num Guillermi, Dei gratia Cardonensis vicecomitis, qui hoc vissi, scribi et firmavi et testes ut firmarent rogavi.

Sig+num Raimundi de Boxados. Sig+num Raimundi Cohener. Sig+num Bechdur. Sig+num Petri de Vilanova. Sig+num Arnaldi de Cardona. Sig+num Guillelmi de Belveder. Sig+num Petri [Sa] rraceni. Sig+num Berengarii de Solanella. Sig+num Bernardi de Al[tarriba]. Sig+num Arnaldi de Podio Alto.

Raimundus, levita, qui ho scripsit et hoc signum (ss) apposit.

444

1201, juliol, 24

Convinença. *El comte Ermengol d'Urgell i la seva esposa Elvira efectuen una convinença mútua per posar fi a les seves diferències i abusos del passat (malefacta et iniuria), pactant diferents condicions i jurant sobre els evangelis i en presència del vescomte Guillem de Cardona.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, molt gastat, 200 × 209 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 110.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 110.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. núm. 110.

Apud C.⁹¹⁹

In Christi nomine. Notum sit cunctis hominibus tam presentibus quam futuris quod ego, Ermengaudus, Dei gratia Urgellensis comes, et Alvira, eadem gratia Urgellensis comitissa, simul bono animo et gratuita voluntate, venimus ad finem et ad satisfactionem

919. Oferim c com a única alternativa, atès l'estat de B, molt malmès.

ab omnibus illis malefactis, iniuriis et tencionis quibus, a principio illius diei quo nos cognovimus usque in hodiernum diem, ad invicem habuimus, tali modo quod primitus ego Alvira, Urgellensis comitissa, absolvo et difinio vobis, domino meo Ermengaudo, Urgellensis comiti, omnia malefacta et iniuria atque contenta qua huc usque aliquo modo mihi fecistis, et omnia quarimonia quo a persona vestra usque modo habui. Ita quod ego neque aliqua pro me persona valeamus vobis deinceps requirere ex aliquo malo quo usque modo factum mihi habeatis, convenio vobis domino meo reddere castrum de Pontibus. Adhuc convenio vobis dum vixero fore legalis et fidelis uxor et amica in omnibus, sicut uxor debet esse sub bono viro et domino, et in omnibus factis vestro profectui bono intellectu vobiscum tenere absque ullo modo ingenio. Item convenio vobis, domino meo, quod de cetero nullo modo faciam nec stabiliscam vestro corpori ullum malum me scientem non et quod vestrum honorem meo sensu sive consilio ac voluntate non auferam, neque alicui persona faciam auferre hac omnia, prout superius nominantur bono animo et spontanea voluntate. Preter virum laudo vobis, domino meo, et concedo, et ut tucior sitis convenio vobis in hominaticum et sacramentum quod super me habetis attendere et complere ut supra notum est, et insuper facio me vestram feminas et meis propriis manibus tactis sacrosanctis quatuor evangeliis, sub periculo anime mee, super hanc Sanctam + vobis iuro hec attendere, complere et tenere sine omni malo ingenio. Et similiter ego Ermengaudus, Dei gratia Urgellensis comes, remota omni occasione, bono animo et gratuita voluntate, absolvo et difinio vobis Alvira, Urgellensis comitissa, omnia malafacta, querimonia, et contenta, sive iniuria qua usque in hodiernum diem mihi ulla ratione fecistis, et convenio vobis, in mea bona fide, fore amicus bono intellectui, et quod corpus vestrum, et censum, atque honorem, sine periculo ullius timoris valeatis in me credere, et quod nullo modo intellectu vos in aliquo seducam, et quod custodiam et diligam vos sicut dominum debet facere sua femina et virum eius uxori. Adhuc convenio vobis quod personam vestram nullo modo capiam vech capere non faciam, et quod non faciam aliquid, nec faciam facere quod ad disfacionem vestri corporis pertineret ego neque aliquis per me me sciente. Et si forte quod absit aliquis vel aliquo istorum infortunium fecerit convenio me adiutorem vobis et valitorem esse secumdum posse meum, hoc omnia prout superius declarantur super sacramentum quod super me habetis, et hominaticum quod super vos habeo, convenio vobis attendere

et complere, ac tenere, et ad vestram maiorem securitatem recipio vos per feminam, et meis propriis manibus tactis sacrosantis quatuor evangelii sub periculo anima mea super hanc Sanctam + vobis hoc attendere et complere ac tenere iuro sine omni malo ingenio. Item ego Ermengaudus Urgellensem comes in illam fidem et hominaticum ac dominium quod habeo super vos convenio vobis Guillermo vicecomiti Cardone quod omnia prefata tenere, et attendere ad Alviram Urgellensis comitissam ut superius scribitur, quod non faciam cum hac prasenti pagina absolvo vos ut valeatis me reptare de bauzia et quod sitis illi adiutorem et valitorem. Et similiter ego Alvira comitissa convenio vobis Guillermo vicecomiti Cardone in illam fidem et hominaticum quod super vos habeo hac omnia prefata attendere, tenere et complere domino meo Ermengaudo comiti sicut prescribitur, et tibi non fecereo cum hac presenti carta absolvo vos ut possitis me de bauzia reptare et quod sitis adiutorem domini comitis et valitorem. Ego vero Guillermus Cardona, qui mandato domini comitis et precepto domina Alvira comitissa hoc ut supra scribitur convenio bona fide, et iuro vobis attendere et complere, et quisquis vestrum hoc fregerit convenio me mandato vestro cum alio tenere.

Acta carta VIII kalendas augusti, anno Domini MCCI.

Sig+num Ermengaudi, Urgellensis comes. Sig+num Alvire, Urgellensis comitisse, qui hoc laudamus et firmamus testibusque firmare rogamus.

Sig+num Guillermi, vicecomitis Cardone. Sig+num Poncii de Erillo. Sig+num Bertrandi de Beanui. Sig+num Raimundi de Secanello. Sig+num Bernardi de Chas

Petrus de Coschone, qui mandato domini Ermengaudus comiti et Alvire comitisse hanc carta scripsit et hoc (ss) fecit.

445

1202, maig, 13 - Calaf

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Guillem de Cardona i Pere Sord sobre una fortalesa que el primer autoritza a construir al segon a Belianes.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, sinalagmàtic i amb inicial descendent, 215 × 105 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 193, núm. 2874.

Hec est conveniencia que est facta inter Guillermus Cardonensis vicecomes et Petrus Sord de ipsa casa quem iamdictus Guillemus de Cardona donat licentiam facere ad Petrus Sort ad Beliana. Convenit iamdictus Petrus Sord ad Guillermus Cardonensis vicecomes ut de ipsa casa nullum malum ad illum non exeat nec faciat nec ad suis. Et pro magno securitate ego Petrus Sord \iuro/ tibi Guillermus Cardonensis meis manibus propriis iuro ut sicut atendam tibi sicut superius resonat per deum et hec Sancta ^{III}^{or} evangelia. Et si forte vos Guillermus Cardonensis vicecomes potueritis consequire potestatem in aliam casam de Beliana \per directum/ ego iamdictus Petrus Sord convenio vobis Guillermo Cardonensis et vestris in ipsum sacramentum ut donem vobis potestem de iamdicta forciam unde ego et vos venimus ad posam, ad faciam vobis directum. Et ego Guillermus vicecomes convenio tibi Petro Sord ut ego nec meis non faciam male ad iamdictam forzam. Sed si forte fecero sit redirectum tibi infra spacium xxx dierum. Similiter si tu feceris ad me vel ad meis sit redirectum per iamdictos xxx deis ad mihi. Et si Petrus de Beliaría voluerit vedare ipsam fortiam facere ad tu Petrus Sord convenio tibi ut sim tibi bonus aiutor de eum.

Actum est hoc ^{III} idus madii, apud Calaf, anno Domini M^oCC^oII^o.

Sig+num Guillermi Cardonensis vicecomes, qui hoc firmum sicut superius resonat. Sig+num Peret Sord, qui hoc firmo sicut superius resonat.

Sig+num Raimundi de Boxados. Sig+num Petri Sancti Egidii. Sig+num A[rnaldi] de Calaf. Sig+num R[aimundi] de Enfesta qui nos testes sumus.

446

1203, abril – Lleida

Reconeixement de deute. *El rei Pere d'Aragó reconeix que deu al vescomte Guillem de Cardona 200 morabatins i 3.000 sous. Per pagar aquesta quantitat, posa en pignora del vescomte les batllies de la ciutat de Manresa i les d'altres localitats.*

[A] Original, perdut.

B Còpia de 1699, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, doc. 111.

C Còpia, ex B, del segle XIX, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 17v-18r, doc. 111.

Apud C.⁹²⁰

Sit notum cunctis quod ego Petrus Dei gratia rex Aragonum, comes Barchinona, profiteor et recognosco debere tibi Guillermo de Cardona duo millia morabatinos et tria milia solidis \Barchinone/, pro quibus obligo tibi totam baiuliam meam de Minorissa, de Sancto Petro de Auro, de Manresana, de Cuponibus et de Prat Iussiana et de Salubiola; et de omnia ad istam baiuliam pertinentia hoc modo quod omnes redditus ex expleta presentis anni pariter a baiulis meus congregentur et servientus, et non medietatem predicta pecunia tibi persoluta usque ad primum festum Sancti Michaelis, hoc omnia expleta recipias in gauditam; et promitto et convenio tibi quod usque ad primum Pasche quadragesimale paccavero tibi totam sumam predictorum morabatinorum et denariorum. Quod si quid non ita complevero de cetero laudo et trado tibi prefatam Baiuliam totam ut eam habeas, teneas et possideas nomine pignoris salvum, libere et quiete et expletes cum omnibus redditibus, tertiolis et directis ita quod fructus non comptant in sortem tamdiu quousque prefatam pecunia integriter tibi habuero persolutam, et liceat tibi statuere baiulos in ea baiulia per manum tuam qui tibi respondeant de omnibus redditibus et eximentis predictarum baiuliarum.

Datum Ilerda per manum Iohannis Beaxen, domini Regis notarii, mense aprilis anno Domini millesimo ducentesimo tertio.

Sig+num Petri regis Aragonis et comitis Barchinona.

Huius rei testes Petrus Ausonensis sacrista. Guillelmus Dufortis. Petrus Balbi et S. de Marimon et Raimundus de Vallemagna.

Sig+num + Iohannis Beaxen domini regis notarii.

447

1204, agost, 23

Venda. *Arnau Vidal i la seva muller Maria venen a Hug de Torroja els drets que posseeixen sobre els molins que tenen a la vila de Torroja, pel preu de 24 sous de Barcelona.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 153 × 75 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 187, núm. 2160.

920. Oferim C com a única alternativa, atès l'estat de B, molt malmès.

Notificetur cunctis quod ego, Arnaldus Vitale et coniux mea Maria, per nos ac per nostros, vendimus vobis Ugni de Turre Rubea et vestris omne nostrum ius/ quod habemus et habere debemus in molendinibus quibus sunt fundati infra villa Turris Rubea, cum strumentis, et aquis, et omnia in omnibus quas ad ipsos molendinos pertinent et pertinere debent. Et modo presente de nostro iure tradimus et in vestro iure et vestrorum et dominio transferimus, vendimus, damus et concedimus per xv solidos Barchinone de quibus profiteamus a vobis esse pacatos. Et si plus valet donationi vobis damus absque ulla retentione servitute, et erimus in vobis et vestris conquirentes contra omnes personas.

Actum est hoc x kalendas september, anno Domini m^occiii.

Sig+num Vidal. Sig+num Marie, qui hoc scriptura iussimus et firmamus testibusque firmare rogamus.

Sig+num Ferrarie. Sig+num Ermessen, filie nostrorum.

Sig+nm Petri de Vallo. Sig+num R[aimundi] de Olius, testes.

Raimundus de Mata Rotunda, qui hoc scipsit die et anno quo (ss) supra.

448

1206, febrer, 4

Donació. *El prevere Pere de Solsona, juntament amb diversos germans seus, dóna a Arnau de Turre el mas de Turre de Cartrers, a Llobera, a condició que el serveixi amb fidelitat i que no tingui altre senyor que l'església de Solsona.*

A Pergamí original, en estat de conservació regular; amb taques d'humitat als extrems dret i esquerre que en dificulten la lectura, partit per abecedari a la banda superior; 208 × 111 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1946.

Notum sit cunctis quod ego Petrus, Celstone prepositus, cum ceteris eiusdem loci fratribus, damus et concedimus tibi, Arnaldo de Turre et omni tue posteritati [tue ipsum] mansum nostrum de Turre de Cartrers, qui est in termino de Lanera, cum omnibus suis pertinenciis et tenedonibus, atque affrontacionibus eius. Sub tali quoque condicione damus tibi predictum mansum quod tu et tuis semper habeatis et teneatis predictum mansum ad servicium [Sancte Marie Celsonensis] ecclesie et canonicorum eius; et non eligatis inde alium dominum nec patronus nisi nos et ecclesiam

nostram; et sitis semper [...] de nostre in omnibus. Et si aliquid fori fecitis nobis, firmetis nobis directum et faciatis sine contencione. Et donatis nobis et e[...] censum ipsius mansi in festo sancte Marie augusti unum porcum de [...] solorum. Et dimitimus tibi predicto Arnaldo de Turre et tuis ipsum censum quod nobis facere debebas, sicut inveniebamus in instrumento quod ecclesie nostre fecit Sancius de Lobera, sine retenimentum, quartum in ipsa vinea que est subtus predictum mansum et afrontat: in strata publica. Similiter retinemus quartum in ipsa pecia alaudii que est subtus eram predicti mansi, et afrontat in ipso alaudio mansi de Barone, et de alia in alaudio predicti mansi.

Actum est hoc iv die febrerii, anno Domini m^occ^ov^o.

Sig+num Petri prepositi (ss). Sig+num Bernardi de Rochafort, cellerarii. Sig+num Ingeri Guillermi. Sig+num Bernardi de Tarascho. Sig+num Raimundi Duran. Sig+num, capellani de Lobera. Sig+num Raimundi Ferran. Sig+num Petri, prioris.

Berengarius de Villa Sicca, qui hoc scripsit et hoc signum (ss) apposuit.

449

1206, abril, 18

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Guillem de Cardona i Arnau de Cardona sobre Guillem Sarraí, fill del segon. Arnau confirma que el seu fill no té cap dret sobre els béns de la família vescomtal de Cardona.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, molt gastat a la part superior, 142 × 123 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 112.
- B Còpia simple, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 112.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, núm. 112.

Sit notum cunctis quod multa malefacta et diversa negotia et convenientia fuerint et fecit Guillelmus Serrazino ad dompnus Guillelmus vicecomes Cardone. Tandem post multa malefacta et rixas [...] agitatas, predictus Guillelmus vicecomes interrogavit pater eius nomine Arnallus de Cardona quod fecisset plenarie directum de predicto filio suo Guillermo Sarrazini de malefacta et de omnibus querimoniis quas habebat Guillelmus de Cardona, et de ipso, et predictus Arnallus de Cardona noluit facere directum

nec potuit de iamdicto Guillermo filio suo. Ideo ego Arnaldus de Cardona dico vobis Guillermo de Cardona et convenio et firmam concedo ut predictus filius meus Guillermus Sarrai non sit erediturum ullo modo in ipso feudo quod pro vobis teneo, nec per Raimudum de Cardona, tamen absque vestra voluntate et consilio antea penitus exeredare de ipso feudo.

Actum est hoc x^oiiii^o kalendas madii, anno Domini m^occ^ovi^o.

Sig+num Arnalli de Cardona, qui hec carta convenientia fecit et mandavit scribere, et firmavit, atque laudavit.

Sig+num Raimundi de Quodaner. Sig+num Raimundi Ysarn. Sig+num Petri Geraldí.

Petrus, presbiter et notarius publicus domini Guillermi vicecomitis Cardona, qui hoc scripsit tali signo firma(ss)vit.

450

1210, octubre, 12

Resolució. *Resolució del conflicte esdevingut entre el vescomte Guillellem de Cardona i Berenguer de Portella sobre la possessió del castell de Mercadal.*

- A Pergamí original, partit per alfabet, en estat de conservació regular, amb algunes taques d'humitat i una petita trencadissa que afecta una de les signatures, 223 × 203 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, doc. 2515.

Cunctorum noticie pateat quod contentio fuit in/ter/ dominum Guillerimum vicecomitem de Cardona et Berengarium de Portella filium Bernardi de Portella de fortitudine scilicet que vocant Merchadal qua predictus Berengarius dicebat ad se pertinere per alaudium francum et liberum quod predictus Guillermus de Cardona ei contradicebat. Tandem vero post multas contentiones habito consilio amicorum proborum hominum ad talem firmam compositionem venerit quod predictus Berengarius de Portella et sui successores habeant predictam fortitudinem de Mercadal per alaudium francum et liberum in perpetuum tali tamen conditione quod predictus Berengarius de Portella et sui successores faciant securitatem cum sacramento propriis manibus super iii evangelia perpetuo. Et insuper permittat ipsi Guillermo de Cardona suisque successoribus sub hominatico quod in eum habet quod de ipsa fortitudine de Merchadal non exeat omni aliquod dampnum vel nalum, et si forte quod absit inde exierit aliquod malum ei vel

suis successoribus infra xxx^a dies post quem monitus fuerint laudo et consilio proborum hominum emendetur. Similique modo ipse Guillem de Cardona per se hac per suos successores promittat Berengarius de Portella /et suis successoribus/, bona fide et sub hominatio, quod in eum habet quod hon faciat ad ipsam fortitudinem de Merchadal aliquod malum vel dampnum; et si forte quod absit factum fuerit infra xxx dies pos quem a monitus inde fuerit laude et consilio proborum virorum emendetur preterea inter ipsos que compromissum est. Quod si aliqua contencio inter eos sive inter eorum successores venerit predicta fortitudo de Mercadal segura sit ita de malum nec exeteat neque a parte ipsius Guillermi de Cardona dampnum aliquod non sullineat. Rursus actum est inter eos quod si predictus Berengarius de Portella voluerit restituere illam fortitudinem de Castrosera vel mutare in aliquem locum et termino de Lena licitum fit et facere ita tamen quod iratus et pagatus donet inde potestatem predicto Guillem de Cardona suisque successoribus per quantascumque vices ei dimandaverit, ei vel nuncio suo; et si aliquos mansos habet per alaudium in terminio de Lena habeat et teneat eos similiter per alaudium francum absque fortitudine quam ibi non faciat.

Actum est hoc III idus octobris, anno Domini m^occ^ox^o.

Sig+num Guillermi de Cardona vicecomitis, qui scribere fecit et firmavere. Sig+num Raimundi Fulconis filii eius. Sig+num Berengari de Portella, qui hoc scribee fecit et firmavi.

Sig+num Guillermi de Capol[a]d. Sig+num Ugonis de Mataplana. Sig+num R[aimundi] de Viver. Sig+num Petri de Podii Farner. Sig+num Petri de Vilanova. Sig+num Berengarii de [A]ltaripa. Sig+num Petri Giberti, testes huius rei. Sig+num Bernardi de Torre[...].

Berengarius, presbiter capellanus de Cardona, qui hoc scripsit cum literis suprapositis in XII linea, die et anno quo [supra].

451

1210, novembre, 14

Venda. *Guillem de Bardoll, la seva muller Ermessèn i el seu fill, Balaguer, venen a Hug de Torroja una peça de terra que tenen a Torroja, pel preu de 65 sous de Barcelona, preu disminuït per un cens de tres diners que els venedors pagaven a Hug de Torroja.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 192 × 92 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 187, núm. 2149.

Notum sit cunctis quod ego, G[uillem] Bardoil et uxor mea Ermessen et filius noster Balagarius, per nos ac per omnes nostros presentes et futuros vendimus vobis domino Ugoni Turris Rubee et vestris et omni proenie ac posteritati vestre, nunc et in perpetuum sortem quodam terre quam habemus in comitatu Urgelli, in castro Turris Rubee, sive in eius terminio, <in> loco que dicunt Raval. Que affrontat: a parte orientis in alaudio de Pereta; a meridie in serra; de occiduo, in vobis emptoribus; de circio in torrente Espinalb. Sic concludit et terminatur infra predictas affrontationes et terminios, sic vobis vendimus et successoribus vestris, sicut nos melius habemus et habere debemus quibuslibet rationibus et cum omnibus in se habentibus et pertinentibus et cum omnibus ingressibus suis et egressibus, sicut melius dici vel intelligi potest ad bonum intellectum, per denariorum Barchinone LXV solidos quibus a vobis tantum havuimus quod ex omnibus nostre voluntati bene paccati sumus. Et idem renunciamus exceptioni non pecunie et doli igitur de inde cum hoc instrumento de nostro tradimus iure et potestate et mitimus in vestrum, tradimus ius et potestatem absque omni nostro nostrorumque \re/tentu ad monis vestras vestrorumque faciendum voluntates. Et per hac venditione vadant de censo quem vobes et successoribus vestris facere debemus e nos et nostri annuatim III denarii. Et de inde nos et nostri eriums legale giurentes de predicta venditione contra cunctas personas. Et si quis hanc cartam frangere voluerit nullo valeat hec, in dupplo componat et postea ut superius continet permaneat firma, et sint predicti tres nunii que unoquemque anno cedeciderit de censo que facimus Barcinoni denariorum vobis et successoribus vestris.

Actum est hoc⁹²¹ XVIII° kalendas decembris, anno domini M^oCC^oX^o.

Sig+num G[uillermi] Bardoil. Sig+num Ermessendis. Sig+num Balagarii eorum filii, qui hoc mandant scribere et firmare testesque firmare rogant.

Sig+num Iohannis Godus. Sig+num R[aimundi] de Solsona, qui huius rei testes sumus.

B[ernardus] sacerdos, qui hoc scripsit cum literis dampnatis et suprascriptis et cum calendario primo dampnato, die et anno quod (ss) supra.

921. Segueix *VIX*, ratllat.

1211, setembre, 13

Donació. *Guillem de Ponts i la seva muller Galiana donen a Santa Maria de Solsona el mas de Sant Quirze, al terme de Llobera, renunciant a qualsevol dret passat i futur sobre aquesta propietat.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, 315 × 107 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 182, núm. 1855.

Notum sit cunctis quod ego Guillelmus de Pontibus et domina Galiana, per nos et per omnes nostros laudamos et concedimus domino Deo et ecclesie Sancte Marie de Celsona et canonicis presentibus atque futuris ipsum mansum Sancti Quiricis qui est in terminio de Llobera, iuxta imsum pontano, quem predictum mansum habuit peredicta ecclesia per Berengarium de Isanta et Guillem, fratrem eius. Sicut superius dictum est, laudamus et concedimus iamdicte ecclesie predictum mansum, cum introitibus et exitibus suis atque affrontacionibus cunctis, et cum censibus atque serviciis, districtis atque mandamentis et cum omnibus que ad predictum mansum pertinent et pertinere debent, in omnibus locis, sub tali racione quod semper eum habeat et teneat predicta ecclesia et canonici, franchum et legitimum et sine omni servitute, ad faciendam omnem eorum voluntatem ut melius dici et intelligi potest, ad opus et utilitatem predicte ecclesie et canonicorum tempore perpetuo, sine aliquo nostro nostrorumque retento vel contradicto sive impedimento quod in predicto manso \non facimus/ cum suis omnibus pertinenciis et adempramentis et omnibus que ad ipsum pertinet, cum pasquis et his que ad usum hominis pertinent que semper habeat predicta ecclesia et illi qui in predicto manso manserint et mansuri sunt, ad omnem suum et seniore intellectum remota omni fraude. Et per hanc concessione accepimus de bonis Celsonensis ecclesie XIIIⁱ solidos bone monete de quibus ad nostram voluntatem bene sumus pacati. Et concedimus et donamus atque penitus remitimus iamdicte Celsonensis ecclesie, per nos et per omnes nostros successores hoc totum sive sint alaudia culta vel inculta vel alia omnia que dici possunt vel nominari que in predicto manso habemus vel aliqua racione habere debimus.

Actum est hoc idus septembris, anno dimini M^oCC^oXI^o.

Sig+num Guillelmi \de/ Pontibus. Sig+num domine predicte Galiane, uxoris eius, qui hoc laudant et firmant.

Sig+num Pere Mir. Sig+num B. Guerra. Sig+num. R. de Coma. Isti sunt testes.

Petrus de Conches, qui hoc scripsit et hoc signum (ss) apposuit et super vi^a linea literas posuit.

453

1211, setembre, 26

Convinença. *Guillem i Ramon de Montcada, Guillem d'Anglesola i Guillem de Cervera fan un pacte d'amistat amb Guillem de Cardona.*

[A] Original, perdut.

B Còpia, de 1218, per ordre del capellà Bernat Guillem, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 114.

C Còpia simple, ex A, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 114.

D Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 20r-21r, núm. 114.

Eaque inter homines auguntur. Idcirco scripta qua non sunt in oblivione ponuntur. Qua propter ego Guillermus de Montecatano [et Raimundus] de Montecatano et ego Guillermus de Angularia et ego Guillermus de Cervaria. Nos dicti in simul gratuito animo et spon[tanea voluntate et sine] ingenio, per bona fide et vera amistan-
cia convenimus vobis Guillermo de Cardona per nos et per omnes nostros, vel amicis n[ostros, ut nos vobis valeamus unusquisque cum corpus], et avere et honore de totis omnibus hominibus et feminarum qui vestrum directum non voluerint ac[cipere, vel suum directum non voluerint vobis] facere et ut breviter loqui possumus dicere vel intelligi potest bona fide; convenimus nos dicti vobis [Guillermi de Cardona valenza, per nos] et per amicis nostris quod ita quomodo nos unusquisque mittimus amicis nostris in factis nostris ita promittimus [ut mitamus in factis vestris] supradicti. Nos omnes dicti insimul bona fide sine ullo ingenio sicut scriptum est. Item inantea su[per hoc si aliquis homo vel femina de nobis vel de amicis nostris erunt] contentiones cum vobis Guillermo de Cardona vel cum amicis vestris faciamus [concordare illos, vel illud bona recognitione per bona fide et sine ingenio, per c]onsilium vel per directum et hoc fuisse factum in posse [de unum de nobis et in posse dicti Guillermi de Cardona, et illum de nobis vel de amicorum nostrorum qui hoc [supradictum non voluerint per unum [de nobis facere convenimus nos dicti insimul vobis Guillermo de

Cardona, ut nos non valeamus de consilium de nulla valenza in facto neque in aliqua re, nec amicorum nostrorum, et nos distringamus illum qui non tinebis hoc quod dictum est quod melius nobis] possumus bona fide. Similiter ego Guillermi de Car[dona gratuito animo et spontanea voluntate et sine ingenio per bona fide et bona] amistanca, per me et per amicis meis, convenio vobis supradicti [ad bonum intellectu ut melius dici potest, vel intelligi] bona fide ut ego valeo vobis cum corpus meum et cum avere, et cum honore de totis omnibus [hominibus et feminarum qui verum directum] non voluerint accipere, vel suum directum non voluerint vobis facere, convenio ego Guillelmus de Cardona [de amicis meis valentia vobis dict]i Guillermi de Montacadano, et Raimundi de Montacadano, et Guillermi de Angularia, et Guillermi de Cervaria unusquisque [ita quomodo ego] mitto in factis meis, ita promitto ut mito in factis vestris supradictis sine ullo ingenio situt scriptum est. Si [inantea super hoc si aliquis] homo vel femina de meis vel de amicis meis erunt contentiones cum vobis dicti, vel de amicis vestris, facio ego concordare illos vel illum bona recognitione per bona fide, et sine ingenio per consilium, vel per directum, et hoc fuisse factum in posse meum, et in po[sse de unum vobis] dicti. Et illum de meis amicis qui hoc supradictum non voluerint per me facere per consilium, vel per directum, convenio vobis dicti, ut ego n[on] valeam de consilium neque de nulla valenza, neque in facto, neque in aliqua re, nec amicis meis, et ego convenio vobis ut distringam il[lum] qui non tinebit hoc quod dictum est; ita ut melius possim bona fide. Et nos homines prefatos in simul convenimus unus ad alteri [ut] teneamus ista convenientia supradicta de ista festa resurrectio Domini prima veniente donec ad novem annos. Item deci[mus] inter nos quod si forte fuerit aliquid de nobis vel de amicis nostris scire faciamus unus ad alter in spacium xxx die[bus] si in patria nostra erimus vel esse possumus in ipsum spacium de triginta diebus inantea non possit aliquid de nobis pro[longare] adiutorium de convenientie iamdicte nisi ex volumptate de omnes alios prescriptos. Et ut melius simus securi unus ad alteri de [prescripta] convenientia propriis manibus nostris iuramus per Deum et super IIII^{or} evangelia, et super sanctam Crucem Domini + ante nos positam; et aliquid de nobis qui istum sacramentum fregit, et istam convenientiam suprascriptam non atenderit omnes alios possit appellare eum in cunctis locis de periuria, de falsidia et dolum, et eum non possit abstraere de ipsa appellatione in aliquem locum per nulla exceptio

legis, neque per bellum, neque per bellum, neque placitandum, neque per nulla excusatione, donec ad predictum terminum de novem annos, sicut resonat in pagina pacis.

Actum est hoc facta carta sacramentalis vi kalendas octobris, anno Domini M^oCC^oXI.

Sig+num Guillermi de Montecadano. Sig+num Raimundi de Montecadano. Sig+num Guillermi de Angularia. Sig+num Guillermi de Cervaria. Sig+num Guillermi de Cardona, nos in simul qui hanc cartam mandamus scribere, tertibusque firmare rogamus.

Sig+num Arnaldi de Meala, militi. Sig+num Raimundi de Montecadano. Sig+num Raimundi de Uliola. Sig+num Petri Sabassone, militi. Guillermi de Cardona. Isti sunt testes.

Poncius presbiter de Tort, capellanus Guillermi de Cardona, et hoc sig(ss)num fecit.

Ferrarius presbiter Guillermi de Cervaria qui hoc scripsit et suum sig(ss)num posuit die et anno quod supra.

[...] subdiaconus, qui hoc traslatum fideliter scripsit mandato Bernardi Guillermi, capellani Ca[r]dona...] anni MCCXVIII et hoc signum apposuit (ss) die et anno prefixo.

454

1213, setembre, 13

Sentència. *Sentència judicial sobre el contenciós que enfrontava el vescomte Guillem de Cardona amb Saurina de Claramunt per diversos castells, molins i rendes.*

- A Pergamí original, partit per alfabet, en bon estat de conservació, amb algunes taques d'humitat al costat inferior dret, 403 × 379 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2706.
- A' Segon original, partit per alfabet, en bon estat de conservació, Arxiu de la Corona d'Aragó, Pergamins, Pere I, núm. 456.
- B Còpia notarial de 1682, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 68, núm. 2706.
- C Còpia simple, de 1817, per Josep MIRET I VIVES, *Traslado...*, fols. 448v-452r.
- a Editat a Martí ALVIRA CABRER, *Fernando el Católico...*, doc. 1596, ex A'.

Ad iudicandum sollicitudinem pertinere dinoscitur et litigandum utilitati plurime expedire non dubitatur ut ea qui legali censura diffisiuntur scripturarum fidei continere ne temporum diuturnitate a memoria hominum excedant. Idcirco nos Guiller-

mus, Dei gratia Vicensis episcopus, Bernardus de Fluviano, Petrus prior de Calaf, Ferrarius de Reiadello et Arnaldus de Calaf iudices electi et constituti a Guillermo de Cardona super causa qui vertitur inter ipsum et dominam Saurinam de Claromontem super diversis petitionibus et querimoniis et exactionibus quas utraque pars mutuo proponebant. Primo namque proponebat Guillermus de Cardona adversus predictam Saurinam de castro de Tamarid quod ipsa facit et accipit in eodem castro ultra hoc quod continetur in illa conveniencia qua novitur fuit facta inter ipsum Guillelmum et eam scilicet in divesa eiusdem castri et in stagnis eiusdem, in quibus ipsa dicit Guillermus de Cardona nullam partem debere habere vel accipere nec piscari cum in ipsa conveniencia contineatur expresse quod ipse debeat habere et accipere medietatem omnium proventuum sive exituum. Item idem Guillermus dicit se partem debere habere in quodam loced ipsius castri quod penitus ipsa diffitetur eo quod pater suus Guillelmum de Claromonte adquisivit. Item propovit adversus sepedictam Saurinam quod ipsa clausit hostium cuiusdam turris de Tamarid spectantis ad staticam suam. Ipsa vero respondit semper ita fuisse clausum. Item contra predicta Saurinam proponit de castro de Montoliu et de Espades et de Orpino quod ipse debet habere potestatem de midietatem ipsorum castrorum et de omnibus fortitudinibus constitutis in terminis eorundem castrorum, scilicet, de Vespela et de Renad et de Coctano et de aliis si qui sunt ibi. Eodem modo petit milites eorundem trium castrorum quod domina Saurinam penitus diffitetur immo dicit se non teneri tum ex donacione ipsius Guillermi tum quia numquam eorundem data fuit potestas. Item de molendinis duobus; de uno scilicet quod est in terminio ipsius castri quod vocatur Virgili et de altero quod est in terminio de Cubellis quod vocatur Abela, in quibus nullam partem accipere ipsem Guillelmum quamvis sint de suo feudo, et ipsa dicit patrem suum Guillelmum de Claromonte dedisse prefata molendina et molendina edificasse et pro edificacione partem Raimundi Fulchonis tenere in pignore. Conqueritur etiam ipse Guillermus quod in castro de Sparaguera misit domina Saurina LX^{ta} quartarias annone pro saria cum ipsa dictum castrum custodire teneatur cum sit in termino ipsius castri de Espades quod est capud. De castro vero de Claramunt dicit quod ipsa Saurina tenet unam cavaleriam terre in dominium de B[.] de Espelt quod quidem ipsa facere non debet secundum quod in communi conveniencia continetur. Ea tamen credebat se facere posse respondit.

Item de quingentis solidis quos ipsa accepit in ipso castro de quibus non dedit eidem Guillermo partem suam. Ad id respondit quod non credebat quod aliquid de iure ipsius accepisset vel retinisset. Item generaliter propon adversus eam quod facit questias, stabilimenta, ademprimenta in honoribus et castris quem per ipsum tenet, in quibus non debet hac vel alia facere preter hoc quod in conveniencia communi continetur excepto castro de Claromonte de quo certum est in eo quid facere potest. Adhuc etiam petit ipse Guillermo ut de omni hoc quod habuit et accepit in omnibus predictis castris de quibus non dedit ei partem suam secundum quod in conveniencia utriusque noviter facta continetur suam eidem reddat porcionem. Ad quod quidem ipsa respondit quod de suo secundum quod credit nichil retinuit vel ubi sibi potest constare aliquid de suo retinuisse totum reddere forcetur. Ad questias vero et stabilimenta et adempramente et stagna et divesa de Tamarid et de potestate illorum trium castrorum, scilicet, de Monte Oliu, de Orpin et de Espades cum suis terminis ita respondit quod antecessores sui longissimo tempore fecerunt questias ipsas stabilimenta, adempramenta et stagna et devesa de Tamarid tenuerunt et habuerunt nec unquam dederunt potestatem dictorum trium castrorum et sic volebat setueri prescripcione non obstante conveniencia noviter facta. Item ex adverso conqueritur prefata domina Saurina dicto Guillermo de Cardona, domino suo, de uno manso Arnaldi de Coctano de quo habuit centum morabatinos de quibus ipsam partem petere et de ipso manso de Arnaldo de Garidel, de quo habuit mille solidos de quibus quirit partem et de quibusdam domibus quas ipse fecit in castro de Tamarit, in ipsas paigesias. Conqueritus etiam preterea de quibusdam albergis quos ipse fecit in castro de Orpin quos facere non debet et de quibusdam malefactis qua familia sua fecit hominibus castri de Rubi qua valent quadringentum solidos et etiam de hominibus suis que similiter malum fecerunt in castro de Montoliu ultra mille solidos praterea conqueritur de pignorigus que misit cum suis inimicis in passe ipsius de mille morabatinis et non dedit ei aliquid et etiam conqueritur de eo quod ipse habuit a domino rege constitutione quam inimici sui debebant eidem facere et militibus suis et aliis suis hominibus pro malefactis suis amplius quam decem et septem mille solidos de quibus nihil ei dedit. Conqueritur tamen de ipso G[uillermo] qui ei promisit \ut/ si redderet Petro de Claromonte \feudum de Claromonte/ quod ipse P[etrus] pro ea accipi et \ipse vero G[uillermus]/ reddidit et

ipse P[etrus] non vult pro ea accipere. Ad honorem vero respondit istud non promisse et si fecisset dicit se non teneri. Ad mansos vero predictos et ad ea que inde habuit ita respondit quod cum ipse erat in tutela et sub cura ipsius patris sui G[uillermi] de Claromonte transtulit in alios omnino cum ipse habebat in ipsiis partem suam unde quicquid postea a possessoribus ipsorum mansorum habiunt eidem communicare non tenetru. De domibus vero se in paiesias fecisse dixit se fecisse non credere. De questiis de Rubi dixit se fecisse quia ipsa fecerat multociens cum facere non debebat et ab eo multociens fuisset ammonita. Ad malefacta vero predictorum castrorum respondit se non fecisse. Ad pignora vero respondit quod nihil inde habuit nec habuit a domino rege aliquid pro ipsa restitutione. Nos in qua supradicti iudices receptis testibus visisque atestacionibus et instrumentis et convenienciis tam antiquis quam nova conveniencia et diligenter inspectis aut illis questionibus ab utraque parte propositis allegationibus, confesionibus et respontionibus et sic omnibus indagatis et plena examinatis facta etiam renuntiatione sponte et sine aliqua coactione habito etiam consilio prudentum post multa insuper deliberationem, condemnamus de iure prefatum G[uillermum] de Cardona in illis alodiis et feudis militum ipsorum trium castrorum, scilicet: de Monte Oliu, de Orpin et de Espades, ut non accipiat nisi quartam partem respectu sua medietatis sic enim intelligitur cautum in nova convenientia fata inter eos de iure etiam pronunciamus ipsum G[uillermum] non debere facere albergas in castro ipso de Orpino et in alias quas fecit ibi, condemnamus ipsum ad eas restituendas. Item pronuntiamus quod illas domos quas fecit in castro de Tamarit in paiesias quod exinde tollat atque renoveat in petitione et molendinorum eundem G[uillermum], condemnamus in petitionibus autem eius idem G[uillermus] de Cardona fecit et proponit adversus predictam Saurinam. Scilicet de questiis stablimenteis, ademprivis omnium castrorum quem per ipsum tenet per diffinitivam sententiamus, pronunciamus ipsam de cetero non posse nec debere facere questias, stablimenta ad empirius in castris qua per ipsum tenet nec placitare absque suo baiulo nisi de iniuria sibi et familia sua illata excepto castro de Claromonte quod suas habet condiciones. [Verum] si homines preditorum castrorum gratis et absque violencia voluerint eidem S[aurina] servire illad communicare non teneatur eodem modo si servire voluerint dicto G[uillermus] non possit predicta S[aurina] ab eo aliquid exigere. Verum tamen si contigerit [quod ips]e G[uil-

lermus] faciat questiam in ipsis castris donet talem partem ei qualem ipsa accipit de aliis proventibus sive exitibus exceptis castris de Claromonte quod suam habet condicionem et de Monteboi in quo non fiat questia nisi annone et in hoc ipsam [condempn]amus. In eo vero quod ab ipsis antecessoribus suis fuisset preceptum et ab ea usque ad tempus illud quod illa convenientia facta fuit inter eos, ipsam dominam S[aurinam] absolvimus. De potestate vero trium castrorum, scilicet: de Monteolivo, de Orpine, de Espades et de fortitudinibus constructis in terminis eorundem, de iure pronunciamus ipsam habere per se medietatem predictorum castrorum liberam et francham, in suo dominio et esse alodium sine aliqua condicione et servitute aliqua. Aliam vero medietate francham et liberam esse G[uillermo] de Cardona, et alodium proprium sicut in conveniencias continet \per sentenciam diffinitivis^{922/}. Super eo vero quod in conveniencia noviter inter eos facta continetur quod predicto G[uillermus] suam medietatem predictorum castrorum domine S[aurine] concedat pronuntiamus esse seu datru et quod ipsa et sui teneant semper in feudum ab ipso G[uillermo] et suis et quod donent potestatem ipsi G[uillermo] et suis semper quandocumque ab ea potestatem requisierit,⁹²³ et ipse teneatur ei reddere sicut dominus suo bono vassallo et in sua defensine illius medietatis predictorum trium castrorum [que ad ipsu]m G[uillermum] spetat ut donet potestatem, secundum quod superius est scriptum, ipsam dominam S[aurinam] condempnamus. Idem in militibus predictorum trium castrorum per diffinitivam sentenciam dicimus scilicet, ut ipsam habeat medietatem per alodium et aliam teneat ab ip[s]o Guillermo] in feudum. De alodiis vero et feudis militum dictorum trium castrorum habeat G[uillermus] de Cardona quartam partem sue medietatis de iure facimus. De illa cavalleria de Claromonte dicimus quod stabiliatur secundum eidem continetur in conveniencia noviter facta. De honore autem P[etri] de Claromonte pronunciamus ipsum G[uillermum] non teneri et ipsam S[aurinam] in sua petitione condepnamus. Item de loced de Tamarid deffinimus quod G[uillermus] de Cardona suam habeat pertem qualem accipit de aliis obvencionibus sive exitibus ipsius castri; et si G[uillermus] de Claromonte propter acquisitionem ipsius loced aliquid dedit resarciat pro parte sua domina S[aurina] quemadmodum in sua convenientia continetur.

922. Sic.

923. Segueix un espai en blanc.

De stagnis vero et de devesa de Tamarid pronunciando de iure dicimus quod illam partem habeat et accipiat dictus G[uillermus] quam habet et accipit in aliis proventibus eiusdem a castri et quod ipse piscari possit per stagna sicut in ipsa et in hoc ipsam S[aurinam] condempnamus. De \illo/ vero blad quod impossuit ipsa S[aurina] hominibus de Sparagera racione gaste pronunciamus eam de cetero non debe facere et comdepnamus eam ne deinde faciat stabilimenta vero fiant secundum quod continetur in convenientia inter eos noviter facta ubi autem in conveniencia non sit mentio fiat consensu utriusque partis et quod vim exierit dividatur secundum.

Actum est hoc idus septembris, anno Domini m^occ^o[x^o]m^o.

Guillermus Ausonensis episcopus (ss). Bernardi de Fluvia-
no. Sig+num ego Petrus prior de Calaf, subscribo (ss). Sig+num
Ysarni de Reiadello. Sig+num Arnaldi de Calaf. Sig+num Petri de
Claromonte. Sig+num Raimundi de Codonerio. Sig+num Bernardi
de Turredella, testium.

Robertus, notarius publicus Minorise, scripsit cum literis rasis
et emendatis in xi^a linea et xxiii^a et xxiiii^a et suprapositis in xx^aiiii^a
et in xxx^aviii^a et rasura vacua in xl^a et rasis in xlv^a et suprapositi
in eadem, die et anno quo supra (ss).

455

1214, març, 20

Testament. *[Primer] testament de Guillem, vescomte de Cardona, fet abans de partir cap a "terres tolosanes" per a venjar la mort del rei [Pere I] i recuperar el fill d'aquest [Jaume I], que és captiu.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, per algunes perforacions lleus que afecten el text i taques d'humitat que no en dificulten la lectura; presenta inicial dibuixada que ocupa tres línies de la caixa del text, 486 × 690 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 115.
- [A'] Pergamí original, perdut. Abans a l'Arxiu Abacial de Cardona, s. n.
- C Còpia, ex A, de 1669, per J. B. Llop, que segurament degué consultar el pergamí en millor estat, encara que no aconseguí completar-ne la lectura, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 115.
- D Regest, del segle XVIII, ex A', Arxiu Diocesà de Solsona, Secció Cardona, núm. 23, fol. 28r.
- E Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 21v-28v, núm. 115.
- a Regest publicat a Andreu GALERA I PEDROSA, *Diplomatari...*, doc. 316, p. 385, regest ex D.

b Editat per Francesc RODRÍGUEZ BERNAL, *Els vescomtes...*, doc. 15, pp. 143-151, ex A.

In nomine Domini. Ego Guillelmus, gratia Dei vicecomes Cardona, vado ad partes Tolosanas ad vindicandam mortem domini mei regis et ad recuperandum filius eius qui quasi captus est, \et/ testamentum meum facio de omnibus meis mobilibus cum immobilibus rebus, in meo pleno sensu ac memoria integra; et eligo manumissores meos ac testes: Guillelmum de Monte Catano, directum nostrum, et Saurina de Claromonte, Geraldum Alaman-di, nepotem meum, ac Ermengaudum Sine Terra, fratrem meum, et Raimundus. de Boxados, sive Guillelmum, abbatem Cardone, quos obnixè deprecor quod, si me mors contigerit ante quam aliud fecimus testamentum, ipsius habeant potestatem rerum mearum distribuendi ad salutem anime mee, sicut in ista pagina erit declaratum. Primum namque relinquo corpus meum domino Deo et Milicie Templi, cum meo equo et armis et totam loricham meam; et dimitto eidem milicie et Hospitali Iherosolimitano meas omnes alias meas loricas, et de equis et omnes meas ballistas usque ad xv, in quarum numero quatuor sun de corn, ut habeant equaliter. Concedo namque et dono ecclesie Sancti Vincencii Cardone, per satisfactionem de toltis et de forciis quas habeo iniuste factas eidem monasterio, tam in honorem eisdem quam in suo directo de ssale ipsam Fonoiosam universam, cum omnibus ibi habitantibus et habitandis et cum pertinentiis et terminis, sicut ego melius habeo, et teneo, et habere debeo, ad proprium alodem franchum Sancti Vincencii suorumque chanonicorum, in perpetuum. Iterum relinquo prenotate ecclesie beatissimi Vincentii duo milia solidos Barchinonenses quos iniuste recepisse confiteor in electionem abbatum monasterii Cardone; et recognosco penitens me male fecisse adversus Deum et fidem catholicam sciens gravissime esse peccatum, pro quibus duabus m solidos habeat iamdicta ecclesia, teneat et possideat quatuor castra, scilicet: castrum de Colonico et castrum Molsose et castrum Taliati et castrum de Falchs, acci-piendo et levando expleta ei eximenta et omnes redditus predicatorum castrorum, computando et acci-piendo in solitudinem predictae peccunie, tantum quosque tota suma peccunie compleatur. Item vero instituo et mando quod numque filius meus Raimundus Fulconis vel aliquis de mea cognatione, aliquem peccuniam vel aliquod munus possit exigere in eligendum abbatem ipsius monasterii Cardone qualiter maximum crimen est simonie. Relinquo iterum Sancti Vincentio Cardone quendam mansum in termino

castri de Colonico que vocant de Alzina Ppertans ad ius eiusdem ecclesie, et absolve ad chamaram iusdem illas vineas quas habeat et habere debet chamera in termino ipsius castri Colonici ut habetur in suis cartis quas vineas reddos et solvo eadem chamere in manu Petri de Vilanova kamerarui. Relinco et concedo Deo et Sancto Petro de Castri Sserris duo M solidos Barchinonenses per illas toltas quas habeo eidem monasterio factas, quos habeat ecclesia Sancti Petri Castri Serris in omnibus expletis et eximentis et redditibus castri de Rupito et castri de Brui computando et accipiendo in salutionem predictorum duorum .M. solidos. Dimito Sancti Michaeli de Cardona CC solidos; Sancte Trinitati de Cardona CXX solidos. Sancti Ihoanni de Begurtio LXXXV solidos; Sancto Salvatori de Ssegalers XL solidos; Sancte Marie de Sserratec CC solidos; Sancte Marie de Pinos⁹²⁴ solidos LXXXV; Sancte Marie de Molsosa CXX solidos; Sancte Marie de Boxadoss XL solidos. Relincho ecclesie Sancti Iacobi de Calaf CLX morabetinos bonos in auro rectique ponderis; Hospicio Iherosolimitano CC morabetinos; ad Sanctum Sepulcrum Iherosolimitanum LXXXV morabetinos; cenobio Sancte Maria Populeti CLX morabetinos; cenobio Sanctarum Crucum CLX aureos; cenobio Sancti Benedicti de Baies LXXXV aureos; cenobio Sancte Marie de Monte Sserrato LX morabetinos; cenobio Sancte Cecilie Montis Sserrati LX morabetinos; Sancte Marie de Minorisa XX morabetinos; Sancte Marie de Stagno XL morabetinos; Sancto Vincentio de Falchs LXXXV solidos; Sancte Marie de Gradu XL solidos; Sancte Marie de Amaldano LXXXV solidos; cenobio de Terracia CC solidos; cenobio Sancte Marie Vallebone duo milia solidos; Sancto Martino de Brui LXXXV solidos; Sancte Marie de Seva LXXXV solidos; Sancto Andrea de Rupit LXXXV solidos; Sancte Marie de Collo XL morabetinos; cenobio Sancte Marie de Amer XL morabetinos; sedi Ausone et opere Sancti Petri XL morabetinos; episcopo eiusdem sedis alios XL morabetinos. Lego et rogo ipsum ut veniat visitare locum ibi orpus meum tumultatum fuit et cantet missam pro anima mea et absolvat tumultum meum. Dimito Sancte Marie de Tagamanent LXXXV solidos. Relinquo ad Sanctum Petrum de Matamargo L solidos;⁹²⁵ et relinquo duos aureos ad unam lampadam semper ardentem coram ipso altare, in meo directo de ssale, in unumquemque anno. Relinquo, ad pontem de

924. Segueix XL, ratllat.

925. Segueix et relinquo ad reparationem ecclesie Santi Michaelis de Matamargo M solidos, ratllat.

Cardona restituendum, VI milia solidos, et si non sufficerent ad perficiendum pontem relinquo ad illud opus pontis illum diem quem vicecomes de Cardona habet in ssale, scilicet die unum in mense madii et alium in adventum Domini; et precipio et mando quatinus q[u⁹²⁶]edam baselicha de novo construatur in capite pontis in honore beate Marie matris domini; et dimitto ad eadem ecclesiam hedificandam ipsum meum furnum de Cardonam, totum ius quod ibi habeo et habere debeo, quod habeat semper ad suum proprium alodem franchum et constitua[t] ibi unus presbiteri, auctoritate mea, qui semper assidue cantet ibi pro anima mea omniumque fidelium cristianorum; hoc vero sit factum et ordinatum consulto abbate Sancti Vincencii et sacriste; et predicta ecclesia, quando fuerit perfecta, mando quod semper dantetur et inlumi[n]etur die ac nocte, salva libertate Sancti Vincencii Cardone. Iterum dimitto eidem ecclesie et presbitero unam modiatam vinee quam capellanus de Bergurcio per me tenet; et relinquo ei I saumatam salis in aurem per unamquamque ebdomadam ad unam lampadam quem [ibi] semper ardeat. Iterum relinco XL morabetinos ad vestimentum et calicem argenteum quos habeat et accipiat in illis censis consuetis de alberges quas accipio in Cardona et in illos molendinis de Belestar et in ortos de Belestar, tantum donec persolvantur et levent iamdicti morabetinos de predictis redditibus; dimitto Sancti Saturnini de Cleriana XL solidos; relinco Sancto Petro de Calaf c solidos; relinco elemosine Sancti Vincentii Cardone L solidos; dimitto Sancte Margarite de Podio Mager LXXXV solidos. Adhuc vero dimitto alumne mee Eli[g]sen M solidos cum quibus sit collocata viro. Preterea recognosco et concedo quod in tota terra mea nullas albergas habere debeo in monasteriis nec in ecclesiis neque in aliis hominibus tocius terre mee. Et mando filiis meis Raimundi Fulchoni et Guillermi de Alcharras q[uod] ipsi et successores illorum nullas albergas accipiant in terra mea nec ipsi maciant vel facere permitant hoc totum excepto quod in domo Enfeste et in domo Guillermi Tort et in podium de Palad semel in anno debeo accipere albergam modiatam; et si ego nimium ill[am] f]eci in accipiendis tribus albergiis totum relinco et mando meis filiis quod numquam decetero faciant sed ita accipiantur vero genus meum solito more illas tres albergas accipiebat. Mando iterum et instituo quod castlani de Molsoa et milites illorum nullum am[...]⁹²⁶us illorum et illa fortitudine

926. El text que falta s'ha completat amb E.

de Podio Giilbert; et concedo illis et recognosco totum directum quod ibi habent et habere debent. Relinquo et dono Geraldí Almandi, nepoti meo, VI mille solidos. Et dimito fratri meo Ermen-gaudo alios VI milia [solidos; et Ber]engario de Eril III milia so-lidos. Mando iterum quem omnia debita quem pater meus Rai-mundus Fulconis et Geralda \mea/ uxor debebant persolvantur de rebus meis illa scilicet debita quem vero sint. Hoc idem precipio de debitis meis quem debeo ut persolvant. Item mando quod tes-tament[tum Elic]ssendis de Alcharraz sequatur in his vero quod de iure iudeantur. Iterum relinquo filie mee Eligssendi quinque milia solidos; et Sebilie filie mee V milia solidos; et Geralde filie mee III milia solidos; dimito et concedo atque confirmo iamdictis filiabus meis t[otum] quod iam habeo illis datum et persolutum cum maritis earum ut habeant per partem et hereditatem pater-norum bonorum, videlicet: Eligssendi predicte X mille solidos quos iam habeo persolutos et Sebilie filie mee MCC aureos quos iam habeo persolutos et Geralde filie mee mille [a]ureos quos iam habeo persolutos; et hoc totum quod iam habeo illis datum et legata dicta quem modo eis lego habeant pro parte et hereditate. Relinco filio meo spirituali Raimundo de Villanova, canonico Sancti Vicencii XL morabetinos; Sancte Marie de Claromonte C solidos; Sancto Petro de Arcio L solidos; Sancte Marie de Duforti L solidos; Sancte Marie de Mirambel L solidos; Sancto Vincentio de Chonil L solidos. Iterum relinco hominibus de Monte Acuto omnes redditus et provent castri de Monte Acuto quem accipiant et habeant inter illos per VII annos continue completos per illa maleficia quem passi sunt per me de guerra Aragonensium ita quod nichil respondeant filiis meis de expletis et redditibus castri de Monte Acuto usque ad VIII annos completos. Deinde vero Rai-mundum Fulchonem filium meum heredem instituo et relinco et concedo castrum de Card[on]a et ssale, cum terminis et pertinen-ciis castri, et castrum de Cleriana et castrum de Curiza et castrum de Gavar, et castrum de Podio Alto, et Casteltort, et turrem den Trou, et castrum de Mirambello, et castrum de Chalaf, et castrum de Cholonico, et castrum de Molsosa, et castrum Taliati, et ca[st]rum de Albi, et castrum de Matamargone, et castrum Sancti Ma-thei, et castrum de Falchs, et castrum de Talamancha; et illam fidelitatem quam habeo et habere debeo in castro de Rupe Forti, et castrum de Za Pera, et castrum de Claromonte, cum suis ter-minis et pertinenciis sicut melius habeo et ha[b]ere debeo, et castrum de Auripino, et castrum de Montebui, et castrum de Es-

padis, et Esparageram cum suis terminis, et castrum de Monte Albo, cum suis terminis et pertinentiis, et ripam de Monte Albo, cum omnibus sibi pertinentibus, et castrum Adulino, et castrum de Terracia, cum omnibus su[is] terminis, et castrum de Bruil cum suis terminis, et castrum de Rupito, cum suis terminis et totum quod aliud habeo et habere debeo in Ausona, et in Ierundense, et castrum de Savassona, cum suis terminis, et Solerols, et Tavarteto, et Sau, cum suis omnibus fortitudinibus, et castrum de Fornils, et castrum [Ta]gamanent, et castrum de Farners, et Vilalbi et turrem de Ierondela, cum omnibus sibi pertinentibus, et castrum de Zalrra et omnes feudos quos habeo et habere debeo in Ierundensem. Supradicto vero omnia concedo predicto filio meo Raimundo Fulchoni Cardona. Relinquo vero filio meo [Guillerm]o de Alcharraz castrum de Tamaritò cum omnibus terminis suis et pertinentiis sicut ego melius habeo et habere debeo, et castrum de Chodoing, cum suis terminis, et castrum de Monte Olivo, cum suis terminis, et castrum de Cubelle; et dimitto ei illos D^{10S} solidos quos ego habeo et reccipio in Ylerda [per] comitem Urgelle. Iterum lego iamdicto filio meo Guillermo de Alcharraz castrum de Amaldano cum omnibus suis terminis et pertinentiis per alodium franchum et liberum salvis dominicaturis et libertationibus Sancti Vincencii de Cardona; et concedo et relinco ei mille solidos singulis annis [in] meo directo de sale Cardone quos teneat per Raimundum Fulchonem fratrem eius, de quibus accipiat .D. solidos in illa curssione madii et alios D solidos in illa curssione de Adventu Domini. Hoc autem totum ei relinco et in heredem instituo ut habeat per partem et hereditatem et p[re]ter[er]a habeat illam hereditatem quam mater sua Geralda relinquit sibi in suo testamento; et habeas illos M solidos in monte Albo quos domina Geralda sibi relinguid in redditibus Montis Albi, quos M solidos habeat et teneat per Raimundum Fulchonem, fratrem eius; et fiat suis homo [m]anibus propriis. Iterum relinco eidem filio meo Guillermo de Alcharraz omnes illas manssiones quas ego emi de Berengario de Villa Libera in Monte Albo; et totum alium honorem ubicumque habeo et habere debeo dimitto filio meo prenotato Raimundo Fulchoni et totum illum honorem [q]uem habeo et habere debeo racione Ermengaudi comitis Urgellense, excepto castro de Olius, quod lego Sancte Marie Celssone ad suum franchum alodium pro anima mea. Et si forte quod absit Raimundus Fulchonis filius meus decesserit absque liberis legitimis quem ad perfectam etatem non venirent omnes hereditas illius supradicta

perveniret ad Guillerum de Alcharraz, filium meum. Similiter, si Guillelmus iste de Alcharraz ita decesserit absque liberis legitimis qui non venirent ad perfectam etatem totum illud quod ei relinco superius pervenit ad iamdictum Raimundum Fulconem fratrem eius. Si vero de his duobus ita decesserit absque liberis legitimis qui ad perfectam etatem non venirent haberet filia mea Eligssen totum quod dimitto Raimundo filio meo, excepto castro de Amaldam et castrum de Terracia et castrum de Rubi et castrum de Colonico qua castra habeat Sibilia filia mea; et Geralla filia mea habeat castrum de Tamarito et castrum de Chodoing et de Monte Olivo et de Cubelle. Et si forte decesserit filia mea Eligssendis absque liberis legitimis qui non venirent ad perfectam etatem portio eius perveniret ad Sib[i]lliam filiam meam. Similiter de Sebilis perveniret ad Eligssen si viveret. Sin⁹²⁷ autem perveniret ad Geraldam et si diminuerit de Geralda filia mea bona ipsius dividantur inter Eligssendem et Sibilliam et quem Geraldam uxor mea posuit in arbitrio meo ubi ad meam voluntatem disponerem qualiter unus ex filiis vel filiabus meis alteri filio vel filie post mortem filiorum succederet ita in hunc modum dispono: quod Geralda filia mea post mortem fratrem suorum habeat castrum de Rapinat et castrum de Rouss et Otinam et castrum de Vite et castrum de Sabbatello. Similiter habeat filia mea Eligssen post mortem fratrem suorum castrum Adulino et castrum de Iorba et Montem Album. Similiter habeat filiam meam Sebilis post mortem fratrem suorum castrum de Monte Menedis et Ondaram et Alcharraz et Montem Acut et Ratxinat; et sicut altera ex filiabus meas in bonis meis propriis alteri filie post mortem eius succedit. Ita in bonis maternis altera alteri post mortem eius succedat. Si vero quod absit de omnibus his tam de filiis quam de filiabus meis diminuent absque liberis legitimis, vero superius divisum est totum quantum quod ex parte mea ei[s] relinquo superius totum divideretur equaliter inter Guillerum de Erillo et Geraldum Alamanandi, nepotes meos. Hoc tamen excepto quod Geraldus Alamanandi habeat castrum de Cardona cum suis terminis et suis pertinentiis. Preterea concedo et confirmo Sancto Vincentio de Cardona et Sancto Pe[tr]o de Castro Sserris et Sancto Iacobo de Chalaf omnes libertates illarum sicuti melius habent et habere debent in eorum dotaliis et in scriptis quicquid habent per alodium franchum et liberum ita semper habeant, possideant et teneant. Relinco

---

927. Sic.

iterum filio meo Raimuindo Ful[c]honi totum meus ius si quod habeo et habere debeo in comitatu Urgellensi, et illud achapte quod a Domino meo rege feci de ipso comitatu; et relincho ei VIII milia aureos quos habeo in comitatu Urgelli post mortem comitis Urgellense et insuper totum ius quod in eodem comitatum mihi aliquo modo pervenire potuerit. Preterea relincho et solvo illam leudam quem accipiebam de chamino solummodo de illis hominibus per villam Cardone transeuntibus, et mando firmiter et precipio quod numquam de cetero capiantur nec aliquis de mea cognatione possit amplius exigere ab hominib[us per] villam de Cardona transeuntibus et iterum relincho et solvo illos chambis de arein de ipso ssale in perpetuum et recognoscho me inde esse reum quia olim iniuste accepi. Iterum mando filio meo Raimundo Fulchoni quod filios militum quos teneo ad miliciam faciat milites. I[eterum] mando quod omnes suma que siunt inter me et omnes baiulos tocius terre mee credantur et sequantur et profiteor me computasse de omnibus baiulis cum ipsis meis baiulis et sum paccatis ab illis sicut habetur in unamquemque suma. Iterum relincho et solvo atque concedo universis hominib[us, tam cler]icis quam laicis, tocius terre mee omnem illam annonam quam in isto anno charestie illis mutuavi, et omnem illam pecuniam quod mihi debent de annona quam illis vendibi totum illis relinco et dono pro salute et elemosinarum largitione anime mee. Relinco etiam dilec[to] et consanguineo meo Guillermo de Montecatano iamdicto quinque milia solidos quos habeat per logatum. Dimito Sancte Marie de Alcharraz cc solidos; dimito ecclesiis de Monte Acuto et de Ratxmad unicumque centum solidos; Sancte marie de Monte Albo c[c] solidos; Sancto Michaeli c solidos. Relinco iterum Guillermo de Sancta fide duo milia solidos quos habeat per lagatum. Item istituo quod ille sacerdos qui constituendus est in illa capella de ponte cantet per me in ecclesia Sancte Trinitati de Cardona quosque illa basilica fiat consumata. Adhuc dimtio mille solidos locho Sancte Trinitati de quibus instituatur ibi alius presbiter qui semper ibi cantet per me, et hoc sit factum consilio et seguimento Guillermu abbatis et A. sacriste et Petri de Villanova, kamerarii; et dimito Sancto Vincentio Cardone cc aureos in auro, de quibus abbas iamdictus et sacrista et kamerarius emant honorem unde inus sacerdos possit ibi semper stare et cantare pro anima mea. Relinco etiam sacristie Cardone illam domum quem est cellanum quam ego habeo factam apud Begurcio quam habeat sacrista Cardone ad suum proprium alodem

franchum. Relinco Berengario de Calders, nepoti meo, duo milia solidos. Dimito Bernardo de Turredella M solidos; ad Guillermmum de Villa Nova quingentos solidos relinco; ad Moxo provener c sólidos; dimito; al alium Provener; Petrum de Cherol, c solidos; ad Iohannem armigerum cc solidos; ad Geraldum de Prato c solidos dimito; ad Berengarium de Tort c solidos; ad Guillermmum de Za Rocha L solidos; ad Alegro L solidos; ad Blancham L solidos; relincho Guillermo de Frexa cc solidos per miliciam quam Raimundi Fulchonis daturus est ei; ad Eligssendem de Falchs filiam Raimunde c morabetinos. Iterum precipio et mando quod illo mansus de Roters de Castro Taliato fiat solutus et dimissus Berengario de Claret et sue posteritati in perpetuum, sicut melius pater eius tenuit et habuit. Relinco etiam Saurine de Garrigosa filie Berengarius de Garrigosa ccc solidos; ad Ermissenda, nudriciam meam, c solidos. Relinco filie Vedia de Togoies, nomine Berengarie, cc morabetinos; et iterum mando quod cum duobus mille solidos quos superius dimito Sancte Marie Vallebone et cum aliis duobus mille solidos quos adhuc dimito eiusdem cenobio constituatur ibi uno presbiteri qui semper ibi maneant et cantent per me, et de iamdictis III milia solidos emant honorem ad instituendos sacerdotes. Dimito et solvo Saurine de Claromonte illud pignus de Terracia quod tenebam ab illa per dcc morabetinos quos omnes ei solvo. Dimito iterum Eligssendi de Boxados mille solidos; Sancto Chuchphati⁹²⁸ de Vales mille solidos et cccc solidos de quibus emant honorem; et fiat ibi institutus unum presbiter qui semper ibi cantet pro anima mea. Dimito Sancto Petro de Iorba c s[olidos]; Sancte Marie de Collobass c solidos. Iterum relinco ecclesie Celssonensis quingentos solidos. Relinco ad convivium pro anima mea quod post obitum meum celebretur in monasterio Sancti Vincencii de Cardona ubi multitudo clericorum sacerdotum congregetur III milia solidos de illis primis reddialibus et exitus de pignoribus meis quem teneo a domino rege; et hoc faciat abbas et sacrista et Petrus de Villanova kamerarius. Sancto Laurencio de Monte relinco ccc solidos; ecclesie de Otina et ecclesie de castro Alvino unicumque censum solidos; ecclesie de Monte Mmedis⁹²⁹ c solidos; Sancte Marie de Ivorra c solidos; et iterum dimitto Raimundo Fulconi filio meo x milia solidos et Guillermo de Alcharraz quinque milia solidos; et recognosco mille mazmutinas in

928. Sic.

929. Sic.

auro quas debeo ad Arnaldum Cortit de Ilerda; et Petro de Sala ccc morabetinos; et debeo Guillermo, scuterio de Vicho quatuor milia ccc solidos in primo festo Sancti Michelis, de quibus fideiussores sint Petrus Richolp de Minorisa et G[uillelmus] Basseo et Guillelmus de Muntei et R[aimundi] Vidal. Ad omnia supradicta legata persolvenda ecclesiarum et monasteriorum et filiorum meorum aliorumque consanguineorum et omnibus aliis quibus legata superius feci assigno et relinco, tam ad ista legata supranotata quam ad debita mea persolvenda, centum milia solidos barchinonenses quos habeo in pignoribus meis in honore domini mei regis ut melius continetur in cartis meis. Et dimitto et solvo Iachobo, domino regi Aragone, sexsaginta milia solidos; et si quos amplius habeo in illis pignoribus quos teneo in honore suo et rogo et moneo dilectum meum Guillelmum de Monte Catano sicut melius in ipsum confido quod ipse teneat et accipiat omnes exitus et redditus de iamdictis meis pignorigus de honore domini mei regis et cum Ermengaudo fratri meo et Raimundo de Boxadoss et Guillermo abbate de Cardona suprascriptis manumissoribus meis persolvant omnia legata quem superius scripta sunt, tam ecclesiis quam omnibus aliis personeis iamdictis et omnes redditus et exitus de iamdictis pignoribus meis accipiant isti manumissores in solutionem iamdicte pecunie nisi antea fuerint redempta pignora persolutis vero et receptis iamdictis centum milia solidos de iamdictis pignoribus solvantur illa pignora cuncta ad venerabilem dominus Iachobum, Dei gratia regem Aragone. Et ita est sciendum quod ego habeo in illis pignoribus suradictis centum sexsaginta⁹³⁰ milia solidos Barchinonenses de quibus solvo et dimitto domino meo Iachobo Dei gratia regi Aragone sexsaginta milia solidos et centum milia morabetinos qui remanentur assigno et dimitto ad iamdicta mea omnia legata sive ad debita mea persolvenda. Iterum mando quod post obitum meum tradantur et dentur Guillermo de Sancta Fide omnia illa castra quem domina Berengaria mihi dimisit, scilicet: castrum de Monte Falcho et castrum de Cherol et castrum de Muredeno et Monte Eschiu, cum illo honore de baies sibi pertinente, et castrum de Mazana. Et mando filios meis Raimundo Fulchoni et Guillermo de Alcharraz quod iurent ipsum Guillelmum de Sancta Fide et defendant de iamdicto honore de iure suo. Et insuper mando quod omnes illas cartas et convenientias quas tenet Petrus de Villa Nova de iamdicto honore et de toto

930. Sic.

facto quod fuit inter me et Berengario de Portella donet eas et tradat post obitum meum ad eundem Guillerum de Sancta Fide. Iterum mando quod omnia usaticha de trienio salis quem ibi sunt per xxiii ebdomasas \in anno/ dentur sicut consuetudo est et nullum dampnum fiat ecclesiis vel militibus quicquid olim ibi accepi de iure ipsorum. Iterum mando omnibus meis hominibus de Cardona, tam clericis quam laicis, scilicet: Guillermo abbati aliisque ominibus canonicis Sancti Vincencii et etiam castlanis castri de Cardona quod post obitum meum non attendant de castro Cardone Raimundo Fulchoni filio meo donec prius se obliget sacramento pretexto beatissimi nominis Sancti Vincentii et Sancto Petro de Castrosserris, sicuti consuetum est a meis predecessoribus. Et insuper specialiter rogo dilectum meum Guillerum de Monte Catano per illam fidem quem mihi tenetur quod hoc totum faciat observare quod Raimundus Fulconis filius meus non habeat aliquod posse in castro de Cardona vel in alio honore meo donec habeat iuratum Sancto Vincentio et Sancto Petro et habeat iuratum et firmatum istud testamentum meum et manibus suis propriis quod in omnibus teneat et sequatur et adimpleat ea qua scripta sunt bona fide et bono intellectu.

Sig+num Arnaldi, Cardonensis [sacrista]

Actum est hoc xiii kalendas aprilis, anno Domini MCCXIII

Sig+num Guillermi, Dei gratia vicecomitis Cardone, qui hoc testamentum scribere iussit et firmavit et a testibus et manumissoribus firmare [rogavi]

Guillermus, Cardonensis abbas +. Sig+num Guillermi de Monte Catano. Sig+num Saurine de Claromonte. Sig+num Geraldii Alamandi. Sig+num R[aimundi] de Boxadoss. Sig+num Ermengaudi fratris mei, isti sunt manumissores quem hoc firmant et laudant. Sig+num Arnaldi, Cardonensis sacriste. Sig+num Petri de Villanova, kamerarii. Sig+num Petri Giberti. Sig+num Berengarii de Alta Ripa. Sig+num Becdur. Sig+num R[aimundi] Angelss. Sig+num Ferrarii den Petro Rog, isti sunt probi homines de Cardona qui hoc testamentum firmavere et laudavere mandato domini Guillermi vicecomitis de Cardona. Sig+num Guillermi de Villanova. Sig+num Bernardi de Turredella.

Petrus prior de Chalaf qui hoc testamentum scripsit cum literis dampnatis in xvii linea et in xxiii rasis ac emendatis in xx^aviii^a linea ubi totantur quinque milia solidos et in alio loco suprascriptis ibi dicunt in anno, et hoc signum aposuit (ss) mandato domini Guillermi, Dei gratia vicecomitis de Cardona.

456

1217, juny, 1 – Cardona

Sentència. *Sentència de Guillem, bisbe de Vic, i d'altres jutges sobre el contenciós que en el passat havia enfrontat el vescomte Guillem de Cardona amb el seu vassall Guillem de Calders.*

A Pergamí original, sinalagmàtic, en bon estat de conservació, 470 × 472 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2549.

Ad iudicancium sollicitudinem pertinere dinoscitur et litigancium utilitati plurimum expedire non dubitatur ea quod legali censura definiuntur scripturarum fidi conviterre ne temporum diuturnitate memoriam hominum aecedant. Idcirco nos, G[uillelmus] Dei gratia Vicensis episcopus, P[etrus] abbas Cardonensis, P[etrus] abbas Serratasensis, P[etrus], prior de Calapho, Ferrarii de Ragadello, Bernardus de Turrecella, milites, Berengarius de Guardiis et Arnaldus de Solanelis, probi homines de Cardona, iudices constituti a domino Guillermi vicecomite Cardonensi, super causa quod untitur inter ipsum, ex una parte, et Guillermi de Caldariis, ex altera, vassallum eius, in eam de iure procedere volumus et sine debito terminare. Primum siquedus Guillelmus de Cardona de Guillelmus de Caldariis, vassallo suo, quod invasit monasterium Sancti Petri de Scales multociens et tempum bonis propriis spoliavit et etiam ignem apposuit. Hoc idem fecit in ecclesia Santi Christofori de Bufa, qui omnia tempore Guillelmus de Cardona de iure tenetur defendere ut pote dominus illius terre. Ad quod respondit Guillelmus de Caldariis quod non fecerat ibi aliquod novitatis quod antecessores sui non fecissent. Item conqueritur quod idem Guillelmus de Caldariis fregit quidaticum suum nominati in loco que vocatur Sanctus Acisclus dirvendo ibi et conburendo domos et bona seu et superlectas domorum ibi existencia occupavit arbores etiam, et vineas incidit, animalia plurimum insuper rapuit et secum asportavit quarum estimacio facta taxacione, id est: quingentorum xxx et v solidorum. Ad quod respondit Guillelmus de Caldariis quod Guillelmus de Cardona illud guidaticum fecerat ad certum tempus infra quod dempnum non dederat quanvis Guillelmus de Caldariis illud minime probare potuisset et ipse Guillelmus de Cardona penitus diffitebatur immo firmiter asserebat guidaticum dedisse sine temporis presuncione. Item proponit Guillelmus de Cardona contra Guillelmus de Caldariis quem interfecit Guillelmus de Avidas, suo guidatico et quia homo suus erat et locatus de suo honore et petebat ab eodem

Guillermus instatum conposicionem illius item fecctionis. Ad quod respondit Guillermus de Calderiis se ignorare guidaticum Guillermus de Cardona domini sui ad compositionem praestandam non tenebatur ei cum heres dicti Guillermus de Avida non apparebat quem ipsum vellet impetere et si appareret vice mutua teneretur sibi respondere de illa iniuria quam dictus Guillermus de Avida sibi fecerat qua credit etiam compositionem interseccionis excedere. Item petit ab eode Guillermus de Caldariis invasionem et dampnum datum in locis quo vocatur Rubiola et de Benviure in quibus ipse inter fuit sibi restitui et etiam campcionem tium hominum quos ipse tenuit captos per novem septimanas in loco suo quem vocatur Villamaior sibi prestari dicebat quorum compositio est summa mille et sessaginta et duos solidorum cum loca dicta et homines ipsorum locorum Guillermus de Cardona titulo pignoris tenebat ad quod respondit Guillermus de Caldariis quod cum ipse venit a Benviure iam erat ibi Guillermus de Cervaria et non venerit pro malo immo pro bono hominum ab Rubiolam vero non venit per se sed cum Guillermus de Cervaria et nullum malum credebat se ibi fecisse nec credebat loca supradicta esse obligata Guillermus de Cardona super quibus testes a Guillermus de Cardona fuerunt pro ducti et instrumentum pignoricium exhibitam. Iterum petebat ab eodem Guillermus de Caldariis mille aureos pro profidevissione quam fecerat sibi pro Berengarius de Zaportela sicut in instrumento exinde confecto plenius continetur, ad quod respondit Guillermus de Caldariis quod non nenebatur cum principale persona preseres sit et bene solvendo. Item conqueritur de eo que facit in Valle de Lord multas opprisiones et iniurias hominibus illius terre faciendo ibi questras et immoderatas exaaciones hominibus illius terre, monasteriis etiam et ecclesiis et plurima alia gravamina et adempramenta immoderata e etiam impetravit a domino rege P[etri], bone memorie, bovaticum illius terre cum ipse non debuerat in petrare nec in ipso loco accipere. Ad quem res<pondit> Guillermus de Caldariis quem nullam novitatem seu consuetudinem se fecisse vel misisse quem antecessores sui ibi non fecissent de impetracione vero bovatici non credit se ei teneri. Item petebat ab eo albergam quam sibi singulis annis pro illa terra de Valle de Lord facere debebat quam quod dictus Guillermus consessus est iniurie se facere debere. De novem vero vaocis in uno anno et novem por eis in alio qua dictus Guillermus de Cardona a Guillermus de Caldariis pro censum petebat B. que illum censum tenebat rationale pignoris a quodam milite \nomine/

Guillermus de Merola et nominavit eundem militem auctorem. Ad petitionem vero mansorum que sunt citra et ultra de castelo et circa adiacencia eiusdem loci respondit Guillermus de Caldariis que omnes erant in territorio et infra \fines/ de Valle de Lord. Item proponebat idem Guillermus de Cardona contra Guillermus de Caldariis quod in rupibus illis quem vocantur de Spilera quem non debebat frater eius non circa eas facere fortitudines nec municiones aliquas absque voluntate et licencia expressa eiusdem cum ille sint in territorio de Valle de Lord et infra terminos de Castello Torto. Ad que respondit idem Guillermus quod predicte rupes erant in territorio de Vall de Lord et infra terminos de Castello Torto que ab eo tenebat in feudum sed eo non obstante poterat ibi facere fortitudines et quicquid vellet que pater suus emmiat per alodium a quodam milite Arnallus de Tabavan nomine, antecesores cuius nomine Guillermus Compan et Gombaldus Compan ememrint easdem rupes a comite Urgellensem frater quibus emcionibus exhibuit instrumenta. Ad instrumentum vero excepcionis quam dicitur fecisse Guillermus Compan a comite Urgellensem respondit Guillermus de Cardona quod nulla ipsi instrumento fidem habebat et menitus suspectu dicebat et ipsum instrumentum ratione temporis in efficar habebatur. Ad cuius comparacionem plurima instrumenta per quem mitebatur Guillermus de Caldariis fidem in positione dicto instrumento produxit etiam instrumentum empcionis per quem probabat patrem suum ab Arnallus de Tabavan. Allegabat etiam prescripcionem dicens quod possederat quodam memora seu arbusta circa casde existencia et idem A. de Tababan tunc possidebat omnia alia qui in ipso istrumento Guillermus Compan continebat. Quanvis nomine Guillermus de Cardona quas dicti posesiones satis prope dictas rupes existentes possidebat et habebat ad vocatru item Guillermus de Caldariis dicebat quod infumitatem illarum rupium corporalem possessionem prefatus Guillermus non habuerat per talia et similia pro sui magitudine corpolariter possidere non possuit sed non sicut dicitur de faltibus governis et est viis quorum possessio solo non retinetur. Conqueritur insuper Guillermus de Caldariis de hominibus Guillermus de Cardona quod fecerant malum hominibus suis apud Gurrída que bene valebat ccc solidos. Conqueritur etiam de hisdem hominibus que cavalcaverunt apud Antiguers et fecerunt ibi malum que bene valebat cc solidos, ad quem respondit Guillermus de Cardona que nominarte hominies que illa fecerint malefacta et libent faceret redigi. De ipse item quem Guiller-

mus de Cardona guidabat quem dicti hominem suum nomine A. de Soler et in suo guidatico amisit hoc ille quod bene valebat c aureos, quidquid idem Guillermus de Cardona apenitus negabat ad hec vero que dicebat Guillermus de Caldariis quod homines de Rubiola abstulerant hominibus de Villamaior res quem valebant c solidos totum negabat Guillermus de Cardona. De assecuramento non quod dictum secudum esse cuidam homini suo dato a baiulo Guillermus de Cardona et in illo guidatico cepit eum Bertrandus de Saga et habuit de suis rebus que bene balebat ccc solidos, totum hec negabat Guillermus de Cardona. Et etiam benni con suis hoc diffitebatur. Item conqueritur quod Guillermus de Cardona fecit bovaticum in Valle de Lord et nichii ei dedit, ad quod respondit Guillermus de Cardona quod partem ei dare non debebat. Audius utraque allegacionibus, resposionibus utriusque partis receptis item testibus vivis ac testacionibus et instrumentis diligenter inspectas recepto item sacramento a Guillermus de Caldariis super exhibicione instrumentorum facta item exhibicione cuiusdam instrumenti abet ipso Guillermus de Cardona renunciacione insuper ab utraque parte recepta et sic his et omnibus aliis indagatis et provide discussis.

Habitu item plena deliberacion habitoque preantum vestroum consilia supradicta omnia sentencialibus diffinimus, condemnamus itaque Guillermus de Cardona diffinnendo in quantum iuraverunt homines de Gurida et de Antiges iudicerunt taxante dampnum esse ilis datum ab hominibus de Cardona. Super illo vero guidatico quod g de Caldariis asserebat homini suo a Guillermus de Cardona esse dat insuper illo quod aufferebat alteri homini suo a baiulo Guillermus de Cardona esse datum similiter et super rapina quam dicebat hominibus suis de Villamaiori ab hominibus de Nubiola esse illata que idem Guillermus de Caldariis defecit in probacione et non potuit probare quod intendebat, absolvimus Guillermus de Cardona. De bovatico de Valle de Lord quod Guillermus de Caldariis a domino rege P[etrus] bone memorie dicitur impetrasse pronunciamus Guillermus de Caldariis absque voluntate et licencia dominus Guillermus de Cardona impetrare non debuisse iudicamus. Item quod pro illo bovatico quod Guillermus de Cardona ibi accepit de quo partem aliqua non dedit Guillermus de Caldariis pro illo quod dictus Guillermus de Caldariis impetravit et partem aliqua non dedit Guillermus de Cardona quatenus concurrunt quantitates hinc inde fiat compensacio. Si vero contigerit quod comes Urgellensem fecit bovaticum in suo comitatu et Guillermus de Cardona

fuit heres suus, fecerit bovatium in Valle de Lord, dicimus quod donet inde partem Guillelmus de Caldariis. De invasione vero monasterio Sancti Petri de Scalidis et de ecclesia Sancti Christofori de Busa et de bonis inde ablatis quidem Guillelmus de Caldariis transegerat cum Berengarius de Vilar illarum ecclesiarum procuratore eundem Guillelmus de Caldariis absolvimus pronunciantes item de de conso gravamina seu iniurias aliquas eisdem ecclesiis vel aliis in territorio de Valle de Lord constitutis inferre presumat. In dampnis vero ab ipso Guillelmus de Caldariis illatis sub guidatico Guillelmus de Cardona domini sui in loco illo que vocant Sanctus Acisclus cum idem Guillelmus de Cardona Berengarii de Vilar guidabat cum ominis rebus fuis prestito in sacramento a filio eiusdem Baregarii taxaione a nobis beneficia. Condempnamus eisdem Guillelmus de Caldariis in summam quingentorum xxx solidorum. Item compdempnamus eundem Guillelmus de Caldariis in quantum iuravint homines de Rubiola et de Benviore facta taxacione audice per dampnus sibi illatis et que tres homines illorum locorum tenuit captos per novem septimanas per pacione illoru contempnamus ipsum Guillelmus de Caldariis /in propria persona/ in summam mille et LX denariorum solidorum. De interfeccion vero Guillelmus de Avidano militis, ita pronunciamus quod iure Guillelmus de Caldariis se ignorasse guidaticum Guillelmus de Cardona domini sui et quod non interfecit eum propter contumeliam et desonorem ipsius Guillelmus domini sui. Post modum vero, si heres Guillelmus de Avidano defuncti vellet ipsum Guillelmus de Caldariis convenire compellet eum Guillelmus de Cardona ei respondere sub examine suo et heres ipse teneatur ei respondere ut debet. Super petitione vero mille aureorum ita dicimus de iure quod cum Berengarius de Zaportela principalis debitor sit presens et bone solvendo primo eura conveniat. Item de alberga de Valle de Lord de iure pronunciamus quod Guillelmus de Cardona et sui habeant eam in singulis annis in Valle de Lord que non fuit ei negata ab ipso Guillelmus de Caldariis immo fuit concessa. De censu vero scilicet de novem vaccis in uno anno et totidem porcis in alio habeat auctorem Guillelmus de Caldariis quem representet. De superfactis autem de hominibus de Valle de Lord et super inmodderatas exaccionibus et super gravaminibus adempmentis et iniuriis aliis ita pronunciamus quod idem Guillelmus de Caldariis non faciat de cetero ibi aliquas novitates neque novas consuetudines nec aliqua alia unde terra illa de Valle de Lord possit dicti orari et feudum domini sui diminui. Super

instrumento vero exempcionis quem dicitur esse facta a Guillermus Compan et Gombaldo a comiti Urgellensi illarum ruptum d[']Espilera de iure pronunciamus illad instrumentum nullus esse valoris eo quod omnino habetur suspectum et quia legitime comparari minime potuit nec aliqua fides eidem instrumento potuit adhiberi et quia tantum temporis fuerat elapsum quod ex ipso instrumento nulla poterat fieri peticio unde invalidum reputamus. Item super instrumento per sententciam a Guillermus de Cardona exhibito super emcione tercie partis dictarum ruptum facta ab eisdem Guillermus Compan et Gombaldo a comite Urgellensi pronunciamus ex illo instrumento nullum posse fieri preiudicium eidem Guillermus de Cardona cum eo uti nolebat ut in iure fuerat potestatus nec aliquid ex ipso petere volebat immo firmiter asserebat se eidem instrumento nullam fidem adhibere nec fuerat repertum inscrinus suis immo avui persona illud habuerat instrumentum. Preterea sancionamus illud instrumentura esse inefficax \ratione temporis/ nec exeo aliqua potest fieri peticio et quia etiam instrumentum aliud habuimus omnino suspectum. De rupitus vero predictis ita per diffinituram sententciam pronunciamus quod Guillermus de Caldariis dirvat ex toto opus illud quod fecerat in rupe illa d['] Espillera nec decreto in supibus supradictis [']Espilera aliquo faciat opus neque fortitudinem seu municionem aliquam et sic in sua defensione eundem Guillermus de Calderiis condempnamus. Super questione autem de castelo quia inter Guillermus de Cardona et Guillermus de Caldariis convenit guidande fieri debeat duximus supersedendum. Mansos autem qui sunt in castelo et citra et circa eiusdem loci existentes constat illos esse in territorio de Valle de Lord et infra fines eiusdem unde propter hec et pronunciamus esse de feudo domini Guillermus de Cardona.

Actum est hoc kalendas iunii, anno Domini MCCXVII.

Guillermus Ausonenis episcopus (ss).

Sig+num Ferrarii de Ragadello. Sig+num B. de Turrecella. Ego Petrus prior de Calaf subscribo (ss). Sig+num Berengarius de Guardies. Sig+num Arnalli de Solanelis.

Geraldus d[']Esmerlet, domini Vicensis episcopi notarius, hoc scripsit et signavi, suum (ss) apposuit, die et anno quo supra.

457

1217, juny, 1 – Cardona

Confirmació. *Guillem de Calders reconeix al vescomte Guillem els seus feus a la vall de Lord i el seu domini sobre les roques d'Espillera.*

A Pergamí original, partit per ABC, en bon estat de conservació, 213 × 145 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2550.

Ad noticiam cunctorum hec audiencium presencium scilicet et futurorum quod ego Guillelmus de Caldariis gratis et sine vi, bono animo et spontanea voluntate, per me et per omnes meos successores, recognoscho vobis domino meo Guillelmo vicecomiti de Cardona et omnibus successoribus vestris, in perpetuum, illas rupes de Spilera, cum omnibus earum pertinenciis, de vestro feudo esse racione de Valle de Lord quad accipio de vobis in feudum, sicuti alia castra illius terre de Valle de Lord que habeo et teneo per vos in feudum. Unde ego Guillelmus de Caldariis, bona fide et gratuita voluntate, promito vobis, domino meo Guillelmo predicto, vicecomiti de Cardona, et omnis vestris successoribus, sub hominiaticho quod inde vobis facio, quod de predictis rupibus de Spilera, ego et successores mei, donemus vobis potestatem et successoribus vestris, in perpetuum, paccati sive irati quo cienstesque a nobis requisieritis per vos vel per nuncium vestrum.

Actum est hoc apud Cardona, kalenda iunii, anno MCCXVII.

Sig+num Guillermi de Caldariis, qui hoc laudo et firmo et testes firmare rogo.

Sig+num Bernardi de Turreda. Sig+num R. de Choene. Sig+num Guillermi de Bello Vider. Sig+num Berengarii de Altarippa. Sig+num G[uillermi] De Villenova. Sig+num A. de Solanellis. Sig+num Ferrarii Rubei. Sig+num Petri Girberti, isti sunt testes.

Guillelmus de Fonte, presbiter, scriptor domini Guillermi vicecomitis Cardonensis, qui hoc scripsit et hoc signum (ss) fecit.

458

1217, agost, 28

Concòrdia. *Concòrdia efectuada entre el comte Sanç de Provença i el vescomte Guillem de Cardona.*

A Pergamí original, sinalagmàtic i amb inicial dibuixada que ocupa dues línies de text, en estat de conservació regular, puix que pels seus costats es veu afec-

tat greument per la humitat especialment per la part esquerra, on la lectura es veu molt dificultada, 286 × 204 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 116.

In Dei nomine. Hec est concordia et conventio quem sit inter domnum Sancium Dei gratia comitem Provincie et procuratorem regni Aragone et Catalonie et domnum Guillermmum, vicecomitem Cardone. Hec est quod nos comes Sancius atendentis consanguinitatem et parentelam et dileccionem et affectacionem quem vos G[uillermus] vicecomies Cardone, consanguineus noster, nobis libenti animo exhibuistis et deinceps exhibiturus estis, promittimus vobis, bona fide et sine omni dolo, quod vos toto posse iuvenus contra omnes homines qui vobis vel terre vestre facerent vel vellent facere vel movere guerram, salva fidelitate domini Iachobi regis, nepotis nostri, cuius procuratorem gerimus. Et nos Guillerms, Dei gratia vicecomes Cardone, a vobis domino comite Sancio, consanguineo nostro, hanc promissionem gratantes suscipimus promitemus vobis, bona fide et sine dolo, quod procuratorem vestram iusque ad tempus vobis prefisum faciam vos habere et tenere toto posse meo, bona fide et de iniuria quem vobis illata fuit quod honores de Aragone non potestis dare vel auferre sicut facere consueveratis vos iuvabo et illud posse vos faciam recuperare et habere bona fide toto posse meo et contra illos qui in hoc se vobis opponerent vobis auxilium et iuvam vobis totis omnibus impendam et cum omnes homines vobis auxilium, consilium, adiuuamen dabo salva fidelitate domini regis et domini Vicensi episcopi et vasallorum meorum qui a me terram habent et tenent et aliorum tam militum quam ceterorum qui mihi homines sunt de quibus vobis promito quod si de iniuria et de dampno vobis illato in posse meo ad cognitionem meam noluerint vobis satisfacere et emendare contra ipsos prestabo vobis auxilium et iuvamen. Et si hec omnia [...] et singula superius nominata melius et firmitus observetur nos comes Sancius tactis facio Sanctis Evangeliis corporaliter iuramus et hominum ad consuetudine Aragone vobis G[uillermi] vicecomiti de Cardona facimus vero omnia superius expresa bona fide toto posse nostro et iuribus observamus. Et nos simili modo G[uillermus] vicecomes Cardona tactis facio Sanctis Evangeliis corporaliter iuramus vobis domino comiti Sancio et hominum vobis ad consuetudinem Aragonum facimus ut omnia superius expresa bona fide toto posse nostro et viribus [...] Et si al[...] vel [...] quem Deus avertat inter nos aliquando moveretur stemus ad

cognitionem domini Vicensi episcopi et P[etru]i abbatis de Cardona atque P[etri] Vitalis Terraione archidiachoni.

Actum est hoc v^o kalendas septembris, anno Domini MCCXVII.

Sig+num Domini comitis Sancii. Sig+num domini Guillelmi vicecomitis Cardone, nos qui hoc laudamus, firmamus.

[Guillelmus] de Fonte, presbiteri scriptor domini G[uillelmi] vicecomitis Cardone, qui hoc scripsit mandato dominici Comitis et G[uillelmi] de Cardone, et hoc signum (ss) fecit.

459

1217, setembre, 20

Donació. *Agnès de Torroja dóna al seu marit Ramon Folc de Cardona, en concepte d'aixovar, els castells de Camarasa, la Goda, Cubells i Arbeca.*

- A Pergamí original, amb inicial allargada que ocupa dues línies de text, en bon estat de conservació i una mà dibuixada substituïnt el *signum* del copista, 337 × 218 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 129.

In Christi nomine. Notum sit cunctis quod ego domina Agnes, qui fui filia Raimundi de Turrerubea, condam, ac domine Sibillie, cum consilio et voluntate et mandato domini patru mei Ugonis de Turrerubea, dono et trado me ipsam in legalem uxorem vobis dilecto meo Raimundo Fulchoni de Cardona; et dono vobis et trado vobis pro exovario castrum de Camarasa et castrum de Zagoda et castrum de Cubels cum omnibus dominiis eorum et militibus et hominibus et possessionibus et terminis sicuti firmiter et inviolabilius pater meus Raimundus de Turrerubea et avus meus Raimundus de Turrerubea mihi dederunt ad meam voluntatem pro parte et hereditate et in suis testamentis est firmiter et legaliter scriptum, scilicet cum omnibus militibus et hominibus presentibus et futuris et cum omnibus redditibus et possessionibus et iuribus et terminis heremis et popullatis sicut ipsi sirmiter et expresse tenuere legaliter et possidere. Et dono vobis et trado pro exovario castrum de Arbeca cum omni dominio et servicio et cum omnibus militibus et hominibus presentibus et futuris et cum redditibus et terminis eius heremis et popullatis sicut illud melius quocumque modo vel racione habeo necnon habere debeo. Et dono vobis pro exovario et trado omnes denarios censuales quas accipio annuatim in civitate de Ylerda et militem qui ini est meis conductus. Et dono vobis et

trado pro exovario castrum de Lorenz et castrum de Taravat et castrum de Avelano et castrum de Tarrega et omnia quem habeo vel habere debeo in Valle de Lord et in castro de Alila. Omnia predicta castra et singula cum omnibus predictis morabetinis et denariis sicut firmitus superius nominatur cum omni dominio et servicio et cum omniis militibus et hominibus et feminabus presentibus et futuris et cum omnibus eorum terminis et tenedonibus heremis vel popullatis et cum omnibus decimis, questiis, toltis, fordiis et adempravis sicut melius firmitus habeo necnon habere debeo racione patris ac matris mee vel alia aviatica racione seu alia quolibet racione, dono vobis et trado firmiter et expresse. In tali pacto quod in simul habeamus, teneamus, possideamus et espletemus in omni vita nostra. Et post obitum nostrum revertatur ilico filiis et filiabus a nobis ambobus pariter et in simul progeneratis. Vero si forte ego domina Agnes prima obiero sine filiis a nobis ambobus pariter proceratis vos Raimundus Fulcho teneatis et possideatis et expletetis in omni vita vestra castrum de Arbeca cum omni eius terminio heremo et popullato et cum omnibus militibus et hominibus et feminabus et presentibus et futuris et cum omni dominio et servicio et adempredo et omnis denarios quas accipio in civitate de Ylerda, censuales, cum milite in conducto; et post obitum vestrum meis revertatur proximis omni occasione remota. Item retineo de predictis duobus M morabetinis mille ad omnem meam voluntatem penitus faciendam ad obitum meum, et post obitum meum statim alios mille morabetions revertatur nominati Reimundo patruo meo Ugoni de Turrerubea ad omnem suam voluntatem penitus faciendam sine omni contradicto.

Actum est hoc XII kalendas octobris, anno Domini M^oCC^o septimodecimo.

Sig+num domine Agnetis, qui hoc iussi scribi et firmari.

Sig+num Raimundi de Podio Viridi. Sig+num G[uillermi] de Gardia. Sig+num A[rnaldi] de Timor. Sig+num Berengarii de Turre. Sig+num A[rnaldi] de Biliiana. Sig+num P[etri] de Ulugra, testes huius rei.

Ego Petrus de Altet, levita, qui hoc scripssi die annoque (ss) prefixo.

460

1217, setembre, 20

Donació propter nuptias. *Donació per matrimoni que el vescomte Ramon Folc de Cardona fa a favor de la seva esposa Agnès, a qui dóna el castell i la vila de Montblanc.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, amb una mà dibuixada que substitueix el sig+num de l'escrivà, 328 × 129 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 130.

Legale est ordo et antiquo quod coniugium aliquod absque dote non⁹³¹ fiat. Igitur, in Christi nomine, notum sit cunctis quod ego Raimundus Fulchonis de Cardona dono vobis dilecta sponse mee Agneti filie condam Raimundi de Turrerubea, in dote et sponsalicio⁹³² in tempore nupciarum, castrum et villa de Monte Albo, cum omni eius termino heremo et populato, et cum omnibus redditibus et militibus et hominibus presentibus et futuris, sicut melius habeo necnon habere debeo quocumque modo vel racione, in tali pacto quod in simul habeamus et possideamus et expletemus et teneamus in omni vita nostra et post obitum nostrum revertat statim filiis et filiabus a nobis in simul procreatis. Vero si forte ego Raimundus Folch primus \obiero/ sine filiis a nobis ambobus pariter procreatis teneatis illud et possideatis omni vita vestra cum infante et sine infante et cum viro et sine viro. Ad obitum vestrum habeatis ibi tria milia morabetinos anfonzinos boni auri iustique ponderis de quibus in pose meo vobiscum de talis his duo milia morabetinos in tempore numciarum et mee voluntati inde plenissime fui paccati renunciando omni excepcioni non numerate pecunie et doli. Et expleta omnia redditus quas mihi habui ssetis receptos non computetur vobis in forte racione usure vel lucrri, set in mea francha habeatis donacione, et quantum ad hec omni auxilio legum et dictorum et ecclesiastico per bona fidem servicio penitus per me et omnes amicos meos. Et insuper nullus a vestro posse valeat castrum de Monte Albo abstraere donec primitus salvat vobis vel cui mandaveritis tria milia morabetinos anfossinos boni auri iustique ponderis ad vestram voluntatem faciendam. Et ego Guillermus de Alcarraz diffinio vobis Agneti de Turrerubea et vestris per bonam fidem illos mille solidos quos mater mea mihi dedit censuales in Monte Albo donec frater meus Raimundus Folch habeat signatum sponsaliciu vobis ad vestram voluntatem.

931. Segueix *non*, cancel·lat.

932. Sic.

Actum est hoc XII kalendas octobris, anno Domini M^oCC^o septimodecimo.

Sig+num Raimundi Fulchonis, qui hoc iussi scribi et firmari.

Sig+num G[uillermi] de Alcarraz, qui hoc laudo. Sig+num Berengarii de Podio Viridi. Sig+num G[uillermi] de Guardia. Sig+num A[rnaldi] de Timore. Sig+num Berengarii de Turre. Sig+num A[rnaldi] de Biliانا. Sig+num P[etri] de Ulugera, huius rei testes.

Ego Petrus de Altet, levita, qui hoc scripsi cum literis suprapositis in V^a linea ubi dicitur obiero, die et annoque (ss) prefixo.

461

1217, setembre, 23

Donació. *Hug de Torroja dóna a la seva neboda Agnès tot el que té al comtat d'Urgell si morís sense descendència masculina legítima, incloent els castells de Solsona, Torroja, Ivars, Balaguer, Espígol i d'altres, així com tot el que té a la Seu d'Urgell, a Berga i a Sanaüja. El donant renuncia expressament a retractar-se d'aquesta concessió en el futur i a fer testament que modifiqui les condicions pactades.*

A Original, perdut.

B Còpia del 15 de juny de 1227, per Guillem de Palmerola, Archivo Ducal de Cardona, lligall 180, núm. 1696.

Notum sit cunctis quod ego, Ugo de Turre Rubea, per me et omnes meos, per bonam fidem et sine omni vero ingenio, dono tibi vobis, dilecte nepote mee Agneti, omnem honorem meum quem habeo vel habere debeo in Urgello, scilicet: post obitum meum si ego forte obiero sine filio masculo de legitimo coniugio. Iste honor est castrum de Turre Rubea, et castrum et villa de Solsona, et castrum de Ivars, et castrum de Balager, et castrum de Lingua Exuta, et de Espigol, et omnem hoc quod habeo apud sedem Urgelli et in Berguitano, et in villa de Sanauga. Omnia prenomina et singula ut superius dicitur et notantur, dono vobis et cui vuleritis si forte obiero sine filio masculo de legitimo coniugio. Et alio ullomodo de omnia predicta et singulam meam dominium non valeam mutare voluntatem, nec facere testamentum aliquod ut autem hoc firmus vobis vel vestris adimpleatur et observetur. Ego predictu Ugo de Turre Rubea recipio vos agnetem in feminam sub fide homaggio et insuper iure vobis per Deum et super hoc sancta

quatuor evangelia a meis propriis manibus tacta quod nulla ratione michi adiuvante non possim supradictas querentias frangere vel mutare et quantum ad hoc predicto renuntio mee auxilio legum et decretorum et omni mandato apostolico, ecclesiastico et civili. Et super hoc meum perpetuum impono silentium.

Actum est hoc VIII kalendas octobris, anno Domini M^oCC^oXVII^o.

Sig+num Ugoni de Turre Rubea iurati, qui hoc iussi scribi et firmari.

Sig+num Berengarii de Podio Viridi. Sig+num Guillermum de Guardia. Sig+num Arnaldi de Timor. Sig+num Arnalli de Beliana. Sig+num Berengarii de Turre. Sig+num P. de Vilugia, testes huius rei.

Ego, Petrus de Altet, levita, qui hoc scripsi die et annoque (ss) prefixo.

Fratre R. dEcs, abbas populeti, testis huius transcripti. Signum (ss) fratris B. abbatis de Sanctis Crucibus, testis huius transcripti. Sig+num mei, fratris B. Calvonis, qui hoc translatum fideliter probavi de verbo ad verbum. Sig+num fratris B., sacriste.

Ego, fratre Guillermus de Palmerola, hoc translatum fideliter transcripsi XVII kalenda iulii, anno Domini M^oCC^oXX^oII^o, et hoc signum (ss) feci.

462

1217, desembre, 1

Convinença. *Guillem d'Alcarràs promet al seu pare, el vescomte Guillem de Cardona, que no atemptarà contra la seva vida, ni contra la del rei Jaume, ni contra els dominis de tots dos.*

[A] Original, perdut. Abans a Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 117.

B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 127, núm. 117.

C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 159, fols. 28r-29r, núm. 117.

In Christi nomine. Notum sit cunctis, quod nos, Guillermus de Alcarracio, non vi nec dolo inductus neque in aliquo circumventus, imo ex certa scientia, bono animo et spontanea voluntate, promittimus vobis, domino Guillermo, Dei gratia vicecomiti Cardona, patri nostro, in verbo veritatis quod aliquod malum nec gravamen non faciamus domino Iacobo, Dei gratia regi Aragonis, nec ad

arvhiēpiscopum Tarrachone, nec eiusdem ecclesia, nec terra domini regis, nec ecclesia Tarrachone, nec rebuis suis. Promitimus etiam vobis quod aliquod malum nec gravamen non faciamus ad aliquos de vestris amicis dum ipsi voluerint vobis directum facere. Similiter promitimus vobis quod iurabimus contra cunctos toto posso nostro, et cum totis viribus nostris, bona fide, sine omni malo ingenio. Hac omnia predicta et singula qua superius continentur vobis domino dicto Guillermo vicecomiti Cardona promitimus atendere et adimplere et observare sub nostra fide et sub omagio ore et manibus vobis facimus et iuramus per Deum tactis sacrosanctis quatuor Dei evangelii coram positis omnia predicta et singula fideliter observare prout superius continetur, nisi tantum quod de simplici voluntate vestra remaneret et cum vestra licencia. Promitimus etiam vobis sub omagio et sacramento vobis corporaliter factis, quod de promissa qua vobis facimus sicut superius continentur quod malum non faciamus domino regi nec ecclesia Tarrachone, nec rebus eorum quod promitimus vobis per stipulationem qua superius continentur, quo omagium domino rege faciamus si vos volueritis, et iuramentum et hoc sit vestra voluntatis. Totum hoc superius scriptum promitimus observare bona fide ut melius atque utilius potest, dici vel intelligi ad opus et utilitatem vestram remoto omni velaminie et simulatione et enganno, qua ibi non faciamus, nisi tantum de solutione quam nobis feceritis de predictis, nec tenemur de sacramento, nec de omagio de quod vos nos volveritis.

Actum est hoc kalendas decembris, anno Domini millesimo ducentesimo decimo septimo.

Sig+num Guillermi de Alcaracio, qui hoc laudat et confirmat.

Sig+num Guillermi de Montbui. Sig+num Bernardi de Turreda, testes huius rei.

Guillermus de Fonte, presbiter, scriptor domini Guillermmum vicecomitis Cardona, qui hoc scripsit et hoc Sig+num fecit.

463

1218, febrer, 28

Renúncia. *Hug de Torroja renuncia a totes les reclamacions injustes que havia fet al monestir de Sant Sadurní, al terme del castell de Lladurs.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb una mutilació a la banda inferior esquerra que afecta el text i molt gastat a la part inferior dreta, 186 × 69 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 183, núm. 1978.

Notum sit omnibus hominibus quod ego, Ugo de Turre Rubea conpunctus Dei timore et eius genitricis, ductus amore, in remissionem peccatorum meorum et omnium peccatum meorum dono et dimitto, trado atque perpetuo absolvo omnes demandas atque petitiones quas iniuste petebam infra terminos castris de Ladurcii, recognoscendo ex cuncta scientia nullum ius in dicto termino vel infra terminos eiusdem castro habent. Primo ex donationibus domini Ermengaudi, Urgelli comitis et eius uxoris Balasquita qui vocant Constancia ad ius et dominium monasterii Sancti Saturnini sprotare ut se inspectione donationum predicti comitis et eius uxori certam habui fidem verum ad preces venerabilis R[aimundi] abbatis Sancti Saturnini et fratrum eiusdem quicquid petam iuste sive iniuste infra terminos predicti castris totum ut melius et plenius predicti et excogitati ad eo modum et utilitatem eiusdem monasterii in manu predicti abbatis dono atque trado ut decreto per me vel per successores \meos/ non de[...] alau[...] vel petere persona quatinus Deus dirigat actus meos in beneplacito suo et [...

Actum est] hoc pridie mensis marcii, anno domini millesimo cc^oxvii.

Sig+num Ugonis de Turre Rubea, qui hoc carta [laudo et fir]mo.

Sig+num Guillermi de Salis, militis. Sig+num Ademarii de Mirales, militis. Sig+num Petri de [Vald]espiras. Sig+num Raimundi dEsturug.

[Arna]llus, presbiter, qui hoc scripsit mandato domini Ugonis de Turre Rubea die et anno (ss) prefixus.

464

1219, gener, 5

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Guillem de Cardona i el comte Nunó Sanç [de Provença] en la qual es juren amistat mútua.*

- A Pergamí original, en estat de conservació regular, raspat en alguns indrets i afectant el text, partit per alfabet, 237 × 202 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 118.
- B Còpia simple, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 118.

C Còpia simple, ex *B*, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, núm. 118.

In Christi nomine. Notum sit conctis quod hec est conve-
niencie et concordia quod sit inter domnum Nunum Sancium
et Guillermmum, Dei gratia vicecomitem Cardone. Hinc est quod
nos Nunus Sancius atendentes consanguinitatem et parentelam et
dileccionem et affectionem quam vos Guillem vicecomes Cardone
dilectus consanguineus noster nobis libenti animo exhibuistis et
deincebs exhibiturus stis promitimus vobis bona fide et sine omni
enganno et dolo quod diligamus vos et manuteneamus vos et ter-
ra vestra omni qui [...]mus omnia vestra bona pro facto et verbo
coram vos et palea vel occulte ac ubique et toto posse et cum
totis iuribus nostris vos iuverimus et teneamus contra cunctos
salva fidelitate domini Iacobo Regis consanguineum nostri et sal-
va fidelitate illorum quarum de fide tenemini id est contra fide.
Et nos Guillerms Dei gratia vicecomes Cardone a vobis domino
Nuni Sancio et consangineo nostro hanc promissionem gratanees
suscipimus promitentes vobis bona fide et sine dono eodem modo
totum hoc quod vos nobis promittitis sicut superius dictum est
atende et a dimplere et observare ut melius dici vel intelligi po-
test. Totum hec superius scriptum convenimus et promitimus nos
Muno Sancius et nos Guillem vicecomes Cardone unus ad alium
atendere et observare in amore et in consanguinitate et in fidem
et in amicitia et in legalitate nostra ut melius atque utilius sive
firmius potest dici vel cogitari atque intelligi ad opus et utilitatem
utrorumque in perpetuum remota omni fraude et dolo quem ibi
unus ad alium non facimus bona fide et ad bonum itellectum.
Et ut hec omnia universa et singula superius nominata melius et
firmius observentur nos Nuno Sancius tactis sacrosanctis III^{or} Dei
evangelii corporaliter iuramus et omnium vobis Guillem vicecomiti
de Cardona facimus ut omnia superius expressa bona fide toto
posse nostro et iuribus observemus. Et nos simili modo Guillem
vicecomes Cardone tactis sacroSanctis III^{or} evangeliiis corporaliter
iuramus vobis nuno Sancio et omnium vobis facimus vero omnia
superius expressa bona fide toto posse nostro et iuribus observemus.

Actum est hoc nonis ianuarii, anno MCCXVIII.

Sig+num Nuno Sancii. Sig+num Guillermi vicecomitis Cardone,
nos quibus laudamus, firmamus, iuramus.

Sig+num Alvire, Dei gratia comitisse Urgelli. Sig+num Rai-
mundi Fulconis. Sig+num P[etri] abbatis Cardona. Sig+num P[etri]
Lobin, testes huius rei.

Guillermus de Fonte presbiteri, scriptor domini Guillermi vicecomitis Cardone, qui mandato predicti Nunii et Guillem vicecomitis Cardone \scripsit/ [et hoc] (ss) fecit.

465

1219, juliol, 25

Donació. *El vescomte Guillem de Cardona dóna a Sant Joan de Saga dues somades de sal anuals a perpetuïtat.*

- [A] Original perdut, abans a l'Arhivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 107.
 [B] Còpia de 1409, per Bernat de Ponts, notari públic de Berga, perdut, abans a l'Arhivo Ducal de Cardona, ibídem.
 C Còpia simple, ex B, de 1669, per J. B. Llop, Arhivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 107.
 D Còpia simple, ex C, del segle XIX, per Vidal, Arhivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 13v-14r, núm. 107.

Apud D.⁹³³

Hoc est translatum sumptum fideliter a quodam originali publico instrumento cuius tenor talis est:

Notum sit cunctis quod nos, Guillermus Dei gratia vicecomes Cardone, per nos et per omnes nostros successores, propter remedium anima nostra et parentum nostrorum, damus et concedimus, et in presenti tradimus domino Deo et ecclesia Sancti Iohannis de Saga et omnibus habitantibus et servientibus dicta ecclesia, scilicet: duas somatas de sale in ategno nostro de Cardona, in perpetuum, quas predictas duas somatas de sale accipiant dictos habitatores prefata, vel eius nuntios ecclesia incursione mensis madii, in perpetuum, anuatim, ut melius et utilius potest dici vel intelligi, ad opus et utilitatem dicta ecclesia, et suorum habitantium remoto omni fraude qua ibi non facimus, bona fide, et ad bonum intellectum.

Actum est hoc octavo kalendas augusti, anno millesimo ducentesimo decimo nono.

Sig+num domini Guillermi, Dei gratia vicecomes Cardona, qui hoc laudat et confirmat, et testes firmare rogat.

Sig+num Raimundi de Coener. Sig+num Bernardi de Turruela. Sig+num Berengarii de Altarripa. Sig+num Guillermi de Vilanova, testium.

933. Transcrivim la versió D atesa la impossibilitat de manipular C.

Guillermus de Fonte, presbiter, scriptor domini Guillermi vicecomitis Cardona, qui eius mandato hoc scripsit et in quarta linea suprascripsit, et hoc fecit signum +.

Bernardus de Pontibus, notarius publicus Berga, hoc fideliter ab originali suo translatare fecit cum quo de verbo ad verbum diligenter comprobavit et clausit pridie idus iunii, anno domini millesimo quadringentesimo nono, hoc suo sig+no.

466

1219, novembre, 29

Jurament de fidelitat. *Guillem d'Alentorn jura fidelitat a Sibil·la d'Arbeca pel castell de l'Aguda de Vallderia i pels seus termes.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, 225 × 66 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2693.
 B Traslata notarial autoritzat pel notari Joan Salanova júnior, el 29 de desembre de 1568, Archivo Ducal de Cardona lligall 192, núm. 2693b.

Iuro ego G[uillermus] de Alantorn, filius Sancie vobis domine mee Sibilie de Arbeca quod de ista ora inantea fidelis ero de ipso castro de Aguda sive de suis terminis per Deum et per Sancta Maria, de tua vita et de corpore tuo et de membris tuis que in tuo corpore se tenent, et de ipso castro de Aguda et de suis terminis. Quod ego non auferam nec auferre faciam ego nec aliqua femina per meum consilium nec per meum ingenium, sino defendam et adiurem te ad defendendum contra cunctos homines et feminas bona fide, sicut superius scriptum est convenio atendeere per Deum et per hoc IIII^{or} sancta evangelia coram me aposita.

Actum est hoc III kalendas decembris, anno Dominice incarnationis M^oCC^oXVIII^o.

Sig+num Guillermi de Alantorn iurantis, qui hoc laudo et firmo et scribere facio et testes firmar erogo.

Sig+num Berenarii de Petra Mola. Sig+num Berengarii de Cirera, militis. Sig+num Petri de Aguilar, militis. Sig+num Petri Brandi, capellani de Accuta, testium.

FERRARIUS⁹³⁴ de Monte Rubeo, qui hoc scripsit et hoc sig(SS) num impressit.

934. En majúscules.

467

1220, març, 31⁹³⁵

Plet i sentència. *Descripció de la causa haguda entre Guillem [I vescomte] de Cardona i la seva esposa, Agnès d'Oló. Guillem demanava la dissolució del seu matrimoni al·legant consanguinitat entre Agnès i la seva anterior esposa, afegint la petició que fos reconeguda la seva actual unió amb una altra dona, Cerdanya. Revisats els arbres genealògics proposats per cadascuna de les parts, els contendents foren citats a Manresa per escoltar la sentència que havien preparat els bisbes de Vic i d'Urgell, que actuaven d'àrbitres. Arribada la data establerta, i davant la incompareixença de Guillem de Cardona i dels seus llegats, fou declarat legítim el seu matrimoni amb Agnès d'Oló i il·legítima la seva actual unió amb Cerdanya.*

- A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, amb trencadisses laterals provocades per la humitat, inicial dibuixada descendent, 167 × 382 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 104.
- B Còpia simple de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 127, núm. 104.
- C Còpia simple, ex B, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 11v-13v, núm. 104.

Cum inter novilem virum Guillerimum de Cardona et domina Agnetis de Olone quod matrimoniale verteretur et super eadem Petrum, Urgellensem episcopus iudex ordinarius dicte nobile et Guillermus, Vicensis episcopus ab Sedis Terrachonensis archiepiscopo legatus ordine iudicario cognoscerent partibus in eorum presencia constitutis predicta Agnetis instantissime implorabat restare nobile viri ante ingressum cause eoque cum eo contraxit per verba de presenti et cum benedictione sacerdotali, et in facie Ecclesie prout voris est ecclesiastici traductam et esse asserebat in loco qui dicunt Santus Poncius que predictus nobile possidebat et corporaliter tenebat et ex eo filium habebat. Item postulabat ut dominam Cerdanam super inductam a se removeret. Ad quod pars adversa responderit asserens ipsa non debere restare habere pro eo quod ipse erat paratus probare in continenti quasdam consanguinitates inter eam et mulieres quas idem Guillermus precognoverat et sic affinitatem ad esse nec debere predictam supra inductam a se remove. Iudices vero de iure pronunciavere

935. Calculada literalment, tot i que no hauríem d'haver trobat un 6 de las nonas d'abril, sinó més aviat un 2 de les kalendes del mateix mes.

eidem mulieri restare quod ad omnia preter quod ad carnis copular. Facta vero restare et inducta in loco predicti Sancti Poncii in quo ipse eidem providit. Nobilis prefatus asserendo proposuit quod cum dicta Agnes attingat Guillermus de Cardona sue uxori defuncte in IIII gradu consanguinitatis sive in distancia IIII gradus e ita affinitatem per consequencia ad esse marito fieri dedebat divorcium inter eos hoc modo etiam computabat parentelam ponens fratres et sororem pro truncho Adalgardis et Petrus Arberti de Liciano fuere frater et soror de Adalgardis descendit Agnetis de Olone. De Agnetis, Petrus de Olone maior; De Petro, Petrus iunior; de ipso Petrus, Agnetis de qua modo agitur. Item ex alio latere de Petro Arberti descendit Bernardus de Odena; de Bernardus, Eligsendis de Alcharaz; de dicta Eligsendis, Geralda de Cardona. Item eadem modo computabat consanguinitatem inter dictam Agnetis et predictam Geraldam descendentem a Geraldus de Iorba usque ad Geraldam et ab Arsendi usque usque ad Agnetem cum Geraldus de Iorba et Arsendis erant consanguinei germani et filii fratrem vel sororum vel fratris et sororis. Et de dicto Geraldus de Iorba processit Guillermus. de Alcarraz et de Geralda, Geralda de Cardona. De dicta vero Arsendis descendit Dulcia de Olone. De Dulcia Petrus de Olone iunior. De ipso Petro Agnes de qua modo queritur. Et cum idem nobile ponat filios fratrem in primo gradu reperitur Agnes in distancia IIII gradus cum dicta Geralda. Item ponit aliam consanguinitatem inter Agnetem et Berengaria filiam Vidiani, scilicet hoc modo Adalgards et Berengaria Sancti Vicencii fuere frater et soror. De Adalgards descendere ille persone quem ad modum superius sunt distincte in alia parentela. Et de Berengaria Sancti Vincencii precessit mater Vidiani de Tegores. De Vidiano B. quam precognoverat fornicario choitu Geralda de Cardona unde secundum eius computacione est ipsa Agnes in distancia IIII gradus cum predicta Berengaria. De primam vero parentela qua dicitur esse inter Agnetem et Geralda de Cardona descendentem ab Adalgarde et sic pervenitur de Agnetem. Et altera parte de Petrus Alberti usque ad Geraldam de Cardona.

Hoc modo pars Agnetis respondit quod et si vera esset parentela tamen in distancia v gradus esset cum predicta Geralda qua frater et soror debent poni in primo gradu et ita reperietur in distancia v et sic Agnes extra metam prohibitionis invenitur cum persona remocioni sit stande. Ad alias autem duas consanguinitates Agnetis et B. filie Vidiani et dicte Agnetis et Geralde de Cardona venientem ex parte Geraldus de Iorba et Arsendis ex

alio latere respondit pars Argetis quod est in distancia v gradus cum nominata Geralda secundum suam computacionem. Has vero duas consanguinitates uterque pars in iure est confessa sed diverso modo computat gradus. Aliam etiam proponit consanguinitatem nobile predictus inter dictam Agnetis et Ermessendam Burdam, filiam Romei de Corbera quam idem Guillermus fornicario choitu precognoverat asserens ipsas esse in distacia tercii vel iii gradus, ponens hoc modo A. de Olone et B. de Olone fuere fratres. De Agnetis de Olone descendit Petrus Maior. De Petrus precessit Petrus. Iunior. De dicto Petro Agnes de Olone de qua modo quaritur. Ex alio vero latere de Agnetis de Olone precessit Romei de Corbera. De Romei Ermessendi Burda quam dicitur pregognovisse Guillermus de Cardona. Ideoque ratione consanguinitatis et affinitatis contacte divorcium postulabat. Ad quo respondit pars adversa que dicta Ermessendi non fuit filia dicti Romei nec eam cognoverat, unde iudices predictae adiucavere probationes parti nobile dicti ut probaret quam affirmabat. Receptis vero testibus super his et aliis et publicatis cum Urgellensis episcopus inter esse non potuit comisit vices suas B. de Berga Urgellensis canonico et cum in presencia eius et Vicensis episcopi uterque parscepit disputare super [dicta testium proposuit Guillermus] de Cardona quod Urgellensis episcopus non scripsit totum que dixerat Ribera testis suus. Dixerat etiam quod ipse audierat [ab ore] Romei que predicta Ermessendis Burda erat filia sua, hoc idem firmiter asserebat idem testis. Pars vero Agnetis constantem diceb[at Episcopum fidelit]er scripsisse se totum que dixerat predictus testis cum ipse solus testes non receperat, et quod de tanto viro non erat presum[endum quod ipse fidelitater non scrip]sissex dicta testium. Super hoc autem multa iurea tam canonicha quam civilia fuere hinc inde allegata et tamen super dicta testium quam s[uper aliis omnibus]. Auditis itaque his et aliis petitionibus, responsionibus, confessionibus, allegacionibus et rationibus ab utraque parte propositis et a iudicibus dilige[n]ter auditis et examinatis pro vero partes voluere, et iudices cognovere facta etiam renunciatione spontanea ab utraque parte super omnibus tam de iure quam de facto predicti iudices voluere deliberare super sententia ferenda, et cum Urgellensem episcopus non potuit interesse ferenda sententie comisit vices suas Bernardo, priori Rivipollense diem etiam adsignans utrique parti audienda sententie et loco apud Sanctum Iohannem Rivipollensem ad quem locum et die fuere ambo iudices, Vicensis episcopus et dictus prior, fuit ibi predictam Ages cum amici et advocatis suis,

sed nobile predictus non afuit per se nec etiam per responsalem aliquem nec suit aliquis qui pro eo responderet tamen prefatis iudices assignavere eidem alium diem sufficientem et locum seccure et idoneum ac per emporium quatenus per se vel per procuratorem idoneum compararet sentenciam recepturus ad quem vero dixit quod non veniret nec responsalem aliquem miteret sed scribens super hoc unum ex iudicibus quem Urgellensi episcopus ei assignaverat diem feriam sciliter IIII post dominicam qua cantatur quasi modo geniti prefati vero iudices, ad eius maliciam convincendam eundem diem quem ipse dixerat assignavere super emtorio et locum apud modilianum ad quem per se vel per procreatorem veniret sententiam recepturus. Sed post modum scripsit episcopo Vicensis quod ad diem illam veniret apud Minorissam et audiret sententiam Vicensis episcopi et B. de Berga quem sibi assignaret episcopus Urgellensis, et non veniret apud Modilianum nec audiret sententiamdicti prioris. Has itaque Dei gratia Guillermus, Vicensis episcopus delegatus a domino Sedis Terrachonensis Archiepiscopo et Bernardus prior Sancta Marie Rivipollensis delegatus a P. Urgellensis episcopo venientem ad locum et diem assignatam partibus a nobis Modilianum expectamus Guillem de Cardona ibi. Cum autem nec ipse Guillermus venisset vel aliquis responsalis pro eo non comparavisset inspectis attestacionibus diligenter et allegationibus utriusque parteis sepius perlectis et consideratis habito quam plurium prudentum virorum consilio de iure pronunciamus predictam Agnetem de Olone legitima esse uxorem nobilem viri Guillermi de Cardona et eidem mulieri pro legitimo viro sentencialiter assignamus non obstantibus consanguinitatum et affinitatum exceptionibus et aliis racionibus quamplurimis ab eodem Guillermo in iure propositis eundem Guillermo in exceptionibus contra matrimonium ipsius et domine Agnetis ab ipso oppositis per definitivam sententiam condempnantes. Item de iure pronunciamus quod ipse Guillermus de Cardona dominam Cerdanna illegitime super inductam omnino a se removeat.

Quod est factum VI nonas aprilis, anno Domini MCCXX.

Guillermus, Ausonensi episcopus (ss). Sig+num Bernardi, prioris (ss). Bertrandi, prepositis Sancti Andree. Sig+num Berengarii de Bag, monachi (ss). Bernardus, sacerdos qui hoc firmo (ss).

Sig+num, Berengarii, prioris Sancti Laurencii de Monte, qui hoc scripsit cum literis suprapositis in III^a linea ubi dicitur super inducta et in XLII ubi dicitur aliis racionibus, die et anno quod supra.

1220, setembre, 19

Convinença. *Convinença efectuada entre [el vescomte] Guillem [I] de Cardona i Guillem de Calders sobre la pignoració que el segon va fer a Guillem de Montcada.*

- A Pergamí original, en bon estat de conservació, partit per abecedari, 334 × 232 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, núm. 2551.
- B Còpia de 1237, per Ramon de Garrigosa, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2729.

Convencio talis facta est inter Guillermmum de Cardona et Guillermmum de Caldariis suum militem quod ipsem Guillermmum de Cardona mandet dicte eidem Guillermo de Caldariis apud castrum de Sparageria de placito quod est inter eos et ibi de die in die ardidue placitent et nullus eorum in alicquo casu recedat quoe si quis fecerit crastina die circa omnia diei terciam sit ibi reversus paratus agendi et respondendi et sic sequitur assidue de die in die donec causa illa sine debito terminetur. Et nullus eorum possit alteri obponerre une ei non teneatur respondere ex comunicacionis videlicet ratione vel quolibet alio casu neque ullum punctum assummere unu causa illa possit aut debebat prolongari nisi esset talis quod posset illi qui apposuerit nocem si opositus non fuerit. Et super hoc Guillermus de Caldariis assensu et voluntate domini sui Guillermi de Cardona mittit pignora mille morabetinorum in manu et posse Guillermi de Montecatano octingentorum scilicet morabetinorum pro quibus ipse Guillermus de Caldariis firmaverat directum dicto Guillermo de Cardona et ducentorum morabetinorum quomodo addit in presenti tali videlicet condicionie quod Guillermus de Cardona placitet cum Guillermo de Caldarii sicut dominus debet facere cum suo vasallo sive milite et Guillermus de Caldariis placitet cum Guillermo de Cardona sicut vasallus debet placitare cum suo dominio servata tam condicione superius prenotata. Et si ipse Guillermus de Caldariis non sequeretur iura sicut ei iuset iudicata fuerint in curia Guillermi de Cardona Guillermus de Montecatano tradat dicta pignora mille morabetinorum prescripto Guillermo de Cardona. Et si ipse Guillermus de Cardona noluerit sequi iura que inter eos fuerint iudicata in sua curia ipse Guillermus de Montecatano tradat et reddat Guillermo de Caldariis dicta pignora m morabetinorum. Et si forte Guillermus de Caldariis se appellaverit a suam quem inter eos fuerit lata ita quod in alia curia aporteret eos placitare et de ipsa apellatione cognoscere

tenente dicto Guillermo de Monte Catano pignora antedicta placitent similiter de die in die assidue donec causa illa appellacionis sine debito temmetur. Si forte vero Guillelmus de Caldariis noluerit sequi illa iure que iamdicta suam apellacionis ei fuerint iudicata similiter tradat Guillelmus de Monte Catano pignora memorata. Et nullus eorum in causa supradicta possit mittere procuratores sine voluntate et licentia utriusque partis se semper in propriis placitent personis. Insuper aut Guillelmus de Cardona promittit et convenit Guillermo de Caldariis suo militi bona fide et sine omni ingenio sub dominio qued ipse habet super eum quod omnia prenominata et singula attendat et compleat. Similiter promittit et convenit Guillelmus de Caldariis domino suo Guillermo de Cardona in fide homeniatici qua ei tenent omnia iamdicta et singula bona fide et sine omni ingenio attendere et complere.

Quod est actum XIII kalendas octobris, anno Domini M^oCC^o vigesimo.

Sig+num Guillermi de Cardona. Sig+num Guillermi de Caldariis, qui supradicta concedimus et firmamus.

(ss) Guillelmus de Monte Catano. Raimundus Stagnensis ecclesie prior (ss) Sig+num Bernardi de Portella. Sig+num Berengarii de Portella. Sig+num Bernardi de Terredella. Sig+num Petri Riculfi. Sig+num Guillermi de Villanova, testium.

Berengarius levita, notarius Minorisse publicus, scripsit die et anno quod supra (ss) nec.⁹³⁶

469

1222, juny, 12

Renúncia. *Arnau de Torroja renuncia a favor de la seva neboda Agnès i del seu marit Ramon Folc [de Cardona] a tots els drets que pugui tenir sobre els béns de Ramon de Torroja, germà seu, i rebrà a canvi anualment 500 sous de Barcelona fins al dia de la seva mort.*

- A Pergamí original, sinalagmàtic pel costat dret, en un estat de conservació força dolent, amb taques d'humitat a les parts dreta, superior i inferior, que afecten el text; presenta una inical allargada que ocupa tres línies, 315 × 240 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 187, núm. 2150.

936. Sic.

In Christi nomine, ei que inter homines aguntur. Idcircho scripturis comendatur ne in posterum oblivioni tradantur. Ideo manifestum sit quod ego Arnaldus de Turre Rubea, bono animo spontaneaue voluntate non vi in aliquo seductus, per me et per omnes meos, dono et concedo atque in perpetuum relaxo vobis, domine Agnetis de Turri Rubea et viro vestro Raimundo Fulconi et vestris et cui vel quibus verbo sive scripto relinquere volueritis, omem ius, omnes acciones omnesque [...qu]as habeamus vel habere debeamus aliquo iure vel recione in rebus que fuerint Raimundi patris mei condam de Turre Rubea, et in omnibus rebus que fuerint domine Gaie, matris mee condam sive in rebus fratris mei condam Ugonis de turre Rubea. In omnibus vero suprascriptis rebus omne ius mihi competens et alius qui competitem omnes acciones iure successorio vel alio iure aliquo mihi competens vobis supraditis in proprium dono et omnibus vestris. Et ut superius prenotavi cui vel quibus dimittere volueritis ad omnes \vestras/ vestrorumque, in perpetuum/ voluntatem faciendas. Et de meo iure atque dominio et posse totumius aliquo modo in iamdictis rebus mihi competencias eicio et in vestrum ius atque dominium et posse transffero, et vos cum hec presenti instrumento in perpetuum [...] in possessione mitto. Item ego domina Turris Rubea et vir meus Raimundus Fulco, nos omnes, in simul et quilibisque nostrum per se in solidum per nos et per omnes nostros damus atque concedimus vobis iamdicto Arnaldus de Turris Rubea avunculo mee Turris Rubee, quingentos solidos Barchinonenses melioris monete currilibis *Barchinone*, panis et vino omnibus diebus vite vestre. Quos quingentos solidos ut dictum est omnibus diebus vite vestre habetis, accipiatis et expletis in omnibus rebus [...]tibus redditibus nostris, et nobis in Turre Rubea, et in ei terminis pertinentibus. Quos in singulis annis in festo Sancti Michaelis, febreris menssis, ut sumus dictum est accipiatis ad omnes vestras voluntates inde faciendas. Et in iamdictis exitibus, redditibus nostris in Turre Rubea nobis pertinentibus non liceat nobis aliquid cangere vel alienare vel inpignorare donec ut superius dictum est, singulis annis vobis persolvantur dicti quingenti solidi Barchinonesem. Et si forte vos Arnau de Turre Rubea pro moveritis in aliqua dignitatem, episcopatus vel archiepiscopatus vel abbadie vel forte quod Deus avertat dece[...] infra octo annos dictos D solidos in rebus iamdictis accipiatis et licentiam dendi vel dimittendi cui volueritis in fre dictum tempus habeatis. Et ut firmus omnia supradicta et singula habeantur ego domina Turris Rubea

et ego Raimundis Folc bona fide vobis Arnaldus de Turre Rrubea promittimus quod omnia superius notata vobis adimplebimus et dictis quingentis solidos singulis annis omnibus diebus vite vestre vobis et cui mandaveritis persolvemus vobis persolui faciemus \nisi pro[...]retur in vestra voluntate/. Et ut tucios inde sitis hoc promittimus vobis [...] quibus nostrum tandis a nobis corporaliter facio scripturis quatuor evangelia et cruce Domini coram nobis positis. Et insuper damus vobis Arnaldus de Turre Rrubea iamdicto fideiutores et donatores qui nobiscum et sint nobis ditos quingentos solidos vobis persolvant vel persolvere faciant, videlicet: Iohannes de de Gaia et A[rnaldus]. de Lauro et Petrum de Vallo et P[etrum] de Ardevol et B[ernardi] Bafarul et Guillermi Bafarul manentes in Turre Trubea quaecumque eorum in solidum in mortem et vita. Et nos dicti fidiutores qui hanc fidanciam vobis sepedicto Arnaldi de Turre Rrubea liberetur facimus et concedimus omnia supradicta et qualiscumque nostru pro toto in vita et morte cum omnibus nostris stantibus ac moventibus ubicumque sint bona fide vestro vestrorumque [...] teneamus sine omni vestra vestrorumque deceptione.

Quod est actum II idus iunii, anno ab Incarnacione Domini M^o ducentesimo vigesimo II°.

Sig+num Arnaldi de Turre Rrubea. Sig+num domine Turris Rrubee. Sig+num Raimundi Folg, qui hanc cartam fecerunt scribere firmaverunt testisque firmare rogaverunt.

Sig+num Iohannis de Gaia. Sig+num Arnaldi de Lauro. Sig+num Petri de Vallo. Sig+num Petri de Ardevol. Sig+num Bernardi Bafarul. Sig+num Guillermi Bafarul fideiutores [...] et concediunt. Sig+num Arnaldus de [...] Sig+num Petri de Suluga. Sig+num Raimundi de Boxados. Sig+num Guillermi de Podio Alto [...] et Raimundus Folg et Agnetis de Turre Rrubea [...] Sig+num Petri de Noed, militis Sig+num Bernardi [...] testibus predictorum fideiussorum [...]

Bernardus, levita, qui hoc scripsit cum literis suprapositis in XII linea et in XVII^a superpositis in prolagaretur in [...] cum die et anno quo su(ss)pra.

470

1225, juliol, 8

Testament. *Testament del vescomte Guillem [I] de Cardona. Escull els marmessors i ordena que el seu cos sigui entregat al Temple. Ofereix diverses donacions a institucions religioses i institueix el seu fill Ramon Folc hereu universal dels seus béns.*

- [A] Original, perdut. Abans a l'Arxiu Abacial de Cardona, s. n.
 [B] Còpia anterior a 1335, per Arnau Cardona, sagristà, perduda.
 C Còpia, ex B, del segle XIII, pergami del qual falta tota la meitat superior; Arxiu de la Corona d'Aragó, Sant Joan de Jerusalem, Pergamins, doc. 136.
 [D] Còpia, ex B, anterior a 1335, per Ferrer de Coener, perdut.
 [E] Còpia, ex D, de 1335, perdut. Abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, núm. 119.
 F Còpia simple, ex A, de 1669, per J. B. Llop, Archivo Ducal de Cardona, lligall 129, núm. 119.
 G Regest, ex c, del segle XVII, Arxiu de la Corona d'Aragó, Sant Joan de Jerusalem, núm. 1080.
 H Regest, ex c, de 1791, Arxiu de la Corona d'Aragó, Sant Joan de Jerusalem, núm. 1144/1, fol 27v.
 I Regest, ex A, del s. XVIII (ca. 1786), Arxiu Diocesà de Solsona, Secció Cardona, núm. 23, fols. 178 i 559.
 J Còpia simple, ex F, del segle XIX, per Vidal, Archivo Ducal de Cardona, lligall 157, plec 2, fols. 29r-34v, núm. 119.
 a Regest, d'Andreu GALERA I PEDROSA, *Diplomatari...*, doc. 316, p. 385, ex I.

Apud C et J⁹³⁷

In nomine Domini. Ego Guillelmus, Dei gratia vicecomes Cardona, in meo pleno sensu et memoria integra, facio meum testamentum de omnibus meis facultatibus, et eligo manumissores ac testes: Petrum abbatem de Cardona et venerabilem fratrem meum, et Petrum priorem de Calaf et Bernardum de Fluviano sacristam et Raimundum de Villanova. Mando et precipio quod post obitum meum omnes res meas persolvantur absque mimori dampno illarum sicut inferius declarabitur. In primis dimitto corpus meum domino Deo et Militia Templi, salvo iure et sacramento quod olim feci ecclesia Sancti Vincentii de Cardona, inde sum patrinus et canonicus, cum meo lucro et cum meo [...] de armis [...] et ipsas ballistas meas de torn, et de [...] quas vero relinqui ecclesia Sancti Vincentii de Cardona suisque servientibus in emendacionem [...] iniuste feceram in honore Sancti Vincentii de Cardona et in suo directo, salis Cardona scilicet ibi in Fonoiosam

937. Totes les mutilacions de la primera part del document, així com la resta de llacunes que hi apareixen, han estat completades amb J.

cum omnibus ibi habitatoribus, cum cunctis suis pertinentiis, et cum suis terminis ad ipsum locum pertinentibus ad suum proprium alodium franchum et liberum in perpetuum ob remedium anima mea et parentum meorum [...] Iterum recognosco iamdicta ecclesia Sancti Vincentii mansum de Olsina quam iniuste ei aufereram, qui est infra terminos castri de Colonico qui [...] quam ei penitur solvo et reddo ei et solvo solarium Ladurcii totum integrum cum omnibus sibi pertinentibus tamquam suum proprium et relinquo ipsas cavalcatas et toltas et forcias et operam quas ibi iuste feceram sicut melius continetur in suis instrumentis. Dimitto iterum iamdicto cenobio Sancti Vincentii meas illas vineas et alodios de Bergucio et de suis terminis, sive illas quas laboratores ibi per me tenent franchas et liberas in perpetuum et ipsas damus eidem cenobio cum ipsis vasis omnibus et omnes illas meas vineas quas Guillermus de Palacio tenet per me in ipso pla de Bergucio, hoc totum habeat et possideat prefata ecclesia alodio francho. Item prefato monasterio relinquo totum hoc quod Petrus de Palad de Fregella tenet per me ubi semper habeat pro suo alodio francho. Item reddo et solvo ipsas vineas quas Romeo eiusdem cenobii habet et habere infra terminos de Colonico ut melius continetur in suis cartis. Relinquo Sancto Petro Castri Serrensis mille solidos monete publice Barchinona curribilis per emendationem multarum iniuriarum qua olim iniuste feceram eidem monasterio, quos habeat in omnibus expletis castri de Ropid, accipiendo in solutione donec sit inde paccatus. Dimitto namque Sancto Michaelis de Cardona centum solidos; Sancta Trinitati triginta solidos; Sancto Iohanni de Bergucio viginti solidos; Sancto Salvatori de Segalers decem solidos; Sancta Maria de Serrateix centum solidos; Sancto Petro de Matamargone viginti solidos et dimitto ei duos morabatinos censuales singulis annis ut ardeat semper unam lampadam; Sancta Maria de Pinos decem solidos; Sancta Maria de Molsosa viginti solidos; Sancta Maria de Boxados decem solidos; Sancta Fidei de Colonico viginti solidos; dimitto Sancto Iachobo de Calaf quadraginta morabatinos, bonos anfocinos quos habeat ei accipiat in omnibus meis directis et eximentis de ipso foro de Calaf accipiendo in solutionem donec prius ipsius loci sit inde bene paccatus, et relinquo ei in perpetuum ipsam albergiam quam iniuste acceperam in domo Sancti Iachobi de Calaf quam de cetero nunquam amplius accipiat Raimundus Fulchonis, filius meus, nec aliquis de meo genere. Dimitto Hospitali Iherosolimitano ducentos solidos; Sancto Sepulcro eiusdem

centum solidos; Sancta Maria populeti ducentos solidos; Sancta Maria Valbona ducentos solidos quos habeat in expletis de Amalla usque sint soluti de ipsis eximentis. Dimito monasterio Sanctarum Crucum ducentos solidos quas laxaciones Sancta Maria Populeti et Sanctarum Crucum sint soluta de meis directis de Tamarit et de Cubellis et de Monte Olivo. Relinquo Sancta Maria Minorissa quinquaginta solidos; Sancto Benedicto de Baies centum solidos. Sancta Maria Montis Serrati centum solidos; Sancta Cecilia quinquaginta solidos; Sancta Maria Stagni quinquaginta solidos; Sancto Vincentio de Falchs viginti solidos, Sancta Maria de Gradu viginti solidos; Sancta Maria de Amaldano viginti solidos; Sancta Maria de Terracia viginti solidos; Sancto Andrea de Rupid viginti solidos; Sancta Maria de Collo viginti solidos; Sancta Maria de Amer quinquaginta solidos; Sancto Petro de Vico centum solidos ad operam eiusdem sedis et episcopo Ausona centum solidos, et rogo ipsum ut cantet missam et solvat tumultum meum. Sancta Maria de Tagamanent viginti solidos; Sancto Petro de Calaf viginti solidos; ad elemosinam Sancti Vincentii Cardona quinquaginta solidos; Sancta Margarita de Podio Mager decem solidos; Sancto Vincentio de Conil decem solidos; Sancta Maria de Dufort decem solidos; Sancto Petro de Areio decem solidos; Sancta Maria de Mirambello decem solidos. Preterea recognosco et dico, in veritate, quod in tota terra mea nullas albergias habeo, nec habere debeo, in aliquo monasterio, nec in aliqua ecclesia, nec in alio loco alicuius, nisi tantum tres albergias moderatas semel in anno, scilicet: apud Enfestam, et donum Guillermi de Torto, et apud Palad, unde mando et precipio filio meo Raimundo Fulconi quas de cetero nullas alias albergias accipiat in tota terra mea, nec aliquis pro eo de nostro genere, nisi tantum illas supradictas albergias, et ita accipere ut continetur in cartis illorum habitatorum. Iterum precipio filio meo Raimundo Fulconi quod non amitant ius illorum in fortitudine podii Guillermi, castlani de Molsosa. Dimito ad Mayo centum solidos; Petrus t[...] quinquaginta solidos; Tort quinquaginta solidos. Iterum recognosco filiabus meis ipsum exovar quem eis donavi in tempore nupciarum, scilicet: Elicsendi decem solidos moneta quaternalis et Sibilia mille ducentos aureos et Guillerma mille morabatinos quos omnes aureos et denarios habeo iamdictis filiabus meis persolutas. Et insuper relinquo illis filiabus meus ipsum exovar ad unamquamque quingentos aureos et persoluta legitima eis competente de omnibus meis bonis paternis sive maternis; de quibus aureis mando quod Raimundus

Fulconis, filius meus, persolvat mille aureos fliabus meis Guillerma et Catalina; et Guillelmus de Alcarracii, filius meus, persolvat quingentos aureos Sibilia, filia mea, et nichil aliud persolvat eis per me in bonis meis paternis sive maternis aliquo modo. Iterum relinquo ius in causimento filii mei Raimundi Fulconis, Bernardum Fulco, filium meum, et de alios meos nutritos et infantes quos earum habui de Guillerma et de Catalina de Freixa. Iterum vero dimitto filio meo Guillermo de Alcarrarii castrum Amaldana, cum omnibus suis terminis ac pertinentiis, pro suo alodio francho, salvis omnibus dominicaturis et libertatibus Sancti Vincentii de Cardona; et relinquo ei castrum de Tamarito, et castrum de Cubellis, et castrum de Monte Olivo, et castrum de Codony, cum omnibus terminis illorum, et cum fortitudinius in ipsis terminis constructis sicut ego melius habeo et habere debeo; et dimitto ei quingentos solidos quos habeo et accipio in quadragesima singulis annis quos teneo per comitem Urgellensis. Item dimitto ei in sal de Cardona sexaginta morabatinos singulis annis, triginta in cursione de adventu Domini et triginta in cursione madii. Item relinquo ei castrum de Lorentii sicut comes Urgellensis dimisit michi pro francho meo alodio. Adhuc vero dimitto ei castrum de Bruil et ipsa castania, cum omnibus terminis et pertinentiis illorum, cum militibus et hominibus predictorum castrorum et terminorum illorum et quod ipse Guillelmus de Alcarracii teneat castrum cum ipsa castania pro Raimundo Fulcone, filio meo. Et pro iamdicto castro de Bruil et pro illis sexaginta aureis quos habet in sal de Cardona faciat homagium filio meo, Raimundo Fulchoni, et valeat ei de guerra cum militibus et hominibus predictorum castrorum. Item dimitto comiti Urgellensis, mei consanguinei, quingentos aureos ex ipsis viginti et tria millia aureis moneta quaternalis quos habeat super filium eius, relinquo vero omnes. Dimitto filiis meis Raimundo Fulchoni et Guillermo de Alcarracii, equaliter, sublati quingentis aureis supradictis; et precipio et mando eidem Guillermo de Alcarracii, filio meo, quod persolvat quingentos aureos Agneti de Olone, pro quibus tenet in suo redno castrum de Bruil; et rogo et precipio dilectum meum, Arnaldum de Meala, quod ipse ita observet de illo filio comitis Urgellensis quem tenet in mea comanda sicut superius iam dixi. Iterum dimitto omnibus ecclesiis constitutis in illis castris Guillermi de Alcarracii viginti solidos ad unumquamque, et centum solidos ad operam ecclesiam de Tarracona, quos ipse persolvat de eximentis predictorum castrorum prout superius scribitur; et precipio et rogo ipsum quod

faciat militem filium Gaucyperti de Baiona, quem ego tenebam ad militiam. Iterum dimitto filia mea Sibia, et Guillermo de Algerola, viro suo, [cas]trum de [Con]chis cum cunctis sibi pertinentibus. Dimitto etiam et dono fratri meo [Ermengaudo totam illam annonnam de ipso batlium cum] hono[re domini] regis de Se[garra de mea] pignore quod teneo a domino rege tantum de presenti anno. Item precipio solvere Guillermo de Sancta Fide omnia sua instrumenta qua tenet Petrus, abbati Cardone, [et solvo] ei totum suum honorem quem ego tenebat iure fructuario. Relinquo etiam filio meo et domine Cerdana [nomine] Guillerma *xxm* solidos quos [habeo in] illa pignore domini regis in Terrassa, quos iam dedi matris sue domine Cerdanne. Et relinquo ei illud meum sponsalium quod mater sua mihi fecit in castro de [Fuia. c]etera vero omnia, tam mobilia quam immobilia, scilicet: castum de Cardona, cum villa et salem, et cum omnibus suis habitantibus, et cum terminis et fortitudinibus [et pertinentiis] cunctis, et castum de Cleriana, et castrum de Matamargon, et castum de Curriano, et castum de Podio Alto, et castrum de Gaver, et castrum de Tort [et turr]e den Tron, et castrum de Mirambel, et castrum de Calaf, et castrum de Colonge, et castrum de Molsosa, et castrum de Albi, et castrum Tailiati, et castrum [de Falcs] et castrum de Sancto Matheo, et castrum de Talamancha, et illam fidelitatem qua habeo et habere debeo in castro de Rochafort et in castro de La Pera, et castrum [de Ivorra], et castrum de Loberola, et castrum de Sanaugia cum omnibus illorum pertinencis et feudis et alodiis, cum omnibus militibus et hominibus predictorum castrorum [et locorum univers]saliter dimitto et concedo Raimundo Fulconi, filio meo, et heredem ipsum instituo. Iterum relinquo eidem filio meo Raimundo Fulconi castrum de Claromonte [pro suo] alodio francho, cum omnibus militibus et hominibus ipsius castri et cum omnibus fortitudinibus in suo termino positis et Rocinam et Villa Novam et ipsas figueras sicut [ego me]lius olim habui et tenui et possedi potenter pro meo alodio francho. Et dono ei et dimitto omnes illas petitiones sive [actione]s et omnia alia mea iura quem habeo [et habere] debeo super Guillelmi de Claromonte. Et insuper dono eidem filio meo Raimundo Fulconi totam meam illam annonam de Claromontem et cuncta alia e[x]pl[eta mea] qua dictus Guillelmus de Claromonte iniuste accepit de meo iure in iamdicto castro de Claromonte sive in aliis locis et castris quas tenuit per me; et totum [meum] locum et seniorium et dominationem quem habeo et habere debeo super ipsum et super milites

suos et homines. Iterum dimitto eidem Raimundo Fulconi, filio meo, [castr]um de Orpino, et castrum dEspades, et castrum de Sparagera, et castrum de Terrassa cum illo pignore quod ego ibi teneo a Guillermo de Claromonte. [Iterum di]mitto ei ipsum castrum de Rubi et castrum de Monte Bui cum omnibus terminis ac pertinentiis illorum et cum militibus et hominibus et propriis meis dominicaturis et fe[udis et] alodiis; et concedo ei atque confirmo castrum de Monte Albo et Ripea et castrum [...] Alino, et castrum de Jorba. Iterum dimitto predicto filio meo Raimundo [Fulconis] castrum de Capolat, cum omnibus sibi pertinentibus sicut Berengarius de Portella tenet per me, cum militibus et hominibus ipsius castrum. Iterum dimitto ei et concedo totum [honor]em Valle Lurde scilicet: castrum de La Pera, et castrum Tort, et castrum de Spiliera, et castrum de Sischer, et castrum de Cumba cum cunctis illorum pertinentiis et rupibus [va]llis et ad Ulirnum totum quod Guillelmus de Caldariis tenet per me in Valle Lurd sive in quibuslibet aliis locis, cum militibus et hominibus illius supradicti honoris. Item[rum di]mitto ei totum ipsum honorem quem abeo vel habere debeo voces Ermengaudi comitis Urgelli excepto castro de Olius quod dimitto Sancte Marie Selsone pro [anima] mea, pro suo franco alodio, et totum ius quem ego habeo vel habere debeo in comitatu Urgellensi, et illud acapte quod ego habeo a domino rege Petro bone memorie de comitatu Urgellensi. Item dimitto iamdicto filio meo Raimundo Fulconi illud pignus meum de Pontibus et de Oliana de III milia aurios quod laudo. [Et mando et conf]irmo illam pausam quam ipse et comes Urgellensis inde fecerunt sicut melius continetur in illorum carta. Adhu[c vero] relinquo filio meo Raimundo Fulconi castrum [de Rupid] cum omnibus suis terminis ac pertinentiis et castrum de Tagament et castrum de Savassona cum militibus et hominibus predictorum castrorum et terris quod [habeo et habere d]ebeo in Ausona excepto castro de Brul et de Castania qua superius iam dimisi filio meo Guillelmo de Alcarras. Item dimitto predicto filio meo Raimundo Fulconi [...et cas]trum de Villalbino et castrum de Farners et castrum de Zalrra, et turrem de Ieronela et cum feudis et alodiis et cum militibus et hominibus predictorum castrorum [et cum omn]ibus terminis illorum, et pertinentiis, et populacionibus, et bordeis, et mansis atque villis, et fortitudinibus, et totum aliud quod habeo vel abere debeo in cunctis [locis. Insuper] etiam dimitto filio meo Raimundo Fulconis et in suo posse dimitto univ[er]sa illa pignora et singulam quod teneo a domino rege, scilicet:

proprietam, et [...] ipsam, et Sanctum Petrum de Auro, et Ssalent, et Sanctum Poncium, et Baies, et Berguedano, et Segueram, et Montem Album prete pignus de terra mea quo ipsum [...]eant et explicitent iamdicta pignora mea de iamdictis locis domino domini mei rex Iacobus donet et paguet Raimundi Fulconis filio meo xM mora[beti]nos bonos anfonsinos recti pondeis quod ego levo et accipio de iamdictis meis pignoribus per meis directis solvendis sine per laxationibus et directorum quos su[...] feci pro anima mea. Et precipio Raimundo Fulconi, filio meo, quod ipse persolvat meis debita qua vera sint, et mea legata superius descripta existis xM [...] eis superius dictis et que mihi remanserit toto. Et relinquo et dono per salutis vero et levatis x milia aureis uti superius dixi, salvo omnia illa pig[nor]a domino meo regi. Et precipio illi instrumenta reddi et istam lexi qua ei facio in tempore redimedi intelligantur cum ipse dominus rex redimere voluint [...] mando hominibus meis de Cardona quod non atendant de castro de Cardona filio meo Raimundo Fulconi quo usque se obliget sacramento Sancto Vincencio de [Car]dona sicut statutum olim fuit a meis predecessoribus et quod ipse teneat semper et observet bonas consuetudines Sancti Vincencii. Item precipio quod usatica [salis] dentur in anno per xxiiii, ebdomadas sicut consuetum erat more antico. Iterum dispono quod si filius meus Raimundo Fulchoni decesserit [absque legitima prole...] quos fecit [...] na quale superstita hereditas ipsius devolvatur Guillermo de Alcarraz patri suo; et si ipse Guillelmus similiter decesserit he[redita]s [dev]olvatur Raimundo Fulconi fratri suo. Si vero ambos decesserunt eo modo ita dico et precipio quod totos honores meis dividetur in hunc modum scilicet: que filio [meo] Guillermo de Mataplana habeat castrum de Cardona cum ssale⁹³⁸ et cum toto termino suo, et Clariana, et Matamargone et illum totum quod Guillerm[o...] Adarus et Berengarius de Portella tenent per me; et castrum de Ivorra, et castrum de Loberola; et Sibia filia mea habeat castrum de Amaldano et castrum de Claromonte, et de Orpino, et castrum de Montebui, et castrum de Espades, et castrum de Sparagera, et Terrasa, et Rubi, et Cubell, et Tama[rit] et Colonnig, et Monte Oliu. Et Geralda, filia mea, habeat castrum de Falcs, et Castrum Tailat, et castrum de Molsosa, et Castrum de Albi [et] castrum de Calonge, et castrum de Calaf, et de Mirambel, et castrum de Tort, et turre den Tron, et Puial, et Gaver, et totum ho-

938. Sic.

norem de Ausona [et] de Girones. Item vero relinquo Raimundi Fulconi, filio meo, Calonge de Vall Abrega et cetera omnia que remanent in cunctis locis sicut ego melius [habe]o et habere debeo aliquo modo.

[Actum est hoc octavo idus iulii anno Domini millesimo ducentesimo vigesimo quinto.

Sig+num Guillermi, Dei gratia vicecomitis Cardona, qui hoc testamentum scribere mandavit et firmavit et manumissores suos et testes firmare rogavi.

Sig+num Petri Abbati Cardone, qui hoc firmavi[t salva iure Sancti Vincentii in omnibus. Sig+num Ermengaudi, fratris eius. Sig+num Raimundi de Choener. Sig+num Raimundi de Vilanova]. Sig+num Raimundi de Infesta. Sig+num Guillem de Villanova, nos manumissores et testes [qui hoc testamentum firmavimus mandati domini Guillermi de Cardona vicecomitis. Sig+num Raimundi Fulconis Cardona, vicecomitis +. Sig+num Guillermi de Cardona eius fratris et] filii Guillem de Cardona vicecomitis, nos ambo qui hoc testamentum in manu et posse Petrus, Cardonensis abbatis, laudamus et firmamus.

[Petrus, prior de Calaf, qui hoc testamentum scripsit mandato domini Guillermi de Cardona cum dictionibus positis, scilicet in linea ubi dicitur quod persolvat et alia ubi dicitur] filium et in linia ubi dicitur debeo, et in alia ubi dicitur Fulconi, die et anno quo (ss) supra.

[Arnaldus Cardona, sacrista, qui hoc translatum fideliter comprobavit et signum suum impressit.

Sig+num A. de Amicino, levite, qui hoc translavit, probavi et fideliter vidi translatare [et hoc signum] impresit.

471

1225, juliol, 10

Restitució. *El vescomte Guillem de Cardona reconeix que, de manera injusta, va usurpar al castell de Fals diversos drets que corresponen a Elisenda de Fals i es compromet a compensar-la amb els drets que el vescomte té a Calaf.*

[A] Original, perdut.

B Còpia de 1227, per Pere, prevere de Fals, Archivo Ducal de Cardona, lligall 184, núm. 2121.

Hoc est translatum fideliter translatum xvii kalendas octobris, anno m^occ^oxx^ovii^o.

Sit notum cunctis quod ego, Guillermus de Cardona, vicecomes, recognosco quod iniuste auferam vobis Elicssendi de Falchs et vestris in castro de Falchs, de vestris directis scilicet, de xl solidos censualibus in quibus debetis accipere medietatem; et si ego vel mei ibi fecerimus chestiam simileter accipere medietatem. Similiter, si ego vel mei fecerimus chestiam in castro de Calaf ex denariis talem partem habere debetis et accipere quam accipere consuevistis in illa chestia annotim consuetam quam homines de Calaf faciunt singulis annis, sicut mos est ibi; et ita vobis domne Elicssendi de Falchs et viro vestro Ermengaudo, concedo et recognosco vobis et vestris in perpetuum ut superius est scriptum de illis vero omnibus quas multocius mihi demandastis accipere in Calaf, dico et mando quod homines stent vobis ad directum et faciant hoc quod iuste iudicatum fuerit.

Actum est hoc vi idus iulii, anno Domini m^occ^o vicesimo quinto.

Sig+num Guillermi de Cardona, vicecomitis, qui hoc mandavit et firmavit testesque firmare rogavit.

Sig+num Petri Arbertis Cardone. Sig+num R. d'Enfesta. Sig+num G. de Vilanova, isti sunt testes.

Petrus, prior de Calaf, qui hoc scripsit mandato domini Guillermi de Cardona, die et anno quo (ss) supra.

Geraldus, presbiter de Rajadello, qui hoc translatum firmo (ss) et subsignum hec pono.

Raimundus, capellanus de Castellane, qui hoc translatum firmo (ss).

Petrus, presbiter de Falchs, qui hoc translatum scripsit die et anno (ss) quo supra.

472

1226, juliol, 7

Donació. *Els vescomtes Ramon Folc [IV] de Cardona i Agnès de Torroja donen a Arnau de Merola tot allò que tenen al terme del castell de Rubí.*

[A] Original, perdut. Abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2731.

- [B] Còpia de 1242, perduda. Abans a l'Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2731b.
 C Còpia de 1342, ex B, Archivo Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2731c.

Hoc est translatum fideliter scriptum a quodam publico instrumento cuius tenor dinoscitur esse talis:

Notum sit cunctis quod \nos/ Raimundo Fulcho, Dei gratia Cardone vicecomes, et domina Turrogia, coniux meam, per eandem gratia vicecomitissa, per nos ac per omnes nostros presentes atque futuros, damus et corporaliter cum testimonio huius presentim [...] tradimus vobis dilecto nostro Arnaldo de Merola et vestris et cui vel quibus dare dimitere, vendere, alienare volueritis in propriam voluntati vestre, totum scilicet quod habemus et habere debemus et accipimus et acceperere solebamus in termino nostri castri sive in parrochia Sancti Petri de Rubi, et omnes redditus sive proventus cum omnibus et honoribus et laboracionibus panis et vini et dominicaturis et censibus et usaticis et agrariis et cum hominibus et feminis et feudis et mansis et bornis et arboribus diversorum generum et puius et traginis et manedis et pratis et paschuis et devesis et boschis et rieris et aquis et molendinis et ornis et laudamentis et acapitis et omnibus eximentis nostrorum rerum et cum omnibus aliis que ibi habemus et habere debemus et accipimus et accipere debemus iuste vel iniuste, gratis vel vi quecumque vel nominati sive excogitati possunt infra limites predicti castri et parrochie quoque modo vel ratione propter quod inde semper retinemus donacionem sepepredicti castri et milites et questias et omnia placita predicta alia omnia queque et singula quem ibi habemus et habere debemus sive accipere ratione aliqua prout melius et salubrius dici vel intelligi potest ab aliquo iurisperito utilitati et comodo vestro et vestrorum penitus vobis et vestris et quibus volueritis donando, tradimus et eiamus a iure et dominio nostro et nostrorum et penitus vobis tradimus et in corporalem possessionem mitimus causa dandi, vendendi, alineandi et faciendi hic et inde omnes vestras voluntates et quorum volueritis per secula cumcta absque omni retencione quo inde minime facimus. Hoc donum facimus vobis per multis et magnis servicis quem nobis et nostris fecistis. Et quod decreto omniam predicta et singula habeatis et teneatis et potentis possideatis et sane expletetis voluntati vestre cum omnibus bonis in se habentibus et continetibus perhempniter absque omni servitute quod inde ullo modo faciatis sub pura et stipulacione vobis et cui volueritis spontanei

promittimus quod nos et nostri faciamus vobis et vestris et cui volueritis omnia pacifice que predictum tenere, habere in pace possidere et potenter expletare et quarnam sanati et inviolatam contra cunctos prehempniter bona fide absque omni fraude et machinatione. Si quis contra predicta in aliquo venire voluerit pro sola presupcione in duplo vobis restauret et postea hec presens carta cum omniubs in se continentibus firma et inviolata perpetuum permaneat. Quantum vero ad predictam omni iuri, scripto et non scripto, publico et privato sive consuetudinario, tam civili quam canonico, tamquem hic sacraliter enumerato ex tercia nostra sciencia spontanei renunciamus.

Quod est factum nonas iulii, sub anno Incarnati Verbi millesimo cc vicesimo sexto.

Sig+num Raimundi Fulchonis, Dei gracia Cardone vicecomitis. Sig+num domine Turrogie coniux eius per eandem gratia vicecomitis nos qui predicta laudamus et penitus confirmamus testibusque firmare rogamus.

Sig+num Guillermi de Cardona, qui predicta confirmat. Sig+num Bernardi de Castluz. Sig+num Arnaldi de Calaf. Bernardi de Iorba. Sig+num Ermengaudi Sine Terra. Sig+num Poncii de Caldariis. Sig+num Raimundi de Subirats, testium

Petrus presbiter, notarius de Calaf, qui hoc scripsit et hoc sig+num ibi impressit.

Sig+num Bernardi Vives, baiuli Barchinone qui hanc translato suprascripto fideliter a suo originali et cum eodem de verbo ad verbum legimum comprobato non viciato vel in aliquo sui parte suspecto ex parte domini regis et auctoritate officii quo fungimur auctoritatem nostram impendimus prout et detentum ut dicto translato tamquam suo originali in iudicio et extra fides plenaria ab omnibus impendatur appositum per manu mei marci Iustii auctoritate regia notarii publici Barchinone ac regens scribaniam curie baiuli Barchinone in cuius manu et posse dictus baiulus hanc firmam fecit septimo idus ianuarii, anno Domini millesimo ccc^oxl^o secundo, presentibus testibus [...] de Fonte, et Marco de Rocca [...] et ideo ego Marcus Iustii, notarius predictus hec scripsi et hoc meum sig+num apposui.

Sig+num Petri Augustini, auctoritate regia notarii publici Barchinone, testis.

Sig+num mei Bernardi Vendfrelli, regia auctoritate notarii publici Barchinone, qui hoc translatum fideliter sumptum a predicto

suo originali non cancellato, non abolito nec in aliqua sui parte viciato set omni suspicionone carente scripsi; et de verbo ad verbum cum eodem diligenter comprobavi et postea authenticatum auctorizatum et firmatum per Bernardum Vives, baiulum Barchinonensem ut supra paret clausi sexto idus ianuarii, anno Domini millesimo trecentesimo quadragesimo secundo, cum literis suprapositis in linea prima ubi scribitur nos.

473

1227, abril, 20

Donació. *Ponç de Santa Fe dóna al vescomte Ramon Folc [IV de Cardona] poders per utilitzar la vall de Lord contra els seus enemics. El vescomte es compromet a fer-ho i confirma la seva amistat amb el donant.*

A Pergamí original, en bon estat de conservació, partit per alfabet, 107 × 115 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, doc. 2552b.

A' Segon original, Archivo Ducal de Cardona, lligall 191, doc. 2552a.

Notificetur cunctis quod ego Poncius de Sancta Fide dono tibi, domino Raimundo Fulchonis, valenciam de mea rupe de Lurdo contra omnes personas preter me ipsam. Ita quod si ego habeam vobis cum gerram ego possim me valere de ipsa rupe contra vos et sicut voleri et vos de ipsa in nichilo possitis vos valere. Preterea possitis vos valere sicut velitis contra eos alias personas de omni vita vestra. Post obitum vestrum hec conveniencia sit inita et invalida. Et ego Raimundo Fulchonis promito et tenere vobis Poncio de Sancta Fide in fide et in amicitia ut sim vobis valetor et defensor et protector de omnibus personis surgentibus contra vos racione ipsius valencie de rupe de Lurdo quod mihi datis. Preterea tenero vobis ipsam rupem custodire et adiuvere vos eam deffendere contra omnes personas. Preterea recipio, recupero vos specialiter de terra quem habeatis cum Bernardo de Aragallo quos posposita omni occasione ad bonam fidem sim vobis de ipse valitor et deffensor ad meum posse et sine vestra voluntate non faciam cum ipso compositionem nec finem.

Actum est hoc XII kalendas madii, anno a Nativitate Christi MCCXXVII.

Sig+num Poncii de Sancta Fide. Sig+num Raimundi Fulchonis, qui hoc adfirmaret.

Sig+num Bernardi de Portella. Sig+num domina Geralde de Berga. Sig+num Bernardi de Iorba.

Raimundus scripsit hoc die et anno prefi (ss) xo.

474

1227, setembre, 1

Donació. *Donació que el vescomte de Cardona, Ramon Folc [IV], fa a la seva esposa [Agnès de] Torroja, de diversos drets moliners.*

A Pergamí original, en un estat de conservació dolent, a causa de diverses taques d'humitat que afecten principalment la part dreta del pergamí, 168 × 164 mm, Archivo Ducal de Cardona, lligall 158, doc. 131.

Notum sit cunctis quod ego Raimundus Fulchone, Dei gratia vicecomitis Cardone, per me et omnes meos successores, dono et in presenti trad[o vo]bis, domine Turrerubea uxori mee, per eadem, Cardona vicecomitisse, scilicet, totum meum ius quod habeo nec habere debeo in tota or[...] scilicet de [...]res atque cols et cepe et de totum aliud quod ibi habeo propter bladum de molendinis et bladum aliud de orta, cuncta sciencia, bono animo et spontanea voluntate, vobis dono ad omnem vestram voluntatem, morte vel vita, faciendam in perpetuum, ad facere semper volueritis sine aliquo retentu quem ibi non facio et cum hoc presenti in strumento in vestram corporalem possessionem mito et transffero et de meo moremque posse eicio ad habendum semper et possidendum et expletandum vos et cuidare volueritis vestro bono in tellectui et convenio quod contra predictam donationem aliquomodo non veniam in vita neque in ultima voluntate, sed volo quod semper sit firma et stabilis atque irrevocabilis et nullus contra [...] venire possit racione nostra vel racione nostri generis sive aliqua racione et ero inde fidelis legalis [...] faciam in pace tenere semper et expletare ut melius dici vel nominari aut excogitari potest remota omni fraude et dolo quem ibi non facio bona fide et ad vesrum sanum intellectu et quantum ad hoc omni consuetudine et iuri et auxilio et omni alii hic scripto vel non scripto vobis in aliquod non obstante scientur et consulte penitus renuncio.

Actum est hoc kalendas septembris, anno Domini MCCXXVII.

Sig+num Raimundus Fulquonis, vicecomitis Cardone, qui hoc laudo et firmo.

Sig+num Bernardus de Turrecella. Sig+num Raimundi de Pratibus. Sig+num Petri Raimundi, testes huius rei.

Guillermus de Fonte, presbiter, qui hoc scripsit et in III^a linea dampnati et rasis et in XVI dampnavi et hoc signum (ss) fecit.

475

1230, abril, 27

Convinença. *Convinença efectuada entre el vescomte Ramon Folc [IV] de Cardona i la vescomtessa Torroja, d'una banda, i Guillem de Claramunt, amb l'aquiescència de la seva mare Guillemma de Claramunt, de l'altra, sobre el castell de Claramunt i altres propietats que enfrontaven els dos llinatges.*

- A Pegamí original, en un estat de conservació dolent, amb una taca d'humitat a la banda superior que dificulta la lectura del text, 450 × 360 mm, Arxiu Ducal de Cardona, lligall 192, núm. 2707.
- A' Segon original, sinalagmàtic, en bon estat de conservació, amb inicial elevada, 460 × 405, Arxiu de la Corona d' Aragó, Cancelleria, Pergamins, Jaume I, doc. 399.

Sit notum cunctis quod hec est conveniencia quam facit Raimundus Fulcho, vicecomes Cardone et uxor eius Torrogia, viceco[mitissa et s⁹³⁹]uis, cum Guillermo de Claromonte, filio quondam Guillermi de Claromonte, assensum et voluntate Guillelme de Claromonte, matris sue, et Raimundi de Ripis, manumissoris bonorum Guillelmi de Claromonte, et aliarum amicarum suorum, de castro de Claromontis et eius termin[is. Comendam tamque Raimundu]s Fulcho et uxor eius Torrogia predicto Guillermo de Claromonte et suis castrum de Claromonte cum omnibus militibus et feudis ipsius castri. Donanti etiam idem Raimundus Fulcho et uxor eius Torrogia per se et suos, pre[dicto Guillermo de Claromonte et suis, omni tempore, medietatem omnium expletorum et eximentorum sive re]dituum et universorum alodiorum et omnium que dici vel nominari possunt pertinencium ad castrum de Claromonte. Preterea donant medietate illarum acquisitionum quas fecit Guillermo de Claromonte, proavus ei[usdem, a Petro de Claromonte et uxore eius Adalede. Aliam verso medietatem omnium supradic]torum expletorum et eximentorum sive reddituum atque

939. Text completat ex A'.

universorum alodiorum et omniumque dici vel nominari possunt pertinentium ad castrum de Claromonte Raimundus Fulcho [et uxor mea Torrogia retinent sibi et suis cum medietatem predicatarum acquisitionum. Retinent etiam sibi et suis per unumquemque annum staticam duorum mensium marcii scilicet et aprilis et dum ipsi staticam illam habuerint custodiant castrum illud. Insuper autem concedunt Guillermo de Claromonte et [castranis suis, stacamenta omnia ipsius castri excepto eo quod si dampnum vel iniuria fuerit illata ei]dem Raimundo Fulcho vel suis vel baiulo suo sueque familie sive aliquod factum fuerit ad dedecus sui vel suorum. Tunc baiulus suum acciperet stacamentum et nichil inde acciperet predictos Guillelmus de Claromonte neque sui. [Idem sit] ex parte predicti Guillelmi de Claromonte si hec acciderit in personam sui sueque familia, stabilimento vero de ipsis castlanis faciat Guillelmus de Claromonte cum suo castlano et de eo quod Guillelmus de Claromonte habuerit habeat Raimundus Fulcho et sui medietatem. Cetera autem stabilimenta ambo per medium habeant et faciant. De omnibus questiis consuetis vel non consuetis quas Guillelmus de Claromonte et sui successores fecerint in eodem castro et terminis eius habeat Raimundus Fulcho et sui medietatem, et quod Raimundus Fulcho nec sui in supradicto castro aliquas questias facere non possit. Tali siquidem convenientia Raimundus Fulcho et uxor sua Torrogia per se suosque comendant castrum de Claromonte eidem Guillermo de Claromonte ut ipse et sui successores donent potestatem plenariam, libere et absolute, irati et paccati, prenominatis Raimundo Fulchonis et uxori sue Torrogie et suis heredibus in perpetuum per quantas vices per se vel per nuncium suum ipsi requisierit irati vel paccati. Insuper quod Guillelmus de Claromonte et sui possint se defendere de predicto castro contra omnes homines et feminas excepto Raimundo Fulchone et suis salva dicta potestate que numquam sit contradicta Raimundu Fulchonis domino suo neque suis. Et nos Raimundo Fulchonis et uxor eius Torrogia, per nos et nostros, convenimus tibi, Guillermo de Claromonte et tuis ut manuteamus vos et defendamus contra cunctos homines et feminas qui honorem vestrum vobis vel vestris auferre voluerint sine omni enganno. Item nos Raimundus Fulcho et uxor eius Torrogia, comendamus tibi Guillermo de Claromonte et tuis castrum de Terracia, et castrum de Rubio, et fortitudinem novitur constructa iuxta ecclesiam Sancti Michaelis de Cardona. Tali videlicet convenientia quod tu Guillelmus de Claromonte et tui post te donetis

nobis et successoribus nostris potestatem ditorum castrorum per quantas vices nos vel nostri a vobis quesierimus irate vel paccati per nos vel per nostros nuncios. Et damus tibi et tuis omnes milites predictorum castrorum cum omnibus feudis prescriptorum honorum, salva predicta acquisitione quam Guillelmus de Claromonte proavus tuus, fecit ad alaude uxori Petri de Claromonte, excepto quod si ille miles que nos tibi damus cum comendacione predictae fortitudinis de Cardona obierit sine infante de legitimo coniugio, illud feudum nobiscum per medium dividamus aut nobiscum in ipso honore militem mitatis vel minus quod inde exierit per medium habeamus. Item damus tibi et tuis tres partes omnium honorum de Terracia et de Rubio et retinemus nobis et nostris quartam partem ad nostram dominicaturam. Et donamus tibi et tuis per unumquemque annum in sale Cardone c solidos Barchinone de quibus accipias annuatim .L. solidos in adventi Domini et alios L solidos in mense may. Item nos Raimundus Fulcho et uxor eius Torrogia, laudamus et diffinimus tibi et tuis omni tempore, medietatem castrum de Orpino et medietatem omnibus alaudii que habuit Deusde ubique ad tuum proprium et franchum alaudium. Et ego prenominatus Guillelmus de Claromonte per me et meos laudo et diffinio vobis domino meo Raimundo Fulchoni et uxori vestre Toragie et vestris, omni tempore alia medietatem castri de Orpino et de omnibus aliis alodiis. Et nos Raimundus et uxor eius Torrogia, comendamus tibi Guillermo de Claromonte prenominato et uis omni tempore medietatem castri de Orpino et damus tibi et tuis hoc totum quod habemus in militibus ipsius castri de Orpino et in feudis eorundem militum et in omni honore alodiorum excepta quarta parte quam retinimus nobis et nostris ad nostram dominicaturam. Si vero nos donatores vel nostri aut tu Guillelmus de Claromonte vel tuis posterius aliquam melioracionem vel augmentum fecerimus vel feceritis in predictis castris vel honoribus, nos habeamus medietatem et vos aliam, et si necesse fuit ibi peccunia, per medium exolvatur. Nos autem Raimundus Fulcho et uxor eius Torrogia per nos et nostros, laudamus expressim et auctorizamus tibi Guillermo de Claromonte et tuis omni tempore illam permutacionem sive concambium quod factum est inter Guillelmum de Claromonte patrem tuum et Guillelmi de Cardona, fratrem nostri Raimundo Fulcho prout in cartis inde confectis continetur et quod nunquam contra veniamus aliquo iure vel aliqua ratione salvo tunc iure nostro et dominio quod habemus et habere debemus in illis castris sive honoribus

que ratione predicti concambii ad eidem fratrem meum pervenit. Propter hec omnia que vos Raimundus Fulchonis et uxor vestra Torrogia mihi Guillermo de Claromonte comendatis et donatis per me et posteros meos, convenio vobis et vestris quod omni tempore sim vestro homo solido sicut homo debet esse de suo meliori seniore et ego et mihi faciamus vobis et vestris curtes et placita et sequimenta, et cavalcatas cum hominibus predictorum castrorum que vos mihi comendatis et donatis, et ego et meis faciamus vobis et vestris in perpetuum ostenes cum militibus quos ego per vos teneo. Et adiuvem vos et vestros tenere et defendere et in guerra adiuvere omnem vestrum honorem quem modo habetis vel meo consilio adquisieritis contra omnes homines et feminam per rectam fidem sine enganno. Et laudo et confirmo per me et meos illas conveniencias que facte fuerunt olim inter Guillelmus de Cardona et Geraldam uxorem eius ex una parte et Saurina de Claromonte et Raimundum de Guardia, avos meos, ex altera ut sint firme et valide in omnibus et in suo robore perpetuo durature non obstante eo quod instrumente inde confecta cancellata fuerint vel incisa absque voluntatem Raimundi Fulchonis, exceptis illis castris et honoribus que ratione concambii prenominati ad me pertinent tamquam ex illa convenientia penitus extracta salvo iure et dominio sicut dictum est vestri Raimundi Fulchonis et vestrorum in castris illis et honoribus que iure concambii pertinent ad Guillermi de Cardona fratrem nostres videlicet: castrum de Sparaguera, et de Terracia, et de Monte Boyno. Et nos Guillerma de Claromonte, mater predicti Quillermi de Claromonte, et Raimundus de Ripis, manumissor, per omnia presentem cartam laudantes sicut melius possimus et debemus dobligamus vobis Raimundo Fulcho et uxori tue Torrogie et vestris predictum Guillelmum de Claromonte ad huc pupullum existentem ad hec omnia predicta attendenda et fideliter observanda per te et tuos successores in perpetuum. Pretera ut sane omnia intelligantur nos Raimundus Fulcho et uxor eius Torrogia per nos et nostres, laudamus tibi Guillermo de Claromonte prenominato et tuis omni tempore predicta castra cum suis terminis eodem modo quo melius Saurita, avia tua, habuit et possedit tempore suo cum Raimundo de Guardia, marito suo et habinde patre tuis habuit et possedit usque ad tempus quo nobiscum cepit habere querram et malvestanciam. Preterea omnibus sit manifestum quod post multas et varias contentiones et malefactas habitas inter nos Raimundum Fulchonem et valitores nostros ex una parte, et Guillelmum de Claromonte,

patrem tuum et valiores suos ex altera, venimus ad finem et stabilem concordiam tecum Guillermo de Claromonte predicto et cum omnibus militibus tuis et etiam validodoribus tuis et patris tui de omnibus malefactis, iniuriis et dampnis et despacamentis que inter nos fuerint facta in repus vel in personis usque in hodiernum diem, et remittimus et condonamus tibi et tuis omnem rancorem et indignationem et omnes actiones nobis et nostris exinde competentes vel competituras. Promito si quidem predicta omnia quemadmodum scripta sunt et melius intelligi possunt ad sanum intellectum firmiter observare et tenere bona fide et sine malo ingenio et absque omni personis fraude et quod nunquam contraveniam per me vel per aliam interpositam personam renunciamus consulte et ex certa scientia quantum ad predicta omnia, actioni in factum et omni conditioni et exceptionibus ex doli clausula et ex vi metu sive causa et iuris vel facti ignorantia et beneficio sive iurei quod spoliatis renunciatis confertur et omni alii beneficio iuris civilis vel canonici sive consuetudinarii nobis competenti vel compeituro.

Actum est hoc v kalendas maii, anno Domini MCCXXX.

Sig+num Raimundi Fulconis, vicecomites Cardone. Sig+num Torrogie, vicecomitisse, eius uxoris, qui presens instrumentum per singula laudamus pariter et firmamus. Sig+num Guillelmoni de Claromonte. Sig+num Guillelme, matris dicti Guillermi. Sig+num Raimundi de Ripis, manumisoris.

Sig+num Guillelmi de Castro Novo. Sig+num Berengarii de Cirera. Sig+num Arnaldi de Timor. Sig+num Petri de Tiznena. Sig+num Guillelmi de Mediona. Sig+num Berengarii de Ripis. Sig+num Bernardi de Barbera. Sig+num Arnaldi de Tamarito. Sig+num Dalmacii de Timor. Sig+num Guillermi de Monte Olivo. Sig+num Berengarii de Monte Acuto. Sig+num Bernardi de Castro Empali. Sig+num Arnaldi de Merola. Sig+num Dalmacii de Albiol. Sig+num Guillelmoni de Monte Olivo. Sig+num Berengarius de Mediona. Sig+num Bernardi de Turre Rubea. Sig+num Arnaldi de Villanova. Sig+num Guillelmi de Monte Boy.

(ss) Petri de Vacherices, notari publici de Vallibus, qui hoc scripsi die et anno quo supra.

ÍNDEX D'ESCRIVANS

— A —

A. DE AMICINO, levita, 470.
ADALBERTUS, levita, 95.
AGILUS, sacerdot, 82, 89, 91.
ALERANDUS, clergue, 302.
ALESANDUS, 281.
ALTEMIRUS, 319.
AMATUS, 265; diaca, 271.
ANTONI CASTELLAR, notari públic de Solsona, 246.
ARBERTUS OLIUS, notari públic de Fals, 211.
ARGIRICUS, prevere, 37.
ARNALLUS, ARNALDUS, 320; levita, 20, 331, 370, 391, 404, 408, 410; prevere, 90, 425, 463; sacerdot, 148, 263, 266, 321, 326, 363, 366, 393, 396, 413; sotsdiaca, 420.
ARNALLUS DE ALBELLA, levita, 405.
ARNALLUS DE CARDONA, sagristà, 470.
ARNALLUS GUIFREDUS, sacerdot, 284.
AURIOLIS, AURILOLO, AURIOLUS, sacerdot, 85, 178, 235, 244; prevere, 158.

— B —

BELEMIRUS, prevere, 77.
BERENGARIUS, 229; diaca, 356; escriptà, 379; escriptà d'Avellano, 231;

levita, 468; prevere, 236, 328; prevere capellà de Cardona, 450; prior de Sant Llorenç del Munt, 467; sacerdot, 305; sotsdiaca, 282, 311.
BERENGARIUS DE FONTE, 433.
BERENGARIUS DE VILLA SICCA, 338, 448.
BERMUNDUS, prevere, 24; sacerdot, 205; sotsdiaca, 124.
BERNARDUS, BERNARDS, BERNARD, 139, 216, 382, 403; levita, 378, 383, 419, 469; prevere, 195, 269, 316, 360, 361; sacerdot, 55, 143, 151, 156, 159, 168, 196, 255, 283, 400, 451; sacerdot de Claramunt, 438.
BERNARDUS DE CALIDIS, escriptà del rei, 409.
BERNARDUS DE PONTIBUS, notari públic de Berga, 465.
BERNARDUS GUILLERMI, capellà, 439.
BERNARDUS RAIMUNDI, 252.
BERNARDUS VIVES, batlle de Barcelona, 472.
BERTRANDUS, clergue, 307; sacerdot, 230, 233.
BERTRANDUS DE STABICA, prevere, 391.
BONEFILIO, BONEFILIUS, BONEPHILIUS, BONOFILIO, *gratia Dei abbas*, 66; levita, 140; prevere, 59, 86; sacerdot, 126, 240, 243.
BONUSHOMO, levita, 21.
BRU, 442.

— C —

CARBONELLUS, KARBONELLUS, prevere, 407.
 CONSTANTINUS, prior de Sant Pere, 377.

— D —

DALMACIUS, prevere, 287.
 DURANDUS, clergue, 16, 19; prevere, 25, 29, 30, 33, 35, 36, 43, 72; sacerdot, 63, 87, 132.

— E —

EGUISARDUS, sacerdot i monjo, 243.
 ELDOMARES, levita, 44.
 ELLEBONUS, levita, 64; sacerdot, 94, 101, 110, 113, 119.
 ELVIRUS, clergue, 111.
 ERBUINUS, prevere, 201.
 ERINIARUS, prevere, 27.
 ERIUGIO, prevere, 191.
 ERMEMIR, ERMEMIRIS, ERMEMIRUS, clergue, 238; prevere, 8, 9, 10, 123.
 ERMENARDUS, ERMENGAUDUS, diaca, 279; prevere, 107, sacerdot, 128.
 ESPERAINDEO, SPERANDEO, prevere, 38, 42.

— F —

FERRARIUS DE MONTE RUBEO, 466.
 FERRARIUS DOMINICI, escrivà jurat, 279.
 FRAGIMIRUS, prevere, 6.
 FRANCHO, sacerdot, 152.

— G —

G., capellanus, 390.
 GALINDO, prevere, 52.
 GAUFREDUS, sacerdot, 232, 237.
 GEORGIUS DE PODIO, notari públic, 435.

GERAL, GERALDUS, GERALLUS, GUIRAL, 334, 343, 350, 351, 352, 423; levita, 234, 314, 318; sacerdot, 137, 262, 264; sotsdiaca, 306, 391.

GERALLUS DESMERLET, notari del bisbe de Vic, 456.

GERALLUS PONCIUS, levita, 260.

GERBUINUS, sacerdot 179.

GEROUS, sacerdot, 198.

GISCAFREDUS, GISCAFRED, prevere, 130; sacerdot, 3.

GISLABERTUS, 421.

GISLAFREDUS, 41.

GODAMIRUS, GUADAMIRUS, sacerdot, 149, 157, 171.

GUADALLUS, prevere, 56.

GUIFREDUS, clergue, 53; levita, 201, 333; prevere, 32, 103; sacerdot, 23, 155, 173, 180, 204.

GUILBERTUS DE FONTE CALIDE, rector de l'església de Sant Joan de Bergús, 24.

GUILLERMUS, GUILLEMUS, GUILIEMUS, GUILLELMUS, GUILLEM, GUILLEMUS, WILLELMUS, WILIELM, WILIELMUS, 253, 267, 414, 421; clergue, 376; diaca, 254, 268, 282; levita, 251, 278, 440; levita, escrivà del comte d'Urgell, 398; prevere, 146, 193, 221, 245, 389, 417; prevere *qui vocant Brufallus*, 374; sacerdot, 139, 167, 176, 177, 223, 246, 281, 401; sacerdot i monjo, 357; sacerdot i abat de Sant Vicenç, 115; sotsdiaca, 104, 109, 118, 122, 141, 145, 189, 200, 207, 387, 388, 438.

GUILLERMUS DE FONTE, prevere, 474; prevere i escrivà del vescomte Guillem de Cardona, 457, 458, 462, 464, 465.

GUILLERMUS DE IANGONE, 248.

GUILLERUMS DE MURA, batlle de Solsona, 382

GUILLERMUS DE PALMEROLA, 461.

GUILLERMUS DE PERTERIZA, notari públic, 217.

GUILLERMUS SENDREDI, 434.

GUIRAL, cf. GERAL.

GUISAD MIRO, prevere, 28.

GUISADUS, EGUISADUS, sacerdot i monjo, 249.

GUIARDUS, WITARDUS, prevere, 96; sacerdot, 65, 84, 184, 211.

— H —

HONORIUS, prevere, 153.

— I —

IACOBUS DE CASTRO, jutge de Solsona, 382.

IOHANNES, IOANNI, IOHANIS, IOHANNIS, levita, 335; prevere, 442, 470; sacerdot, 225; sotsdiaca, 213.

IOHANNES BEAXEN, notari reial, 446.

IOHANNES FREXANET, notari públic, 223.

IOHANNES RAIMUNDI, 256.

IOSEPHUS BERNARDI LLOP, notari públic, 211, 282, 361, 366, 395, 437.

IOSEPHUS MATHEI CARDI, 211.

IOZBERT, prevere, 135.

ISARNUS, prevere, 22, 239.

ISOVARDUS, sacerdot i monjo, 192.

ITERIUS, 392, 410.

IULIANUS, sacerdot, 332; *scolasticus*, 241.

— J —

JOANNES, cf. IOHANNES

JOSEPHI, JOSEPHUS, cf. IOSEPHUS.

— K —

KARBONELLUS, cf. CARBONELLUS.

— L —

LETERIUS, levita, 400.

LOBUS, sacerdot, 60.

— M —

MARTINUS, levita, 295; prevere, 322; sacerdot, 329, 330.

MASCHARONE, prevere, 34, 112, 121.

MICHAELIS, 338.

MIRO, MIRONIS, MIRONUS, clergue, 131; sacerdot, 80, 275, 341.

MIRONUS DONUCII, 259.

MORATO, sacerdot, 4.

— N —

NICOLAUS, levita, 432.

— O —

OLIBA, OLIVA, sacerdot, 45, 67, 134, 213, 231.

ONOFRE, prevere, 125.

ONOFRE TARREGA, notari públic, 323.

OSCHER, sacerdot, 127.

— P —

P., *acolutus*, 391.

PASCHALIUS, sacerdot, 422.

PETRUS, 304, 401, 426, 429, 440; clergue i canonge de l'església de Santa Maria *Tudentis*, 371; diaca, 218; escrivà, 280; levita, 25, 394, 395, 397; monjo, 364; prevere, 1, 164, 201, 212, 236, 297, 339, 348, 367, 381, 411, 412, 421; prevere de Fals, 471; prevere i canonge, 289; prevere i notari de Calaf, 472; prevere i notari públic del vescomte Guillem de Cardona, 442,

- 449; prevere i escrivà del comte Ramon, 172; prior, 345; prior de Calaf, 455, 470, 471; sacerdot, 105, 133, 175, 181, 182, 183, 187, 290, 301, 313, 325, 336, 342, 346, 347, 353, 399; *scolasticus et canonicus*, 258.
- PETRUS AUGUSTINUS, notari públic de Barcelona, 472.
- PETRUS CLARIUS, escrivà comtal, 217.
- PETRUS DE ALTET, levita 459, 460, 461.
- PETRUS DE CASAGUALDA, notari públic, 217, 382.
- PETRUS DE CONCHES, 452.
- PETRUS DE CORRON, escrivà, 402.
- PETRUS DE COSCHONE, 444.
- PETRUS DE LAURO, 334, 339.
- PETRUS DE MATAROTUNDA, 181.
- PETRUS DE VACHERISES, notari públic, 475.
- PETRUS GUILLERMI, prevere, 323.
- PETRUS MARTINI ANDREU, notari públic de Solsona, 223, 249, 261.
- PETRUS PONCII, 349.
- PETRUS SENIOFRED, levita i canonge, 303; sacerdot, 327; sacerdot i canonge, 308.
- PETRUS ZACOR, notari públic de Cardona, 280.
- PONCIUS, PONTIUS, 309, 380; levita, 166, 185, 206, 209, 227, 229, 242, 248, 258, 272; sotsdiaca, 358.
- PONCIUS BONIFILI, clergue i jutge, 98, 106.
- PONCIUS RAIMUNDI, notari públic, 375.
- R —
- RADULFUS, 368, 372; prevere, 144, 138.
- RAIMUNDUS, RAMON, REIMUNDO, REMON, REMUNDUS, 261, 291, 317, 369, 473; *canonicus*, 288; *capellanus de Castellane*, 471; clergue, 188; diaca, 292; escrivà, 220; levita, 219, 443; levita i escrivà jurat, 279; prevere, 62, 74, 83, 88, 142, 285, 408, 436; sacerdot, 47, 48, 169, 199, 247, 270, 286, 312, 324, 340, 344, 354, 362; sotsdiaca, 299, 373.
- RAIMUNDUS DE MATA ROTUNDA, 447.
- RAIMUNDUS ESFORTATUS, 431.
- RAIMUNDUS OLLEGARII, 331.
- RAMIRUS, prevere, 11, 12.
- RANIMIRUS, prevere, 5, 7, 13, 14, 17.
- RECEMIRUS, REDEMIRUS, prevere, 26, 46, 49, 69, 81, 99, 100.
- ROBERTUS, notari públic de Manresa, 454.
- RODLANDUS, levita, 428, 430, 435; levita, notari públic de Manresa, 441.
- S —
- SCAFREDUS, sacerdot, 2.
- SEBUINUS, sacerdot, 224.
- SENDREDUS, jutge, 15; sacerdot, 154.
- SENIOFREDO, SENIOFREDUS, levita, 93; prevere, 92, 39, 54, 61, 68, 75, 76, 102, 108, 116, 197; sacerdot, 147.
- SPERANDEO, cf. ESPERAINDEO.
- T —
- TRASUANDUS, prevere, 31.
- V —
- VIDAL, VIDALES, prevere, 51, 57, 58, 73, 78, 129; sacerdot, 40, 117, 120.
- VIVES, prevere, 20.
- W —
- WIFRANUS, prevere, 150.

WIFRED, WIFREDUS cf GUIFREDUS

WILELMUS, WILIELM, WILIELMUS cf. GUI-

LLERMUS

WITARDUS cf. GUITARDUS

WUSRIMIRUS, prevere, 1.

ÍNDIX TOPONOMÀSTIC

— A —

- de Fluniano, levita et Cardone kamerarii, 438.
de Podio Alto, 391.
de Sancto Iusto, 429.
Decani, 431.
Oliba de Tresserra, 217.
fill de Saurina et Petrus, 391.
sacriste, 455.
ABAGO, lloc que diuen, 82.
ABELA, *ABELGA* 277; castell que diuen, 454; puig que anomenen, 31.
ABERICO, cf. *AVENCO*.
ABIRON, 295.
ABO, germà d'Adalbertus, 386.
ABOGLASICIA, *ABOGRASICIA*, 61, 108.
ABURIDO, 89.
ACCUTA, *ACHUTAS*, *ACUDA*, *ACUTAS*, cf. *AGUDA*.
ACISIOL, esposa de Ramon, 264.
ACRIMENTE, *ACRIMONTIS*. cf. *AGRAMUNT*.
ADALA, 140, 386; terra de, 11.
ADALADES, cf. *ADALEDE*.
ADALAIZ, cf. *ADALEZ*.
ADALANUS, *generis Sarvillae*, 132.
ADALASEN, 79.
ADALBERTUS, *ADALBERT*, 98; germà d'Abo, 386; jutge d'Egara, 98; scolasticus, 231.
ADALBERTUS CARBONER, 386.
ADALBERTUS GUITARDI, 172, 194.
ADALBERTUS SAGO, 386.
ADALBERTUS SENIULF, 133, 168; *canonicorum prepositus*, 98.
ADALEDE, *ADALEDIS*, *ADALADES* cf. *ADALEZ*.
ADALEIGA, esposa de Seniofred qui vocant Karlo, 207.
ADALEZ, *ADALAIZ*, *ADALETZ*, *ADALEN*, *ADALEIZE*, *ADALEC*, *ADZALED*, *AZALED*, *ADALEDE*, *ADALEDIS*, *ADALADES*, *ADALZ*, 56, 70, 136, 143, 144, 176, 204, 235; esposa de Berengarius, 287; esposa de Bernardus Guillermi, 319; esposa de Borrell, 63, 182; esposa d'Ermemirus, 143; esposa de Guillem, 244; esposa de Iovanni, 108; espsa de Petrus de Claromonte, 438, 475; esposa de Petrus Mironi, 283; esposa de Petrus Ugoni, 312; esposa de Ramundus Arnalli, 333; esposa de Richardi, 202; esposa de Sendredus, 167, 200; esposa de Trasuerio, vicario, 65; esposa de Vitalis, 255; fidel del sacerdot Vidal, 151; filla de Duran, 148; filla d'Elo, 76; filla d'Iozperti i Maiassinda, 272.
ADALEZ DE VILA TORTA, 386.
ADALFINA, 38.
ADALGARDIS, *AZALGARDIS*, 270, 467; esposa de Bertrandus Gerovardi, 301; esposa de Suniarius Ollofred, 192.
ADALINDO, terra de, 3.

- ADALMODIS, ADALMUS, ADALMIRA, ADALMURIS, cf. ALMODIS.
- ADALTRUD, ADALTRUDA, 127, 386; esposa de Seniulf, 81, 125.
- ADALVIRA, 386.
- ADALZ, cf. ADALEZ.
- ADAM, 386.
- ADANAGET, 386.
- ADANAGILDE, 46; cases de, 28.
- ADANAGLEDUS, fill d'Engovara, 38.
- ADARUS, 470.
- ADAULFO, terres de, 27.
- ADELASEN, 245.
- ADEMARIUS, ADELMAR, ADALMAR, 386.
- ADEMARIUS DE MIRALES, *militis*, 463.
- ADERGA, terra de, 6.
- ADESINDO, 104.
- ADEVONSO, 16.
- ADGER, 88.
- ADGILAR cf. AGUILAR.
- ADROVER, ADROARIO, ADROVARIO, ADOVER, 46, 87, 91, 94, 155, 386; terra de, 74; puig de, 201.
- ADROVER DENTE, 271.
- ADROVER TORT, terra de, 155.
- ADULINO, castell, 455.
- ADZALEZ, cf. ADALEZ.
- AG, cf. Aio.
- AGEL, riu, 228.
- AGELA, 82; terra de, 27; vila que fou de, 15.
- AGELLISCHE, 386.
- AGILAR cf. AGUILAR.
- AGILELA, castell, 288.
- AGIRALIN, 277.
- AGISDO, alous que foren de, 277.
- AGNES, AGNETI, AGNETIS, filla de Guillerms Raimundi, 378; filla de Raimundus de Torroja, 459, 460; *nepota* d'Hug de Torroja, 461.
- AGNES DE OLONE, 467, 470.
- AGNES DE TORROJA, 469.
- AGO cf. Aio.
- AGRAMUNT, AGREMONT, ACRIMENTE, ACRIMONTIS, 362, 432; *carrera aval qui vadit ad*, 420.
- AGUDA, ACCUTA, ACHUTAS, ACUDA, ACUTAS, 56, 65, 96, castell, 164, 165, 204, 215, 267, 288, 297, 466; castell de ipsa, 243, 341; castell que diuen 231; de Valderia, castell, 204; de Valle Agria, castell, 340; de Valle Ariga, castell que diuen, 182; ecclesia, 288; honor, 421.
- AGUDO, puig, 110.
- AGUIANO, 35.
- AGUILAR, ADGUILAR, AGILAR, AQUILLARE, 277, castell, 309; terme de, 106, 228.
- AIA, filla de Aio, 109.
- AIARIG TRASUER, 137, 139.
- AIDA, *hostaticus*, 349.
- AIELMODEM cf. ALMODIS.
- AIGGO cf. Aio.
- AIMERIG GUADALLO, 234.
- AINARDUS ELDESINDI, 98.
- Aio, AIGGO, AGO, AG, 109; femina, 16, 118, 126; esposa de Bonefilii, 119, 124, 141; terra de, 101, 145.
- ALADORNOSOLA, 154.
- ALAMAN, ALAMANDI, ALAMANTUS, 239, 336.
- ALAMAN UNIFREDI, 271.
- ALANTORN, 204.
- ALARIG, ALARIGO, ALARIGUS, 19, 197; coll de, 23; lloc que diuen, 154; serra que diuen, 20.
- ALARIG TRASUER, 167.
- ALASCORR, *emmendas*, 105.
- ALBAR, 386.
- ALBAREGO, 23.
- ALBERTUS, ARBERT, ARBERTUS, 360, sacerdot, 224; *scolasticus*, 224.
- ALBERTUS DE CASTRUMDRALI, 361, 377, 387.
- ALBERTUS DE CASTROVETULO, 409, 438.
- ALBERTUS DE LIZA, 368.
- ALBERTUS DE TARAVAL, 398.
- ALBERTUS OLIUS, notari de Fals, 282, 361, 367, 395, 437.
- ALBESA, lloc que diuen, 152; mas de, 435.
- ALBESPINO, 318.

- ALBI, ALBIO, ALBIUM*, 366, 435; castell, 252, 405, 455, 470; *domus* de, 435; fortalesa, 376.
ALBOS, 107.
ALCARRAS, ALCARRACIO, ALCHARRACIO, ALCHARA, ALCHARRAZ, església, 439, 441; castell, 423, 455; puig, 271.
ALCORAC, castell, 332.
ALEGRO, 455.
ALENY, ALIGNO, castell, 389.
ALGINIRA, torrent de, 319.
ALIARIO, vinya de, 33.
ALIGNO, cf. *ALENY*.
ALILA, castell, 459.
ALLENA, esposa de Dexilan, 59.
ALLOVARA, alou de, 272.
ALMANLA, palau de, 107.
ALMODIS, ALMODI, ADALMODIS, ADALMUS, ADMANDIS, comtessa, 194, 210, 369; esposa de Bernat Amat vescomte de Cardona, 299, 302, 307, 317, 326, 335, 338, 350, 365; filla d'Amalia, 174; filla de la comtessa Mahalta, 310; mare de Ramon Folc, 365; vescomtessa, 309, 323, 337, 344, 345, 349, 350, 353, 354, 357, 361; vescomtessa de Cardona, 367.
ALMUDAFAR, 257.
ALORICO, 10.
ALOS, castell, 133.
ALTEMIRUS, ALTEMIRO, ALTEMIR, ALTIME-RUS, 10, 39, 91, 117, 153; fill de Seniofredus, 84.
ALTEMIRUS TUXIDOR, 386.
ALUDIA, 386; esposa d'Ema, 68; terra de, 2; vinyes que diuen, 181.
ALVIRA cf. *ELVIRA*.
ALZINA PPERTANS, mas que diuen de, 455.
AMAD, cf. *AMATUS*.
AMADA, 386.
AMADENDRIS, 194.
AMAHALTIS, cf. *MAHALTA*
AMALDA, AMALDANO, cf. *MALDA*
AMALFREDO, puig de, 20.
AMALIA, 174.
AMALLA, AMALLANO cf. *MALDA*,
AMALLANEL, AMALLANELO cf. *MALDANELL*
AMALRICUS, AMALRIG, AMALRIGO, 6, 15, 111, 133, 225, 386.
AMALTRUDA, AMALTRUD, AMALTRUDE, AMALTRUDIS, AMALTRUT, MALTRUD, 70; filla d'Engúncia vescomtessa, 166; esposa d'Armand, 121, 158; esposa de Bermundus, 180, 227; esposa de Bernardus, 195; esposa de Bernardus Guitaradi, 134; germana d'Eriballus bisbe, 133.
AMARGOSA, cf. *FONTE AMARGOSA*.
AMATA ENEA, 256.
AMATUS, AMAT, AMAD, clergue, 285; fill d'Eldric, 98; germà de Bernardus, 225; germà de Bernardus Guisadi, 98; pare de Bernardus Amati, 266; terres i vinyes de, 225.
AMATUS ELDRICI, 213; DE PERA, 194.
AMATUS OLIBA, 228.
AMATUS PETRI IOVAL, 218.
AMENLA, castell, 288.
AMIL, 41.
AN, cf. *VALLDAN*.
ANDREUS EDA, 386.
ANDREUS DE LLOBERA, 433.
ANECTO, castell, 256.
ANFARA, 55.
ANFOLS DE GUARDIES, 386.
ANGLEROLA, cf. *ANGLESOLA*
ANGLES, castell, 381, 416.
ANGLESA, filla gran de Raimundi Fulchonis, vescomte de Cardona, 405; germana del comte d'Urgell, 398.
ANGLESOLA, 360.
ANLO, 78.
ANSALDO, 19.
ANSEFRET, 28; prevere, 386.
ANSOLFO, 52, 386.
ANTONIUS CASTELLAR, notari públic de Solsona, 223, 261, 321.
ANTONIUS GERIBERT, 172.
ANTUSAL, puig de, 84.
AOLVI, castell, 423.

- AQUA DE CONGUSTO, 252.
 AQUA FRIGIDA, 252.
 AQUA TEPIDA, 144; alou de, 138.
 AQUALATA, *dominicaturas*, 271.
 AQUILLARE, cf. AGUILAR.
 ARABO, ARAVO, 384.
 ARANNONE, *insula de*, 1.
 ARBECA, castell, 459.
 ARBERT, ARBERTUS, cf. ALBERTUS.
 ARBOCED, serra de, 84.
 ARBOZARIO, mas de, 271.
 ARCHISOL, esposa de Ramon, 262.
 ARCHUS DE CASTELLEDRAL, 417.
 ARCIO, pont, 374; terme de, 106.
 ARDESA, *silvamane de*, 239.
 ARDEVOL, ARDEVAL, ARDEVALE, ARDEVOLE, 24, 378; castell, 360; lloc que diuen, 8, 9, 19; on diuen, 16; terme de, 90, 360;
 ARDMAN, ARTMAN, 112, 121, 158, 178, 181, 183, 187, 386.
 ARDMAN DURAN, 137, 139, 167.
 ARGELO, 36; terra de, 26.
 ARGEMIRUS, ARGEMIR, ARGIMIRUS, 11; terra de, 2; prevere, 27.
 ARGEMIRUS ALIERI, 98.
 ARGEMON, 386; molins de, 386.
 ARGENÇOLA, terme de, 154.
 ARGERIGO, 51.
 ARGIANO, 37.
 ARGILO, fill de Sinuerga, 53.
 ARGIMIRUS, cf. ARGEMIRUS.
 ARIA, ARIDA, ARIGA, font de, 1; vall, 1, 63, 182, 400.
 ARIES, 126, 140, 141, 145.
 ARIFONSUS, ARIONSUS, ARIVONSUS, 9; fill d'Engovara, 38; monjo, 93.
 ARIGA, cf. ARIA.
 ARIONSUS, cf. ARIFONSUS.
 ARIOSFO, alou que fou de, 107.
 ARIVONSUS, cf. ARIFONSUS.
 ARLEVA, esposa de Guifredus, 10.
 ARLOVINO, 200.
 ARMENGAUDUS, cf. ERMENGAUDUS.
 ARMUCIA, 386.
 ARNALLUS, ARNADUS, ARNAL, ARNALD, ARNALDUS, ARNALDUS, ARNAU, 41, 156, 192, 199, 249, 260, 297, 360, 401; alou de, 260; archilevita, 63; bisbe d'Urgell, 348; bisbe de Vic, 302; capellà de Camarasa, canonge, 345; diaca, 224; fill de *domna* Beatricis, 422; fill de Bermundus, 360; fill de Petrus Mironi, 193; fill de Sicardis, 294; fill d'Udalardus i Ermengarda, 232; filòsof, 98; germà de Rodlandus, 330; germà de Borrellus Bonifilio, *hostaticus*, 163; jutge, 55, 93; levita, 156; prevere, 138, 144, 205; 408; que diuen de *Subtus Solario*, 426, sacerdot, 138, 198, 224, 311, 325; vinya que fou de, 27; vinyes de, 225.
 ARNALLUS ADALBERTI, alodu, 247; sacerdot, 198.
 ARNALLUS ARMEGIR, 192.
 ARNALLUS ARNALL, 187, 221.
 ARNALLUS BARONI, batlle del comte, 292.
 ARNALLUS BERENGARII, 55, 362; germà de Bernardus Berengarii de Anglesola, 292; *hostaticus*, 349; DE PODIO VIRIDI, 292.
 ARNALLUS BERNARDI, 137, 139, 167, 223, 227, 313, 329, 350, 357, 360, 363; sacerdot, 378; DE COMBA IUNCOSA, 368; DE IPSA BUXU, 306.
 ARNALLUS BOETHII, *mansum ubi stat*, 271.
 ARNALLUS BONIFILII, 143, 206, 224, 239, 241, 258; *hostaticus*, 416.
 ARNALLUS BROCHARDI, *hostaticus*, 416.
 ARNALLUS COBATER, 337.
 ARNALLUS COG, 405.
 ARNALLUS CORTIT DE ILERDA, 455.
 ARNALLUS DACHONIS, 223.
 ARNALLUS DALMACI, 330.
 ARNALLUS DE [...], 469.
 ARNALLUS DE BELIANA, 459, 460, 461.
 ARNALLUS DE CALAF, 445, 454, 472.
 ARNALLUS DE CALDERS, 356.
 ARNALLUS DE CAORC, 393.
 ARNALLUS DE CARDONA, 388, 413, 439, 443, 449; vicari, 424.
 ARNALLUS DE CARTILIANO, 381.

- ARNALLUS DE CASCALS, 393.
 ARNALLUS DE CASTLAR, 364.
 ARNALLUS DE CERVARIA, 423.
 ARNALLUS DE COCTANO, 454.
 ARNALLUS DE COMA, 433.
 ARNALLUS DE CONCHABELLA, 345.
 ARNALLUS DE CULLA, 431.
 ARNALLUS DE ÇA GUARDIA, 420.
 ARNALLUS DE GARIDEL, 454.
 ARNALLUS HOSTEN, 179.
 ARNALLUS DE IOVAL, 360, 368.
 ARNALLUS DE ISANTA, 425.
 ARNALLUS DE IVORRA, 426.
 ARNALLUS DE LAURO, 469.
 ARNALLUS DE LERCIO, 400.
 ARNALLUS DE MALGRAD, 405.
 ARNALLUS DE MANSO, jutge, 435.
 ARNALLUS DE MEALA, 470; *militēs*, 453.
 ARNALLUS DE MEROLA, 472, 475.
 ARNALLUS DE MONTEPAO, 327.
 ARNALLUS DE MUNTAR, 376.
 ARNALLUS DE PALACIOLO, 400.
 ARNALLUS DE PONTIBUS, DE PONTS, 390, 398.
 ARNALLUS DE PUJALT, 440, 443.
 ARNALLUS DE RIBA, 284.
 ARNALLUS DE RIBELLES, 428.
 ARNALLUS DE SANAUGA, 362, 405.
 ARNALLUS DE SOLANELLIS, 456, 457.
 ARNALLUS DE SOLER, 456.
 ARNALLUS DE TAGAMANENT, 377.
 ARNALLUS DE TAMARITO, 475.
 ARNALLUS DE TABAVAN, 456.
 ARNALLUS DE TIMOR, 419, 438, 459, 460, 461, 475.
 ARNALLUS DE TORENZ, 411.
 ARNALLUS DE TORROJA, 469; *avunculus* d'Agnētis de Torroja, 469.
 ARNALLUS DE TOST, 80; senyor de Rodlandus Guitardi, 136.
 ARNALLUS DE TURRE, 448.
 ARNALLUS DE VILANOVA, 475.
 ARNALLUS FRUGANII, 252.
 ARNALLUS FRUGIFER, 263.
 ARNALLUS FULCHONIS, germà de Raimundus Fulchonis, 313.
 ARNALLUS GERALDI, 137, 139, RAIMUNDUS.
 ARNALLUS GILABERTI, 169, 179, 243, 267.
 ARNALLUS GUADALLI, 290, 305.
 ARNALLUS GUIFREDI, 138, 246, 252, 278.
 ARNALLUS GUILLERMI, 98, 188, 221, 224, 239, 249, 283; 299, 307, 324; DE CARTALIANO, 442.
 ARNALLUS GURB, 398.
 ARNALLUS ISARNI, 275.
 ARNALLUS LANGUARDI, 249.
 ARNALLUS LOPARDI, 98.
 ARNALLUS LUPONI, LUPPI, 98.
 ARNALLUS MAGER, 179, 311.
 ARNALLUS MIR, MIRONIS, 225, 270, 271, 317; batlle, 133; comte de Pallars, 380; DE CONCABELLA, 335; sacerdot, 209.
 ARNALLUS MULTONI, MOLTO, 439, 441.
 ARNALLUS PETRI, 193, 281, 316, 320, 340, 341; fill de Mironis, 93, 106, 221; DE ALENTORN, 347; DE CERVERA, 326; DE MALMERCHAD, 370.
 ARNALLUS PORTELLI, 84.
 ARNALLUS RODGERI, 340.
 ARNALLUS SANCIO, 285.
 ARNALLUS SANLA, 306, 318.
 ARNALLUS SENDREDI, 182.
 ARNALLUS RAIMUNDI, 271, 282, 320; DE PALIARS, 292.
 ARNALLUS SUNER, 191.
 ARNALLUS SUNIFREDI, 179, 188, 259.
 ARNALLUS TRASUARI, 169, 193, 196, 198; *hostaticus*, 163.
 ARNALLUS UG, 283.
 ARNALLUS VITALE, 447.
 ARNULF, ARNOLFUS, ARNULFUS, 95, bisbe, 39, 50; germà del vescomte Bermundus, 55; germà del vescomte Eribau, 95; levita, 5; levita i abat, 21; terra de, 9.
 ARO DURANT, 337.
 ARO MODUS, 337.
 ARO MUNTANER, 337.
 ARO OROMIR, 337.
 ARO RAIMON, 337.
 ARRAONA, ARRAHONE, castell, 271, 271; fòrum de, 271.

- ARSENDIS, ARSINDIS, ARSEN, 270, 467; esposa de Bernardus Isarni, 312; esposa de Gerallus Alamanni, 334; esposa de Mir Arnal, 333; esposa de Sancii, 289, 306; filla de Gunedellae, 300.
- ARSENDIS DE ODENA, 345.
- ARSEVO, 283.
- ARSINDIS, ARSSEDIS, cf. ARSENDIS
- ARTALLUS, ARTALUS, ARTAL, 343; comte, 295, 308, 370, 403.
- ARTALLUS DE CALDERS, 390, 398, 399.
- ARTESA, castell que diuen, 97.
- ARTIGAS, *ipsas*, 119.
- ARTIGGA, lloc que diuen *ad ipsa*, 126.
- ASBER, fill de Isarnus, 337.
- ASFREDUS, alou de, 60.
- ASNER, 386.
- ATILA, 68.
- ATINARD, 138.
- ATO, ATTON, ATTO, 5, 82, 122, 186, 207, 386; germà de Charlo, 140; terra de 141.
- ATO ADROVER, 252.
- ATO BERARONE, 108.
- ATO SUNIARIO, puig que fou de, 185.
- ATULFUS, coll que fou de, 15.
- AUDESINDUS, 20, 23, 155.
- AUGLEBONO, 114.
- AULINO, castell, 439, 441.
- AURIA, 4.
- AURIOL, AURIOLUS, AUREOLUS, clergue, 133; fill de Chixilo, 2; levita, 147.
- AURIPINO, AUROPINO, AURUMPINUS, 350; castell, 300, 455.
- AUSONA, AUSONE, AUSONIA, AUSSONA, EUSONA, OSONA, 266, 288, 292, 386, 387, 393, 455, 470; bisbe de, 288, 470; comtat de, 2, 3, 5, 20, 23, 64, 66, 70, 82, 89, 91, 94, 101, 104, 110, 109, 114, 113, 118, 122, 124, 126, 133, 140, 141, 143, 145, 154, 189, 203, 200, 205, 207, 209, 227, 263, 269, 272, 283, 284, 311, 365; coll de, 70; *milites*, 379; moneda, 379; seu de, 455; vescomtat de, 133.
- AUSONENSIS, AUSSONENSIS, bisbat, 293, 400; bisbe, 280, 349, 398; comtat, 68, 74, 106; confins, 293.
- AVA, qui diuen Ricard, 41.
- AVACONO, AVAHONO, AVANCONO, 101, 110, 113; vall, 64.
- AVAGO, vall, 89.
- AVARGEL, 386.
- AVELA, AVELANO, 360; castell, 410, 459.
- AVENAS, puig de, 405.
- AVENCHO, AVENCO, ABERICO, 6; riu, 127.
- AVEZAR, bosc que diuen, 55.
- AVINAZAR, 411.
- AVINONE, castell, 402.
- AVINO, 35.
- AZALA, 301.
- AZALED, AZALED, AZALEDIS, cf. ADALEZ.
- AZALGARDIS cf. ADALGARDIS.
- AZERNOSA, *caput de*, 16; *ipsa comma que vocant*, 7.

— B —

- B., abat de Santes Creus, 461; levita, 438; sagristà, 461.
- B. CALVONIS, 461.
- B. DE SANCTO MARTINO, miles, 375.
- B. GUERRA, 455.
- BABOT, 320; fill de Berengarius Ricardi, qui diuen, 314; fill de Berengarius Ricardi de Santa Fe, 356; pare de Poncius de Santa Fe, 410.
- BACIERS, 218.
- BAFARUL, 320.
- BAGES, 387, 405.
- BAGO, alou que diuen, 288.
- BAIAS, BAIES, 107, 292, 393, 470.
- BAIET, 393.
- BALAGARIUS, fill de Guillemus Bardoil i Ermessen, 451.
- BALAGUER, 332, 362; castell, 461.
- BALARO, 82.
- BALASQUITA, BELASQUITA, BELAXQUITA, que diuen Constància, esposa del comte d'Ermengaudus, 105, 463.
- BALDRIG, 386.

- BALDRIG DE VILA, 386.
 BALDUINUS, sacerdot, 143.
 BALLARON, terra de, 43.
 BALLOFRE, 60.
 BALLOMAR, terra de, 104.
 BALLOVI, BALLOVINUS, 189, 344.
 BALLOVIGA, filla de Sesnana, 48.
 BALNEOLIS, 271.
 BANCELLOS, villa de, 70.
 BARBAM, fill de Raimundus Martí, 337.
 BARBASTRO, 427.
 BARBENTIO, 288, 352.
 BARBERANUM, *via que vadit ad*, 271.
 BARCHERA, alou i terra que diuen, 283.
 BARCHINONA, BARCHINONENSE, 164, 355, 469; bisbat, 401; bisbe, 133, 350; ciutat, 15, 107; comte, 278, 280, 292, 354, 358, 486, 393, 398, 400, 405; comtat, 266, 278, 292, 333, 408; comtes, 254; denaris, 451; moneda, 397, 404, 438, 446; moneda bona, 430; moneda pública, 470; palau, 380; sous, 407, 446, 447, 455, 469, 475; territori, 271; unces d'or, 275.
 BARDIANA, vinyes que foren de, 386.
 BARENGARIUS, cf. BERENGARIUS.
 BARON, BARONE, BARO, BARUN, 5, 72; mas de, 448; sacerdot, 138; terra de, 27, 75; torre de, 277; vinya dels fills de, 177.
 BARON CANSUMEL, 386.
 BARON FUNTDAULER, 277.
 BARON RASTEL, 386.
 BARRUFET, 411.
 BARTEGOS, germà de Vitalis Dent, 337.
 BARTHOLOMEUS DE CALAF, 393.
 BARULS, mas de, 24.
 BARUN, BARON.
 BASSAS, lloc que diuen *ad ipsas*, 374.
 BASSO, *rupe qui est super*, 168.
 BEATE MARIE, altar, 439, 405; església, 422.
 BEATE MARIE DE VALLE BONA, cf. SANCTA MARIA DE VALLE BONA.
 BEATI IHOHANNIS DE BERGUS, cf. SANCTUS IHOANNES DE BEGUR.
 BEATISSIME VIRGINIS MARIE OPPIDI CELSONE, cf. SANCTA MARIA DE SOLSONA
 BEATRICIS, BEATRIZ, 328, 410; esposa de Deusdedit, 305, 316; esposa de Guillermus, 205; vescomtessa de Cardona, 217.
 BEATRICIS DE MONT ROS, 422.
 BECDUR, BECHDUCHO, BECHDUR, BECHDURO, 439, 441, 440, 443, 455.
 BEGITANO cf. BERGITANO.
 BEGONUS, abat de Santa Fe de Conques, 293.
 BEGUR, BEGURCIO, BERGURCIO, BEGURTI, BEGURZ, BEGUS, cf. BERGUS.
 BEHONS, molins de, 271.
 BELA, cf. BELLA.
 BELACER, BELECEC, BELECHER, esposa de Seniofredi, 74; esposa de Seniofredus de Cardona, 87; fill d'Ingilberga, 127; germà d'Ingilberga, 127.
 BELASQUITA, BELAXCHITA, cf. BALASQUITA.
 BELDISNAR, colls de, 202, 236.
 BELECEC, BELECHER, cf. BELACER.
 BELEIZA, cf. BELEZA.
 BELESEN, cf. BELISEN.
 BELESTAR, molins de, 455.
 BELEZA, BELEIZA, esposa d'Eimeric, 232; esposa de Sunifredus, 115.
 BELIANA, 445.
 BELIARDIS, BELIARDS, esposa de Isimbert, 68; esposa de Raimundus, 90; vinya de, 189.
 BELISEN, BELESEN, BELISENDA, BELLISINDA, BILISENDA, esposa de Bernardus, 216, 255; esposa de Bernardus Amati, 266; esposa de Guillermus Isarni, 312; filla de Fulchonus Raimundi, 252; filla de Chixol, 273.
 BELLA, BELA, esposa d'Arnallus, 156; esposa de Guilabertus, 234; esposa de Guitardus, 92, 86, 112.
 BELLA DE FONTE MORELLO, 366.
 BELLARONE, BELLATONE, 29; terra de, 2.
 BELLESSIA, esposa de Raimundus Erimandi, 190.
 BELLISINDA cf. BELISEN.

- BELL-LLOC*, 366.
BELLO VICINO, *BELVEZINO*, castell, 147; terme, 198, 224.
BELLOG, cf. *BELL-LLOC*.
BELLUCIA, 33.
BELVEZINO, cf. *BELLO VICINO*.
BELMIR, *trilia qua tenebat*, 271.
BELO, 337.
BELUZA, filla de Sarvillae, 132.
BELVEDER, terme de, 290.
BENAD, *BENARDUS*, cf. *BERNARDUS*.
BENEDICTUS, abat de Sant Sadurní, 356.
BENICIMEN, 335.
BENNA, ipsa, 125.
BENVIURE, lloc que diuen, 456.
BERA, *qol de*, 217.
BEREMUNDUS cf. *BERMUNDUS*.
BERENGARIA, *BERENGERA* esposa de Bernardus de Fluvia, 411, 414; esposa de Bernardus de Mirambello, 432; esposa de Guillelmus de Terrassa, 430; filla de Vedia de Togores, 455, 467.
BERENGARIA DE SANCTI VINCENTI, 467.
BERENGARIUS, *BERENGARIO*, *BERENGER*, *BERENGERUS*, *BERENGUER*, 106, 154, 185, 189, 280, 287, 337, 405, 408, 428; abat del monestir de Sant Félix, 419; abat del monestir de Sant Sadurní, 425; bisbe de Vic, 254, 279, 281, 302; capellà de Cardona, 427; comte, 265; comte Barchinonensis, 257; fill de Dulcie et Raimundi de Olivis, 400; fill de Gilgae, 96; fill de Berengarii de Angles, 381; fill d'Eccardi, 288; fill de Bernardi Blidger, 288; fill de Bernardus Amati, vicecomes Cardone, 350, 367; fill d'Echardus i Maienza, 290; fill de Fulchoni Raimundi, 252; fill de Guillermi Petri de Pujalt, 374; germà de Borrelli Dolo, 274; germà de Guadalli Aimerici, 342; germà de Raimundi Fulchonis vicecomes Cardone, 405; *nepos* de Petrus Echardi i Gomballus, 352; que diuen Bord, 391, sacerdot, 332; sotsdiaca, 202.
BERENGARIUS ADALBERTI, 306.
BERENGARIUS ARNALLI, 341; DE ANGLÉSOLA, 381, 405.
BERENGARIUS BERNARDI, 289, 299, 307, 323, 350, 350, 353; DE CARDONA, 327.
BERENGARIUS BONUCIO, 247.
BERENGARIUS BREMUNDI, 408.
BERENGARIUS BROCARDI, 251.
BERENGARIUS CARDONE, 399.
BERENGARIUS COLONICI, 394.
BERENGARIUS DAPIFERI, 335, 358, 358.
BERENGARIUS DE ALENTORN, 421.
BERENGARIUS DE ALMERA, 431.
BERENGARIUS DE ALTA RIPA, 202, 450, 455, 457, 465.
BERENGARIUS DE AQUAVIVA, 381, 442.
BERENGARIUS DE AVINIONE, 402.
BERENGARIUS DE BAG, monjo, 467.
BERENGARIUS DE BERGA, canonge d'Urgell, 467.
BERENGARIUS DE BIOSCA, 395, 435.
BERENGARIUS DE BUXO, 426.
BERENGARIUS DE CALDERS, 390, 393, 402, 437; *nepote* Guillelmus vescomte *Cardone*, 455.
BERENGARIUS DE CAMARASA, 411.
BERENGARIUS DE CASTELL TALIAD, *hostaticus*, 194.
BERENGARIUS DE CHERALTO, 402.
BERENGARIUS DE CIRERA, 475, *militis*, 466.
BERENGARIUS DE CLARET, 455.
BERENGARIUS DE COLUNGA, 392.
BERENGARIUS DE CUBELLS, 412.
BERENGARIUS DE ERIL, 455.
BERENGARIUS DE FALS, sagristà de Cardona, 417.
BERENGARIUS DE FLUVIA, 392.
BERENGARIUS DE GARRIGOSA, 455.
BERENGARIUS DE GUARDIA, 236, 398, 456.
BERENGARIUS DE IERUNDA, 236.
BERENGARIUS DE ISANTA, 452.
BERENGARIUS DE LACERA, 399.

- BERENGARIUS DE MAÇANET, 382.
 BERENGARIUS DE MEDIONA, MIDIONA, 407, 475.
 BERENGARIUS DE MONTE ACUTO, 475.
 BERENGARIUS DE MONTEBUGO, 321.
 BERENGARIUS DE MONTEOLIVO, 327.
 BERENGARIUS DE MONTEPALACIO, 423.
 BERENGARIUS DE MONTESCHIVO, 437.
 BERENGARIUS DE MUNT LEDO, 363.
 BERENGARIUS DE PETRA MOLA, 466.
 BERENGARIUS DE PODIO VIRIDI, 460, 461.
 BERENGARIUS DE PORTELLA, PORTELA, SA-
 PORTELA, ZAPORTELA, 455, 456, 468,
 470, 470; fill de Bernardus de Por-
 tella, 450.
 BERENGARIUS DE QUERALT, 401.
 BERENGARIUS DE RIPIS, 475.
 BERENGARIUS DE ROSSET, 393.
 BERENGARIUS DE SANCTA FIDE, ardiaca
 d'Urgell, 345; *hostaticus*, 349.
 BERENGARIUS DE SOLANELLA, 443.
 BERENGARIUS DE TORROJA, 380, 392, 395,
 439, 441. BERENGARIUS DE TORT,
 455.
 BERENGARIUS DE TURRE, 459, 460, 461.
 BERENGARIUS DE VILET, 433.
 BERENGARIUS DE VILLA FRANCHA, 439,
 441. BERENGARIUS DE VILLA LIBERA,
 mansiones de, 455.
 BERENGARIUS DE ENTENCIA, 427.
 BERENGARIUS ENARD, 252.
 BERENGARIUS ERMEMIR, 106, 166; *hosta-
 ticus*, 163.
 BERENGARIUS ERMENGAUDI, 194, 309.
 BERENGARIUS EROMIR, 164, 165.
 BERENGARIUS FOLC, 307.
 BERENGARIUS GAUZBERTI, 238.
 BERENGARIUS GERALLI, 320.
 BERENGARIUS GUICEFREDUS, GUIFRE, 260,
 382.
 BERENGARIUS GOLA, 337.
 BERENGARIUS GUILLERMI, 138, 144, 179,
 324, 334.
 BERENGARIUS MADEX, 295.
 BERENGARIUS MARTI, 383, 399.
 BERENGARIUS MOLI, marit d'Ermergar-
 da, 401.
 BERENGARIUS OLIBANI, 98.
 BERENGARIUS ONOFRED, 313.
 BERENGARIUS PETRI DE CASTELLNOU, 347;
 DE GERUNDA, 377.
 BERENGARIUS RAIMUNDI, 185, 192, 246,
 270, 304, 318, 325, 329, 330, 332;
 comte *Barchinonensis*, 259; fill de
 Ramundi Arnalli, 333; DE ALBESPI,
 298, 314; DE CAPOLAD, alou de, 225;
 DE CARDONA, 316; DE OSTOLES, 265;
 DE PODIO VIRIDI, 280; MONTECHA,
 328.
 BERENGARIUS REAMBALLI, 214.
 BERENGARIUS RICARDI, 292, 314, 318,
 320; SANCTA FIDES, 356.
 BERENGARIUS ROG, 337.
 BERENGARIUS RUFO, 401.
 BERENGARIUS SANCIO, 185, 206, 248.
 BERENGARIUS SANLA, pare de Berenga-
 rius Sanla i de Raimundus Beren-
 gari, 305.
 BERENGARIUS SENDRED, 334.
 BERENGARIUS SENIOFREDI DE LUCIANO,
 251.
 BERENGARIUS TOCHA, sacerdot, 263.
 BERENGERA, cf. BERENGARIA.
 BERENGUER cf. BERENGARIUS.
 BERGARIUM, muntanya que diuen, 213.
 BERGEDA, honor, 350.
 BERGITANO, BERGUEDANO, BERGUITANO, 95,
 398, 470; COMTAT, 30, 358, 398, 405,
 461.
 BERGUCIO, cf. BERGUS.
 BERGUEDANO, BERGUITANO, cf. BERGITANO.
 BERGUS, BERGURCIO, BERGUCIO, BERGURC,
 BEGURÇ, BEGURCIO, 26, 29, 46, 62,
 69, 166, 278, 322, 323, 386; alous
 de, 470; capellà de, 455; *dominica-
 tura*, 386; esglésies, 418; lloc que
 diuen, 13, 57, 111, 125; on diuen,
 10; pla de, 24, 278, 470; terme de,
 24; torre de, 329; vinya de, 378.
 BERMUNDUS, BERMON, BERMUNDO, BRE-
 MUNDUS, BREMUN, BREMON, 133, 154,
 180, 195, 235, 244, 269, 277, 337;
 fill de Belanes, 162; fill d'Engúncia
 vescomtessa, 98; fill de Raimundi

- Fuchonis vicecomes, 258, 276; fill de Sunifredus de Cardona, 227; fill de Sicardis, 360; germà del bisbe Eribau, 133; terra de, 244; trilla de, 185; vescomte, 55, 60, 66, 70, 79, 163, 386.
- BERMUNDUS ARNALLUS, canonge, 224.
- BERMUNDUS BONEFILII, 234.
- BERMUNDUS DE CARDONA, 166.
- BERMUNDUS DOMIR, 125.
- BERMUNDUS GUILLEM, 332.
- BERMUNDUS GUIRALD, vinya de, 262.
- BERMUNDUS GUISADI, 192.
- BERMUNDUS DE MIRABELL, 398.
- BERMUNDUS DE VIVER, 393.
- BERMUNDUS FALCO, 70.
- BERMUNDUS RAMON, 219.
- BERMUNDUS SENIOFRED, 185, 186, 187, 191, 272; castlà del vescomte Raimundus, 168; *hostaticus*, 194.
- BERMUNDUS SENIULDI, 98; terra de, 19, 163.
- BERNAD, BERNADUS, BERNAR, BERNARD, cf. BERNARDUS.
- BERNARDA, esposa de Durandus Sancti Stephani de Rivizges, 408.
- BERNARDUS, BERNARDO, BERNAD, BERNADUS, BERNAR, BERNARD, BENAD, BENARDUS, 54, 63, 64, 67, 72, 99, 114, 138, 139, 145, 216, 225, 255, 256, 329, 360, 469; abat, 163, 166, 168, 194, 211, 393, 407, 417; abat de Cardona, 398, 418; arxidiaca, 198, 407; arxilevita, 181; arquebisbe Tarraconensis, 375; arquebisbe Toletane sedis, 293; avi de Riculfus, 241; bisbe Urgellensis, 280, 378, 387, 398; castlà del vescomte Raimundus, 168; escrivà del comte Urgellensis, 405; fill d'Arsendis, 107; fill de Bermundus, 360; fill de Dulcia i Raimundus de Olivis, 400; fill d'Eccard, 288; fill de Echard i Maienca, 237, 242; fill d'Eldrici, 98; fill de Guadamir, 195; fill de Guinedelda, 152; fill d'Udalardi et Ermengarda, 232; germà d'Eccard, 288; germà de Guadallus Arnaldi, 98; germà de Raimundus de Mediano, 382; *hostaticus*, 163, 194; jutge i *caput scole*, 278; levita, 35; que diuen Bacho, 422; que diuen Surdo, 181; *prepositus*, 376, 378, 383, 387, 397; *prepositus* Cardonensis, 398; *prepositus* Celsonensis, 426; prevere, 201, 231, 233; pricheris Cardonensis, 378; prior de Santa Maria de Ripoll, 467; sacerdot, 56, 138, 467; sagrista Urgellensis, 348; *scriptoris comes Urgellensis*, 405; terra de, 74, 181; vescomte, 55, 307, 328, 337, 344, 345, 353, 354, 361; vescomte, fill d'Ermessendis, 310; vescomte, pare de Raimundus Fulchonis, 387; vescomte *Cardonensis*, de Cardona, 299, 302, 307, 315, 323, 327, 349, 350; vicari del castell de Fals, 395; vinya de, 264.
- BERNARDUS ADALBERTI, 289.
- BERNARDUS AIENRICI, 288.
- BERNARDUS AGELA, 204, 215.
- BERNARDUS ALGALBO, 393.
- BERNARDUS AMATI, 192, 206, 213, 219, 227, 229, 238, 251, 253, 266, 268, 278, 399; avi de Raimundus Fulchonis vescomte de Cardona, 405; *nepos* de Raimundus Fulchonis vescomte, 278; pare de Raimundus Fulchonis i de Guillermus de Cardona, 400; prebost Celsonensis, 429; vescomte, 292, 293, 316, 326, 335, 357, 365; vescomte de Cardona, Cardonensis, 309, 331, 338, 367, 371, 376, 377; DE CLAROMONTE, 172;
- BERNARDUS ARNAD, ARNALDI, 239, 252; alou de 322.
- BERNARDUS ATONI, 301.
- BERNARDUS BAFARULL, 469.
- BERNARDUS BARO, 134.
- BERNARDUS BELEGER, 401.

- BERNARDUS BERENGARIUS, BERENGER, BERENGUER, 211, 278, 279, 287, 292, 301, 332, 349; fill d'Estefania, 298; d'ANGLESOLA, 292.
- BERNARDUS BERNARDI, vescomte, 292.
- BERNARDUS BERTRANDI, prevere, 236.
- BERNARDUS BLIDGER, BLIGER, 212, 230, 233, 245, 288, 298.
- BERNARDUS BIEMO, 313.
- BERNARDUS BONOFILIO, 144.
- BERNARDUS BORRELLO, 201.
- BERNARDUS BREIMON, 313.
- BERNARDUS COCARD, 393.
- BERNARDUS COMPANY, 337.
- BERNARDUS DALMAD, 337; *hostaticus*, 163; DE CASTELLO FOLIT, 210.
- BERNARDUS D[']ANTIGES, 369.
- BERNARDUS DE AGUDA, 412.
- BERNARDUS DE ALTA RIPA, ALTA RIBA, 419, 427, 431, 435, 437, 439, 440, 441, 443.
- BERNARDUS DE ANGLÉSOLA, ANGULARIA, 398, 419.
- BERNARDUS DE ARAGALLO, 473.
- BERNARDUS DE BARBERA, 475.
- BERNARDUS DE BELLO LOCO, 355, 358.
- BERNARDUS DE CASTEL, 399.
- BERNARDUS DE CASTLUZ, 472.
- BERNARDUS DE CASTRO EMPALI, 475.
- BERNARDUS DE CASTRO ESPALI, 438.
- BERNARDUS DE CENTELLES, 379.
- BERNARDUS DE CHAS, 444.
- BERNARDUS DE CLERIANA, CLARIANA, 439, 441.
- BERNARDUS DE CONCABELLA, 420.
- BERNARDUS DE CONIL, 360.
- BERNARDUS DE ESCHIVO, 393.
- BERNARDUS DE FALS, 376, 389, 407, 417; *hostaticus*, 349.
- BERNARDUS DE FLOREJACS, 414.
- BERNARDUS DE FLUVIA, FLUVIANO, 411, 454; fill de Jordana, 412; sagristà, 470.
- BERNARDUS DE FONOIETO, 426.
- BERNARDUS DE FONOLLERA, 433.
- BERNARDUS DE GUISSONE, 411.
- BERNARDUS DE GURBO, 402.
- BERNARDUS DE IORBA, JORBA, 472.
- BERNARDUS DE IVORRA, 430.
- BERNARDUS DE LEMENA, *villici domini regis in Ierunde*, 442.
- BERNARDUS DE MINORISA, 379.
- BERNARDUS DE MEDALA, 299.
- BERNARDUS DE MESLEO, 379, 382; fill de Lombarda, 275.
- BERNARDUS DE MIDIA, 393.
- BERNARDUS DE MIRAMBELL, 432; germà de Bernardus de Mirambell, 398.
- BERNARDUS DE MONTE ESCHIVO, 388.
- BERNARDUS DE ODENA, 467.
- BERNARDUS DE PODIO ALTO, *preposito et canonico Sancti Vicencii Cardone*, 438.
- BERNARDUS DE PORTELLA, PORTELLO, 426, 441, 450, 468, 473.
- BERNARDUS DE ROCAFORT, ROCHFORT, 388, 395; *cellerarius*, 448.
- BERNARDUS DE SANAUJA, SENEUYA, batlle de Cardona, 435.
- BERNARDUS DE SANCTA MARIA, 422.
- BERNARDUS DE SANCTO GERVASIO, notari públic, 24.
- BERNARDUS DE SANCTO MARTINO, 345.
- BERNARDUS DE SENTELLES, 371, 390.
- BERNARDUS DE TARASCHO, 448.
- BERNARDUS DE TORRE, 450.
- BERNARDUS DE TORROJA, 475.
- BERNARDUS DE TURRECELLA, TURREDELLA, 455, 456, 474.
- BERNARDUS DE TURREDA, 457, 462.
- BERNARDUS DE TURRUELA, 465.
- BERNARDUS DELA, 233.
- BERNARDUS ECARDI, ECHARDI, 288, 297, 298, 307, 316, 318, 325, 332, 334, 339, 341, 342; DE SOLSONA, 342; DE TORROJA, 313.
- BERNARDUS ERADOLI, 337.
- BERNARDUS ERIMAN, 193, 221.
- BERNARDUS ERMENGAUDO, ERMENGOL, 227, 230, 237, 242, 267, 268, 278, 279, 282, 299, 307, 309.
- BERNARDUS ESTRUZ, 442.

- BERNARDUS FRANCONIS, mas de, 366.
 BERNARDUS FULCO, FULCHONIS, 342; fill de Guillermus vescomte Cardonensis, 470; prevere i canonge, 318.
 BERNARDUS FURDI, 442.
 BERNARDUS GAUFRET, 262.
 BERNARDUS GERALL, 271, 325.
 BERNARDUS GOVAN, 286.
 BERNARDUS GUADALL, GUADALLUS, 204, 212, 288.
 BERNARDUS GUADAMIR, 185.
 BERNARDUS GUASFRET, 246.
 BERNARDUS GUIFRE, GIFRE, GUIFREDUS, 137, 139, 167, 201; jutge, 278; DE LLANERA, 303.
 BERNARDUS GUILLERMUS, GUILLEM, WILLEM, 228, 240, 243, 260, 268, 281, 286, 319, 304, 316, 324, 327, 330; bisbe, 261; capellà de Cardona, 236, 450; DE CHERALTO, 268; DE LUÇA, DE LUCIANO, 317, 379, 382.
 BERNARDUS GUIADI, 98.
 BERNARDUS GUISCAFREDI, 263.
 BERNARDUS GUODAL DE MIRATVETI, 182.
 BERNARDUS HOSTENDO, 179.
 BERNARDUS IOACHIMIS, 55
 BERNARDUS IOANNIS, 40, 133; vinyes de, 386.
 BERNARDUS IOARDI, 373.
 BERNARDUS ISARN, 285, 312; *hostaticus*, 163.
 BERNARDUS ISOVARDI, 263.
 BERNARDUS LICARDI, 324.
 BERNARDUS LUPONI, LOBS, 178, 224, 233.
 BERNARDUS MATTALEBRES, 337.
 BERNARDUS MERCHADALE, 337.
 BERNARDUS MIR, MIRO, MIRONUS, 193, 205, 209; alou de, 156, 241.
 BERNARDUS OLERIO, OLLERIUS, 439, 441.
 BERNARDUS OLEGARI, 172.
 BERNARDUS OLIBA, 98.
 BERNARDUS ONOFRET, HONOFRE, 179, 193, 208.
 BERNARDUS OSONA, 279.
 BERNARDUS PETRI, 55, 271; DE CASTROLUCE, 271; DE JOVAL, 217.
 BERNARDUS PORT GULIER, 337.
 BERNARDUS RAIMUNDUS, RAMON, REMON, 252, 253, 325, 341; castlà de Raimundus vescomte, 168; DE CAMARASA, 194, 256; DE GALIFA, 194; DE TALAMANCA, *hostaticus*, 194.
 BERNARDUS RICOLF, RICULF, 166; alou de, 286.
 BERNARDUS RODLAN, 341.
 BERNARDUS RODOLFO, RADOLFO, 270; vinya de, 167.
 BERNARDUS RUBEREUS, 98.
 BERNARDUS RUIS, 133.
 BERNARDUS SANCIVS, 107, 342, 363, 368; abat, 378; fill de Sancivus i Arsenidis, 306.
 BERNARDUS SENIOFRET, 227.
 BERNARDUS SENMIR, SENMIRO, 179, 221.
 BERNARDUS SUNIARI, SUNYER, 125, 206; germà d'Arnallus, 249; DE FULIA, 166.
 BERNARDUS SCRIBERT, 227.
 BERNARDUS SEGNOLLI, 206, 248.
 BERNARDUS SENIULFI, 98.
 BERNARDUS TERROZ, sacerdot, 334.
 BERNARDUS TRASUARI, TRASUER, 138, 188, 196, 198, 224, 231.
 BERNARDUS UDALARDI, 264.
 BERNARDUS VACAMA DE ARAINA, 386.
 BERNARDUS VENDFRELLI, notari públic, 472.
 BERNARDUS VIDAL, 199.
 BERNARDUS VIFRET, 195.
 BERNARDUS VERROZZ, sacerdot, 339.
 BERNARDUS VILADEMAN, 368.
 BERNARDUS VITARD, 134.
 BERNARDUS VIVES, batlle *Barchinonensis*, 472.
 BERNARDUS YOARDI, cf. BERNARDUS IOARDI.
 BERTOLOMEO, terme de, 389.
 BERTRANDUS, BERTRAN, 368; canonge, 293; jutge, 233; fill de Poncius de Codener, 399; germà de Petrus Sancii de Llobera, 378; germà de Poncius Codener, 399; *prepositus* de Sant Andreu, 467.
 BERTRANDUS BORRELLI, 288.

- BERTRANDUS DE ALBARELS, 336.
 BERTRANDUS DE BEANUL, 444.
 BERTRANDUS DE CANALS, 407.
 BERTRANDUS DE CASTELLETO, 409, 434, 438; iunioris, 434.
 BERTRANDUS DE CASTELLTALLAT, 327.
 BERTRANDUS DE FALS, 400.
 BERTRANDUS DE LLOBERA, 372, 393, 398.
 BERTRANDUS DE MEROLA, 379.
 BERTRANDUS DE MIRAMBELL, 432.
 BERTRANDUS DE SAGA, 456.
 BERTRANDUS FULCHONIS, 345.
 BERTRANDUS GEROVAR, 301, 307.
 BERTRANDUS GUADALLI, 204.
 BERTRANDUS RAIMUNDI, 303.
 BERTRANDUS SANCII, 363.
 BESELDU, *hostes de*, 139, 142.
 BESORA, terme de, 246.
 BESULLUNENSE, comtat, 168.
 BEXIO, terra, 2.
 BEXOSO, puig, 1.
 BIARIG, 386.
 BIGES, 107.
 BIGURCII, cf. BERGUS.
 BILISINDIS, cf. BELISEN.
 BIOSCA, BIOSCHA, terme de, 65, 96; església, 304.
 BLANCA, BLANCHA, 199, 455; filla de Raimundus Fulchonis vescomte de Cardona, 405.
 BLANDRIG DE DUILA, 386.
 BLES DE POG, 386.
 BO, BONO, torrent, 15, 24.
 BOFIL, cf. BONEFILIUS.
 BOIXADORS, BOIXADERIUS, BOXADOSO, terme de, 106.
 BOIXMODERO, castell, 168.
 BONA, 40, esposa de Raimundus Senfredi, 344.
 BONADOMNA, BONADONA, BONADONNA, 73, 131; filla de Duran, 148; filla de Guitardus i Bella, 112; filla de Senana, 48; esposa de Bremon, 235, 244; esposa de Guillermus, 116, 262, 264; esposa de Maskaron, 6.
 BONAMOÇA, Ermetruit a qui diuen, 71.
 BONANATUS RODELL, batlle de la Vall de Lord, 217.
 BONEFILIUS, BONEFILIO, BONFILL, BONFILLIO, BONIFILIO, 20, 22, 42, 71, 78, 98, 113, 117, 119, 124, 126, 141, 184, 213, 249, 386; alous de, 277; casa de, 118; fill de Coldrecod, 74; fill de Chenó, 57; fill de Falcucius, 21; fill de Flamidia, 77; fill d'Ioltredus, 149; germà de Galito, 386; germà de Geroardus, 98; jutge, 24, 98; prevere, 2, 32, 116, 121, 175; sacerdot, 138, 181, 187, 223, 289; sagristà, 98; terra de, 2; vinya de, 70, 171.
 BONEFILIUS BELACANA, 386.
 BONEFILIUS BUFARD, 386.
 BONEFILIUS DANIEL, 202.
 BONEFILIUS DE FALS, 60, 79, 98, 133, 245.
 BONEFILIUS DE FRUGA, alou que fou de, 322.
 BONEFILIUS DE MUNTANA, MONTADA, 386.
 BONEFILIUS GONDEVINO, 107.
 BONEFILIUS MARCI, jutge Barchinonensis, 98.
 BONEFILIUS MARCHUCII, alou, 271.
 BONEFILIUS SAFILA, 172.
 BONEFILIUS SESMIR, cases que foren, 195.
 BONEFILIUS VITALI, 180.
 BONESSINDO, *insula* de, 38.
 BONESTARRE, 370.
 BONFIL, BONIFILIO, cf. BONEFILIUS.
 BONIFACIUS, *Sancta Sedis monachi*, 293.
 BONOCOMPANY, 285.
 BONOFILIO cf. BONEFILIUS
 BONONATO DE BUXO, de Buixo, notari públic, 28, 382.
 BONONERA, 386.
 BONUCIUS, BONUC, BONUÇ, 18, 74; mas que té, 127; terra de, 14.
 BONUCIUS SAG, 386.
 BONUCIUS MARTINUS, cases de, 247.
 BONUSFILIUS, cf. BONEFILIUS.
 BONUSHOMO, BONUSOMO, BONSON, 34, 150, 155, 173, 386; alou de, 167.

- BONUSHOMO BARMORETO, 386.
 BONUT, 87.
 BOPNFILL, cf. BONEFILIIUS.
 BORRELLUS, BOREL, BORRELL, 23, 63, 110, 182, 204, 211, 231, 386; bisbe, 50; bisbe de Vic, 98; comte, fill del comte d'Urgell, 217; comte, terra de, 4; comte i marquès, 1, 15, 17, 18, 20; *scolasticus*, 133; terra de, 184.
 BORELLUS BONEFILIIUS, 98, 168, 185, 187, 192, 206, 227, 237, 238, 247, 251, 254; *hostaticus*, 163, 194, 416;
 DE CALAF, castlà de Raimundus vescomte, 168; DE FALS, 166
 BORELLUS DE CABRERA, 166.
 BORRELLUS DELA, DOLO, 66, 273; *hostaticus*, 416.
 BORRELLUS LOBONE, 191.
 BOSCO, ipso, 173, 175.
 BOTARELLUS, mas de, 435.
 BOVER, puig, 172.
 BOVETUS, 98.
 BOX, fonte de, 24; ipso, 176.
 BOXADA, mas, 366.
 BOXADOSO cf. BOIXADORS.
 BOXERA, mas de, 435.
 BOXO, cf. BOSCHO.
 BOZMAR, 386.
 BRADILA, 89, 386.
 BRADOLINA, 386.
 BRAVI, BRANVI, 125, 135, 153.
 BRECADELS, 386.
 BREMUNDUS, BREMUN, BREMON, cf. BERMUNDUS.
 BROCARDUS, BROCARD, BROCHARDUS, BROGARDUS, 21, 55, 60, 154.
 BROCARDUS GUILLERMI, 226.
 BROCARDUS LOPARDI, 60, 98.
 BROI, BROLI cf. BRULL
 BRU, 442.
 BRUGERA, 288.
 BRUGIO, 67.
 BRUGUALDUS, 5.
 BRULL, BRULIO, BROI, BROLI castell, 309, 383, 405, 455, 470; castell de Sant Martí que diuen, 365; homes de, 377.
 BUADA, *parielata que vocant ad ipsa*, 302
 BUADELA, *ipsa*, 206.
 BUDASACS, molins, 386.
 BUFAGRANGES, 360.
 BUISSENS, esposa de Bernardus, 225.
 BUNUCIO MARONI, 247.
 BUSE, prat de, 217; roca de, 218.

— C —

- C. DE BELLO VIDE, 439.
 CABRAFIGA, *ipsa*, 27.
 CABREIRA VILIA, roca de, 5.
 CABRERA, terme de, 168; vescomte de, 405.
 CAÇA, castell, 309.
 CAÇAREGS, mas de, 24.
 CADLER, terme de, 252.
 CALAF, CALAFO, CALAPH, CALAPHA, CHALAF, CHALAPHO, KCALAPH, 269, 278, 350; castell, 168, 251, 254, 279, 292, 307, 371, 395, 405, 455, 470, 471; castlà de, 299; feu, 389; fòrum de, 470; homes de, 471; *pui que vocant pui de*, 185; puig de, 179; terme de, 106, 128, 166, 227, 324, 405, 413; vila, 379.
 CALAFELLUS, castell que anomenen, 98.
 CALAPH, CALAPHA cf. CALAF.
 CALCINA, alou, 133.
 CALDERS, castell, 282.
 CALONGE, COLONEG, COLONEGE, COLONGE, COLONICHO, COLONICO, CHOLONGE, CHOLONICHO, CHOLONICO, 133, 245, 347, 405; 245; castell, 128, 131, 133, 136, 160, 161, 168, 209, 237, 240, 242, 263, 278, 282, 283, 288, 292, 307, 350, 365, 442, 455, 470; castellania, 133; castlà de, 299; DE MARESME, 393; DE VALL ABREGA, 470; mas de, 394; marítim, 384, 400, 405; terme, 106, 205, 206,

- 248, 252, 266, 455, 470; vila, 392, 400.
- CAMARASA, *CAMARASIA*, 208, 339, 411, 412; castell, 208, 256, 334, 414, 459.
- CAMARDS, homes de, 24.
- CAMBRI, castlans de, 348.
- CAMPO AVANNAL, mas de, 288.
- CAMPO ROTUNDO, lloc que diuen, 181.
- CANALE, *KANALE*, villa, 4.
- CANCIS, terme de, 106.
- CANELLES, 138.
- CANG, 386.
- CANTACALAPADS, roques de, 24.
- CANTALUPOS, 70.
- CANTORIA, CHANTORIA, esposa de Sunifredus, 92, 86, 158.
- CAPELET, molins de, 386.
- CAPOLAD, *CAPOLAT*, 218; castell, 470.
- CAPRILIS, 271.
- CAPUT EDERE, 172.
- CARABAGA, *coma de*, 24.
- CARALE, via, 24.
- CARAMALA, castell, 358.
- CARBONEL, CARBONELLUS, 331, 350, 363, 391; fill de Sancius et Arsendis, 306.
- CARBONEL BAIRI, 431.
- CARCASSONA, ciutat, 256; comtat, 256.
- CARDONA, *CHARDONA*, *CARDONENSI*, *CHARDONENSIS*, 62, 148, 166, 186, 192, 199, 278, 324, 326, 327, 337, 354, 361, 365, 371, 393, 398, 399, 424, 455; *apendicio*, 8, 9, 44, 156, 255; castell, 4, 10, 12, 14, 17, 18, 28, 42, 133, 135, 151, 162, 163, 219, 220, 292, 299, 307, 315, 327, 329, 350, 365, 399, 405, 415, 418, 455, 470; castell i vila, 375; castells, 168; comtat, 133, 435; duc de, 190, 284, 437; feu, 378, 437; fines, 10, 12, 16, 19, 25, 26, 29, 33, 35, 37, 40, 43, 46, 51, 52, 53, 54, 58, 57, 61, 69, 70, 73, 76, 75, 78, 81, 83, 88, 100, 102, 108, 117, 123, 125, 134, 184, 241, 286, 312, 323; fines de castell, 132, 130; fortalesa de, 438; forteses de, 407; forn de, 365, 455; homes de, 379, 418, 456, 470; honor de, 299, 307; *milites*, 379; molins de, 405; moneda, 379; monestir de, 455; plans de, 133; ponts de, 455; riu de, 217; sacerdot, 334; sagristia de, 455; sal de 164, 388, 407, 438, 455, 465, 470, 475; terme de, 7, 24, 84, 90, 111, 125, 129, 142, 236, 313, 322; vescomte, 316; vila, 18, 379, 391, 455.
- CARDONARI, *CARDONARIO*, cf. *CARDONER*.
- CARDONENSE, honor, 307; palau, 378; sal, 367, 393, 405; vescomtat, 292, 387; vila, 378.
- CARDONER, *CARDOSNARIO*, *CARDOSNARIUS*, *CARDOSNER*, *CHARDESNER*, alveo, 134; *ripam*, 386; riu, 36, 38, 59, 218, 241, 292, 308, 311, 314.
- CARDOSA, terme de, 201.
- CARDOSNARIO, *CARDOSNARIUS*, *CARDOSNER* cf. *CARDONER*.
- CASELES, pla de, 425.
- CASTANEA, *CASTANIA*, 292; castell de 470.
- CASTELEDRALL, termes, 132.
- CASTELEDRAL, cf. *CASTELLADRAL*.
- CASTELET, castell, 257.
- CASTELLFOLLIT, *CASTELLOFULIT*, *CASTELLOFULITO*, *CASTRIOFULLITO*, 98; castell, 128, 222; castellania, 21; terme de, 206, 248.
- CASTELLTALLAT, *CASTELLOTALAD*, *CASTELLOTALATO*, *CHASTELLTALLAT*, *CHASTROTALIAT*, 211, 349, 366, 393, 436; castell, 168, 278, 297, 307, 350, 435, 455, 470; castell que anomenen, 15, 194; església de, 259; terme de, 106, 401.
- CASTELLTORT, *CASTELTORT*, *CASTRO TORT*, *CASTRO TORTO*, 299; castell, 330, 405, 437, 455, 470; rovira de, 398; terme de, 456.
- CASTELLUM TALAD, cf. *CASTELLTALLAT*.
- CASTRI CLERANI, serra, 303, 311, 308, 314.
- CASTRI FULLITI, cf. *CASTELLFOLLIT*.

- CASTRI TALIATI, CASTRITALLADI cf. CASTELL-
TALLAT.
 CASTRIVITIS, terme de, 271.
 CASTRO, ferragel de, 405.
 CASTRO INCISO, castlà de, 299.
 CASTRO TAIATO, CASTRO TALLIATO, CASTRO
TALIATO cf. CASTELLTALLAT
 CASTRO TERCIOLO, cf. CASTELLTERÇOL
 CASTRO TORT, CASTRO TORTO cf. CASTELL-
TORT
 CASTROLUCIO, castell, 271.
 CASTROS, lloc que diuen, 60.
 CASTROSERA, fortalesa, 450.
 CASTROVITIS, 271.
 CATALANA, filla de Raimundus Fulcho-
nis vescomte de Cardona, 405.
 CATALINA DE FREIXA, filla de Guillelmus
vescomte de Cardona, 470.
 CAUS, mas de, 24.
 CEGALÉ, 337.
 CELADA, 63; ipsa, 182.
 CELE, ciutat, 371.
 CELRA, 405.
 CELSONA, CELSONENSIS, ÇOLSONA, cf. SOL-
SONA
 CENO, fill d'Adalfina, 38.
 CENTULLO, 32.
 CERCHO, 1.
 CERDANENSI, comte, 280.
 CERDANNA, CERRITANIA, 107, 470; alou,
271; canònica, 231.
 CERDANNA, 467.
 CERTULLO, 44.
 CERVARIA, CERVARIE, cf. CERVERA.
 CERVERA, 401; mercat de, 331; terme
de, 198, 224.
 CHABANNES, 107.
 CHABRILOS, 107; vila, 93.
 CHACHIMINE, 43.
 CHALAFO, CHALAPH, cf. CALAF.
 CHALLERS, parròquies de, 384.
 CHAMARASA, cf. CAMARASA.
 CHAMPO MAGNO, serra de, 239.
 CHANAL, strada qui pergít ad ipsa, 181.
 CHANTORIA, cf. CANTORIA.
 CHARDESNER, cf. CARDONER.
 CHARDONA, cf. CARDONA.
 CHARGONELLUS, 368.
 CHARLO, germà d'Ató, 140; terra de,
140.
 CHASTELLTALLAT, CHASTROTALIAT, cf. CAS-
TELLTALLAT.
 CHENO, 57.
 CHER, CHE, 277.
 CHER DE NITIOLS, 386.
 CHERALL, CHERALTO, cf. QUERALT.
 CHERASA, 110.
 CHEROL, 366; castell, 455.
 CHEROLS, ipsos, 277.
 CHEROSA, valle, 70.
 CHEROSO, 5.
 CHIGELA, 32.
 CHIMVERGA, esposa de Mironi, 61.
 CHINTULO, CHINTOL, 386; fill de Cheno,
57.
 CHINUERGA, filla de Seniofredus, 84.
 CHISBAL, puig de, 127.
 CHIXOL, CHIXILO, CHIXULO, KIXOL, QUI-
XOL, CIXOL, CIXELO, 2, 58, 57, 64,
273, 386; esposa d'Atto, 122; es-
posa d'Ellemar, 45; esposa de
Gudriel, 125; esposa de Guifredus
Arimanni, 286; esposa de Guisa-
dus, 131; Esposa de Guitardus,
99; esposa de Petrus, 47; esposa de
Remon, 235; esposa de Sancius,
285; filla de Flamidia, 77; filla de
Sesnana, 48; mare de Miró, 160;
que fou de Daco, 386; terra de, 12.
 CHODONIG, cf. CODONY.
 CHOLONGE, CHOLONICO, CHOLONICO, cf.
CALONGE.
 CHOMA cf. COMA.
 CHOMPAN, cf. COMPAGNUS.
 CHONDOMINA, cf. CONOMINES.
 CHONIL, cf. CUNILL.
 CHORBINOS, castell, 147.
 CHORRO, ipso, 66.
 CHUBELES, cf. CUBELLES.
 CHUNILL, cf. CUNILL.
 CHURRIAZA, cf. CURIDA
 CHUSCA, 64.
 CINQUE, riu, 307.

- CION, *CIONI*, *ripam que que dicunt*, 198; ribera de, 201.
 CIRER, *fortem de*, 408.
 CIRERA, mas, 378.
 CISCHER, església, 278.
 CIXELO, CIXOL, cf. CHIXOL.
 CLARAMUNT, CLAREMUNT, 350; annona, 470; castell, 405, 407, 438, 454, 455, 470, 475; castell i vila de, 375; església fundada *in finibus*, 417; feu de, 454.
 CLARES VALLES, CLARES VALS, terme de, 290; torre que diuen, 412.
 CLARIANA, 186, 278, 404; castell, 36, 38, 59, 186, 202, 236, 292, 350, 399, 405, 455, 470; esglésies, 418; *via qui vadit contra*, 36.
 CLARIMONTIS cf. CLARAMUNT
 CLARINDA, esposa de Franc, 60.
 CLAROMONTE, CLAROMONTIS cf. CLARAMUNT
 CLENNO, castell, 167.
 CLERANO, CLERA, castell, 261; serra de castrí, 292; terme, 183, 187, 320, 378, 431.
 CLERIANA, cf. CLARIANA
 CLUIO, 14.
 CLUSA, 385.
 COBER, 24.
 COCARO, 393.
 COCTANO, castell, 454.
 CODONY, CODOG, CHODONIG, 405; castell, 455, 470.
 Cods, roure de, 24.
 COGIVORO, esposa de Algericius, 51.
 COGULS, 288.
 COL DE RASA, 24.
 COLDRECOD, 74.
 COLLEM DE SPINA, cf. COLLSUPINA.
 COLLESABADELL, cf. COLLSABADELL.
 COLLO SPINA, cf. COLLSUPINA.
 COLLONICO, cf. CALONGE.
 COLLOSPINE, cf. COLLSUPINA.
 COLLSABADELL, 172; parròquia, 350.
 COLLSUPINA, COLLEM DE SPINA, COLLO SPINA, COLLSPINE, 278, 309, 385.
 COLO SABADEL, cf. COLLSABADELL.
 COLONEG, COLONEGE, COLONGE, COLONICHO, COLONICO, COLONIGA, cf. CALONGE.
 ÇOLSONA cf. SOLSONA.
 COMA, CHOMA, COMMA, 12, 48, 77; lloc que diuen, 14, 33, 129, 199, 386; *Profunda*, 14; *Sancta Maria que vocant ad ipsa*, 92; *strada qui vadit per*, 77; vinya, 386, 405.
 COMABELLA, lloc que diuen, 99, 329.
 COMAFIGERA, 24.
 COMAIUNCOSA, COMAJUNCOSA, CUMBA IUNCOSA, 363, 368, 373, 426.
 COMALONGA, mas de, 435.
 COMITALE, camp, 218; feu, 306, 269; font, 84; puig, 105.
 COMMA, cf. COMA.
 COMPAGNUS, COMPAG, COMPAGNIUS, COMPAGNO, COMPAGO, COMPAGUS, COMPAINIUS, CHOMPAN, 1, 115, 337, 369, 435; fill d'Engovara, 38; laic, 284.
 COMPAGNUS BALDOMAR, 138.
 COMPAGNUS BERNARD, 185.
 COMPAGNUS DE GUARDIES, 337.
 COMPAGNUS DE VAL, 308.
 COMPAGNUS GERBERT, 40.
 COMPAGNUS MIRONI, 185.
 COMPAGNUS MIRONI, vinyes de, 185.
 COMTAL, cf. COMITALE.
 CONCHIS, castell, 470.
 CONDRARA, 386.
 CONESA DE SOLANO, mas de, 435.
 CONI G., 266.
 CONIL, cf. CUNILL.
 CONOMINES, CHONOMINA, 25; alzina de, 24.
 CONREGO, coll de, 159.
 CONSTÀNCIA, que diuen Balaschita, esposa del comte Ermengaudus, 80.
 CONSTANTINUS, prior de Sant Pere de Casserres, 55, 387.
 CORBA, 386; vall, 5.
 CORBAS, vinyes que anomenen, 252.
 CORNELI, CORNELLI, castell, 66, 70.
 CORREGONE, coll, 15.
 CORTS, mas de, 218.

- COSCHOLIO*, puig *de ipso*, 46.
COSCOIEDA, serra de, 425.
COSCOLL, lloc, 111.
COVAN, terra de, 235.
CRAVALERA, església, 288.
CRISPIGNA, 386.
CUBELLS, *CUBELS*, *CUBELES*, *CUBELLES*, *CUBELLIS*, *CUBELLS*, *CUBELLUS*, 339, 350, 470; castell, 334, 357, 300, 405, 407, 411, 414, 438, 455, 459, 470; castell que diuen, 97; senyoriu comtal, 359; terme de, 412, 454.
CUBERTA, font, 432.
CUMBA, castell, 470.
CUMBAM IUMCOSAM, cf. *COMAJUNCOSA*.
CUNILL, *CUNILLO*, *CUNIL*, *CHONIL*, *CONIL*, *KUNILL*, 269; castell, 128, 168; castells, 360; *collo de*, 248; terme de, 155, 185, 206, 227.
CUPONIBUS, 446.
CURIDA, *CURIZA*, *CURREANO*, *CURRIANO*, *CURRIZA*, *CURRIZANUM*, 456; castell, 30, 250, 292, 350, 405, 455, 470.
CURTE MORISCHA, 12.
- D —
- DACHO*, 184, 199, 386; alou de, 386; terra de, 41; vila que fou de, 15.
DACHO DE SERRA DE COMA, 386.
DALMACIUS, *DALMACI*, *DALMACIO*, *DALMAD*, *DALMATIO*, *DALMAZ*, 138, 267, 297, 358, 403; germà de Bernardus Sancii, 107.
DALMACIUS DE ALBIOL, 475.
DALMACIUS DE CANELLIS, 434.
DALMACIUS DE CHUNID, 438.
DALMACIUS DE TIMOR, 439, 441, 475.
DALMACIUS ERMENGAUDI, 227, 253; germà de Bernardus de Medala, 299.
DALMACIUS GITARD, 325.
DALMACIUS GUADALD, 215.
DALMACIUS GUI SAD, 144.
DALMACIUS ISARNO, *hostaticus*, 163; DE CASTELLFOLLIT, 193.
DALMACIUS PONZ, 204.
DALMACIUS RENARD, 227.
DAMELE, 39.
DANIEL, *DANIELIS*, 62; monte, 374; terra de, 69.
DATAN, 295.
DAVI CAPIDA, 386.
DAVIDIA, vinya de, 58.
DEDE, 31, 386.
DEFICIENTE, serra, 105.
DELA, torrents de, 61; vinya que fou de, 27.
DELARES, 108.
DEURE, 386.
DEUSEDIT, *DEODATUS*, *DEUSDE*, 305, 307, 359, 361, 407, 408; avi de Raimundus Fulchonis, 387; fill de Beatrix, 316, 328; *generis* de Raimundus Fulchonis, vescomte, 278; pare de Bernardus, vescomte, 354.
DEUSEDIT BERNARDI, 229, 282, 302, 328; pare de Bernardus Amati, vescomte, 317.
DEUSEDIT DE CLARAMUNT, *CLAROMONTE*, 387, 400.
DEVERE, riu, 24.
DEXILA, 59.
DEZIA, torre que fou de, 166.
DISPOSIA, 95.
DISTRE, *DISTRO*, *insula* de, 36; mas de, 378.
DOD, terra de, 6.
DODA, esposa de Guillermus, 177.
DODO, 131.
DOLO PUGOL, 24.
DOMENEGS, *DOMENICHO*, *DOMENICO*, terra de, 19; torre que fou de, 166; vinya de, 271.
DOMNUCIO, cf. *DONUTIO*.
DONADEO, *DONADO*, *DONAD*, 386; terra de, 10; terra que fou de, 27.
DONUTIO, *DONUZ*, *DONUCO*, *DOMNUCIO*, 7, 22, 56; fill de Bernardi Sancii, 107.
DORCHA, 331, 335.
DROBBO, puig *de ipso*, 168.
DUERIE, riu, 24.
DULCIA, *cognata* Raimundi Fulchonis, vicecomes Cardone, 400; comtes-

- sa, esposa d'Ermengaudi comte Urgellensis, 398; filla de domna Beatricis, 422; *soror* Raimundi de Cardona, 393, 400; esposa de Guillelmus de Balaiano, 382; esposa de Petrus de Vilaseca, 413; esposa de Petrus Sancii, 372, 373; esposa de Raimundus de Quadrells, 397.
- DUO CASTELLA, castell que diuen, 21.
- DULCIA DE OLONE, 467.
- DURANDUS, DURANDO, DURAN, DURAND, 14, 25, 34, 41, 43, 46, 47, 53, 57, 63, 83, 108, 122, 138, 146, 148, 159, 173, 189, 209, 386; germà de Seger, 386; germà de Mirona Zanel, 386; monjo, 93; *Sancti Stefani de Rivizres*, 408. terra de, 47, 49, 155, 173; vinya de, 41.
- DURANDUS ALDENA, 386.
- DURANDUS BLANDRIG, 79, 171, 237, 242, 245.
- DURANDUS BOCA DE ORSA, 386.
- DURANDUS BOX, 386.
- DURANDUS CALABIU, 386.
- DURANDUS CRUTIO, 386.
- DURANDUS DE SEGALERS, 386.
- DURANDUS DONAT, 386.
- DURANDUS ESPASINDO, 386.
- DURANDUS GITTLA, 386.
- DURANDUS GUADALDI, 278; alou de, 125.
- DURANDUS IGELA, 386.
- DURANDUS LORENZ, 386.
- DURANDUS MADRONA, 386.
- DURANDUS MOGA, 386.
- DURANDUS SERVIL, 386.
- DURANDUS SIGER, 386.
- 179, 181, 182, 183, 187, 193, 196, 204, 212, 215, 230, 231, 233, 234, 237, 267, 288, 290, 340; fill d'Ermetruit, 294; *prolis mir*, 175.
- ECCARDUS MIR, MIRO, 137, 139, 164, 165, 167, 188, 198, 201, 221, 224, 234, 240, 242, 243, 245, 281; *hostaticus*, 163.
- EDDO, 386.
- EFRENA, 107.
- EGFRET, terra de, 87.
- EGOVARDUS, terra de, 10.
- EIANRICI, IANRICI, 267.
- EIANRICI ARNALLI, fill d'Ugo Bermundi, 271.
- EIBA MONEDER, 386.
- EILIO DE LA SERRA, alous que foren de, 277.
- EIMERIG, EITMERIG, 232.
- EIMERIG GUADALD, 182, 183, 187.
- EIMERIGA, villa de, 289.
- EIMERUD, esposa de Mironi Guifredi, 171.
- EKARD, EKARDUS cf. ECARD.
- EL, terra de, 324.
- ELDECORODE, femina, terra de, 3.
- ELDEFREDUS DE IPSA SERRARIO, 98.
- ELDEMARES, ELDOMARES, OLDEMAR, 1, 5, 51, 53, 130.
- ELDESINDUS, 4.
- ELDOMARES cf. ELDEMARES.
- ELDOVARA, 51.
- ELDRICUS, 98.
- ELDRUDO, *helzina* que fou de, 15.
- ELEN, *alaudium quod cognaminatur*, 106; torrent de, 159.
- ELENO, castell, 171; termes de, 149.
- ELIA, 148.
- ELIAS, ELIES, 23, 123, 130, 142.
- ELICSENDIS, ELICSSENDIS, ELIGSENDIS, ELIGSSENDA, ELICSENDIS, 441, alumna del vescomte *Guillelmus de Cardona*, 455; esposa de *Raimundus Fulchonis*, 400; esposa de *Raimundus de Cardona*, 393; filla del vescomte *Guillelmus de Car-*

— E —

- EBRE, *caput de*, 317.
- EBRINUS, EBROINUS, levita, 198.
- EBRINUS ARNALLI, 292.
- ECCARDUS, ECCARD, ECHARD, ECCHARDUS, ECHARD, ECHARDUS, EKARD; EKARDUS, HECCARD, HECCARDUS, 176, 177,

- dona*, 455, 470; mare de Geralda, vescomtessa, 439.
- ELICSENDIS DE ALCHARRAZ, 455, 467.
- ELICSENDIS, DE BOIXADORS, 455.
- ELICSENDIS DE FALS, 471; filla de Raimunda, 455.
- ELIES, cf. ELIAS.
- ELIGSENDIS, ELIGSSEDA cf. ELICSENDIS.
- ELINS, *HELINA*, castlans de, 348.
- ELIO, esposa d'Altimerius, 10.
- ELISABET, ELISABETH, YSABEL, YSABELEM, ISABEL, comtessa, 172; esposa de Raimundus Berenagarii comte i marquès, 172; esposa de Raimundus Fulchonis, 398, 408; esposa de Raimundus Fulchonis vescomte de Cardona, 399, 405; filla d'Elvira, 390; filla d'Ermengaudus comte Urgelli, 390; vescomtessa, 394, 397, 407.
- ELLEBO, 64.
- ELLEMAR, ELLOMAR 45; *in terra de*, 48; prevere, 138, 144; sacerdot, 138.
- ELLEMAR MIRONI, 179, 208.
- ELLEMAR ELDRICI, 143.
- ELLESIND, germà de Mascharo, 386.
- ELLEVISO, 45.
- ELLIARDS, 235, esposa de Bernardus, 289.
- ELMUNDO, fill de Trasovarius i Adalez, 65.
- ELO, 4, 76, 100, 107; esposa de Guitarus, 173; filla de Flamida, 77.
- ELPERIGO, 386.
- ELVIRA, ALVIRA, comtessa, 431; comtessa d'Urgell, 403, 464; esposa de *Durandus*, 25; esposa del comte *Ermengaudus* d'Urgell, 390.
- EMA cf. EMMA
- EMERIC GUADALLUS, 165.
- EMESENDIS cf. ERMESSEDA.
- EMESINNA, vinya de, 27.
- EMMA, EMA, 68, 386; *nepota* d'Oliba, 121; esposa de Berengarius, 189.
- EMMO, EM, EMO, EUMO, 73; esposa de Fruga, 62; esposa d'Odgerius, 28; esposa d'Oliba, 37; esposa de Sen-
- dredus, 45; torre de, 277; vinya de, 75.
- EMMO DE ENARDO, 386.
- EMMO FERRERA, 386.
- EMMO SERVIDINO, 148.
- EMOVIGA, esposa d'Amil, 41.
- EMUNCIA esposa de Vifredus, 58.
- ENEGO cf. ENNEGO.
- ENFESTA, 470; casa, 455; *dominicum*, 350; lloc que diuen, 283.
- ENGEIONA, terra de, 324.
- ENGELIA, esposa d'Ermemirus, 78.
- ENGELSIA, esposa de Poncius vescomte, 246.
- ENGILBERGA, INGELBERGHA, INGELBERGA, INGILBERGA, 127; esposa de Raimundus, 82, 91, 101, 124.
- ENGONCIA cf. ENGUNCIA.
- ENGOVARA, 38.
- ENGUNCIA, ENGONCIA, ENGUNTIA, esposa de Igila, 23; mare de Bermundus, Eriballus, Folc i Raimundus, 66; vescomtessa, 35, 36, 37, 38, 50, 54, 59, 61, 98, 128, 149, 166; vescomtessa, esposa del vescomte Raimundus, 33.
- ENNEGO, que diuen Bonfill, 18; terme de, 128; terra de, 2, 57.
- ENOVALDO; torre de, 81.
- ENTENÇA, ENTENSA, baronia, 190.
- ENTOLLIO, 39.
- ERALLUS, 133, 378; DE MIDIA, 388, 393; GUADALLI, 133.
- ERCHERRER, 337.
- ERE, torrents de, 61.
- EREVIG, *soler* de, 128.
- ERIBALDUS, ERIBALL, ERIBALLO, ERIBALLUS, 79, 106, 115, 211, 236, 337; arxilevita, 70; ardiaca, 66; bisbe, 128, 133; fill d'Amaltruda, 133; germà del vescomte Bermundus, 66; vescomte, 77, 80, 95, 97, 98, 107, 386.
- ERIBALDUS BONIFILII, 179, 226, 238, 246, 278, 337.
- ERIGERGA, esposa de Boncompany, 285.
- ERIMAN, 163, 169; terra de, 71.

- ERIMAN MIR, 133, 179.
 ERIMAN DE SANAUGA, 163.
 ERLAUNCIA, comtessa, 308.
 ERMAMIRO, cf. ERMEMIRUS.
 ERMEGARDA, ERMEGIARDS, cf. ERMENGARDA
 ERMELDE, esposa de Raimundus, 73.
 ERMELEVA, 386.
 ERMEMIRUS, ERMEMIRO, ERMOMIR, ERMO-
 MIRUS, EROMIR, ERUMIR, OROMIR, 8,
 11, 12, 16, 19, 26, 27, 31, 41, 52,
 54, 62, 67, 69, 78, 81, 88, 100,
 102, 148, 118, 125, 126, 129, 140,
 203, 211, 386; alou de, 152, 220;
 fill d'Ermetruit, 5, 7, 8, 9, 10; fill
 de Flamidia, 77; fill del vescomte
 Guadallus, 6; germà de Ramon,
 386; germà del vescomte Bermun-
 dus 54; *hostaticus*, 163; *ministeral*,
 33; hort de, 123; pare de Berenga-
 rius Ermemiri, 163; terra de, 32,
 33, 57, 83; serra de, 48; vescomte,
 10, 14, 17, 18, 50; vinya de, 76, 81,
 220.
 ERMEMIRUS ALLEMAR, castlà, 168.
 ERMEMIRUS BOCHER, 386.
 ERMEMIRUS CODORCA, 386.
 ERMEMIRUS CUC, 386.
 ERMEMIRUS DE BESORA, 217, 218.
 ERMEMIRUS DE CASTELLTALLAT, 60, 79, 98,
 106, 154, 166, 245.
 ERMEMIRUS DE CHINTILIANI, 98.
 ERMEMIRUS DE PALACIO, 33.
 ERMEMIRUS DURAN, 386.
 ERMEMIRUS ERUGIO, 83.
 ERMEMIRUS ESPERAINDEO, 386.
 ERMEMIRUS GODMAR, 386.
 ERMEMIRUS QUONOA, 386.
 ERMEMIRUS PADELER, 386.
 ERMEMIRUS SAGA, 386.
 ERMEMIRUS SAMUEL 153.
 ERMEMIRUS SANÇ, 208.
 ERMEMIRUS DE VILELA, 123.
 ERMENARDIS, esposa de Guiredus Isar-
 ni, 213.
 ERMENGARDA, ERMENGARDIS, ERMENGARDS,
 ERMENGAUDIS, ERMEGIARDS, ERME-
 GIARDIS, 40, 127, 232, 401, 324;
 esposa d'Arsevo; esposa de Beren-
 garus Raimundi, 329; esposa de
 Bermon, 269; esposa de Bernar-
 dus Trasuari, 188; esposa de Bo-
 nefilius de Fals, 60; esposa de
 Borrellus, 247; esposa de Erme-
 nulfi, 76; esposa de Guifredus Is-
 arni, 214; esposa de Guillerms
 Bernardi, 271; esposa de Mironi,
 135; esposa de Raimundus Sancii,
 208; esposa de Trasovadi, 29; filla
 d'Eccardi, 288; filla de Folc Rai-
 mundi, 252; filla d'Iozperti i Maias-
 sinda, 272 filla de Seniofredi i
 Chantorie, 158; vinya de, 312.
 ERMENGARDA DE VILANOVA, 442.
 ERMENGAUDUS, ERMENGAUDO, ERMEN-
 GAUDIS, ERMENGARDUS, ERMENGALDO,
 95, 129, 437; bisbe, 163; comte,
 80, 105, 133, 198, 233, 278, 304,
 311, 308; comte i marquès, 93,
 303; comte Urgellensis, 224, 292,
 356, 362, 390, 398, 405, 431, 444,
 455, 463, 470; comte i senyor de
 l'arxilevita Arnau, 63; fill de Bor-
 rell comte; fill d'Ermengol comte
 Urgellensis, 390; fill de Miró, 147;
 germà de Guillerms de Cardona,
 438; jutge, 185; marit d'Elisenda
 de Fals, 471; marit de Saurina,
 389; sacerdot, 107, 198; sacerdot i
 jutge, 18; terra de, 14; vinya de, 27.
 ERMENGAUDUS ARGELANI, 252.
 ERMENGAUDUS GUIADI, 278.
 ERMENGAUDUS MIR, MIRONI, 233, 253;
 mas de, 366, 435; *hostaticus*, 163;
 militis, 198, 224.
 ERMENGAUDUS NERU, 283.
 ERMENGAUDUS OLIVE, 337.
 ERMENGAUDUS SENDER, 283.
 ERMENGAUDUS SINE TERRA, 472; germà de
 Guillerms, vescomte Cardonen-
 sis, 455.
 ERMENIARDIS, cf. ERMENGARDA.
 ERMENISCHO, lloc que diuen Torre de,
 289.

- ERMENOFO, ERMENOLF, ERMENIULF, 76, 78, 117, 386; terra de, 28.
- ERMERIGA, 12.
- ERMERUDS, comtessa, 20.
- ERMESEN, ERMESENDA, ERMESENDIS, ERMESINDE, ERMESINDIS, cf. ERMESSENDA,
- ERMESINDO, 107.
- ERMESINNA, *collo de*, 27.
- ERMESSENDA, ERMESEN, ERMESENDA, ERMESENDIS, ERMESINDE, ERMESINDIS, ERMESSEN, ERMESSENDIS, ERMESSINDA, ERMESINDIS, EMESENDA, ERMISINDA, ERMISSENDA, 24, 239, 310, 333, 386; comtessa, 80, 98, 133; comtessa, esposa del comte Raimundus, 22, 50; cunyada de Folc bisbe Barchinonensis, 293; esposa d'Arnalli de Ça Guardia, 420; esposa de Berengarius de Guardia, 398; esposa de Bermundus, 360; esposa de Deusdedi Bernardi, 229; esposa d'Ervigo, 87; esposa de Guadallus Raimundi, 263; esposa de Guillermus Bardoil, 451; esposa de Guillermus de Cardona, 347; esposa de Raimundus, 191; esposa de Raimundus vescomte, 168, 185; 206, 213, 214, 226, 238, 248, 253, 254, 258, 278; filla d'Adaletis, 276; filla de Bernardus Sancii, 107; filla d'Ermessenda, 250, 273; filla d'Ermessenda vescomtessa, 273; filla de Guillermus Raimundi, 378, 389; filla de Guitardus i Bella, 112; filla d'Iozpertus i Maiassenda, 272; filla de Raimundi Fulchonis, 387; filla del vescomte Raimundus Fulchonis, 228, 229, 278; filla de Vidal i Maria, 447; germana de Raimundus Fulchonis vescomte de Cardona, 405; *nutricia* del vescomte Guillermus de Cardona, 455; vescomtessa, 143, 164, 165, 185, 186, 189, 191, 192, 194, 206, 209, 211, 213, 214, 219, 226, 227, 228, 229, 237, 237, 242, 245, 248, 251, 253, 254, 258, 260, 265, 273, 274, 277, 278, 279, 280, 282, 292, 293, 302, 386.
- ERMESSENDA BURDA, filla de Romei de Corbera, 467.
- ERMESSENDA DE CARTALIANO, 442.
- ERMESSENDA POMETA, esposa d'A. Oliba de Tresserra, 217.
- ERMETRUIT, ERMETRUCTE, ERMETRUITA, ERMETRUITES, ERMETRUTE, 8, 67, 129, 145, 270, 386; esposa d'Audesind, 20, 23; esposa de Barone, 70; esposa de Raimundus Odgeri, 269, 272; esposa de Seniofredus, 82, 89, 91, 94, 101, 110, 113, 114; filla de Coldrecod, 74; qui anomenen Bonamoça, 71; vescomtessa, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 19, 30.
- ERMISSENDA, cf. ERMESSENDA.
- ERMOMIR, ERMOMIRO, ERMOMIRUS, cf. ERMEMIRUS
- ERMOVARA, esposa de Geldericus, 42.
- ERMOVIE, esposa d'Elias, 123.
- ERMOVIGA, 386.
- ERMUM, castell, 105.
- ERMUNCIA, esposa de Guifredus, 58; esposa de Seniofredus, 84.
- EROLES, 382.
- EROMIR, EROMIRO, cf. ERMEMIR.
- EROVARDUS GROSS, 79.
- ERUMIR, cf. ERMEMIR.
- ERVIG, ERVIGIUS, 87, 121, 386; masos qui foren de, 350.
- ESCALILLES, 168.
- ESCLUA, ESCLUSA, SCLUA, 131, 140; germana d'Onofredus Gogo, 386; era de, 31; hort de, 131; terra de, 131.
- ESCLUA DE BAGO, 386.
- ESPADES, *ESPADIS* cf. *ESPASES*.
- ESPANESINDO, 25.
- ESPANIA, cf. *HISPANIA*.
- ESPARRAGUERA, *ESPARAGERA*, *ESPARRAGERA*, *SPARAGERA*, *SPARRAGUERA*, castell, 357, 405, 455, 454, 468, 470, 475; feu de, 408; terme de, 408.

- ESPASES*, castell de, 350, 405, 407, 438, 455, 454, 470.
ESPIGOL, 332; castell, 461.
ESPINALB, torrent, 451.
ESPLUGA DE FRANCOLIN, vila, 364.
ESPODOGA, *ESPODOLIA*, *ipsa*, 216; lloc que diuen, 225.
ESTAON, vila de, 370.
ESTARAS, 249; castell, 229, 228, 292; castell que diuen, 228; *dominicatura*, 229; terme de, 253; torrent de, 248.
ESTARDID DE TORRENT, 79.
ESTEFANIA, *STEPHANIA*, *STEVANIA*, 297; esposa de Petrus, 283; filla de Guillermi Raimundi, 378; *regina* filla de *imperator*, 390.
ESTEFANIA DE IOSA, 345.
ESTEVANA, 53.
ESTRANIA, esposa de Bermundus de Mirambell, 398.
ESTUERGA, vinya de, 78.
EUDO, 26, 46, 49, 62.
EUDONE, 69.
EUSONA cf. *AUSONA*.
EVIO, terra de, 19.
EXIBIO, 52.
EXIMENIUS DE ARTUSELA, 409.
- F —
- FABREGA*, lloc que diuen, 320; mas que diuen, 320.
FABRIGAS, 66.
FACMENUCA, 266.
FADRIBERTUS, terra de, 16.
FAGONELLA, mas, 288.
FAIA, feu de, 399.
FALCETI, *FALCH*, *FALCHIS*, *FALCHS*, *FALCHUS*, *FALCIS*, *FALCS*, *FALCOS*, cf. *FALS*.
FALCHO, 398.
FALCHONETI DE CARDONA, 202.
FALCONERA, roca, 70.
FALCUCI, 21.
FALGARIUS, terme de, 168.
FALO, vila, 218.
FALS, 366; castell, 41, 60, 133, 168, 229, 282, 350, 350, 371, 393, 400, 405, 437, 455, 455, 470, 471; castell que diuen, 228; terme de, 106; vila, 211, 211, 282, 361, 395, 437.
FALSET, vila, 190.
FAMIDIA, cf. *FLAMIDIA*.
FAREGENAL, 378.
FARNARIO, *FARNER*, *FARNERI*, *FARNERS*, *FARNERUS*, castell, 168, 278, 292, 387, 405, 455, 470; castell que diuen, 194; lloc que diuen, 319; puig, 134.
FEDANCI, 386.
FELICE, 45.
FERIOL, *FERIOLO*, 3, 102, 125.
FERMOSA, vall, 107.
FERRAN, castell, 358.
FERRARIA, 368; esposa de Raimundus de Offegad, 363; filla de Vidal i Maria, 447.
FERRARIUS, *FERRER*, DE AGUDA, 303.
FERRARIUS DE BAYONA, rector de Gàver i notari públic, 24.
FERRARIUS DE CONESA, mas de, 435.
FERRARIUS DE REIADELLO, *RAGADELLO*, 454, 456.
FERRARIUS DEN PETRI ROG, 455.
FERRARIUS PETRUS, 430
FERRARIUS, prevere de Guillerms de Cervera, 450.
FERRARIUS RUBEI, 457.
FERRIOL, 386.
FERUCO, *FERRUZ*, 386; terra de, 2.
FEXA, pedra, 10.
FFONTANELES, cf. *FONTANELLES*.
FIDELA, terra de, 16.
FIGERA, castell, 271; coll de, 15; terme de, 182; terme *de ipsa*, 63.
FIGEROLA, *GIGEROLA*, castell, 58, 65; castell que diuen, 96.
FIGOLS, 277.
FILZA, vinyes de, 81.
FLAMIDIA, *FRAMIDIA*, *FAMIDIA*, 77; esposa d'Ermemir, 31; esposa d'Eudes, 26, 46, 49.
FOLC, *FOLCHO*, cf. *FULCO*.

- FOLGRANNO, 127.
 FOLIA, 269.
 FOLLIA, castell *de ipsa*, cf. CASTELLFOLLIT.
 FOLSS, terra de, 131.
 FONOLLOSA, FONOLOSA, FONOLLOSA, FONO-
 IOSA, 366, 435, 455, 470; terme de,
 106.
 FONT AMARGOSA, cf. FONTE AMARGOSA
 FONTANED, FONTANEDO, castell, 65, 270,
 280; lloc que diuen, 65, 96; terme
 de, 56.
 FONTANELLES, FONTANILLIS, FONTINELLAS
 alou que fou de, 187, 435; castell,
 360; lloc que diuen, 74.
 FONTE AMARGOSA, 104, 118, 122, 140; *ar-*
tigues que diuen, 140; lloc anome-
 nat, 109; lloc que diuen, 124, 141,
 145.
 FONTE FREDA, 15.
 FONTELLGES, FONTINELLAS, cf. FONTA-
 NELLES.
 FORADAT, castell que diuen, 55.
 FORNELLOS, FORNELLS, FORNELLUS, FORNE-
 LOS, FORNES, FORNILS, FURNELLS, 66,
 87, 99; *annona*, 133; castell, 405,
 455; lloc que diuen, 42, 44, 90.
 loco que dicunt
 FORNELLETS, alou, 133.
 FORNOS, 107.
 FORTUNIO DE GERALLS, mas de, 435.
 FOSSA, 166.
 FOSSA ALBA, *maiola de*, 252.
 FRAMIDIA, cf. FLAMIDIA.
 FRANC, cf. FRANCONUS.
 FRANCEMIRUS, FRANCMIR, FRANCONARIO,
 18, 48, 150, 386.
 FRANCHS, cf. FRANCONUS.
 FRANCILLAG, 166.
 FRANCISCUS ANDREU, notari públic de
 Solsona, 223, 246, 261
 FRANCISCUS ZARIA, 435.
 FRANCMIR, cf. FRANCEMIRUS.
 FRANCONUS, FRANCO, FRANGO, FRANC,
 FRANCHS, 131, 224; mas de, 435;
 terra de, 9; torre de, 60.
 FRANGO cf. FRANCO.
 FRAOSA, FRAUSA, FRAVOSA, vall, 56, 65, 96.
 FREDANCIO, 7.
 FREDEGUNCA, 33.
 FREDER, porta que fou de, 84.
 FREXANED, terme de, 263
 FROMITTO, vinya que fou de, 271.
 FRUG, FRUGA, FRUGIA, FRUILA, FRUIA, 9,
 46, 62, 386; esposa de Bernardi
 Baroni, 134.
 FULCO, FULCHONE, FULCHO, FULCHUS,
 FOLC, FOLCHO, 70, 79, 106, 228,
 242, 337, 337; ardiaca de la seu
 d'Urgell i vescomte Cardonensis,
 280; bisbe Barchinonensis, 292,
 293; fill de Guisla i germà de Rai-
 mundus, 160; fill de Raimundus
 Fulchonis, 387; germà d'Eriballus,
 95, 211; germà del vescomte Ber-
 mundus, 66; germà del vescomte
 Raimundus, 163; vescomte, 84,
 98, 128, 163, 278, 283, 282, 302,
 386; vescomte Ausonensis, 98;
 vescomte Cardonensis, 278, 279,
 282, 293, 302; vescomte, germà
 de Raimundus Fulconis vescomte
 Cardonensis, 278.
 FULCO AMALRICI, 281.
 FULCO FULCHONIS, vescomte, fill de
 Guisla, 297.
 FULCO GUADALDO, 191.
 FULCO ONOFREDI, 239.
 FULCO RAIMUNDI, 252; vinya de, 278.
 FULGENCIUS, fill d'Adalfina, 38.
 FULIA, FULLIA, *ipsa*, 227; terme de, 106,
 185.
 FUNDUS, *stirpe de*, 7.

— G —

- de Aguda, 421.
 de Vilanova, 471.
 de Castello de Canvi, 248.
 presbíter, 297.
 GABAR, cf. GAVER.
 GADALLTECH, torre que fou de, 252.

- GADFREDUS cf. GAUCFREDUS.
 GADIOSOS, vines, 386.
 GAIA, GAIE, esposa de Raimundus de Torroja, 364, 369, 420, 421; mare d'Arnaldus de Torroja, 469.
 GAI0, mont, 334.
 GALADITARD, 146.
 GALAGONSO, vila, 277.
 GALAOSS, 386.
 GALCHO, 383.
 GALIANA, esposa de Guillelmus de Pontibus, 452
 GALIFA, partòquia, 350; parròquies de, 383.
 GALINDUS, GALIN, GALIND, GALINDO, GALINNO, GALINO, 3, 10, 89, 101, 135, 159, 386; *closello* que fou de, 27; mas de, 166; fill de Flamidia, 77; terres que tingué, 110.
 GALINDUS, *Balestarium* de Torrent, 245.
 GALINDUS CALVO, 166.
 GALINDUS CAMARDUS, 98.
 GALINDUS DE BOC, 79.
 GALINDUS DE LAGASTOSA, 386.
 GALITO, 6, 36, 386.
 GALIVER, vinya de, 386.
 GALLO, 150.
 GALOVONSO, 386.
 GARDIA cf. *GUARDIA*.
 GARDILANS, església, 288.
 GARDIOLA, castell, 401.
 GARECRER, partòquia, 196.
 GARGALAH, 277.
 GARSIA DE CESARAUGUSTA, 427.
 GARSIAS, GARSIES, 8, 386.
 GAUCBERTUS, GOCEBERT, 115; *prepositus*, 363; sacer i *caput scole*, 133.
 GAUCBERTUS LONGOBARDI, 98.
 GAUCFREDUS, IAUCFREDUS, KAUCFREDUS, GAUFRED, GAUFREDUS, GAUFRE-FREDUS, GADFREDUS, GOFREDO, 3, 21.
 GAUCFREDUS ADALBERTI, 271.
 GAUCFREDUS AUDGERI, 106.
 GAUCFREDUS BONEFILIO, 107.
 GAUCFREDUS DE BAIONA, 470.
 GAUCFREDUS GUILABERTI DE CRUDIIES, 238.
 GAUCFREDUS GUILLERMI, 247.
 GAUCFREDUS ISARNI DE RUPID, 238.
 GAUCFREDUS UNDISCLI, 98.
 Gaucefredus Vitalis, 98, 106.
 GAUCERANDUS, GAUZERANDUS, GAUCERAN, GUALCERANDUS, 271, 327; fill de Miro Ostolensis, 98.
 GAUCERANDUS DE PINOS, 358, 398, 409.
 GAUCERANDUS DE SANCTA FIDE, 345.
 GAUCERANDUS D'OSTOLES, 369, 400.
 GAUCERANDUS GONDEBALLI, 271.
 GAUCERANDUS GROS, 245.
 GAUCERANDUS RICARDI, 251, 304.
 GAUDELER, mas de, 366.
 GAUZBERTUS, GAUZPERTUS cf. GAUCEBERTUS.
 GAVER, GAVAR, GRAVAR, castell, 168, 292, 307, 326, 350, 278, 405, 455, 470; castell que diuen, 253; terme de, 206; torrent de, 248.
 GAVILA, terra de, 58.
 GAVINFREDUS UNDISCLE, 98.
 GEDMAR MIR, 309.
 GELDERICUS, 42.
 GELLEMIRO, 68.
 GENERI, 92.
 GERAL, GERALD, cf. GERALDUS.
 GERALDA, 467; esposa de Guillelmus, vescomte Cardonensis, 428, 435, 437, 438, 443; esposa de Guillelmus de Cardona, 475; filla del vescomte Guillelmus de Cardona, 455; neta de Gerallus de Jorba i de Saurina, 423; vescomtessa, 430; vescomtessa Cardonensis, 439, 441.
 de Berga, 473.
 GERALDA DE BERGA, 473.
 GERALDA DE CARDONA, 467.
 GERALDUS, GERALL, GERALLUS, GERAL, GERALD, GUERALLUS, HERALDUS, 107, 127, 215, 237, 266, 318, 337, 336, 340; cognatus d'Ermessindis, 263; fill d'Ingilberga, 127; fill del vescomte Poncius i d'Engelsia, 246; germà de Raimundus Trasoari, 98;

- levita, 232, 320; prevere, 288; prevere de Rajadell, 471; prior, 293.
- GERALDUS ALAMANDI, 256, 331, 334, 334, 408, 455; *nepote* del vescomte Guillelmus de Cardona, 455.
- GERALDUS ARGENCIOLA, 371.
- GERALDUS CONDAL, 316.
- GERALDUS DE JORBA, 321, 380, 409, 419, 423, 424, 467.
- GERALDUS DE LUZA, 411.
- GERALDUS DE MALGRAD, 363.
- GERALDUS DE MONT ROS, 372, 373.
- GERALDUS DE PODIO VIRIDI, 423.
- GERALDUS DE PRATO, 455.
- GERALDUS DURAN, 24.
- GERALDUS GUADALLI, 98.
- GERALDUS GUILLERMI, 142, 165, 182, 183, 204, 243, 372.
- GERALDUS MAGER, 290.
- GERALDUS PONCII, 303, 368.
- GERALDUS RAIMUNDI, 185; germà de Fulco Raimundi, 252.
- GERALDUS RAIMUNDI DE MALGRAD, 351.
- GERALDUS SENIOFREDI, 166.
- GERALDUS TRASUER, 166.
- GERBERGA, 40; alou de, 260; esposa de Guillelmus Bonefilio, 253; esposa de Morgad, 203; esposa de Raimundus, 70; esposa de Suniarius, 216; filla d'Adalez, 138, 144; filla de Seniofredus i Chantoria, 158; filla de Seniulfus, 81; vescomtessa, 70.
- GERBERNO, 56.
- GERBERTRENO, 132.
- GERBERTUS, IERBERTUS, 138, 200, 244; vescomte, 18.
- GERBERTUS BELLUS, 144.
- GERBERTUS DE SANCTI GERALDI, 24.
- GERBERTUS GUIFREDI, 275.
- GERBERTUS HUGONIS, cf. GERBERTUS UGONIS.
- GERBERTUS MIRONI, 172, 272.
- GERBERTUS RAIMUNDI, 219.
- GERBERTUS UGONI, HUGONIS, 275; DE MONTE SEDUNI, 282; MIRONIS, 282.
- GERIMAN, 56.
- GERONIMUS ALSINA, notari públic, 18.
- GEROVARDUS, GEROARDUS, 98.
- GEROVARDUS SENIOLLI, 213.
- GERREN SANCIO, 285.
- GERSENDIS, 310.
- GERUC, GERUCO, 386; terra de, 150.
- GERUCETH DE CALCINES, 386.
- GERUNDA, GERUNDENSE, GERUNDENSIS, IERUNDA, IERUNDENSIS, 133, 278, 292, 321, 350, 393, 455; alou, 80; bisbat, 400; bisbe, 133; ciutat, 256; comtat, 133, 168, 174, 256, 278, 292, 350, 365; confins, 293; honor a, 168; pont, 265; seu, 133.
- GERUNDELA, GERUNDELLA, cf. GIRONELLA GERUNDENSE, cf. GERUNDA.
- GERUZ, vinya de, 117.
- GESONA, GESSONE, cf. GISSONA.
- GIALEMI RAMIO, 180.
- GIBELLUS, 337.
- GIBERTUS, 33.
- GIDELA, 76.
- GIFRE, GIFRET, cf. GUIFREDUS.
- GIGEROLA cf. FIGUEROLA.
- GILA, cf. GUISLA.
- GILABERTUS, cf. GUILABERT.
- GILELM, GILELMO, GILELMUS, GILEM, GILERMUS, cf. GUILLERMUS.
- GILGA, 96.
- GILIELM, cf. GUILLERMUS.
- GILIO, terra de, 47.
- GILLA, cf. GUISLA.
- GILLERMO, GILLERMUS cf. GUILLERMUS.
- GIMARELA, 386.
- GINEDEL, GINEDELLE, esposa de Bernardus Guifredi, 200; esposa de Bonushomo, 150; esposa de Guifredus Rull, 144.
- GINTILES, 6.
- GIOMARA, 2.
- GIRBERGA, cf. GERBERGA.
- GIRONELLA, GERUNDELA, GERUNDELLA, IERONDELA, IERONELA, IERUNDELLA, 387, castell, 168, 194, 265, 292, 405; rupe, 55. torre, 455, 470; vila, 18.
- GISALFRET, vinya de, 41.
- GISARDANI, area que fou de, 15.

- GISCAFREDUS, GISCAFREDO, GISCAFRET, GISCHAFRE, GISCHAFRED, 4, 19, 36, 130, 153, 299; fill d'Adalfina, 38; terra de, 19, 142; vinya i terra que foren de, 27.
- GISCAFREDUS CORDELES, 123.
- GISCLAMON, 386.
- GISCLAVARA, terra de, 32.
- GISIVODUS, 38.
- GISLA, cf. GUISLA.
- GISLAMAR GUILLEM, 204.
- GISSADO, terra que fou de, 27.
- GISSALEZO, 9.
- GISSONA, *GESONA*, *GESSONE*, 133; *apendicio*, 201; ciutat, 147; terme, 198, 224.
- GISUODO, vinya de, 81.
- GITARD, GITARDO, GITARDUS, cf. GUITARDUS.
- GLASEZA, esposa d'Oliba, 28.
- GLASIDIA, esposa de Guisadi, 67, 84.
- GOCARD, 398.
- GOCEBERT, cf. GAUCEBERTUS.
- GOCFRE, GOCFRED, GODAFREDUS, 18, 54; alou de, 125.
- GOCFRE DE ROQUETA, 321.
- GODALDO, cf. GUADALLUS.
- GODDEMAR, cf. GOLDEMARES.
- GODINO, 72.
- GODISCLO, 386.
- GODMAR, GODMARO, cf. GOLDEMARES.
- GODOFREDUS, 55.
- GOFREDUS, cf. GAUCEFREDUS.
- GOIZERAN BERNARD, 195.
- GOLDEMARES, GODDEMAR, GODMAR, GODMARO, GOLDEMAR, GOTMAR, GOZMAR, 4, 7, 11, 12, 14, 67, 102, 386; fill d'Elo, 100; fill de Morena, 14; puig de, 128; terra de, 102.
- GOLDEMARES BAVELES, 386.
- GOLDEMARES DE PINED, 386.
- GOLDEMARES POLVORESD, 386.
- GOLDEMARES SARABRIT, 386.
- GOLISDO, 73.
- GOLTRED, GOLTREDO, GOLTREDUS, GOLTRET, GOLZFRED, GOLFER, 5, 117; alou de, 175, 176, 187; coma de, 218; germà de Trasovadus, 34; *hostalitate* que fou de, 187, levita, 141; torre de, 111; villa de, 223.
- GOLTRED GAVADAL, 117.
- GOLTREGOD, 386.
- GOLTREMIR, 386.
- GOMA, fill de Coldrecod, 74.
- GOMBALLUS, GOMBALD, GOMBALDO, GOMBALDUS, GOMBALL, GOMBAL, GONBAL, GONBALLUS, GONDBAL, GONDBALLUS, GONDEBALDO, GONDEBALLUS, 267, 218, 386; fill d'Eccard, 288; fill d'Eccard i Maiença, 290; germà de Bernat Blidger, 230; germà de Petrus Echardi, 325, 346, 352; mas de, 435; terra de, 73, 272.
- GOMBALLUS BILDGER, 137, 139, 167, 196, 193, 204, 212, 215, 224.
- GOMBALLUS BERNARDI, 341.
- GOMBALLUS BISOLDENSI, *agente* del bisbe Oliba, 98.
- GOMBALLUS COMPAGNI, COMPAN, 288, 343, 456.
- GOMBALLUS D'OFEGAD, 325.
- GOMBALLUS D'OLIUGA, 369; *hostaticus*, 349.
- GOMBALLUS DE CASTELLFOLLIT, *hostaticus*, 349.
- GOMBALLUS DE RIBELLES, 390.
- GOMBALLUS DE ROBRES, 398.
- GOMBALLUS ECARDI, 340, 341.
- GOMBALLUS ERUMI, 252.
- Gomballus Guadalli, 313.
- GONBERTUS, vinya de, 41.
- GONDBALLO, GONDBALLUS, GONDEBALDO, GONDEBALLUS, cf. GOMBALLUS.
- GONDEFREDUS, 2, 20, 158.
- GONDRED, 126.
- GONDEMARUS, CONDEMARO, bisbe, 18.
- GONISCLO, 386.
- GONSAL GAUDUS, sacerdot, 143.
- GONTARIUS, 12.
- GONTEFREDUS, GONTEFRET, cf. GONDEFREDUS.
- GONTILL, esposa de Bonefilius, 184.
- GORBA, cf. JORBA.
- GORGONZANA, lloc que diuen, 408.

- GORSIMIA, 27.
 GOSISCLO, 386.
 GOSTREIRO, 19.
 GOSTREMIR, 83.
 GOTSEN, 386.
 GOTHMAR, puig de, 185.
 GOTSEN, 386.
 GOVAN, 123.
 GRAD, GRADU, *ipsum*, 133, 177.
 GRADELS, 386.
 GRAMNANE, castell, 256.
 GRANADA, castell, 271.
 GRANERA, batllies de, 350.
 GRAVAR, cf. GAVER.
 GRAVARDES, 386.
 GROS, puig, 244.
 GUADALLUS, GUADAL, GUADALD, GUADALDUS, GUADALLO, GUADALLUS, GUADALLUS, WADALDO, WADALDUS, WADALLO, GODALDO, 352, 386; alou de, 152; alou dels fills de, 99; bisbe, 93, 107, 127, 151, 205, 241; vescomte, 5, 55.
 GUADALLUS AIMERICI, 342.
 GUADALLUS ARNALLI, 98.
 GUADALLUS DE TAGAMANENT, 166; castlà del vescomte Raimundus Fulchonis, 168.
 GUADALLUS DONUCII, 305.
 GUADALLUS DURAN, 283, 329, 378.
 GUADALLUS GERIBERT, 269.
 GUADALLUS RAIMUNDI, 263.
 GUADALLUS RODBALLI, 191, 206.
 GUADAMIRUS, GUADAMIR, GRADEMIR, WADAMIRUS, WADOMIRUS 10, 69, 130, 195, 386; vinya de, 61, 100, 114; *nepote* d'Oliba, 121.
 GUADELLIS, GUADRELS, 197, mas de, 435.
 GUALCERANDUS, cf. GAUCERANDUS.
 GUANSERO, terra que fou de, 27; vinya de, 35.
 GUANSIA, alou de, 223.
 GUARDIA, mas de, 435; *strata que vadit ad*, 398; terme de, 227.
 GUARDIA DE MONTE SERRATO, castell, 434.
 GUARDIA DE SELVA, 319.
 GUARDIAPELOSA, GUARDIAPILOSA, QUE DICUNT PILOSA, 65, 96, 269.
 GUARDIAS, lloc que diuen, 102, 220, 286.
 GUARDIOLA, *ipsa*, 121.
 GUARGA, 386.
 GUARIN, 319.
 GUASALLER, *congost de ipso*, 168.
 GUASCA, 300.
 GUASCHE, cf. GUASCA.
 GUBERTO DE VICHO, 393.
 GUDAMIRO, 48.
 GUDICELUS, fill d'Engovara, 38.
 GUDISCLO, terra de, 27.
 GUDRIEL, 386; terra de, 125; vinya de, 125.
 GUDRIELA, 386.
 GUIBERTUS, *gramaticus*, 98.
 GUIDENELD, cf. GUINEDEL.
 GUIELLMUS, GUIELM, GUIELMUS cf. GUILLERMUS.
 GUIFRE, cf. GUIFREDUS.
 GUIFREDA, *nera* de Argemirus, 10.
 GUIFREDUS, GUIFREDO, GUIFRE, GUIFRED, GIFRE, GIFRET, QUIFRET, VIFRED, VIFREDO, VIFREDUS, WIFREDUS, WIFRET, 26, 27, 31, 45, 46, 48, 55, 57, 58, 71, 86, 94, 109, 111, 112, 115, 121, 124, 133, 140, 171, 246, 386; comte, 93, 358; comte i marquès, 18; fill d'Oliva, 93; fill de Seniofredus i de Chantoria, 158; *genero* de Merovillet, 386; germà de Miro, 386; jutge, 50, 166; jutge *Gerundensis*, 133; *laicus*, 54; levita, 30, 147, ; levita i jutge, 50, 55; *minister*, 36; terra de, 104; vescomte, 18; vescomte *Confluetanus*, 98.
 GUIFREDUS ADROVARI, 66.
 GUIFREDUS ALTEMIR, 329.
 GUIFREDUS ARIMAN, 286.
 GUIFREDUS ARDMAN, 220.
 GUIFREDUS BELONE, 116.
 GUIFREDUS BONFILL, 255.
 GUIFREDUS CABDEBORD, 386.
 GUIFREDUS CARDONA, 386.
 GUIFREDUS CHAVALAGO, 271.

- GUIFREDUS CHENO, 386.
 GUIFREDUS DACCONIS, jutge *Ausonensis*, 98.
 GUIFREDUS DE BALSALREGNO, 21.
 GUIFREDUS DE RUBI, 386.
 GUIFREDUS DE ESPINALB, 386.
 GUIFREDUS DE MONTECHALVO, 64.
 GUIFREDUS ELLEMAR, 133.
 GUIFREDUS ERMOFRED, 138.
 GUIFREDUS GERALD, 137, 139, 167.
 GUIFREDUS GONTIFRET, 175, 177, 181, 183, 187.
 GUIFREDUS GUILLERMUS, 220; alou de, 344.
 GUIFREDUS IOHAN, 132.
 GUIFREDUS ISARN, 98, 168, 213, 214, 307; DE RUPIT, 79, 166, 178.
 GUIFREDUS LOBO, 386.
 GUIFREDUS MANSOVEN, MANSUER, MARI-SUERI, 177, 179, 221.
 GUIFREDUS MARD, 320.
 GUIFREDUS OLLEMAR, 115.
 GUIFREDUS POSTAD, 386.
 GUIFREDUS RULL, 144; alou que vingué de, 138.
 GUIFREDUS SANCI, 386; alou de, 241.
 GUIFREDUS SEMOLA, 329.
 GUIFREDUS SUNIARI, SUNIER, 386; fill de Ledgarda, 98; vinyes que te, 166.
 GUIFREDUS VIDAL, 284.
 GUIGU, *cognata* de Guillermus, 239.
 GUILA cf. GUISLA.
 GUILABERT, GUILABERTUS, WILABERT, WILABERTUS, 30, 125, 234, 324; alous que foren de, 277; fill de Guitardus i Bella, 112; levita, 147; sacerdot, 198, 249; vinyes de, 239.
 GUILABERTUS BERNARDI, 288.
 GUILABERTUS ISARNI, 98.
 GUILABERTUS GODMAR, 148.
 GUILABERTUS LUPO, terra de, 181.
 GUILAGNA, *reg de*, 218.
 GUILELLM, GUILELLMO, GUILELM, cf. GUILLERMUS
 GUILELME, cf. GUILLERMA
 GUILELMO, GUILELMUS, cf. GUILLERMUS.
 GUILERMA cf. GUILLERMA.
 GUILERMUS, GUILGELM, GUIGLEMO, cf. GUILLERMUS.
 GUILIA, cf. GUISLA.
 GUILIANO, terra de, 150.
 GUILIARA, 49.
 GUILIE, cf. GUISLA.
 GUILIELMUS, GUILIELMO, cf. GUILLERMUS.
 GUILLA, GUILLE, cf. GUISLA.
 GUILLELM, cf. GUILLERMUS.
 GUILLELMONUS, cf. GUILLERMONUS.
 GUILLELMUS, GUILLEM, GUILLEMUS, GUILLELM, cf. GUILLERMUS.
 GUILLERMA, 408, 470; comtessa, 366, 383, 385, 387, 415; comtessa, esposa de Raimundus Fulchonis, 377, 387; comtessa de Melgueil, 365, 367; esposa d'Artallus, 343; esposa de Guillermus Raimundi, 389; filla de Bernardus de Mirambello, 432; filla de ninot i d'Ermengarda, 401; filla del vescomte Guillermus de Cardona, 470.
 GUILLERMA DE CLARAMUNT, DE CLARAMONTE, mare de Guillermus de Claramunt, 475.
 GUILLERMO, cf. GUILLERMUS.
 GUILLERMONUS DE CANELETA, 435.
 GUILLERMONUS DE MONTE OLIVO, 475.
 GUILLERMUS, GUILLERMO, QUIGELMO, QUILELMUS, GUILLEM, GUILLEMUS, GUILLELM, GUILLERMO, VILIELMO, VILIELMUS, WIGELM, WILIELMO, WILIELMUS, 27, 52, 56, 58, 74, 77, 85, 98, 100, 111, 115, 124, 138, 149, 158, 173, 176, 177, 178, 184, 188, 205, 235, 239, 244, 244, 239, 261, 262, 264, 319, 322, 337, 357, 358, 377, 382, 421, 430, 432; abat, 105, 128, 147; abat de Cardona, 133, 455; alous que foren de, 99, 277; arxilevita, 168, 147; bisbe, 147, 164, 165, 169, 179, 181, 193, 212, 221, 231, 280, 290; bisbe Ausonensis, 454, 456, 467; bisbe, fill de Guisla, 170; bisbe Barchinonensis, 375, 409; bisbe Urgellensis, 168, 179, 182, 183, 187, 198, 204, 224; canonge,

- 293; castlà de Molsosa, 470; clergue, 190; dàpifer, 335; jutge, 98, 249, 288; jutge Empuritanensi, germà de Bonefilius Marc, 98; fill de Bessen, 337; fill de Bermundus, 360; fill de Bernardus Sancii, 107, 107; fill de Bernardus de Fluvia, 412; fill de Borrellus Dolo, 274; fill d'Eccard, 288; fill d'Eccard i Maiença, 290; fill d'Ermengarda, 406; fill d'Ermengaudus Mironi, 233; fill de Gomballus Companni, 343; fill de Guillermus Beger, 337; fill de Guillermus de Balaiano i Dulcia, 382; fill de Guillermus de Benviure, 404; fill de Guillermus Raimundi, 389; fill de Guinedilda, 153; fill de Raimundus Berengari, 382; fill de Raimundus Mironi de Pujalt, *hostaticus*, 349; fill de Seniofredus, 84; fill dels vescomtes Bernardus i Almodis, 338, 344, 345, 350, 354, 361, 371; fill de la vescomtessa Geralda, 439; germà de Berengarius Bonucio, 247; germà de Berengarius de Isanta, 452; germà d'Oliba, 386; germà de Petrus, 170; germà de Raimundus de Cardona, 388, 393, 405; germà de Raimundus Fulchonis, 387; germà de Raimundus Ostalensis, 98; germà del vescomte Miró, 261; jutge, 290; levita, 181, 231, 187, 278; monjo, 190; *nepotis* de Raimundus Fulchonis, 383, 384; prevere, 107, 202; *primiscrinus* i jutge, 198; prior, 348, 407; prior i jutge, 417; sacerdot, 232; sacerdot, 109, 232; *sacricustodius et iudex*, 378; *sacricustus*, 387, 389; sagristà, 398; sagristà de Cardona, 440; *sacrista et latar iuris*, 387; sarraí, 449; *scuterius* de Vico, 455; terra de, 146; vescomte de Cardona, 423, 428, 437, 441, 442, 443, 445, 453, 450, 455, 457, 458, 464, 465, 470, 471; vescomte de Cardona, *consanguineus* de Nunius Sancio, 464; vescomte de Cardona, pare de Guillermus de Alcarracio, 462.
- GUILLERMUS AB, 65.
 GUILLERMUS AD, 152.
 GUILLERMUS ADALA, 435.
 GUILLERMUS ADALBERTI, 271.
 GUILLERMUS ADOVONSO, 386.
 GUILLERMUS ALBONS, 386.
 GUILLERMUS ALTERMIR, vinya, 153.
 GUILLERMUS AMALRIG, 40, 156.
 GUILLERMUS AMATI, 229, 282; fill de Guasca, 300.
 GUILLERMUS ARNALLI, 232, 263, 290, 314, 320, 343; vinya de, 288.
 GUILLERMUS BAFARULL, 469.
 GUILLERMUS BARDOIL, 451.
 GUILLERMUS BASSEO, 455.
 GUILLERMUS BEGER, 337.
 GUILLERMUS BELIND, 252.
 GUILLERMUS BERENGARI, 194.
 GUILLERMUS BERICHARD, 337.
 GUILLERMUS BERNARDI, 40, 219, 221, 224, 253, 271, 283, 288, 299, 309, 313, 328, 334, 339, 403; castlà, 347; fill d'Azala, 301; fill de Bernat, vescomte Cardonensis, 299; fill de Trudgadis, 315; *hostaticus*, 416; D'AGUDA DE TORA, 292; DE BENAVENT, 288; DE DUO KASTELE, DUOCASTELLA, 349, 350, 368; DE MESLEO, pare de Bernat de Mesleo, 379; DE MILANIACHS, 292; LAGANOS, 339.
 GUILLERMUS BONEFILIO, 143, 166, 213, 253.
 GUILLERMUS BONUCII, mas de, 435.
 GUILLERMUS BORRELLI, 224.
 GUILLERMUS CARDONA, CARDONENSIS, 353; germà de Raimundus Fulchonis, 355.
 GUILLERMUS CERRITANO, 271.
 GUILLERMUS COMPAGNI, COMPAN, 218, 456.
 GUILLERMUS DALMACII, 327, 326, 330, 331, 334, 349.
 GUILLERMUS DE ADDA, 398.

- GUILLERMUS DE AGUDA, 414.
 GUILLERMUS DE ALANTORN, fill de Sancia, 466.
 GUILLERMUS DE ALCARRACIO, ALCARRAZ, 419, 460, 462, 467; fill del vescomte Guillelmus de Cardona, 455, 455, 470.
 GUILLERMUS DE ANGLEROLA, ANGULARIA; 453; marit de Sibilia, filla de Guillelmus vescomte Cardonensis, 470.
 GUILLERMUS DE AQUILONE, 353, 436; *iunior*, 436.
 GUILLERMUS DE AVIDA, 456.
 GUILLERMUS DE BALAIANO, BALANIANO, 379, 382.
 GUILLERMUS DE BELERA, 401.
 GUILLERMUS DE BELVEDER, BELLO VIDER, 440, 443, 457.
 GUILLERMUS DE BENVIURE, 404.
 GUILLERMUS DE BERGUEDA, 350.
 GUILLERMUS DE BOX, 433.
 GUILLERMUS DE BRULL, 166, 377.
 GUILLERMUS DE BURGO, 381.
 GUILLERMUS DE ÇA ROCA, ZA ROCA, 410, 426.
 GUILLERMUS DE ÇAGUDA, 420
 GUILLERMUS DE CALAF, 389
 GUILLERMUS DE CALDARIIS, CALDERS, 456, 457, 468, 470.
 GUILLERMUS DE CAPOLAD, 450.
 GUILLERMUS DE CARDONA, 347, 359, 365, 427, 430, 434, 435, 436, 446, 453, 454, 467, 468, 472; fill del vescomte Bernardus Amati, 376; germà del vescomte Raimundus Fulconis, 475; germà de Raimundus Fulchonis, 400; germà de Raimundus de Cardona, 382; marit de la vescomtessa Geralda, 439; pare de Raimundus i Dolça, 400; vescomte, 424, 438, 456.
 GUILLERMUS DE CASTELAR, 395.
 GUILLERMUS DE CASTELLAZOLO, 427.
 GUILLERMUS DE CASTELLVÍ, 355.
 GUILLERMUS DE CASTRO AULINO, 434.
 GUILLERMUS DE CASTRO NOVO, 475.
 GUILLERMUS DE CASTRO OLIVO, 437.
 GUILLERMUS DE CASTRO VETULO, KASTRO VETULO, 317, 357, 405.
 GUILLERMUS DE CERVARIA, CERVERA, 324, 380, 395, 419, 453, 456.
 GUILLERMUS DE CERVILIONE, 427.
 GUILLERMUS DE CLARAMUNT, CLAROMONTE, 400, 423, 439, 438, 441, 454, 470; *consanguineus* i home del vescomte Raimundus Fulchonis, 407; fill de Guillelmus de Claramunt, 475.
 GUILLERMUS DE COMALONGA, 152, 197.
 GUILLERMUS DE CREXEL, 364.
 GUILLERMUS DE CUERONE, 436.
 GUILLERMUS DE EDRIL, ERILLO, 402, 455.
 GUILLERMUS DE ESPUNOLA, 332.
 GUILLERMUS DE EXERCAVINIS, 407, 408.
 GUILLERMUS DE FLUVIA, 431.
 GUILLERMUS DE FONTE, prevere i escrivà de Guillelmus, vescomte de Cardona, 462.
 GUILLERMUS DE FREXA, 455.
 GUILLERMUS DE GUARDIA, GARDIA, GUARDIES, 383, 391, 393, 429, 459, 461; DE MONTE SERRATO, 434.
 GUILLERMUS DE JORBA, 355.
 GUILLERMUS DE LATRONI, 392.
 GUILLERMUS DE MARI, 98.
 GUILLERMUS DE MATAPLANA, 470.
 GUILLERMUS DE MEDIONA, MIDIANO, 93, 97, 475.
 GUILLERMUS DE MEROLA, 456.
 GUILLERMUS DE MONTBUI, MONTE BOY, 462, 475.
 GUILLERMUS DE MONTCADA, MONTECATANO, 380, 393, 400, 409, 453, 455, 455, 468.
 GUILLERMUS DE MONTE OLIVO, 475.
 GUILLERMUS DE MONTE PESSULANENSIS, 367.
 GUILLERMUS DE MONTEGRAIO, 414.
 GUILLERMUS DE MOR, 410.
 GUILLERMUS DE MUNTEI, 455.
 GUILLERMUS DE MUREA, Baiulus de Solsona, 382.
 GUILLERMUS DE NOGUEROLA, 252.
 GUILLERMUS DE ORTOS, 360.

- GUILLERMUS DE ORTA, 369.
 GUILLERMUS DE QUERALT, 164.
 GUILLERMUS DE PALACIO, PALAD, 383, 419, 435, 440, 470.
 GUILLERMUS DE PLANEDIS, *preceptoris*, 345.
 GUILLERMUS PLAXIA, 65.
 GUILLERMUS DE PODIO ALTO, cf. GUILLERMUS DE PUJALT.
 GUILLERMUS DE PONTS, 356, 452.
 GUILLERMUS DE PUJALT, PODIO ALTO, 348, 469.
 GUILLERMUS DE TURRE RUBEA, cf. GUILLERMUS DE TORROJA.
 GUILLERMUS DE PODIO PELATO, 435.
 GUILLERMUS DE PONTIBUS, cf. GUILLERMUS DE PONTS.
 GUILLERMUS DE PUIOL, 413.
 GUILLERMUS DE QUARCHES, 387.
 GUILLERMUS DE ROCAFORT, 430.
 GUILLERMUS DE ROCHA, 345.
 GUILLERMUS DE ROSED, 413.
 GUILLERMUS DE SALIS, *militis*, 463.
 GUILLERMUS DE SANCTA FIDE, 348, 455, 470; germà de Poncius de Sancta Fide, 410.
 GUILLERMUS DE SEGALERA, 367.
 GUILLERMUS DE TAVARTETO, 435.
 GUILLERMUS DE TERRASSA, 430.
 GUILLERMUS DE TIMOR, 423.
 GUILLERMUS DE TORD, TORT, TORTO, 387, 455, 470.
 GUILLERMUS DE TORROJA, 181, 420.
 GUILLERMUS DE TURRE, 432.
 GUILLERMUS DE VAL, 337.
 GUILLERMUS DE VILANOVA, DE VILLANOVA, DE VILLENOVA, 455, 457, 465, 468, 470.
 GUILLERMUS DUO CASTELLO, 335.
 GUILLERMUS DURAN, 236.
 GUILLERMUS DOMUZ, 90.
 GUILLERMUS DUFORTIS, 446.
 GUILLERMUS EBRI, 374.
 GUILLERMUS ERMEMIRI, 302.
 GUILLERMUS ERMENGAUDI, 143; castlà del vescomte Raimundus, 168.
 GUILLERMUS ESCLUA, 144.
 GUILLERMUS GAITES, 295.
 GUILLERMUS GALIN, 133, 156.
 GUILLERMUS GAUZBERTI, 238, 373; alou, 368.
 GUILLERMUS GAUCEFREDI, 317, bisbe Ausonensis, 259.
 GUILLERMUS GERALLI, 198, 278, 283, 308, 320; DE FURTINIO, mas de, 435; DE RINER, 303.
 GUILLERMUS GEROVARDI, 279, 282.
 GUILLERMUS GOLTREDO, 386.
 GUILLERMUS GOMESINDO, 386.
 GUILLERMUS GUIFREDI, 191, 252, 284, 289; ardiaca, 98; vinya de, 142; DE MEDIA, 292; DE VILANOVA, 238.
 GUILLERMUS GUITARD, 204.
 GUILLERMUS GUISADI, 281.
 GUILLERMUS IORBALLI, cf. GUILLERMUS DE JORBA.
 GUILLERMUS IOAN, 263.
 GUILLERMUS ISARN, ISARNI, 182, 187, 286, 312; sacerdot, 198; DE TREVIGS, 289.
 GUILLERMUS LABARAD, 337.
 GUILLERMUS LANGUARDUS, 386.
 GUILLERMUS MADARI, 337.
 GUILLERMUS MIR, MIRONI, 179, 191, 197, 263, 270, 271, 282, 289, 374; *hostatge*, 163.
 GUILLERMUS MONTISPESULANI, procurador del rei Alfons d'Aragó, 409.
 GUILLERMUS MUR, levita, 198.
 GUILLERMUS NAMPI, 234.
 GUILLERMUS OLIBA, 329.
 GUILLERMUS ONOFRED DE BOIXADOS, castlà del vescomte Raimundus, 168.
 GUILLERMUS OROMIR, 286.
 GUILLERMUS PERE, PETRI, 323, 340, 345, 353; DE CASTELLETO, 434; DE PUJALT, 374; DE REGALERS, 326; DE RUBIOL, 373.
 GUILLERMUS PLASIA, 96.
 GUILLERMUS RAIMUNDI, RAIMUN, RAMON, REMON, 185, 299, 307, 311, 312, 308, 320, 334, 337, 339, 360, 368, 378, 389, 399; dàpifer, 331, 385, 409; fill d'Artallus i Guillerma, 343; fill de Raimundus Mir de Pujalt,

- 339; senescal, 327, 393; CASTROVE-
TULI, 357; CORTUL, 362; DE CALDERS,
CALLERS, CHALDARIIS, 217, 218, 271,
282; DE ELIGNO, 283, 325; DE TOR-
ROJA, 347; ROG, 362; ESCODLAN, 337;
DE MONTCADA, 427; DE OFFEGAD, 363;
PECAINI, 368; PECCOVA, 338.
- GUILLERMUS REAMBALLI, RIAMBALLI, ROD-
BALLO, ROMBALLIS, 214, 227, 247,
323; puig de 166.
- GUILLERMUS ROG, 337.
- GUILLERMUS RODGER, 340.
- GUILLERMUS SABORELLUS, 186.
- GUILLERMUS SABREL, 87.
- GUILLERMUS SALA, 233.
- GUILLERMUS SANCII, 278, 363.
- GUILLERMUS SENIOFRET, 208.
- GUILLERMUS SINFRE, 223.
- GUILLERMUS SUNIARI, 239, 258.
- GUILLERMUS UMBERT, 257, 328.
- GUILLERMUS VIFRET, 255.
- GUILLERMUS ZA ROCHA, cf. GUILLERMUS
DE ÇA ROCA.
- GUILLERMUS PETRI DE PUJALT, 374.
- GUILLERMUS RAIMUNDI, 311, 378.
- GUILLERMUS RAIMUNDI DE CERVARIA, 271.
- GUILLERMUS SALA, 263.
- GUILLERMUS SANCIO, 285.
- GUILMUNDO, 386.
- GUIMARA, 52.
- GUIMARANUS, germà de Godofredus, 55.
- GUINEDELDA, GUINEDELD, GUINEDELL, GUI-
NEDELLA, GUINEDELLES, GUINEDELLIS,
GUINIDELLA, WINEDELDA, 152, 159,
300, 386; alou de, 125; esclava de
Bernardus Sancii, 107; esposa
de Bonushomo, 155, 173; espo-
sa de Chigela, 32; esposa de Du-
randus, 83; esposa d'Ermemirus,
54; esposa de Guillermus, 178;
esposa de Guillermus Wifret, 255;
esposa de Livol, 87; esposa de Mir,
175; molins de, 386; vinyes de,
125.
- GUINNA, 386.
- GUIRBERGA, esposa de Petrus Arlovi, fi-
lla de Ramundus Arnalli, 333.
- GUISAD, GUISADO, GUISADUS, VISAD, WI-
SAD, WISADO, WISADUS, 15, 18, 26,
49, 67, 68, 80, 131; bisbe, 14; fill
d'Adalfina, 38; terra de, 130, 207.
- GUISAD SESNAN, 386.
- GUISCAFREDUS, WISCAFREDUS, VICHAFRE-
DUS, 88, 51, 386; *filiastro* de San-
cius de Solan, 386.
- GUISCAFREDUS GAVILA, 386.
- GUISCAFREDUS IGELA, 386.
- GUISIBALDUS, WISQUEBALDO, 18.
- GUISLA, GUISLE, GUILIE, GUILLA, GUILLE,
GILA, GILLA, GISLA, 70, 255, 297;
alou de, 408; comtessa, 222; es-
posa de Guillermus Isarni, 286;
esposa de Bernardus Sancii, 107;
esposa de Bernardus Suniari, 249;
esposa de Fulco Raimundi, 252;
esposa de Guadallus, 241; esposa
de Guillermus Raimundi de Ca-
llers, 282; esposa d'Isarni Raimun-
di, 290; esposa d'Ollomarius, 207;
esposa de Petrus Rodgari, 346;
esposa de Silvio, 113; filla d'Er-
mengarda, 160; filla de Mendonia,
324; mare de Guillem, 322; terra
de, 244; vescomtessa, 84, 136, 146,
149, 152, 161, 159, 162, 167, 171,
174, 197, 273; vescomtessa, esposa
del vescomte Miro Guillermi, 223;
vescomtessa, mare del vescomte
Raimundus, 166.
- GUISLAMAN, 188.
- GUISLAMAN DE SANCTI VINCENTI, 386.
- GUISLE, cf. GUISLA.
- GUITARDUS, GUITARD, GUITARDO, QUITAR-
DUS, VITARD, VITARDO, WITARD, WI-
TARDO, WUITARDUS, GITARD, GITARDO,
GITARDUS, 56, 86, 92, 98, 100, 107,
109, 112, 159, 167, 173, 203; alous
que foren de, 277; coma de, 86; fill
d'Amaltruda, 133; fill d'Ermoviga,
386; fill d'Udalard i Ermengarda,
232; terra de 104; vinya de, 77, 99,
203.
- GUITARDUS BONUCII, 289.
- GUITARDUS ADALA, 386.

GUITARDUS ALBAR, 158, 175.
 GUITARDUS ARNAL, 103.
 GUITARDUS DE RECOSEN, 386.
 GUITARDUS FRANCEMIRO, 98.
 GUITARDUS GAUCFRED, 200; terra i vinya de, 207.
 GUITARDUS GUIFRE, 134.
 GUITARDUS GUI SAD, cases de, 232.
 GUITARDUS GUI SKAFRET, 142.
 GUITARDUS GUI SLAE, 98.
 GUITARDUS IOZBRE, IOGFRED, 203, 205.
 GUITARDUS MIRONI, 208, 221.
 GUITARDUS MADEX, 126.
 GUITARDUS RAIMUNDI, 261.
 GUITARDUS RECOSINDO, 386.
 GUITARDUS SENDRET, 65, 96.
 GUITARDUS VASSALLONE, 107.
 GULGISELO, 29, 386.
 GURDO, home a qui diuen, 181.
 GURRI, riu, 274.
 GURRIDA, cf. CURIDA.
 GUZERANDUS, cf. GAUCERANDUS.

— H —

HARNALLUS, cf. ARNALLUS.
 HEBRE, cf. EBRE.
 HECARDUS, HECCARDUS, cf. ECCARDUS.
 HELINA, cf. ELINS.
 HELISABET, cf. ELISABET.
 HERALDUS GUADALLI, cf. GERALDUS.
 HERIBALL, HERIBALLUS, cf. ERIBALLUS
 HERMESSINDE, cf. ERMESSEN.
 HISABEL, cf. ELISABET.
 HISPANIA, HYS PANIA, SPANIA, ESPANIA, 164, 165, 367, 375, 388; lloc, 256, paria de, 80; *partibus*, 256.
 HIVORRA, cf. IVORRA.
 HOLIBA, cf. OLIBA.
 HONDARA, cf. ONDARA.
 HONOFRE, HONOFREDO, HONOFREDUS, cf. ONOFRE.
 HONORATUS, cf. ONORATUS.
 HORGELLI cf. URGELLI.
 HOSPITALE IHEROSOLIMITANO, cf. IERUSALEM.

HOSTEN, filla d'Udalardi i Ermengarda, 232.
 HUG, cf. UGO.
 HUGETUS, fill de Raimundus de Torroja, 429.
 HUGO, HUGONIS, HUG, cf. UGO.
 HYS PANIA, cf. HISPANIA.

— I —

IACOBUS, rei Aragonensis, 455, 462, 464.
 IALAFARAS, torre de, 185.
 IAUCEFREDUS, cf. GAUCEFREDUS.
 IDELFONSUS, rei Aragonensis i comte Barchinonensis, 400, 409, 419, 427, 434.
 IDOL, mas qui fou de, 271.
 IENRRICI, cf. EIANRICI.
 IERBERTUS, cf. GERBERTUS.
 IERONDELA, IERONELA, cf. GIRONELLA.
 IERUNDA, cf. GERUNDA.
 IERUNDELLE, cf. GIRONELLA.
 IERUNDENSE, IERUNDENSIS, cf. GERUNDA.
 IERUSALEM, IHEROSALEM, IHEROSOLIM, IHEROSOLIMAM, IHEROSOLIMITANO, IHERUSALEM, 307, 349, 350; *hospicium*, 387, 387, 405, 439, 455; *hospitale*, 441, 455, 470; *militia*, 378, 387, 393, 405; *cavalaria*, 377.
 IGELA, IGILA, 23, 104, 386; esposa de Rikarius, 6.
 IGIBERGA, cf. ENGELBERGA.
 IGILA, cf. IGELA.
 IGILBERGA, cf. ENGELBERGA.
 IGNI, cf. ALENY.
 IHEROSALEM, IHEROSOLIM, IHEROSOLIMAM, IHEROSOLIMITANO, cf. IERUSALEM.
 IHERUNDELLE, cf. GERUNDELLA
 IHERUSALEM, cf. IERUSALEM.
 IHILE, cf. IGILA.
 ILDEFONSUS, cf. IDELFONSUS.
 ILERDA, ILERDE, ILLERDA, ILLERDENSIS, YLERDA, LERIDA, 423, 446, 455; ciutat, 147, 390, 398, 459; confins, 293;

- consuetudo*, 375; *exover*, 459; *heredat*, 405; *terme*, 350, 390, 398.
 exovario, 459.
 ILIA, esposa de Gisshafredus, 130.
 ILLERDA, *ILLERDENSIS*, cf. *ILERDA*.
 ILLESENDO, 386.
 ILLIARDS, esposa de Martinus, 104.
 INFESTA cf. *ENFESTA*.
 INGELBERGA, INGELBERGHA, cf. ENGELBERGA.
 INGELBORN, torre de, 235.
 INGERI GUILLERMI, 448.
 INSULA REDONNA, vinya que diuen, 270.
 IOAN, IOANNES, IOANNIS, cf. IOHANNES.
 IOBERA, cf. *LLOBERA*.
 IODALEGO, 386.
 IOHANNES, IOHAN, IOHANES, IOUAN, 108, 145, 156, 386; *armigerum*, 455; font de, 284; *prevere*, 138, 236.
 IOHANNES ADDALA, 98, 386.
 IOHANNES DE BARCHINONA, 429.
 IOHANNES DE BEAXE, 427, 446.
 IOHANNES DE FONOLLOSA, 98.
 IOHANNES DE GAIA, 469.
 IOHANNES DE PARTINAG, 393.
 IOHANNES DE SOLANO, mas de, 435.
 IOHANNES ERMENGAUDI, 241; *alou*, 241.
 IOHANNES FREIXANET, notari públic, 246.
 IOHANNES GIBERT, 337.
 IOHANNES GODUS, 451.
 IOHANNES LUMIO, 132.
 IOHANNES MEDICUS, 377.
 IOHANNES NOGURIS, notari públic, 435.
 IOHANNES OLZINA, notari públic de Cardona, 435.
 IOHANNES SAIO, 151.
 IOHANNES TORREBRUNA, notari públic, 18.
 IOL, esposa de Sunyer, 135.
 IOLNS, 369.
 IOLTRED, 149.
 IOMAN CABOET, 337.
 IONIBALDO, 75.
 IONPERTI, 304.
 IORBA cf. *JORBA*.
 IORDANA, cf. *JORDANA*.
 IOSEPHUS BERNARDINUS LLOP, notari públic, 211, 282, 366, 395.
 IOTO, 245.
 IOUAN, IOVANNE, cf. IOHANNES.
 IOZBERT, IOZBERTUS, 272; *sacer*, 133.
 IOZFRE, IOZFREDS, IOZFREDO, IOZFRET, 116; germà de Borrell, comte, 18; *marit de Wixelo*, 103.
 IOZFRE BOREL, 255.
 IOZFRE ONISCLE, 204.
 IOZLENDIS, esposa de Raimundus, 202.
 ISABEL, cf. ELISABET.
 ISANTA, 292, 303, 308, 314; *terme de*, 320.
 ISARN, ISARNI, ISARNO, ISARNUS, 141, 224, 337, 358; *company de Salomon*, 295; fill d'Ermetruit, 129; *jutge i miles*, 143, 206, 248; *sacerdot*, 147; *sacerdot i miles*, 168; *sagristà*, 187, 198; *terra de*, 184.
 ISARN DALMATIUS, 222.
 ISARN DE BELARAN, *alou* que foren de, 277.
 ISARN ISARNI, 184.
 ISARN RAIMUNDI, 290.
 ISARN SINFRE, 196, 212.
 ISIMBERTUS, ISIMBERTO, 68.
 ISIMBERTUS DE MIRABELLI, 98.
 ISOVARDUS, ISUARDUS, fill d'Engúncia vescomtessa, 98.
 ISPANIA cf. *HISPANIA*.
 IUDA, 323, 332; *traditore*, 295.
 IULIA, 386.
 IULIANA, *vall que fou de*, 84.
 IUNCADELLA, cf. *JUNCADELLA*.
 IUNCHOSELA, 185.
 IUNCOSA, *coma*, cf. *COMA IUNCOSA*.
 IUSANA, *condamina*, 24.
 IUVILA, 3.
 IVARIS, *castell*, 461.
 IVORRA, IVORA, *castell*, 398, 405, 428, 470; *castell que diuen*, 390; *feixas de*, 65, 96; *homes de*, 428.

— J —

JOANNIS, cf. IOHANNES.

- JORBA, GORBA, IORBA, YORBA, castell, 239, 271, 321, 336, 423, 439, 441, 470; terme, 154.
- JORDANA, IORDANA, 339, 360, 412; esposa de Guillelms Bernardi, 339; filla de Bermundus, 360.
- JORDANO, 335.
- JOSEPH, JOSEPHUS, cf. IOSEPH.
- JOVAL, terme de, 246
- JUNCADELLA, IONCADELLA, *fortitudine*, 292.
- K —
- KARDONA, cf. CARDONA.
- KABRERA, cf. CABRERA.
- KALAF, cf. CALAF.
- KANALE, cf. CANALE.
- KARLO, Senfred, a qui diuen, 200.
- KASTRO TALATO, cf. CASTELLTALLAT.
- KAUCFREDUS cf. GAUCFREDUS.
- KCALAPH, cf. CALAF.
- KIXOL cf. QUIXOL.
- KOMA, cf. COMA.
- KOMABELLA, cf. COMABELLA 99.
- KUNILL, cf. CUNILL.
- KUSCHA, filla d'Elo, 100.
- L —
- LA PERA, castell, 470.
- LAABIZEL, terra de, 144.
- LACERA, LACERAS, LACERES, 61; coll de, 24, 37.
- LADROARIUS, 59.
- LADROS, villa de, 295
- LADURC, LADURCI, LADURE, LADURZ, cf. LLADURS
- LAGASTOSA, vall, 54, 100, 135.
- LANERA, castell, 133; riu, 270; terme, 448.
- LANFREDUS, 7.
- LANGUARDUS, LANGUARD, LANOVARUS, 83, 386; fill de Sinuerga, 53; terra de, 14.
- LARDURCIUM, cf. LLADURS
- LASCODS, gual de, 84.
- LATA, vila, 288.
- LATIONE, *gradu* de, 274; roca de, 70.
- LAURE DELA, LAUREDA, lloc, 108; lloc que diuen, 61.
- LAURENCIO, castell, 208
- LAURO, LAURI, castell, 147; terme de, 198, 224.
- LAVANDI, pedra, 274.
- LAVILADELO, 318.
- LAVINERA, 22.
- LECTITATO, monte, 105.
- LEDGARDA, LEDGARDIS, LEDGARDS, LEGARS, LEUDEGARDS, 98, 144, 138, 260; alou de, 260; comtessa, 15; esposa de Borrellus, comte, 15; esposa de Seniofredus Chalb, 123; mare Gaucerandus Ricardi, 251.
- LEDURO, cf. LLADURS.
- LEGARS, cf. LEDGARDA.
- LEGERDIS, sacrario, 247.
- LENA, castell, 292, 303, 311, 308, 314; terme de, 320.
- LEOPARDO, cf. LOPARDUS.
- LERIDA, cf. ILERDA.
- LEUDEGARDS, cf. LEDGARDA.
- LEVEGILDE, casa de, 26.
- LIBRAS, on diuen, 40.
- LIBRERA, vall, 185, 398.
- LIMDARS, castell, 271.
- LINGUA EXUTA, castell, 461.
- LIPOT, LIPOTS, *dominicum*, 350; lloc que diuen, 344; mas de, 435.
- LIULA, LIULO, 26, 46, 74; esposa de Setlungi, 31.
- LIVIELDE, LIVOLA, 49, 87.
- LIVOL, LIVILO, LIVOLO, femina, 48; fill de Seniofredus, 84; filla de Sesnana, 48; esposa d'Audesindus, 155; esposa de Ferioli, 102, 125, terra de, 47.
- LIVOL RADILO, 87.
- LIVOLA, cf. LIVIELDE.
- LIVOLO, cf. LIVOL.
- LLADURS, 303, 410; castell, 356, 425, 463; esglésies de, 425; lloc que

- diuen, 292; parròquia, 306, 308, 314, 342, 351; *solarium*, 470; terme de, 183, 187, 246, 261, 287, 320, 356, torre de, 22; vinya de, 27.
- LLOBERA*, 368, 389; alou herm de, 289; bosc de, 372; capellà de, 448; castell, 232, 289, 363, 398, 405; castlà de, 289, 368; terme de, 183, 187, 289, 422, 426, 431, 452.
- LLOBEROLA*, castell, 470; terme de, 431.
- LOABIZEL*, terra de, 138.
- LOBATON*, *LOBATONE*, 12; vinya que fou de, 27.
- LOBEA*, cf. *LLOBERA*.
- LOBELLUS DE BARCELONA*, 377.
- LOBENCIO*, 386.
- LOBEOLA*, cf. *LLOBEROLA*.
- LOBERA*, *LOBERE*, *LOBERIE*, cf. *LLOBERA*.
- LOBETA*, filla de Sesnana, 48.
- LOBETO*, *LOBETUS*, 377; terra de, 27.
- LOBO*, *LOBONE*, cf. *LUPUS*.
- LOBOSA*, 106, vila que diuen, 15.
- LOBREGAD*, cf. *LUBRICATO*.
- LOBUS* cf. *LUPUS*.
- LODERII*, vinyes de, 52.
- LODORNOSA*, torre de, 24.
- LOMBARDA*, 415.
- LONGA*, cf. *VILA LONGA*.
- LOPARDUS*, *LOPARDO*, 91, 95; *baiulus*, 197.
- LOPARDUS CHINTILE*, mas de, 253.
- LORD*, *LORDENSE*, *LORDENSIS*, vall, 5, 31, 32, 103, 116.
- LORDMANESCA*, insula, 278.
- LOREDA*, 386; font, 35; lloc que diuen, 43.
- LORETA*; esposa de Berengarius a qui diuen Bord, 391; filla de Guiller-mus Raimundi, 389.
- LOTARI*, *LEUTERIO*, rei, 18.
- LUBETO* cf. *LUPUS*.
- LUBIT*, coll de, 159.
- LUBRICA*, vall, 400.
- LUBRICATO*, *LUBRIGADO*, 107; riu, 271, 278, 307, 350, 383, 384, 408.
- LUCIA*, comtessa, 198, 224, 233, 304.
- LUCIANA*, esposa de Guiller-mus Bernar-di, 313.
- LUCIANO*, 278.
- LUCIIS*, villa, 105.
- LUCIO*, *LUCZANI*, 292; castell, 271.
- LUILA*, 245, 386.
- LUILA OLIBA*, 79.
- LUNCEDO*, villa, 93.
- LUPERA* cf. *LLOBERA*.
- LUPU*, *LUPONE* cf. *LUPUS*.
- LUPRICATO* cf. *LUBRICATO*.
- LUPUS*, *LUPU*, *LUPONE*, *LOBO*, *LOBONE*, *LOBUS*, 5, 10, 12, 14, 16, 17, 19, 22, 30; fill d'Ermetruit vescomtessa, 7, 8, 9, 10; Onofred, que diuen, 181; terra de, 74.
- LUPUS SANCII Mager*, 252.
- LURDO*, rupe de, 473.

— M —

- MAÇANA*, *MAZANA*, castell, 455.
- MADALBEGA*, *femina*, 47.
- MADRESENA*, 386.
- MADRONA*, castell, 80; serra de, 113, 114, 145, 203, 200, 207; esposa d'Enttolli, 39; esposa d'Ermemirus, 69; *ipsa costa de Serra de*, 203.
- MAGASEN* cf. *MAIASEN*.
- MAGEN*, vinya de, 86.
- MAGENCA*, *MAGENCIA* cf. *MAIENÇA*.
- MAGER*, 319; alou de, 40.
- MAHALTA*, *MAHALTIS*, comitissa, 317; esposa de *Guiller-mus Raimundi de Castri Vetuli*, 357, esposa del com-te Ramon de Barcelona i filla del duc Robertus Siscardi, 256.
- MAIANOR*, vila, 404.
- MAIASEN*, *MAIASSENDA*, *MAIANSINDE*, esposa d'Arnallus Bernardi, 329; esposa d'Eromir de Kastro Talad, 154; esposa d'Iozberti, 272; filla de Gaufredus Vitale, 106.
- MAIENCA*, *MAIENÇA*, *MAIENCIA*, *MAIENZA*, 298, 267, 320; filla de Bernardus i

- Ermengarda, 188; filla d'Iozperti i Maiassinda, 272; esposa d'Eccardi Mironi, 137, 139, 167, 201, 239, 242, 243, 245; esposa d'Eccardi, 212, 230, 234, 237, 288, 290, mare de Bernardus Eccardi, 332.
- MALA CHARA*, terme de, 206.
- MALACARN*, 337.
- MALANEGO*, vinya de, 58.
- MALANNEZ*, església, 288.
- MALDA*, *MALLANO*, *AMALLA*, *AMALLAM*, *AMALLAN*, *AMALLANO*, 278, 366, 393, 399, 400; alou, 405; castell, 278, 350, 405, 439, 441, 455; 470; fines, 278; terme de, 266.
- MALDANELL*, *AMALLANELO*, *AMALDANELLO*, castell, 266.
- MALLA*, 167.
- MALTHOSCHEL*, *condamina* de, 288.
- MALTRUD* cf. *AMALTRUDA*.
- MANAGASTO*, cf. *MONTMAGASTRE*.
- MANIULFUS*, 12.
- MANRESA* cf. *MINORISA*.
- MANRESANA*, 446; terme, 172.
- MANTELS*, vila, lloc que diuen, 343.
- MANU ARANEE*, 337.
- MARA*, vinyes de, 134.
- MARBUSCA*, *MARBUSCHA*, *MORBUSCA*, *MORBUSCHA*, *MOREBUSCHA* 278, 386; coll de, 51; fortalesa de, 361; *gual* de, 134; lloc que diuen, 73, 75, 132; *terra secunda de*, 386.
- MARCADONA*, 167.
- MARCHELTI*, cf. *MAHALTA*.
- MARCHESA*, esposa de Poncius de Cer-varia, 428.
- MARCHUCIO*, *MARKUCI*, *MARCUZO*, *MARCUS*, *MARCUZ*, 31, 39, 386; cases de, 121; jutge, 98.
- MARCHUCIO DE ROCCA*, 472.
- MARDONERA*, mas de, 435.
- MARI*, font, 175, 176.
- MARIA*, 33, 230, 333, 386; comtessa, 292, 303; comtessa, esposa d'Ermengaudus, comte, 311; esposa d'Arnaldus Vitale, 447; esposa de Petrus de Cint, 433; esposa de Sen-dredi Mironi, 311; filla d'Udalardus i Ermengarda, 232; molí de, 386; terra de, 91.
- MARKUCI* cf. *MARCHUCIO*.
- MARPHATZ*; filla de Bernardus Amati vescomte de Cardona, 377.
- MARTELLUS*, 367.
- MARTÍ*, *MARTINUS*, 101, 104, 235; alou de, 313; sagristà, 133.
- MARTÍ GERAL*, 403.
- MARTÍ UMBERT*, 334.
- MARVA*, *MARVANO*, coll que fou de, 15; torre de, 22; *via qui vadit a*, 235; vila que fou de, 15.
- MASCARON*, *MASCHARON*, *MASKARON*, 6, 84, 386; terra de, 6; vinya de, 33.
- MASCARON DE CHOMA*, 386.
- MASCHANZANO*, parts que diuen, 290.
- MASKARONE* cf. *MASCARON*.
- MATA*, 168; *boscho de*, 435.
- MATADEPORROS*, torrent, 15.
- MATAMALA*, 288.
- MATAMARGO*, *MATAMORGON*, *MATHAMARGO*, *MATHAMORGON*, 430; castell, 24, 28, 168, 292, 350, 378, 405, 455, 470; esglésies, 418; terme de, 90; torre de, 378.
- MATAREDONNA*, *MATAREDUNDA*, quadra, 201, 212, 230; terme de, 201.
- MATHAMARGO*, *MATHAMORGON*, cf. *MATAMARGO*.
- MAYO*, 470.
- MAZANA*, cf. *MAÇANA*.
- MEDA*, coll de *ipsa*, 168.
- MEDALLOLA*, castell, 144.
- MEDIA*, torre, 413.
- MEDIANO* cf. *MEDIONA*.
- MEDINACELI*, duc de, 190, 211, 282, 366, 395, 437.
- MEDIONA*, *MEDIANO*, *MIDIONA*, castell, 292, 401; castlania de, 21; *milites* de, 404.
- MEDONIA*, *MENDONIA*, esposa de Bernardus Guifredi, 137, 139, 167; esposa de Guilabertus, 324.
- MENLEU*, castell, 401.
- MENRESARENSE*, cf. *MINORISA*.

- MENOVIL, 386.
 MENOVILLET, *genero* de Guifredus, 386.
 MENTIROSA, font que diuen, 185.
 MERCHADAL, *fortitudine* que diuen, 450.
 MERDARIO, MERDERIO, MERDERO, MERITARIO, MIERDERIO, 182; riu, 1, 56, 64, 65, 96, 283, 383, 384.
 MERGADUS, 2.
 MERIC GUADALL, 164.
 MERITARIO, cf. MERDARIO.
 MICHAELIS PINTOR, notari públic, 321.
 MIDIONA, cf. MEDIONA.
 MIERDERI, cf. MERDARIO.
 MIGDONIA, cf. MENDONIA.
 MILITIA TEMPLI, 455, 470.
 MILIZIA, terra de, 20.
 MINDRIO, esposa de Iuvila, 3.
 MINORISA, MINORISSA, MANRESA, MANRESANENSE, 228, 266, 278, 292, 350, 399, 467; batllia, 446; ciutat, 259, 405; comtat, 15, 22, 27, 41, 45, 48, 60, 67, 85, 87, 107, 131, 133, 149, 150, 155, 167, 171, 173, 180, 185, 195, 197, 235, 239, 244, 247, 253, 262, 264, 285, 336, 365, 374, 398, 413, 432; *finis*, 278; vila, 379, 284, 367.
 MIR, cf. MIRONIS.
 MIRABELL, cf. MIRABELL.
 MIRALIIS, castell, 271.
 MIRABELL, MIRABELLO, MIRABELLUM, MIRAMBILLO, MIRABEL, 87, 278, 330, 378; castell, 68, 74, 150, 155, 168, 173, 180, 185, 186, 195, 227, 269, 272, 292, 330, 350, 405, 432, 455, 470; parròquia, 186; terme de, 128, 206, 227, 285, 398.
 MIRAVET, MIRAVE, 386; castell, 350; terme de, 261, 378, 431.
 MIRAVET DE REGENA, castell, 335.
 MIRES, vila de, 288.
 MIRONA ZANEL, 386.
 MIRONIS, MIR, MIRO, MIRONE, MIRONUS, 5, 7, 17, 32, 37, 53, 54, 55, 58, 61, 63, 69, 86, 82, 84, 85, 95, 100, 111, 112, 121, 127, 135, 148, 150, 155, 175, 199, 221, 229, 245, 264, 386; alou de, 181; clergue, 66; *christia de Solanelles*, 386; fill d'Adalez, 144, 138; fill de Coldrecod, 74; fill d'Elo, 76; fill d'Enardo, 386; fill d'Ermetruit vescomtessa, 7, 8, 9, 10; fill de Ioltred, 149; fill d'Onofre Dac, *hostaticus*, 163, 194; fill de Chixol, 160; fill de Suniarius, 144; fill d'Undiscli, 93; *menestrale*, 108; germà de Bertrandus Borrelli, 288; germà de Duran Igila, 386. germà de Guifré, 386; germà de Ragomir, 386; *minestral*, 386; pare d'Eccard Mir, 281; sacerdot, 93, 96, 147, 187, 198; sotsdiaca, 141; terra de, 27; vescomte, 181, 261. Guillermi, vicecomes, 223.
 MIRONIS AGAZO, 386.
 MIRONIS ARNALL, ARNALLI, 138, 253, 333, 334; DE ODENA, 320.
 MIRONIS BARO, 386; serra de, 134.
 MIRONIS BERENGUER, 24.
 MIRONIS BERNARDI, torre de que fou de, 289.
 MIRONIS BISORENSIS, 98.
 MIRONIS BONFILL, 24, 386.
 MIRONIS BORRELL, 204.
 MIRONIS CASETH, 386.
 MIRONIS CORB, CORBO, 252; vinya de, 264.
 MIRONIS DE BOXADOS, germà de Raimundus de Boxados, 213.
 MIRONIS DE IGMER, 386.
 MIRONIS DE PONTIS, 80.
 MIRONIS DE QUADRES, 79.
 MIRONIS ELDEMAR, 181, 187.
 MIRONIS EREMIR, 138, 144.
 MIRONIS ERIMAN, 193, 198, 221, 224.
 MIRONIS DANIEL, 386.
 MIRONIS DURANDI, 289.
 MIRONIS FRUILA, 386.
 MIRONIS GAFFERO, GASETO, 61, 386.
 MIRONIS GAUFREDI, 98.
 MIRONIS GERBERT, GIRIBERTI, 172, 178.
 MIRONIS GODMARI, 289.
 MIRONIS GRANEL, 386.

- MIRONIS GUERRETA, 370.
 MIRONIS GUIFRE, 171, 233.
 MIRONIS GUILABERT, 261, 337.
 MIRONIS GUILALA, 216.
 MIRONIS GUILLERMI, GUILLEM, 179, 193;
 206, 227, 226, 237, 238, 242, 248,
 251, 254, 259, 268, 278, 279, 282,
 292, 322, 331, 336; DE FONT, 337.
 MIRONIS GUITARDI, 329, 356.
 MIRONIS LIULA, 116, 241.
 MIRONIS LOVETA, 386.
 MIRONIS MANLEVA, 386.
 MIRONIS MORGAD, 386.
 MIRONIS NEREL, 386.
 MIRONIS ODO, 24, 24, 179, 221.
 MIRONIS ODSÉN, OZSEN, 176, 177, 181.
 MIRONIS OLLEMAR, OLLOMAR, 175, 176,
 177.
 MIRONIS ONOFRED, ONOFRET, 164, 165,
 185, 192, 194; *hostaticus*, 416.
 MIRONIS DE BELOSA, 218.
 MIRONIS OSTALENSIS, OSTOLENSE, 55, 98.
 MIRONIS OZSEN, cf. MIRONIS ODSÉN.
 MIRONIS PECUC, 386.
 MIRONIS PURGA VIESA, 386.
 MIRONIS RAIMUNDI, 421; dominico que
 fou de, 352.
 MIRONIS RICULF, 98; mas de, 366; germà
 de Bernardi Riculf, 166; vescomte,
 194.
 MIRONIS RIGUALLI, 278.
 MIRONIS SABORIU, 386.
 MIRONIS SALLA, 149.
 MIRONIS SALLISFORENSIS, 98.
 MIRONIS SAVAGUET, 386.
 MIRONIS SENDRE DE CLARAMUNT, 172.
 MIRONIS SENTELLI, *vinyas et alaude de*,
 209.
 MIRONIS SESAL, 386.
 MIRONIS SITLA, 386.
 MIRONIS SUNIARIO, 138.
 MIRONIS TORT, 334.
 MIRONIS VALDA, coll de, 24.
 MIRONIS VIDAL, VITALE, 129, 154; sacer-
 dot, 220.
 MODILIANO, 467.
- MOLAR, MOLARS, MOLARIO, 24; camp de
ipso, 207; *ipso*, 200, torrente de,
 24.
 MOLSOSA, MULSUSA, 168, 435, 436; *apen-
 dicio*, 333; castell, 53, 85, 106, 152,
 166, 168, 197, 211, 235, 244, 262,
 264, 271, 278, 297, 311, 349, 350,
 374, 389, 405, 435, 455, 470; cast-
 là, 455; dominis, 292, 366; lloc que
 diuen *puig de ipsa*, 22; terme de,
 260, 344, 393; terme del castell de,
 133.
 MOMAGASTRE, cf. MONTMAGASTRE.
 MONT LOBOR, 218.
 MONTBUI, MONTBOI, MONTE BOYNO, MON-
 TE BUIO, MUNTBUI, castell, 350, 405,
 407, 438, 455, 475 terme, 239.
 MONTE ACUTO, MONTE ACUATO, castell,
 455; església, 439, 441, 455; homes
 de, 455; DE LITERA, castell, 423.
 MONTE ALBO, 470; castell, 423, 441,
 455, 459; vila, 459.
 MONTE BLANC, MONTE BLANCHO, MONTE-
 BLANG, castell, 409, 419, 439; esglé-
 sia, 439.
 MONTE BOYNO, MONTE BUIO, cf. MONTBUI.
 MONTE DONNO, cf. MONTEDON.
 MONTE ESCHIU, castell, 455.
 MONTE FALCHO, cf. MONTFALCO.
 MONTE MAIORE, coll, 163.
 MONTE MAMEDIS, església de, 455.
 MONTE MENEDIS, castell, 455.
 MONTE OLIVO, MONTIS OLIVI, cf. MON-
 TOLIU.
 MONTE PALATIO, castell, 257; terme de,
 253.
 MONTE SERENO, terme de, 201.
 MONTEACUATO, cf. MONTE ACUTO.
 MONTEOLIOS, 70.
 MONTEDON, MONTEDONNO, MONTEDONO,
 MONTE DONNO, castell, 15, 27, 45,
 48, 67; terme, 22.
 MONTESINUM, torrent que diuen, 271.
 MONTFALCO, MONTFALCHO MONTE FALCHO,
 423; castell, 455.
 MONTIS OLIVI, cf. MONTOLIU.

- MONTMAGASTRE, MONMAGASTRE, MANAGASTRO*, castell, 138, terme de, 290.
MONTMANEU, MONTMENEU, castell, 423.
MONTOLIU, MONTULIU, MONTE OLIVO, MONTIS OLIVI, MUNTOLIU, 350, 470; castell, 354, 300, 405, 407, 438, 454, 455, 470.
MONTOROM, castell, 208.
MONTULIU, cf. *MONTOLIU*.
MORATEL, MORATELLO, alou que diuen, 63, 182; alous, 288, font, 1.
MORATONE, 5.
MORBUSCA, MORBUSCHA, MOREBUSCHA, cf. *MARBUSCA*.
MORENA, 14, 386.
MORETA, coll de, 98.
MORGAD, 203.
MORINELLIS, 400.
MOROR, vila, 433.
MOSCONO, 8.
MOXO provener, 455.
MUCE, parròquia de *ipsa*, 288.
MUET, alou de la, 249.
MUGAL, font de, 232.
MUGPOLTO, parròquia, 163.
MULNENTI, vila que diuen, 15.
MULNER, 84.
MULSUSA cf. *MOLSOSA*.
MUNISTROL, alou, 127.
MUNTBUI, cf. *MONTBUI*.
MUNTOLIU, cf. *MONTOLIU*.
MUREDENO, castell, 455.
MURGODES, rupe que dicunt, 213.
- N —
- NAGRA*, vinya que fou de, 27.
NANTOVIGIO, torre que fou de, 15.
NAVADER, 138.
NAVAZES, 144.
NAVIDES, ecclesia que Suniarius incipit in, 138.
NECUTUS, 22.
NERO, NERONE, NIGRO, riu, 10, 121, 175, 176; lloc que diuen, 131.
- NEULES*, vila, 218.
NICOLAUS, levita, 432.
NIGRO cf. *NERO*.
NINOT, 401.
NITOL, NITOLS, 386; terme de Cardona que diuen, 313
NOVA, NOVA, VILA, 105, 168, 292, 308, 314.
NOVELLES, 5.
NOVUM, castell de *Barchinona*, 401.
NUNUS, SANCHI, 464.
- O —
- OBESN*, 386.
ODALARDUS cf. *UDALARDUS*.
ODCHER, ODCHESER, cf. *ODEGARIUS*.
ODDO, cf. *ODO*.
ODEGARIUS, ODGER, ODCHER, ODCHESER, ODGERO 28, 44; *insula de*, 38; mas de, 435; sacerdot, 127; terra de, 125.
ODGEGARIUS ADALBERT, terra de, 272.
ODEN, ODENA, 107, 271; castlans de, 348, castell, 271, 292, 303, 308, 311, 423, 455; església, 455.
ODERA, riu, 225, 319.
ODESINDUS, ODESINO, 122, 386; terra de, 38.
ODGER, ODGERO, cf. *ODEGARIUS*.
ODO, ODDO, ODONE, ODONNUS, 79, 185, 243; abat de Sant Cugat, 18; bisbe, 342, 352; bisbe Urgellensis, 303; dâpifer, 385; fill de Trasegonça, 276; sant, 352.
ODO ARNALLI, bisbe Ausonensis, 303.
ODO DE MATAMARGO, 166.
ODO RANDULFI, 98; castlà de Raimundus vescomte, 168.
OLCEGIA, alou de, 288.
OLDEMAR, cf. *ELDEMARES*.
OLDOSEN, 24; vicari, 24.
OLÈRDOLA, terme de, 172.
OLIANA, pignus, 470.
OLIBA, OLIBAN, OLIBANUS, OLIVA, 8, 28, 35, 37, 42, 90, 121, 129, 245, 386;

- bisbe, 254; bisbe Ausonensis, 98, 133; fill d'Elo, 100; levita, 187; pontífex, 98; vinya de, 37;
- OLIBA ALBARONIS, 98.
- OLIBA BELASON, aious que foren de, 277.
- OLIBA BUTIRON, 66.
- OLIBA DE CAMP, 386.
- OLIBA DURAN, 84.
- OLIBA FOLC, 66.
- OLIBA BARRIGER, 386.
- OLIBA MIRONI 288.
- OLIBA MORRO DE GALINERS, aious que foren de, 277.
- OLIBA SENIOFREDI, 249.
- OLIN, lloc que diuen *ad ipso*, 255.
- OLINA, esposa d'Exibi, 52.
- OLIUG, home, 245.
- OLIUS, *OLIVIS*; castell, 246, 292, 308, 314, 320, 398, 405, 455; castell que diuen, 362, 390; terme de, 183, 187, 218, 261.
- OLIVA, cf. OLIBA.
- OLIVAR, castell, 311.
- OLIVER, OLLIVANO, 299, 323, 378, 391; germà de Bertrandus Gerovert, 301.
- OLIVER DE GRANERA, 50.
- OLLEMAR, OLLEMOR, OLLOMAR, 207; fill d'Udaldardus i Ermengarda, 232; vinya de, 167.
- OLLEMAR MIR, MIRO, 196, 193.
- OLLESEN, 134.
- OLLOFREDUS DE IPSA SERRARIA, 98.
- OLLOMAR, cf. OLLEMAR.
- OLONE, castell, 401; terme, 107.
- OLSINA, mas de, 470.
- OMI, fill d'Ermetruit, 129.
- ONDARA, ONDIARA, 439, 441; castell, 423, 455.
- ONEGALDUS, 38.
- ONES, VILA, 24.
- ONESTA, esposa d'Adger, 88; esposa d'Odegarii, 44.
- ONISCLO, terra de, 131.
- ONOFRE, ONOFRED, ONOFREDI, ONOFREDUS, HONOFRE, HONOFRED, HONOFREDUS, 73, 129, 138, 229, 386; alou de, 181; *hostaticus*, 163, 194; torre de, 98, 236; prevere, 98; qui diuen Lupo, 181.
- ONOFRE BONUÇ, 138, 144.
- ONOFRE DAC, 79, 98, 133, 167, 206, 226, 245, 248, 386; castlà del vescomte Raimundus, 168; DE PUJALT, 166, 191.
- ONOFRE GOGOS, 386.
- ONORATUS, 55.
- ORGEL, *ORGELLITANO*, *ORGELLITENSI*, *ORGELLO*, *ORGILLENSE*, cf. *URGELL*.
- ORIOLO, ORIOLUS, ORIOL, 34, 42, 150, 184; fill de cheno, 57; terra de, 68; vinya de, 68.
- ORIOLO BARBA, 386.
- ORIOLO DE CELSONA, 68.
- ORIOSA, vila, 144.
- ORIS, castell, 401.
- ORIUG, 79.
- ORMET, 337.
- ROMIR, cf. ERMEMIR.
- ORPI, *ORPINO*, castell, 405, 407, 438, 454, 470, 475.
- ORS, terra de, 131.
- ORSAL, alou de, 138.
- ORTONIS, serra de, 132.
- ORTOS, lloc que diuen, 360.
- ORTULO, 29.
- ORUÇ, cf. ORUCIO.
- ORUCE, 241.
- ORUCIA, ORUCE, 170; filla de Sibida i Riculfo, 36; terra de, 114.
- ORUCIO, ORUÇ, 127; *reclosa de*, 36.
- ORUCIO DE CLARIANA, 386.
- OSONA cf. *AUSONA*.
- OSOR, riu, 168.
- OTINA, cf. *ODENA*.
- OTO, OTONE, OTTO, cf. ODO.
- OUSONENSI, cf. *AUSOENSIS*.
- OVIMIA, OVITRIA, 386; *closo* que fou de, 27; vinya que fou de, 27.

— P —

P. de Aguda, 421.

- P. de Aligno, 391.
P. de Vilugia, 461.
P. Plomag, 391.
PADRO, 54.
PALA, cf. PALAD.
PALACIO, 46; alou, 133; coll, 265; monte, 253.
PALACIOLO, 278.
PALACIOS, PALATIOS, lloc que diuen, 12, 25.
PALAD, PALAD, 33, 470; mas de, 386; puig de, 455; *strada qui venit de ipso*, 313.
PALADOL, 337.
PALANES DE ALAUDIO, lloc que diuen *ad ipsas*, 234.
PALARS, 107.
PALATIO, cf. PALACIO.
PALATIOS, cf. PALACIOS.
PALIARENSIS, comtat, 190; comte, 405; vila, 105.
PALLARRES, 202.
PALOMERA, 225.
PAMPANEL, 138.
PANASOGUES, mas de, 24.
PARADIS, PARADISO, 181; lloc que diuen, 175, 176, 178, 183.
PARETS, *ipsis*, 257.
PARIERA LONGA, 24.
PARIETES TORTAS, 253.
PARIOTES TORTUOSAS, 185.
PASSATA, 435; mas de, 435.
PAULULUS, 98.
PEBERUCIA, esposa de Gontarii, 12.
PEDREGOSA, vinyes que diuen, 192.
PEDRINERES, serra de, 398.
PEDUESO, casa de, 14.
PEGAROLAS, 30.
PELEGRINUS DE CASTELLAZOLO, 427.
PELOSA, 56; *benna de ipsa*, 22.
PENEDAS, 107, 393.
PENELLA, riu, 105.
PERA, PETRA, castell, 266, 399, 405, 437, 455; alou, 133.
PERACAMPIS, 289.
PERE, cf. PETRUS.
PERELA, PERELLA, 138, 144, 175, 292, 303, 308, 311, 314; coll *de ipsa*, 105; *ipsa*, 176.
PERET, germà de Raimundus Boixadors, 387.
PERETA, alou de, 451.
PETRA, cf. PERA.
PETRALARENSI, pagus, 190.
PETRA LAVANDI, 276.
PETRAFITA, 15; vinyes, 386.
PETROSA, vinya que diuen, 271.
PETRUS, PEDRO, PERE, PETRO, 202, 235, 261, 401, 467, 470; abat Agerensis, 293; abat Cardonensis, 435, 440, 456, 458, 464, 470; abat de Sant Sadurní, 287; abat Serrataensis, 456; arxidiaca 332, 339; bisbe Ausonensis, 379, 400, 409; bisbe Cesaraugustanus, 409; bisbe Urgellensis i jutge, 467; fill de Durandus, 209; fill de Madalberga, 47; fill de Beatricis de Mont Ros, 422; fill de Bernardus vicecomes Cardone, 350; fill de Bertrandi Gerovardi i Azalgardis, 301; fill d'Eccardi, 288; fill d'Echardi i Maienza, 290; fill de Fulchoni Raimundi, 252; fill de Guillerms de Balaiano i Dulcie, 382; fill de Guillermi de Benviure, 404; fill de Guillerms de Tarrassa i Berengaria, 430; fill de Guillermi Raimundi, 378; fill d'Oliver, 391; fill d'Oruce, 170; fill de Poncii de Sancta Fide, 410; fill de Raimundus Fulchonis vescomte Cardone, 405; fill d'Ugoni, 283; germà de Berengarius Colonic, 392, 394; germà de Borrelli Dolo, 273; germà de Mironi vescomte, 261; germà de Poncius de Fals, 395; *iunior*, 467; *prepositus*, 448; *prepositus* Celsonensis, 443, 448; *prepositus* Minorise, 435; prevere, 204, 224, 231, 432; *primicherius*, 271; prior, 430, 448; prior de Calaf, 454, 456,

- 470; rei, 456, 470; rei d'Aragó i comte de Barcelona, 446; sacerdot, 181, 198, 224; sacerdot i sagristà, 231; *sacricustus*, 224; sagristà Ausonensis, 385, 441, 446; sagristà i jutge Ausonensis, 441.
- PETRUS AGUSTINI, notari públic, 472.
- PETRUS AMOR, 270.
- PETRUS ALAMANDI DE VALLE LUBRICA, 400.
- PETRUS AMALRICI, 279, 281.
- PETRUS AMARGOS, mas de, 435.
- PETRUS ANSALL, 337.
- PETRUS ARBERA DE MINORISA, 371.
- PETRUS ARBERTI CARDONE, 471; DE LICIANO, 467.
- PETRUS ARLOVI, 333.
- PETRUS ARNALL, 281, 333, 340; vescomte, 403; DE IOVAL, 342, 343; DE PONTS, 303.
- PETRUS BALBI, 446.
- PETRUS BARALE, 337.
- PETRUS BERNARDI, 263, 271; sotsdiaca, 338.
- PETRUS BERENGARI, BERENGARIUS, 320; diaconus, 371; fill de Berengarii Ricardi, 314; DE SAVASSONA, 379.
- PETRUS BERMUNDI, BREMUNDI, 335, 393.
- PETRUS BERNARD, BERNARDI, BERNARDUS, 107, 288, 299, 329; germà de Guillelmus de Cardona, 353; qui diuen Raimundus Fulchonis, 353; sotsdiaca, 338; DE DURA, 362; DE GRANOLERS, 362; DE MEDALA, 350; DE VILLA LEONIS, 377.
- PETRUS BERTRANDI, 331; DE MONTPALAD, 380.
- PETRUS BONUÇ, BUNUZ, 398, 432.
- PETRUS BORREL, 216, 225.
- PETRUS BRANDI, capellani de Accuta, 466.
- PETRUS BREMUNDI, cf. PETRUS BERMUNDI.
- PETRUS CLARIUS, escrivà, 217.
- PETRUS CUENLADA, 337.
- PETRUS DE [VALD]ESPIRAS, 463.
- PETRUS DE AGUILAR, *militis*, 466.
- PETRUS DE ALBERPI, 340.
- PETRUS DE ALTET, levita, 461.
- PETRUS DE ARDEVOL, 469.
- PETRUS DE AUREIS, canonge de Vic i notari públic, 279.
- PETRUS DE BECHARDITO, 435.
- PETRUS DE BERGA, 417, 424, 435.
- PETRUS DE BERGUEDA, 369.
- PETRUS DE CALONGE, 405.
- PETRUS DE CAORC, 393.
- PETRUS DE CARDONA, 367, 368, 372, 399.
- PETRUS DE CHERALTO, 402.
- PETRUS DE CHEROL, *alius provener*, 455.
- PETRUS DE CERVERA, 353; *hostaticus*, 349.
- PETRUS DE CINT, 433.
- PETRUS DE CLAROMONTE, 427, 438, 454, 475.
- PETRUS DE CLERICIS, 181.
- PETRUS DE GARRIGOSA, 236.
- PETRUS DE CODENER, 440.
- PETRUS DE CONCABELLA, arxidiaca, 345.
- PETRUS DE CUBELLS, 412, 414.
- PETRUS DE CURT, 422.
- PETRUS DE ENUENG, arxidiaca, 345.
- PETRUS DE GARRIGOSA, 202.
- PETRUS DE GUISSONA, 412.
- PETRUS DE IOSA, canonge, 345.
- PETRUS DE LORDELA, 386.
- PETRUS DE LLOBERA, 426, 433.
- PETRUS DE MARANO, 442.
- PETRUS DE MEDIA, 431.
- PETRUS DE NOED, *militis*, 469.
- PETRUS DE OLIUS, 217.
- PETRUS DE OLONE, 467; *iunior*, 467.
- PETRUS DE PALACIO, PALAD, EX PALACIO, 367, 368, 383, 393; DE FREGELLA, 470.
- PETRUS DE PODII FARNER, 450.
- PETRUS DE PODIO VERD, cf. PETRUS DE PUIGVERD.
- PETRUS DE PRATO, 435.
- PETRUS DE PUIGVERD, PODIO VERD, 369, 390, 393, 398, 411.
- PETRUS DE RINER, 369.
- PETRUS DE RUBIOL, 373.
- PETRUS DE SALA, 455.
- PETRUS DE SANCTA EUGENIA, 379.
- PETRUS DE SANTA FE, 425.

- PETRUS DE SEBRARIO, 433.
 PETRUS DE SERA, 433.
 PETRUS DE SOLANELLES, 430.
 PETRUS DE SOLER, 373.
 PETRUS DE SUBIRADS, 388.
 PETRUS DE SULUGA, 469.
 PETRUS DE TERRAZA, 405.
 PETRUS DE TIZNENA, 475.
 PETRUS DE TURRE, 428.
 PETRUS DE ULUGA, 459.
 PETRUS DE ULUGERA, 460.
 PETRUS DE VALLO, 447, 469.
 PETRUS DE VILADEMAN, 368, 400.
 PETRUS DE VILAMUR, 370.
 PETRUS DE VILANOVA, 419, 430, 439, 443, 450; *camerari*, 455, 455, 455.
 PETRUS DE VILAR, 421.
 PETRUS DE VILASECA, 413.
 PETRUS DE VILLA DE MANNO, cf. PETRUS DE VILADEMAN.
 PETRUS DEN GILBERTO, mas, 435.
 PETRUS DURAN, fill de Duran Blandrig, 237, 242.
 PETRUS ECHARDI, 325, 340, 352; *arxilevita*, 320; *arxidiaca*, 346.
 PETRUS ELLEBO, 322.
 PETRUS ERMENGAUDI, 324; DE MINORISA, 393.
 PETRUS FERRARIO, 430.
 PETRUS GERALL, GERALDI, GERALLI, GERALLLO, Gerall, Gherard, 233, 236, 242, 243, 267, 337, 453; DE ARGENTIOLA, 271.
 PETRUS GILABERTO, 169, 179.
 PETRUS GIBERTI, GIBER, 236, 283, 450, 455, 457.
 PETRUS GIRBE, 376.
 PETRUS GITARD, cf. PETRUS GUITARD.
 PETRUS GOLTREDI, 98.
 PETRUS GUILLERMI, 55, 204, 272, 324, 337, 354; *baiulus*, 367; sacerdot de Solsona, 351; DE BIOSCA, 353, 366, 371, 376, 378; DE GARRIGOSA, 430; DE IVORRA, 368.
 PETRUS GUITARD, GITARD, 204, 240, 261.
 PETRUS IOHANNIS CARNESTOLTES, 426.
 PETRUS ISARN, YSARN, 427, 403.
 PETRUS KICO, 374.
 PETRUS LOBIN, 464.
 PETRUS LOPARD, LUPPETI, 280, 325.
 PETRUS MANURIARAN, 337.
 PETRUS MARIDA, notari públic, 190.
 PETRUS MARTINI ANDREU, notari públic, 223, 246, 261.
 PETRUS MIRONI, MIRO, MIRONEM, MIR, 179, 183, 187, 193, 270, 283, 322, 403, 452; *arxidiaca*, 288; DE PONTIS, 169.
 PETRUS MUNTANER, 337, 393.
 PETRUS OLIBA, OLIVARI, OLIVER, 332, 383, 397.
 PETRUS OTONIS, 372.
 PETRUS PONCIL, 320, 353, 376, 426; *hostaticus*, 349; DE CERVARIA, 354; DE FALS, 349, 350, 389; DE SANAUJA, 313.
 PETRUS RAIMUNDI, RAMON, RAIMON, REIMON, 269, 295, 299, 307, 332, 336, 341, 342, 354, 474; *baiulo* Sancti Vincentii, 337; fill de Gersendis, 306; fill de Raimundus Sinfredi, 337; DE ARED, 337; DE CALONGE, *hostaticus*, 349; DE MIRABELL, 398; DE PUJALT, 324; DE SOLARIA, 366; DE TURRIBUS, 323; TARADELLESE, 309.
 PETRUS RAIMUNDI DE [...]nel, 320.
 PETRUS RATIONE, 337.
 PETRUS RICHOLFI, alou de, 290; DE MINORISA, 455.
 PETRUS RODEGARII, RODGERI, 340, 346.
 PETRUS RODLAN, 337.
 PETRUS ROG, 455.
 PETRUS ROMEVI, *baiulus*, 369.
 PETRUS RULLA, 393.
 PETRUS SANCHI, 363, 368, 372, 373, 380, 398; fill de Sancius i Arsendis, 306; de Llobera, 378, 390.
 PETRUS SANCTI EGIDI, 445.
 PETRUS SARRACENI, 440, 443.
 PETRUS SAVASSONA, *milites*, 453.
 PETRUS SEGER, 240, 243.
 PETRUS SEGUI, 283.
 PETRUS SENDREDI, SENDRED, 288, 290.
 PETRUS SORD, 445.

- PETRUS SSASSE, 427.
 PETRUS TERLUCER, 393.
 PETRUS TOMEU, 438.
 PETRUS UG, 312.
 PETRUS UMBERTI DE FONTE RUBEA, 303.
 PETRUS UZALARDO, 337.
 PETRUS VERDERA, NOTARI PÚBLIC, 18.
 PETRUS VIDAL, terra i vinya de, 311.
 PETRUS VITALIS, archidiaca Tarragone, 458.
 PETRUS VIVETI, 279.
 PETRUS YSARN, cf. PETRUS ISARN.
 PETRUS ZABARDI, 217.
 PIC, camp de, 24.
 PILOTS, alou de 322; *dominicus*, 350.
 PINEL, PINELL, lloc que diuen, 117, 151; terme, 431; terra de, 386.
 PINOS, 24, 337; *militem* de, 24; terme de, 90.
 PIPONOS, 153.
 PLADIDA DE PUG LADORNOR, 386.
 PLANA DE DACHONE, lloc que diuen, 287.
 PLANAS, ipsas, 52, 209.
 PLANECIAS, PLANEZES, 386, lloc que diuen, 156; serra de, 12.
 PLANO, ipso, 183.
 PLANO DE NERBOL, 312.
 PODI ALTI, PODIO ALTO cf. PUJALT.
 PODOLO ROGIO, 278.
 PODIUM TORCHUM, lloc *vocato antiquitus*, 190.
 PODIUS DE GUIBERTI, 455, mas de, 435.
 POL, molins de, 386.
 PONÇ, cf. PONCIUS.
 PONCET DE CERVERA, 393.
 PONCIUS, PONCIO, PONCI, PONÇ, PONTIUS, PONZ, PONZIO, 55, 93, 105, 171, 176, 282, 348; bisbe Barbastrensis, 303; bisbe Rotensis, 293; capellà de Guillelmus de Cardona, 450; clergue, 190; fill d'Adalmira, 369; fill d'Eriman de Sanauga, hostaticus, 163; fill d'Eriman Mir, 179; fill de minor Poncii de Sancta Fide, 410; germà d'Arnallus de Sanauja, 362; germà de Raimundi de Boixadors, 390, 395; germà de Berenguer Roig, 337; germà de Raimundi de Torroja, 347; monjo, 190; *nepote* de Berengarius de Queralt, 401; *nepote* d'Oliba, 121; *nepote* de Petrus Echardi i de Gomballus, 352; *nepos* de Raimundus Fulchonis vescomte de Cardona, 401; prevere de Tort, 453; sacerdot, 147, 198; torre que fou de, 258; vescomte, 246, 256.
 PONCIUS ALTEMIRO, 290.
 PONCIUS BERNARDI, 287, 318, 334, 377.
 PONCIUS BERNARDI DE SERO, 357.
 PONCIUS BOXIDENSI, 397.
 PONCIUS BONIFILII, clergue i jutge, 98.
 PONCIUS DALMAZ, 204.
 PONCIUS DE BOIXADORS, 400, 405, 407.
 PONCIUS DE CALLERS, KALLARI, 345, 353, 356, 472; *hostaticus*, 349.
 PONCIUS DE CERVARIA, 380, 387, 428, 435.
 PONCIUS DE CODENER, *nepotis* Raimundi Cardone, 399.
 PONCIUS DEN GADELLO, 437.
 PONCIUS DE ERILLO, 444.
 PONCIUS DE FALS, 369, 376, 398, 395, 400, 414.
 PONCIUS DE KALLARI, cf. PONCIUS DE CALLERS.
 PONCIUS DE MIRAMBELL, 432.
 PONCIUS DE PUDIO ALTO, 181.
 PONCIUS DE PINEDA, 408.
 PONCIUS DE PINEL, PINELLO, 429, 431, 435.
 PONCIUS DE REIADELLO, 438, 441.
 PONCIUS DE SANCTA FIDE, 398, 410, 473.
 PONCIUS DE SANT JOAN, 425.
 PONCIUS DE TIMOR, 327.
 PONCIUS DE TORRICELLA, 442.
 PONCIUS DE TORROJA, TURRE RUBEA, 181, 412.
 PONCIUS ERIMAN, 169, 188, 193, 196, 198, 221.
 PONCIUS Ermanni, 224.
 PONCIUS ERUMIR, 199.
 PONCIUS GERALLI, 282, 352; vescomte, 257; vescomte de Cabrera, 416; vescomte Gerundensis, 168.

- PONCIUS GUILLERMI, 324, 337, 393.
 PONCIUS ISARN, YSARNI, 398, 399; *baiulus*, 393.
 PONCIUS PALACII, *ferregenal de*, 391.
 PONCIUS PETRI, 258, 335.
 PONCIUS RAMON, REMON, 185; alou de, 195.
 PONCIUS SANCIO, 285.
 PONCIUS SANCTE FIDIS, 380.
 PONCIUS SERUMIR, vinya de, 312.
 PONCIUS UGONIS, 303, 326, 327, 331, 354, 358, 360.
 PONCIUS YSARNI, cf. PONCIUS ISARNI.
 PONTARRO, lloc que diuen *ad ipso*, 232.
 PONTIUS, cf. PONCIUS.
 PONTONS, castell, 271.
 PONTORRO, mas de, 24.
 PONTS, castell de, 362; *pignus*, 470.
 PONZ, PONZIO, cf. PONCIUS.
 PORCELLUS, 337.
 PORCHORUM, castell, 292.
 PORCHOS, *villa* que anomenen, 15.
 PORTA MINYONA, 217.
 PORTEDA, 1.
 PORTELA, PORTELLA, 218, castell, 139, 167, 288; honor de, 139; lloc que diuen, 137.
 PORTELL, 389; castell, 137.
 PORTELLA, cf. PORTELA.
 POZOLO, 107.
 PRADES, PRATIS, 67, alou de, 133; lloc que diuen, 47, 333; obag de, 85.
 PRATI NARBON ENSI, alou, 133.
 PRAT IUSSIANA, 446.
 PRECIOSA, PRETIOSA, PRITIOSA, esposa d'Aries, 126, 140, 141, 145; filla de Aio, 109, 118.
 PRESEGUERS, plana de, 24.
 PRETIOSA, PRICIOSA, cf. PRECIOSA.
 PRIEGO, marquès de, 190.
 PRIONOSA, terme de, 198.
 PRINNONE, vila, 288.
 PROLIUS PINTOR, notari públic, 223, 246, 261.
 PROVANCIA, alou de, 175, 176; alou que fou de 187; germana de Trasovad, 34; hostalitat que fou de, 183.
 PRUIDO, 66.
 PUDEDELA, *ipsa*, 195.
 PUG GROS, lloc que diuen, 244.
 PUGAL, cf. PUJALT.
 PUGALBA, terme de, 150, 228.
 PUGOL, ipso, 8; mas de, 218.
 PUJALT, PUIGALT, PUIOALTO, cf. PUJALT.
 PUIO GROSSO, *sumitate de*, 15.
 PUJALT, PUIOALTO, PODIOALTO, PODI ALTI, PUGIOALTO, PUGALT, PUGIALT, PUIALT, 248, 249, 299, 307, 411; castell, 168, 206, 226, 278, 292, 345, 350, 405, 455, 470; castlà de, 299; terme de, 185, 206, 228, 229, 253; *strata qui vadit ad*, 185.
 PURPUROL, puig que diuen, 213.
- Q —
- QUADRELLS, QUADRELS, dominicatura, 299; dominicum, 350; prat de, 397.
 QUARDIA, 56.
 QUATUOR CHASAS, coll de, 5.
 QUERALT, CHERAL, castell, 401; *rochera de*, 24.
 QUEROLLS, 435.
 QUIFRET, cf. GUIFREDUS.
 QUIGELMO, cf., GUILLERMUS.
 QUINTILA, 44.
 QUISAD BRADILA, alou de, 203.
 QUITARD, QUITARDUS, cf. GUITARDUS.
 QUITO, 30.
 QUIXOL, cf. CHIXOL.
- R —
- R., abat del monestir de Sant Sadurní, 463; prevere, 297, 421.
 R. d'Ecs, abat de Poblet, 461.
 R. de Coma, 452.
 R. de Vegos, 410.
 R. Roselli, sacerdot, 401.
 RABACOLA, puig *de ipsa*, 111.
 RABACUS, 393.

RABAZOLA, *solare de*, 146.

RABINAT, RABINADO, cf. RUBINAT.

RADFREDUS, 17, 55.

RADULFUS, RADOLF, RADOLFO, RADOLFUS, RADULF, RADULPHUS, 92, 76, 77, 102, 142, 216, 386; *archisacerdos*, 147; *prevere*, 144; *sacerdot*, 138.

RADULFUS DE MURADEN, 22.

RADULFUS SUNER, 154.

RAGMAD, RAGMATO, església de, 439, 441.

RAGOMIR, 386.

RAIF, 194.

RAIMON, RAIMONDI, RAIMUN, cf. RAIMUNDUS.

RAIMUNDA, 455; esposa de Guillelmus de Turre, 432.

RAIMUNDUS, RAIMUNDO, RAIMON, RAIMONDI, RAIMUN, RAMON, RAMUN, RAMUNDUS, RAYMUNDUS, REIMON, REIMUNDUS, REMON, REMUN, REMUNDUS, 5, 18, 41, 63, 70, 71, 73, 75, 82, 87, 90, 91, 101, 119, 124, 127, 134, 138, 142, 145, 146, 159, 202, 217, 233, 235, 244, 261, 262, 264, 318, 337, 348, 382, 386; *abat*, 307, 338; *arxidiaca Gerundensis*, 133; *arxidiaca Urgellensis*, 398, 405; *arxilevita*, 147, 181; *capellà*, 393; *comte*, 20, 50, 98, 174; *comte Barchinonensis*, 194, 210, 256, 257, 331, 335, 355, 358, 359, 365; *comte Paliarensis*, 190; *comte i marques*, 21, 22; *fill de Beatrix*, 422; *fill de Bermundus i Amaltruda*, 227; *fill de Bernardus vescomte i Almodis vescomtessa*, 345, 354; *fill de Bernardus Echardi*, 332; *fill de Bernardus Suniarrii*, 125; *fill de Borrell*, *comte*, 18; *fill de Cheno*, 57; *fill de comes Paliarensis*, 405; *fill de Dulcie et Raimundi de Olivis*, 400; *fill d'Ermetuit vescomtessa*, 30; *fill de Fulcho i germà d'Eriballus*, 133; *fill de Guillelmus*, 239; *fill de Guillelmus Bernardi*, 271; *fill de Guillelmus Raimundi*, 378;

fill de Guinedelda, 152; *fill de Guisla*, 160, 161, 162, 250; *fill de Guisla vescomtessa*, 174, 273; *fill de Guitardus i Bella*, 112; *fill de Mir Ostolensis*, 98; *Raimundus de Torroja*, 420, 429; *fill de Raimundus Fulchonis*, 387; *fill de Raimundus Fulchonis vescomte de Cardona*, 401; *fill de Sancius i Arsendis*, 289; *fill de Seniofredus*, 84; *fill de Trasuaris*, 96; *fill de Udaldardus i Ermengarda*, 232; *germà de Berengarius Colonic i de Petrus*, 398; *germà de Bermundus vescomte*, 55, 66; *germà de Borrellus Dolo*, 274; *germà d'Eralli*, 378; *germà d'Eriballus vescomte*, 98; *germà d'Ermemir vescomte*, 50, 386; *germà de Fulco vescomte*, 98, 279; *germà de Guillem de Pujalt*, 348; *germà de Guillem de Val*, 337; *germà de Petrus*, 170; *jutge*, 138; *levita*, 147, 262; *levita i escrivà*, 279; *marit de Dispòsia*, 95; *marit d'Ingilberga*, 127; *nepos de Bernardus Amati vicecomes Cardone*, 377; *nepote de Petrus Echardi i Gomballus*, 352; *nepote de Raimundus Fulchonis*, 383, 384; *pare de Fulchonis Raimundi*, 252; *prepositus*, 289, 320; *prepositus Sancte Marie*, 342; *prevere*, 231; *sacerdot*, 181, 271; *sacerdot i jutge*, 138; *sacri-custus*, 283; *sotsdiaca*, 189; *terra de*, 5, 140, 290; *vescomte*, 21, 22, 25, 27, 29, 30, 33, 42, 43, 50, 98, 143, 149, 161, 159, 162, 164, 165, 166, 168, 169, 186, 191, 205, 206, 209, 211, 219, 226, 237, 242, 245, 251, 260, 265, 271, 274, 275, 276, 277, 279, 280, 292; *vescomte Cardonensis*, 238, 248, 253; *vicari de Cardona*, 383; *vinyes de*, 126, 130.

RAIMUNDUS AMATI, AMATUM, AMADI, 227, 228, 229, 238, 251, 254, 254, 259, 260, 278, 270, 282, 305, 307, 330, 350.

- RAIMUNDUS ALBERT, cf. RAIMUNDUS ADALBERTI.
 RAIMUNDUS ADALBERTI, 263, 266, 270, 290.
 RAIMUNDUS AGRANI, 366.
 RAIMUNDUS AIENRICI, AENRIG, EIIENRICI, 320, 325, 332, 339, 352.
 RAIMUNDUS ALGUERII, 368.
 RAIMUNDUS AMALRIG, alous que foren de, 277.
 RAIMUNDUS ANGELS, 381, 455.
 RAIMUNDUS ARNALLUS, 233, 237, 333; comte, 222; fill de Guisla comtessa, 222; DE BESERA, 343.
 RAIMUNDUS B., 403.
 RAIMUNDUS BERENGARI, BERENGARIUS, BERENGUER, 24, 305, 382; *avus* de Raimundus Berengarii comte Barchinonensis i marquès, 317; comte Barchinonensis, 172, 268, 317; comte i marquès, 172, 242, 327, 375; comte Província, 400; fill de Berengarius Ricardi, 314; fill de Mahalta, comtessa, 242; *Hispanie subiugator*, 375.
 RAIMUNDUS BERMON, BREMUNDI, 195, 269, 283, 357; *hostaticus*, 416.
 RAIMUNDUS BERNARDI, BERNARD, 98, 106, 163, 287; DAVI, 24; DAVI, vicari, 24; DE BRULL, 377; DE CASTELADRAL, 283; DE IPSA GUARDIA, 358; DE SERO, 356; FIG, 337; RULO, 337.
 RAIMUNDUS BERTRANDI, arxidiaca, 342.
 RAIMUNDUS BOIXADENSI, cf. RAIMUNDUS DE BOIXADORS.
 RAIMUNDUS BONEFILII, 179, 223, 288; *vi*nya de, 189.
 RAIMUNDUS BONUZ, 185, 195, 201.
 RAIMUNDUS BORRELLI, comte, 98.
 RAIMUNDUS CUMINAL, 337.
 RAIMUNDUS BREMUNDI, cf. RAIMUNDUS BERMUNDI.
 RAIMUNDUS CALVE, CALVET, CHABET, 337, 337.
 RAIMUNDUS CURIE, 236.
 RAIMUNDUS DANIEL, 386.
 RAIMUNDUS DE ABADIA, canonge de Vic, 279.
 RAIMUNDUS DE ANTIGUES, 369.
 RAIMUNDUS DE BELVEDER, 383.
 RAIMUNDUS DE BIOSCHA, 435.
 RAIMUNDUS DE BOIXADORS, BOIXADENSI, 345, 369, 380, 387, 388, 389, 390, 398, 395, 400, 404, 417, 424, 427, 435, 436, 439, 441, 440, 443, 445, 455, 469; germà de Mir de Boixadors, 213.
 RAIMUNDUS DE BOSCHO CARDONE, 435.
 RAIMUNDUS DE CALDERS, CALIDIS, 434, 439, 438.
 RAIMUNDUS DE CALONGE, 376.
 RAIMUNDUS DE CARDONA, 382, 385, 388, 393, 399, 453; germà de Guillelmus, 405.
 RAIMUNDUS DE CASGTELAR, 395.
 RAIMUNDUS DE CASTELLETO, 438; DE BAGES, 434.
 RAIMUNDUS DE CERVARIA, CERVERA, 369, 380, 423.
 RAIMUNDUS DE CHA GUARDIA, 438.
 RAIMUNDUS DE CHACIANO, 442.
 RAIMUNDUS DE CIJAR, 411.
 RAIMUNDUS DE COENER, CODENER, CHOENER, CHODENARIO, 439, 441, 443, 457, 465, 470.
 RAIMUNDUS DE CONCABELLA, 412, 414.
 RAIMUNDUS DE ENFESTA, INFESTA, 445, 470.
 RAIMUNDUS DE ESPARRAGUERA, alodius de, 408.
 RAIMUNDUS DE ESTURUG, 463.
 RAIMUNDUS DE FARNES, 168.
 RAIMUNDUS DE GERUNDA, 377.
 RAIMUNDUS DE GRANER, 393.
 RAIMUNDUS DE GUARDIA, 434, 439, 475.
 RAIMUNDUS DE GURB, 181, 429.
 RAIMUNDUS DE INFESTA, cf. RAIMUNDUS DE ENFESTA.
 RAIMUNDUS DE IOSA, 345.
 RAIMUNDUS DE LUÇA, 411.
 RAIMUNDUS DE MEDIANO, 382.
 RAIMUNDUS DE MONTALTA, 405.

- RAIMUNDUS DE MONTCADA, MONTECATANO, 409, 453; germà de Guillelmus de Montecatano, 400.
- RAIMUNDUS DE ODENA, 345, 368, 425.
- RAIMUNDUS DE OLIUS, 181, 442, 447; marit de Dulcie, 400.
- RAIMUNDUS DE OLIVER, 399.
- RAIMUNDUS DE PALACIO, 393.
- RAIMUNDUS DE PODIO VIRIDI, 459.
- RAIMUNDUS DE PRATIBUS, 474.
- RAIMUNDUS DE PUJALT, 380, 395.
- RAIMUNDUS DE QUADRELLS, 397.
- RAIMUNDUS DE QUODANER, 453.
- RAIMUNDUS DE RARASCHO, 398.
- RAIMUNDUS DE RIBELLIS, 423.
- RAIMUNDUS DE RIPIS, 475.
- RAIMUNDUS DE SECANELLO, 444.
- RAIMUNDUS DE SEGALERS, 424, 439.
- RAIMUNDUS DE SERO, 435.
- RAIMUNDUS DE SOLARIO, 423.
- RAIMUNDUS DE SOLSONA, 451.
- RAIMUNDUS DE SUBIRATS, 472.
- RAIMUNDUS DE TARASCO, 390.
- RAIMUNDUS DE TIMOR, 419, 438.
- RAIMUNDUS DE TOLOSA, 393.
- RAIMUNDUS DE TORA, 407.
- RAIMUNDUS DE TORROJA, TOROIA, TURRE RUBEA, 347, 362, 364, 369, 395, 412, 414, 420, 421, 429, 459, 460; fill d'Ermessén, 412; pare d'Arnaldus de Torroja, 469.
- RAIMUNDUS DE ULIOLA, 453.
- RAIMUNDUS DE VALLE MAGNA, VALLMANNA, VALLMANYA, VALLMAGNA, 398, 417, 424, 427, 435, 439, 441, 446.
- RAIMUNDUS DE VIVER, 450.
- RAIMUNDUS DE VILLANOVA, VILLANOVA, 438, 470, 470; canonicus Sancti Vincentii, fill *spiritualis* de Guillelmus vescomte Cardone, 455.
- RAIMUNDUS DE ZAGUILELA, 392.
- RAIMUNDUS DOMUZ, 90.
- RAIMUNDUS DURAN, 241, 285, 448.
- RAIMUNDUS EIANRICI, cf. RAIMUNDUS AIENRICI.
- RAIMUNDUS ERIMANDI, 190.
- RAIMUNDUS ERMEMIR, ERMEMIRI, ERMOMIR, 106, 185, 192, 211, 275.
- RAIMUNDUS ESFORTATUS, 432.
- RAIMUNDUS FERRAN, FERRANDO, 433, 448.
- RAIMUNDUS FOCUNDI, diaca, 248.
- RAIMUNDUS FREDER DE PUGFARNER, 386.
- RAIMUNDUS FULCONIS, FULCHONIS, FULCO, 313, 355, 357, 366, 371, 376, 378, 380, 383, 384, 387, 408, 418, 428, 454, 464, 473; *avus* de Bernardus Amati, vescomte Cardone, 350; fill de Bernardus vescomte i Almodis vescomtessa, 344, 361; fill de Bernardus Amati vescomte, 365, 361; fill de Bernardus Amati vescomte Cardonensis, 367, 376, 377; fill de Geralda vescomtessa, 439; fill de Geralda vescomtessa Cardone, 441; fill de Guillerma comtessa, 415; filio Guillelmus vescomte Cardone, 455, 455, 470, 470; germà de Bernardi vescomte Cardone, 307; germà de Guillelmus, 441; germà de Guillelmus de Cardona, 359; marit d'Agnès de Torroja, 469; pare de Guillelmus vescomte Cardone, 455, 437; pare de Raimundi Fulchonis vescomte Cardone, 405; proconsulis Cardonensis, 307; vescomte, 163, 185, 192, 194, 213, 214, 227, 228, 229, 254, 256, 258, 259, 268, 366, 407; vescomte Cardonensis, de Cardona, 257, 278, 394, 397, 395, 399, 400, 401, 404, 405, 407, 413, 415, 416, 417, 472, 474, 475; DE CARDONA, 379, 380, 390, 398, 399, 460.
- RAIMUNDUS GAUCELMI, *hostaticus*, 163.
- RAIMUNDUS GERIBERT, 195, 266.
- RAIMUNDUS GEROVARD, 252, 275.
- RAIMUNDUS GOMBALLI, GOMBALD, 243, 280, 292, 304, 303.
- RAIMUNDUS GUADALLI, 252, 287, 275; mas, 366.
- RAIMUNDUS GUERRA, 422.
- RAIMUNDUS GUIFRE, 98, 194; fill de Guillelmus Guifredi, 284.

- RAIMUNDUS GUILABERTI DE ERICIS, 353.
 RAIMUNDUS GUILLERMI, 193, 206, 207, 242, 252, 268, 272, 307, 316, 324, 330, 354; DE BOIXADORS, 349, 353, 357, 367; DE MEDIONA, 213, 278, 280; DE MONTECATANO, 257; DE ODE-NA, 377.
 RAIMUNDUS GUISTADI, 278.
 RAIMUNDUS GUITARDI, 246, 288, 290, 313, 314, 318, 334; prepositus, prior, 308; 342; DE MEDIA, 292.
 RAIMUNDUS YOARDI, 373.
 RAIMUNDUS ISARNI, 261, 325, 423, 435, 453; levita, 198.
 RAIMUNDUS LIPOT, 197.
 RAIMUNDUS LORD, LORDI, 352; vinya de, 288.
 RAIMUNDUS MARCUZ, 241.
 RAIMUNDUS MARTI, 337.
 RAIMUNDUS MIR, MIRONI, 24, 66, 179, 213, 252, 270, 282, 292, 299, 307, 316, 320, 330, 339, 345, 354; *hostaticus*, 416; vescomte, 261; DE PUIG, 306; DE PUJALT, 298, 327; DE PUJALT, *hostaticus*, 349.
 RAIMUNDUS MUNTANER, 337.
 RAIMUNDUS ODER, 269.
 RAIMUNDUS ODGER, 272.
 RAIMUNDUS OLIBA, 337.
 RAIMUNDUS OLDRIG, OLPERIG, 386; feus de, 215
 RAIMUNDUS ONOFREDI, ONOFRET, 241, 255, 278
 RAIMUNDUS OROMIR, 340.
 RAIMUNDUS OSTALENSIS, 98.
 RAIMUNDUS PETRI, 262, 264, 345.
 RAIMUNDUS PONCII, 221, 224, 393; pre-vere i notari públic, 24.
 RAIMUNDUS RAIMUNDI, 143, 154, 259, 298; germà de Guadalli Aimerici, 342; *hostaticus*, 163; de Sancta Columba, 278.
 RAIMUNDUS RAMIO, 180.
 RAIMUNDUS RATFREDI, 98.
 RAIMUNDUS RENARDI, 137, 139, 167, 327, 328, 359.
 RAIMUNDUS RENARE, 355.
 RAIMUNDUS RICULFI, 191, 249.
 RAIMUNDUS RODBALLI, 374.
 RAIMUNDUS RODLAND, RODLANDI, 212, 237, 242, 282.
 RAIMUNDUS SALA, 270.
 RAIMUNDUS SANCII, 176, 194, 208, 285, 363, 372, 373; fill de Sancii et Arsendis, 306.
 RAIMUNDUS SANCTI VILLAMURANO, 279.
 RAIMUNDUS SENDREDI, 290.
 RAIMUNDUS SENIOF, 230.
 RAIMUNDUS SERVEDI, 386.
 RAIMUNDUS SINFRE, SENFRED, SENFRET, 154, 196, 208, 228, 233, 278, 322, 324, 337; *hostaticus*, 416; mas, 366; que diuen Ferrucet, 344.
 RAIMUNDUS SUGGER, 247.
 RAIMUNDUS TRASUARI, TRASOARI, 98, 141, 280; terra de 118, 122, vinya de, 109, 118.
 RAIMUNDUS TREVIGS, 289.
 RAIMUNDUS UG, 286, 343; DE PEGERA, *hostaticus*, 349.
 RAIMUNDUS VEZ, 408.
 RAIMUNDUS VIDAL, 455; vinya de, 199.
 RAIMUNDUS YOARDI, cf. RAIMUNDUS IOARDI.
 RAIMUNDUS YSARN, cf. RAIMUNDUS ISARNI.
 RAINERUS, *scolasticus*, 224.
 RAIXMATUM, castell de, 423.
 RAMIO, 14, 64, 88, 129, 386; molí de, 386.
 RAMIO BOLID, 386.
 RAMON, RAMUN, RAMUNDO, RAMUNDUS, cf. RAIMUNDUS.
 RANDIMIRUS, RANIMIRUS, 18, 98, 386.
 RANDORGILA, 61.
 RANDULF, RANDULFUS, arxilevita, fill d'Onofredus, 98; arxilevita, torre de, 98; DE MIRALLES, 378.
 RANILL, *casals qui fuerunt de*, 84.
 RANIMIUS, cf. RANDIMIRUS.
 RANLO, esposa d'Aguiani, 35; esposa d'Amalricus, 111.
 RAOLF GERIBALDI DE MUREDE, vicari, 24.
 RAPINAT, cf. RUBINAT.
 RATEFREDUS, cf. RADFREDUS.

- RATXINAT*, castell, 455.
RATXMAD, esglésies de, 455.
 RAURO, mas de, 24.
 RAUSTANNI, clergue, 133.
RAVAL, lloc que diuen, 451.
RAVEINELLI, mas, 366.
 RAYMUNDUS, cf. RAIMUNDUS.
 REAMBALLUS, 358, 380.
 REAMBALLUS OTONI, 228.
 RECHILL, esposa d'Oliba, 129.
 RECOSINDUS, RECOSEN, 7, 12, 14, 122, 386; prevere, 30.
 REDMARI MIRONIS, 282.
 REGOMIR, REGUMIR, 386; pairòquia de, 350.
 REGOMIR SUNIARIO, 386.
 REIEBALD, 386.
 REIMON, REIMUN, REIMONDUS, REIMUNDO, REIMUNDUS, cf. RAIMUNDUS.
 REINARD, REINARDUS, cf. RENARDUS.
 REMEG, alou que fou de, 143; vilar de, 143.
 REMON, REMONDO, REMUN, REMUNDO, cf. RAIMUNDUS.
RENAD, castell, 454.
 RENARDUS, RENARD, REINARD, REINARDUS, RETNARD, 5, 40, 305, 317; *hostaticus*, 349; germà de Mironi vescomte, 261.
 RENARDUS GUILLERMI, 213, 268; DE IPSA ROCA, 257.
REQUIES, torrent de, 24.
 REQUILLE, REQUILDE esposa de Sonegildi, 44; ESPOSA DE SUGERIUS, 31.
REUBIO, castell, 282.
RERUBRICUM, 350.
 RETMUNDO, cf. RAIMUNDUS.
 RETRUD, 386.
 REUNIMIRUS, prevere, 26.
 REVERTARIUS, REVERTER, 335, 371.
RIARDO, riu de diuen, 105.
RIBACURCENSIS, bisbe, 133.
 RIBERA, 225, 467.
RIBO RUBEO, castell, 407.
 RICARD, RICARDUS, RICHARD, RICHARDIUS, RICHARDO, 3, 105, 202, 279, 364; *sacrista et lator iuris*, 278; fill d'Ermengarda, 250; de Vergos, 314.
 RICHELD, RICHEL, RICHELLE, RICHER, 88, 386; comtessa, 15.
 RICHERO, RICHOLF, RICHOLFUS, RICHULF, RICHULFUS, RICOLFO, RICULF, 1, 63, 51, 241, 386; alou de, 132; fill d'Argelo, 36, mas de, 435; terra de, 51; DE CAMPOLONGO, 166.
 RICORELA, mas de, 435.
 RICOSINDUS, cf. RECOSINDUS.
 RICULF, cf. RICHERO.
RIERA, lloc anomenat, 432.
 RIGADEL, terme de, 106.
 RIHILA, 6.
 RIKARIO, 6.
RINER, terme, 153, 246.
RIPA, RIPPA, castell, 419, 423.
 RIQUILDA, 75.
RIUNERO, RIVO NIGRO, RIUNER, castell, 202; riu, 202; terme de, 90.
RIVO RUBEO, cf. *RUBI*.
ROCA, 38.
ROCAFORT, ROCHFORT, ROCHA FORTE, 384, 405; castell, 276, 470.
ROCHAS FUNDATAS, 41.
ROCINA, castell, 470.
RODANENSE, mont, 307.
 RODBALLS, RODBALLUS, 59, 393.
 RODGER, RODGARIUS, RODGHER, 215, 345.
 RODGER GUILLERMO, 179.
 RODGER MIR, 182, 243, 290.
 RODLANDUS, RODLANNUS, RODLLAN, RODLAN, RODLAND, 237, 240, 243, 330; fill d'Adaledis, 136, 161; levita, 431.
 RODLANDUS DE MEDALA, 299, 379.
 RODLANDUS GUITARD, 79, 206, 237, 240, 242, 266; castlà de Raimundus vescomte, 168; *hostaticus*, 194; DE COLONICO, 166.
 RODLANDUS OD, 267.
 ROGER, cf. RODGER.
 ROMANGA, esposa de Guilleumus, 247.
 ROMEUS DE CORBERA, 439, 441, 467.
 ROMEO DE MANSO, 435.

- ROPID*, cf. *RUPIT*.
RORETH, feu, 288.
ROSA, 43, 87.
ROSED, 167; feu de, 139; roca de, 137, 139, 167.
ROSO, 79, 245.
ROTTER, *ROTTERS*, *ROTRES*, mas de, 366, 435, 455.
ROTLANDUS, *ROTLAN*, 248, 439, 441.
ROTLANDUS GUITARDI, 248; *hostaticus*, 163.
ROTUNDA, terra que diuen, 271.
ROTUNDO, campo, 181.
ROUSS, castell, 455.
ROVER, 127.
ROVIRA, coma de, 218.
RRADULFO, 81.
RRICHARIO, 75.
RROCHA FUNDATA, 36.
RUBEA, torre que diuen, 198, 224.
RUBI, castell, 357, 470; questias de, 454.
RUBINAT, *RABINAT*, *RABINADO*, *RAPINAT*, castell, 271, 423, 455; terme, 271.
RUBIO, *RUBIONE*, *RIVO RUBEO*, castell, 438, 475; castell que diuen, 97.
RUBIOLA, lloc que diuen, 456.
RUBIONELL, castell, 292.
RUMISACHS, 337.
RUPEFORTI, *RUPEFORTA*, 24; castell, 455.
RUPID, *RUPIDDO*, cf. *RUPIT*.
RUPIT, *RUPID*, *RUPIDDO*, *RUPITO*, *RUPPIDO*, *RUPITO*, *ROPID*, *RUPETI*, alou, 192 castell, 5, 133, 168, 238, 278, 292, 350, 365, 405, 455, 470, 470; castlà, 299; *silvas* de, 192; terme de, 387.
RURUBRI, 405.
- S —
- de Albesa, sacerdotis et levita, 438.
 de Marimon, 446.
SABANELLIS, mas de, 435.
SABBATELLO, castell, 455.
- SACHA OCULOS*, serra de, 22.
SADAONE, *SADAONI*, *SADAONO*, 224; castell, 147; terme de, 198, 201.
SAGARRA, cf. *SEGARRA*.
SAIO, 289.
SALA, *SALLA*, 5, 25, 63, 85, 142, 386; cunyat de Seniofed Maiol, 386; domina de, 377; mas que anomenen, 391; terra de, 150.
SALA DANIEL, 386.
SALA DE MATAMARGO, vinyes de, 386.
SALA DE POG, 386.
SALA DE SERRA, alous que foren de, 277.
SALAMON, cf. *SALOMON*.
SALANT, cf. *SALLENT*.
SALAU, 24.
SALAVE, terme de, 15.
SALLA, *SALLANE*, cf. *SALA*.
SALLENTE, *SALANT*, castell, 401, 435.
SALOMON, *SALAMON*, 73, 99, 112, 158, 295, 386; fill d'Engovara, 38; font de, 87.
SALOMON CALVO, 386.
SALOMON DE CORBES, 386.
SALOMON FABER, 92.
SALOMON GONFRET, 176.
SALSA, *SALSSA*, 138, 144.
SALUBIOLA, 446.
SALVANERA, 27.
SAMALUZ, alou, 252.
SAMI, puig de, 24.
SAMUEL, *garganta* de, 65; *garganta* que diuen, 56, 96.
SANAUAJA, *SANAUGA*, *SANAUGIA*, 133, 163, castell, 163, 243, 280, 350, 428, 470; mas de, 435; vila, 461.
SANÇ, *SANCHO*, cf. *SANCIUS*.
SANCIA, *SANCIE*, 138, 401; alou de, 290; esposa de Berengari d'Alantorn, 421; esposa de Bonefilius, 117; esposa de Guillermus, 322; esposa de Guillermus d'Alentorn, 466; esposa de Guillermus de Benviure, 404; esposa de Petrus de Llobera, 426, 433; esposa de Raimundus Guitardi, 334; germana d'Adalez;

- germana de Guillerma; mare Berengarius de Charalto, 402; reina, 419.
- SANCIUS, SANCHO, SANCIO, SANÇ, 5, 8, 9, 16, 285, 289, 307, 306, 318; comte Província, 458.
- SANCIUS CURULENSIS, 98.
- SANCIUS DE LLOBERA, LOBERA, 299, 318, 320, 342, 448.
- SANCIUS DE ORTA, 427.
- SANCIUS DE RIBELLAS, 290.
- SANCIUS DE SOLAN, 386.
- SANCTA ANASTASIA, *altari quod situs est Gerunde*, 278.
- SANCTA CECILIA, 127, 470; alou de, 408; vinya de, 27.
- SANCTA CECILIA MONTISERRATI, cenobi, 455.
- SANCTA COLUMBA, 408.
- SANCTA CRUCE ET SANCTA EULALIA DE BARCHINONA, 350; canònica, 107, 278.
- SANCTA EULALIA, *rigo que dicent de*, 181.
- SANCTA FE, SANCTA FIDE, castell, 410, terme de, 206, 228; torrent de, 248.
- SANCTA FIDE DE COLONICO, 405, 439, 441, 470.
- SANCTA FIDE DE CONCHIS, 293.
- SANCTA MARIA, església, 261.
- SANCTA MARIA, 112, 158, 164, 179, 181, 271, 297; canonges de, 233; canònica, 144; església, 231, 303; església que anomenen, 259; cases de, 134; parròquia, 124, 140; Seu de, 163, 183, 187, 233, 352; terme de, 253; terra de, 32, 244; *via que pergit ad*, 116; vila de, 298; vinyes de, 103.
- SANCTA MARIA ARDEVOLE, 360.
- SANCTA MARIA CASTRI TAGAMANENT, parròquia, 263.
- SANCTA MARIA DE CELSONA, cf. SANCTA MARIA DE SOLSONA.
- SANCTA MARIA DE ALCHARRAZ, 455.
- SANCTA MARIA DE AMALDANO, 455, 470.
- SANCTA MARIA DE AMER, 470; cenobi 455.
- SANCTA MARIA ANGLEROLA, 360.
- SANCTA MARIA DE BOXADORS, 439, 441, 455, 470.
- SANCTA MARIA DE CASTROVITIS, 271.
- SANCTA MARIA DE CLAROMONTE, 455.
- SANCTA MARIA DE COLLO, 455, 470.
- SANCTA MARIA DE DUFORT, 470.
- SANCTA MARIA DE GOLTRED, hort de, 103.
- SANCTA MARIA DE GRADU, *de ipso grado*, 455, 470; església, 247.
- SANCTA MARIA DE GUISSONNA, 288.
- SANCTA MARIA DE IPSO PLANO cf. SANCTA MARIA DE PLANO.
- SANCTA MARIA DE IPSO PUIO, cf. SANCTA MARIA DE PUIO.
- SANCTA MARIA DE IVORRA, 455.
- SANCTA MARIA DE MINORISA, 441, 455.
- SANCTA MARIA DE MIRABELLO, 455, 470.
- SANCTA MARIA DE MOLSOA, 439, 441, 455, 470.
- SANCTA MARIA DE MONTE SERRATO, cf. SANCTA MARIA MONTISERRATI.
- SANCTA MARIA DE PINOS, 439, 441, 455, 470.
- SANCTA MARIA DE PLANO, IPSO PLANO, 271, 393.
- SANCTA MARIA DE POPULETO, cf. SANCTA MARIA POPULETI.
- SANCTA MARIA DE PRADES, església, 327.
- SANCTA MARIA DE PUIO, IPSO PUIO, PUGENSIS, 144, 186.
- SANCTA MARIA DE RUBINADO, 271.
- SANCTA MARIA DE SERRATEIX, SERRATEX, 271, 278, 439, 441, 455, 470.
- SANCTA MARIA DE SEVA, 455; parròquia, 284.
- SANCTA MARIA DE SODORBAN, SORURBAN, 319; masos de, 277.
- SANCTA MARIA DE SOLSONA, CELSONA, CELSONENSIS, SELSONA, SANCTA MARIA ECCLESIA OPPIDI CELSONE, 223, 246, 249, 252, 261, 278, 303, 308, 314, 323, 343, 350, 352, 351, 360, 363, 368, 372, 373, 393, 426, 439, 441; església, 246, 288, 289, 292, 304, 306, 320, 422, 448, 452.
- SANCTA MARIA DE STAGNO, 455, 470.

- SANCTA MARIA DE SUDERLIANE, SUDIABANE*, 32; que diuen Spadola, 103.
- SANCTA MARIA DE TAGAMANENT, TAKAMANENT*, 127, 145, 278, 455, 470; parròquia, 104, 109, 119, 122, 141, 189, 203, 200, 207.
- SANCTA MARIA DE TAMARID, TAMARITO*, 439, 441.
- SANCTA MARIA DE TERRACIA*, 470.
- SANCTA MARIA DE VALLE BONA, VALLBONA*, 439, 441, 470; cenobi, 455.
- SANCTA MARIA DE VILANOVA*, església, 133, 168.
- SANCTA MARIA DE MINORISA*, 470; església, 441.
- SANCTA MARIA ECCLESIA OPPIDI CELSONE*, cf. *SANCTA MARIA DE SOLSONA*.
- SANCTA MARIA IHERUNDE*, canònica, 278.
- SANCTA MARIA MONTISERRATI*, 271, 408, 439, 441, 470; cenobi, 455.
- SANCTA MARIA ORGANIANI*, 338.
- SANCTA MARIA POPULETI*, 439, 441, 455, 470.
- SANCTA MARIA PUGENSIS*, cf. *SANCTA MARIA DE PUIO*.
- SANCTA MARIA RIVOPULLENSI*, 138, 288; cenobi, 133, 144, 271; església, 288.
- SANCTA MARIA SEDIS URGELLI, URGELLENSES*, 133, 182, 278, 231, 288, 350; canonges, 147; església, 198.
- SANCTA MARIA SEDIS VICO*, 170, canònica, 138.
- SANCTA MARIA SELSONA*, cf. *SANCTA MARIA DE SOLSONA*.
- SANCTA MARIA SERRATEXENSIS*, cf. *SANCTA MARIA DE SERRATEIX*.
- SANCTA SUTIRANIAS*, 27.
- SANCTA TRINITATI*, 441, 470; església, 393, 405.
- SANCTA TRINITATI DE CARDONA*, 455; església, 455.
- SANCTA MARGARITA DE PODIO MAGER*, 455.
- SANCTA SEDIS*, 159.
- SANCTA SUSANNA*, església, 65; església que diuen, 56, 96.
- SANCTUS ACISCLUS*, lloc que diuen, 456.
- SANCTUS ANDREAS*, parròquia, 252.
- SANCTUS ANDREAS DE FORNELS*, 24.
- SANCTUS ANDREAS DE INTER PONTONS*, 138; cenobi, 144.
- SANCTUS ANDREAS DE RUPIT*, 455, 470.
- SANCTIS CRUCIBUS*, 441; cenobi, 455; monestir, 439, 470; parròquia, 218.
- SANCTUS ACISCLUS*, 107.
- SANCTUS BENEDICTUS DE BAGES, BAGES, BAIES*, 278, 470; cenobi, 252, 455; monestir, 133.
- SANCTUS BODELLIUS*, 107.
- SANCTUS CELEDONIUS*, 360.
- SANCTUS CIPRIANUS DE MORA*, 263.
- SANCTUS CHRISTOPHORUS DE BUFA*, església, 456.
- SANCTUS CLIMENTIUS*, lloc anomenat, 431.
- SANCTUS CUCUFATUS*, cenobi, 252.
- SANCTUS CUCUPHATUS DE GARRICIS*, 172, 350.
- SANCTUS CUCUPHATUS DE VALES*, 455.
- SANCTUS FELIX*, canònica, 278; parròquia, 252.
- SANCTUS GENESIUS*, 107.
- SANCTUS GENESIUS DE EZEIR*, església, 231.
- SANCTUS GENESIUS DE MONTELA*, església, 231.
- SANCTUS GERARDUS*, 249.
- SANCTUS GERVASIUS*, 121, 223; *donum*, 121.
- SANCTUS IACOBUS DE AQUALATA*, església, 271.
- SANCTUS IACOBUS DE BUFA GRAINGES*, 360.
- SANCTUS IACOBUS DE CALAF, CHALAPH*, 299, 389, 439, 441, 470; església, 405, 455.
- SANCTUS IACOBUS GALLICIE*, 389, 405.
- SANCTUS IENESIUS*, cf. *SANCTUS GENESIUS*.
- SANCTUS ILARIUS*, 201; altar, 417; *furcas* de, 274; quadra, 201, 212.
- SANCTUS IOHANNES*, 10; altar, 288; casa, 57; feixes, 322; terra de, 49, 94.
- SANCTUS IOHANNES DE ABBATISAE*, 288.

- SANCTUS IHOANNES DE BEGUR, BERGUCIO*, 378, 455, 470.
- SANCTUS IOHANNES DE FABREGES*, església, 350.
- SANCTUS IOHANNES DE SAGA*, església, 465.
- SANCTUS IOHANNES RIVIPOLLENSEM*, 467.
- SANCTUS IUSTUS*; castell, 290; lloc anomenat, 290; quadra, 288; torre de, 325, 346, 352; vila de, 290.
- SANCTUS LAURENCIUS*, terra de, 178; vila, 217.
- SANCTUS LAURENCIUS DE MONTE*, 455.
- SANCTUS LEDIR*, mas de, 218.
- SANCTUS MAMETUS*, església, 252; fonts de, 425.
- SANCTUS MARTINUS*, 292; castell, 186; castell que diuen *de ipso* Brul, 365; castlà de, 299; domus, 70; església, 377; esglésies de, 105; *gradus* de, 425; riu, 71, 127; serra, 5; vicaris de, 143.
- SANTUS MARTINUS DE GRANERA*, 127.
- SANCTUS MARTINUS DE AQUA FRIGIZA*, parròquia, 263.
- SANCTUS MARTINUS DE AQUAFREDA*, 127, 252
- SANCTUS MARTINUS DE BRUL, BRULIO*, 377, 455, batllies, 350; capellania, 350; castell, 299, 310, 382.
- SANCTUS MARTINUS DE CLAROMONTE*, 300.
- SANCTUS MARTINUS DE KASTELLARO*, parròquia, 143.
- SANCTUS MARTINUS DE LATENTELAIEN*, 138.
- SANCTUS MARTINUS DE SEVEDANO*, castell, 168, 278.
- SANCTUS MARTINUS DE TENTELAGEN*, 144.
- SANCTUS MATHEUS*, castell, 292, 350, 405, 455, 470.
- SANCTUS MICHAEL*, altaris qui situs est in ecclesia Sancti Salvatoris Torroja, 412; església, 105, 278, 405, 438.
- SANCTUS MICHAEL COCXANI*, cenobi, 93.
- SANCTUS MICHAEL DE CARDONA*, 393, 441, 455, 470; església, 361, 407, 439, 475; *fortitudine noviter constructa iuxta ecclesia de*, 407, 475.
- SANCTUS MICHAEL DE ODENA*, 271.
- SANCTUS MICHAEL ELIGNI*, 389.
- SANCTUS PETRUS*, 24, 252, 279, 455; *altare quod est situm in ecclesia Sancta Maria Minorissa*, 441; església, 363, 368; sagristia de Sant Joan de Fàbregas, 350; terra de, 148, 180, 184; vinya de, 33, 77.
- SANCTUS PETRUS BESELLUNENSIS*, 288; cenobi, 288.
- SANCTUS PETRUS CASTRISERRIS, CASTRISERRENSIS, CHASSERRES, DE CASTRO SERRIS*, 133, 292, 299, 387, 393, 405, 439, 441, 455, 470; cenobi, 278, 350, 377; monestir, 168; prior, 377.
- SANCTUS PETRUS CLUNIACENSIS*, 387.
- SANCTUS PETRUS DE ARCIO*, 455.
- SANCTUS PETRUS DE AURO, AREIO*, 446, 470.
- SANCTUS PETRUS DE CALAF*, 455, 470.
- SANCTUS PETRUS DE CASSERRES* cf. *SANCTUS PETRUS CASTRISERRIS*.
- SANCTUS PETRUS DE COMPOSTELA*, 288.
- SANCTUS PETRUS DE CUBELLIS, CUBELIS*, 439, 441.
- SANCTUS PETRUS DE ESCALES, SCALES, ipso qual de*, 218; monestir, 456.
- SANCTUS PETRUS DE IORBA*, 455.
- SANCTUS PETRUS DE MATAMARGO*, 455, 470.
- SANCTUS PETRUS DE ODENA, OTENA*, 107, 271, 271
- SANCTUS PETRUS DE RABINADO*, 271, 350; parròquia, 472.
- SANCTUS PETRUS DE RODA, RODENSI, RODANENSIS*, 190, 288, 307, 350, 393; alou de, 386.
- SANCTUS PETRUS DE ROMA*, 186.
- SANTUS PETRUS GALLICANTI*, monjos, 278.
- SANCTUS PETRUS RODENSI*, cf. *SANCTUS PETRUS DE RODA*.
- SANCTUS PETRUS SEDIS VICI, VICHO, VICENSIS, VICO*, 107, 133, 252, 254, 278, 281, 350, 352, 470; altar, 278.
- SANCTUS PONCIUS*, 467, 470.
- SANCTUS QUIRICUS*, mas, 452, *via qui est subtus*, 232.

- SANCTUS SALVATOR, 144; alou, 386; església, 271; vinyes de, 271.
- SANCTUS SALVATOR ARRAONE, 271; església, 271.
- SANCTUS SALVATOR DE SEGALERS, 455, 470.
- SANCTUS SALVATOR DE TORROJA, TORROGIA, 288, 412.
- SANCTUS SALVATOR URGEN, església, 138.
- SANCTUS SATURNINUS, 14, 288; cenobi, 105, 287; monestir, 425, 463; puig de, 56; *puteum*, 65, 96.
- SANCTUS SATURNINUS DE CHASTLUZ, CASTRO LUCH, 107, 271.
- SANCTUS SATURNINUS DE CLERIANA, 455.
- SANCTUS SATURNINUS DE SALSSA, 144.
- SANCTUS SEPULCRUS, DOMINI, IHEROSOLIMITANUS, 295, 301, 333, 405, 455, 470.
- SANCTUS STEPHANUS, castell, *quod alio nomine vocitatur Castell Fulit*, 358.
- SANCTUS VINCENTIUS, 337, 366, 386, 417; abadia, 168; alou de, 391; altar, 350; bosc de, 84, 134; cenobi, 134; *tenedone* de, 333; terra de, 29, 41, 62, 69, 156; vinya de, 199; vinyes de, 156; rovira de, 24; vila, 322.
- SANCTUS VINCENTIUS DE CARDONA, KARDONA, CARDONENSIS, MARTIRIS CARDONENSIS, 24, 128, 252, 284, 292, 378, 389; domus, 168; església, 133, 278, 350, 387, 393, 405, 418, 439, 441, 455, 470; almoïna, 470.
- SANCTUS VINCENTIUS DE CONIL, CHONIL, 360, 455, 470.
- SANCTUS VINCENTIUS DE FALS, FALCHS, 455, 470; església, 133.
- SANCTUS YACOBUS BUFA GRAINGES, cf. SANCTUS IACOBUS DE BUFA GRAINGES.
- SANCTUS YLARIUS, cf. SANCTUS ILARIUS.
- SANLA, 47.
- SANLA DE COST, 138.
- SANLA IMLA, 138.
- SANTILIAS, cf. CENTELLES.
- SANZ, cf. SANCUS.
- SANZA, cf. SANCIA.
- SANZO, cf. SANCUS.
- SARIS, *rocham cui nomen est*, 213.
- SAROVILDE, esposa d'Adevonsus, 16.
- SARVILLE, 132.
- SAU, 455.
- SAURINA, esposa de Bernardus de Monte Eschivo, 388; esposa de Gerallus, 336; esposa de Gerallus de Jorba, 423; esposa de Petrus, 391; esposa de Raimundus de Cha Guardia, 438; filla de Guillerms de Aquilone, 436.
- SAURINA DE CLAROMONTE, 455, 455, 454, 475.
- SAURINA DE GARRIGOSA, filla de Berengarius de Garrigosa, 455.
- SAVASONA, SAVASSONA, SAVASSONE, 278; castell, 214, 292, 350, 405, 455, 470; castell que diuen, 213; església, 278; esglésies, 279.
- SAVE, SAVI, 5; ipso grado de, 5; insula, 168; lloc, 70; terme de, 3, 350.
- SAVO, 66.
- SCLUA, cf. ESCLUA.
- SEBA, cf. SEVA.
- SEBILIE, cf. SIBILA.
- SEGALARIOS, SEGALERS, 12, 33, 386.
- SEGARRA, 22, 115, 387, 393, 398, 399, 470, 470; fossa de, 324; lloc que diuen, 185; marca, 133; strada qui pergut contra, 128; terme de, 413.
- SEGER, 386.
- SEGRE, 163, 321.
- SEGUERRA, cf. SEGARRA.
- SEGUINA, SEGUIMA puig de, 299, 309.
- SEGUINUS, alou de, 223.
- SEGUR, castell, 282, 350, 437; feu, 389; homes de, 393; terme de, 252, 253.
- SEGURB, duc, 284, 437.
- SEGURO, castell, 271.
- SEINOLL, 386.
- SELARIOS, SELLARIOS, vall de, 56, 65, 96.
- SELERS, castells, 360.
- SELLA, 43.
- SELRANO, torre de, 258.
- SELS, castell, 252.
- SELVA, mas de, 435.
- SELVA SEMINATA, SEMINADA, 58, 130, 142, 225, 386; lloc que diuen, 130, 142.
- SELVA SERRADELLA, 386.

- SEMITARIO, 27.
- SENDREDUS, SENDEREDO, SENDRE, SENDRED, SENDREDO, SENDRET, 45, 83, 166, 386; alous de 277; *closus que fuit*, 27; jutge Cerdanensis, 98; que diuen Karlo, 200; sacerdot, 224, 231; terra de, 12; vinya de, 85;
- SENDREDUS ARIOLFO, 107.
- SENDREDUS DE BAIES BONUS, PREVERE, 107.
- SENDREDUS DE IPSA MOLSOVA, 98.
- SENDREDUS DURAN, 202.
- SENDREDUS FLUMETO, SOLER DE, 239.
- SENDREDUS MIRONI, 311.
- SENDREDUS WISFREDUS, 18.
- SENIKFREDUS, SENIOKFREDUS, cf. SUNIFREDUS.
- SENIULFUS, SENIULF, 81, 125; terra de, 26, 69.
- SENNULLO, mansione de, 111.
- SENTELLUS, 79.
- SENTILIES, serra que diuen, 15.
- SEPIA, 9.
- SERALLUS, arxidiaca, 147.
- SERBEDER, 319.
- SERENO mont, 288.
- SERERA, 24.
- SEREVEDI, vinya que fou de, 152.
- SERRAL, 24.
- SESNANA, SESENADA, SESNANDA, 48, 386; esposa d'Alarig, 197; esposa d'Eribaldus, 236; esposa d'Ermemirus, 8.
- SESTATO, torre de, 46.
- SETELDE, vinya de, 27.
- SETLUNGO, 31.
- SEVA, SEBA, homes de, 377.
- SEVEDANO, SEVETANI, feu, 21; terme, 143.
- SIBILA, SIBILIA, SIBIDA, 459; esposa d'Alamandus, 239; esposa de Richulfus, 36; filla de Berengarius de Charalto, 401; filla de Guillermus, vescomte Cardonensis, 455, 470; filla de Raimundus Fulchonis vescomte de Cardona, 405.
- SIBILA DE ARBECA, 466.
- SICARDIS, 294, 382; esposa de Berenguer Remon, 270; filla de Bermundi, 360; filla d'Eccardi, 288.
- SICCOS, SICO, puig, 105, 425.
- SIDLA, 386.
- SIGIFREDUS, fill de Chixilo, 2.
- SIGIRICUS, fill de Adalfina, 38.
- SIGRIA, SIGRIANO, 398; lloc que diuen, 390.
- SILMERA, esposa d'Eldemares, 53.
- SILVA SEMINATA, 225.
- SILVIO, 113.
- SINFRE, SINFRED, SINFREDO, SINFRET, cf. SUNIFREDUS.
- SINGER, 67.
- SINGIFREDUS, fill d'Adalfina, 38.
- SINGOL DE RUBIO, 386.
- SINUERGA, 53.
- SISCHER, castell, 437, 470.
- SISVALLO, alou que te, 107.
- SOCARADS, prevere, 252.
- SOLA DE NEDOL; locus que vocant, 262, 264.
- SOLANES, ipsas, 159.
- SOLEROLS, 455; castell, 278, 292, 350, 405.
- SOLESTEN, esposa de Guillermus Dalmacii, 326.
- SOLSONA, SULSONA, CELSONA, CELSONENSIS, 133, 165, 181, 298; alous, 288; bisbat, 18; castell, 169, 179, 183, 193, 221, 223, 170, 234, 261, 288, 292, 318, 461; ciutat, 223, 246, 261; diòcesi, 18; *domus*, 440; església, 429, 440; església del castell, 288; *finis*, 92; parròquia, 165, 350; terme de, 34, 86, 112, 121, 158, 178, 181, 187, 246, 292, 308, 311, 314; vila, 246, 261, 323, 429, 431; termes, 176, 177, 223, 303, 461.
- SOLTERRA, terme de, 168.
- SONEGILDUS, 44.
- SONEGLEDO, marit de Riquilda, 88.
- SONSA, esposa de Raimundus, 146.
- SONTERES, 386.
- SOR, riu que diuen, 168.

- SORBA, coll que diuen, 15.
 SORISA, castell, 271.
 SOSCADA, vall, 70.
 SOSCHENDA, 66.
 SPADOLLA, *Sancta Maria de Sudiabane, qui vocant*, 103.
 SPANIA, cf. *HISPANIA*.
 SPARAGERIA, SPARAGUERA cf. *ESPARRAGUERA*.
 SPARVER, *mata* de, 128.
 SPERANDEO, sacerdot, 143.
 SPICOLIS, terme de, 290.
 SPIGOLEL, castell, 288.
 SPILERA, SPILIERA, castell, 470; *rupes* de, 456, 457.
 SPINALLE, strata de, 185.
 SPONNA, 185.
 SPULGA, cf. *ESPLUGA*.
 SPUNNA, feu, 288.
 SQUENILDO, *antiga* que fou de, 27.
 SSALENT, 470.
 STAON, parròquia de, 403.
 STARAS, cf. *ESTARAS*.
 STEFANUS, STEFAN, STEPHANI, STEPHANUS, 5, 20, 109; levita, 147; monjo, 278; terra de, 2.
 STEPHANUS ADROVER, 285.
 STEPHANUS DE MURCIA, 393.
 STEPHANIA, cf. *ESTEFANIA*.
 STEPHANUS, cf. *STEFANUS*.
 STEVANIA, cf. *ESTEFANIA*.
 STOVANA, 199.
 SUAU, coll de, 159.
 SUDANELL, castell, 423.
 SUDAVU, SUDEVA, castell, 191, 292.
 SUGER, SUGERUS, SUGNER, SUGNERO, SUNGER, 31, 86, 129, 386; fill d'Engovara, 38; moli de, 197; terra de, 38; vinya de, 129.
 SULSONA cf. *SOLSONA*.
 SUMASERRA, 45.
 SUNGER, cf. *SUGER*.
 SUNIARIUS, SUNIARIO, SUNER, SUNERO, SUNARIO, SUNNER, SUGNER, SUNGER, 20, 45, 47, 51, 62, 69, 85, 81, 100, 101, 104, 109, 113, 114, 122, 124, 125, 130, 135, 140, 138, 158, 200, 216, 386; abat, 93; comte, 15, 15; fill de Coldrecod, 74; marit d'Adalez, 144; sacerdot, 138; terra de, 59, 119; vinya de, 70, 114, 135; vines de, 81, 113.
 SUNIARIUS ARNALLI, 98.
 SUNIARIUS BERNARD, vinya de, 203.
 SUNIARIUS BACO, 386.
 SUNIARIUS DE BENNA, 386.
 SUNIARIUS DE COSCHOL, 386.
 SUNIARIUS DOMNUCIO, DONUZ, 98, 133; vinya de, 100.
 SUNIARIUS DURAN, vinya de, 140.
 SUNIARIUS EXIBIO, 386.
 SUNIARIUS LADACODA, 386.
 SUNIARIUS MALACARA, 386.
 SUNIARIUS OLLOFRED, 192.
 SUNIARIUS RANDULFI, arxilevita, 98.
 SUNIARIUS SARABITA, 386.
 SUNIFREDUS, SUNIFRED, SENIOFREDUS, SENIEFREDUS, SENIOFRED, SINFRE, SINFRED, SINFREDO, SINFRET, SENFRET, SENIOFRET, SUNIFREDUS, 15, 18, 20, 21, 27, 30, 32, 64, 67, 74, 82, 84, 85, 89, 91, 92, 94, 95, 99, 101, 110, 113, 114, 115, 158, 173, 386; fill de Iulia, 386; levita, 93; pare de Bermundus, 186; prevere, 74; reclosa de, 36; sacerdot, 93, 198, 224; sacristà, 133; qui diuen Karlo, 207; terra de, 112; vinya de, 58, 112, 113, 142.
 SUNIFREDUS ADALANNI, 252.
 SUNIFREDUS ADALBERT, 40, 241.
 SUNIFREDUS ALLOMAR, terra de, 155.
 SUNIFREDUS ANSILA, 196.
 SUNIFREDUS BERNARDO, 80.
 SUNIFREDUS BORRELL, 146.
 SUNIFREDUS CHALB, 123.
 SUNIFREDUS DE CARDONA, KARDONA, CARDONENSIS, 79, 87, 98, 128, 133, 227; alou que té, 107.
 SUNIFREDUS DE RIBERA, 209.
 SUNIFREDUS DE TOVIS, 98.
 SUNIFREDUS DURAN, 236, 386.
 SUNIFREDUS ERMEMIR, alou de, 241.
 SUNIFREDUS GOGOS, 386.

- SUNIFREDUS GORDEPAGE, 269.
 SUNIFREDUS GALIN DE CHOMA, 386.
 SUNIFREDUS GUADAL, 125; alou de, 125.
 SUNIFREDUS GUILLISCLO, 152.
 SUNIFREDUS GULIANA, terres de, 134.
 SUNIFREDUS LONGO, alou, 386.
 SUNIFREDUS MAIOL, cunyat de Sala, 386.
 SUNIFREDUS MANGAN, 386.
 SUNIFREDUS MALSABER, 386.
 SUNIFREDUS MIR, 149.
 SUNIFREDUS SCABEL, 386.
 SUNIELD, 28.
 SUNIER, cf. SUNIARIUS.
 SUNNARIA, 76.
 SUNNER, cf. SUNIARIUS.
 SUPER MONTEM, lloc que diuen, 312.
 SURDO, Bernardus que diuen, 181.
 SUSANA, esposa de Raimundus, 180.
- T —
- TABERNALIS, ecclesia, 278.
 TABERNORUM, 292.
 TAGAMANENT, TAGAMANET, TEGAMANENT,
TAGAMANENT 113; *apendicio*, 71,
 94, 140; castellano de, 299; castell,
 82, 89, 91, 126, 133, 168, 194, 273,
 278, 299, 350, 383, 384, 455, 470;
 església, 133; església del castell,
 293; *strada publica que vadit ad*,
 140; *strada qui pergit*, 64, 200; *stra-*
ta que vadit, 20, 101; terme de, 20,
 23, 64, 101, 110, 114, 124; *via qui*
pergit, 176, 207.
 TAIANO, puig de, 213.
 TALAD DE BARBARAN, 364.
 TALAMANCA, TALAMANCHA, castell, 168,
 278, 292, 350, 383, 405, 455, 470;
 cavall de, 393; cavalleria de, 366,
 435.
 TALIADO, CASTRUM cf. CASTELLTALLAT.
 TAMARIT, TAMARITO, 317, 350, 470; cas-
 tell, 172, 359, 300, 405, 407, 438,
 454, 455, 470; estany i devesa de,
 454; torre de, 454.
 TARAVALLO, TARAVAT, castell, 459; roca
 que diuen, 105.
 TARDIVUS, germà de Borrellus Dolo,
 274.
 TARNERUS, *archa* de, 319.
 TARRAC, mas qui fou de, 363.
 TARRACHONA, TARRACONA, TARRACONENSIS,
 172; arquebisbat, 190; arquebisbe,
 462; diòcesi, 211, 282, 366, 367,
 395; església, 462; seu, 437.
 TARREGA, 1, 231, 297; castell, 256, 459.
 TARTARIS, 323.
 TAVARTED, TAVARTEDO, TAVARTETO, cf. TA-
 VERTET.
 TAVERNOLIS, esglésies de, 279.
 TAVERTET, 5, 66, 405, 455; feu, 21; cas-
 tell, 350; via de, 70.
 TEDARIU, TEDER, riu, 168, 442.
 TEDEBALD, 319.
 TENEREGO, TENERIGO, 386; vinya que fou
 de, 27.
 TEDLEN, esposa de Francmir, 150.
 TEDMAR GERUZ, 169.
 TEDVIRA, cf. TELVIRA.
 TEGAMANENT, cf. TAGAMANENT.
 TELVIRA, TEDVIRA, 386; filla de Ermemi-
 rus, 140.
 TENES, alou, 133; feu, 350; parròquia,
 133, 278.
 TERAZA, cf. TERRACIA.
 TERME, castell que diuen, 336.
 TERRACIA, TERRASSA, TERAZA, 305, 350,
 405, 470; canònica de, 439, 441;
castell, 357, 407, 438, 455, 470,
 475, cenobi de, 455; *pignus* de,
 455.
 TERRADAS, coll de, 70.
 TERRADELA, 386.
 TERRADELLO, 14.
 TERRAGONA, cf. TARRACHONA.
 TERRASSA, cf. TERRACIA.
 TEUDERIG, mare de Guitardus Adala,
 386.
 THAMARID, cf. TAMARIT.
 TIMONEDA, terme de, 320.
 TODALEG DE QUARTA, 386.

- TODISCLO DE COLLO, 386.
 TODMIR, 386; terra de, 123.
 TODRIG DE MUIAPA, 386.
 TOLOSANAS, partes, 455.
 TOLTA GRASSA, 386.
 TOLTRET, cf. GOLTRED.
 TORÀ, TORANO, castell, 56, 96; castell que diuen, 65.
 TORCELLO, 107.
 TORELLO, *closello* que fou, 27; vinya de, 27.
 TORENS, castell, 425.
 TORN, spluga de, 217.
 TOROGA, TORREROGA, TORREROIA, TORRERUBEA, cf. TORROJA.
 TORREDE, mas de, 323.
 TORRE DEFRACTE, terme de, 224.
 TORREZELLA, castlania, 21.
 TORROJA, TORROGA, TORROGIA, TORROIA, TORROYA, TURRERUBEA, TURRERUPEA, 144; castell, 144, 138, 196, 201, 212, 230, 233, 288, 332, 364, 451, 461; castell que diuen, 147; esposa de Raimundus Fulchonis, vescomte de Cardona, 472, 474; hereditat, 352; hortal, 138; mas de, 352; termes, 212; vescomtessa, esposa de Raimundus Fulchonis, vescomte de Cardona, 475; vila de, 447.
 TORTELLAS, 34; *ipsas*, 175, 176, 223.
 TORTOSA, 172, 331, 335.
 TORTUOSAS, *Pariotes*, 185.
 TORTURA, terra de, 112.
 TOTA, esposa d'Abo, 386.
 TOUS, 423.
 TRASERA, cf. TRASSERRA.
 TRASERIGO, 386; molins i terra de, 70.
 TRASERRA, cf. TRASSERRA.
 TRASEVIDO, 78.
 TRASGONCIA, esposa de Godmaro, 67.
 TRASINUNDO, 47.
 TRASLA, 386.
 TRASMIRO, casa que fou de, 27.
 TRASOARIUS, TRASOALDUS. TRASOVERO, TRASSOVADO, TRASUAR, TRASUARIUS, TRASUER, TRASOARIUS, TRASOVADO, TRASOVADUS, TRASUADO, 13, 16, 29, 34, 43, 44, 56, 57, 59, 96, 117, 151, 386; germà de Guillermus, 386; hort de, 151; prat de, 180; vicari, 65; vinya de, 103; vinyes de, 386.
 TRASOARIUS DE RUBIO, 386.
 TRASOARIUS SALLA DE SOLER, 24.
 TRASSERRA, TRESSERRA, 53, 386; mas que diuen, 217; lloc que diuen, 76, 78, 148, 184.
 TRASSOVADO, TRASUAR, TRASUARIUS, TRASUER, TRASUET, cf. TRASOARIUS.
 TRATIRAN, germà de Sendre, 277.
 TRENOMPIUS SUER, 146.
 TRESSERA, cf. TRASSERRA.
 TREVIGS, termes, 289.
 TRIUTURANDO, fill de Riquilda, 75.
 TRON, TROU, torre de, 455, 470.
 TRONGA, TRONGIA, *condamina*, 288; església, 288.
 TROU, cf. TRON.
 TRUGELDE, terra de, 123.
 TRUDGARDS, 203.
 TRUILLARS, lloc que diuen, 202, 236.
 TRUITED, *femina*, alou de, 181.
 TRULLARS, cf. TRUILLARS.
 TAGAMANENT, cf. TAGAMANENT.
 TUGROS, 408.
 TUMEGAZA, alous, 360.
 TURRERUBEA, TURRERUPEA cf. TORROJA.
 TURRIFRACTA, terme de, 198.
 TURRIM, castell, 405.
 TURROGIA, cf. TORROJA.
 TURRE DE CARTRETS, mas, 448.
 TURRUDELLA, mas de, 435.
 TUXEN, parròquia, 163.

— U —

- UBERT, 137.
 UDALARDUS, UDALARD, UDELARD, UZALARDUS, ODELARDUS, 220; fill d'Ermemiri i Azadedis, 143; germà de Bernardus, terres i vinyes de, 225; sacerdot, 232; vescomte, 256.

- UDALGER, UDALCHERO, 154.
 UDALGER PETRI, 271.
 UG, cf. UGO.
 UGBERT, 167.
 UGERIO ARDEVALO, 7.
 UGERN, 144.
 UGO, UG, UGNI, UGONE, UGONI, 55, 96, 187, 204, 219, 228, 230, 233, 253, 275, 283; arquebisbe Tarraconensis, 400, 409; fill d'Aldamira, 369; fill d'Ugo Arnalli, 351; germà de Raimundus Ermomir, 211; germà de Raimundus Ostalensis, 98; prevere, 278; qui diuen Vermel, 271.
 UGO ARNALLI, 351.
 UGO BERMUNDI, 271.
 UGO DALMACII, 304; DE CERVARIA, 282.
 UGO DE BALZ, DE IPSO BALCH, BALCIO, 164, 165, 212, 240, 242.
 UGO DE CARDONA, 279.
 UGO DE LAURO, 363.
 UGO DE MATAPLANA, 450.
 UGO DE POGERA, 413.
 UGO DE TORROJA, 447, 451, 459, 463, 461; germà d'Arnaldus de Torroja, 469; patruí Agnes, 459.
 UGO ERMEMIR, 154.
 UGO GUIFRE, 217, 218; DE PEGUERA, 282.
 UGO RAIMUNDO, sagristà de Sanct Vincenç, 279.
 ULIANO, 107.
 ULIRNUM, 470.
 UMBERTUS, UMBERTI, UMBERT, 139, 358; fill d'Ermessindis, 276.
 UMBERTUS DE BASELA, 350.
 UMBERTUS IOZBERT, 259.
 UMBERTUS GUITARDI, 256.
 UMBERTUS ODO, ODDONIS, OTONIS, 98, 168, 192, 194, 280, 282; *dominus de Rupeforta*, 24.
 UNDELA, terra de, 16.
 UNDILANUS, 55.
 UNDISCLO, UNDISCLUS, 93, 104, 107; terra de, 45; vinya de, 52.
 UNIFREDO, UNIFREDUS, 43; sacerdot, 93.
 URGELL, URGEL, URGELLENSIS, URGELLE, URGELLENSIS, URGELLENSIS, URGELLENSIS, URGELLITANO, URGELLITENSE, URGILLIENSE; URGELITANO, ORGEL, ORGELLITANO, ORGELLO, ORGILLENSIS, 398; bisbe, 237, 334, 350, 418, 428, 461; comtat, 1, 30, 32, 36, 37, 38, 56, 59, 63, 65, 96, 105, 116, 121, 133, 147, 153, 182, 201, 202, 216, 218, 223, 224, 225, 234, 236, 246, 289, 290, 292, 304, 303, 363, 390, 431, 450; comte, 218, 226, 280, 385, 428, 437, 455, 456, 470; comtessa, 455; *consanguineus* de Guillelmus vescomte Cardone, 470; església, 348; *mansiones de ipsa sede*, 352; *pagus*, 175; seu, 230, 461; sínode, 418.
 URORANO, 217.
 URSALI, lloc que diuen, 144.
 USILA, terra de, 16.
 UTRIOLFO, terra que fou, 27.
 UZALARDUS, cf. UDALARDUS.

— V —

- V. prevere, 1.
 VAL DE LORD cf. VALLE LORD.
 VALAREL, vinya de, 286.
 VALELA, lloc que diuen *ipsa*, 123.
 VALENÇA, VALENCA, VALENCIA, VALENZA, 320, 332, 341; comtessa, 190; esposa de Bernardus Echardi, 334, 339, 342; esposa de Guillelmus Raimundi, 378.
 VALES, cf. VALLES.
 VALESO, 107.
 VALICORGA, cf. VALLE CORBA.
 VALLDAN, VALLE DE AN, castlans de, 348.
 VALLE CORBA, VALICORGA, 6, 54, 386.
 VALLE DE LORD, DE LORDO, DE LORT, VALLE LORD, LORDE, LORDENSE, LORDENSI, LURDO, 6, 271, 304, 398, 405, 437, 456, 457, 459, 470; apendicio, 116, 216; fines, 225; lloc que diuen, 218; terme de, 246, 343.
 VALLE LAGASTOSA, 386.
 VALLE LAGOSTERA, serra de, 12.

- VALLE LIBRERA, *ipsa portela de*, 185.
 VALLE LORD, *LORDE, LORDENSE, LORDENSI, LURDO, DE LORD*, cf. VALLE DE LORD.
 VALLE MAGNA, riu, 24.
 VALLE MAIORE, torrent, 127.
 VALLE ORSERA, riu, 91.
 VALLE VIBRERA, 278, 285.
 VALLES, VALLENSE, 271, 350, 387, 393.
 VALLOSSERA, riu, 110.
 VALMANYA, VALMANIA, monestir, 28.
 VASEL, castell, 358.
 VECIANA, 423.
 VEDIA, VIDIANO, 218, 362, 467.
 VEDIA DE TOGORES, 455, 467.
 VEFRET, fill de COLDRECOD, 74.
 VELDAMAR, 101.
 VELDESIVIDO, 75.
 VERDARUM, castell, 190.
 VESPELA, castell, 454.
 VESSIANAM cf. VECIANA.
 VIBRERA, VALL, 185, 278, 285.
 VICECOMITALE, VICECOMITAL, VICECHOMITAL, VICESCOMITALE, VISCECOMITALE, alou, 40; condamina, 29, 185, 205, 283, 324, 374; terra, 67; torre, 24, 83, 378; vinya, 35, 209.
 VICECOMITE, dominica de, 366, terra de, 45.
 VICENSI, VICENSIS, cf. VICHÓ.
 VICHAFREDO, cf. GUISCAFREDUS.
 VICHÓ, VICI, VICHÓ, VICENSI, VICENSIS, 379, 387; bisbat, 401; bisbe, 458; diòcesi, 367; mercat, 384; *mensuram*, 382; Seu; 50.
 VIDA, cf. VITA.
 VIDAL, VIDALL, VIDALE, cf. VITALIS.
 VIDALTRUITE, torre de, 227.
 VIDIAN, VIDIANO, cf. VEDIA.
 VIFRED, VIFREDO, VIFREDUS, cf. GUIFREDUS.
 VIGERET, capmas, 218.
 VIGILCIUS, sacerdot, 149.
 VIGOLAS, vila, 2.
 VILA LONGA, 60.
 VILABI, 350.
 VILADAIT, lloc que diuen, 426.
 VILALBINO, VILALBINA, VILALBI, 455; castell, 442, 470; *dominicatura de*, 387, 405, masos, 405.
 VILALTA, mas de, 24.
 VILAMALA, 218.
 VILAMAIOR, 433; lloc que diuen, 456.
 VILANOVA, VILLANOVA, 292, 303, 314, 470; cabanelas de, 425; feu, 21.
 VILAPEDRES, 277.
 VILAR, alou, 127.
 VILAR DE REMEG, lloc anomenat, 143.
 VILARO, 183, 187.
 VILIELMO, VILIELMUS, cf. GUILLERMUS.
 VILLA DE GOLTRET, lloc que diuen *ad ipsa*, 223.
 VILLA NOVA, cf. VILANOVA.
 VILLA ORIOSÀ, nodrica de, 144.
 VILLALBINO, cf. VILALBINO.
 VILLAPLANA, 202.
 VILLARE, alou, 133.
 VILLARE ANTIQUO, lloc anomenat, 278.
 VILLARUBIA, alodio, 133.
 VILIELMUS, cf. GUILLERMUS.
 VILMUNDO, fill de Cheno, 57.
 VINEDELDE, fill de Cheno, 57.
 VIRGILI, castell, 454.
 VISADO, cf. GUISADUS.
 VISFRED, 386.
 VITA, 350, 361, 376, 377, 387; *hostaticus*, 349.
 VITA DE BOIXADORS, 367.
 VITALIS, VIDAL, VIDALL, VIDALE, 135, 255, 286, 386; fill de Ioltred, 149; *ipsa celada de*, 1; prevere, 103; prevere, germà de Duran, 386; sacerdot, 93, 102, 125, 130, 133, 142, 151; sacerdot, terra de, 117; sacerdot, vinya de, 148.
 VITALIS ARNALLDUS, 103.
 VITALIS DE ENFESTA, 79, 245.
 VITALIS DE COLLA, DE COL, 337, 386.
 VITALIS CRISPIO, 386.
 VITALIS DE GARRIGA, 398.
 VITALIS DENT, 337.
 VITALIS DURAN, 285.
 VITALIS DRUNOSO, 386.

VITALIS FIRRIOL, 125.
 VITALIS SESNANDA, 386.
 VITALIS SUSANA, vinea de, 142.
 VITARD, VITARDO, cf. GUITARDUS.
 VITE, castell, 455.
 VITIES, vinya de, 37.
 VIUSIBALDUS, 1.
 VIVENDA, 7.
 VIVES, VIVAS, 207, 386; bisbe, 18; sacerdot, 147.
 VOLUVIA, castell, 147.

— W —

WADALDO, WADALDUS, WADALLO, cf. GUADALLUS.
 WADAMIR, WADAMIRUS, WADOMIRUS, cf. GUADAMIRUS.
 WARDIAS, cf. GUARDIAS.
 WIFRED, WIFREDO, WIFREDUS, WIFRET, cf. GUIFREDUS.
 WIGELM, cf. GUILLERMUS.
 WILA, cf. GUISLA.
 WILABERT, WILABERTUS, cf. GUILABERTUS.
 WILELM, WILELMUS, cf. GUILLERMUS.
 WILIA, cf. GUISLA.
 WILIELMO, WILIELMUS, cf. GUILLERMUS.
 WILLA, cf. GUISLA.
 WILLEM, WILLERMUM, cf. GUILLERMUS.
 WINEDELDA, cf. GUINEDELDA.
 WISADO, WISADUS, cf. GUISADUS.

WISCHAFREDUS, cf. GUISCAFREDUS.
 WITARD, WITARDO, WITARDUS, cf. GUITARDUS.
 WIXELO, 103.

— X —

XEDMARUS DE CASTELLTERÇOL, 379.
 XERBALDI, vicari, 24.
 XICOT, 413.

— Y —

YLERDA, cf. ILERDA.
 YLIA, 358.
 YNOFREDUS, fill de Flamidia, 77.
 YORBA, cf. JORBA.
 YSABEL, YSABELEM, cf. ELISABET.
 YSARN, YSARNUS, cf. ISARNUS.
 YSPANIA, cf. HISPANIA.
 YVORRA, cf. IVORRA.

— Z —

ZAGODA, castell, 459.
 ZAGUILELLA, 420.
 ZALRRA, castell, 455, 470.
 ZERE, riu, 5.
 ZUDANELLO, cf. SUDANELL.

FUNDACIÓ NOGUERA, constituïda el 20 de juliol de 1976 pel notari de Barcelona Raimon Noguera Guzman

Antics presidents: Raimon NOGUERA GUZMAN
Lluís FIGA I FAURA
Josep M. PUIG SALELLAS

Patronat

President: Joan J. LÓPEZ BURNIOL
Vocals: Robert FOLLIA I CAMPS
Jordi FIGA I LÓPEZ-PALOP
Enric BRANCÓS NÚÑEZ
Francesc-X. FRANCINO I BATLLE
Francesc TORRENT I CUFÍ
Secretari: Lluís JOU I MIRABENT
Director de Publicacions: Josep Maria SANS I TRAVÉ

Publicacions de la Fundació Noguera

Inventaris d'Arxius Notarials de Catalunya

- Vinyet PANYELLA: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Sitges*. Barcelona, 1981.
1. Antoni JORDÀ I FERNÁNDEZ: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Vilafranca del Penedès*. Barcelona, 1983.
  2. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Lleida*. Barcelona, 1983.
  3. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Tremp*. Barcelona, 1983.
  4. Sebastià BOSOM I ISERN i Salvador GALCERAN I VIGUÉ: *Catàleg dels Protocols de Puigcerdà*. Barcelona, 1983.
  5. Pere PUIG I USTRELL i Josep SANLLEHÍ I UBACH: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Terrassa*. Barcelona, 1984.

6. Josefina MOLINERO: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Sabadell*. Barcelona, 1984.
7. Ramon PLANES I ALBETS: *Catàleg dels Protocols Notarials dels Arxius de Solsona*. Barcelona, 1985.
8. Montserrat CANELA I GARAYOA i Montse GARRABOU I PERES: *Catàleg dels Protocols de Cervera*. Barcelona, 1986.
9. Lluïsa CASES I LOSCOS i Imma OLLICH I CASTANYER: *Catàleg dels Arxius Notarials de Vic*. Barcelona, 1986.
10. Joan PAPELL I TARDIU: *Catàleg dels Protocols de Valls*. Barcelona, 1989.
11. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Barcelona*. Barcelona, 1990.
12. Albert TORRA PÉREZ i M. LUZ RETUERTA JIMÉNEZ: *Catàleg dels Protocols Notarials de l'antic districte de Sant Feliu de Llobregat*. Barcelona, 1991.
13. Joan FARRÉ I VILADRICH: *Catàleg dels Protocols de Balaguer*. Barcelona, 1991.
14. J. M. PONS I GURI i Hug PALOU i MIQUEL: *Catàleg de l'Arxiu Històric Notarial d'Arenys de Mar*. Barcelona, 1992.
15. M. TORRAS, B. MASATS, R. VALDENEBRO, L. VIRÓS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Manresa*. Volum I. Barcelona, 1993.
16. M. TORRAS, B. MASATS, R. VALDENEBRO, L. VIRÓS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Manresa*. Volum II. Barcelona, 1993.
17. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Catàleg de l'Arxiu de Protocols del districte notarial de Sort*. Barcelona, 1995.
18. Anna SABANÉS ALBERICH: *Inventari de l'Arxiu de Protocols Notarials del Vendrell*. Barcelona, 1995.
19. Josep M. T. GRAU I PUJOL: *Catàleg del fons notarial del districte de Santa Coloma de Farners*. Barcelona, 1995.
20. M. A. ADROER I PELLICER, J. M. T. GRAU I PUJOL, J. MATAS I BALAGUER: *Catàleg dels Protocols del districte de Girona (I)*. Barcelona, 1996.
21. Marta VIVES I SABATÉ: *L'Arxiu de Protocols del districte d'Igualada*. Barcelona, 1997.
22. Roser PUIG I TÀRRECH: *Catàleg dels protocols notarials dels antics districtes de Falset i Gandesa*. Barcelona, 2000.
23. Isabel COMPANYYS I FARRERONS: *Catàleg dels protocols notarials de Tarragona (1472-1899)*. Barcelona, 2000.
24. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segles XIII-XV*. Vol. I. Barcelona, 2001.
25. Rafel MESTRES I BOQUERA i Núria JORNET I BENITO: *Catàleg dels protocols notarials de Vilanova i la Geltrú*. Barcelona, 2001.
26. Joan FORT I OLIVELLA, Erika SERNA I COBA, Santi SOLER I SIMON: *Catàleg dels protocols del districte de Figueres (I)*. Barcelona, 2001.
27. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVI*. Vol. II. Barcelona, 2003.
28. M. Àngels ADROER I PELLICER, Erika SERNA I COBA, Santi SOLER I SIMON: *Catàleg dels Protocols del districte de Figueres*. Vol. II. Barcelona, 2004.
29. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVII. 1601-1650*. Vol. III. Barcelona, 2004.
30. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVII. 1651-1700*. Vol. IV. Barcelona, 2006.
31. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVIII. 1701-1750*. Vol. V. Barcelona, 2009.

32. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVIII. 1751-1800*. Vol. VI. Barcelona, 2009.
33. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XIX. 1801-1862*. Vol. VII. Barcelona, 2012.
34. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XIX. 1863-1900*. Vol. VIII. Barcelona, 2013.
35. Marc AULADELL I AGULLÓ, Immaculada COSTA I VIARNÉS, Sílvia MANCEBO I GARCIA, Santi SOLER I SIMON I Jordi TURRÓ I ANGUILA (col·l.): *Catàleg dels protocols del districte de la Bisbal d'Empordà (I)*. Barcelona, 2016.

Textos i Documents

1. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. I. Barcelona, 1981.
2. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. II. Barcelona, 1982.
3. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. III. 1. Estudi jurídic. Barcelona, 1984.
4. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. III. 2. Diplomatarí. Barcelona, 1984.
5. Antoni UDINA I ABELLÓ: *La successió testada a la Catalunya altomedieval*. Barcelona, 1984.
6. Joan BASTARDAS I PARERA: *Usatges de Barcelona*. Barcelona, 1984 (2.ª edició 1991).
7. Josep Maria PONS GURI: *El Cartoral de Santa Maria de Roca Rossa*. Barcelona, 1984.
8. Jesús ALTURO I PERUCHO: *L'Arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200*. Volum I. Barcelona, 1985.
9. Jesús ALTURO I PERUCHO: *L'Arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200*. Volum II. Barcelona, 1985.
10. Jesús ALTURO I PERUCHO: *L'Arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200*. Volum III. Barcelona, 1985.
11. Arcadi GARCIA I SANZ i Josep Maria MADURELL I MARIMON: *Societats Mercantils a Barcelona*. Volum I. Barcelona, 1986.
12. Arcadi GARCIA I SANZ i Josep Maria MADURELL I MARIMON: *Societats Mercantils a Barcelona*. Volum II. Barcelona, 1986.
13. Tomàs de MONTAGUT I ESTRAGUÉS: *El Mestre Racional a la Corona d'Aragó (1283-1419)*. Volum I. Barcelona, 1987.
14. Tomàs de MONTAGUT I ESTRAGUÉS: *El Mestre Racional a la Corona d'Aragó (1283-1419)*. Volum II. Barcelona, 1987.
15. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. IV. Barcelona, 1987.
16. Josep Maria PONS I GURI: *Les col·leccions de costums de Girona*. Barcelona, 1988.
17. Pere PUIG I USTRELL, Teresa CARDELLACH I GIMÉNEZ, Montserrat ROYES I PIJOAN i Judit TAPIOLAS I BADIELLA: *Pergamins de l'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa, 1279-1387*. Barcelona, 1988.
18. Josep FERNÁNDEZ I TRABAL i Joan FERNÁNDEZ I TRABAL: *Inventari dels pergamins del Fons Mercader - Bell-lloc de l'Arxiu Històric Municipal de Cornellà de Llobregat (segles XI-XVIII)*. Volum I. Barcelona, 1989.

19. Josep FERNÁNDEZ I TRABAL i Joan FERNÁNDEZ I TRABAL: *Inventari dels pergamins del Fons Mercader - Bell-lloc de l'Arxiu Històric Municipal de Cornellà de Llobregat (segles xix-xviii)*. Volum II. Barcelona, 1989.
20. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum I. Barcelona, 1989.
21. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum II. Barcelona, 1989.
22. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum III. Barcelona, 1989.
23. J. M. PONS I GURI i Jesús RODRÍGUEZ BLANCO: *Inventari dels pergamins de l'Arxiu Històric Municipal de Calella*. Barcelona, 1990.
24. Max TURULL I RUBINAT: *La configuració jurídica del municipi Baix-Medieval*. Barcelona, 1990.
25. María del Carmen ÀLVAREZ MÁRQUEZ: *La Baronia de la Conca d'Òdena*. Barcelona, 1990.
26. Margarida ANGLADA, M. Àngels FERNÁNDEZ i Concepció PETIT: *Els quatre llibres de la reina Elionor de Sicília a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona*. Barcelona, 1992.
27. Jordi ANDREU I DAUFÍ, Josep CANELA I FARRÉ i M. Àngels SERRA I TORRENT: *El llibre de comptes com a font per a l'estudi d'un casal noble de mitjan segle xv. Primer llibre memorial començat per la senyora dona Sanxa Ximenis de Fox e de Cabrera e de Navalles*. Barcelona, 1992.
28. Josep M. SANS I TRAVÉ: *Dietari o Llibre de Jornades (1411-1484) de Jaume Safont*. Barcelona, 1992.
29. Montserrat BAJET I ROYO: *El mostassaf de Barcelona i les seves funcions en el segle xvi. Edició del "Llibre de les Ordinations"*. Barcelona, 1994.
30. Josep HERNANDO: *Llibres i lectors a la Barcelona del segle xiv*. Volum I. Barcelona, 1995.
31. Josep HERNANDO: *Llibres i lectors a la Barcelona del segle xiv*. Volum II. Barcelona, 1995.
32. Maria Mercè COSTA I PARETAS: *La casa de Xèrica i la seva política en relació amb la monarquia de la Corona d'Aragó (segles XIII-XIV)*. Barcelona, 1998.
33. Antoni UDINA I ABELLÓ: *Els testaments dels comtes de Barcelona i dels reis de la Corona d'Aragó. De Guifré Borrell a Joan II*. Barcelona, 2001.
34. Ricardo CIERBIDE: *Edició crítica dels manuscrits catalans inèdits de l'orde de Sant Joan de Jerusalem (segles XIV-XV)*. Barcelona, 2002.
35. Agustí ALCOBERRO: *L'exili austriacista (1713-1747)*. Volum I. Barcelona, 2002.
36. Agustí ALCOBERRO: *L'exili austriacista (1713-1747)*. Volum II. Barcelona, 2002.
37. Josep Maria SANS I TRAVÉ: *El Llibre Verd del pare Jaume Pasqual. Primera història del monestir de Vallbona*. Barcelona, 2002.
38. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum IV. Barcelona, 2006.
39. José Enrique RUIZ-DOMÈNEC: *Quan els vescomtes de Barcelona eren. Història, crònica i documents d'una família catalana dels segles x, xi i xii*. Barcelona, 2006.
40. Eulàlia MIRALLES (ed.): Antoni VILADAMOR, *Història general de Catalunya*. Volum I. Barcelona, 2007.
41. Eulàlia MIRALLES (ed.): Antoni VILADAMOR, *Història general de Catalunya*. Volum II. Barcelona, 2007.
42. Josefina MUTGÉ I VIVES: *El monestir benedictí de Sant Pau del Camp de Barcelona a través de la documentació de cancelleria reial de l'Arxiu de la Corona d'Aragó (1287-1510)*. Barcelona, 2008.

43. Rodrigue TRÉTON (ed.): *El llibre de les monedes de Barcelona i dels florins d'or d'Aragó. Compilació redactada per Jaume Garcia, arxiver reial de Barcelona, per a ús de la seca de Perpinyà*. Barcelona, 2009.
44. Joan PAPELL i TARDIU (ed.): *Compendium abbreviatum. Còdex del monestir de Santa Maria de Santes Creus dels segles xv i xvi, de Fra Bernat Mallol i fra Joan Salvador*. Barcelona, 2009.
45. Montserrat DURAN PUJOL (ed.): *Llibre de la confraria y offici de perayres de la vila de Igualada, en lo qual estan continuadas las ordinacions y determinacions de dit offici, tretas del llibre de la confraria de perayres de la ciutat de Barcelona (1614-1887)*. Volum I. Barcelona, 2012.
46. Montserrat DURAN PUJOL (ed.): *Llibre de la confraria y offici de perayres de la vila de Igualada, en lo qual estan continuadas las ordinacions y determinacions de dit offici, tretas del llibre de la confraria de perayres de la ciutat de Barcelona (1614-1887)*. Volum II. Barcelona, 2012.
47. Carles DÍAZ MARTÍ (ed.): *La primera crònica del monestir de Sant Jeroni de la Murtra (1413-1604) de Francesc Talet*. Barcelona, 2013.
48. Joan FERRER i GODOY (ed.): *Actes i resolucions. Sant Joan de les Abadesses en època moderna 1630-1859*. Volum I. Barcelona, 2013.
49. Joan FERRER i GODOY (ed.): *Actes i resolucions. Sant Joan de les Abadesses en època moderna 1630-1859*. Volum II. Barcelona, 2013.
50. Rodrigue TRÉTON: *Liber Feudorum A. Les investigacions sobre els feus dels reis Jaume I i Jaume II de Mallorca 1263-1294 (Cerdanya, Capcir, Conflent, Vall de Ribes, Ripollès, Vallespir i vegueria de Camprodon)*. Volum I. Barcelona, 2013.
51. Rodrigue TRÉTON: *Liber Feudorum A. Les investigacions sobre els feus dels reis Jaume I i Jaume II de Mallorca 1263-1294 (Cerdanya, Capcir, Conflent, Vall de Ribes, Ripollès, Vallespir i vegueria de Camprodon)*. Volum II. Barcelona, 2013.
52. Jordi BOLÒS i Imma SÀNCHEZ-BOIRA: *Inventaris i encants conservats a l'Arxiu Capitular de Lleida (segles XIV-XVI)*. Volum I. Barcelona, 2014.
53. Jordi BOLÒS i Imma SÀNCHEZ-BOIRA: *Inventaris i encants conservats a l'Arxiu Capitular de Lleida (segles XIV-XVI)*. Volum II. Barcelona, 2014.
54. Jordi BOLÒS i Imma SÀNCHEZ-BOIRA: *Inventaris i encants conservats a l'Arxiu Capitular de Lleida (segles XIV-XVI)*. Volum III. Barcelona, 2014.
55. Vicenç RUIZ GÓMEZ: *Els pergamins documentals de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona (1142-1500)*. Barcelona, 2014.
56. Joan Maria QUIJADA BOSCH i Neus SÀNCHEZ PIÉ: *De Rebus Gestis Ecclesiae. Els llibres de notes del capítol catedral de Tarragona (1734-1930)*. Barcelona, 2014.
57. Isabel COMPANYYS FARRERONS i Montserrat SANMARTÍ ROSET: *El primer llibre d'inventaris i encants del notari de Tarragona Bernat Gendre (1577-1597)*. Barcelona, 2015.
58. Isabel COMPANYYS FARRERONS i Montserrat SANMARTÍ ROSET: *El llibre segon d'inventaris i encants del notari de Tarragona Bernat Gendre (1579/1612)*. Barcelona, 2015.
59. Gaspar FELIU i MONTFORT: *Els primers llibres de la Taula de Canvi de Barcelona*. Volum I. Barcelona, 2016.
60. Gaspar FELIU i MONTFORT: *Els primers llibres de la Taula de Canvi de Barcelona*. Volum II. Barcelona, 2016.

Textos i Documents. "Maior"

1. Jesús MASSIP i FONOLLOSA i altres: *Costums de Tortosa*. Barcelona, 1996 (format 22 x 31 cm).
2. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Barcelona, 2001.

Estudis

1. AA. DD.: *Estudis sobre història de la Institució Notarial a Catalunya, en honor de Raimon Noguera*. Barcelona, 1988.
2. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*. I. Actes del Ir Simposi Internacional de 1990. Barcelona, 1991.
3. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*. II. Actes del IIⁿ Simposi Internacional de 1991. Barcelona, 1992.
4. Àngel MARTÍNEZ SARRIÓ: *Monjos i clergues a la recerca del Notariat. Estudi dels documents llatins de l'abadia de Sankt Gallen (segles VIII-XII)*. Barcelona, 1992.
5. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *Ius proprium - Ius commune a Europa. El dret comú i Catalunya*, III. Actes del III^r Simposi Internacional de 1992: *Homenatge al professor André Gouron amb motiu de la seva investidura com a Doctor Honoris Causa per la Universitat de Barcelona*. Barcelona, 1993.
6. Arcadi GARCIA i SANZ i Núria COLL i JULIÀ †: *Galeres mercants catalanes dels segles XIV i XV*, Barcelona, 1994.
7. AA. DD.: *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*. Barcelona, 1994.
8. Belén MORENO CLAVERIAS: *La contractació agrària a l'Alt Penedès durant el segle XVIII. El contracte de rabassa morta i l'expansió de la vinya*. Barcelona, 1995.
9. Josep M. PUIG SALELLAS: *De remences a rendistes: els Salellas (1322-1935)*. Barcelona, 1996.
10. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*, IV. Actes del IV^t Simposi Internacional de 1994: *Homenatge al professor Josep M. Gay Escoda*. Barcelona, 1995.
11. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*, V. Actes del V^è Simposi Internacional de 1995. Barcelona, 1996.
12. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*, VI. Actes del VI^è Simposi Internacional de 1996. Barcelona, 1997.
13. Jaume CODINA: *Contractes de matrimoni al delta del Llobregat*. Barcelona, 1997.
14. Maria Adela FARGAS PEÑARROCHA: *Família i poder a Catalunya, 1516-1626. Les estratègies de consolidació de la classe dirigent*. Barcelona, 1997.
15. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*, VII. Actes del VII^è Simposi Internacional de 1997. Barcelona, 1998.
16. Tomàs LÓPEZ PIZCUETA: *La Pia Almoina de Barcelona (1161-1350). Estudi d'un patrimoni eclesiàstic català baixmedieval*. Barcelona, 1998.
17. Josep M. CRUSSELLES: *Els notaris de la ciutat de València. Activitat professional i comportament social a la primera meitat del segle XV*. Barcelona, 1998.
18. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*, VIII. Actes del VIII^è Simposi Internacional de 1998. Barcelona, 1999.

19. Josep SERRANO DAURA (ed.): *El territori i les seves institucions històriques*. Actes de les Jornades d'Estudi. Volum I. Barcelona, 1999.
20. Josep SERRANO DAURA (ed.): *El territori i les seves institucions històriques*. Actes de les Jornades d'Estudi. Volum II. Barcelona, 1999.
21. Anna RICH ABAD: *La comunitat jueva de Barcelona entre 1348 i 1391 a través de la documentació notarial*. Barcelona, 1999.
22. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*, IX. Actes del IXè Simposi Internacional de 1999: *La família i el seu patrimoni*. Barcelona, 2000.
23. AA. DD.: *Actes del II Congrés d'Història del Notariat Català*. Barcelona, 2000.
24. Jordi FIGA i LÓPEZ-PALOP (ed.): *Miscel·lània Lluís Figa i Faura*. Barcelona, 2000.
25. Josep SERRANO i DAURA: *Senyoriu i municipi a la Catalunya Nova. Comandes de Miravet, d'Orta, d'Ascó i de Vilalba i baronies de Flix i d'Entença*. Volum I. Barcelona, 2000.
26. Josep SERRANO i DAURA: *Senyoriu i municipi a la Catalunya Nova. Comandes de Miravet, d'Orta, d'Ascó i de Vilalba i baronies de Flix i d'Entença*. Volum II. Barcelona, 2000.
27. Daniel PIÑOL i ALABART: *El notariat públic al Camp de Tarragona. Història, activitat, escriptura i societat (segles XIII-XIV)*. Barcelona, 2000.
28. Maria VILAR i BONET: *Els béns del Temple a la Corona d'Aragó en suprimir-se l'orde*, Barcelona, 2000.
29. Cristina BORAU: *Els promotors de capelles i retaules en la Barcelona del segle XIV*. Barcelona, 2003.
30. Alfons ZARZOSO: *Medicina i Il·lustració a Catalunya*. Barcelona, 2004.
31. Santiago DE LLOBET MASACHS: *El matrimoni infantil a Catalunya i Europa*. Barcelona, 2005.
32. Joaquim ALBAREDA SALVADÓ: *El "cas dels catalans". La conducta dels aliats arran de la Guerra de Successió (1705-1742)*. Barcelona, 2005.
33. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ: *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya a la segona meitat del segle XVII*. Barcelona, 2006.
34. Imma PUIG ALEU: *Una visita pastoral al Baix Empordà als anys 1420-1423*. Barcelona, 2006.
35. Maria GARGANTÉ LLANES: *Arquitectura religiosa del segle XVIII a la Segarra i l'Urgell. Condicionants, artífexs i pràctica constructiva*. Barcelona, 2006.
36. Martín RODRIGO Y ALHARILLA: *Indians a Catalunya: capitals cubans en l'economia catalana*. Barcelona, 2007.
37. Victòria ALMUNI BALADA: *La catedral de Tortosa als segles del gòtic*, volum I, Barcelona, 2007.
38. Victòria ALMUNI BALADA: *La catedral de Tortosa als segles del gòtic*, volum II, Barcelona, 2007.
39. Nativitat CASTEJÓN DOMÈNECH: *Aproximació a l'estudi de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona. Repertori documental del segle XV*. Barcelona, 2007.
40. Jaume AUFERIL i BEA (ed.): Antoni VALLMANYA, *Poesies*. Barcelona, 2007.
41. Carles VELA i AULESA: *Especiers i candelers a Barcelona a la baixa edat mitjana. Testaments, família i sociabilitat*, Volum I, Barcelona, 2007.
42. Carles VELA i AULESA: *Especiers i candelers a Barcelona a la baixa edat mitjana. Testaments, família i sociabilitat*, Volum II, Barcelona, 2007.
43. Lluís MONJAS MANSO: *La reforma eclesiàstica i religiosa de la província eclesiàstica Tarraconense al llarg de la baixa edat mitjana*. Barcelona, 2008.
44. Joan SOLER i JIMÉNEZ: *La formació de la Pobla de Santa Pau a redós del castell dels barons (1248-1331)*. Barcelona, 2008.

45. Jordi MORELLÓ BAGET: *Municipis sota la senyoria dels creditors de censals: la gestió del deute públic a la baronia de la Llacuna (segle xv)*. Barcelona, 2008.
46. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle xvi (1587-1594)*. Volum I. Barcelona, 2008.
47. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle xvi (1587-1594)*. Volum II. Barcelona, 2009.
48. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle xvi (1587-1594)*. Volum III. Barcelona, 2009.
49. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle xvi (1587-1594)*. Volum IV. Barcelona, 2009.
50. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle xvi (1587-1594)*. Volum V. Barcelona, 2009.
51. Eduard MARTÍ FRAGA: *La classe dirigent catalana. Els membres de la Conferència dels Tres Comuns i del Braç Militar (1697-1714)*. Barcelona, 2009.
52. Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ: *Els concilis ilderdenses de la província eclesiàstica Tarraconenca a l'edat mitjana (546-1460)*. Barcelona, 2009.
53. Xavier SOLÀ I COLOMER: *El monestir de Santa Maria d'Amer a l'època moderna: religió, cultura i poder. De la reforma benedictina a la vigília de les desamortitzacions (1592-1835)*. Volum I. Barcelona, 2010.
54. Xavier SOLÀ I COLOMER: *El monestir de Santa Maria d'Amer a l'època moderna: religió, cultura i poder. De la reforma benedictina a la vigília de les desamortitzacions (1592-1835)*. Volum II. Barcelona, 2010.
55. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ: *La mitjana noblesa catalana a la darrereria de l'etapa foral*. Barcelona, 2010.
56. Manuel GÜELL: *Els Margarit de Castell d'Empordà. Família, noblesa i patrimoni a l'època moderna*. Barcelona, 2011.
57. Josep M. GIRONELLA I GRANÉS: *Els molins i les salines de Castelló d'Empúries al segle xiv. La mòlta de cereals, el batanatge de teixits i l'obtenció de sal en una vila catalana baixmedieval*. Barcelona, 2010.
58. Llorenç FERRER I ALÒS: *Sociologia de la industrialització. De la seda al cotó a la Catalunya central (segles XVIII-XIX)*. Barcelona, 2011.
59. Elvis MALLORQUÍ: *Parròquia i societat rural al bisbat de Girona, segles XIII-XIV*. Barcelona, 2011.
60. Jordi ROCA VERNET: *La Barcelona revolucionària i liberal: exaltats, milicians i conspiradors*. Barcelona, 2011.
61. Josep CAPDEFERRO PLA: *Ciència i experiència. El jurista Fontanella (1575-1649) i les seves cartes*. Barcelona, 2012.
62. Montserrat RICHOU I LLIMONA: *La terra, la família i la mort al Baix Maresme (1348-1486)*. Barcelona, 2012.
63. Pere GIFRE RIBAS: *Els senyors útils i propietaris de mas. La formació històrica d'un grup social pagès (vegueria de Girona, 1486-1730)*. Barcelona, 2012.
64. Elisa BADOSA I COLL †: *La Barcelona del barroc a través d'una família de comerciants: els Amat*. Barcelona, 2012.
65. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ: *Felip IV i Catalunya*. Barcelona, 2013.

66. Jaume FULLOLA FUSTER: *Mequinensa: de l'aïllament agrari a l'eclosió minera*. Barcelona, 2013.
67. Vicent BAYDAL SALA: *Guerra, relacions de poder i fiscalitat negociada: els orígens del contractualisme al regne de València (1238-1330)*. Barcelona 2014.
68. Lluïsa PLA I TOLDRÀ: *Els Girona. La gran burgesia catalana del segle XIX*. Barcelona, 2014.
69. Francesc AMORÓS I GONELL: *La Guerra de Successió i l'Orde de Malta a Catalunya. Política, finances i llinatges: 1700-1715*. Barcelona, 2014.
70. Adrià CASES IBÁÑEZ: *Guerra i quotidianitat militar a la Catalunya del canvi dinàstic (1705-1714)*. Barcelona, 2015.
71. Ivan ARMENTEROS MARTÍNEZ: *L'esclavitud a la Barcelona del Renaixement (1479-1516). Un port mediterrani sota la influència del primer tràfic negrer*. Barcelona, 2015.
72. Albert ESTRADA-RIUS: *La Casa de la Moneda de Barcelona. Les seques reials i els col·legis d'Obrers i de Moneders a la Corona d'Aragó (1208-1714)*. Barcelona, 2015.
73. Joan-Xavier QUINTANA I SEGALÀ: *Notaris carlins a Catalunya (1833-1840)*. Barcelona, 2016.
74. Margarita COSTA TROST: *Ramon Frederic Vilana-Perles i Camarasa, marquès de Rialp, i el Regomir de Barcelona*. Barcelona, 2016.

Acta Notariorum Cataloniae

1. Laureà PAGAROLAS I SABATÉ: *El protocol del notari Bonanat Rimentol de 1351*. Barcelona, 1991.
2. Pere PUIG I USTRELL: *Capbreu primer de Bertran acòlit, notari de Terrassa, 1237-1242*. Volum I. Barcelona, 1992.
3. Pere PUIG I USTRELL: *Capbreu primer de Bertran acòlit, notari de Terrassa, 1237-1242*. Volum II. Barcelona, 1992.
4. J. HERNANDO, J. FERNÁNDEZ, J. GÜNZBERG: *Liber examinationis notariorum civitatis Barcinone (1348-1386)*. Barcelona, 1992.
5. G. GONZALVO, M. C. COLL, O. SAMPRÓN: *El protocol del notari Pere de Folgueres (1338)*. Barcelona, 1996.
6. Rafael GINEBRA I MOLINS: *El Manual primer de l'Arxiu de la Cúria Fumada de Vic (1230-1233)*. Volum I. Barcelona, 1998.
7. Rafael GINEBRA I MOLINS: *El Manual primer de l'Arxiu de la Cúria Fumada de Vic (1230-1233)*. Volum II. Barcelona, 1998.
8. Miquel FORRELLAD SOLÀ: *Manual de Francesc Ajac, notari de Sabadell, 1400-1402*. Barcelona, 1998.
9. M. C. COLL, X. CAZENEUVE, J. HERNANDO: *El manual de Joan de Cabreny (1385-1386)*. Barcelona, 1999.
10. Rafel GINEBRA I MOLINS, Anna Maria de ROCAFIGUERA I GARCIA, Jordi VILAMALA I SALVANS: *El manual de 1641 de Joan Francesc Torrellebrera, notari de Vic*. Barcelona, 2001.
11. Joan PAPELL I TARDIU: *El manual de les escriptures públiques d'Ignasi Cases i Ferrer, notari de Valls (1790-1791)*. Volum I. Barcelona, 2001.
12. Joan PAPELL I TARDIU: *El manual de les escriptures públiques d'Ignasi Cases i Ferrer, notari de Valls (1790-1791)*. Volum II. Barcelona, 2001.
13. Miquel TORRAS I CORTINA: *El manual del notari Pere Pau Solanelles de l'escrivania pública d'Igualada (1475-1479)*. Volum I. Barcelona, 2003.

14. Miquel TORRAS I CORTINA: *El manual del notari Pere Pau Solanelles de l'escrivania pública d'Igualada (1475-1479)*. Volum II. Barcelona, 2003.
15. Joan PEYTAVI DEIXONA: *El manual de 1700 de Jaume Esteve, notari de Perpinyà*. Barcelona, 2004.
16. TERESA ALEIXANDRE I SEGURA: *El Liber Iudeorum núm. 90 de l'Aleixar*. Barcelona, 2004.
17. Hug PALOU i MIQUEL: *Els llibres notularum de Santa Coloma de Queralt (1240-1262)*. Volum I. Barcelona, 2009.
18. Hug PALOU i MIQUEL: *Els llibres notularum de Santa Coloma de Queralt (1240-1262)*. Volum II. Barcelona, 2009.
19. Isabel COMPANYS I FARRERONS: *El protocol de 1850 del notari de Reus Francesc Sostres i Soler i del seu connotari Magí Sostres i Torra, naturals de Calaf*. Volum I. Barcelona, 2009.
20. Isabel COMPANYS I FARRERONS: *El protocol de 1850 del notari de Reus Francesc Sostres i Soler i del seu connotari Magí Sostres i Torra, naturals de Calaf*. Volum II. Barcelona, 2009.
21. Pilar MEILÁN CAMPO: *Manual de Marina de Josep Serra, notari de Mataró (1774-1775)*. Barcelona, 2010.
22. Rubén MOLINA I CAMPOY i Aymat CATAFAU CASTELLET: *La nòtula del notari Bernat Frigola de Cotlliure*. Barcelona, 2011.
23. Carme MUNTANER I ALSINA: *El Manual de Joan Pau Ferrer i Sala, notari de Sitges (1794-1796)*. Volum I. Barcelona, 2013.
24. Carme MUNTANER I ALSINA: *El Manual de Joan Pau Ferrer i Sala, notari de Sitges (1794-1796)*. Volum II. Barcelona, 2013.
25. Ricard Jordi BAÑÓ i ARMIÑANA: *Un notari alcoià dels anys 1296-1303*. Barcelona, 2013.
26. Joan SALVADÓ i MONTORIOL: *Vintè manual de Francesc Duran, notari de Barcelona. 1714*. Barcelona, 2014.
27. Albert RUBIÓ i SERRAT i Rafel GINEBRA I MOLINS: *El manual onzè d'Antoni Bosch, notari de Vic, de 1713-1714*. Barcelona, 2014.
28. Roser PUIG I TÀRRECH: *El manual de 1780 de Josep Clot Blet, notari de Reus*. Barcelona, 2015.

Llibres de Privilegis

1. Max TURULL I RUBINAT, Montserrat GARRABOU I PERES, Josep HERNANDO I DELGADO i Josep M. LLOBET I PORTELLA: *Llibre de Privilegis de Cervera, 1182-1456*. Barcelona, 1991.
2. J. VALLÉS, J. VIDAL, M. C. COLL i J. M. BOSCH: *El Llibre Verd de Vilafranca*. Volum I. Barcelona, 1992.
3. J. VALLÉS, J. VIDAL, M. C. COLL i J. M. BOSCH: *El Llibre Verd de Vilafranca*. Volum II. Barcelona, 1992.
4. Antoni MAYANS I PLUJÀ i XAVIER PUIGVERT I GURT: *Llibre de Privilegis d'Olot (1315-1702)*. Barcelona, 1995.
5. Marc TORRAS I SERRA: *Llibre Verd de Manresa (1218-1902)*. Barcelona, 1996.
6. G. GONZALVO, J. HERNANDO, F. SABATÉ, M. TURULL i P. VERDÉS: *Els llibres de privilegis de Tàrraga (1058-1473)*. Barcelona, 1997.
7. Christian GUILLERÉ: *Llibre Verd de la ciutat de Girona (1144-1533)*. Barcelona, 2000.
8. Griselda JULIOL I ALBERTÍ: *Llibre Vermell de la ciutat de Girona (1188-1624)*. Barcelona, 2001.

9. Antoni COBOS FAJARDO: *Llibre de Privilegis de la vila de Figueres (1267-1585)*. Barcelona, 2004.
10. Teresa CARDELLACH I GIMÉNEZ, Pere PUIG I USTRELL, Vicenç RUIZ I GÓMEZ i Joan SOLER I JIMÉNEZ: *Llibre de privilegis de la vila i el terme de Terrassa (1228-1652)*, Barcelona, 2006.
11. Anna GIRONELLA DELGÀ: *Llibre groc de la ciutat de Girona*. Barcelona, 2007.
12. Joan VILLAR I TORRENT: *Llibre de privilegis de Palafrugell (1250-1724)*. Barcelona, 2007.
13. Sebastià BOSOM i Susanna VELA: *Llibre de privilegis de la vila de Puigcerdà*. Barcelona, 2007.
14. Sebastià BOSOM i Susanna VELA: *Llibre de les provisions reials de la vila de Puigcerdà*. Barcelona, 2009.
15. Vicent GARCIA EDO: *El Llibre Verd de Perpinyà (segle XII-1395)*. Barcelona, 2010.

Diplomataris

1. Josep Maria MARQUÈS: *Cartoral, dit de Carlemany, del bisbe de Girona (s. IX-XIV)*. Volum I. Barcelona, 1993.
2. Josep Maria MARQUÈS: *Cartoral, dit de Carlemany, del bisbe de Girona (s. IX-XIV)*. Volum II. Barcelona, 1993.
3. Pau MORA - LORENZO ANDRINAL: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de La Real de Mallorca, 1361-1386*. Volum I. Barcelona, 1993.
4. Pau MORA - LORENZO ANDRINAL: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de La Real de Mallorca, 1361-1386*. Volum II. Barcelona, 1993.
5. Maria PARDO I SABARTÉS: *Mensa episcopal de Barcelona (878-1299)*. Barcelona, 1994.
6. Albert BENET I CLARÀ: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (segles IX-X)*. Barcelona, 1994.
7. Esteve PRUENCA I BAYONA: *Diplomatari de Santa Maria d'Amer*. Barcelona, 1995.
8. Pere PUIG I USTRELL: *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomataris dels segles X i XI*. Volum I. Barcelona, 1995.
9. Pere PUIG I USTRELL: *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomataris dels segles X i XI*. Volum II. Barcelona, 1995.
10. Pere PUIG I USTRELL: *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomataris dels segles X i XI*. Volum III. Barcelona, 1995.
11. Antoni VIRGILI: *Diplomatari de la catedral de Tortosa (1062-1193)*. Barcelona, 1997.
12. Josep M. MARQUÈS: *Col·lecció diplomàtica de Sant Daniel de Girona (924-1300)*. Barcelona, 1997.
13. Ramon MARTÍ: *Col·lecció diplomàtica de la Seu de Girona (817-1100)*. Barcelona, 1997.
14. Xavier PÉREZ I GÓMEZ: *Diplomatari de la cartoixa de Montalegre (segles X-XII)*. Barcelona, 1998.
15. Andreu GALERA I PEDROSA: *Diplomatari de la vila de Cardona (anys 966-1276)*. Barcelona, 1998.
16. Ramon SAROBE: *Col·lecció diplomàtica de la Casa del Temple de Gardeny (1070-1200)*. Volum I. Barcelona, 1998.
17. Ramon SAROBE: *Col·lecció diplomàtica de la Casa del Temple de Gardeny (1070-1200)*. Volum II. Barcelona, 1998.

18. Gaspar FELIU i Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Volum I. Barcelona, 1999.
19. Gaspar FELIU i Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Volum II. Barcelona, 1999.
20. Gaspar FELIU i Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Volum III. Barcelona, 1999.
21. Jesús ALTURO i PERUCHO: *Diplomatari d'Alguaire i del seu monestir santjoanista de 1076 a 1244*. Barcelona, 1999.
22. M. Josepa ARNALL i JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1293-1515)*. Volum I. Barcelona, 2000.
23. M. Josepa ARNALL i JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1293-1515)*. Volum II. Barcelona, 2000.
24. Pere PUIG, Vicenç RUIZ i Joan SOLER: *Diplomatari de Sant Pere i Santa Maria d'Ègara. Terrassa, 958-1207*. Barcelona, 2001.
25. Antoni VIRGILI (ed.): *Diplomatari de la catedral de Tortosa (1193-1212)*. *Episcopat de Gombau de Santa Oliva*. Barcelona, 2001.
26. Antoni BACH i RIU: *Diplomatari de l'Arxiu Diocesà de Solsona (1101-1200)*. Volum I. Barcelona, 2002.
27. Antoni BACH i RIU: *Diplomatari de l'Arxiu Diocesà de Solsona (1101-1200)*. Volum II. Barcelona, 2002.
28. Josep M. PONS i GURI i Hug PALOU i MIQUEL: *Un cartoral de la canònica agustiniana de Santa Maria del castell de Besalú (segles x-xv)*. Barcelona, 2002.
29. Manuel PASTOR i MADALENA: *El cartulari de Xestalgar: memòria escrita d'un senyoriu valencià*. Barcelona, 2004.
30. M. Josepa ARNALL i JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1517-1713)*. Volum III. Barcelona, 2005.
31. M. Josepa ARNALL i JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1517-1713)*. Volum IV. Barcelona, 2005.
32. Arxiu Municipal de Girona: *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Volum I. Barcelona, 2005.
33. Arxiu Municipal de Girona: *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Volum II. Barcelona, 2005.
34. Arxiu Municipal de Girona: *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Volum III. Barcelona, 2005.
35. Joan PAPELL i TARDIU: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Santes Creus (975-1225)*. Volum I. Barcelona, 2005.
36. Joan PAPELL i TARDIU: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Santes Creus (975-1225)*. Volum II. Barcelona, 2005.
37. Josep BAUCCELLS, Àngel FABREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum I. Barcelona, 2006.
38. Josep BAUCCELLS, Àngel FABREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum II. Barcelona, 2006.
39. Josep BAUCCELLS, Àngel FABREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum III. Barcelona, 2006.

40. Josep BAUCELLS, Àngel FABREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum IV. Barcelona, 2006.
41. Josep BAUCELLS, Àngel FABREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum V. Barcelona, 2006.
42. Jordi BOLÒS: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Serrateix (segles X-XV)*. Barcelona, 2006.
43. Joan FERRER i GODOY: *Diplomatari del monestir de Sant Joan de les Abadesses (995-1273)*. Barcelona, 2009.
44. Irene LLOP (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Casserres*. Volum I. Barcelona, 2009.
45. Irene LLOP (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Casserres*. Volum II. Barcelona, 2009.
46. Josep Maria MARQUÈS i PLANAGUMÀ: *El Cartoral de Rúbriques Vermelles de Pere de Rocabertí, bisbe de Girona (1318-1324)*. Barcelona, 2009.
47. Jordi BOLÒS: *Diplomatari del monestir de Sant Pere de la Portella*. Barcelona, 2009.
48. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum I. Barcelona, 2010.
49. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum II. Barcelona, 2010.
50. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum III. Barcelona, 2010.
51. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum IV. Barcelona, 2010.
52. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdú*. Volum I. Barcelona, 2010.
53. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdú*. Volum II. Barcelona, 2010.
54. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdú*. Volum III. Barcelona, 2010.
55. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdú*. Volum IV. Barcelona, 2010.
56. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdú*. Volum V. Barcelona, 2010.
57. Ernest BELENGUER CEBRIÀ (ed.): *Col·lecció documental del regnat de Ferran II i la ciutat de València (1479-1516)*. Volum I. Barcelona 2011.
58. Ernest BELENGUER CEBRIÀ (ed.): *Col·lecció documental del regnat de Ferran II i la ciutat de València (1479-1516)*. Volum II. Barcelona 2011.
59. Jesús ALTURO I PERUCHO: *Diplomatari d'Alguaire i del seu monestir duple de l'orde de Sant Joan de Jerusalem (1245-1300)*. Barcelona, 2010.
60. Ramon CHESÉ LAPEÑA (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere d'Àger fins 1198*. Volum I. Barcelona, 2011.
61. Ramon CHESÉ LAPEÑA (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere d'Àger fins 1198*. Volum II. Barcelona, 2011.
62. STEFANO M. CINGOLANI: *Diplomatari de Pere I el Gran. 1. Cartes i Pergamins (1258-1285)*. Barcelona, 2011.
63. Pere PUIG I USTRELL, Vicenç RUIZ I GÓMEZ, Joan SOLER JIMÉNEZ, Alan CAPELLADES I RIERA: *Diplomatari de Sant Pere d'Ègara i Santa Maria de Terrassa, 1203-1291*. Barcelona, 2013.

64. Elvis MALLORQUÍ GARCIA: *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Galligants (911-1300)*. Volum I. Barcelona, 2013.
65. Elvis MALLORQUÍ GARCIA: *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Galligants (911-1300)*. Volum II. Barcelona, 2013.
66. Pere PUIG I USTRELL, Javier ROBLES I MONTESINOS, Vicenç RUIZ I GÓMEZ, Joan SOLER I JIMÉNEZ, Alan CAPELLADES I RIERA: *Diplomatari de Sant Llorenç del Munt, 1101-1230*. Barcelona, 2013.
67. Elvis MALLORQUÍ GARCIA: *Col·lecció diplomàtica dels Cartellà, cavallers de Maçanet de la Selva (1106-1301)*. Barcelona, 2015.
68. Stefano M. CINGOLANI: *Diplomatari de Pere el Gran. 2. Relacions internacionals i política exterior (1260-1285)*. Barcelona, 2015.
69. Sergi GRAU TORRAS, Eduard BERGA, Stefano M. CINGOLANI: *L'herètica pravitat a la Corona d'Aragó: documents sobre càtars, valdesos i altres heretges (1155-1324)*. Volum I. Barcelona, 2015.
70. Sergi GRAU TORRAS, Eduard BERGA, Stefano M. CINGOLANI: *L'herètica pravitat a la Corona d'Aragó: documents sobre càtars, valdesos i altres heretges (1155-1324)*. Volum II. Barcelona, 2015.
71. Francesc RODRÍGUEZ BERNAL: *Col·lecció diplomàtica de l'Archivo Ducal de Cardona (965-1230)*. Barcelona, 2016.
72. Javier ESCUDER (ed.): *Diplomatari de Santa Maria de les Franqueses, 1075-1298*. Barcelona, 2016.
73. Tilmann SCHMIDT, Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ (eds.): *Butllari de Catalunya: documents pontificis originals conservats als arxius de Catalunya (1198-1417)*. Volum I. Barcelona, 2016.
74. Tilmann SCHMIDT, Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ (eds.): *Butllari de Catalunya: documents pontificis originals conservats als arxius de Catalunya (1198-1417)*. Volum II. Barcelona, 2016.
75. Tilmann SCHMIDT, Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ (eds.): *Butllari de Catalunya: documents pontificis originals conservats als arxius de Catalunya (1198-1417)*. Volum III. Barcelona, 2016.

